

BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
16 B
40

NOVA CAVSARVM CRIMINALIVM DO. LVDOVICI CARERII REGINENSIS I. V. D. CELEBERRIMI.

TYRONIBVS AC VETERANIS *admodum vtilis & necessaria, In qua Tractatus appellationum, Tractatus de Indicijs, & Tortura, Tractatus de Homicidio, & Assassinio continentur, & quæ disponantur super his Iure Ciuili, & Canonico, & miro ordine apparent compilata.*

CVM REPERTORIO ET SVMMARIIS.

VENETIIS
MDLVI.

Francisci Angelini I.V.D.

EXCELLENTISSIMO D. BERNARDINO MARTIRANO, A SECRETIS CAESARIS IN Regno Neapolitano ac equiti dignissimo.

LVDOVICVS CARERIVS. RHEGINVS S. P. D.

VM MAIORVM instituta tacitus mecum repeterem, excellentissime domine, occurrit derepente præclarus ille erga benemerentes antiquorum mos, diuinaq; pœnæ assuetudo, qua & publice & priuatim beneficia, quæ semel a gratiosis sibi hominibus accepissent, ab obliuionis iniuria qua poterant ratione vindicarent, immortalitatiq; cõsecrarent: hinc enim & publicitus dicatæ statuæ, & ne minus æquo honoris deferretur aliquid, cœptum est etiam domi, remotissimis penetralibus, ad vestam pœnæ ipsam habere illos in precio, quibus vel ex ipsa necessitudine faterentur se debere aliquid, vel aliunde tanquam beneficio oberatos atq; in eratorum areæ positos deuinciri: erectæ itaq; & effictæ ad eam rem statuæ, & imagines, lararijsq; sæpe tam reuerenter illatæ, vt penatibus ipsis, quos affectis bene hominibus pristina conciliasset obseruantia, solitum honorem preripuerint: quæ mecum repetens, & pro confesso habens, me tibi quam maxime fore obnoxium vt tot & tanta a te mihi præstita beneficia (vt tuo auspitio & fauore paternam auferim substantiam, ab aliorum iniurijs deuinctam) æuo sempiterno, affigerem memoriæ, nusquam eorum oblitus: & cupiens (vt debeo) partim soluere & in aliquo (aliter non valens) nisi atramenti opere exemplo vi-

duæ æs minimum offerens in gazofilatio, vires meas dedo: Proinde cum tu mihi tanquam sidus fulgens occuristi, vnusq; inter potiores selectior, & inter selectiores potior, ac solus, cui noctes has insomnes ad criminalium causarum prasim, ad quam parafrasis hæc tuo nomine & tutelari prodit auspicio, dicarem, adeo enim præfulges virtutibus, scientia, cõsilio, & moribus, vt alter a secretis Cæsaris in regno Neapolitano proueheris, & virtutibus tuis & auspicijs quam maximis germanus tuus Coriolanus ad pastoralem dignitatem extitit promotus, qui tali ornatur scientia, virtutibus, & moribus, vt alter ex oppugnatoribus Luteranæ sectæ inter Christianæ religionis professores ad disceptandum selectus est, quibus doctrina, scientia, & maioribus ad maiora & altiora prouehi spes est quam maxima: Feceris proinde humaniter si sobolescentem hãc nostram fœturam exceperis & te vindice admodum censorio per ora hominum volitare permiseris, quam rem deus optimus maximus fœliciter ita augurare veluti sub tuo nomine futurum præsentio. Vale, fœlix & faustus ad nestoreos & annos summum nostræ prouintiæ decus & lumen.

REPERTORIVM SEV INDEX ALPHABETICVS OMNIVM CONTENTORVM IN PRAESENTI OPERE CVM NONNVLLIS ADIECTIONIBUS per eundem auctorem & compilatorem excussum.

dixit ꝙ confessio extraiudicialis in clerico, non facit indiciũ ad torturã idẽ dec. in c. at si cler. xj. col. iiij. fal. & lim. vide Moder. Hisp. in deci. crimi. in gl. tortu. & ibi an torqueri possit clericus ex cõfessione facta corã laico & ibi an & quãdo clericus torquẽdus prius debeat degradari & quid in alijs existentibus in dignitate ꝙ sic licet secus sit in clerico Ana. in c. j. de fortil. Alexan. post Bar. in l. oẽs. C. de decur. lib. x. in alijs text. in l. proditorie. ff. de re mil. & ibi añte. Ana. & Bolo. in consi. j. si in prima instantia non fuit petitũ clericũ torqueri an peti possit in causa appellatiõis & ibi qualis esse debeat tortura clericorũ & ꝙ mitior quã laicorũ & ibi de ratione ꝙ non fidiculis & aculeis & an sit excommunicatus torqueri faciens per laicos & an per manus laicorum torqueri posset ꝙ non & ꝙ est excommunicatus & an si est varius testis clericus torqueatur ꝙ sic si nõ presbyter. & vide in lect. nu. 180. char. 38. de clerico torquendo & Maran. in Spe. au. iiij. par. in fi. xj. distin.

Confessio facta in tortura aut formidine tormentorum an noceat & an valeat consuetudo ꝙ noceat & quando dicatur facta formidine tormẽtorum & an si facta sit in carcere & an si minatur terreat & quid si leuis sit tortura & limita multipliciter qñ noceret ibi in lec. nu. 172. char. 35

Cõfessio in dubio an videatur facta metu tormentorũ an sponte ibi. nu. 147. char. 29

Defensionis materiã & an liceat occidere ꝓ sua defensione trac. de homi. §. vj. nu. 26. & an peccet & fiat irregularis sacerdos qui se defendit & occidit in celebrando & possit celebrare ibi. nu. 27. char. 101. & 102

Defensio an sit licita bannito ibidem numero 28. char. ea.

Defendere an liceat res occidendo sicut corpus ibi. nume. 29. & nume. 30. & an ex interuallo nume. 31. & quid si iniuste res possidentur nume. 32. & quid si res sit parui præiudicij nume. 33. & quid in iure diuino nume. 34. & an liceat personis ecclesiasticis & religiosis nume. 35. & nume. 36. & an pro earum defensione liceat amicos congregare. nu. 37. char. 102. & 103

Defensio quibus liceat & contra quos & an bãnito & an foriudicato ibi. nu. 70. c. 105

Defendere an liceat contra officialẽ exequẽtem & resistentem ibid. nume. 73. & an contra familiam officialis ibid. nume. 77. & an & quando liceat resistere officiali ibid. nu. 78. & an defecto torquentẽ & an contra ducentẽ ad mortẽ iniuste condemnatis & an cũ amicis ibi. nu. 80. & 82. c. 105. 106. 107

Defensio licita est cum moderamine inculpatæ tutele & in quibus cõsistit moderamen ibi. nu. 95. & an equalibus armis ibi. nu. 96. & si bastono insultetur an liceat ense se defendere nu. 97. & quid si vellet pugno percutere ille gladio nu. 98. & si robustus pugno percutit an debili liceat ense percutere ibi. nu. 99. & quomodo intelligatur moderamen ibi. nu. 100. char. 108

Defensio incontinẽti fieri debet & quãdo dicatur incontinẽti fieri nu. 108. & nu. 110. & an articulari debet factum incontinenti & probari ibi. nu. 109. char. 109

Defensio an debeat esse necessaria vt excusetur & si testes dicant fecisse ad defensionẽ & non dicant necessariam an probent necessariã defensionem ibi. nu. 126. char. 110

Defendendo se excedens qua pœna puniatur & pro excessu in se defendẽdo etiã ex proposito ibi. nu. 156. & 158. char. 113

De verbis in inquisitione aut accusatione de auxilio scienter & appensate in tracta. de homicidio. §. iiij. nu. 61. & de verbis maleficio semper astẽi nu. 62. de pluribus inquisitis qualiter dici debet alter alteri an vnus alij & alius alij nu. 63. char. 73

Dolus requiritur in homicidio vt puniatur pœna ordinaria nõ lata culpa in trac. de homi. §. ij. nu. 3. & seq. & stante statuto. char. 50

Deducens dolũ in accusatione & ꝓbat de lata culpa succumbit secus si deducit latã culpam & probat dolum condemnatur ibid. nume. 7. char. 51

Dolus an & qñ cũ dolo cõpensentur in trac. de homi. §. vj. nu. 104. & ibi. nu. 105. si vnus adulterat vxorem alterius & alter alterius an cõpensentur delicta & si vir detinet cõcubinam an mulier adultera perdat dotem vt compensentur delicta ibi. nu. 196. c. 109

Delicta leuia & grauia quæ dicãtur in trac. de homi. in. §. v. nu. 104. char. 87

Delictum an probetur per instrumentũ panis & indulti præsentationem in trac. de homi. §. vj. nu. 383. char. 138

Diuturnitas tẽporis an excuset a pœna ordinaria delicti & homicidij ibi. nu. 385. & an excuset testẽ a periurio ibi. nu. 386. char. ea.

Doctori attestanti de cõsuetudine an credatur in lect. nu. 52. char. 10

Dormiens si delinquat an & qualiter puniatur in tract. de homi. §. vj. nu. 25. char. 101

Duellũ an hodie sit licitum vt vnicuiꝗ liceat indicere i trac. de homi. §. vj. nu. 337. & quę requirantur in duello nu. 338. & an in casu quo licitũ sit duellũ si condemnatur super-

De litera G.

De litera H.

trac.homi.§.v.nu.1. char.78

Homicidiũ ex quibus causis excusetur prosequere.materiã. per totũ.§.vj. & nu.1.& an ętas minore & qñ nu.2. & an infans & an adultus & doli capax ibi nu. 4.& si geminasset delictum an reputet maior n.5.c.100

Homicidium quæ sit pœna introducta in omni iure tã diuino & canonico quã ciuili & regni in d.tract.de ho.§.vij.nu.3.char.140. Adde ꝙ homicidiũ iure canonico computatur inter grauiora & horribilia crimina vt notat Pan.in c.cũ contingat vj. col. de foro compe.ideo clericus deponendus est c.cum non ab homine iuncto c.tue de penis Ana. in c.j.de patr.qui fil.occi. & vide ꝑ hosti.in sum.de homi.§.qua pœna ver.& hoc intelligetur vbi perpetuo detruditur qñ voluntarie cõmissum est & priuatur beneficio non ipso iure sed per sententiã & cõiter concluditur vt per Felyn.in c.inquisitionis de accus.& Ana.ibi. post Inno.in c. cũ nostris de cona.prebe.Dec.in cõsi.166.j.vol. Prępos. in c.studeat.50.dist.col.fi.& per Cors.in singu.in ver.sententia el ij.vbi dicit ita cõiter teneri licet.Barb.in d.c.cũ non ab homine contrarium tenet & vide ꝑ moder.Hisp.in deci.crim.in glo.homicide vbi ẽt quot modis committitur homicidiũ ꝙ facto, præcepto.cõsilio lingua,vt no.gl.in c. sicut dignũ de homi.& ꝙ excusatur homicidiũ ex eisdẽ causis ex quibus laici excusantur de quibus per Mar.in l.j.ff.de sic.& dicũt 45.causas ponere Iaco.Boulen.in repeti.l. capitalium.§.famoso.ff.de pœnis.

Homicidiũ committẽs an possit esse testis ibi. nume.36. char.147

Homicida an & qualiter teneat filijs mortui ad interesse ibi.nu.37.c.ea. Adde.Marã.in Spe.au.iiij.par.j.dist.j.col. vbi haberi extimatio operarũ ad totũ corpus & quantum lucrari potuisset si viueret habita ẽt consideratione ad artẽ & exercitiũ quã exercebat.

De litera I.

IN inquisitione deduci debet de auxilio præstito in delicto & nõ post & ꝙ maleficio & non delinquẽte in trac.de homi. §.iiij.nu.64.& ꝙ exprimi debet ad tale delictũ perpetrandum nu.65. char.73

In inquisitione qualiter probetur negatiua ꝙ auxiliũ non præstitit ibi.nu.60. char.ea.

In inquisitione vt de auxilio teneatur necesse est ꝙ maleficium fuerit actum & interuenit vt habilius cõmittatur & sic dici debet in accusatione ibi.nu.66. char.ea.

Inquisitione de auxiliũ & opẽ præstante qua pœna teneatur ibi.nu.69.& quid in cri.lęsę maiest.& sodomie qualiter puniatur ibid. nume.70.& 74. char.ea.

In inquisitione sequacium & fautorũ ibi. numero 15.& 26. char.68.& 69

Inquisitio quomodo formãda sit & quæ requirantur & an diffamatio & qñ nõ in lec. nu. 82.c.14.Adde de materia inquisitionis formanda tam generis quã specialis quæ requirãtur ꝓsequere late per Maran.in Spe. au.in vj.par.in ver.inquisitio.

In quibus casibus ex officio & per inquisitionẽ procedi põt in regno maxime & an exceptio cõtra inquisitionẽ opponi põt post litẽ cõtestatã & an copia repertorũ danda sit & qñ ibi.nu. 83.c.ea. Adde multa ꝑ Iser. in consti.hij qui vbi an copia dãda sit & in quibus ꝓceditur in specialibus & generalibus & de ca.regni super hoc dictantibus & late per Marã.in d.ver. inquisitio & per Iser.ꝙ copia datur per c.subiungẽdo & per c.in generalibus inquisitionibus & antequã detur copia repertorũ capi nõ põt de persona & quãdo fit inquisitio contra specialẽ personam debent præcedere nomina delatorũ vt per glo.in d.consti.hij qui.

Inquisitione si ordo non est seruatus nunquã imponitur pœna ordinaria nu.84.char.14. Adde Mar.in Spe.au.in iiij.par.j.dist.vij.colum.post Areti.in vj.quoniã de test. & Panor.in c.inquisitionis & in c.qualiter & qñ el ij.& in c.per inquisitionẽ de elec.& in cõsil.25.j.vol.Cor.in cõsi.xix.iij.vol. & Maran.in d.iiij.par.x.distin.in quibus quando proceditur per inquisitionẽ nũquam imponitur pœna ordinaria & corporalis ẽt ꝙ cõstet de delicto per probationes nisi constet per confessionem partis aut quia delictum sit notorium & captus infragranti Adde ẽt Moder.Hisp.in decisi.crim.in glo.cõfessionibus proprijs post Inno.& Fely.in dicto c. qualiter & quando.§.licet autem in prin. tex.& Panor.in c.fi.de electi.missa. præpo. in c.de accus.ij.q.viij.col.xxxviij.& dic & limita quando processus inquisitionis est nullus & quando imponatur pœna ordinaria in tract.de homicidio in.§.vj.in fi.numero 387. char.137

Indicium ad torturã an & quando facit bannum in lec.nu.70. char.13

Indicium indubitatum & semiplenum quod sit & quotuplex.& vnde dicatur & de materia indiciorum & qualiter probetur indicium & quæ & qualia esse debent in trac. de homi.§.vij.numero 106.char. 153.Adde quid sit indicium graue & quid leue si de facili contingit ab esse graue si de facili aut

frequenter contingit adesse dic secundum Bal. in l. non hoc in fi. C. vnde cog. Blan. in repe. l. fi. nu. 10. ff. de quęstio. & an indicium sit minus semiplena probatione Blan. ibid. nu. 51. post Dec. in c. tertio loco. de proba. & Ias. in l. admonendi. ff. de iureiu. nu. 47. post antiquos & Bru. dicit in suo tract. in princ. & per eundem sub nu. 46. in vij. euiden. ꝙ indiciū siue sit propinquum maleficio siue remotum debet probari per duos testes nisi vnus testis deponat de ipso maleficio per sensum corporis quia vidit alias quantuncunque fuerit propinquum probari debet per duos testes & ꝙ tales testes deponant verisimile & iuri consonet nam verisimile dicitur ꝙ magis consonat iuri communi vt per Ancha. in c. j. de rescri. in vj. & Rom. in rub. de arb. x. col. item ꝙ deponit quid rationi consonat secundum Bal. in l. testiū pe. col. C. de testib. idē quando melius factum narrat vt per Bal. in d. cap. testium & Cur. in tracta. de teste. q. xix. vt dicit Bla. ibi sub 32. 33. 34. in 5. euid.

Indicium an probetur per testes singulares & an & qñ testes singulares faciunt indicium & quando semiplene probationes iunguntur vt probent & requirāt vt testes probēt ad indicium faciendū & an examinati ad informationem probent & quādo faciunt indicium in lec. nu. 108. char. 21. quo ad primum an testes singulares faciant indicium Alex. in consil. 181. ij. volu. dicit ꝙ si vnum indicium probetur per vnū testem & aliud per alium testem tales testes nō probāt indicium nec iunguntur quia quilibet per se est imperfectū in genere suo per Bald. in l. si quis ex argentarijs. ff. de edē. ex doctrina Bart. in l. ij. §. ętas autem. ff. de excu. tut. in declarando regulam quo non prosunt singula tanta coadiuuant vt procedat quando plura veniunt ad comprobationem vnius toti secus tamen quando multa veniunt ad perficiendum diuersa tota tunc non iunguntur si non sunt perfecta. Rapha. vero in l. fi. C. fam. herc. referente Bru. in d. tract. indi. in princip. dicit plures testes singulares facere indicium nam vnus testis facit pręsumptionem & sic plures testes faciunt plures pręsumptiones quę iunguntur vt faciant indicium concluditur tamen ꝙ aut sumus in remotis in quibus vna probatio non infert in aliam vt quando vnus de inimicitia alius de fama alius de fuga tunc non iungū tur vt faciant indicium ad torturā aut sumus in propinquis maleficio vrgentibus, & tunc si vnum venit ad declarationem & verificationem alterius probatur indicium vt in exemplo per Bru. quia vnus dicat vidisse ticium admenare alter ꝙ erat aspersus sanguine alter ꝙ habebat ensem sanguinolentum tunc iunguntur & faciunt indicium quoniam dictū vnius coadiuuat aliū & fit cumulatio ex doct. Bald. in cap. licet causam. iiij. colum. de probatio. versicu. & not. & in rubri. de cōtrauer. inuest. & Dec. in d. c. licet & per Socyn. in consil. liiij. iij. volu. vide Blan. in l. fina. numero 396. inci. testes plures singulares. ff. de quęstioni. ad secundum ꝙ testes examinati ad informationem non probant nisi lite contestata repetantur parte citata & datis interrogatorijs secundum Salyce. in l. fin. in fi. C. de qō. Blan. ibid. numero 21. iij. eui. vbi limita ex consuetudine in ciuitatibus lombardie & in limita ex pręheminentia magnę curię vt diximus & in hoc diffamato.

Indicia plura an requirantur an vero vnum sufficiat ad torquendum & quę sint indicia sufficiētia ad torturam ibi. nu. 109. c. 22. cōcluditur relinqui arbitrio iudicis qui regulari debet iuxta iuris dispositionem nec debeat esse arbitrium tale absolutū vt per Patris. in consil. clj. iiij. volu. Bartol. tamen in l. fina. ff. de quęstio. distinguit ꝙ aut sunt indicia generalia & remota vt mala conditio assuetus. mala fama & similia & hęc de per se non faciunt indicium sed iunta faciūt indicium cum talia de per se facile contingit ab esse cum sępe alius committat si leue dicitur ideo iungi debet cum alijs & dixit tali in l. fin. C. de quęstio. ꝙ si essent indiciū generale contra plures occidētes & dubiū sit quis commiserit ꝙ tūc mala fama vnius iunta cum illo indicio generali facit indiciū aut indicia sunt ꝓpinqua maleficio vt vnus testis de visu & confessio extraiudicialis visus admenare & alia similia & tunc vnū sufficit quia ex tali facile contingit adesse & graue diceretur indicium vide Blan. in dicta l. fina. nume. 39. in vj. euid.

Indicium an & quando faciat vnus testis de visu, & quę requirantur vt faciat indicium & an per testes repulsatos probetur indicium ibi. nume. 110. char. ea. Limitatur nisi aliud vrgeat in contrarium tunc. non facit indiciū adde Blan. in d. l. fin. nume. 316. testis de visu.

Indicium an faciat fama publica & quę sit fama vehemens & qualiter probetur fama ibid. nume. 111. char. 22. concluditur solam non facere nisi alia concurrant Iaso. in l. admonendi. nume. 251. ff. de iureiuran. Deci. in

cap. veniens de testib. dicunt hanc communem licet Angel. in l. fina. C. de quæstio. dicat q̄ si fama ortum habuerit ex causa vrgenti probabili & verisimili & a fide dignis facit indicium & ideo testis debet exprimere causam famæ vt probetur fama vt quia præcedebat inimicitia capitalis vel alia causa verisimilis vltra quod dicat audisse a maiori parte populi & a fide dignis adde Blan. in dicta l. fina. nu. 311. cum sequē. versi. fama.

Indicium an & quando faciat fuga & quando facit plenam probationem & an & quando fugiens de carcere habeatur pro cōfesso & an talis fuga faciat indicium dic & limita vt nu. 112. & nu. 116. c. 23. & 24. & 28 communiter concluditur non facere indicium sola sed iuncta cū fama aut alijs Cur. in l. admonendi nu. 132. ff. de iureiu. dummodo ante accusationē seu citationē & nō post & tanto magis quando quis aufugit per loca & insolita vt not. Ioan. de Pla. in l. ij. C. de curs. pub. lib. x. idem si ob parcialitatem idem si a familia potestatis an fugisset deinde citatus comparuit nam non facit indiciū & an posset se purgare iuramento dic vt per Blan. in dicta l. fina. nume. 277. in versi. fuga & ibi de officiali fugiente in sindicatu an facit probationem & an indicium ad torturam nume. 288. & an fugam clamore seu rumore a loco maleficio faciat indiciū q̄ sicut per Bel. in practi. in titu. de quæstio. q̄ dixit q̄ visus fugere a loco maleficij habet indicium contra se idem Brun. in tract. indi. idem Iser. in constitu. omnes qui dixit fugam prope domum facere indicium maxime præcedente acclamatione & rumorē Blan. ibi. nu. 229.

Indicium an & quando faciat contumatia vt torqueri possit ibid. nu. 114. char. 24. Adde Alci. in tract. de præsumptio. in reg. iij. præsump. xxij. in fin. Geb. in pra. in titu. de crimi. rem. in patri concluditur tamen nō passim sed qualitate personæ facere indicium item q̄ aut aufugit ante citationem & fuit contumax citatus & tunc ex fuga citatione. & contumacia torqueri potest aut aufugit si post citationem sed ante & post. delictum & tunc aut ex causa se absentauit & non habuit notitiam citationis subsecutæ & non facit indicium aut habuit notitiā & non comparuit & facit indicium si postea sponte se præsentauerit vide Blan. in d. l. fi. nu. 293. in versi. cōtumatia & nu. 272. vbi non respondens torquetur.

Indicium an & quando faciat inimicitia ibi. numero 118. char. 24. Adde Blan. in l. fina. ff. de quæstioni. numero 89. cum sequē. vbi quod non operatur inimicitia in homicidio quando constat homicidium perpetratum in rixa vel ex improuiso & non ex proposito & appensate vt per Bartol. in l. post contractum. ff. de donatio. versiculo quinto præsumitur & Bald. in l. prima. C. de sicar. item causa inimicitiæ exprimi debet & probari etiam q̄ parte esset incognita vt per Marsi. in singu. clxxviij. causa autem est multiplex ad causandum inimicitiam aut enim ex iniuria causatur aut ex lite, aut ex opinione ex iniuria aut, re aut verbis aut literis, re dicendo consanguineum ipsum offendendo in personam aut bonis & verberans pulsans domū per vim introiens bona auferens vxorem vel rem detinens vel carceratum in vinculis, expellens de domo aut possessione aliqua ex diuortio non obediēdo superiori aut eius statutis non osculās dū pax datur verbis iniurians & conuitians minans mortē dicens se nunciaturum dicens non diligere dicens se inimicum non loquens nec salutans, literis si iniuria per libellum carmen aut librum per litem criminalem aut ciuilē omnium bonorum accusatio criminis capitalis aut non capitalis de statu hominis vt libertate matrimonialis causa monacationis filiationis causa omniū bonorum vel maioris partis & an lite finita remaneat inimicitia aduocando iudicādo testificādo de quibus omnibus late & optime Marcus Anto. Blan. Pata. in l. fi. de quæstio. qui lato posuit indiciorum materiam & super inimicitia dixit & adde. Bla. in d. l. fi. nu. 275. in versi. inimicitia & an indicium inimicitiæ tollatur per recōciliationem factam ibi. nu. 161. ver. reconciliatio.

Indicium an & quando faciat mendacium & variatio vt torqueri possit ibid. nume. 119. char. 25. Adde Blan. in l. fina. de quæstio. qui referendo opinionem. Bar. dicentis torqueri posse in d. l. fin. Iser. in constitu. si dampna torqueri non posse cum liceat negare factum etiam mētiendo ipse distinguit aut negat factum & mendax est in hijs quæ concernunt defensionem rei vt quia dicat non occidisse liceat postea conuincatur de mendatio aut dicat fecisse ad defensionem & tunc non est præsumptio contra eum aut est mendax & varius in alijs non concernentibus defensionem vt quia dicat die delicti allocutum fuisse cum petro & postea dicat eo die non vidisse eum vel

dicat eo die fuisse venetijs & postea dicat mediolani & tunc est præsumptio cōtra ipsum nō tamē dicit an ex hoc torqueri possit dic ꝙ ex hoc solo nō torquetur nisi alia concurrant vt dictum fuit limita nisi fuerit vanus in tortura vt quia primo vnum dixerit & postea ductus ad bancum negauerit nam torqueri potest vt idem Blan.l.fin. nume.220.

Indicium an faciat inconstantia trepidatio & titubatio & q̄n ibi.num.120.char.25. Adde Bel.in tract.in titu.de qō.col.iiij.ꝙ etiā ponit inter præmissa declinationem oculorū versus terram nam coniectura est & suspitio & de hijs adde ēt Bla.in d.l.fin.nu.159. vbi tunc operari variationem & vacillatio nē quando variatio esset circa negotiū principale vt circa locum vel tempus delicti secus si circa qualitatē delicti vt circa nomen & agnomine delinquētis & originis nā non nocet Pau.& Ias.in l.si ex falsis.C.de trāsa. & quis dicatur varius & quis contradicēs varius enim est qui primo vnum dicit postea dicit contrarium nullā varietatis cām assignans contradicens vero qui primo dixit duo incompatibilia vacillans vero qui dubitando & tremendo loquitur & de hijs Anto.de But.in cap.præterea versi.sed dubium de testi.cog.Deci.in c. quoniam contra numero 63.de probat.Blan.in dicta l.fi. nume.263.& quis dicatur mendax ibi. numero 266.

Indicium an faciat confessio extraiudicialis & quādo & quid si reuocetur tanquā erronea & an confessio facta coram iudice incōpetente & an cōfitens extraiudicialiter puniatur & qualiter nume.121.char.ea. Adde Cor. in consilio xxvj.iij.volumi. qui dixit siue parte præsente siue absente facere indicium & per Felyn.in c.olim de rescri.& in c.at si cle.vj.colū. de iudi.vbi ponit in quibus in criminalibus plene ꝓbat & per Maran.in Spe.au.in vj.par. in v.actu. Adde ēt Blan.in dicta l.fina.nume.203. vbi intellige & declara si probata per duos testes item verisimilis & non aliter nam si non est verisimilis nō potest torqueri nec cogi ad perseuerandum vt quia habeat causam præhesistentem vt quia cōsistit honor vel vtilitas in occidendo & per Bald.in l.clarum est.C. de annu.præst.Cępo.in consi.xxxij.Ias. & Deci.in l.magistratibus.ff.de iurif.om.iudi. idem dixit Blan. in dicta l.fina. numero 36. in v.euid.& ibi.numero.109. an stante tali confessione extraiudiciali si confiteatur in tortura & perseuerat an requiratur ratificatio Iason. in l. magistratibus quod non ex text.glos.in l.capite quinto.ff. de adulter.Blan. dicit. hoc non probari sed stante verisimilitudine quia inuentus in domo iam præsumebatur contra adulterum non tamen exprimit an possit torqueri dic de hoc vt in lectur.& an reuocari possit concluditur vt in lectu. quod potest Rtminal. vero & ipse Blan. tenet contrarium reuocare non posse nisi doceat de errore nam aut confitetur ex proposito occidisse & tūc nihil operatur quoad hanc æqualitatem reuocatio valet quod ex proposito cum confiteatur de eo quod in animo consistit & confessio extraiudicialis plene probat iuxta doctri.Bart.in l.celsus.ff.de vsu. ideo non reuocat quia animi est declaratio aut reuocans allegat errorem in facto proprio & non admittitur nisi probetur aut reuocat dolose vt euitet torturam & fraus non patrocinatur Bal.vero in dicta l. prima.C. de confess.loquitur in confessione facta coram incompetente iudice & ita residet tenetur tamē non vt supra licet etiam Deci. in dicta lege magistratibus impugnet tamen ipse & Fely.in cap. at si clerici tenent vt supra & an præsentia partis operetur in tali confessione extra iudiciali & quid operatur Blan.ibi.nume.210.not. tamen ꝙ confessio facta coram notario solo vel coram iudice solo non dicitur iudicialis sed facit indicium Socy.in d.l.magistratibus Barto. in l.cum scimus.C.de agr.& cens.Blan. ibi. nume.12.

Indicium an & quando confessio socij criminis & quid requiratur & in quibus casibus socius criminis potest de consocijs interrogari & quid si variat vt quia primo inculpat & postea exculpat cui dicto stetur et quid in teste & qualiter fiat exceptio quod sit socius criminis ne confiteatur & an exculpatio socij criminis prosit exculpato ibi.numero 122.char.26. Adde tamen quod Bar.in trac.de quæstio.iij.colum. & Iac.de Bel.in pract.in tit.de quæsti.xj. col. & Gandi.in rubri. quomodo de male.cog. per inquisiti.versic.sed hodie & Alber.in l. ea quidem versi.de consuetudine tamen.C. de accusa. dicunt de consuetudine Italiæ in omnibus delictis interrogari de consocijs Blan.tamen in dicta l.fina.nume.370.& nume.375.attenta tali consuetudine distinguit quod aut proceditur per accusationē & tunc non licet interrogare de consocijs aut proceditur ex officio & per inquisitionem & tunc fieri potest interrogatio

de cõsocio cum ad iudicis officium spectet expurgare ciuitatem malis hominibus, & an dictum socij criminis faciat indiciũ Blã, ibi ponit tria primo an dictum socij & nominatio facta per reum in tortura in illis casibus in quibus de iure permissa est nominatio secundo an faciat indicium illis casibus in quibus non licet nominare tertio an socius assumtus tanquam testis non vti reus faciat iudicium contra nominatũ circa primum post relationem opinionum maxime Saly. in l. fin. C. de accusa. & aliorum distinguit ipse aut reus fuit legitime interrogatus in tortura, quia præcedebant indicia de consocijs in generali vel speciali interrogatione, & tunc oritur indicium aut non præcedunt alia indicia, & tunc facit præsumptionem aliqualem, & ita intelligit docet. aduersantes & quãdo facit indicium requiritur primo quod dicat ĩ tortura aut statim deposito reo de tortura secundum Albe. in d. l. fi. secundo quod interrogatio fiat in genere & non in specie nisi in specie contra aliquem sit præsumptio, & tunc an dictum illud debet dicere cum iuramento concludit non debere iurare cum deponat vt reus & non vt testis si ergo non vt testis non debet interuenire id quod requiritur in teste, & sic iuramentum & no. in hoc ꝙ dicit ibi quod si nominatur reus ex pluribus socijs non conuincitur & ideo ex quatuor consocijs tres non probant contra quartum licet si essent testes de visu sufficeret ita Albe. in d. l. fi. ij. colum. & ratio est quam no. quia qñ sunt plures cõsocij vna tantum qualitas indicij est & non plura, nam vt plura dicãtur indicia requiritur quod inter se sint diuersa non autem ꝙ sint eiusdem generis prout sunt plures socij qui faciunt vnum indiciũ secus si essent plures testes, quia vnusquisq; deponeret de sensu suo, & sic quilibet facit semiplenam probationem & indicium de per se, & quod indicia debent esse diuersi generis sentit Bar. in l. vnus. §. j. ff. de quæst. & Par. in tracta. sindi. in verbo torturam in versi. viso de repetitione secundo casu non facit indicium ad torquẽdum, sed ad inquirendum, tertio casu quando deponit vt testis & nominat alium non facit indiciũ, sed aliqualem præsumptionem nisi torqueatur tunc faceret indicium ad torturam, nã torqueri potest iuxta l. ob carmen. ff. de testib. & glo. in l. iij. §. lex iulia. in versi. palam. eo. titu. ita distinguit Panormi. in c. j. de confes. & Deci. in c. qm̃. in fin. de testibus, in socio criminis, vt aut assumitur, vt reus, aut testis,

Indicium an faciat dictum mandatarij contra mandantem eius confessio et assertio & qñ & an exculpatio mandatarij prosit mandanti ibi. nu. 123. char. 27

Indicium an faciat inculpatio & confessio in mortis articulo ibi. nume. 124. char. eadem. Adde Blan. in l. fina. ff. de quæstio. nu. 390. versi. mortui depositum, & ibi de intellectu l. si quis in graui. §. si quis moriens. ff. ad sillen. vt ex eo de seruo ad liberam personã non arguatur, & de hoc in tracta. de homi. §. vj. nume. 357. char. 136

Indicium an & quando faciat tacita confessio quæ per pacem resultat ibi in lectu. nume. 125. char. 27. Adde Blan. in l. fin. nu. 306. ubi distinguitur, aut in casu in quo licet transigere & non facit aut in casu in quo non licet transigere, & tunc facit indicium iuxta tradita in l. transigere, C. de transa. ibi Ias. & alij de cautelis vt nõ inducatur confessio, sed quid si pax est tractata per communes amicos, & non est conclusa an si examinentur amici & deponant de tractatu pacis facit indicium distinguit, vt supra an in casu in quo licet aut non licet, sed intellige quando pax tractatur aut inter partem inculpatum, aut de eius cõsensu secus tamen si amici hoc tractetur, vt multoties vidi & habui in facto non probato consensu inculpati, & an petitio veniæ & de cautela in d. l. fi. nume. 345.

Indicium an & quando faciant minæ ad torturam, & an ex minis sit rupta pax, & an ex minis occidi potest minans ibi. nume. 126. char. 27. Adde Blan. in d. l. fi. 179. in versic. minæ vbi distinguit aut agitur de puniendo quia constat de homicidio commisso per talem vt ostendunt cõmissum dolo & ex proposito, & tũc minæ sufficiunt nec distinctio aliqua adhibẽda est an sit solitus aut agitur de torquendo ex quo nescitur occisor, & tunc stantibus minis fit distinctio cõmunis aut solitus mittere ad effectum aut non, vt ibi ꝙ licet minis occidere, & an iactatio ante delictum faciat indicium per eundem Blan. in d. l. fi. nu. 184. & 186.

Indicium an faciat conuersatio in loco in quo mortuus reperitur, & quid si ante domum alicuius reperitur corpus mortuũ, & quid si in domo in qua plures erant reperiaẽ corpus mortuum an faciat indicium cõtra omnes & an si carceratus repertatur mortuus in carcere an præsumatur a custodibus, & quid si habens securitatem aut fideiussionẽ ab aliquo ne offendatur & reperiatur mortuus an præsumatur mortuus a dante secu-

ritatem,& fideiussionem,& an visus forma tus in loco delicti cū ense vbi apparet corpus mortuum an præsumatur ab eo occisus & quid si in loco propinquo & si socius re periatur occisus in domo socij an a socio præsumatur occisus ibi.nu.127. char.28.Adde Blā.de his in d.l.fi.nu 295.de reperto prope mortuum cum ense post Bar.ibi q facit indicium propinquum & ibi.nume.298.de mortuo prope domum q non faciat indicium,sed præsumptionem nisi fuerit solitus dominus domus occidere, & nisi præcesserint inimicitiæ aut minæ aut alia similia per Alex.post Bar.in l.ædiles.ff.ne quid in loco pub.& in d.l.fi.nu.299.de reperto mortuo in domo q præsumptio est contra existentes in ea facit indicium doc.in l.j.§.si quis in villa.ff ad sil'e.idem ibi.nu.30.de inuento in loco delicti, vel prope locis dummodo sit prope nimis propinquus post Par. a quo sumpsit sicut & nos intelligit tamen si erat armatus alias nō facit indicium ad torquendum,& vide in nume.274.versic.taciturnitas de marito mortuo in domo iacente vxore.

Indicium an faciat consuetudo delinquentis, & q sit solitus talia committere, & qualiter probetur infamia & diffamatio ibi.nu. 128.char.28. Adde Blan.in d.l.fin.nu.246. vbi disputat & concludit non facere indicium sicut alij,sed præsumptionem ibi tradit differentias inter indicium & præsumptionem & quotuplex sit præsumptio, & ibi an & quando geminatio delicti tollit beneficium legis aut statuti & concludit post Luc.de Pen.in.§.verūtamen vt immo ante nup.q nunquam ex geminatione sola proditur beneficium nec crimen magis grauatur nisi saltim per tres vices delinquerit. & geminauerit reiterauerit delictum de eo autem an faciat indicium per Sal.in l.fi.C.de quæstio. vbi qn̄ sunt plures & nesciat quis cōmiserit si fuerit solitus aliquis ex eis torqueiur,& per Alex.in consi.lxxvij.& consilio 50.j.volumi.idem si aliquis eorum fuerit inimicus,nam ille torquetur,vt per eundem Blanc. numero 175.in versicu. inimicitia.in fin.

Indicium an faciat solicitatio vt inueniatur malefactor & vltio se ingerens & præsumatur ab eo occisus, & an q primo inuenit mortuum præsumatur occidisse ibi.nume. 129.char.28.Adde in d.l.fina.Blan.nu.275. in ver.solicitans.vbi dicit in facto.

Indicium an faciat receptatio delinquentis in domo,& q si defendet & det munera,& ut fiet ibi.nu.130.char.ea.Adde Luc.de Pen in l.i.iij.col.ver.sunt etiam alia.C.de num. & actu.li.& q receptatio defensio visitatio & similia faciunt indicium,& Par.in tract. sindi.in verbo mandauit versi.mandauit dixit si filius occidit, & probatur q pater erat prope locum homicidij, & q pater aripuit de manu capiendum , & gladium euaginauit,& ipsum receptauit si pater erat bonæ famæ , vel filium reprehendit , vel occisus excusauit non est torquendus,& sic procedunt prædicta,vbi nulla extat consanguinitas vel affinitas vel amicitia magna idem si vulneratus non erat ei inimicus,alias præsumeretur contra receptantem, vide Blan. in d.l.fina.nume.202.in versi.idem dicas in receptatore.

Indicium an faciat obuiatio ne malefactor ducatur ad iudicem,vel fecerit eum aufugere ibi.nu.131.char.ead.Adde Gandi.de Suza. in trac.de præsump.in quarto indicio.Gandi.tamen est & Boni.in rub.de indi.& præsenti.Blan.in d.l.fi.nu.294.

Indicium an faciat scientia maleficij , & non prohibitio,vt si sciuerit,& noluerit obuiare cum potuerit ibi.nu.132.char.ead. Adde Blan.in d.l.fi.nu.303.in ver.prohibere, vbi ex quo iure ciuili nō tenetur defendere & obuiare non facit indicium, & limitat nisi ille postea fecerit se socium delinquentis et occidentis.

Indicium an faciat ostēsio male viæ,vt si sciret occultatos latrones,vel inimicos si ostēderit ad latrones , & occisus fuerit , an ex hoc torqueri potest. ibi. numero 133.char. eadem.Adde Blan.in dicta l.fin.nume.238. versi.ducens.

Indicium an faciat allocutio ad aūre et statim commissum est homicidium,& quid præsumitur ibi.numero 134.char.eadem . Adde Blan.in dicta l.fin.numero 232.tribus interuenientibus.

Indicium an faciat visus aufugere ense euaginato ibi.nume.135.char.29.Adde Panor.et Are.in c.tertio loco.de probat.post Bart.in l.fur est manifestus.ff.de furt. communiter tenetur nō facere indicium nisi ad sit inimicitia,vel minæ,vel gladium fuerit sanguinolentum,& inuentus fuerit mortuus in loco a quo aufugit Blan.in d.l.fi.nu.292.in vers. fugiens de habente sanguinolentem gladiū idem Blan.ibi.nu.297.in vers.gladium sanguinolentum, q hoc solum non faciat indicium nisi alia concurrant post Bal.in l.fi.C. de probatio.& Areti.in d.c.tertio loco, & Gandi. in rubri.de indic.indub.& de præ

ſump.dub.vt quia viſus exire de domo in qua nō erat niſi vnum hoſtium in qua erat mortuus viſus exire pallidus eſſet enim indicium indubitatum idem eſſet indicium ſi fuerit viſus admenare gladium licet non viſus percutere, nam torquebitur, vt per eundem Blanc.in dicta l.fin.nume.302.verſi.viſus admenare.

Indicium an faciat acclamatio ſi in domo audiatur acclamare puer qui mortuus ſit, & repertus exire de domo an faciat indicium vt torqueri poſsit ibi.nume.136.char.ead. Blan.in d.l.fi.nu.290.

Indicium an faciat mutuatio pecunie ex quo fuerunt facta præparamenta ad occidēdum ibi.nume.137.char.ea.Adde Luc.de pen.in l.j.C.de his qui ſe defen. lib.x.idem iuuando inimicum cum armis equis telis & alijs iuuamentis,& per Blanc.in d.l.fina.nu.171. in verſi.iuuans.

Indicium an faciat reſiſtentia ne capiatur ibi. nume.115, char.24

Indicium an faciant præparamenta vt emere arma acuere gladium, & alia vt ibi.numero 138.char.29.Adde Blanc.in d.l.final.nume.67.vbi poſt Par.de Puteo alia præparamenta ponit, vt excitationem in armis in non ſolito, item ſi cum pugione & enſe faciebat experientiam ſuper armatura, item arma reponendo in loco,vt cuſtodirentur, item ſi præmonuit amicum, aut audito rumore occurrat cum armis, vel ſe non moueat ad defendendum & alia vt per Par.a quo omnes ſumpſimus.

Indicium an faciat mala conuerſatio cum malis hominibus,& per loca ibi.numero 139. char.ead.Adde Belui.in practi.in titulo de quæſtio.in xiiij.indic.extendit idem ſi malos habuerit famulos qui occiderint, nam præſumptio eſt contra eum,vide Blanc.in dicta l.final.numero 253 idem conuerſatio aſsidua & longa cum inimicis offenſi, nam præſumitur inimicus dummodo ꝙ ſit longa & non paruo tempore,item ꝙ voluntarie & non coacte,vide Blanc.in dicta l.fina. numero 163.vbi etiam an a teſtificando excludatur & ibi quidicantur participes qui adherentes,& qui complices.

Indicium an faciat conuerſatio & frequentatio vie & loci in quo homicidium fuit commiſſum ibi. numero 140,char.ea.doctor.in l.iuſto.ff.de vſur.tradunt & ibi de reperto mortuo in ſtrata et neſcitur interfector præſumitur contra eum qui aſsidue conuerſabatur & frequentabat dummodo qui ſolitus ſit talia committere, vel inimicitia, vel mine,vel alia concurrerint limitandum tamen ſi fuerit homo bonæ vitæ & famæ, nam non præſumitur ex hoc ſolo.Adde & vide Blanc.in d.l.fina. nume.72,& numero 75.& ibi de ſtatuto quod male auiati teneantur de maleficijs commiſsis in ſuis villis ex hoc ſolo quod corpus mortuum fuerit viſum nec appareat quis occiderit non tenetur villa niſi cōſtet homines ipſius ville eſſe malefactores,& ibi conuerſari et morari ꝙ not.pro intellectu conſtitutio,reg. ſi damna clandeſtina, & cap.reg.vt tunc villa & vniuerſitas teneatur ſi homines fuerint malefactores, & an ſi tranſeat per loca non ſolita, vbi mortuus reperitur an ſit indicium, quod non ſolum, vt ibid. numero 70.

Indicium an faciat incātatio & diuinatio ibi. numero 141.char.29.Blanc.in dicta l.fina. numero 397.in verſiculo incantationis.vbi tenet quod nec indicium faciunt ad torquēdum,& ibi de cadauere emittente ſanguinem,& nu.408.in verſi.ſignum.

Indicium an faciat taciturnitas,ut ſi ſcribatur epiſtola in qua dicatur de delicto quod ipſe commiſit ſi taceat an ſit indicium ibid. numero 142.char.eadem.Adde Blan.in dicta l.fin.numero 223.vbi quod nec facit indicium ad inquirendum & ibi argui poteſt de cauſa ciuili ad criminalem vbi par. extitit ratio.

Indicium an faciat mala phiſionomia, & malum nomen ibi.numero 143.char.ea.Adde Felyn. in prohem. decre. & Moder. in rubri.ff.ſoluto matri.& per Blan.in d.l.fi.nume.405.& nume.406.incipien, nomen & phiſionomia.

Indicium an faciat ſola viſio iudicis, vt ſi viderit ſolus iudex occidere an ex eius dicto torqueri poſsit ibi.nu.144.Adde Blanc.in d.l.fina.nume.403. char.ea.

Indicium an faciat promiſsio pecunie de ipſum non accuſando ibi.nu.145. char.ea.

Indicium an faciat ſignum, vt quia fuerit viſus puer occiſus in domo, & per dies ante fuerit auditus a vicinis clamare ibi. numero 146.char.ea.Adde Blan.in d.l.fi.nume. 407.in verſic.ſignum.

Indicium an faciat locus a communiter accidentibus ibi. numero 147.char.ead. Adde Blanc.in dicta l.fina.nume.257. exemplificans quod ſi communiter aliqnid contingit certum genus armorum deferre, & ille appareat ex tali genere armorum occiſus an faciat indicium contra ferentem arma, vel quia homines certe nationis ſunt ſoliti

occidere aliquem pro parua causa, vt per Bal.in l.si.ff.de hære.instit.

Indicium an faciat famositas delinquẽtis ibi. nume.148. char.ea.

Indicium an faciat deprehẽsio in delictis ibi. nume.149. char.ea.

Indicium an faciat denunciatio sindici ibi.nume.151.char.30. Adde Blan.in d.l.fin.numero 396. versicul. denunciatio vbi quod ad inquirendum et non ad torquendum in grauibus in leuibus creditur vt si per statuta non sint præpositi ad inueniendum arma.

Indicium an faciat dictum torti qui nõ debuit torqueri ibi.nu.153. char.31

Indicium an faciat iuramentum ibid. numero154. char.ea.

Indicium an faciat astando in maleficio armatus ibi.nu.154,char.ea. Adde Blan.in d.l.fi. nu.236.versi. assistentia vbi amplia etiam a remotis astando dummodo timidior efficiatur insultatus secundum Alex.post Bar. in l.is qui opem.ff.de fur.limita nisi probet astans casu venisse in eum locum per Bald. in l.non ideo minus.C.de accusa. vbi tanto magis est præsumptio si post delictum illi astantes fuerint associati delinquentem, & per eundem Blan.in d.l.fin.nume.101.versi cu.associatio vbi associãdo statim facto delicto non ex interuallo, vt per Bal.in d.l.nõ ideo minus idem si assistens habuerit amicum,aut propinquum qui associauerit, vel duxerit secure extra ciuitatem, vel ad aliũ locum securum præsumptio est contra eũ.

Indicium an faciat dictum testis examinati q̃ non debuit examinari,& quando, & an filius contra patrem,& seruus contra dominum,& econtra,& an familiares, & domestici,et quid si sint plures an numerus faciat indicium,& an ad cõdemnandum, & an in criminalibus numerus suppleat defectum, & an & quando in subsidium,& an inimicus, & odiosus,& an testis inuitus qui non potest examinari an examinatus faciat indicium,& an volẽs an inuitus in dubio præsumatur examinatus,& an & quãdo minor & impubes faciant indicium, & quãdo mulier & laicus cõtra clericum,& an infamis, & an meretrix publica et an sine tortura et quomodo intelligitur,q inhabiles admittũtur cum tortura, & an testis non legitime examinatus,& distingue quando testis qui non debuit examinari,& examinatus facit indicium ibi.nu.152.char.130,Adde de laico contra clericum an in criminalibus admittatur per Moder.Hispa.in decisi.crimi. in gl.testibus conuictos vbi amplia contra clericum existentem in minoribus,ut tenet Gemi.in c.sicut sacerdotes.ij.q.vij. Fely.in c.de cętero.in prin.de testi.fallit in crimine notorio, nam admittitur text.& Panormi. in c.penul. de purg.cano.item fallit in criminibus exceptuatis glo.in c.cum p.de accusa.in versi.laicus fallit in probatione famę,nam fama probari potest per laicos cõtra clericum Anto.in c. in literis.vltii.de testi.idem q corpore viciati in criminali nõ admittuntur Bal.in marga.in versi.mutilate.Adde de præmissis late per Blan.in dicta l.fi.sub nume.327.vbi an recepti parte non citata,& an sine iuramento faciant indiciũ. nume. 330.vbi quando dicitur nomen receptum inter nos, & an examinatus post terminum facit indicium.num.339.& an filius contra patrem.numero 344.an minor anni xiiij.faciat indicium, & sic dictum impuberis.nume.346.& an dictum puberis & minoris xx.annis.nume.349.vbi q facit si ex officio recipitur an mulier faciat indicium, & an admittatur in criminalibus.num.350. an testis infamis faciat indicium. nu.352.& ibi.nume.353.limita vt prædicti admittantur in subsidium quando aliter veritas haberi non potest, nam tunc prædicti faciunt indicium quando tamen factum sui natura actu & habitu nõ habet alias probationes, vt dicit Saly.& Iaso.in l.j.C.de sum.trinit. & Crotus in tracta.de teste.nu.71.& Anto. in c.tertio loco. de probat.& an testes qui compelli non possunt si compellant faciant indicium q non,vt per Saly.in l.seruos.C. de testi.& an si voluntarie deponant q sic dummodo in actis appareat q voluntarie alias inuiti præsumuntur secundum Bar.in auten.presbyteros.la secunda.C.de episc. & cleri.dic vt per Fely.in c.dilectorum.de testi.cog. qui tamen admittuntur vbi aliter veritas haberi nõ potest dummodo probetur,vt per Felyn.in c.super eo.de testi.cog. Blan.ibi.nume.355.versic.testis qui cogi an testis domesticus & familiaris faciat indicium per Fely.in c.in literis.de testi.q non limita nisi in domestico principis vel in domestico valde honesto, vel in eo qui verisimiliter scit factum & per alium nõ ita probari potest , nam facit indicium dic vt per eundem Blan.in d.l.fi.nume.361.

Indicia alia multa in homicidio , vt si reperitur ensis madefactus sanguine vel vulnus extat ad mensum ensis,& de indicijs in furto & alijs delictis , vt appositio scale in domo faciat indicium ibidem nume.150.char.29. Adde alia indicia in homicidio per Blanc.

in d.l.fi.vt folita delatio armorum,nam deferens arma præsumitur cogitare de rixa, & habere malum animum,vt ibi.nu.78.& maxime si arma detulerit astata vel ballistam,vel archibusium & nu.83.ꝙ intelligitur ad probandum animum occidendi præmeditatum si occiderit idem si bona aspor tauerit in alio loco ante homicidiū ad quē postea confugit vt ibi.nume.85.idem si bona alienauit donauit vel vendidit,& maxime si post alienationem ex paruo interuallo interfecit & concurrentibus alijs de quibus per Barto.& alios in l.j.C.qui bo.ced. poss.& per eundem Blan.numero 86.& de asportatione ꝙ causetur indicium per Sal. in l.fi.C.de quæstio.& de alijs demonstrantibus animum occidendi,& de causis ex q̄bus talis præsumitur animus,vt per eundē nume.188.versicu.modus percutiendi, vt si existens in abscōdito percutiat de retro super caput vel in renibus vel collo vel in loco mortali capite pectore vel ventre,idem si proditorie & per insidias, vt quia nullo stante rancore,sed demōstrando amicitiam percussit retro absconditus idem si venerit cum eo tanquam socius et amicus vel sedēs in mensa tanquam amicus nulla existente rixa percusserit & occiderit, vt per Barto. in l.respiciendum.§.delinquunt.ff.de pœn. & per docto.in c.j.de homi.Blan.ibi.nume. 191.& ibi quando dicatur proditor & an occidendo priuatum,& per Alexan.in con si.cxlv.vij.volumi.& de percutiente in capite declara in parte cerebri,vt nume.189. idem si magnum vulnus intulit præsumitur habuisse animum occidendi vel ex pluralitate vulnerū secundum Alber.in l.& si amici domum.ff.de adulter.& in tracta.sta.tertia parte quæstione lxvij.idem ex geminatione & reiteratione vulnerum vt ibi.nu. 195.vbi de geminatione ꝙ delictum non capitale & locum habent in dubio non apparent rixa,& præsumitur ex tot vulneribus animus delinquēdi secus tamen si appareat præcedens rixa & facto vel verbis,nam nō præsumeretur animus occidendi, vt per eū idem tempus, vt quia noctis tempore vulnerauit vel interfecit præsumitur animus occidendi glos.in l.furem.ff.de sicar.& per Bal.in consi.ccccxxvij.v.vol.vt perambulare de nocte,& per loca suspecta, & per p̄sonas suspectas præsumptio est ad torturā, & Alber.vbi supra, & Mantua.in consilio cccxxv.vt ibidem nu.198.idem locus delicti commissi , vt quia in prætorio occidit in ecclesia vel alio loco publico , nam non præsumitur nisi ex magna causa & deliberate & per Alber.in dicta tertia par.tracta sta.quæstio.lxiij.& Mantua.in dicto consi. cccxxv.Blan. ibi.nume.200.idem per tractatum factū,nam stante tractatu præsumentur deliberate & ex proposito, & ideo si plures interficiant & nescitur quis occiderit licet non debeant puniri capitaliter tamen si habito tractatu puniuntur capitaliter,vt per eundem Blan.in d.l.fi.num,225. ver.tractatus, & ibi quando in rixa omnes torqueri possint si non constat de tractatu, vt per Saly.in d.l.fi.C.de quæstio.Dy.Ro. & alij Moder.in l.j.§.hoc rescriptum.ff.ad sillen. dic vt per eundem Blan. nume.250. versi.vita hominis,& quis dicitur tractatus & quæ requirantur per Blan.in dicto versicu.tractatus ꝙ ad hoc conueniant alias si in rixa nō dicuntur conuenire ad hoc, sed casualiter , & ibi dicit ꝙ sufficit probare tractatum factum licet non appareat de finali conclusione Bald.in l.multum. interest.C.si quis alt.vel sib.& ibi.nume.230.si tractatus fuit habitus præsente aliquo & nihil dicente an consitito de illo tractatu, & ꝙ ille fuit præsens per quo gratificādo fuit factus tractatus si tacuerit,& nihil dixit, an teneatur de delicto sequuto dicit ꝙ sic cum in materia delicti taciturnitas habetur pro consensu Iaf.in l.quę dous.xiiij.colum.xv.casu.ff. solu.matrimo.& dixit Blanc.in nume.232. ꝙ secreta conuentio & locutio habita inter plures si post exeuntes ex loco hominē occiderunt præsumitur tractatus idem præsumitur tractatus si nullis uerbis dictis plures aggressi sunt vnum nihil dicto tamen præsumitur tractatus,& ꝙ conuenerint in hoc Ancha.in consi.ccxvij.Blan.nume.234.idē probatur tractatus ex geminatione rixe nā si post primam rixam,vt quia vno die facta postea si sequatur secundo die præsumitur ꝙ deliberate & per tractatum Blanc.in dicta l.fi.nume.233.ver.rixa quæ omnia conferunt ad ostendendum animum occidēdi, & ꝙ deliberato quæ addi possunt in ij.par. tracta.de homic.in princ.in voluntario homicidio ad probandum animum , vbi late fuit dictum de indicijs vero furti vltra Par. in loco suo in versi.tortura ponit Blanc.in d.l.fin.circa fin.quia ab eo par.sumpsit omnia tam indicia furti quam homicidij , ideo in multis conuenimus, quia omnes ex eodem fonte suscepimus ac etiam a Gan.Bel. Bonifa.Ang.& Hisp.addid mus tamen vltra docto.alios regni Neapolitani Modernos & antiquos & alios multos ad saturi-

tatē quo ad ergo indicia furti pro quo solitus sit furari, nam ex consuetudine delinquendi causantur præsumptio delicti Blan. ibi.nu.409.& sequen. item vicinitas facit indicium, vt per Bar.in l.dominus horreorum.ff.loca.dixit enim qui habēt noticiam domus sunt suspecti de furto maxime soliti conuersari in ea Bal.& Saly.idem in l.si ita in si.ff.de fun.instru.φ si in aliqua contracta committitur furtum φ vicini & domestici, & qui notam habent domū torquendi sunt priusquam alij limitatur tamen nisi fuerit vicinus bonæ famæ, nam cessat talis præsumptio,& ibi φ præsumptio est contra hostem de bonis subtractis,vt torqueatur nisi sit bonæ famæ idem indicium est si reperiatur res furtiua pœnes aliquem nisi ostenderit a quo habuerit, vel fuerit bonæ vitæ alias indicium contra eum maxime si malę famæ Bald.& Saly.in l.in ciuile.C.de furt. Blanc.nume.416.idem visus exire domum cum fardello sub pallio nisi fuerit bonæ vitæ,aut mercator,Ang in l.militis.C.de q6. nisi concurrant φ visus sit statim expendere pecuniam quam non habebat, sed erat eiusdem forme sicut subtractam, vt ibi per Angel.Blanc.numero 418.idem si de nocte exierint de domo in qua furtum est cōmissum ibi.nume.419.& de expendente multam pecuniam eiusdem forme et stampe.nu me.420.idem si ante esset pauper & visus expendere pecuniam, & non reperit vnde habuerit præsumitur contra eum, nu.421. idem si res subtracta cedebat ad commodū imputati & non alterius.numero 423.vt in instrumento φ ad eum pertinebat idem fuga famuli præsumitur subtraxisse, numero 423.idem culpa custodis, nam præsumitur contra custodem nisi esset factum furtum in loco qui custodiri non potest.numero 425. idem forma pedis furantis in terra humida facit indicium Alber.in l.indicia.C.de rei vendi.Bal.in consi.427.v.vol.qui dixit φ iudex nō debet procedere ad torturam ex furore animi,sed debet habere eum moderatum rationem & intellectu, φ per motionem & vestigia pedū significatur qualitas luporum & ex semita pedum cognoscitur, vnde transiuit latro et de scala apposita ante fenestram domus Blanc. numero 426.& 428.& de indicio & contumacia,quia voluit respondere φ torqueri potest ex hoc. numero 272.

Indicia qualiter probētur,& an contraria indicia & præsumptiones & probationes & quando & qualiter & prosequere multas causas purgationis indiciorum vsq; ad litteram tex.ibi in lect.nu.155. char.31

Indicium an & quādo elidatur per probationem bonæ famæ ibi.nu.158. char.32

Indicium an & quando tollatur per exculpationem offensi, vel socij criminis inquisiti dum ducitur ad supplicium, quia aut eum tortura nominauerat ibi.nu.159. char.ea.

Indicia & probationes, an & quando elidantur per torturam,& quid si extantibus probationibus torqueatur an si perseuerat in negatione sint probationes annihilate ibi. nume.160. char.ea.

Inimicus si occidatur ab alio inimico quā ab acceptante mandatum de occidendo cum pecunia puniatur acceptans de assassinio si cet ipse non occiderit in tracta.de homi.in §.v.nume.33. char.80

Indultus factus per principem de delictis quæ delicta comprehendat, & quæ in eo non comprehendatur in tracta.eod.§.sexto.numero 347. char.133

Indultus particularis,vt valeat quæ requirantur,& quid si alia delicta committat,& non exprimat an valeat indultus,et si denuo habeat gratiam,& non faciat mentionem de prima indulgentia an valeat ibidem numero 348. char.ea.

Indultus an extendatur in delictis commissis in officio ibi.nu.376.& an in crimine sodomie ibi & an valeat indultus parte nō concordata,& non saluo interesse partis ibi.nu mero 377.& si indulget saluo interesse partis quod erit istud interesse. nu.368.ch.137

Instantia an perimatur accusatio de homicidio, & an per peremptionem instantie tollatur actio criminalis,& an in totum,vt de cætero accusari nō possit,& quando in tracta.de homi.§.vj.nu.368.& an pereat quando iudex ex officio procedit ibi.num.369. & 370. char.136.& 137

Irregularis an sit clericus si quis occidat, aut percutiat armis clerici in tracta.de hom i.§. quinto.nume.69. char.84

Irregularis an sit clericus si mortuo inferat vulnus ibi.nu.149. char.93

Iura transgredi quibus officialibus liceat & quando locum habeat φ propter grauitatē delicti liceat iura transgredi in lectu.nume ro182.char.40.& in tract.de homicid.§.septimo,nume.110. char.154

Iuramento an decidantur causę criminales in tracta.de homicid.§.secundo, numero 42. char.53. Blanc.in l.fina.nume.61.& nume. 284.Adde de iuramento purgationis an in criminalibus admittatur per Iser. in c.j.§.si

vero fuerit de contro. in test.laf.in l.tertia. in princip.v.colum.ff.de iureiuran.Maran. in Specu.aur.sexta parte in nono actu septima specie iuramenti.

De litera L.

LAtrones insignes qui dicantur, & qualiter contra istos proceditur & qualiter puniatur, & an sit necesse constare de ista qualitate quod sit insignis aut famosus, vt tanquam contra talem procedatur in lect.nume.96.char.16. Adde de istis latronibus, & clerico latrone qualiter puniatur in c.tuæ de pœ.q degradatur verbaliter,& non actualiter per Panormi.in c. at si clerici.de iudi.xiij.colum.versi.ad tertium,et Aretin.in c.cum non ab homine.de iudic.xj.colum.de iure ciuili furca suspenduntur l.capitalium.§.famosos.ff.de pœn. de his.vt per Moder.Hispa.in deci.crim.in glo.fures.

Laqueus suspensi si fractus & suspensus ceciderit an sit liberatus in tracta.de homici.§. sexto.nume.175.char.116.& in.§.septimo. nume.19. char.143

De litera M.

MAiest.læsæ crimen quot modis cõmittatur,& quot crimen rebellionis,& de pœna in lect. nu.88.c.15

Malefici qui dicantur,et qua pœna puniantur, & quis dicatur mathematicus, & an de hoc crimine cognoscet inquisitor hæreticæ prauitatis,& an astrologia sit vera,& an sit hæreticum credere influxis cœlestibus, & quando ibi,nume.102.char.18. Adde qua pœna puniatur clericus sortilegus per doctor.in c.at si clerici. de iudic.& Panor.ibi, & alios in c.cum non ab homine.vbi Are.& Deci.in quarto casu de iud. contra Anto.dicunt debere deponi & verbaliter degradari.& in monasterium detrudi tamen Panormita.in cap.ij.de sorti.dicit iudicem punire iuxta qualitatem & quantitatem delicti,& animum delinquentis, & per Moder. Hispan.in decisione crimi.in glos.sortileg.

Mandatum superioris an excusat occidentem in trac.de homi.§.ij.nu.89. char.59.

Mandatum qualiter & quibus verbis contrahatur prosequere in tract.de homic.§.quinto.nume.36.subsequenti. char.80

Mediator si facit alicui iniuriam rixantium animo sedandi rixam non tenetur de iniuria in trac.de homi.§.ij.nu.65. char.56

Memoria hominum,an & quando, & quibus casibus damnetur infra quãtum tempus in trac.de homi.§.vj.nu.373. char.137

Mandatum an contrahatur si pater aut dominus dicat filio, vel seruo, ne redeas ad dominũ ni sentiam nouum in.§.quinto.numero 37.& quid si vetet occidi.numero 38.& ibi.numero 39.char.81.an & quando delictum & homicidium factum seruo vel famulo vel consanguineo præsumatur factũ de mandato domini vel consanguinei.

Mandasse an præsumatur si dominus,aut pater dicat famulo,vel filio malum est hoc factum remanere impunitum si filius aut famulus occidat, & quid si iniuria fuerit facta famulo,vel filio,& non domino,vel patri.numero 40.& 41.& quid si fuissent dicta aduocato, aut procuratori.nume.42.& quid si iniuria fuerit facta cum pugno, vel aliter,& non cum ferro, & dominus dixerit talia verba,& famulus occiderit,an dominus teneatur. numero 43.& quæ requirantur.numero 48.& an sufficiant ad torturam. numero 50.& 52. si dominus dicat famulo vt vindictam faciat bastono, & ille gladio an teneatur. ibi.nu.45. char.81

Mandatum repudians famulus inde occidat an teneatur famulus, & quid si a principio receptat mandatum deinde repudiat an occidendo teneatur dominus ibi.numero 46. & 47. char.ea.

Mandasse an teneatur dominus si ipse recipit iniuriam licite & proferat famulo dicta verba de nouo & vindicta ibid.numero 49. char.ea.

Mandato domini, vel patris, an præsumitur si quis interfectus fuerit si dominus, aut pater loquatur ad aures famulo, vel filio, & statim quis interficitur ibi. numero 53. char.82

Mandatum an contrahatur si quis dixerit alicui se velle talem occidere,& ille dicat placet fac citius an præsumatur mandasse, & quid si annuat humeris ibid. numero 54. & 55. char.ea.

Mandare dominum, vel patrem an præsumitur si dominum, vel patrem iniuriantem filius, vel famulus occidat ibidem numero 56. char.ea.

Mandans an sit causa proxima in delicto facto per mandatarium ibi.nu.58. char.ea.

Mandantem quæ sint causæ excusandi, & an si mandatarius excessit fines mandati ibi. nume.72. char.84

Mandans vt vulneret si occidat an teneatur mandans pœna mortis ibi. numero 73. & quid si mandet occidi, & ipse vulneret ibi. numero 74. char.ea.

Mandatarius si erat omno facturus an excuse-

Minoris

De litera P.

iudex recedit a pœnis in iure statutis quod causam debet exprimere & an & qñ recedere pōt a pœnis statutis a iure & qñ debet alias redire & ad quas iudices ecclesiastici per Moder.Hisp.in decis.crimi.in glo.canonicis vel si nodalibus & ibi quando ad si nodales pœnas.

Pœna an augeatur ratione arbitrij & an in arbitrarijs liceat arbitrari ad mortem & quo modo intelligitur & quando & an inferior ratione arbitrij possit ad mortem condemnare in tracta.de homi.§.vij. nume. 112. & ibid.nume.113.& 114. quid operetur arbitrium & an ponet ad torturam absque indicijs char.155.vide per Moder. in Spec. au. iiij.par.prima.distinctio.9.10.& seq. colū. post Fely.in c.ex litteris de consti.& Bald. in c.j.§.iniuria de pa.iur.fir.& Ana.in c.inquisitionis in si.de accus. vbi intellige per Mara.& limita multis modis in attentatis locum non habeat sed cōsumans & ex qua litate persone quia officialis offensus & ibi si ex consuetudine minor pœna soleat imponi quā mortis ratione arbitrij non posset arbitrari ad mortem sed ad solitam & aliter limita vt ibi & adde de his arbitrarijs per Moder.Hisp.in deci.crim.in glo. arbitrarius punire vbi ponit multa considerari in pœnis arbitrijs puniendis vt conditionē & qualitatem delinquētis & delicti & quātitatē delictorum & reiterationem & qualitatem loci & alias qualitates vt ibi & ibi ꝙ in casibus in quibus in pœnis arbitrarijs ciuilis & secularis iudex pœnam mortis infligere potest ita pari modo ecclesiastici iudices ad depositionis & carceris & perpetui pœnam procedere possunt & ꝙ consuetas pœnas imponere debent per eosdem in glo.consuetudinarijs vbi solitas imponere debent obstante arbitrio post Bal.in l. quicunq;.C.de seruis fug.& Fely.in cap.de causis de offi.deleg.post Anto.& Panor.nisi tales pœnæ consuetudinarie fuerint praue & a zelo iustitie aliene.

Pœna augetur & alteratur si delictum fiat coram iudice vt ibi.115.& an secundum conscientiam punire potest iudex absque probationibus vt quia, vidit occidere & quid si tunc pro tribunali sedeat & quid si sciat innocentem esse condemnatum quia alius occidit & tamen confessus est stantibus ēt alijs indicijs vel quia testes cōtra eū deponant an iudex condemnabit an vero poterit liberare ibi.nu.116. char.154

Pœna augeatur ex inobediētia quia relegatus ad tēpus non paret relegationi nā tempus duplicatur ibi.nu.117. char.155

Pœnā alterat mutatio status & qualitas vt q a manifeste commutatur ibid. nume. 118. & nume.119. char.ea.

Pœna si minui debet quæ erit imponenda & quę si augeri debet & an pœcuniariam & si corporalem quæ erit ibi.nu.120. char.155

Pœna remigationis & si non sit appositū tps perpetuo remigabit & per quantum tēpus & an seruum possit emere & quid si aufugiat an capi possit pater aut frater ad remigādum ibi.nu.121.122.char.ea. & ibi an iudex in sententia posset tempus sibi reseruare & vnde ortū habuit ista pœna remigationis & an locum habeat in clerico & quid si condēnatur an valeat dic per Moder.Hisp. in deci.crimi.in glo.corporalibus.quod nō infligetur sacerdotibus.

Pœna degradationis & quæ sint delicta degradatione digna & de duplici actu degradationis verbali & actuali & in quibus delictis locū habeat & q̄d requiratur & an possit incorrigibilis in tract.de homi.§.vij.nu. 58.& ibi an ꝓ homicidio degradetur actualiter nu.59.& quæ requirātur vt tradat curiæ seculari nu. 60. & an degradatus retineat priuilegiū tam fori quā canonis siquis suadēte nu.61.& an in assassinio requiratur degradatio nu.62.& de forma degradationis verbalis actualis & depositionis nu.63. & si fuit degradatus & traditus curie sæculari & fuerit oppositum de nullitate degradationis quis cognoscet de nullitate secularis an ecclesiasticus ibi.nu.65.c.149. Adde ex quibus delictis traditur curiæ sęculari per Mod.Hisp.in deci.crimi.in glo.exigentibus culpis & an requiratur incorrigibilitas & in quibus casibus non requirātur per eosdē in glo.data incorrigibilitate & ibi qñ dicatur clericus incorrigibilis & post Fely. in c.cū non ab homine ꝙ potestas quæ datur iudici seculari super deposito incorrigibili non exercetur nisi declaretur qualitas incorrigibilitatis & ibi post dec. & alios in d.c.cum non ab homine ꝙ tertio monitus dicitur incorrigibilis & non requiritur incorrigibilitas ēt vbi clericus non potest ab ecclesia puniri nec degradatio sed pōt ipso iure accusari iudicis cōprimi vt per Areti. in d.c.cū nō ab homine & est cōis & ꝙ traditus seculari puniri debet ad voluntatem laici & nō ecclesię & in quibus fiat degradatio per eosdē in glo.degradari vbi nisi in casibus expresis vt ibi exprimuntur & quod sine accusatione non degradatur post Hosti.in sum,titu,de accusa.§.quis sit esse.

De litera S.

De litera T.

ne. Et an in furto leui torqueri posſit, Et an & quando in cauſa ciuili & pecuniaria locum habeat tortura, & quid ſi habeat crimen annexum vt quando fiat indultum a principe ſaluo intereſſe partis ciuiliter, & quid ſi multis leuibus pœna augeatur, an ſit locus torture ibi. numero 179. char. ead, Adde Maran. in Specul. aur. in ſexta parte xiiij. actu indicij. Et an locum habeat in crimine vſurarum, in quo venit publicatio bonorum, Soci. in conſi. ccxix. ij. volum. quod ſic. Et Ana. j. conſil. Maran. ibidem contrarium tamē dixit idem Maran. in ſexta parte in materia inquiſitionis, in verſic. inquiſitioni. in fin. j. caſus. vide eundem Maran. in quarta parte. ix. diſtin. ij. q. prin. ver. quinto dicitur cauſa ſummaria quæ perſonæ torqueri poſſunt. & quæ non, proſequere materiam. Et an teſtis. Et quid ſi non ſit omni exceptione maior, an tortus faciat indicium. Et an & quādo domeſtici et uarij torqueantur. Et an in dignitate conſtituti. Et quæ dicantur perſonæ viles, & an decuriones & eorum filij, & parentes. Et an depoſito officio. Et an priores conſiliarij ciuitatum, & an officialis finito officio. Et an milites, Et an doctores & aduocati. Et quid ſi torti cōfiteantur, an noceat confeſsio? Et an ualeat conſuetudo in contrariū. Et an qui torqueri non poſſunt, terreri poſſunt, & eis denegari cibus & potus in carcere. Et an clerici torqueri poſſunt, maxime non infames. Et an clericus per laicum torqueri posſit de mandato epiſcopi. Et an viiles reipublicæ. Et an mulier prægnans, & an ſenex, & an minor, & quando. Et an noceat confeſsio abſque curatoris authoritate. an mutus & ſurdus. Et an liber homo ſponte torqueri posſit. Et an & quando accuſator, & an inſtigator ibi. numero 180. cha. 38. Adde quod in regno ad torturam non deuenitur niſi ſtāte leuitate vitæ & diffamia delictorum, & ſic requiritur quod ſit infamis, vt dicit cap. reg. tormentis. ibi ita quod cōtra talem publica fama laboret & ibi, vbi eorum leuis fuerit perſona, & ſic per delicta, & non aliter intelligitur leuitas vitç. & quia diffamatus. De alijs delictis vel eodem. Idem And. in conſtituti. ſi damna clandeſtina. Et ſic nedum in clericis requiritur diffamia, ſed etiā in Laicis in regno non tantum paſsim, vt ſtante teſte legitimo, & omni exceptione maiore, vt ibi Andr. Et qualiter & quando deueniatur ad torturam, & an valeat. Et quando confeſsio in tortura abſque indicijs. Et an ſi abſque legitimis, & an ratificata & iurata noceat, & quādo & quid in criminibus exceptis, & quid ſi officialis habeat arbitrium. Et an ex mandato ſuperioris. Et quid ſi ſuperueniāt indicia, & an terreri, proſequere etiam limitationes ibi. numero 181. char. 40. Adde tamen Andr. in dicta conſtitutione ſi damna clandeſtina. qui dixit, quod in accuſatis de crimi. læſæ maieſta. hæreſis, & publicis latronibus, diſrobatoribus viarum captis infragranti crimine, aut in fuga in teſte vacillante, & in eo qui delinquit iudice ſedente pro tribunali ſubijciuntur tales in tormentis propter formam capitulorum regni, & ſi ita proceſſerint officiales excuſantur licet ius commune non ſeruauerint dato officiali arbitrio procedenti prout facti occulti qualitas exegerit, ita ſtatuitur in capitulo reg. in accuſatis, & ſic ſentitur procedi abſq; indicijs ipſis. Et quatenus dicitur de capto in fuga ſentitur quod ſi eſt contumax & bannitus & in fuga & bāno capitur torqueri pōt abſq; indicijs. Tamen quod in prædictis criminibus requirantur indicia dicitur in capitulo regni tormēta. & in c. incipi. tormentis. Vbi in his indicia ſufficientia requiruntur in cæteris ergo non ſeruatur ius commune. ſecus quo ad indicia. vide & in le. Et in occultis an ſine indicijs deueniatur ad torturam, & an promptior eſſe debet ibi. numero 183. char. 41

Torqueri an poſsit ſeruus contra Dominum abſque indicijs ibid. numero 184. char. ead. & quo ordine ad torturam deueniatur, & quid quando plures ſunt inquiſiti a quo incipi debet, & quid ſi pater, & filius a quo incipi debet ibi, numero 185, char. ead. Adde Marſil. in princip. operis in Specul. aur. Et qualiter ad torturam deueniatur & qualis eſſe debet tortura & quo moderamine, & quæ dicatur moderata tortura & immoderata & leuis ibi. nu. 186. char. 41

Tortura an & quando inferri poteſt grauis, & vſque ad conſumptionem corporis ibi. numero 187. char. 42. & quando ad torturam deueniatur. Et quid ſi non conſtat de delicto. Et an ante litis conteſtationem. Et an ante publicationem, an poſt, Et an datis defenſionibus, & quando non datis. Et an copia indiciorum danda ſit non petenti. Et quid ſi reus petat terminum ad ſe defendendum ante torturam an concedi debeat. Et an in enormibus defenſio denegetur & terminus ad ſe defendendū. Et limita præeminentiam magnæ curiæ decem modis. Et an requiritur decretum de torquēdo & an

ab eo appellatur. Et an supersedeat ea non interposita, non obtentis literis inibitoriali bus, & an & quādo post sententiam locum habeat tortura. Et quid si extent plene pro bationes an sit locū torturæ. Et quid si perstitit in negatione, quia faciat iudex. Et qd si tortura non sit licita per statutū, & in diebus feriatis torqueri posset. ibi. nu 188. cha. ead. Adde quod tortura adhiberi debet instante & petente accusatore aut curiæ coad iutore aut in libello aut capitulis, alias si nō ita petatur etiam stantibus indicijs non tor quetur Iser. in c. j. versi. in eadem est quęstio & seq. de contro. inter domi. & vassal, habe tur in l. fi. ff. de quæstio. & ibi Blan. in j. not. & nu. 376. & quod prius necesse est constare de delicto & corpore mortuo, alias non torquetur, Et de confessione, quod occidit, an pręiudicet, si non cōstat de corpore die. Vt per Blan. in d. l. fi. nu. 15. primo euidētiali. Vbi limita post Ang. in l. cæterum. §. j. ff. de confess. & Iaf. in l. iusiurandum. § procurator. viij. col. & limita. ff. de iureiuran. Nisi fuerint assassini inquisiti, qui verisimiliter potuissent facere ob qualitatem loci, & sic etiam in disrobatoribus stratarū. Et ibi distinguit, aut delictum potest subijci oculis, vt corpus mortuū, & tunc iudex debet antequā procedat inspicere cadauer, Aut non possent, quia proiectum in mare, & tunc inquirit fama præcedente, aut incerta persona, & incerta res, tunc non præiudicat nisi in assassinijs vt supra. Et an danda sit copia non petēti tradit Blan. post Maran. in prin. in d. l. fi. nu. 24. cum seq. in quarto euident. Vbi concludit nisi petatur, concedi nō debet, & quod appellat ab interlocutoria in ij. notab. in d. l. fi.

Tortura antequā repeti possit, & quæ requirantur, & si repetatur absq; nouis indicijs, an valeat confessio, & limita, vt ibi, & qn̄ fieri debet repetitio, & quæ dicantur noua indicia ibi. nu. 189. char. 43. Adde de repetitione torturæ. Blan. in d. l. fi. nu. 11. iij. nota. Vbi si indicia sunt vrgētia iudex semel torquet reum, si multum vrgentia potest in tor tura repetere. Et dicit quod repetitio tortu re non potest fieri vltra tertiam vicem, vt per Ang. in l. fi. C. de quęstio. Et ideo debet esse moderata quę moderatio reducitur ad tres vices, id est ad tres dies separatos & pro qualiter vice habere ipse reus tres sacatas, seu tres ictus, & ita intelligitur Bar. in d. l. fi. vt per Paul. de Ca. in consi. ccxcix. ij. volumi.

Tortus si confiteatur inde ductus ad bancum turis negat, inde tortus confiteatur, inde negat sæpius faciendo quid facere debet iudex, & an condemnabit eum. ibi. nu. 190. & 193. char. 44. Adde Blan in d. l. fi. nu. 219. dicit quod confessio facta in tortura si ductus ad bācum iuris negat, oritur indicium, quia ex tali variatione oritur indicium, vt torqueri possit denuo. Et ita cōiter tenetur secundum Bal. in l. in bone fidei. C. de iureiuren. Et Bar. in l. vnius. §. j. ff. de quæstio. Distinguit tamen in casu præmisso qn̄ pluries confitetur, & pluries negat quod licet Par. circa fi. operis. Et Maran. in. §. quoniam. in pract. dicant non esse præcedendum nisi ad tertiam vicem tortū. Et sic per tres dies diuersos torqueri potest.

Tamen ipse distinguit, quod aut indicia sunt talia, vt ex illis semel torqueri possit, & tunc si sufficienter fuerit torture, & confessus fuerit, & in ratificando negat, potest ex tali variatione torqueri iterum. At si tunc dum repetitur in tortura confitetur, deinde in banco negat, non potest denuo, & sic ter tio torqueri, nec illa secunda variatio facit indicium ad torturam, quia non & diuersitas inter secundam & primam variationē, & sic non est nouum indicium, vt torqueri possit cum nouum esse debeat & diuersi ge neris, Vt per Bart. in d. l. vnius. & in d. l. re. pe. per docto. Aut indicia ex quibus primo fuit tortus, erant grauia, propter quę possit bis torqueri, & maxime prima tortura nō existente graui, sed leui. si primo tortus deinde neget potest iterum torqueri nō ex variatione, sed ex primis indicijs vrgentibus, & si secūdo neget potest tertio torqueri ex varietate resultante, quæ erit vna respectu indiciorum. si vero indicia fuerint vrgētissima, vt tertio torqueri possit et repeti, et ter tio confessus sit in tortura, & tertio negauerit, Ex quo ex tali trina variatione oritur aliud indicium, quarto torqueri possit, & si non torqueretur indicia omnia non essent purgata, cum remaneret indicium variationis. Istud tamē procederent, vbi talia reperirentur indicia ex quibus tertio torqueri possit ex eis. Alias non nisi tertio tm̄, cum vltra tertiam Vicem & manum torqueri non possit. Et vide Blan. in l. fi. C. de proba. & per Bar. in l. si quis. C. de custo. reo. in re pe. And. in ver. tormentatus. Et quid si sponte confiteatur, & postea in banca negat, an cogatur perseuerare ibi. nu. 192. char. ea.

Tortura per quot vices repeti possit ibi. nu. 194. char. ea. Adde vt supra, & quid si reus dicat si starem mille annis in tortura nunq̃

fateor, quid faciet iudex, an repetet, an libe rauit ibi.nu.195. char.ea.

Torturæ effectus, & de eius effectu ibi.nume ro 196. char.ea.

Tortus an statim confessus damnari potest. Et qualiter perseuerabit in tortura. Et qualiter fieri debet. Et quando, & quid si metu tormentorum. Et quando dicitur perseuerare in confessione. Et quid si præcedat ex traiudicialis confessio, an requiratur perseuerantia & ratificatio? Et sic ratificans an notarius scribere potest sponte factam con fessionem ibi.nu.197. char.45

Torturæ interrogatio de socijs qualiter fieri debet & quando, & qualiter de se debet interrogare ibi.nu.198.char ea. Adde duo dicta Iser.in d.constitu.si damna clandestina. Vbi primo dicit si quis pee indicia tormentatur super aliquo crimine, & super illo nõ fatetur, sed super alio crimine in quo imponitur pœna mortis, vnde non debet querere specialiter, sed generaliter si quis fecit homicidium vbicunq; mouerit iudicẽ. tunc si fatetur de alio crimine quam de quo agitur, & tunc aut est connexum primo, & tũc puniatur.l.secunda.ff.de adulter. Aut non, & tunc in illo iudicio & instantia non punitur. Tamen cõfessato crimine delictum est factum notorium iuris, ideo incipit iudex competens ex officio super confessato crimine processum suum etiam si clericus con fessus sit coram seculari iudice, & condemnabitur ex illa confessione nisi probet errorem vel cõfessionem suam in alium casum intellexisse.c.cum supee dilecti.quia crimina vndique claruerint iudici sunt punienda, & idem si quis ex abrupto cõfiteтur. Vt dicit Azo in sum.de confess.quia tunc confessa esse res incipit. Secundo dicit quando tortus confitetur de se & de alijs, & postea corrigit dictum suum de alijs dicẽdo quod non est verum, An creditur sibi vt per eum ibi. Adde etiam in quibus liceat interrogari de consocijs & quando eius dictũ faciat ind icium. Blan. Lare in d.l.fin.nu.170. Cum sequenti & supra fuit dictum. Et ibi.nume. 383. An quando in tortura nominat socios iurare debeat, cõcludit quod non, ex quo nõ vt testis deponit ergo non iurat. & an quando reus ponitur in tortura iurare debeat. Specu.in titu.de accusa.versi.cæterum con fessio torti.

Tortura quid si indebite, & de facto sit illata an impediet processum super maleficio, & quid si tortura infertur ab vno iudice inde remittatur ad alium an prosit prior tortura, ibi.nume.199. char.ea.

Tortus quid si moritur in tormentis an iudex teneatur, & qua pœna & qualiter puniatur indebite torquens, & quid si apparet male ligatus & scinditur brachium torti, aut funis, aut trabs rumpitur an teneatur iudex, & an milites & ministri teneantur si ex mãdato iudicis indebite torquent ibi.numero 200. char.45

Tortura qualiter probetur ibi.nu.201.ch.46

Tortus si negat in tortura, & persistit in negatione quid fiendum, & an damnari possit, & de cautela iudicis ibi.nu.202. char.ea.

Tortus quid si relaxandus ob negationem, et perseuerantiam non inuenit fideiussores an relaxet iuratorie cautioni, ibi nu.203.c.ea.

Tortura an inferri debet, & possit indebite ad tumultum populi, & qualiter puniať ibi. numero 204.char.ead. & quid si accusator probauit delictum pee indicia ex quibus fuit tortus deinde innocẽs repertus est quis teneatur accusator an iudex, ibidem, nume ro 205. char.ea.

Torquendum subtrahens a tortura qua pœna puniatur, ibi.numero 206.char.eadem. & cautela de relaxando reum non confessum, vt non teneatur in sindicatu ibi.nume. 207.char.ead. & ex quibus percutientibus solitus percutere torquetur in tracta.de homi.§.ij.nume.37. char.53

Tractatus solus & ordinatio an & quãdo puniatur, ibi.in.§.ij.numero.18.char.52. Adde quid sit tractatus & quæ requirantur vt dicatur tractatus. Blan.in l.si.ff.de quæstio.nu me.229.versi.tractatus. Quod consilium & deliberatio & fiat discussio & examinatio rei de qua agitur. & de primo de tractatu puniendo.in dicto tractatu.§.quinto.nume ro 82.char.85. Et si duo habuerunt tractatũ de occidendo, & vnus occidat an præsumatur occidisse ex præcedẽti tractatu in dicto tracta.§.quinto.nu.154. char.93

De litera V.

Venefici qui dicantur, & qualiter puniantur, & vendens, & conficiens venenum qualiter puniatur, & an attentatum in hoc crimine puniatur in lectu.nu.102.char.18. Adde qualiter puniatur clericus veneficus, & an plusquã simplex homicida, vt post depositionẽ grauiori & detrusione & longiori puniatur. Et quod in hoc crimine attentatum puniatur si parauit vt daret, licet non dederit vt puniatur ac si dedisset, vt per Anan.in c.eius. de parrici, qui fil.occid.post Bar.in l.j.ff.de parrici, & de specialibus in hoc crimine, &

carum, numero 331. & an facta publicatione examinari possunt, numero 332. Et quid si discordant, quia vnus dicit mortale, alius quod non mortale, quibus creditur, numero 333. Et ad quem spectet electio medicorum ad iudicem an ad partem, numero 334. & quid si a pluribus fuit vulneratus, & vnus dixit mortuum vulnere Titij, quia de vulnere constabat, & facta condemnatione, condemnatus petit adhiberi alium medicum, & ille dicat mortuum ex vulnere Sempronij, An valeat sententia contra Titium, numero 335. & an sententia peritorum posit retractari, & dicto aliorum peritorum, char. 129, 130. & 131, & sequenti.

F I N I S.

SOLENNIS REPETITIO IN L. II

C. quo. appe. non recipi. ædita per eximium. V. I. D. D. LVDOVICVM CARERIVM Reginum Regni Neapolitani, in qua Tractatus Appellationis in criminalibus, Tractatus de Indicijs, & Tortura subijcitur: & Solennis Tractatus de Homicidio & Asasinio subsequitur: ex quibus Practica causarum criminalium elicitur, & disposita in omni iure ciuili & canonico, miro ordine apparent compillata:

ET TRACTATVS DE HOMICIDIO

hactenus non ita perlustratus existit cum Repertorio & Summarijs Titulis, quo ad crimina tantum traditur vtilis profecto: & Practicis & tyronibus admodũ versantibus in palatijs in omni foro omniq; iure, quæ causarum criminalium farrago nuncupatur, cum sub breui compendio plura quo ad crimina conferantur.

SVMMARIVM CONTENTORVM IN HAC *repetitione, & Tractatibus indiciorum & torturæ & appellationum in criminalibus.*

1 *Conuictus & cõfessus nõ appellat et. 3.*
2 *Confessus tantũ, aut conuictus, appellat, idem si conuictus & metu confessus.*
4 *An hæc lex. locum habet in omnibus criminibus, & pecuniarijs.*
5 *Conuictus & confessus si appellat, censetur animo differẽdi executionem facere.*
6 *Conuictus per claras probationes & confessus, non potest reuocare confessionem, nec probare contrarium.*
7 *Appellatio an tolli possit iure communi, statutario, & rescripto.*

tur, et qualiter puniatur cōficiens, Et vēdens venenū et an attētatum puniatur.

103 Malefici qui dicantur, & qua pœna puniātur, & quis dicatur mathematicus, et an de hoc crimine cognoscet inquisitor hæreticæ prauitatis, & an astrologia sit vera, & an sit hæreticum credere de influxis cœlestibus & quando?

104 Quid sit vis publica, et quid priuata, et qñ cōmittātur, et qualiter puniātur, et quot modis cōmittatur, et de pœna portationis armorū, et quid veniat appellatione armorū, et an in pilea seu pallota, et an pœna vis publicæ tollatur p pœnā portationis armorū, et an pōt dari licētia portādi arma pp partialitatē, et an insultās aliquē solus armis, teneātur lege iulia de vi publica et an phibēs appellationē teneat lege iulia, et q̄ sit pœna p verberibus, & qua pœna puniat explās barbā, et de pœna faciētia vim in bonis, et possesione, et an et qñ liceat sibi ius dicere, et de pœna ius sibi dicētis, et an represaliæ sint licite

105 Ex indicijs indubitatis, an & quando deueniatur ad condemnationē, et an capitaliter puniri possit, & qua pœna, & quæ sint indicia indubitata, & exemplis, & qualiter probetur homicidium.

106 Indiciū dubitatū & semiplenū quod sit, et quotuplex sit, & vnde dicatur, et de materia indiciorū, et qualiter probetur indiciū, & quæ & qualia esse debēt indicia.

107 Testibus non verisimiliora deponentibus, non creditur.

108 Testes singulares an faciāt indiciū, & qñ semiplenæ probōnes iungūtur, vt probēt, et quæ requirātur vt testes probēt ad indicium faciendū, et an examinati ad informationem faciat indiciū, & quando?

109 An vnū indicium sufficiat an plura ad torquendum, & quæ sunt indicia sufficientia ad torturam?

110 Testis de visu an & qñ faciat indiciū, Et quæ requirātur vt faciat indiciū, & an per testes repulsatos probetur indicium:

111 An et qñ fama publica faciat indicium, & qualiter pbetur, et quæ sit fama vehemēs?

112 Fuga an & qñ faciat indiciū psequere materiā & limita, & an Et quādo fugiēs de carcere habeatur pro confesso, et an faciat talis fuga indicium nu. 116. & in quibus faciat plenam probationem.

113 Consistentia in animo, iuramēto probātur.

114 An & quando contumatia faciat indiciū ad torturam?

115 Resistentia an faciat indicium?

116 Iniuste detentus potest occidere custodes.

117 Iniuste detentus si aufugiat a carcere an dicatur rūpere fideiussionem, idē si dolo & sæuitia iudicis, & an tunc fuga faciat indicium?

118 Inimicitia an & quando faciat indicium, Et quæ dicatur capitalis inimicitia, Et vnde & ex quibus causetur?

119 Mendatium & variatio an & quando faciat indicium.

120 In constantia, trepidatio, Et titubatio, an & quando faciant indicium?

121 Cōfessio extraiudicialis an et qñ faciat indiciū, Et ibi, quid si reuocetur tāquā erronea, et an cōfessio facta corā iudice incōpetēte, et an cōfitēs puniatur, Et qualiter

122 An & qñ cōfessio socij criminis, faciat indiciū, et quid requiratur, et in quibus casibus socius criminis pōt de cōsocijs interrogari, & quid si variat, vt quia primo inculpat et postea exculpat, cui dicto stetur, et Qd in teste, et qualiter fiet exceptio qd sit socius criminis ne cōfiteatur, et an exculpatio socij criminis psit exculpato?

123 An Et quādo assertio et cōfessio mādatarij faciat inditium cōtra mandantē, & an exculpatio mādatarij prosit mandanti?

124 An inculpatio & confessio offensi, in mortis articulo faciat indicium?

125 An & quando tacita confessio per pacem, faciat inditium?

126 Minæ an et quādo faciāt indiciū, ad torturam, & an ex minis sit rupta pax, Et an ex minis occidi potest.

127 An cōuersatio in loco in quo mortuus repe ritur faciat inditiū, et quid si ante domū alicuius reperiatur corpus mortuum, Et quid si in domo in quā plures erāt reperiatur corpus mortuū an faciat indiciū contra oēs, et an si carceratus reperiatur mortuus præsumatur a custodibus, & quid si habēs securitatem appareat mortuus, an p̄sumatur a dāte securitatē, & an visus firmatus in loco delicti vbi apparet corpus mortuū eumēse præsumatur ab eo occisus, et quid si in loco propinquo & si socius reperiatur occisus in domo socij an a socio præsumatur occisus.

128 Consuetudo delinquēdi, & quòd sit solitus altia committere, an faciat indicium, & qualiter p̄betur infamia & diffamatio.

129 Sollicitatio vt inueniatur malefactor, & vltro se ingerēs an faciat indiciū, vt præsumatur ab eo occisus, & an qui primo inuenit mortuum præsumatur occidisse.

130 Receptatio delinquentis in domo, an faciat indiciū, & quid si defendat, & det munera, & visitet?

131 Obuiatione malefactor ducatur ad iudicē, vel fecerit eū aufugere, an faciat indiciū

132 Scientia maleficij, & nolentia prohibere, an faciat indicium.

133 Ostēsio malæ viæ vbi latrones & malefactores assistūt, si inde occidatur trāsiens, an faciat indicium contra ostendentem?

134 Alloquutio ad aures ante delictum, et statim commissum sit, an faciat indiciū, & quid præsumatur?

135 Visus aufugere ense euaginato, an faciat indicium talis fuga.

136 Acclamatio an faciat indicium?

137 Mutatio pecuniæ ex qua fuerunt facta preparamenta, an faciat indicium?

138 Si fuerit visus facere præparamenta, vt acuere gladium, an faciat indicium?

139 Mala conuersatio per loca, & cum malis hominibus, an faciat indicium?

140 Conuersatio aßidua in aliquo loco, an faciat indicium?

141 Incantatio, & diuinatio, an faciat indicium?

142 Taciturnitas an faciat indicium. vt si scribatur epistola in qua dicatur de delicto q̄d ipse fecerit si taceat, an torqueri pōt?

143 Mala phisonomia, & malum nomen, an faciat indicium, & mala conuersatio.

144 Sola iudicis visio, an faciat indicium.

145 Promißio pecuniæ, de ipsum nō accusando, an faciat indicium.

146 Si appareat occisus puer in aliqua domo, & vicini per aliquot dies ante audierint puerum clamantem, an tale signum faciat indicium?

147 Locus a communiter accidentibus, an faciat indicium?

148 Famositas delinquentis, an faciat indiciū?

149 Deprehensio in delicto, an faciat indiciū?

150 De indicijs multis in homicidio & alijs delictis, vt si reperiatur ensis madefactus sanguine, & vulnus ad mensuram ensis, & appositio scalæ in domo, an faciat indicium furtis?

151 Denunciatio sindici, an faciat indicium?

152 An testis qui non debuit examinari, examinatus faciat indicium, & quando, & an filius contra patrem, & seruus contra dominum, & an familiares & domestici, & quid si sint plures, an numerus faciat indicium, & an ad condemnandum, & an in criminalibus numerus suppleat, & an in subsidium & inimicus admittatur, & odiosus, & an in subsidium, & an testis qui inuitus non potest examinari, examinatus volēs faciat indicium, & an in dubio volens inuitus præsumatur testificasse, & an & quādo impubes et minor faciat indiciū, et an et q̄n mulier, an laicus cōtra clericū, & q̄n et an et q̄n infamis, & an meretrix publica, et an admittātur sine tortura, & quomodo intelligitur quod inhabiles admittuntur cum tortura, & an testis non legitime examinatus, distingue quando testis qui non debuit examinari exami-

natus facit indicium.

153 Tortus qui non debuit torqueri, an faciat indicium?

154 Iuramentum an faciat indicium?

155 Indicia qualiter purgentur, & an per cōtraria indicia præsumptiones, & probationes, & quando & qualiter, & prosequere multas causas purgationis indiciorum vsque ad literam tex.

156 Negatiua qualiter probetur, & an et quādo de falso potest accusari.

157 Quibus testibus magis credatur, affirmātibus an negantibus maleficium?

158 An & quando priuilegium bonæ famæ elidat indicium.

159 An exculpatio offensi, & inquisiti inculpātis in tortura si exculpet in furca, an tollat indicia, vt non torqueatur.

160 An & quando per torturā, & quid si extantibus probationibus torqueatur, an si perseueret in negatione elidantur probationes & indicia?

161 Clerici an torqueantur, si non sint diffamati de crimine & infames?

162 Maleficium probatur per testes, ad minus duos & contra papam, & in causa hæresis, & an papa posit dispensare quòd vni testi credatur. & in quibus casibus vnus testis faciat fidē, et in quibus casibus plures testes duobus requirantur.

163 Vbi maior numerus requiritur ad condemnandum, minor sufficit ad torquendum?

164 An valeat statutum, quòd credatur testibus singularibus & in facto proprio?

165 In criminalibus testes debent esse omni exceptione maiores, & qui dicantur omni exceptione maiores, & an in dubio præsumātur esse tales, & an debet articulari et probari, & an ad torquendū debeāt esse omni exceptione maiores, & an & quando & qualiter admittātur in subsidiū, & quæ requirantur, & an ad condemnādum. an vero ad torquendū, et an numerus in criminalibus suppleat, et q̄n in quibus testes inhabiles & non omni exceptione maiores admittantur, & declarat quando ad defensam admittātur.

166 Cautela ad opponendum contra instrumētum ne procedatur via executiua secundum formā ritus, vt opponatur, quòd testes non sunt omni exceptione maiores.

167 Statutū licet tollat exceptiones cōtra instrumentū, tamē non tollitur exceptio, q̄d instrumentum non sit instrumentum & factum absq; causa & nullum.

168 Testes in criminalibus vt probent, debent reddere cām sciētiæ & non interrogati.

169 Confessio iudicialis an & quando noceat, & quæ requirātur, & an stante processu nullo confessus posit condemnari?

170 Productio testiū quādo fieri pōt, & an facta publicatione & cōclusione et quādo.

171 Delictum an probari posit per instrumentum & quando?

172 Confessio facta in tortura, aut formidine tormentorū noceat, et an valeat cōsuetudo quòd noceat, & quādo dicatur facta formidine tormentorum, & an si facta sit in carcere, et an si minatur et terreat, & quid si leuis sit tortura, & limita multipliciter quando noceret.

173 Confessio facta sub spe gratiæ an noceat?

174 Confessio an in dubio præsumatur facta metu tormentorum, an sponte?

175 Confessus tantum, aut conuictus tantum, aut confessus formidine tormentorū, an appellet, & an resisti posit et eximi per consanguineos.

176 Si stantibus probationibus torqueatur, & negat, an condemnari posit?

177 Materia torturæ per quos tractetur.

178 Quid sit tortura, & quæstio, et tormentū, & vnde dicatur, & in quo differant: & an denegatio potus et cibi, sit tormentum & quot sunt genera tormentorum?

179 In quibus casibus locū habeat tortura, & an pro iniuria personali, et insultu, et an inferatur ad pœnā, et an in casu vbi venit fustigatio sit locus torturæ, et an pœna fustigationis sit maior delegatione, &

dex an repetet an liberabit?

196 De effectu torturæ quid sit effectus.

197 An statim in tortura cõfessus damnari potest, & qualiter perseuerabit in tortura, & qualiter fieri debet, & quãdo, et quid si metu tormentorũ, et quando dicitur perseuerare in cõfessione, et quid si pcedat extraiudicialis confessio an requiratur perseuerãtia et ratificatio, et si ratificatur an notarius scribere possit spõte factã cõfess.

198 Interrogatio de socijs in tortura qualiter fieri debet, & quando & qualiter de se debet interrogari.

199 Quid si tortura de facto et indebite sit illata an impediat processum super maleficio, et quid si infertur tortura ab vno iudice remittitur ad aliũ, an prosit prior tortura?

200 Quid si tortus moritur in tormentis, an iudex teneatur, et qua pœna et qualiter puniatur indebite torquens, et quid si apparet male ligatus, & scinditur brachium torti, aut si funis, et trabs rũpit, an teneatur iudex, et an milites et ministri teneãtur si ex mandato iudi. indebite torquẽt?

201 Tortura qualiter probetur.

202 Quid fiendum. si tortus negat in tortura, & persistit in negatione, & an damnari possit & de cautela iudicis?

203 Quid si tortus relaxandus ex negatione nõ inuenit fideiussores, an relaxetur iuratoriæ cautionis?

204 Tortura an inferri possit ad tumultum populi indebite & qualiter puniatur?

205 Quid si accusator probauit delictum p indicia ex quibus fuit tortus inde innocens reptus ẽ, quis teneaẽ accusator, an iudex?

206 Qua pœna puniatur subtrahens toquendum a tortura.

207 Cautela in relaxando reũ non confessum, vt non teneatur in sindicatu.

BSERVARE Curabis. lex ista pulchram habet materiam, in qua congruenter causarum crimina liũ ac maleficiorum tela ordiri possit, & præsertim homicidarũ in vnũ colligere cõgruit. Lex ista huiusq; a nemine apparet taliter repetita, nec tali plustrata materia. Primo itaq; legis materiã expediam, & indiciorũ & torturæ inferã expeditam. Secũdo homicidarũ tractatũ supponam.
1 †Circa primũ itaq; lex ipsa hoc in summa continet. Conuictus legitimis probationibus, ac spõte proprio ore confessus condemnatus, non auditur appel-
2 lans. †Conuictus vero tantum & non spõte confessus, aut formidine tormentorũ cõfessus auditur appellans. Duas habet partes pro vt duo continet. dicta dj. ibi, si vero.
3 †Ex prima notatur casus, in quo non admittitur in capitalibus appellatio, videlicet quando quis conuictus est ac sponte cõfessus, nam tunc coudemnatus non auditur appellans, nec exequutio pœnæ capitalis impeditur, ex hoc aut non differtur, vt hic ratio secundum aliquos, & sentit Bal. hic in summa tex. Est immanitas & enormitas scelerum, de quibus in tex. ideo secundũ laco.
4 Butr. †In alijs criminibus non extenditur, nec etiam in pecuniarijs, cum pœnalis sit & odiosa lex ista, ideo restringende in casibus in quibus loquitur in reg. in pœnalibus. ff. de reg. iur. & in reg. odia, eod. in vi. At glo. Bar. Bal. & alij contra, q lex ista in alijs criminibus locum habet vt conuictus & confessus non appellet etiam in pecuniarijs, & sic non immanitatis fuerat ratio, sed potius
5 præsumpta calumnia. † Nam ex quo conuictus per testes, & alias legitimas & iuri cõgrua probationes iuxta l. fi. C. de proba. & spõte confessus appellans, censetur facere animo differendi exequutionẽ capitalẽ cũ in cã appellationis contrariũ & de errore
6 probare nõ posset. †Nam conuictus per claras probationes confitendo non dicitur errare, sed veritatem cum confessione cõsonare, vt per Bal. hic & in l. additos, C. de episc. aud. vbi dicit, non probare contrariũ & in l. fi. C. si a non compet. iudi. ver. nunc venio. Merito cum cõtrarium probare nõ possit sequitur q non auditur tunc appel-
7 lans, & friuola censetur appellatio. † Quæ tolli potest tam iure communi quã statutario & rescripto vt late per Mat. post And. in præludi. consi. reg. xiiij. q. Mar. in consi. xvj. & cõsi. lxxxj. vlt. dub. & cõsi. lxxxiiij. & consi. lxxxix. Ang. in opere male. in gl. præsente Gayo & appellante. v. col. versi. an valeat statutum Mar. plene in pra. in. §. vltima qõ. etiam hanc rationem sentit Ange. in d. gl. iiij. col. versi. sed aduertas, quasi esset manifeste friuola, vt quia sponte con-

fessus fuit & testibus conuictus, & Par.in trac.sind.in verbo appellatio,vbi dicit, notorie talem appellationem calumniosam.
8 †Appellatio enim notorie calumniosa, non impedit executionem capitalem vt p Bal.in l.j.iiij col.ver.modo quæro.C.ne ex deli.defun.Mar.in pract. in.§.oportune & in rub.C.de proba.xl. col.
9 †Extēde hāc legem etiam in delictis inceptis.sed nō cōsumatis,vt per Bal.no.in. rub.C.de proba. xl.col.& per Bal.hic.Cum principium attē datur in delictis,& non finis:de quo tamen per Mar.in pra.in.§.vlterius.& in.§.quoniam.Ange.in opere mal.in glos.in platea.
10 †Limita tamen hanc legem, vt in casibus per Cardi. Alexan.in c.ij.requiris,de appel.& per Pau.Gril.in tra.de relax.car. rub.q.ij.vbi in Quod auditur volens allegare se fecisse ad suam defensionē,vel alias iuris allegaret defensiones, & ibidē an extendatur ad cætera delicta hæc lex, & ibi limita in notorijs,et an si a principio conuictus tantum & post sententiam cōfessus ex cludatur a remedio appellationis, ꝙ sic vt
11 per eum. †Sed quæro an tria copulatiue requirantur,vt appellare non possit,de q̄bus hic.v3.ꝙ argumentis conuictus,sit testibus superatus,& ore proprio cōfessus, Azo in summa eo.ti.tenet,ꝙ sic vt nisi tria hæc copulatiue cōcurrant admittatur appellatio.Ioan.And.vero in c.romana.§.si autem de appella.in vj.in gl.incip.vel de quo tenet oppositum,Quod non requirantur illa tria copulatiue,immo sola confessio spontanea,& perseuerata sufficit,si tanquam erroneam non reuocauerit ex quo per talem confessionem crimen effectum est notoriū, in quo non admittitur appellatio:loquiṫ tm̄
12 secundum ius canonicum. †Iure autē ciuili non sufficit sola confessio vt hic & per Spe.in ti.de app.§.in quibus autem in prin
13 ci. †Bal.vero in l.fi.C.de prob.ij.col.ver fi.adde circa materiam torturę. Dicit ꝙ q̄n quis est tortus,ex indicijs indubitatis pręcedentibus & tortus confitetur,non admittitur ad appellandū.Secus si ex indicijs dubitatis,& relictis,arbitrio,& religioni iudi
14 cantis. †Et hoc est ex quo idem Bal.inquit in prin.d.l.fin.versi.ex quibus verbis, Quod vbi quis torquetur ex indicijs indubitatis,de quibus in d.l.fi.traditur luce clarioribus,& confitetur,non auditur reuocās confessionem, ex quo confessio cū talibus iuncta,inducit indubitabiliter veritatem,nisi clare & per contraria indicia euidentia probauerit contrarium,& per Par.in trac, sind.in verbo tortura lo primo in princ.& sic cum non posset reuocare confessionem, nec etiam admittitur ad appellandum tex. gl.& Bald.in l.excipiuntur.ff.ad sillen.& per Bru.in tra.indi.j.par.quæst.princip.idē etiam dicit hic Bal.in princ.versic.tu.tene.

Et sic videtur ampliare hanc legem, vt sufficiant indicia indubitata & luce clariora,vt ex his conuictus & confessus non
15 appellet.Et per Bald.in d.l.additos. †Et vltra ampliat, nedum quando sponte confitetur,sed etiam,quādo metu torturę est extorta,intellige tn̄ q̄n confessio est perseuerata,cum alias nō noceret confessio, vt hic
16 dicitur per Paul.de Cast. †Licet glo.dicat,etiam non perseueratā, tollere beneficium appellandi,quando est conuictus per testes,& sentit Par.in tra.sind.in ver.tortura lo iij.ver.sequitur qō, Quæ tamen opinio non tenetur,sed q̄n est perseuerata tm̄. Quando autem dicatur perseuerare in confessione,dic plene vt per Mar.in pra.in.§. q̄m.& in l.j.§.diuus seuerus.ff.de qō.& in-
17 fra dicetur in materia torture. †Hodie tamen iudices consuetudine seruant contrarium,& contra ius canonicum & cōtra ius ciuile,nam ex sola confessione spontanea, aut extorta,& perseuerata,exequūtur sententias capitales non admissa appellatione.
18 †Nam hoc est contra ius canonicum,disponens vltra confessionem præcedere infamiam vel notorietatem delicti ꝙ sit manifesti Ioan.And.in d.c.Romana.ver.si au-
19 tem.& Bal.hic ver.Item no. †Cōtra ius ciuile,etiam seruatur,ex quo contra dispositionem huius legis per quam esse debet cōuictus & confessus,sola aūt,confessio nō sufficit,vt hic, & not.in l.non tantum.ff.de appella.& ibi Bar.& Ang.in d.glos.pręsente Gayo quarta.col.vers.quæro an omnis & Par.in trac.sin.in versi.appellatio & in ver.tortura.lo iij.ver.nunc videndum Bar. in l.creditor.§.iussu.ff.de appel.&in l.ij.C. de erro.aduo.Alexand.post Bar.in hac lege & Mar.in pra.in.§.postquam.vers.modo post omnia & in l.j.§.diuus Antoninus. ff.de qō.& cōtra ius regni per c.regni si q̄s iuste appellauerit vbi iudex capite puniṫ,si appellationem non admiserit.Bald.tamen hic sentit talem consuetudinem valere, nā concurrente sola cōfessione, si vult iudex a quo potest appellationem deferre si autē noluerit exequi sententiam, potest vt hic per eum in ver.Item no.ꝙ quidam & idem Bald.in l.j.ver.modo quæro.C.ne ex deli. defunc,tenet ꝙ valet talis consuetudo. Nā

etiam si in tormentis confitetur & perseuerat condemnatur, & fit executio absq; appellatione.& per Guido.Papæ in decisio. lxxiiij.vbi approbat Bald.in d.l.additos.
20 †Pendet ab illa quæst.an appellatio tolli possit per statutum? de qua supra dictũ est.& tenet Alber.in trac.statu.3.par.q.54. & q; ita seruatur, & per Mar.vbi supra.
21 †In hoc tamen non oportet insistere,ex quo in regno extra ritus magnæ curię q; in causa homicidij non admittatur appellatio:incipit,Item seruat ipsa curia q; appellatio in infrascriptis casibus remittitur.sub rub.de appella.non admi.& per Tho.grã.
22 in voto.2.†Quod procedit siue spõte fuerit confessus siue per metum extorta fuerit confessio perseuerata tamen & ratificata congruo loco tempore,vt hic per Bal.ver. item dicunt doc.& Bart.hic & in l.ij.C.de cust.reo.& doct.in c.in contemplatione de reg.iur.& iuxta doctr.traditam per Ange. in opere male.in glo.fama publica & Bru. in tra.de indi.& tor.in vj.q.prin.ij.par.& plene per Mar.in l.j.§.diuus seuerus.ff.de quæstio.& in prac.in.§.expedita ita Bal.in
23 d.l.j.C.ne ex deli.defun. †An autem qñ est conuictus & confessus, talis confessio debet esse perseuerata? an vero sufficiat sponte facta.videtur q; debeat esse perseuerata & sępius ratificata.vt per Ang.in d.gl. fama pub.pen.col.& habetur post eum & per Cuma.in consil.cxxxvij.et per Mar.in pra.i.§.postq;.v.col.ver.addo vlterius.vbi confessio sponte facta,debet esse sæpius ratificata,cum talis sponte confessus, non videtur esse in plenitudine intellectus,ita spõte confitendo,cum de eius vita agatur,ideo sępius interrogandus.Sed dic contrariũ,ex quo non potest talis confessio vlterius reuocari, cum non possit probare contrariũ conuictus per testes.vt dicit Bal hic & in d. l.fi.C.de proba.& in d.l.additos.C.de epis. audien.Contrarium vero locum habet,qñ sponte confitetur nec est conuictus, tũc debet esse perseuerata.ex quo eam posset reuocare & appellare.vt no.in d.l.non tantũ. ff.de appella.& hic per Bart.& alios & in d.l.additos & Ange.in gl.præsente Gayo & appellate & in gl.fama publica.circa fi. ver.postquam & no.in c.romana.de appel.
24 la.in vj. †Licet etiam in hoc quando cõfessus tantum contrarium sentiat.Mar.in pra.in.§.quoniam.iij.col.vbi dicit, sponte confessum non debere sepius ratificare,immo tunc quantumcunq; fuerit perseuerata potest appellare per alios cõsanguineos & amicos,vt in d.l.non tantum.& in d.l.additos.Traditur per Bald.licet Mar.in pract. in.§.postquam.dicat tertium non appellare vbi sponte confessus est,vt per Ange.in hac lege & Mar.in l.j.§.diuus Antoninus. iiij.col.ff.de quæstio.Imo.in consil.cix.dixit hãc fore communem, q; non requiratur perseueratio,immo statim confessus condẽnatur,vt per Thom.gram.in cõsi.xl.& per Mar.in sing.ccj.& plene per Bru.in tra.in di.car.xiiij.in ij.par.vi.qõ.prin.ver.rursus quæro.& ibi distingue vt per eum.& per Gand.vbi supra in rub.de quæstio.vbi dicit hanc fore cõem.& habetur post Ange. vbi limita per August.de Arim.& Bernar. & per Par.in trac.sind.in ver.tortura,lo j. ver.officialis in fi.&ver.an ex sola confessione & in ver.tortura.lo iij.versi.sequitur quæstio.ibi,& sic dicit Bal.& plene in ver. nunc videndum in d.ver.tortura.lo iij.& i ver.an stetur dicto torti circa fin.& in ver. ratificatio in fi.in quibus absque tormentis sufficit:in tormentis vero debet esse perse-
25 uerata. †Sed quando dicitur sponte facta cõfessio?dic si apud acta appareat q; spõte confessus est,vt hic per Bal.in pr.& Par. in d.tra.in ver.appellatio.& per Bal.in l. j.in fi.C.de iura.calum.nisi probetur cõtrarium vt quia ductus sub tortura & tormentis confessus sit, & tunc si notarius scribat sponte confessum tenetur de falso, secundũ Bal.in l.si quis in hoc genus.C.de episc.& cler.& in c.j.§.iniuria viij.col.versi.quæro vtrum de pa.tur.fir.per Bal.in l.j.C.ne ex deli.defun.et plene per Bru.in d.tra.ij.par. vj.q.prin.& per Mar.in pra.in.§.expedita v.colum.& per Par.in d.versi.tortura per
26 totum. †Et an ex sola confessione absq; alio processu & sententia in criminalibus fiat executio pœnæ capitalis dic q; sententia requiritur,nõ tamen alius processus qñ sponte est facta,immo ex inordinato & nullo processu condemnari potest secundũ Innocen.in c.qualiter & quando .el ij.de accusa.secus si non sponte sed per tormenta, vt per Innoc.in c.querenti de offi.delega. per Lanfran.in c.quoniam contra falsam. in ver.confessiones.de proba.q; ex inordinato processu confessus damnatur,et dic ut per Bru.in d.tra.ij.par.col.xxv.ver.postremo quæro,& per Thom.Gram.in cõsi.xl. & Alex.in consi.cxxvij.iiij.vol.& Panor. in consil.xxv.quod declara dato termino ad faciendum suas defensiones aduersus cõfessionem in quo posset eam reuocare.vt p Mar.in pra.in.§.postquam; & per Thom.

Gram.in consil.lxix.& vol.vij.& cōsi.xvj.
quando reuocari pōt. Et an & quādo de-
fensio denegari posit confesso, dic vt per
Tho. Gram.in vo.xiiij.& d.consi.aut vo.
27 xvj.†Et sententia lata absolutoria pro cō
fesso sponte non vz: dic vt per Par.in d.tra
cta.in versi.tortura lo tertio versi.sequitur
quæstio.& per Mar.in prac.in.§.quoniam.
28 †Et not.ꝙ si confessus perseuerat in cō
fessione & condemnatur,& liquet de inno
centia confessi subuenitur vt per Thom.
29 Gram.in d.vol.vij. †Et an ex sola con-
fessione absque alijs probationibus condē
nari possit,& quando, distingue & dic vt
per Bru.in d.tracta. indi.ij.par.vj.q.princi.
versi.& quia supra facta mentio de confes-
sione:& per Mar.in pra.in.§.quoniam.Re
deundo igitur ad conclusionem litere, ꝙ
30 conuictus & confessus non appellat. †Li-
mita primo,hanc conclusionem habere lo-
cum,quando est conuictus per veras proba
tiones aut indubitata inditia,nam tunc dici
tur etiam conuictus & confessus.Secus ta-
men vbi probationes non fuerint legitimę,
& indubitatę,sed dubie.nam tunc non dice
retur conuictus & admittitur appellatio .li
cet fuerit confessus vt hic per Bal.& in l.fi.
C.de proba.& in d.l.additos.& per glos.in
d.l.creditor.§.iussus.ff.de appellat. Filip.
Fran.in c.cum speciali.§.porro in glo.in cō
fessionem maxime allegando iustas causas
31 vt dixi supra. † Secundo limita habere
locum in vera vocali & propria confessio
ne,non autem quando,fuisset facta per pro
curatorem etiam habentem speciale man-
datum ad confitendum, nam confessio fa-
cta proprio ore plus operatur, cum iudex
posset perpendere qua constantia & qua ti
tubatione confiteatur,vt ex his perpendat
an confessio fuerit vera an non vt hic per
Bal.Pau.& alios Roma.in l.j.§.si procura-
32 tor.ff.si quis ius dicen.non obtem. †Im-
mo procurator non potest confiteri malefi
cium vt in clem.ij.de procura.tex.in l.cer-
te.ff.de precar.Alex.post Bar.in l.creditor
.§.iussus.ff.de appellat.& in l.certum.§.sed
an.ff.de confes.& in l.j.§.fi.ff.quādo appel.
sit Butr.& Panormi.in c.j.vt lite non con-
33 testa. †Tertio limita,& intellige quando
est conuictus, & sponte confessus secus ta-
men si in tortura,vt hic in secundo versi.&
sentit Bal.hic, ver.& no.per hanc legē, ibi,
tamen si constaret de tortura nō esset pro-
hibitum appellare,sed Bal.in d.l.fin.C.de
proba.& in l.j.in fi.C.de iura.cal. sentit cō
trarium, ꝙ etiam si in tortura cōfitetur nō
appellat,quod intellige si perseuerat vt su-
34 pra. †Pendet hæc limitatio ab illa quæ-
stione, an stantibus plenis probationibus li-
ceat ponere reum ad torturam, vt extorta
confessione non liceat appellare tex.hic ui
detur innuere, ꝙ potest, nā dicitur ꝙ si est
conuictus,& confessus in tormentis appel-
lat nisi fuerit perseuerata,vt per gl hic er-
go innuit videtur stantibus probationibus
claris potest torqueri,& sentit Bal.in d.l.j.
in fi.C.de iura.cal.Contrarium tamē de iu-
re tenetur,nam stantibus probationibus iu
dex debet procedere ad condemnationem,
& non ad torturam,cum ad torturam pro-
cedatur in subsidium vbi aliter veritas ha
beri nō possit,immo ꝙ ita apparere ī actis
debeat quod ideo ponit reum ad torturā,
quia aliter sciri veritas non potest defectu
plenarum probationum nisi per torturam,
vt per Bal.& Alb.hic,& in d.l.j.C.de iura.
calum.& in l.milites.C.de quæstio. Pau.de
Cast. in l.si quis in hoc genus.C.de episco.
& cler.Cep.in cōsi.xxxij.Thom.de Brex.
in cau.v.Thom,Gram.in vo.ij.& Brun. in
d.tracta,indi.x.car.Ange.in glo.fama publi
ca Mar.in prac.in.§.nunc videndum,& in
l.j.in prin.ff.de quæstio.& in consil.lj. Nō
obst.iste tex.nam intelligitur si iudex de fa
cto ad torturam processerit stantibus pro-
bationibus ,nam si confessus & perseuera-
uerit,non appellat.Consuetudine tamē, vt
per Bal.hic,& in locis supra seruatur con-
trarium.Nam iudices ponunt reum ad tor-
turam etiam stātibus probationibus quod
male faciunt vbi extant statuta ꝙ in crimi
nibus non admittatur appellatio,vt per Ce
po.in d.cōsi.xxxij.nam tūc cessat ratio hu
ius legis,vt sit conuictus,& confessus ne ap
pellet pro vt est ī regno ritus magnę curię,
in homicidio, ideo debet procedere iudex
ad condemnationem , & non ad torturam,
vt plene prosequitur Thom. Grā.in d.vo.
ij.& Cepo.in d.consi.xxxij.& Mar.in d.§.
nunc videndum,& in.§.quoniam versi.vl-
terius teneas menti. In quibus etiam tra-
dunt hi,ꝙ si perseuerat reus in tortura ne-
gando,ꝙ absolui debet nō obstantibus ple
nis probationibus , & per Mar.in l.edictū.
ff.de quæstio.post Alber.& in sing.cclxij.
incip.quod potui nolui, licet contrariū di-
xerit idem Mar.in singu.cviij.incip.alias
35 fui interrogatus. †Quarto limita, & in-
tellige hanc legem & conclusionem,quan-
do confessus fuisset ante sententiam , nam
tunc sententia videretur lata,& censeretur
ratione confessionis factæ,secus autē quan-

do confessus fuisset post sententiam, nā ante cōdemnatus posset appellare, vt hic per Bar. Paul.& alios,& traditur in l.non tantum.ff.de appel.& in d.l.additos.C.de epi. aud.& in l.additos.C.de appella.Bart.in l. constitutiones.ff.de appel.& Bal.in l.vt de bitum in fi.C.de hære.acti.& hic in glo.in versi.propria,& in d.l.non tantum Alexā. post Bar.hic,& Filip.Franc.in d.c.cum spe ciali.§.porro.versi.& prædictis not.iiij.col. vbi intellige quando confitetur non in figura iudicij,& ita intelligitur d.l.in tantū. Bal.hic in verbo modo, & Filip.vero in d. §.porro,tenent contra, ꝙ etiam in figura iudicij,nam non potest renunciare appellationi per d.l. in tantum,& in d.l.additos,& l.si non defendantur.ff.de pœn.Idem si confitetur post appellationem nō nocet,vt per Bald.in rub.C.commi.vel epist.Brun.in d. tracta.ij.parte in v.q.princ.in fi.v.confiderationis.
36 †Quinto limita in casibus in quibus propter immanitatem sceleris non admittitur appellatio, etiam ꝙ non sit conuictus & confessus, sed altero tantum de quibus infra dicetur, & traditur in d.l.constitutiones.ff.de appel.& in l.j.C.de rap.vir, vbi Mar.& in Spec.in titu.de appella.§.in quibus.
37 †Sexto limita et intellige,quādo vere esset confessus & conuictus, non autē ficte per contumaciam ex statuto disponente, ꝙ contumax habeatur pro confesso, nā tunc appellare posset cōdēnatus,hic enim requiritur ꝙ ore proprio confiteatur,contumax autem ficte dicitur confessus,nec fit extensio de casu vero ad casum fictum l.iij. §.hæc verba.ff.de neg.gest.hoc tenet Angel.in d glo.præsente Gayo, & appellante ver.quæro an omnis,& Nell.in trac.Bānit.in iiij.par.j.temp.j.q.Bar. tamen in l.omnes populi.xiiij.col.ff.de iusti.& iu.& Imo. in lege insulam xvj.col.ff.de verborū obliga.& Alex.hic post Bart.tenent ꝙ ista lex locum habet,etiam si quis ex forma statuti habetur pro cōfesso si est conuictus nō appellat.
38 †Hoc pēdet ab illa quæstione, an cōfessus ex forma statuti habeatur ac si vere fuisset confessus in iudicio de quo per Bar.& Bal.in l.quoniam.ff.de infami.Bal. post Cy.in l.si tutor.C.de interd.ma.Saly. Ange.Pau.Alex.& Ias.in l.is qui.C.qui testa.fa.po.& Mar.in pra.in.§.postquam,vij.
39 col.ver.& primo scias. † An autem valeat statutum ꝙ contumax ex sola cōtumacia non constito aliter de crimine posit ad mortem cōdemnari, Alex.post Bar.hic plene ꝙ sic per quotas per cū allegatas Mar, tamen in d.§.postquam.viij.col.& sequen. ver.Item etiam teneas menti,dicit quod ad hoc vt contumax habitus pro confesso cō demnari posit ad mortem debet constare de delicto per veras probationes,& per eundem Mar.plene in lege prima.viij.car.C. de rap.vir.ver.no.ex isto tex.vbi etiam an valet statutum,& vide in permisis Filip. Franc.in d.§.porro.v.col.ver.sed queritur. de appella.vbi tenet ꝙ potest appellare, et si per statutum dicatur ꝙ habeatur pro cōuicto & confesso, cum limitatione tamen dummodo alleget probabilem causam in appellatione:nam tunc admittitur etiam in alijs:In regno autem expeditum est,ꝙ nō appellet nec principi supplicet contumax ex simplici contumacia:nam contumax talis,& foriudicatus,habetur pro cōuicto,& confesso,vt ab omnibus occidi posit, vt ī constitu.reg.pœnam eorum,nec requiruntur probationes,vt ibi per Matthe.tj.not. ver.duodecimo requiritur, & per hoc potius amplia conclusionem, quod conuictus & confessus non appellet, vt intelligatur siue vere fuerit confessus, siue ficte per statutum vt per d.consti.pœnā eorum,& Alexan.hic post Bar.& alia vide infra de intellectu.d.constitu.pœnam eorum.
40 †Septimo limita hunc casum contentum in conclusione,& alios sequentes.nisi allegaretur probabilis causa in appellatione, & talis rationabilis quæ obfuscaret probationem aut confessionem,tunc appellatio admittitur,vt no.in d.c.romana.§.sin autem de appell.in sexto, & per Imo.in d.l.creditor.§. iussus.ff.de appella.loquuntur tamen quando essemus in notorio aut confessione tantum, aut quod esset conuictus, & confessus ficte per statutum,vt patet ex dictis per Frā cum in d.§.porro.
41 †Nam etiam in notorijs pretēdi potest legitima defensio,vt per Innoc.in c.j.de offic. delega. & traditur in cap.iij.& cap.consuluit.de appella.idem et in confessione, vt per glo. in d.§.sin autem, & in d.§.iussus,& in d.l.non tantum ,& in l.ij.C.de erro.aduo.in casu etiam quando esset ficte confessus, allegata causa excusationis contumaciæ admittitur,sed si est cōuictus, & confessus vere : non posset probare contrarium , vt hic per Baldum & in l.additos. nam quando essent claræ probationes, tunc veritas cum confessione consonaret,& causa cessaret.Secus si dubie, nā tunc allegata causa appellaret, vt hic per Bal.in prin.ver.tu tene glo.
42 †Sic not.ex his ꝙ licet alias non fuerit necessaria ex-

presfio causæ in appellatione, tamen quando appellatur in casibus a iure prohibitis requiritur causa rationabilis, vt per Innoc. in cap. pastoralis. §. præterea de offi. deleg. Spe. in tit. de executione sen. §. nunc dicendum ver. sed nunquid iudex, & Francũ in d. §. porro. iij. col. versicu. ex predictis not.

43 † Sunt etiam extra materiam huius legis nonnulli alij casus in quibus in criminalibus non admittitur appellatio: in ciuilibus vero quia mens est criminales tantum materias attingere & pertractare, Si quis vult ad plenum videre, in quibus non admittitur appellatio, videat Spec. in titu. de appella. in. §. in quibus, & per Soc. in trac. fallẽ. in reg. xxiiij. incip. appellatio in quacunq; causa, & per Mar. in l. j. ix. car. versi, vlterius, C. de rap. virg. in qua ponit etiam casus in quibus sententia non transit in rẽ iudicatam, & in prac. in. §. oportune, & per Part. in d. tracta. sindi. in verbo appellatio, & Fran. in rubr. de appella. & Lanfran. in c. quoniam contra in. §. interloquutorie, & appel. Alex. post Bar. in l. constitutiones, ff. de appell.

44 † Ad criminales reddeundo, Secundus erit casus, in quo non admittitur appellatio, in criminalibus qñ fuisset conuictus per tales manifestas probationes q; ex his factum transeat in notorium, nam in factis notorijs nõ admittitur appellatio, vt traditur i. c. cũ sit romana in c. peruenit & in c. consuluit. de appella. vbi Frã. & Deci. tex. & gl. in c. romana. §. finautẽ, de appel. in sexto, vbi manifestus, & notorius criminosus si de crimine conuincit non appellat, gl. & Bal. in d. l. additos. C. de episco. aud. & in d. l. additos. C. de appel. Alexan. post Bar. in l. cõstitutiones. ff. de appel. per Frãcũ. & Deci. in d. c. cũ non speciali. §. porro, & Pan. in c. quã pnitiosum. de vsur. Ange. in gl. pꝫsente Gayo, & appellãte, iiij. col. Bal. hic in verbo deinde Spe. i d. §. in gbus decimo casu Mar. in d. l. j. ix. car. ver. itẽ notorie criminosus. C. de rap. vir. Alexã. post Bar. in d. l. in tantum. ff. de appel. traditur in c. ex literis de sponsa. & in d. c. perniciosum. & per Panor. in c. sup his, de poe. Pau. Gril. in tracta. de relaxa. car. i. rubri. q. xxiiij. per Math in consti. humanitatem. Par. in tract. in ver. notoriam ver. ij. vbi in istis notorijs, q; non admittitur appellatio, licet a nimia condemnatione posset appellare, non autẽ a sententia, vt ibi per eum. Quod intelligas de notorio facti, siue per rei euidentiam, vt in d. c. ex literis. Siue q; delictum fuerit notum toti populo, & commissum in conspectu populi, etiã per vehemens indicium, vt per Bal. in d. l. additos. C. de episc. audi. post Inno. in c. statuimus de offi. deleg. & in l. fi. C. si non competente, iudi. non aũt in notorio per famam publicam, nam tunc admittitur appellatio. vt in d. c. cum sit romana in fi. nec in notorio iuris tantum, qñ resultat per confessionem, vt per Spe. in d. §. in quibus. x. casu, Itẽ intelligas in vero notorio, de quo per Gan. in opere male. in rub. quomodo proced. qñ deli. est noto. Bonif. in tracta. malefi. in rub. de noto. cri. Ant. de Bu. in tract. de noto. crimi, vt puta quia tale sit qd nulla tergiuersatione possit celari. vt per Bal. in d. l. additos. C. de appel. vel commissum in præsentia iudicis sedentis pro tribunali, vt per Spe. in ti. de noto. cri. & Par. in d. ver. notorium vel notorio, de quo per doc. in c. vestra. de cohabi. cleri. & mul. & in l. ea quidem. C. de accusa. & per Math. in d. consti. humanitatem. ix. no. in consti. iustificarij non per calendas. Secus tñ si fuisset delictum manifestum; nam tunc appellatio admittitur vt per glo. & Franc. in d. c. cum sit romana, in d. §. præterea. & gl. in l. ciues. C. de appell. tex. & gl. in c. quia suspecti. iij. q. v. intellige vt per Bald. hic, nisi manifestũ tale sit, quod trãseat in notorium. nam multa dicuntur notoria, quæ non sunt, licet sint manifesta. c. consuluit, de appell. in quibus manifestis admittitur appellatio, & licet Bal. in d. l. additos. C. de appel. dicat q; si est manifestum, non admittitur appellatio. Tamen intelligitur vt supra, qñ fuerit taliter manifestum, quod sit notorium, vt in nullo differat, tũc notorium & manifestum, alias longa esset differentia, cum in quibus se habeat notorium q̃ manifestum vt prosequitur Luc. de Pen. in cap. reg. nuper apud tranum. vbi dixit notorium proditorem statim damnari posse, & bonis priuari eo non audito in suis defensionibus. Secus in manifesto, & traditur de manifesto & notorio et eorum differentia in d. c. consuluit per Gandi. vbi supra & Panor. in c. cum in diocesi de vsur. Et ideo dat cautelam Cardi. Alex. in d. c. cum sit romana. col. iij. Quod quãdo intenditur procedi contra aliquem tãquam notorie criminosum, q; opponatur & prius discutiatur de notorietate criminis, an sit notorium vel ne, cum multa dicantur notoria quæ non sunt, d. ca. consuluit. Idem dicas si infragranti inuentus sit, nam condemnatus non appellat, sicut nec notorius: sentit Bal. in l. j. versi. modo quæro. C. ne de sta. defun. Alex. post Barto. in d. l. constitutiones. ff. de

appella.& per Mar. in d.l.j.vij.char.C.de rap.virg.& ibi dixit, appellare non posse, sed incipi potest ab executione, & puniri absque alio processu,Math.in d.constit.humanitatem.vj.not.dicit captum infraganti appellare posse,si non est confessus cũ non sit conuictus & cõfessus. Sed in secunda gl. dicit simpliciter appellare nõ posse,sed intellige dictum Bald,vt supra,Quando taliter captus est infragranti, ꝙ delictum fuerit effectum notorium,nam Andre.ibi in d. consti humanitatem.circa processum fiendum,contra captum in fragranti,indifferẽter loquitur de capto in fragranti & notorio delinquente,tradens qualiter cõtra eos procedatur, vt si captus infragranti taliter conuincatur vt delictum fuerit notoriũ effectum non appellet,vt quia delictum factũ fuerit coram populo,& in dicto delicto ab officiali capiatur.Si autem fuerit captus in fragranti, non tñ delictum erat notorium, quia commissum coram paucis testibus,tũc poterit appellare,licet captus fuerit infragranti,ex quo nõ conuictus,nec confessus, nec notorius,& ita loquatur Math.vbi supra in d.constit.humanitatem,& ibi per eũ in vj.not.vide,qualiter formandus sit processus contra captum in fragranti. Vbi ꝙ proceditur non datis defensionibus,nec copia repertorum & indiciorum ad torturã: Sed si negat interrogatus,tunc examinãtur testes in sui præsentia,& facta cõfrontatione,si persistit in negatione torqueť. Deinde siue confitetur siue non,datur breuis terminus ad se defendendum, & si nihil probat, taliter ꝙ infringatur probatio reperta contra eum, proceditur ad condemnationem, non obstãte negatione in tortura,vt ibi per eum.Quæ autem delicta dicantur manifesta seu fragrantia,dic vt per Math.in d.constitu.humanitatem.vj.no.post Andre.& in constitu.rapinas.viij.no.post And.& in cõstitu.iustitiarij non per calendas post And, vbi etiam in vij.no.vbi etiam per Yser.qs dicatur conuictus,quæ dicantur publica,& manifesta,& tn his per eos, qualiter contra tales delinquentes procedatur & per Par, in d.trac.sindi.in verbo latro. vbi dixit , si officialis iurauit seruare statuta & ordinẽ, tamen in notorijs potest procedere eo non

45 seruato , † Quotuplex autem sit species notorij,dic plene,vt per Specula.Gandi.& Boni,vbi supra & Antonium in d.tract.& per Bal.& Saly.in d.l.ea quidem.C.de accu sa.& ibi de manifesto & euidenti , vbi posuit nonnullas regulas,& ibi per eos,qualiter procedatur contra notorie delinquentes,& per Marsilium in rubri.C.de probationibus & in pract. in.§.secunda quæstio. & in.§.aggredior.& per Math.in d.consti. humanitatem.vij.& viij.not.& plene prosequitur Par. in d.tracta. in verbo notoriũ. Vbi etiam plene de delinquente coram iudice sedente pro tribunali,cum tunc procedatur iuris ordine non seruato , absque libello,litis contestatione, & testibus examinatis,sed statim potest ipsum punire.& per Gandi.vbi supra in notorio facti permanẽtis,& Andream in d.constitutione humanitatem. vbi dicit , Perinde haberi,ac si per testes fuerit probatum delictum , nec dari debet terminus ad faciendum suas defensiones,vt ibi per eum. & in dicta constitutione iustitiarij non per calendas , vbi ẽt Matheus iiij.no.& in d.constitutione humanitatem.xiiij.no.& in constitutione cum nosa,iij.not.& In constitutione . eos tñ. vbi, an tunc testes debeant examinare , ꝙ cautius sit examinare,& per Andre.in constitutione post mundi.in fin.Sed qualiter qũo & quando dicatur sedere pro tribunali,& an requiratur ꝙ sedeat pro tribunali in loco solito? Dic ꝙ non , sed sufficit ius partibus reddere,licet non sedeat in loco solito,nam tunc ius partibus reddendo , & iustitiam partibus ministrãdo,dicitur pro tribunali sedere.ita in specie dixit,Par.vbi supra.in verbo notorium in fi.Vbi dat exemplum in quoddam iudice,qui aptabat ignẽ cum quodam instrumento , & dum vtraqꝫ pars coram eo altercaretur, vna dedit alteri alapam, dixit delinquentem puniri tanquam notorie delinquentem , cum iudex partibus ius redendo dicatur sedere pro tribunali:Quod intellige,si aduersarius delinquens fuerit præsens:Nam si post delictum se absentauerit a præsentia iudices, debet ipsum citare,maxime ad sententiam audiendã, non tñ ordinarie procedi debet, cum delictum fuerit notoriũ, sed iudex testes examinet super notorio , inde citet ad sententiam,& condemnet vt per Pari.in d. verbo notorium & Gandi. vbi supra.Sed quid si iudex coram multis hominibus videt delictum & homicidium committi , an statim potest ipsum condemnare absqꝫ alia probatione?dic vt per Alex.in l.j.§.si.in fi. ff.de ferijs post Ant.in c.vestra de coha.cleri,& mul.vltima car.Sed an in notorio requiratur sententia.dic vt per Andreã in d. constitutione pœnã eorum.vbi in teste vacillante coram iudice,& falsum deponente

coram eo,& præsentāte scripturam falsam, aut confitentem ex quo per talia acta effici tur notorium,non requiritur sententia, sed statim fit executio,& potest manus mutila ri,& puniri absq; sententia.Quod tñ videtur mirabile,vt ab executione incipiat, de quo cogita,q̄a durū est obseruare,de quo di cto uide per Par.in d.ver.notorium iudicij vbi refert hoc dictum Andreæ & per Matheum in constitutione humanitatē,& vide per Cęp.in decisione sacri consilij cxxi. antepen.col.ver. & licet in notorijs, & vide Bal.in auth.presbyteri.C.de epif.& cle. & vide de hoc notorio multa per Parid. vbi supra vbi de commissis coram iudice sedente pro tribunali.An & qualiter puniatur,& si offensa fuerit facta familiæ iudicis aut ipsi iudici,an ipse possit cognoscere,& de teste falsum & varia deponente,vel con fitēte falsum,qualiter puniatur,& si iudex vidit delinquentem dum sedet pro tribuna li, & facit scribere in actis qualiter deliqt, & ille negat,an stetur dicto iudicis,& an si irreuerenter loquitur iudici, statim potest puniri,de his & alijs notorijs coram iudice prosequere per Pari.vbi supra.Et an & quando in notorio crimine procedatur iuris ordine non seruato,vide per Matthe.in dicta constitutione humanitatem viij.et ix. not.Et an in notorijs requiratur partis citatio,tradunt Canonistę in c.cum sit romana. in c.peruenit,& in capi.consuluit,de appel latio,& in c.cū olim de re iudicata, Marsilius in l.de vno quoque tertia colum.versi. & ideo primo amplia,ff.de re iudicata.per Aretinum in consilio clxv.incip. Ioannes in apocalipsi.plene Soci.inter cōsilia Curtij consil.xx.Philip.Franc.in d.c.cū sit romana.in.§.præterea.& per Bal.hic, & per Marsiliū in practica in.§.aggredior.in qui bus per omnes fit distinctio.Aut certum est absenti non competere defensionem, vt quia delictum tale fuerit quod non possit aliqua tergiuersatione celari,vel quia noto rie blasphemauit Deū, nam certū est blasfemanti Deum nullam posse cōpetere defensionem, vt per Felyn.in cap.pastoralis. §.quia vero. circa princip.& per Parid. in dicto tractatu in verbo,cōdemnatio.ver siculo,an potestas.circa finem, vbi nec etiā competit repulsa, licet sit defensio, vt per Bartol.in constit.ad reprimendum.in vers. figura.intellige vt non competat defensio ad effectū,ut a toto absoluatur,an alias posset pœna minui ratione iracundiæ, aut con suetudinis, vt per Mattheum in constitutio.blasphemantibus.& tunc non debet citari,nec ordo iuris requiritur.Aut dubium est posse competere aliquam defensionem, & tunc citari debet absens,& de exemplis per Aret. in dicto consil.clxv.& ita vtraque saluatur opinio altercantium in vtroque iure:Vt vna procedat nulla competente defensione,altera vero, stante dubietate defensionis.Et de delicto commisso in conspectu iudicis sedentis pro tribunali,q̄ statim puniri potest, absque alia probatione, per glos. in c.deus omnipotens.§.quando autem crimen.ij.quæstio.j.Alber. in l.illicitas.§.veritas.ff.de offi.pręsi.Corse.in singul.in verbo delictum.Nicol.Boer.in tracta.de seditio.viij.colum.vij.præsuppo.Et de differentia manifesta notorij,per Specu. vbi supra in tit.de noto.cri.§.sequitur.ver. j.Bar.& Alexan.in l.si vero.§.qui pro rei. ff.qui satisd.cog.& in authen.qui semel.C. quo,& quando iud.& in l.hæredes palam. in princip.ff.de testamen.Bald.in l.fin.xv. oppo.C.de edict.diui adria.tollen.& in l.ciues.post Petrum de summa.C.de appella. Inno.in c.tua.& in c.sicut.de coha.cleri.& mul.Saly.in d.l.ea quidem.C.de accusa.Et qualiter probari debet notorium, & per quot testes, dic vt per Spec.in dicto titulo de noto.crimi.§.iam versicu.& hoc notorium,& sequen.ij.Bald.ibi versicu.testis.& in.§.primo.&.§.fina.versicu.in notorio.& sequē.Panormi.in capi.tertio loco.de præsump.Inno.in c.super.de accusa.Gand.vbi supra quomo.proce.quando deli. est not. Angel.in l.si vacantia.versicu.item quæro iudex.C.de bonis vacanti.libr.x.Bald.& Mar.in d.rubr.C.de proba.& in authen.q̄ locum,C.de collat.gloss.in c.ad nostram.de emptio.& venditio.Panormi.in c.cōsuluit, de appel.Bart.in d.l.ciues.Vbi quid si probatum fuerit notorium esse, q̄ Titius occiderit Sēpronium, an sit probanda decisio, an autem notorium excuset ab onere probandi,dic vt per glo.in clem.appellanti.de appel.Ioan.Andr.& alij.in c.ij.vt lit.non cōtest.Card.in clem.j.q.xxij.in si.de fo.cōpet.Bart.in l.j.ff.de except.q̄ sic: Non tamen excusat ab onere proponēdi & allegādi notorium,nam licet probari non debet, tamē debet proponi,et allegari,secundū gl. in dicta clementina appellanti, & Angelum in dicta l.prima.ff.de exceptio. Alex. in l.fin.in princip.ff.si certum petat.& in l. eum qui ita.ff.de verb.obli.Fely in c.prudentiam iij.colum.de offic.delega.Card.in clem.j.secūda oppos.de relig.dom.Panor.

in cap.ex parte lo primo.de appella. Mar. in d.rubri.C.de proba.nu.cj. Limita vt per Inno.But.& Imo.in c.præterea.de dila.Panor.Imo.Fely.Fran.in c.ex parte.de appella.& vide Felyn.in c. si duobus,& in c.audictiam de appella.& per Bal.in l.j.C.quomo.& quando iud. & in l. non dubium.C. de legi.Areti.in l.necessarijs.iij.colum.ff.de acqui.hære.& per Specu.in titu.de iud.de leg §.vij.ver.itē si est suffraganeus. & in ti. de cita.§.j. versic.sed quid si citatus.Sed an possit allegari post conclusionē,dic vt in c. peruenit.de emptio.& vend. vbi traditur. Tandem vide in procedēdo super notorio delicto,vt per Bald.in l.cū fratrem.ad fille, Alexan.in l.ij.§.si publico.ff.de adult.post Bart.& Bal.in margar. in verbo notorium Bar.in l.j.§.fin.ff.de vari.cogni.doc.in cap. olim de re iudi.Franc.in c. & insinuatione in ti.de appella.& no.quod dixit Bald.in l. milites.C.de qō.Quod si delictum est notorium,non debet deueniri ad torturā,& per Bru.in tra.indi.car.x.j.col.ver.vj.iudex,& aliud dixit Bald.in l.fin.C.de malefi.& ma. Quod notorijs delinquens, licet per sententiam occidi possit,non tamen a quocunque priuato potest occidi.No. etiam in materia notorij tradita per Cap.in deci.cxxiiij. An in notorio delicto iudex possit cognoscere, si ipsi fiat iniuria? Quod sic in notorij vbi plene prosequitur, an & quando pro iniuria sibi facta possit cognoscere,distinguendo an fiat dignitati,an personę,vide vt per eum,& vide per eundem in deci.cxxxvij. Intellige tamen, & restringe hunc casum, Quod in notorijs appellatio nō admittitur, Et limita qñ nulla causa rationabilis allegaretur per appellantem,sed si talem allegaret quæ offuscaret notorium, tūc admitteretur appellatio,vt not. in d.c. Romana. §.finautem.de appel.in vj.Panor.& Fran. in d.c.cōsuluit.& in d.c. cum nō speciali.§. porro.de appella.& in d.c.quam pernitiosum.& Roma.in cōsi.cccxxiij. & supra dictum fuit.Nam nūc allegata probabili causa,siue sit confessus, siue sit notorius delinquens,admittitur ad appellationem. Limita secundo & intellige,Quando appellatur a sententia condemnationis de crimine notorio,nam tunc non admittitur appellatio, Secus tamen a sententia declaratoria crimen esse notorium,Nam a tali sententia potest appellari,vt prosequitur Felyn.in cap. cum non ab homine in ti.v.colum. de iudi. versicu.& not.ꝙ licet per glo.in c. cupientes.in.§.quod si per.xx.in versi.priuatos de elect.in vj.quam glos.sequitur Panor. in c. peruenit lo primo. de appella. & in consil. 130.& Francus in d.c.peruenit Bal.in l.prima.vj.colum.C.ne ex deli.defunt.& Rom.

46 in consi.ccccxlij. †Secundus casus est, in quo non admittitur appellatio in criminalibus, Quando quis sponte est confessus crimen, & in cōfessione perseuerat, nec eā reuocat, Nam non auditur appellans ipse, nec amici,& consanguinei pro eo appellātes, iuxta d.l.non tantum.ff. de appella.& not.in d.l.additos.C.de episco.audi.& in d. l.additos.C.de appella.& per Bal.in d.cap. Romana.§.finautē.de appell.in vj.ita Ang. hic & Mar.in l.j.ix.car.C.de rap.vir. & in sing.ccj.incip.in confessum & in l.j.§.diuus Antoninus.ff.de quæstio.& Bald. hic & in dicta l.additos.Bartol.& Alexan. post eum in d.l.non tantum.& in d.l. constitutiones. & in l.creditor.§.iussus.ff.de appella.Fran. in d.§.porro. Bald. in l.j.C.de confess.in d. l.j.C.ne ex delt.defunt.Sed dic ꝙ tunc iure Canonico confessus tantum non appellat, nisi allegata rationabili causa,per quā confessio obfuscaretur,sicut in notorio , vt dixit glos.in dicto.§.finautem. Intelligas etiā secundum Bal.hic,concurrente diffamatione,vt per.Nell.in trac.banni.in quarta par. i.temp,j.qō.Iure vero ciuili admittitur appellans,etiam si perseuerauerit,vt patet in d.l.non tantum per quam cōdemnatus nō volebat appellare,& sic perseuerabit in cō fessione, & tamen dicitur ibi amicos posse appellare,& ita distinguit Bald. hic & plene Francis. in d.§.porro. Et an & quando tertius & amicus in criminalibus admittitur ad appellandum,dic plene vt per Fely. in cap.vt super.de re iud.vbi multa, in tantum ꝙ interposita appellatione non potest nec debet iudex exequi,immo non admittendo appellationem teneretur capitaliter, vt dicit Bald. in d.l. additos.& Par. in tracta.sindi.in versicu.tortura.in princi.immo iudici exequenti resisti potest per consanguineos & amicos condemnati , vt plene per Ioan.de Arno.in cōmenta.xxix.& per Guid.Pap. in decisio. cccccxxix.bene tamē appellatione non interposita, non expectato decennio,potest iudex exequi & punire condemnatum,vt per Bal. in d.l.additos.& Bar.in l.qui vltimo.ff.de pen. & per Alexand. post eos.& in l.si qua pœna.ff. de verbo.significa. & in l.creditor.§.iussus.ff. de appellation.vbi Imol.& Mar.in d. constitu.humanitatem. in ij.glos. Par. in d.tracta.in versicu.in ius.car.iij.& iiij.columna.

Panor.in capit.fecundo.de re iudic.Angel. in glof.præfente Gaio & appellante.Interpofita vero appellatione per fe aut amicos non poteft exequi.Bal.tamen hic. & in dicta l.additos.& Mathe.in d.conftitu.humanitatem.& glo.dicit.Licet hoc effet de iure,tamen confuetudine contrarium obferuatur,per officiales,& iudices,fitientes humanum fanguinem ambitionis caufa.Nam ftatim facta confefsione perfeuerata & nõ reuocata exequuntur.Quod & quando reuocare pofsit dic,vt per Fely.in cap. cũ dilecti.v.colum.de accufa.& Par.in ver. torfura.lo iij.verfi.fequitur qõ. & in ver.ratificatio.& in ver.cõfefsio.vbi quo ver. fequitur.qõ.An pater,amici,& cõfanguinei,põt eã reuocare & appellare [illegible] fi in termino defenfionis aliquid non probat ad infringẽdum confefsionem, exequuntur nõ admiſſa appellatione,nec decẽnio expectato, vt per Bald.& Ange.hic,& dictum fuit fupra.

Et maxime obferuatur vbi extant ftatuta auferentia in capitalibus appellationem,vt in regno ritus,in homicidio.Et extende hanc confuetudinem & ritum. Nedum quando fponte confitetur,& perfeuerat,fed etiam quando per torturam.& eam deinde ratificat,& in ea perfeuerat, nam fi in termino defenfionis non probat, contra confefsionẽ fit executio,vt per Bald.in d.l. j.C.ne ex delict.defuncto.& per Mar.in.§. quoniã.in prac.& in.§.oportune.

47 †Quod tempera & intellige.Quando fuiffet tortus legitimis indicijs præcedentibus, Secus fi abfque indicijs.Nam tũc etiam fi fuiffet ratificata,& etiam iurata, & etiam fequentibus indicijs,non poteft ex ea condemnari, nec exequi debet,vt not.glof.in l.pen.ff.de quæftio.vbi late per Mar.& plene in pra. in d.§.iij.q.vbi etiam milies perfeuerata & iurata & indicijs fequentibus non nocet.& in.§.diligenter.& Thom.Gramma.in cõfi. xij.& in voto.vj.vbi multa allegat,& extẽdit nedum quo ad fe, fed quo ad alios, vt non noceat alijs.habetur poft Bart. in l.penul.& in l.quæftionis modum.ff. de quæft. & Fely.in cap. at fi clerici.de iudic.Par. in verbo tortura.lo primo.verfi. an ftetur dicto torti.ibi.an confefsio.& ibi, licet, & in verficu.tortura.lo tertio.verficu.quia fæpe. circa medium. & in verficu. an ex fola. & fuper tortura.lo primo.& in verfi.vifo.per Brun.in tract.indic.ij.Par.in v. colum.quæftio.princip.circa fin.Amplia etiam ftantibus indicijs,non tamẽ legitimis,vt quia ex proceffu informatiuo, idem fi indicia fuiffent leuia, quæ non facerent præfumptionem,nam non noceret confefsio extorta, & per Bald.in l. prima iiij.colum.C.de confeff.& Brun.in d.v.quæftio.princip. & per Thom.Gramma.in confil.xl.& confil.xlv. quod limita,vt per Mathe.in confti.fi damna clandeftina. In publicis latronibus, & difrobatoribus publicis,& diffamatis,& in alijs delictis,de quibus in capit.regn. in accufatis.& alijs vt per Matthe. ibi Limita etiam nifi expreffe ratificauerit, nam tunc etiam abfque indicijs nocet cõfefsio,vt plene profequitur Thom. Gramma.in confil. xl.vbi de ratificatione cõfefsionis,& abfq indicijs, & per Bald. in l.prima.C. de confef.Alexan.poft Barto.in l. quæftionis modum.ff.de quæft.Par.in d.ita. d. ver.tortura.lo iij.verficu. quia fæpe in medio.& ver fi.vifo de repetitione.& verfi.fequitur quæftio.& per eundem in verbo tortura. lo primo in finalibus verbis,Vbi diftinguit inter veram & tacitam ratificationem, & q valet fententia condemnatoria, & per Brun. in d.tract.in ij.par.v.q prin.circa fin. verfi. fed ponamus. Fallit dictum de ratificatione,nifi denuo tortus abfque indicijs cõfeffus ratificauerit,nam non nocet talis cõfefſio in repetita tortura fecundum Bal.in d.l. j.C.de confeff.

48 †Limita etiam de perfeueratione confefsionis in tortura, vt procedat,Quãdo tortura fuiffet magna, fecus aũt fi leuis,& tortus fuiffet robuftus, nam tunc valebit talis confefsio abfq alia perfeuerãtia, ex quo cenfetur fpontanea confefsio, & non per torturam extorta,vt per Bar.in l.prima.§.diuus &.§.fi quis vltro & in l.penul.ff.de quæftio.Bald.in d. l.j.C. de confe. Par.vbi fupra in ver.tortura.la prima ver. an ex fola confefsione.& in ver.tortura.la iij.ver.vifo de repetitione Bald.hic Thom. Gramma. in volu,vj. Limita etiam, Quod non requiritur perfeuerantia,quando fuiffet præcedens confefsio extra iudicialis,& deinde tortus confitetur nõ requiritur alia perfeuerantia,ita Imo.in ca. at fi clerici. de iudi.Fely.in cap.olim.v.colũ. de præfcrip. Par.vbi fupra in ver.tortura la prima,ver. quia communiter,& verfi.tortura la iij.verficu.quia fæpe.Iaf.in l. magiftratibus.ff. de iuriſdi.om.iud.Mar. in pra. in.§.quoniam, verfi.quero dixi fupra & in fing.cccc.incl. fponfalia de futuro Alexã.poft Bartol.in l. capite quinto.ff.de adulte.Vbi et præcedẽte bina confefsione extra iudiciali deinde torti non requiritur ratificatio & per Tho. Grãma.in d.confil.xl. & plene per Mar.in

d.§.quoniam.Vbi plene de ista materia ratificationis,& perseuerantia in confessione,quomodo & quãdo & qualiter fieri de-
49 bet,& quando non requiritur. †Immo tunc quando extat præcedens cõfessio extraiudicialis vel alia indicia,& adminicula,confessio etiam per torturã extorta non potest reuocari,vt per Bal.in l.fi.j.co.C.de proba.& in l. in bonefidei.C.de iureiur.& per Par.in d.ver.tortura lo iij.ver.quia sæpe circa prin.&in versicu.sequitur qđ quotidiana in duplici parte. Quod intellige vt per Bal.hic & ĩ d.l.additos.C.de epis.aud. quando sunt talia quæ inducant veritatem & non sint dubia,immo tunc dixit Salyce, in d.l.fi.ꝙ tunc potest procedi ad condemnationem,refert & sequitur Brun.in d.tra. indi.iiij.q. prin.j.par. vbi vide de hac limitatione ver.xx.quero, Limita.prædicta qñ post confessionem perseueratam & ratificatam & etiam post sententiam liqueat iudici aliquo modo de innocentia condemnati, nam tunc non debet exequi sententiam l. j.§.si quis vltro.ff.de quæstio.Tho. Gram. in vot.vij.& per Mar.in pra.in.§.opportune,vbi multa de innocentia post sententiã.
50 †Limita etiam, Quod licet fuerit cõfessio geminata per subsequentem ratificationẽ & etiam iurata,tamẽ potest tanquã erronea reuocari,& docto.de errore nõ potest nec debet exequi.vt plene per Tho. Grã. in d.v.volu.vij.& in volu.x.Vbi dicit male facere iudices.si non admittant reuocationem & assignent terminum,allegat Andre.in constitu.si damna clandestina & per Mar.in l.prima.§.si.x viij.colum.ff.de questio.& plene Thom.Gram.in consi.lxix.& Mar.in pra.in.§.quoniam Iaso.in l.magistratibus.ff.de iurisdi.om.iudi.& in l.error. C.de iur.& fa.igno.& vide Par.in d.tract. in ver.cõfessio & in ver.tortura lo iij. ver, sequitur qđ quotidiana, & vide per Tho. Gram.in consil.lx.vbi videtur innuere, ꝙ si ratificat & postea reuocet non auditur, sed condemnari debet Nisi, dicatur quando expresse ratificasset nec allegasset causam legitimam erroris, sed animo differendi constaret fecisse executionem. Et not. ꝙ consuetudo prædicta iudicum allegata videtur substentari per text. in l.cum reis.C.
51 de pen.& in l.fi.C.de custo. reo. †Quam intelligas quoad executionem personalẽ, non autem quoad bona, nã auditur appellans,vt per Bald.in dicta l.additos.& in dicta l.prima.C.ne ex deli. defun. Ang.in d. glosa præsente Gayo,& appel.& doct.in l. si quis.§.hi qui.ff.de rup.testa.& in l. Pãtonius.§.pduellionis.ff.de acqui.hære. Licet hodie non detur publicatio bonorum,vt in authen.bona damnatorum.C.de bon. danna.& glo.& Mar.in l.fin.§.fin.ff.de fal.Fallit in crimine læsæ maiestatis,nam bona publicantur & statim fit executio, vt in constitu.ad reprimendam & in cap.reg.nuper. apud Tranum in capit. bona proditorum.
52 †Sed an stari debeat dicto Bal. attestantis de tali cõsuetudine iudicum,& ꝙ ita seruatur?dic plene vt per Ias.in l.de quibus.ff. de legi.& per Roch.de cur.in tract.de consuetudine super capit.fina.de consuetud.& per Marsi.in pract.§.constante iiij.col.& in l.repeti.in fin.ff.de quæstio.& per Capi.in decisio.sa.cõsi.clxxvj.Thom.Gram.in vo-
53 lu.xiij. †Et de hac materia, an quilibet pro condemnato possit appellare,& an clericus,& prosequi possit, & in quibus casibus non appellatur, & an appellatione interposita supersederi debet in executione, & an iudex exequendo puniatur,& qualiter,& an ei resisti possit,et quid si iudex ad quem non detulerit appellationi an iudex a quo exequatur , an vero rescribat ad superiorẽ,prosequere vt per doct.in l.si qs filio.§.hi qui.ff.de iniu.rup.testa.& per Gui-
54 do.Pape infra de appella,q.cxx. †Quartus casus est in quo non admittitur appellatio in criminalibus,Sed statim fit executio quando quis esset cõdemnatus ex præsumptione iuris & de iure,vt per Bal.in l.si qui adulteri.C.de adulte.& per Brun. in tract. de indi.ij.tor.vj.car.& per Marsil.in rubri. C.de probatio. car.xiiij.iiij.col. ver.teneas
55 menti. Ex quo talis præsumptio non recipit probationem in contrarium , nisi per partis confessionem veram vel fictam, vt per Bartol.in consil. 100.incipien. a domino Cyn.not.& per glos.in authen.de ęquali.doct.§.aliud Azo.in summa,C. de dona. ante nup.Cyn.Barto.& Bald.in authen.sed iam necesse.C.eod.Angel.& Alexand.in l. non est verisimile.ff.quod met.cau. & in l. inter stipulãtem.§.primo,ff.de verbo.obligatio,Paul.in consil.clxvij.cũ multis traditis per Fely.in cap.quanto. de præsump. & Bald.in rubr.C.de probatio.vbi Marsil. plene & in l.siue possidetis.C.de probatio. Marsil.in pract.in.§.sequit. Vbi limita parte non opponente, Nam probat contrariũ extra confessionem. Et limita quinꝗ modis,vt per Felyn.in d.cap.quanto.vbi inter alias limi. nisi constet per notorium, nam tunc admittitur probatio per notorium.

& rei euidentiam vt per Roma.in consilio cccl x.& per Specu.in titu. de præsump.& Gand.in rub.de præsump.i.rub.& Boni.eo. tra.eadem rub.Limita etiam vt per Cardi. Alexand.vj.modis vt in d.c.is qui de sponsal.& per Mar. in l.prima.§.ad quæstionẽ. ff.de quæstio.vbi nisi essent testes legalissimi,vt ibi cum ergo,non admittitur condẽnatus ex tali præsumptione ad probãdum contrarium, nec ad appellandum secundũ Bald.hic & in d.l.ad ditos & in d.l. fina.C. de proba.& ꝙ non admittatur ad appellandum cum habeatur pro conuicto & cõfesso,habetur in l.si qui adulteri.C. de adulte. vbi not.Bald.ij.not.Bald.etiam in l. quædã mulier.ff.fami.herci.& Brut. in tract. indi. v.car.iiij.colum.& in constitu. pœnam eorum,Nam foriudicatus habetur pro conuicto & confesso,& nõ appellat,& sic ex præsumptione legis & dictæ constitu. habetur pro cõuicto & confesso Mar.in l.prima.ix. car.j.colum.versicu.item condemnatus ex præsumptione iuris.C. de rapt. virg.& in singula.cxvj.incipien.præsumptio iuris.

56 †Et hoc intellige tam in pœnis pecuniarijs quã in corporalibus.Nam ex tali præsumptione potest condemnari corporaliter,per l.si quis adulteri.& Azo.in summa de adulte.§.sed & præsumptiones. Gand. in d. opere in titu. de præsum. in dubi. ad conde.ij.colum. in fin. versicu. sed licet ex ea sola probatione. Quod tamen secus est quando quis condemnatur ex alijs præsumptionibus,nam tunc non potest corporaliter condemnari & puniri sed pecuniariter, vt tenent communiter docto.vt per Gand. in d.rub.vbi plene disputat & ita afferit cõclusisse omnes doct.bo.& Brut. in dicto tractа.indi.car.lxiij.xxiiij.colũ.& plenissime Marsil.in rub.C.de proba.& in pract.in.§. quoniam & in.§.postquam & in.§.diligenter & in l.prima.C.de sicar.& in l.prima.§. diuus.ff.eo.& in l.prima.C. de rapt. vir.& in l.repeti.ff.de quæstio.per Cæpo. in consil.vj.Ange.in glo.fama.pub.& in glo.compar.in qui.& to.neg.Docto.in capit. afferte.& in capitu. quia verisimile de præsumptio.Deci.in consil.clxxv.Marsi.in consil. cxxxij.& consil. vij.& consil.x. In quibus ex præsumptionibus & indicijs indubitatis non condemnatur corporaliter sed leuiter,immo dixit Bru.in d.tracta.in loco vbi supra,ꝙ leuiter debet fustigari vel pecunia & per Mar.& alios vbi supra. †Quę aũt

57 dicatur præsumptio iuris & de iure:dic ꝙ ita fuit a magistris appellata, & illa est quã ius in aliquo facto certum quid præsumit, & vltra illud præsumere statuit illud teneri,vt in cap.si quis de sponsa. Si vero vltra præsumere non statuit illud teneri nec firmat pedes super ea,dicitur præsumptio iuris,ita Panor.& Felyn.in d.c.quanto.ij.col. versicu.sed quero.& habetur in l.fina.C.de hære.instit.ꝙ illa dicitur præsumptio iuris & de iure, de qua factum est ius, & transit in statutum legis,& causam diffinit,Bald.in l.ea quidem.ij.colum.C.de accusa. vbi diffinit esse præsumptionem iuris & de iure, statutum a iure promulgatum ex in dubia coniectura.l.cum ostendimus .§.fin.ff.de fi-

58 deiu.tut. †Quintus casus est, in quo non admittitur appellatio,a pœna legis, nam si lex imponit aliquam pœnam a tali pœna & eius executione non appellatur,l.si qua pœna.ff.de ver.signi.& in cap.quia nos.de appella. ratio est ex quo causa appellationis est grauamen.capit.subiectum, de appella. Sed ius neminem grauat,ergo a pœna iuris non appellatur,cum iuris executio non cõtinet iniuriam l.iniuriarũ.ff.de iniur.Quod tamen intellige ab executione legis, & a pœna a lege imposita. Sed a declaratione aut taxatione pœnæ a iudice & homine facta appellari potest,vt nota glos.in cap.cupientes.§.ꝙ si per xx. de electio. in vj. per Roma. in singu.ccxiiij.incip. a pœna legis. Mar.in d.l.j.ix.car.ver. item a pœna.C.de rap.vir.Car.Alex.in cap.consuluit lo iij.de appella.vbi etiam Filip. Fran.Panor. in c. peruenit.de appella.Alex.post.Bar.in d.l.si qua pœna vlti.addi. vbi.licet a pœna iuris & sententia non appellatur,tamen declaratione iudicis,quam facit super eo in quo qs incidit in pœnã iuris,appellari potest, quia tunc non appellat a pœna legis sed a iudice declarante,vt per Panor.in capit. super his post glo.de accusa.& in capitu.reprehẽsibilis.de appella.& per Bartol.in dicta l.si qua pœna.& Gemi.in d. capi.cupientes & per Nellum.in tracta.banni. in quarta parte.j.tempo.j.quæst.Math. in constitu.intentionis.duodecima no.vbi,An sententia condemnatoria de pœna portationis armorũ possit appellari,post And.ibi & per Math. in consti. pœnam nouem vntiarum. quinto no.vbi a pœna tertiæ partis bonorum non appellatur. Sed a declaratione appellatur & ibi,Sic etiam & in causa iniuriarum facta taxatione per iudicem a tali taxatione appellatur,vt in cõstitu.reg.varietates pœnarum. An autem appelletur a pœna statuti sicut a pœna legis dic vt per Bartol. in

l.oēs populi vlti.q.v.q.princi.ff.de iusti. & iu.& in l.fi.ff.de appella.Panor.in c.consuluit lo iij.de appella. vbi fit triplex distinctio,quem vide, Iaf.in l.j.ff.de legi. Alexā. in consil.cxc. secundo volu.Math. in prælud. consti.quarta colum. And. & Math.in d.constitu.intentionis.vbi an a pœnis constitutionum reg.posit appellari.Et an si iudex habuerit arbitrium in pœnis imponendis per statutum,si pœna fuerit alterata an appelletur.dic vt per Bartol. in d.l. si qua pœna,& p Ang.in opere male. in glo. præsente Gayo vij.colum.ver.finautem de aliquo delicto.& per Alexan.post Barto.in d. l.si qua pœna.Par.in d.trac.carte.xxiij.ver sicu.potestas & in rub.de offic.sind.ver. an si Potestas condemnatur.Fely.in cap.exceptionem.ij.col.de excep.Panor.in c.propo suit.de appella. Idem si causa committatur vt procedat secundum conscientiā an appelletur vide Panormi.in c. super his.de appella.lj.in c.pastoralis.eo.not.glo.in c.statutum.§.assessorem.de rescrip. in vj. vbi per Gemi.& in clemē.j.de iu.patr. vbi per Imo, & Gemi.in cap.j.de iudi.in vj.Bald. in l.j. C.si cert.peta.& in l.hac.lege.C. de sen. ex peri.reci.Barba.in cap.ne innitaris de constitu. Eodem modo non appellatur ab impositione mulctę futuræ appositæ in mandato & præcepto,expressa quantitate, Secus si non fuisset expressa quantitas, nam a tali impositione mulctæ non appellatur.Ita Oldra.in cōsi.xv.vbi dicit hac procedere. Si excedat modum legitimū, quod est not. pro limitatione.l.eos.C. de mo. multarum, vide Bar.Alex.& Iaso.in l. prima.ff.si quis ius.dicen.non obtem.Marsi.in d.l.j.ix.car. ver.item ab impositione mulctæ.C. de rap. Virg.

59 †Sextus casus est in vero contumace, nam verus contumax non appellat vt in l.j.C.quorum app.nō recip.& in l. ex consensu.§.fi.vbi Bartol.& Alex.ff. de appella.vbi per Alex.post Bar. Quis dicatur verus contumax & fictus, & ibidem sunt & concordantiæ vbi etiā traditur per alios & per Anto.& Imol.in c. tenor.de re iudi. per Capi.in deci.sacri Consil.cxxxix. Extendunt,ꝙ verus contumax non appellat, etiam a sententijs quæ non transeunt in rē iudicatam,de quibus per Mar.in d.l.j.& in pra.in.§.opportune.Limita & restringe in vero contumace secūdum ius commune vt per Alex.& alios in l. properandum.§.sin-autem.C.de iudi.& in d.l.ex consensu.§.fi. & in locis ibi allegatis,& per Math.in constit.speciale,in fi.& in consti.si quis post litē. Et intellige in contumace lite contestata & ante sententiam:nam tunc non appellat,vt patet in d.§.finautem.& in authen.de iudi. §.appellandum.& in consti.speciale.& in d.consti.si quis post litem. Quæ intelliguntur in vero contumace & non ficto vt ibi per Math.in fi.& ij.not. Vbi etiam traditur qui dicatur verus cōtumax, & quis fictus, tam iure cōi quā regni.Nam in regno dicitur verus cōtumax,etiam si non dixerit nolo venire,dummodo fuerit citatus secundū formam traditam in consti. citationis litteræ.Et citatus in domo si habuerit notitiam citationis,licet personaliter non fuerit citatus nec dixerit nolo venire, tamen dicitur verus contumax & non appellat,licet non dicatur verus contumax,iuxta exemplum glo.& docto.vbi supra.vt qui a dixerit nolo venire.Et ita loquuntur cōsti.si quis post litem & constitu.speciale.Et ideo per constitu.reg.prædictas iuncta consti. citationis literè.non fit distinctio an personaliter fuerit citatus,& dixerit nolo venire, an fuerit domi citatus,vt vterque appellare nō possit,quæ tamen loquuntur post litem contestatam,& ante sententiam.Ante vero litem contestatam si fuerit cōtumax bannitus & annotatus in bonis,potest appellare ex quo bannum cum annotatione bonorum est interloquutoria,vt dicit Math.in consti.grandis.ix.no.vbi quod possit appellare firmat glo.& Mathe.in vij.not. licet ibi restringat ad verum contumacē, tamen loquitur secundum ius commune, ex quo in regno nō fit distinctio vt supra,siue domi siue personaliter.Nisi aliter intelligatur verus contumax & fictus vt per eum in d.constitu.si qs post litem.In secundo not. & licet præfatæ consti. si quis post litem & consti. speciale loquantur in ciuilibus,tamen idē est in criminalibus,siue ante,siue post efficiatur contumax & bannitus.Et nō appellat si est verus contumax, vt prosequitur glo. mag.in d.consti.grandis, quæ loquitur in criminalibus iunctis dictis per Math.ibi in vij. no. & in fi.Et sic siue ante siue post,si est verus contumax non appellat,vt per eum,a banno tamen,& annotatione potest appellare, vt per glo.fi.& Math.ibi.vij.not.cum allegatis per eum, & intellige vt per Math. in d.consti. si quis post litem,secundo no.siue personaliter fuerit citatus siue domi,etiam ꝙ de citatione non habuerit notitiam non appellat.Verior tamen videtur illa distinctio, ꝙ si est verus cōtumax, qa dixit nolo venire in pœnā suæ cōtumaciæ non appel-

fiat a banno nec ab annotatione bonorum. Si vero non fuerit in tali vera contumacia etiã q̃ fuerit citatus personaliter tñ taceat, aut domi, q̃ pōt appellare a bāno, & ab annotatione iuxta gl. & Math. in d. consti. grãdis. vij. not. Et hæc vr̃ verior, ex quo nō videtur tacens aut domi citatus in tanta cōtumacia & dolo, sicut ille qui dixerit nolo venire. Iste. n. est in manifesto dolo, ideo in pœnam non appellat. Nec obstabit consti. citationis litteræ. nam simpliciter dicit esse contumacem taliter citatũ personaliter vel domi, non autem dicitur ibi, fore vere contumacē, & ideo intelligitur & declaratur per alias consti. & leges. vt si vere est cōtumax non appellet, alias si non verus, q̃ appellare possit, vt per Math. in d. constit. grandis vij. no. & in fi. sicut intelligũt eam secundũ dispositionem iuris cōis d. l. j. & aliorum iurium de quibus supra quã ēt dispositionem d. consti. speciale, & consti. [si quis post litē, vt ibi intelligit Mat. & glo. quas intelligũt in vero cōtumace. Et vide an & quãdo cōtumax, & bannitus possit appellare distinctionem Nel. de S. Gemi. in tracta. banni. in iiij. q. princi. j. tempo. vbi late disputat, an & quando contumax & bānitus appellet, & an admissa appellatione suspendatur bānum, & alias quæstiones vt ibi. Et ex prędictis ergo i hoc casu distingue, aut cōtumax est ante litem, aut post, si ante litē, & tunc si bannitur & annotantur bona & fit condēnatio ad tertiam partem bonorum mobiliũ iuxta constitu. grandis. Tunc aut fuit verus contumax, quia dixit nolo venire, & tunc non appellat, vt dixit Matth. in d. constitu. grandis in fi. & in constitu. speciale. Aut nō dixit nolo venire, sed fuit citatus personaliter & tacuit, aut domi eo sciente iuxta dicta constitu. citationis litere, & tunc potest appellare a banno & annotatione bonorũ & condemnatione tertię partis mobilium, & ita glo. fin. in d. consti. grandis. & ibi per Matth. vij. not. si post litem contestatam. & tunc indistincte non appellat dicta constit. speciale, quæ etiam loquitur in criminalibus, & dicta constitu. si quis post litē, & hoc ex quo contumax post litem est verus contumax, siue personaliter citetur, siue domi, iuxta d. constitu. citationis litere. & ita præsumit dicta constitu. si quis post litem, & ibi not. in dicta constitutio. speciale. & ita per Matthe. in d. constitu. si quis post litem secundo not. & sentit glos. & Bald. in principio hoc eodem titu. supra in fin. Nam dicũt q̃ maior est contumacia eius qui cōparuit & postea effectus est contumax ante sententiam, quam illius qui nunquam comparuit, nam qui comparuit, & inde contumax est, habetur similis illi qui dixit nolo venire, vt ibi per Bal. vel dicas q̃ post litem contestatam non appellatur a sententia diffinitiua causæ principalis, & ita loquuntur iura cōmunia & consti. prædicte & quæ ibi habentur per glo. & Matthe. Ante vero litē contestatam non appellatur a diffinitiua, sed ab interloquutoria, vt est bannum & annotatio, vt per Bal. in l. ij. C. de episco. aud. iij. q. & ita loquitur glo. in d. cōstitu. grandis. Sed quia cōdemnatio ad tertiam partem habet vim diffinitiuæ, cum in hoc non expectet aliam post se: intelligit tamen Matth. quando compareret iudice sedente pro tribunali iuxta glos. in l. j. ff. de requi. re. & Bald. in d. l. prima. supra eo. titu. nostro, vel vsq; ad primum somnum, iuxta ritum magn. cur. Nam si non fuisset admissus posset appellare, & sic intelligit glo. & sic sentit, q̃ si sequēti die compareret non audiretur nec appellaret, sed dic vt supra fuit dictum. Non obstat q̃ condemnatio ad tertiam partem mobilium habet vim diffinitiuæ. nam nō diffinit negocium causæ principalis, prout loquuntur & iura communia, & constit. reg. merito non prohibetur appellatio ante litē contestatam, cum sit iure prohibita in diffinitiua negocij principalis, vt iura loquuntur & post litem. Vel dic q̃ aut fuit seruata forma incitando consti. citationis litere. & tunc siue personaliter, siue domi citetur, ex quo verus contumax dicitur cum poterat venire, & non venit iuxta tradita per Mat. in d. constit. si quis post litem. ij. not. & tunc non potest appellare. Aut forma. d. constit. non fuit seruata, & tunc ex quo non dicitur vere contumax appellare potest a banno & annotationę & cōdemnatione tertię partis, & ita loquitur glo. fin. in d. constitu. grandis, nam glo. in d. constitu. si quis post litem, & Matth. ibi sentit. Quod citatus secũdum formam. d. consti. citationis litere, nō appellat, ergo intelligitur quod supra dictũ est, qñ non seruata forma d. constit. nã tunc appellat, vt supra & maxime quia Mat. in d. consti. citationis. i. not. dicit q̃ si copia citationis, potuit haberi in ciuitate non valuit citatio domi, & sic non est contumax, ergo tūc posset appellare.

60 † Amplia hoc q̃ dictum est, q̃ contumax non appellat, nã nec etiam potest supplicare ne quid vna via tollatur, alia concedatur, vt per Par. in tracta. sindi. in verbo appellatio versi. an si

statuto in fin. Dic tamen an & quando sublato remedio appellationis possit supplicare & habere recursum, vt per Mar. in pra. in.§.oportune. No. vnum in hac materia cõtumaciæ, ꝙ in causa falsi, vt quando testis accusatur de falso, & ex actis constat de falsitate, ꝙ si est cõtumax habetur ꝓ cõfesso, & condemnatur, & in pra. testem falsum vt per Capi. in deci. Sa. consi. lx. Septimus casus est in quo non admittitur appellatio, videlicet quando quis foriudicatur, nã a sententia foriudicationis non appellatur, nam si quis fuit legitime citatus iuxta formam d. consti. citationis litteræ & fuerit effectus cõtumax & bãnitus inde in circulo anni foriudicatus habeatur pro conuicto & cõfesso & condẽnato, ideo non appellat, vt in cõsti. pœnã eorum. per quam prohibetur appellare & etiam principi & regi supplicare. Et ideo dicit ibi Matth. ix. nota. Quod si fuisset rescriptum per principem facta supplicatione in qua volebat docere de impedimento, nisi in eo fuerit dictum non obstãte constitu. pœnam eorum, non valeret, nec prodesset foriudicato. ex quo supplicare re
61 gi prohibetur. †Immo talis foriudicatus habetur pro mortuo quo ad bona, in tantũ ꝙ ei succedunt agnati, & fiscus connumeratur loco vnius filiorum vel agnatorũ, vt in consti. reg. foriudicatorum bona, vbi per Mat. & in consti. pœnam eorum x. nota. & an tunc monachus connumeretur inter filios & agnatos dic vt per Ioan. de Arno, in epito. lxvij. Et etiam quo ad personam reputatur hostis publicus, vt a quocunq; impune occidi possit, & occidens aut capiens premium consequatur iuxta formam. d. cõsti. pœnam eorum. vbi vide per Mat. quæ-
62 stiones in materia. xij. & xiij. not. †Sed an tunc ipso facto & iure consequatur premium, an ministerio iudicis? dic vt per Ioã. de Arno. in soliloquio lxij. vbi ꝙ ipso facto ꝙ capit. & an si se defendendo occidat consequatur premium? dic ꝙ non, vt per eundem in soliloq. lxxxvj. & intellige, vt per eundem in epitom. lxxiij. ꝙ cum effectu capiat & ducat ad iudicem, & vide in epito. lxxvij. & in commen. cc. si foriudicatus ex pluribus delictis an consequatur premium omnium delictorum ꝙ ab vno & non ab omnibus. Et intellige prædicta dum modo rite & recte fuerit foriudicatus concurrentibus quindecim requisitis, de quibus per Mat. in d. constitu. pœnam eorum in ij. q. iũctis etiam traditis per Mar. in pra. in.§. postquam, vbi ponit requisita statuti dictantis contumacem haberi pro conuicto & confesso, & ꝙ possit condemnari iuxta tenorẽ d. consti. quæ conformitatẽ habere vr̃ cum prædicto statuto, ideo quæ scribũtur in materia dicti statuti conferũt in materia d. cõsti, licet in aliquibus differant, nam cõstitut. requirit solam contumaciam perseueratam cum aliquibus indicijs, & etiam absq; indicijs, vt ibi per Matthe. statutum vero requirit claras & plenas probationes ad hoc vt cõdemnari possit, vt per Mar. in d.§. postquã. tñ quo appellationẽ non admittendæ
63 sunt conformes dispositiones. †Io. tñ de Arno. in solilo. vij. & solilo. ix. disputat, An valeat d. consti. vt ex sola contumacia condemnari possit ad mortẽ? & plene in solilo. xiiij. alleg. Spec. in ti. de accus. §. fi. ix. col. & Mar. in cõsi. xlix. & in d. solilo. Quod ex sola contumacia occidi nõ põt per iudicẽ, nisi plene constet de delicto. Et ẽt quo ad appellationẽ dicit non valere d. consti. vt tollatur in totũ appellatio, vt per eundẽ Arno. in cõment. cxlv. vbi dicit admitti appellationẽ & in cõmen. cxlviij. vbi dicit per d. consti. non tolli iustam & legitimam appellationẽ Sed friuolam. Sed dic ꝙ male perpendit, nam conuictus & confessus non appellat vt hic Et supra fuit dictum, etiã per fictam confessionem ex contumacia per statutum, vt si dicat cõtumacẽ haberi pro cõuicto & confesso non appellat, licet Fran. in cap. cum non speciali.§. porro, teneat contrarium, sed foriudicatus habetur pro conuicto & confesso & condemnato vt in d. cõsti. pœnam eorũ, Ergo non appellat vt expresse ibi traditur & generaliter loquitur & indistincte, ꝙ appellare non possit nec principi supplicare. Nec disputandum est de factis regũ, cum sacrilegium sit vt in consti. disputare licet. Arno. dicat intelligi consti. quatenus tollit appellationem friuolã, & non legitimã appellationem, Tñ indistincte sentit consti. in odium contumacis perseuerãtis, per tm̃ tẽpus in contumacia. Differunt etiam in alio d. consti. & statutũ, nã in ficta cõfessione. ꝓ statutũ requiritur s̃nia vt puniri possit vt per Mar. in d.§. postquã. at in d. consti. nõ requiritur alia s̃nia quam foriudicationis sed statim ꝙ capitur mittitur ad supplicium absq; alia sententia, vt ꝓ
64 And. & Mar. in d. consti. iiij. not. † Consti to tamen ꝙ captus sit ille, qui in banno & foriudicatione cõtinetur per confessionem eius, i actis aut per testes, qua recognitione facta statim mittitur ad suppliciũ, & ita se habet cõmunis practica secundum Angel.

in l.inter stipulantē.§.j.ff.de verb.oblig. & per Ioan. de Arno. in epito.lxxxvij. & in commenta.xlij.post Fely.in c.ad abolendā. in fi.de hære.& sic apparet plus operari in
65 hoc fictam confessionē quā verā. †Forma aūt procedendi ad sententiā foriudicationis est, ꝙ fit accusatus pro crimine capitali vbi pœna mortis naturalis aut ciuilis, aut membri abscisione veniret plectendus, excepta tamen causa periurij.Nā licet periurus veniret plectēdus pœna manus, vt in consti.eos qui scienter. tñ in regno extat ritus mag.cur.ꝙ in causa periurij foriudicatur,vt in ritu magnæ curiæ incip.item seruat ipsa curia ꝙ pro periurio. in alijs autē foriudicatur iuxta declara.Regis Caroli se cundi,vt in c.reg.incip.siue quis sit forbannitus.& Mat. in d.cōstit.pœnā.quartodecimo requisito.& xij.no.iij.q.Sed an pro percussione cum baculo foriudicari possit:dic si attēdimus casus in cōsti. vt dignitatū gradus,in quibus pœna manus imponitur, erit locus foriudicationi,vt qñ rusticus vel burgēs aut vallectus verberat militē in actu militiæ existentē,& non aliter, cū nō extēdatur,vt ibi per glo. Andre.& Mat.aut extra casus d.consti.& tunc aut cum comitiua armatorū percussit & per insultū excogitatū cum turba,& tunc foriudicatur,cū pœna legis de vi publica puniatur, & sic pœna deportationis,aut absque comitiua,& tūc nō foriudicatur,cū pœna pecuniaria puniatur, nec tūc erit locus torturę,ita per Tho. grā. in vol.xv.post Bartho.de cap.Mat.& Gril. in consti.si quis aliquē.No.quia habui in facto consulere.Et an si citatus ad præstandū fideiussionem de non offendendo,si est contumax banniri possit & foriudicari:dic vt per Capi.in deci.sacri.consi.cxlj.vbi ꝙ bannitur,& non foriudicatur ēt ꝙ sit personali
66 ter citatus vt per eum. †In quo crimine vbi pœna manus imponitur inquit And.in d.consti.& Mat.ibi quartodecimo requi.si est foriudicatus & infortiam iudicis peruenit decapitatur non obstante ꝙ alia pœna quā mortis pro delicto deberet imponi, vt manus:cum talis pœna nō pro crimine sed pro contumacia imponatur, nisi disponetur per principem vt pœna manus puniatur,quod satis est durum,increpat tamē ibi Andr.quendam iudicem,qui foriudicatum pro vulnere non occidit & pœnam mortis non imposuit sed manus,cum non debebat esse clementior lege,quod no.ne tu quoque
67 erres. †Instituta autem accusatione, aut inquisitione formata accusatus vel inquisitus citatur iuxta tenorē & formam dictæ cōsti.citationis literæ.& iuxta formā prag. reg.Ferd.p. de modo proceden.in prin. ex quo alias dicta forma non seruata esset nulla vt dr̄ in d.prag.& Mat.in d.consti.pœnā & in constitu. edictorum. & tunc in prima curia seu die primo quo curia regi solet ne circunducatur citatio & edictum,iuxta formam ritus accusetur seu annotetur prima contumacia,in secunda vero curia annotetur seu accusetur secunda contumacia, nisi de consuetudine curiarum non accusetur, in vltimo vero peremptorio triduo gauiso, iuxta formam ritus accusatur vltima contumacia & in scriptis reddigitur. Verum si in vltimo peremptorio in quo accusari & vocari debebat, esset dies feriatus accusetur contumacia & vocetur sequēti die,quo curia regitur,& faciat in actis scribere qualiter dies in quo debebat regi curia præcedēs & vocari debebat & terminari vltimū peremptorium erat feriatus, ideo sequenti curia fuit vocatus,& sic deinceps si caderet dies feriatus,in quo curia regi debebat, iuxta formam ritus incip.item seruat ipsa cu
68 ria quod sicut est.†Quo facto accusata vltima contumacia vocetur per seruientē, aut turbitam curiæ qui si nō comparuerit, nec aliquis pro eo ad eum excusandum & allegandum causas absentiæ iuxta tradita per Mat.in d.cōsti.edictorum. vel allegata absentia, tamen die præcedenti vel eodē die quo delictum est perpetratū accusatus fuerit visus in ciuitate & loco delicti, ex quo tunc præsumitur præsens fuisse & mandatū seu citatio apprehendidisse ipsum, & allegatam absentiam calumniosam esse iuxta c.reg.incip.post commissum,& eo non comparente vel alio legitimo excusatore, nā si compareret excusator affinis aut consanguineus & amicus delato sibi iuramento absq; metu periurij,in casu contrarij datur dilatio ad denunciandum & comparendū, iuxta locorū distantiam vt per Mat.in d.cōsti.edictorū.& per Ioan.de Arno. in caute.
69 xix. †Dicto legitimo excusatore nō cōparente, nec ipso citato reputatur contumax citatus per curiam,& bannitur & cōdemnatur ad tertiam partem bonorū mobilium, & cætera bona annotantur iuxta d.constitu.grandis.& hoc per interloquutoriam iudicis declarantis citatum vocatum & non comparentem esse legitime contumacem,& bona eius esse annotanda,& ipsum citatum ponendū esse in banno,& publicandū,Inde bannū illud publicetur per

loca solita voce preconia, pquod bannū bannitur contumax publice, vt omnibus innotescat, nec tunc sufficeret esse publicatū in curia per Tubittam maxime per iusticiarium regionis & iudices inferiores habentes merū & mixtum imperium. Sed in magna curia sufficit esse publicatum per Tubittam cum in ea præsumatur adesse multitudo ciuium, in alijs si non ita sit publicatum bannum nullum redditur, & non pōt foriudicari vt per Mathe. in constitu. gran dis. viij. no. & post And. in d. consti. pœnam eorum. vj. & vij. requisi. quod autem tūc bānum debeat continere vt per Mathe. in d. consti. grandis ix. not. Et tunc facta publicatione banni per loca solita fit relatio seruientis, & tūc incipit currere annus, vt foriudicetur, qui annus incipit currere a die publicationis per ciuitatem & loca solita, non autem publicationis in curia cum non sufficiat nisi in magna curia, nec incipit a die quo positus est banno, sed a die publicationis. Ideo si staret per aliquos dies iudex qui nō fecerit bannum publicari, licet fuerit positus in banno ex decreto curiæ in vltimo peremptorio, non currit annus nisi a die quo fuerit publicatus, & si non publicaretur non curreret, ex quo bannū esset nullum, vt per Mathe. in d. consti. grādis. Nec infra annum posset foriudicari, sed bannitus est expectandus per annum integrū vt foriudicetur, & si ante foriudicaretur esset nulla foriudicatio: ex quo ius foriudicandi nascitur ex lapsu anni vt per Mathe. in d. consti. pœnam viij. requisi. Hoc limita nouissime per quandam prag. Caro. v. imperat. in reg. Neapo. in duello. Nam si citatus ex causa duelli infra duos aut tres dies nō comparuerit foriudicatur, tam prouocans quam prouocatus acceptans duellum vt in d. prag. & si infra annum aliquis consanguineus aut amicus comparuerit allegādo iustas causas absentiæ & impedimentorū auditur & datur terminus ad eas probandas, quo non dato foriudicatio redderetur nulla: & quandocunque infra annū potest impedimentum allegari, & ipse potest comparere, & purgare contumaciam & bona annotata recuperare, vt in d. cōsti. grādis vbi per Mathe. x. no. non autem recuperat tertiam partem bonorū mobilium. Et interim infra duos menses non potest capi nec molestari bannitus sed bene potest post duos menses, tamen si sponte comparet recuperat bona, & solutis expensis aduersario se defendit, datis fideiussoribus vt habetur in consti. clementie, & ibi per Mathe. Et si nō sponte, sed capitur in banno & fuga, se defendit in vinculis, nec relaxatur vt per Mathe. in consti. humanitatem. post gl. & And.

70 †Quod bannum etiam posset facere indic. ad torturam, si in ea fuga caperetur vt per Bal. in l. j. C. de hære. insti. habita tamen discreptione personæ, & per Bru. in tract. indi. Mathe. in pra. in. §. diligenter & in l. j. in princip. ff. de quæstio. & in sing. cvij. & Ioan. de Arno. in epis. xci. et in commenta. cxj. & infra dicetur. Et nōnulli iudices maxime superiores faciunt dictam contumaciam & bannum purgare per torturam, qn̄ caperetur in banno & ante litem contestatam, non tamen indistincte sed in personis diffamatis, & solitis, & vilibus contra quos proceditur ex processu informatiuo vt dicetur infra. In alijs vero factu litis contestatione discutitur, an faciat indicium factis defensionibus, nam Bru. loquitur etiam si in banno non capiatur, sed compareret vigore statuti & purgaret contumaciam, tunc non extantibus alijs indicijs si non pbatur aliquid ad exclusionem banni & innocentia, tunc sola contumacia faceret indicium. Totius tamen esset facta litis contestatione, ex quo regulariter nō valeret tortura nisi facta litis contestatione, vt per Ange. i opere ma. in gl. fama pub. & per Mart. in prac. in. §. expedita. & Bru. in d. tract. ij. par. nisi bannum fuerit purgatum per probationem innocentiæ, nā tunc sicut alia indicia tolluntur per cōtraria indicia et probationes, ita & bannum, vt per Bal. hic in teste de visu. Elapso vero anno & viuente accusatore, nam eo mortuo non foriudicatur accusatus vt ibi in d. consti. pœnam per And. & Mathe. x. requisi. Instante accusato te denuo fit citatio, iuxta formam perfectā ad dicendum & allegandum causas absentię & impedimentorum & non alias defensiones, & notificabitur talis citatio parentibus, agnatis, amicis, & vicinis, qui si cōparuerint in termino pręfixo, & allegauerint iustas causas absentię & impedimentorū, tempore primę citationis audientur, alias non comparentibus proceditur ad sententiam foriudicationis.

71 †Disputat tamē gl. & And. in d. consti. pœnam. An talis citatio requiratur, an sufficiat prima? concludunt primam sufficere. Tamen cautius est pręcedere talem citationem, & ita seruatur quādo fit citatio agnatis, vt per Mathe. in d. cō sti. vndecimo requisi. vbi ponit formam dictę citationis. Mar. tamen in contumace ha

bito pro confesso, et conuicto ex statuto di-
cit præcedere trinam citationem in pra. in
§. postquam in regno. tamen seruatur vt su
72 pra. †Notandum tamen est, & aduertē-
dū in hoc vt sciatur dies publicationis bā-
ni & videat vltimum diem anni, a die pu-
blicationis banni connumerandum, & in
vltimo die & anni circulo compareat accu
sator, & accuset contumaciam banniti, &
narret bannum, & perseuerantiam banni
per annum integrum, & petat ipsum foriu-
dicari. Alias si in circulo anni & vltima die
non accusetur contumacia banniti & per-
seuerantia per annum & instetur ad foriu-
dicationem, non potest foriudicari, ex quo
edictum est circunductum, ita Iser. in repet
to, suo in ver. feudatarius bannitus ob ma-
leficium. de quo dicto non meminit Math.
in d. consti. pœnam in requisitis. Loquitur
tamen secundum suam opin. & glo. ꝙ non
requiratur alias citatio sed prima sufficiat.
Hodie vero ex quo vtuntur citatione alia,
aut instatur per accusatorē vltima die anni
& accusatur contumacia banniti, & perse
uerantia, aut ante per aliquos dies, citantur
agnati vt supra: & tunc in vltima die accu
satur contumacia banniti per accusatorem
& foriudicatur, Math. tamē in d. const. octa
uo & vndecimo requisi. Sentit expectari, ꝙ
labatur integer annus, & eo elapso expedi
tur citatio & inde nemine in termino cita-
tionis comparente, proceditur ad foriudi-
cationem: in vltimo tamen peremptorio
huius citationis accusata contumacia ban-
niti instatur ꝙ foriudicetur, & ita vidi ob-
seruari: Tutius tamen est, ꝙ in vltima die &
circulo anni a die publicationis fiat instan
tia & accusetur contumacia, & perseueran
tia per annum: & deinde expediatur cita-
tio, & instetur ꝙ foriudicetur iuxta dictum
And. vbi supra, & tunc facta citatione, &
in vltimo peremptorio accusata contuma-
cia banniti, procedatur ad sententiam for-
iudicationis inscriptis latam, in ponēdo pœ
nas contentas. in d. cōsti. pœnam saltim per
relationem ad eam. licet nō specifice decla
ret: vt per Math. ibi in vlti. requisi. & la-
ta sententia tunc vlterius non auditur ac-
cusatus ad faciendum suas defensiones, sed
habetur pro conuicto, & confesso & pro
condemnato, vt aliud non expectet nisi me
ram executionē si capiatur, & efficitur ho
stis publicus, vt ab omnibus occidatur, &
a tali sententia non poterit appellare nec
principi supplicare, sed si capitur mittitur
ad supplicium, facta recognitione vt supra:
73 & ita ibi per Andre. & Mathe. †Intelli-
ge tamen haberi pro conuicto & confesso
in delicto pro quo fuit citatus tantum, non
in alijs delictis pro quibus non fuit citatus
vt per Ioan. de Arnol. in caute. lxxxviij.
74 †Et licet nō possit appellare poterit ta-
mē de nullitate foriudicationis dicere quæ
nullitas alleganda erit per ipsum principa-
lem, et non per procuratorem, vt dicit Ma-
the. in d. consti. pœnam in. §. v. in fi. & seq.
75 q. †Et nota ꝙ licet tollatur defensio, ta-
men procedit vbi de delicto constaret ple-
ne: nam iudex posset ipsum liberare non
obstante foriudicatione, si non constat de
delicto per dictum Bald. in rub. C. de ma-
nu. vind. & per Cepo. i cau. cccxliij. ita per
Ioan. de Arno. in solilo. vij. Cogita tamen si
vera sit interpretatio, ex quo Math. in d. cō
sti. tradit sufficere constare per informatio-
nem, taliter ꝙ facit indicium, & multi pos-
sent euadere nisi delictum clare probare-
tur. idem Arno. in solilo. xiiij. & in epito.
lxxxvij. vbi an auditur si voluerit oppone
re aliquam exceptionem, quā si oppo suis-
set non fuisset processum ad bannum & for
iudicationem, ꝙ sic, & ibi etiam si liquet de
innocentia foriudicari posset liberari, post
Mar. in singu. lxxij. & in consi. xliij. & Ar-
no. in solo. lj. & an posset annullare bannū,
quia erratū in ciuitate vt quia erat de vna
ciuitate & in banno posuit de alia, licet cō-
stet de corpore banniti: dic vt per eundem
Arno. in epito. xcv. ꝙ non potest tamē op-
ponere exceptionem personarum vt ꝙ fuit
lata snīa contra pupillū vel furiosum & cō
tra iudicis personā, vt per eundem Arno. in
comment. clij. An aūt occidens foriudicatū
repellatur vt infamis a testimonio vel alio
officio per eundē Arno. i sing. lxxj. An aūt
ad bona possit agere: dic & limita vt p eun
76 dē Arno. in problema. xiiij. †Limita iā
præfata, nisi iudici constet de innocentia
accusati: nam non potest ipsum foriudica-
re, & ideo studeant agnati vt aliquo modo
ipsi iudici faciant constare de innocentia
banniti, nam tunc non posset foriudicari, et
ita datur cautela per Math. ibi in d. consti.
pœnam iij. no. vt euitetur foriudicatio. Sed
quomodo possunt facere ex quo agnati nō
possunt allegare defensiones pro bannito
sed tantum causas absentiæ & impedimen-
torum, vt vidit Math. ibi in vndecimo re-
quisi. licet cōtrariū dixerit Arno. in solilo.
xxxj. vbi dicit posse interuenire procura-
torem pro absente foriudicando Mar. in
cōsi. lx. No. tamen ꝙ licet non admittatur

procurator ad defendēdū sed personaliter debet cōparere, tamen potest implorare officium iudicis vt tempore iudex se informet de defensionibus rei, ita dixit Ange. in l. plane. ff. de peti. hære. refert & sequitur Mar. in rub. ff. de fideiuss. q. cclxxix. posset etiam allegare ne dum procurator, & agnatus, sed quilibet amicus ꝙ occisus aut vulneratus a forIudicādo erat bannitus, & forIudicatus, nam talis exceptio per quemlibet opponi potest etiam post bannum, et in forIudicationem vt per eundem Arno. in commenta. clviij. nisi etiam dicamus si iudici constaret ex processu informatiuo de innocentia secundum Mathe. ibi, vel habeat propitium iudicem & secreto de testes ipsi iudici per quos habeat innocentiam accusari sicut dixit Inno. & Ana. in c. veniens. vij. colum. de accusa. vbi refert euasisse quendam a sententia banni, dando cartulam iudici, & testes ex quibus apparuit eius innocentia, & fuit absolutus, & per Ioan. de Arno. in caute. lxxvij. & etiam per Mar. in cōsi. lxxiij. & in consi. xxxix. & in pra. in. §. sequitur. sic etiam in statuto ꝙ contumax habeatur pro confesso, si constat de Innocētia non potest condemnari, vt per Mar. in pra. in. §. postquam & per Mat. in d. consti.

77 pœnam iij. no. vt supra dictum est. †An autem valeat dicta cōstitutio ut tollere possit iustas defensiones, dic vt per Andr. & Mathe. ibi in j. not. valde enim dura est d. constitu. vt ibi per Andr. Vt contumax ex sola contumacia puniatur ad mortē, ēt pro delicto abscisionis membri, tamen valet ratione publicæ vtilitatis per auctoritates allegatas per Mathe. ibi in j. no. Obseruanda est ergo cum sacrilegium sit disputare, de factis regis, vt in constitu. disputare, licet Arno. in soli. vt. ix. & xiiij. tenet non valere

78 d. cōsti. nisi legitime cōstet de delicto. †Limita & intellige d. consti. vbi accusatio aut inquisitio fuerit valida, alias non hēbet pro cōtumace, vt per Bar. i l. si filius. ut ff. de inter. actio. Ro. in consil. ccxiiij. Arno. in soli. liij. & liiij vbi dixit ꝙ stante nullitate accusationis aut inquisitionis admitti procuratorem in capitalibus, quæ oīa prædicta nō, quia vix in regno fiunt legitimæ forIudicationes, ideo diligēter aduertas dum in facto habueris ut cautius agas ad ualidādā sniam

79 forIudicatio, de hoc hactenus. †Octauus casus est in officiali condēnato in sindicatu, vt appellare nō possit, & hoc tam de iure cōi (vt traditur p doct. in l. iij. infra eo. ti. & late per Par. in trac. sind. in ver. appellatio) quā ēt de iure regni vt extat. c. incip. vulgaris famæ eloquium. vbi non appellatur ad effectum retardandæ executionis. admittitur tamen cum cautione de restituendo in casu retractationis, & licet sic tale cap. ad beneplacitum principis vt morte constituētis sit finitum, tamen in regno obseruatur per nouam prac. incip. regiæ dignitati. in titu. de modo proced. & etiam per Par. in d. versi. appellatio Limita tamen & tempera vbi officialis esset puniendus pœna corporali, nam per appellationem suspenditur executio: vt per Par. in d. verbo appellatio. versic. an si statuto maxime. in fi. vbi ēt limitat a ferenda sentētia per sindicatores: nam a ferenda, appellare potest non obstante etiam statuto, potest tamen supplicare, ut ibi per Par. in fi. & quia materia sindicatus est separata, habent dotem suam ideo recurre ad Par. in trac. sindi. ad Catald. de uisco & Amode. iusti. in eo. trac. post Bal. in l. nec quicquam. §. vbi decretum. ff. de offi. procō-

80 sul. †Nouus casus est, in relapso in hęresim: nam si postquam hæresim abiurauit si in eam reincidit non auditur aliquo modo se defendens nec appellat, vt in c. ad abolendam. §. illos de hære. & in cōnsti. inconsutilem, vbi nō licet etiam regi pro eis supplicare sua pœna regiæ indignationis: vbi per Math. xxv. not. & in gl. in. verf. nolunt. Spec. in tit. de appella. §. in quibus versic. xxxj. Cōtrarium tamen sentiunt doc. in d. c. ad abolendam. vt ibi per Fely. tamen hodie expressum est vt in c. vt inquisitio. §. f. de hęre. in vj. Quod c. limita, ut ibi per Fel. duobus modis. Primo qñ appellaret ante sñiam ferendam, tunc enim posset, nā prohibita appellatione a diffinitiua ante pōt appellare, vt ibi per Arch. & alios: & per Deci. in l. si quis in cōnscribendo. vlti. col. C. de pac. Secūdo limita quoad iudicem a quo, nam iudex ad quem cognito de iustitia potest inhibere: vt per Panor. in c. pastoralis. in fi. prin. versi. ad quartam autem, de appella. gl. in c. romana. §. sinautem de appellā. in vj. Et nedū loquitur d. c. vt inquisitionis officium in relapsis in hæresim, sed in ipsis hæreticis eis credentibus, receptatoribus, & eorū fautoribus, vt ibi dicitur, vt non appellent, Ioan. Andre. in cap. tunc Felicis, de pœn. in vj. Ang. in opere male. in glo. pręsente Gayo & appellāte, iij. col. Vbi etiam in crimine simonię cum ęquiparetur crimini hæresis, vt ibi per Math. in d. con. sti. inconsutilem xi. notab. extat infra specialis tractatus de hac hæresi, ideo non me

81 extendo. † Decimus casus est ab inquisitione formata: nam si iudex vult formare processum & facere inquisitionem generalem aut specialem præcedente diffamia, nõ potest inquisitus appellare vt per Spec. in tit. de inquisitio. §. ij. ver. licet, vt ibi exemplificat: & dic & declara: vt per Bal. in l. ij.
82 C. de episco. aud. iiij. q. † Quæ autem requirantur ad formandum inquisitionem generalem & specialem: dic vt per doct. in c. qualiter & quando. de accu. Ange. plene in l. si vacantia. C. de bon. vacan. lib. x. Ange. in glo. hæc est quædam inquisitio. Mar. plenissime in prac. in. §. constante, vbi multi & Par. in tract. synd. in ver. inquisitio: vbi de multis. c. reg. loquentibus de inquisitione formanda & consti. reg. & maxime reg. consti. iustitiarij per calendas. & consti. iustitiarij per prouincias. & alias consti. vt ibi per eum & c. reg. ab illo incoandum in tit. de inquis. for. & c. incip. vt delatas quæ requirit præcedere diffamationem, & nõ aliter alias corruit, & per Io. de Arno. in sing. lviij. Amplia etiam in habente arbitrium, vi(per. Mar. in d. §. cõstãte. & in cõsi. xlviij. & per Par. in d. ver. inquisitio: & ibi quę requirantur, & de fallentijs ratione diffamiæ per Mar. in d. §. constante. Amplia etiam si diffamatio subsequatur, vt per Mar. in §. cõstãte, & per Par. in d. ver. inquisitio. Amplia ẽt si de delicto constat plene per testes vt p Marti. ĩ cõsi. cxvij. & per Tho. Gram. in cõsi. xxxviij. & in cõsi. xliiij. & ĩ voto. iij. vj. col. ver. itẽ hmõi præheminẽtia. Vbi etiam si constat de delicto, ita interpretando c. reg. & literas arbitrales præcedente diffamatione, & per Ioã. de Arno. in solilo. lxv. Quod intellige in inquisitione speciali in generali autem si constat per quatuor testes omni exceptione maiores condemnari potest, non per pauciores vt in c. reg. incip. subiungendo quæ declara, vt per Par. vbi supra. Limita tamen in principe, nam tunc nõ requiritur diffamatio, vt per Mar. in d. §. constante. & per Ioã. de Arno. in dialogo lxxxiij. vbi vide limitationes. c. reg. & in dialog. lxxxvj. vbi si extent duę famę contrarię, vt bona & mala, an cesset inquisitio & per eundem in singul. lviij. alias limitationes, vide per Mar. in d. §. constante,
83 post Ange. in d. l. si vacantia. † In quibus autẽ casibus procedatur ex officio & per inquisitionem in reg. dic vt in d. c. vt delatas per quod c. nõ potest procedi ex mero officio per specialem inquisitionem, cõtra particularem, nisi præcedet denuncia & querela partis, generalis vero est prohibita in reg. per c. reg. Ioan. incip. itẽ statuimus, vide in consti. reg. hi qui. vbi de generali inquisitione fienda, & in c. reg. ab illo inchoandum. cum duobus sequentibus incip. in generalibus & incip. subiungẽdo. vbi si cõstat per quatuor testes condemnatur, licet non repetitos parte citata & de alijs. c. per Par. in d. ver. inquisitio, cũ ver. seq. vbi fallit quando delictum fuerit commissum in presentia iudicis, nam ex mero officio procedi potest & cõtra assassinos & publicos disrobatores stratarum. Contra vero hominem bonæ famæ & vitæ ex officio & per inquisitionẽ non proceditur vt per Thom. Gram. in consi. xxxv. Sed quid si in casibus in quibus ex officio non potest procedi nõ fuit opposita exceptio, ꝙ non possit procedi, an lite contestata opponi possit? dic vt per Ioan. de Arno. in commenta. clv. Et an copie repertorum & inquisitionis danda sit inqlito dic vt per Deci. in l. ij. C. de eden. & limitata. vt per Ange. & Augu. in opere male. in glo. fama publica & per Par. in d. trac. in verbo tortura iij. ver. mãdauit rex. post medium, ibi idem est vbi fit inquisitio & per Augu. in d. glo. v. col. versi. item aduertas vbi quãdo ex officio proceditur in homine malæ famæ nõ datur copia regno. Tamen indistincte datur copia inquisito ut in d. c. subiungendo, nisi tamen illis personis contra quas proceditur ex processu informatiuo non datis defensionibus, de quibus infra. Item in crimine læsæ maie. nõ datur copia repertorum sine regis cõsultatione vt per Mathe. in consti. hi qui. xv. no. & an & quando detur copia repertorũ inquisito in regno & quid de iure communi per Capi. in decisi. sacri consi. lxxiiij. per totã, vbi post litem non ante, nulla habita distinctione personarũ per c. reg. subiũgendo. cætera in hac materia vide per doct. in locis
84 supra. † Vnũ tamẽ no. quod refert Mar. in d. §. constante in fi. Quod si ordo inquisitionis non sit obseruatus, ꝙ nunquam imponi debet pœna ordinaria inquisito, sed minor pœna, & nõ mortis, licet absolui deberet, vt per Mar. in consi. xlix. & vide in materia Mar. in consi. xxxv. consi. xiiij. cõsil. xl. consi. xlviij. & sequen. consi. liij. consil. lxiij. & seq. & consi. lxxvj. & in consil. lxxviij. & seq. & cõsi. lxxxij. & cõs. cxvij. & consil. cxxviij. & consi. cxxx. & consil. cxxxiiij. in quibus & in d. §. constãte. Etiã si mandaret princeps formandam inquisitionem, et etiam si cõstet de delicto, nisi dif-

famia præcedat corruit inquisitio, in cæteris in materia, dic vt in locis supra, sufficit aliqua vtilia attingere & in regno dispositarefere.
85 †Vndecimus casus est in crimine læsæ maiestatis, in quo crimine condemnatus non appellat, vt not. in l. Pantonius. §. rei per duellionis. ff. de acqui. hære. & in c. felicis secundum vnum intellectum & ibi per Arch. & Ioan. And. de pœn. in vi. item hoc crimen hæresi æquiparatur, & tñ in ea non admittitur appellatio vt in d. c. vt inquisitionis, ergo nec in isto & pro hoc est tex. in d. l. constitutiones. ff. de appella. ubi committens factionem non appellat q̃ factio cadit in hoc crimine, vt in l. quisquis in prin. C. ad l. iul. maie. & in consti. ad reprimendam, ibi factionibus ergo sicut in d. l. constitutiones faciens factionem non appellat, ita nec in hoc crimine. cum insit in eo factio, ita tenet per hæc Imo. & Roma. in d. §. rei perduellionis: & Alex. post Bar. in l. si quis. §. hi autem. ff. de iniur. rup. & irrito testa. Ange. in opere male. in glo. præsente Gayo. iij. colum. sed gl. in d. §. rei perduellionis. tenet contrarium, quod appellare potest, & eam sequitur ibi Aret. & Aug. post Ang. in d. gl. præsente Gayo, tum quia non reperitur lege prohibitum appellare, tum quia dispositiuo. d. §. rei perduellionis, non loquitur in crimine læsæ maie. sed in perduellione, qui hostis publicus appellatur. Qui autẽ sit perduellio ibi traditur, & in l. quos nos. ff. de verbo. signifi. Car. in clem. ij. xv. not. v. q. de re iudi. dicuntur. n. hostes publici populi Romani, cum quibus bellum est tanquam cum hostibus populi Romani; & crimen est perduellio læsæ maie. contra populum Romanum vt per Cardi. ibi & docto. in d. §. rei perduellionis, & per Matthe. in consti. incõsutilem. xvij. no. vbi qualiter puniatur: & crimine inest læsæ maiesta. Tamen duellum locum habet in perduello necnon in crimine læsæ maie. vt per Capi. in Decisio. sa. consi. cxxx. circa fin. respondet Are. ad contraria nam in d. l. constitutiones. ratio fuit accelerandæ exequutionis non vindictæ minuẽdæ, ideo vt euitetur maius malum in factione acceleratur executio, quod secus est in crimine læsæ maie. cum hæc non fuerit ratio. vt ibi per eũ. Nec in omnibus par ratio est in hoc crimine & hæresi, cũ quandoq; plus in vno disponatur q̃ in alio crimine, nec in oĩbus capitibus æqualis extat dispositio.
86 †Nã publicatio bonorum & memoriæ damnatio, non fit nisi quando contra principẽ & rempublicam Romanorum crimen cõmittitur. in cæteris vero non damnatur memoria vt no. in l. fi. ff. ad l. Iul. maiest. & in l. eorum quæ. ff. eo. no. Insti. de publ. iud. §. item lex iulia. ubi glo. docto. in c. cum a nobis. de præscrip. Ange. in glo. che hai tradi. la tua patri. gl. in q. reg. contingit interdum Deci. in consi. xj. in nouissimis consil. & per Capi. in decisi. sacri consi. cxxx. vbi tribus capitibus damnatur memoria & locum habet publicatio bonorum in ij. dub & x. pe' ciali, ergo non indistincte arguitur de vno crimine ad aliud, sed est dare in alterutro instantiam, ergo nõ sequitur consequentia, & similitudo. c. sicut vrgeri. j. q. iij. Bar. in l. si quis ipsi prætori. ff. de ope. no. nun. Præterea appellatio inducitur vt se defendat cum sit defensio & vbi cadit appellatio, & econtra, vt no. in l. excipiuntur ff. ad sille. sed in hoc crimine, posset capere defensio in aliquibus capitibus ergo.
87 †Quod patet nam licet occidens officialem regis cõmittat crimen læsæ maiest. vt in consti. q̃m qui sint rebe. & in constitu. reg. humanitatem, & in d. l. quisquis. & in consti. vt participatio & in constit. eos tantum officiales & per Andr. in c. j. in versi. committentium crimen læsæ maiest. in tit. quæ sint rega. & per Mat. in d. cõsti. vt participatio. & Par. in trac. sind. in ver. iniuria. in fi. ver. vt idem Guido. Papa in decisi. parla. ccclxiiij. & idẽ in occidente familiarem regis vt per Mar. in consi. j. & consi. cxx. tamen si odio & priuata inimicitia fuissent interfecti non incidit occidens in crimen læsæ maie. vt in d. locis per eosdẽ. Capi. in deci. sacri cõsi. cxxx. versi. Item ex l. quisquis. & ibi quod in dubio præsumitur, post Pari. in d. vers. iniuria & ibi per Capi. Idem in principe si occidatur ob inimicitiam vel se defendendo non tenetur hoc crimine. Ecce ergo q̃ potest se defendere & allegare q̃ odio & inimicitia occidit, non autem q̃ rex officiali & familiari careat, & sic non incidit in crimen læsæ maie. ergo dum habeat defensionem admitti debet in appellatione, cũ in causa appellationis possit hoc probare, & sic posset forte dici, aut conspiratur contra principẽ & rempublicam romanorum, & tunc non appellet, & sic secundo capite contra alios vero appellet. Quæ distinctio posset procedere si per consti. ad reprimẽdam. nulla fieret distinctio, vt ibi in quocunq; crimine læsæ maie. & ibi glo. Prima tamen opinio tenetur, q̃ non appellet nam si in alijs criminibus ratione immanitatis sceleris non ap-

pellatur vt in l.j.C.de rap.vir.& in l.cum reis C.de pœn.& in l.prouinciarum.C.de feri.& Ange.in d.glo.præsente Gayo.iiij. col.ergo multo magis in hoc crimine, vbi status publicus læditur,& interest eius tales puniri & per Guido.Pape l trac.de appella.casu cxx.et per Capi.in d.deci.cxxx. xij.speciali.And.tamen in c.j.in d.ver.cõmittentium ver.vij.disputando.Et arguendo ad partes, concludit appellare posse,cũ cautum lege nõ reperiatur,nisi interueniat conspiratio & factio,nam tunc non appellat per d.l.constitutiones. alias admittitur, & respondet ad obiecta, vbi etiam tradi. An & quando princeps possit tollere appellationẽ,& an sit de iure diuino? maxima est auctoritas Andr.in regno ideo eius opinio tenenda, uide aliquid per Math.in constitu.intentionis xij.not.& in præludijs in xxj.q.an appelletur ad papam a sententia regis in tali crimine? & in d.consti.inconsutilem, ꝙ non licet etiam supplicare regi,& vide glo.in c.reg.nuper apud Tranum,vbi notorius, & manifestus proditor de facto punitur,& non auditur in suis defensionibus, occultus vero auditur & sic si notorius non appellat,si occultus (cũ possit se defendere appellare) posse. †Quot
88 autem modis contrahatur crimen rebellionis & de pœna vide per Guido pap.in decisio.ccccclxxxix.vbi de pœna rebellis.& per Boni,in opere male.in titu,de crim.læsæ ma.& per eundẽ Guido in decisi.cxcj. quis dicatur proditor:& per Cornel.in cõsilio.xcvj in iiij.volu,per totum plene, & vide in decisio.cccxliiij,per Mathe.de machinãte in mortem regis vel eius officialis & quot modis committatur crimen læsæ maiestatis? dic vt per Mathe.in d.c.j.quæ sint reg.& in constitutio. statuimus tertio nota.& in constitutio. humanitatem decimo nota. & in constitutio, prosequentes sextodecimo notabi.& in constitu.hi qui ponit.xxx.specialia in hoc crimine & in d.c.j.& in constitu.inconsutilem xvj.nota, & vide de specialibus & quot modis committatur hoc crimen læsæ maiestatis plenissime; per Capici,in decisi.sacri consil. cxxx.vbi declarat capita.l.j.ff.ad l.Iul.maiest,vide per eum quia plura refert, Ponit specialia & declarat omnes leges circa crimen hoc loquentes:& an in omnibus & in qu bus dcl capitibus publicatio bonorũ,et de pœnis criminis læsæ maie.& an cõtra vicarios & officiales principis.De materia huius criminis,dic vt per Marti.de Laud,

in suo trac.crimi.læsæ maie.& per Ange.in gl.che chai tradi.la sua pa.& per Math.in d.c.j.quæ sint rega,& per Bonifa.in tracta, male.in ti.de crimi.læsæ maie.& in consti, quoniam qui sint rebe.& in constitu.ad reprimendam.& per Mar.in consi.j.& per to
89 tum.ff.& C.ad l.iul.maie. †Duodecimus casus est,vbi periculum est in mora i.ã appellatio non admittitur,vt per Specu.in ti. de appella,§.in quibus.versi. vij.doct.in c. qua fronte de appella.& ideo dixit Bal.in l.cum reis.C,de pœn.per illum text.& gl. ꝙ si amici aut cõsanguinei accusati vel inquisiti procurant tumultum ꝙ liberetur, Quod tunc iudex potest facere conuictum renuntiare defensionibus et ipsum propter periculum decapitare, & sic tunc acceleratur executio, & non admittitur appellatio vt in d.l.cum reis.& Roma.in singu.cccccclxxxix. Ange.in gl.ꝙ iudex statuit ter ad fac.su.defen.versi.si autem aliquis Mar.in pra.in.§.examinanda.iiij.colum.vers.ulterius,& in l.qui ceden.in fi.ff.de sicar.Ange, in consi.xi iij.Par.in d.trac.fin.in verbo latro in fi.j.versi. vbi acceleratur executio, post tamen sententiam non ante condemna
90 tionem, †Immo plus dicit Bal.in d.l.additos,ver.sed pone quod qui.quod si familia videt & timet ductum ad suppliciũ auferri,potest impune occidere.Alexan.post Barto.in l.eiusdem.§.transfugas.ff.de sicar, Mathe.in consti.terminum vite xxij.fall. Bal.in l.fi.C,de male.& mathema.& in l.fideicommissa.§.si quis.ff.de lega.iij.Bartol. in l.cuiuscunque.ff.ad l.iul.maie,Mar.in l. j. in prin.iij.colum.ff.de sicar.Quod procedit si iuste fuisset condemnatus, & non appellasset.Secus si iniuste appellasset,nã non potest occidi,immo tunc consanguinei amici & etiam clerici possent eum de facto auferre a manibus familiæ;nec tunc incidunt in crimen læsæ maiestatis vt per Bald.ibi & in dicta l.additos.& per.Mar.plene in l.prima.in principi.sexta colum.ff.de quæstio.& in l.prima in principio ix.columna, ff.de sicar.nec tenentur pœna dicte legis cuiuscunque. vbi Bart.ff.ad l.iul.maiestatis. Et tempera & intellige quando familia habuisset in mandatis a iudice vt occidat & non aliter,vt sentit.Bald.in d.l.additos,ita Mar.in d.l.j.iij.col.ver.amplia etiam hunc
91 tex.ff.de sicar.†Tertiusdecimus casus est, in debitore fiscali condẽnato qui nõ appellat l.abstinendum.& l.fi.infra eo.titu.quod tamẽ dic & declara,vt per And.in cõsti.intentionis col.fi.& ibi per Math.et in cõsti.si

quis imposterum xvij.not. vbi condemnatus despreta defensa portatione armorum, & pœna vsurariorum a declaratione potest appellare, vt quia iudex declararet incidisse. Sed si debitum fisci & pœna esset manifesta post sententiam non appellat, cum esset appellatio frustatoria, vt ibi per And.

92 †Decimusquartus casus est, in citato nā si citatur pro aliquo crimine a tali citatione non appellat, intellige tamen in citatione verbali, & non in citatione reali, per capturam, nam semper etiam per mēsem appellare potest, vt per Bal. in l.ij.C. de episc. aud. Lanfranc. in c. quoniam contra. §. interloquutorie. ver. & vt perfectius de proba. Bar. & post eū Alex. in l.ij.ff. de appell. Fallit in citatione per edictum in casu non permisso, vt per Bar. in extrauag. ad repri. ver. per edictum, & per Alex. post Bar. in d.l.ij. & in l.iiij §. prætor. ff. de dam. infec. nam tunc appellat. Et de materia carcerati q̄ potest appellare etiam si staret per longum tempus, ex quo quotidie dicitur grauari ī dic. & prosequere, vt per Par. in d. trac. in ver. carceratus, & in ver. captura. et per Mar. in pra. in. §. attingam & in. §. diligenter, & in. §. oportune, & in l.j. in princ. viij. co l. ff. de sica. Ang. in gl. qui iudex. iuss. car. & per Thom. Gram. in vo. pen. in quibus quid si iniuste est carceratus an posit aufugere vt non habeatur pro confesso, & quod eximens eum de carcere non teneatur, & occidens custodem nō punitur? dic

93 vt per eos in d. locis. †Decimusquintus casus est in raptoribus virginum tex. est in l. raptores. C. de episc. & cleri. in constitu. si quis rapere. in quibus traditur, & per Spe. in tit. de appella. §. in quibus, & per Alex. post Bar. in d.l. consti. ff. de appella. Ang. in d.gl. præsente Gayo. iiij. col. & And. in c.j. in ver. committentium crimen lęsę maie. in tit. quæ sunt rega. Vbi intelligit habere locum, in ipso raptore & non in socijs & auxiliatoribus, receptatoribus, nā hi possunt appellare, vt per And. in d. cōstit. si quis rapere & per Mar. in constit. capitalem j. no. Quod intelligit Mar. in d. cōsti. si quis rapere x. q. si fuisset conuictus & confessus alias appellat, & ita intelligit d.l.j. vbi dicit probari quatenus ibi dicit, debere capi in fragranti, aut conuinci per legitimas probationes. Et ideo si per indicia probetur, vt fuga & cōtumacia, vel sine indicijs tortus & cōfessus, non prohibetur appellare si condemnaretur. Dic tamen contrarium, nam tex. in d.l.j. dicit aut cōuictum per legitimas probationes, aut captum in fragranti ad mortē cōdemnandum, nec appellare potest. Et sic sufficit alterum, aut quod conuincatur, aut quod confiteatur, aut q̄ infragranti capiatur, si condemnatur nō appellat. Præterea si hoc esset verum esset ex regula huius legis, & nō ex immanitate sceleris, quam cōsiderat d.l.j. & ita omnes sentiunt doc. qui supra dicentes esse speciale, in hoc crimine propter immanitatem, vt condemnatus non appellat. Præterea raptor est hostis publicus vt ibi in d.l.j. dicitur ibi hostili more, vbi no. Bald. Sed hostis reipublice dicitur perduellio, vt declarat August. post Ange. in d. gl. præsente Gayo. iij. colum. respōdēdo ad d. §. perduellionis. sed perduellio non appellat vt ibi no. gl. in d. §. perduellionis, & per Augu. vbi supra. Ergo nec etiam in hoc crimine raptus fateor tū, quod si probationes nō essent claræ & a iure approbatæ, quod si condemnetur appellare posset, cum l.j. requirat conuinci per legitimas & a iure approbatas probationes, & ita intelligitur dictum Mathe. At si plene & legitime & a iure approbatæ sint probationes, et ex eis condemnetur vel capiatur in fragrāti, condemnatus non appellat. Intellige tū vt per Ioan. de Ana. in c.j. de adulter. & in c. cum causa. de rapto. Bal. in consil. xxx. ij. vol. Cuma. in consi. lix. Mar. in d.l.j. & in l. is qui cum telo penul. col. C. de sica. in casu quo fuerit rapta mulier & cognita. Alias si rapta & non cognita, aut cognita, & nō rapta, non punit pena d.l.j. & appellare posset, vide tamen Bald. in d.l. si quis non dicā rapere, & Cepo. in consi. lviij. et plene Mar. in d.l.j. vlti. col. versi. vlterius quero. & de materia d. l.j. an & quando locum habeat ibi vide per Marsi. & Math. in d. constitu. si quis rapere. & in constitut. capitalem, & Bal. in d.l. si quis rapere, Canoni. in d.c.j. de adul. & Mar. in consi. cv. & cons. lx. & seq.

94 & dicetur infra alibi. †Sextusdecimus casus est, in fallificante monetā regis, nam conuictus & condemnatus non appellat, ut est tex. in l.j. C. de fal. mone. Ang. & August. in d. gl. præsente Gayo. iiij. col. Alexan. post Bar. in d.l. constitutiones. Et an et quū puniatur fallificans monetam, & quid si erat reprobata, & alias multas, quas in materia prosequere, vt per Dy. in consil. xxxvij. & Gandi. in rub. de fal. col. v. Bal. in pra. in gl. falsariorum. Angel. in glo. falsatio. v. col. Boni fa. in rubri. de pœna fal. mone. Cepo. in consi. lxxvij. Cuma. in consil. cxxxviij. Marsil. in consi. lxxj. & plene in l. qui falsam. ff. de

fal.& per Alex.in suo cõsi.de expendente bagatinos. In regno autem de falsificante monetam, tondente,& radente & de materia habetur in constit.adulterinam,vbi per Matth.& in constitut.si quis campsor.& in constit.qui nummos,vbi per Matthe.in c. reg.cum ex diuersis.& in c.iam sepe ad nos plurium.& in c.perpensa deliberatione.& in capit.item permittimus atq; statuimus.et in cap.vtq; ab excellentia.& per Andr.in
95 c.j.in versi.monete.quæ sint reg. †Decimusseptimus casus est, in corporali coadunante gẽtes,& vim inferente, nam ipse corporalis tenetur de eo quod alij fecerunt,& condemnatus non appellat, vt est tex.in l. qm̃ multa.C.ad leg.iul.de vi pub.& in hac lege quæ ita intelligitur secundum gl.quatenus declarat manifestam violentiam allegando d.l.quoniam.Alij vero tenent de simplici violentia de eo quod fecerunt,vt per Bart.in d.l.quoniam.& in l.ij §.si quis non ipse.ff.vi bono.rap.Et ibi an teneatur principalis ad damna coadunatorũ,& quę habentur post eum in apost.Qui autem dicantur corporales,vide Bal.in l.j.C.de ser. fugi.& Bar.& post eũ Alex.in l.tj.§.si quis non homines.ff.vi bon.rap.Bald.in consil. xxix.iiij.volu.Boni.in rubri.de accus.xij. col.& in rub.de insultu.vi.col.versi.sed qd si in rixa,in quibus quando etiam tenetur caporalis.Cepo.consi.xxx.& seq.& consi. xxxvj.& seq.& Mar.in cõsi.lxvij.vbi an
96 locum habeat in mãdante.d.l.qm̃. †Decimus octauus casus est,in insigni & famoso latrone,nam condemnatus nõ appellat, ex quo interest reipublice statim puniri, vt in d.l.constitutiones.in j.exemplo.And.in c.j.§.publici latrones.de pa.ten.Par.in tracta.sindi.in ver.latro.j.& ij.ver.Ange.in d. glo.præsente gayo.And.in c.j.ver.bona cõmittentium.pen.col.in tit.quæ sint reg.Sed an isti debeant esse conuicti & confessi?Pa ri.vbi supra in j.ver.sentit q; sic. Inquantũ dicit q; latrones confessi conuicti non appellant.Sed dic q; siue sint conuicti condẽnati,siue confessi & condemnati, nõ appellant.interest enim eos puniri d.l.constitutiones.& si requireretur q; essent cõuicti,et confessi,nullum esset speciale,sed ex dispositione & regula huius legis,& ita tenẽt in d.l.cõstitutiones.& traditur i l.si quis filio, §.hi autẽ.ff.de rup.testam.vbi famosus latro nõ appellat.Ang.in d.gl.presente gayo iij.col.Qui aũt dicãtur famosi, & insignes latrones habetur,plene per Bar.& Alexã, post eũ in l.capitaliũ.§.famosos.ff.de pœn, & per Bal.& alios in authen.sed nouo iure C.de fur.& per Andr.in d.c.j.§.publici latrones.Par.in ver.latro.ij.ver.& in verbo tortura.lo iij.ver. quidã latro famosus.per Ias.in.§.ex maleficijs.instit. de actio.ij.not. vsq; ad fi.Et ibi multa de his latronibus,& qualiter puniri debent,& ibi qualiter intelligitur,q; in his liceat iura trãsgredi,& per Matthe.in consti.iusticiarij non per calendas.v.not.Mar.in consi.xxij.& per Thom. Gram.in consi.lix.qualiter autẽ cõtra istos ꝓcedatur, & an seruari debeat iuris ordo, & vbi puniendi sunt, & qualiter,& an dictum eorum faciat indicium contra consocios. & an possint renunciare defensionibus suis? dic vt per Par.in dicto verbo latro.cum duobus sequen.versi. & ibi an fama existẽte q; sit famosus latro. sufficiat vt puniatur tanquam famosus latro?& Ias. in d.§.ex maleficijs. & Matthe.in d. constitu. iusticiarij non per calendas.And.in d.§.publici latrones.Mar.in d.consi xxij. Matth. in consti.pacis cultum tj.glo.Ang.in d.§.velle celestem ij.col.Gandi.in rub.de fur.& la.Boni.in ti.de fur.& roba.Iaco.de Bel.in ea.rub.Mar.in prac.in.§.examinanda.j.colum.Thom.Gram.in d.consi.lix.Not.tamẽ vnum in hoc quod dicit And.in d.§.publici latrones.Quod si procedatur contra aliquẽ,tanquã contra famosum & insignẽ latronem, nec esse est prius hoc constare ipsum esse famosum ad hoc vt tanquã contra famosum procedatur,(nisi fuerit captus in fragranti)& ibi quid si constat famosum & tortus non confitetur, an absoluatur?& qd si nõ probatur talis qualitas an absoluatur? & ibi qualis debet esse tortura cõtra famosum latronem,& an sæpius possit & debet repeti,& per Par.in d.verbo tortura.in versic.quidam latro famosus. Circa vero istos publicos latrones in regno reperitur statutum per plura c. Et primo circa fidem adhibendam dicto latronis, contra socios, & receptatores,habetur in ca.frequens & inefrenata. vbi statur dicto trium latronum segregatim interrogatorum, post torturã, & non insimul,& q; sint cõcordes insimul, in eorum dictis,& q; perseuerent in eorum cõfessionibus, vt præsente de intellectu huius c,tradit Thom.Gram.in d.consil.lix.& vide aliud c,incip,constitutionem diuę memoriæ,& de tortura inferenda,vt non seruetur contra eos ius commune, dic vt in c. inci.in accusatus autem. & in c. tormentis. & in cap.idem prouisa iuris sanctio.& in c. seq.inci.idẽ maiestas,& vide aliud c.incip. diu

diu iam.vbi ꝙ vbiꝗ capiatur. & vide per Matth.in d.consti.pacis cultum.ij.glo. alle. c.reg.inci.de iuris censura.vbi de pœna suspendi furcarũ.cõtra alios vero fures non ita proceditur, sed iuris ordine seruato,vt per Thom.Gram.in d.consi.lix. Et not. ꝙ ex simplici confessione de furto,si aliter nõ constat,non potest condemnari,vt per Angel.in glo. vestem cœlestem verificu.quid si quis confiteatur.Par.in d.tract.in verbo cõfessio,Augu.post Angel.vbi supra. & in gl. fama publica.Deci.in c.dilecti.in princi.de iudi.Mar.in l. prima.in princi.iij.col.ff. de quęstio.& in pract. in.§.postquã. & consil. viij.consil.xxxv.consil.xl.consi.xlix.consil.liij.consil.lxxvj.& consil. cxxx.Thom. Gram.in consi.xxxvij.& in consi.lx.Pœna autem furti traditur per Bal.& Saly. in authen.sed nouo iure.C.de ser.fugi.& Angel. in d.glo.vestem cœlestem.Gãdi.& Bel. vbi supra.& Iaf.in l.prima.C.de precib.imper. offeren.In regno vero extant cap.incip.ad hæc.de fur.vbi pro.i.furto fustigatur, auris amputatur, bullatur in frõte, & bannitur a prouincia, si res furata non excedat augustalem.i.valorem quindecim aquilarum,vt per Matthe.in constitu.quicunꝗ mulierem ij.not.Surripiens vero rem valentem vltra augustalem infra vnciam manus ei amputatur,supra vnciam,vel in vncia furca suspẽditur,& nobilis decapitatur, eodem modo in rapina,vt in c.incip.placuit de consilio. & vide glo.in d.c.ad hæc.& ibi per eã. An locum habeat in crimine expilatę hæreditatis.& an pro pluribus minimis furtis imponatur pœna capitis? ꝑ sic, vt ibi per glo. & per Iaf.in d.§.ex maleficijs.& And.in cõstitu.super incisionibus.vbi Matthe.ꝙ pro furto trium gallinarum suspenditur. vt per eos & not.ꝙ licet fustigetur,tamen non potest liberari,nisi restituat rem furatam, vt plene per Ioan.de Arno.in cap.xxxj.incip. Carolus.v.Et an iudex ꝓ paruo furto possit pœnam mortis temperare? dic ꝙ sic. vt per Ioan.de Arno.in dialogo.xxxviij. post Roma.cõsi.cccc.xxix.quod not.pro d.cap. ad hæc.Et an sit sublatum d.cap. per aliud cap.regni incip.tormentis arguit Arno. in commenta.cxxxiij.ꝙ sic.cætera in materia dic vt per doct.maxime criminalistas in lo-

97 cis supra allegatis vide per eos. † Decimusnonus casus est,in seditiosis,& concitãtibus seditionẽ in patriam.nam si quis conuincatur,aut cõfiteatur & cõdemnetur nõ appellat,vt dr in d.l.cõstitutiones.iste enim dr dux factionis, vt per Andream in capit. primo.§.si voluerit.de cap.qui curiam vendidit.qui non appellat vt statim dicetur.& per Bar.& Ang.in d.l.constitutiones.Alex. post Bar.in d.l.si quis a filio.§.hi autem.ff. de rup.test.& in l.pantonius.§.rei perduellionis.ff. de acqui.hæredi.Archid. & Ioan. And.in c.fœlicis.de pœnis.in vj.tamẽ Bart. in l.prima.ff.de offic.eius & Alex.in d.§.hi autem.Mar.de Lau.in tra.crim.læsæ maie. §.vij.& Nicola.Boer.in tracta.de sedi.vij. præsuppo.dicunt ꝙ licet nõ recipiatur appellatio,tamen differtur executio & refertur ad superiorẽ.sed qui dicãtur seditiosi, dic vt per Bar.in d.l.constitutiones.& in l. capitalium.§.solent.ff.de pœ.& in l. si quis aliquid.§.authores.ff.eo.& in l.iij.§.qui seditionẽ.ff.de re milit. & in l.j.C. de seditio. & ibi per Saly.in l.ij.C.eod.Boni.autem in tra.ma.in tit.de seditio. Dicit illum cõmittere seditionem qui seditionem, aut proditionẽ tractat de aliqua ciuitate, vel castro, habendo,vel dando causa faciendi guerrã, contra publicam vtilitatem, vel tractat facere nouitatem in ciuitate,vel cõtra publicum statum ciuitatis, vel tractat se fieri dominum terræ, vel loci alterius ad tumultũ populi,vel similia cõtra publicam vtilitatẽ d.l.j.& ij.C.de seditio.vel tractat proditionem de terra,& dare eam inimicis l.proditores.C.de re milit.l.pen.ff.ad leg.Iul.Mag. Ludoui.vero montaltus in suo tract. de reprobatione sententiæ pilati.in prin.ij.artic. dicit seditionem fore quandam concitationẽ populi,ad aliquid illicitum perpetrãdũ, etiam ꝙ non fiat directe cõtra patriam, seu rempublicam l.iij.§.qui seditionẽ. vbi glo. ff.de re militari.Quid sit seditio,& quis dicatur seditiosus. plene dic vt per Nicolaũ Boer. in dicto tractatu de seditio. secundo præsuppo.& ibi plene per eum.de tali materia plene tradit Capi.in deci. sacri consi. cxxx.vbi etiam ꝙ non tenetur hoc crimine,qui facit seditionem contra principem, ob inimicitias,vel se defendendo, & ibi ꝙ pro seditione vnius ciuitatis nõ potest cognoscere iudex alterius, sed ibi remitti debet,vt per Ang.in authen.de mand.prin.§. si.& ibi ꝙ ex officio procedi potest.& qualiter & quando contrahatur dic per Deci. in consi.colvj.Qui autẽ teneãtur,& an mulieres crimine seditionis? vt per Ang. in gl. che hai trad.la tua patria. & Aug. post glo. in l.quisquis.C.ad l.iul.maie. Areti. in cõsi. xxxix.Paul.de Cast.in l. si quis id quod.ff. de iurisd.om.iud.Nico.Boer. in d.tracta.penul.col.Tũ ex aliqua modica causa excu-

fantur vt per Oldra. in cõsi.cccxcj. circa fi. Nico Boer. vbi supra Sed qua pœna puniãtur seditiosi, dic q pœna capitis, maxime si ad id tendat, quod pœnã mortis mercatur, & si interuenerit homicidium, vt in d. l. capitalium. §. solemni. & §. hi quoq;. ff. de pœnis. c. seditionarios. xvj. dist. & c. cõspirationum. xj. q. j. & l. denũciamus. C. de his q ad eccle. cõfug. & in c. j. §. conuẽticulas. de pa. tur. fir. Montal. in d. tra. in ij. ver. Ana. in c. cũ ex iniũcto. de hære. Nico. Boer. in d. tracta. vij. præsuppo. Boni. in d. tracta. Dicit puniri iuxta qualitatem personæ, aut q furca suspendantur, aut q bestijs subijciãtur, aut deportentur l. si quis aliquid. §. si authores. ff. de pœnis. & Bartol. in d. §. solent. & per Capi. in d. decisio. cxxx. plene & ibidẽ dicit Boni. Agentes & consentientes, & dantes opem & auxilium eadem pœna puniuntur. Itẽ seditiosus a testimonio repellitur, vt per Baldum in capitulo primo. §. conuenticulas. de pace iuramen. firman. Innocen. in capitu. cum. j. ij. de re iudi. Montalt. in d. tracta. ij. articu. Tempera aũt prædicta, & intellige, vbi hoc animo committendi seditionem principaliter seditionẽ & tumultũ fecerit, non autẽ si incidenter, & consequenter caussata fuerit seditio, & tumultus, puta per aliquod factũ ciuili dissentione. Et ideo dixit in hoc Bal. in l. j. §. fin. ff. de iusticia & iure. Quod si statutum puniret capitaliter turbantem quietum statum ciuitatis, intelligitur si principaliter dictam turbationẽ faceret, non autem si in consequentiam alterius delicti. & per Capic. in deci. sacri consil. cxxx. xiij. specialiter per Thom. Gram. in voto xix. & plene per Marsiliũ in l. j. §. diuus. ff. de siccarijs. & in l. prima. C. eodẽ. & in singula. xvij. & singu. cclxvij. & Fely. in rubrica de treu. & pace. Angel. in l. secũda. C. de sedi. Alexand. post Bartolum in l. si quis ingenuam. §. in ciuilibus. ff. de cap. & postli. re. Fely. in c. fi. de test. Nico. Boer. in tra. de sedi. vij. presup. Bald. in l. j. §. fi. ff. de iusti. & iur. Aug. in l. motũ. §. animaduertendum. ff. quod met. ca. Idem si quando cõtra principem & rempublicam seditio fit, vt non fiat priuata inimicitia, nam non tenetur tanquã seditiosus contra rempubli. l. si quis ingenuam. §. in ciuilibus. ff. de cap. & postli. reu. Bald. in cap. j. de offic. delega. Bartol. in l. hostes. ff. de cap. & postli. reuer. Mar. de Lau. in d. tra. cri. læsæ maie. §. xxj. Nico. Boer. in d. tra. de sedi. iiij. præsuppo. Item limita, nisi fecerit seditionem ad turbationem regiminis tiranni, vt per Archie. floren. in sua sum. ij. par. iiij. tit. c. viij. §. j. Nico. Boer. vbi supra v. præsuppo. & vide dicta in vij. præsuppo. Quod indicia ad torturam debent præcedere, & q ex officio procedi potest, & q iudex alterius ciuitatis nõ potest cognoscere de seditione alterius ciuitatis, post Cyn. habetur per Bald. & Ange. in l. si quis alicui. ff. de adulterijs, cætera videas per eundem Nico. in d. trac. de sedi. vt Montal. vbi supra & Mar. de Lau. vbi
98 supra, & Boni. vbi supra. † Vigesimus casus est, in duce factionum, nam cõdemnatus non appellat, vt in d. l. constitutiones. & in d. l. si quis. §. hi aũt. vbi docto. ff. de iniu. rup. test. Dux, autẽ factionis dr caput proditionis. ille. n. qui principalis est in aliqua proditione, siue regia, siue vniuersitatis, aut loci, siue particularis personę, ad eas offendendas, vt ibi dicit Bart. per l. quisquis. C. ad l. iul. maie. facit tex. in extrauagan. ad reprimendam. & Angel. in d. glo. præsente Gayo. iij. & iiij. colum. Et not. q isti capora les factionum pœna capitis puniuntur, cæteri vero ad emẽdam damni l. iij. §. qui; su- ctor seditionis. ff. de sicar. & d. l. constitutionis. Bal. in consil. xxiiij. iiij. vo. Nico. Boer. in d. tract. de sedi. vij. præsuppo. De proditore vero regis, & ducę factionis contra regem quando est manif. stus, & notorius, potest condemnari absq; sententia, & absq; iuris ordine, vt in c. reg. inci. nuper apud tranũm & in c. incip. bona proditorum Quod intellige vt ibi per glo. quo ad bona, quę publicantur absque sua sublata iuris pertiorũ dubitatione, vt per And. & Math. in consti. contingit interdum. & in consti. pœnã eorũ. Quoad personas autẽ si non est manifestus, & notorius, appellat, & defenditur, vt supra dictum est, & no. glo. etiam quo ad bona in d. c. nuper apud tranũ. Si autem notorius & manifestus condemnatur, & nõ appellat, sed statim fit executio, quia interest reipublice statim exequi sententiam d. l. cõstitutiones. Qui autẽ dicantur proditores, & q modis capiatur proditor dic vt p Bartol. & Alex. post eum in l. respiciendum. §. delinquuntur & in l. proditores. ff. de pœn. & per Math. in consti. priuilegia. & Bal. in l. fin. C. de sum. tri. & fide catho. & in cap. j. quib. mo. feu. ammi. & de pœnis proditorũ per Bart. in extrauagan. ad reprimẽdam. & Bald. in l. quisquis. & Angel. in glo. che hai trad. la tua patr. per Mar. in j. consi. & consi. xxxij. Et inter alias pœnas q non gaudent priuilegio, nec iurisbeneficio nec statuti, vt per Bald. in l. si quos. C. de cap. & post. feu.

Et ideo licet bannitus per statutum impu-
ne occidi possit, vt per Italiam, & in regno
foriudicatus, vt in consti. pœnam eo. Tamē
non habet locum, quando proditorie & ve
neno occiditur, nam non gaudet beneficio
statuti & d. consti. vt per Ang, in l. fin. C. de
delato, lib. x. Cæpo. in consil. xxxiiij. incip.
si vnquā col. iij. ver. præterea. Mar. in rub.
ff. de sicca. & in singu. xvj. incip. proditores
& per Math. in consti. mala noxia in fi. Nec
gaudent immunitate ecclesiastica, si ad eam
confugit, vt per Fely. post Panor. in c. j. de
homi, vbi aliqua vide per Fely. licet glo. fi.
ibi contra. Et quot modis proditoriæ dica-
tur facere, vide multa ibi per Felyn. & per
99 Mar. in d. sing. xvj. † Vltimus casus est in
regno; in homicidio, nam si in causa homici
dij condemnatur, non appellat, idem si ab-
soluatur ab homicidio, & alijs sentētijs cri-
minalibus, & hoc in regno per ritū magnæ
curie sub rub. de appel. per Tho, Gram, in
volu. ij. Et an locum habeat in interlocuto-
rijs, an indiffinitiuis, dictus ritus, vide per
Capi. in deci. fac. consi. cxliiij. vbi etiam an
supplicare. Nec appellatur ab illatione tor
turæ, vt in d. ritu. mag. cur. quod est contra
cap. reg. incip. si quis iuste appellauerit per
quod admittitur iusta appellatio, sub pœ-
nis cōtentis, nisi dicatur in magna curia nō
appellare per d. ritum. In alijs vero inferio
ribus locum habet d. c. si quis iuste. Vel dic
ꝙ licet ab illatione torturæ nō appelletur,
tamen Quoad a prænuncia de torquendo
appellatur, sicut diximus in pœna, ꝙ a pœ-
na non appellatur, sed a declaratione ap-
pellatur, & dic vt per. Bal. in l. fi. C. de pro-
ba. & in l. ij. C. de epis. aud. Vbi ꝙ non ap-
pellatur, vbi ex legitimis indicijs torque-
tur, & maxime vehementibus vt per Bald.
in d. l. fi. & per Par. in d. tra. in verbo tortu-
ra lo terzo ver. quero de vna notabili quę-
stione? dic vt per Paul. in cōsi. xxv. & Ale-
xan. post Bartol. in l. maritus. ff. de quæstio.
& per Bald. in l. generaliter. §. sed iuramen-
to. C. de reb. cred. Sed an dictus ritus lo-
quens in homicidio, locū habeat in alijs cri
minibus? videtur ꝙ non, ex quo statutū est
pœnale, quod non extenditur tanquā odio-
sum in reg. odia. & in reg. in pœnalibus. de
reg. iur. in vj. & ff. eo. Item si de vno dixit,
in alijs excludit l. iiij. §. ait prætor. ff. de re
iudi. c. non ne. de præsump. faciunt dicta in
l. j. ff. de regu. iur. & in l. quod liquide. ff. de
penu. lega. Item si concurrerent etiam duo
specialia contra l. & in maioribus. C. de ap-
pella. & contra hanc legem quod esse non
debet l. j. C. de priuil. do. Contrarium vide-
tur decidi ex dictis hic per glo. & doc. qua-
tenus hanc legem extendunt in alijs crimi-
nibus, non obstante ꝙ sit exorbitans a iu-
re communi, vt hic per Bald. pro hoc facit,
nam vbi fauor publicus cōsideratur fit ex-
tensio ēt in pœnalibus & exorbitantibus.
vt tradit Ange. in glo. necnon ad querelam
& Math. plene in consti. si quis aliquē. Ro-
ma. in cōsi. cv. Deci. in cōsi. ccccccix. & per
Capi. in deci. sacri consi. clxv. & plene tra-
dit in reg. in pœnalibus. ff. de reg. iur. Doct.
in l. si quis id quod. ff. de iuris. om. iud. & ꝙ
locū habeat in alijs criminibus per Capi. in
deci. sa. consi. cxxxvij. in fi. quod tamen ho
die vt supradictū fuit cōsuetudine obserua
100 tur. † Vltimus & alius casus est in crimi
ne assassini, in quo nō pōt assassinus appel-
lare secundū Hostien. Io. And. & Fili. Fran.
in c. j. de homi. in vj. & per Capi. in deci. sa-
cri consi. clxv. circa fi. in vij. speciali, hi ca-
sus prohibitionis appellationis in crimina
libus curiosior perquirat alios. Intellige tñ
prędicta nisi iudex a quo detulerit appella-
tioni vt hic per Bal. Et intellige etiam nisi
iudex ad quē ex aliqua cā, aut aliquo mo-
do, sibi cōstito de innocētia rescribuerit &
miniomerit iudici a quo vt supra dictū fuit.
101 † Itē intellige quoad appellandū quo ad
vero ad supplicare plene, per Mar. in pra.
in. §. oportune & in l. j. C. de rap. vir. & per
Par. in verbo appellatio, Itē potest de nulli
tate dicere & suspendet executionē, vt per
Ang. in d. glo. præsente Gayo & appellante
iiij. col. ver. quero an sicut. & ꝑ Mar. in d. §.
oportune, Itē intellige & limita pręfata quo
ad executionē fiendā, nā tūc licet nō admit
tatur appellatio, tñ statim non pōt exequi
sententiā ea interposita, Sed principi debet
rescribi & allegari cā quare appellationem
nō receperit, alias si fecerit executionē pu-
nietur iudex capite, nisi in illis tribus casi-
bus de quibus in d. l. constitutione, Cum. in
illis expediat reipub. statim exequi & puni
ri, ita dicit tex. in d. l. si qs §. hi aūt, ff. de rup.
test. & dic vt ibi ꝑ Alex. post Bar. & Bal. in
l. additos. C. de epi. aud. & vide Ang. ī d. gl.
ꝑsente gayo. vj. col. versi, quero qd si appel-
let. & Mat. in cōsti. humanitatē, & glo. vbi
dixit consuetudine non seruari, sed statim
iudices faciunt executionem, vt per Bald.
hic. Declarati sunt ergo casus prædicti, re-
deamus ad text. ibi homicidarum, de ma-
teria homicidij dicimus infra in suo tra-
cta. de homici. In text. ibi veneficorum.
qui dicantur venefici? dic ꝙ illi dicuntur

qui hoies veneno, vel incantationibus occidũt, vel qui venena, vel alia mẽdicamẽta vendunt, q tanquã sicarij vltimo supplicio puniũtur, vt inst. de pub. iud. in d. §. eadẽ lege. & in l. iij. §. pe. ff. de sic. immo detestabilius est veneno quã gladio occidere l. j. C. de male. & mat. gl. in d. §. eadẽ lege habet. n. hoc crimẽ in se admixtã proditionẽ, vt dixit Bal. in l. nemo clericus. C. de sum. tri. & fide cat. in l. cũ fratrẽ. C. de his quib. vt indig. & i c. j. vij. col. quib. mo. feu. am. Barba. in cõsi. lxxx. xj. col. iiij. volu. Alex. in consi. cxlv. vij. vol. in tm̃ quod conficiens & vendẽs venenũ pœna capitis tenetur l. iij. ff. de sicar. & in consti. quicũq; toxicũ & ibi per Math. & per Mar. in d. l. iij. & per Ioã. Fab. insti. de pub. iudi. §. item lex Cornelia, vbi punitur qui publice vendit, & nõ qui tenet, & an vendi possit, & de hac materia per Mar. in rub. ff. de sica. vbi q̃ veneno non licet occidere bannitũ & Mat. in cõsi. mala noxia, & plene per Tho. Grã. in cõsi. xxxvj. & in vo. iij. & in vo. xxx. In tantũ q̃ in tali crimine propter difficultatẽ probationis, de facili iudex debet ad torturã deuenire vt, ꝓsequitur Tho. Gram. ind. vo. iij. & vo. xxx. & vide in prẽparãte dare venenũ, si nõ dederit, an puniatur pœna capitis, ꝓsequere per Tho. Grã. in d. cõsi. xxxvj. vbi extra ordinẽ punit, & vide infra in materia homicidij, & quotuplex sit species veneni dic vt per Bar. & Marsi. in d. l. iij. §. adiectio. 102 & per Io. Fa. in d. §. itẽ lex cornelia. †In tex. maleficiorũ, dic q̃ malefici sunt qui occidũt aliquẽ incãtationibus, & artibus malis, vt in gl. rub. C. de male. & ma. nã isti capite puniũtur, vt ibi per glo. tanq̃ homicidæ, vt insti. de pub. iu. ver. eadẽ lege. & ibi per glo. vbi tales reprobãtur q talibus artibus malis viunt l. eorũ. C. de ma. & ma. & ibi ẽt si dolo non fecerint, licet in cornelia dolus requiratur, nec lata culpa sufficit, vt ibi per glosam. & miratur ibi Io. Fab. q̃ homo possit occidi per verba, & incãtationes qđ dicit ꝓcedere iuxta l. multi. C. de mal. & xxvj q. iij. c. fi. per totum. materiã autẽ hãc maleficiorũ, & mathematicorũ, & sortilegiorũ, plene pertractat Pau. Gril. in tract. de sortil. & Fran. Ponzini. in tract. de lami. & Boni. in tract. mal. in titu. de sortileg. & traditur per totã xxvj. q. & maxime de multiplici specie diuinãdi. xxvj. q. iij. c. cũ igitur. de pœnis vero prædictorũ per eosdẽ tradituř per totũ. C. de male. & ma. & per totum de sortil. extra. lure. n. canonico clericus deponitur & cõsulẽs eos excõicatur. xxvj. q. v. c. si quis episcopus. & p̃sbyter. & j. q. j. c. amoueantur & per Panor. in c. j. & ij. de sortile. iure ciuili mathematicus, & consulẽs pœna capitis punitur l. nemo. C. de malefi. & mathe. & in l. nullus. & l. culpa. & l. multis. C. eo. vbi artẽ exercens magicã per inuocationẽ demonũ, maxime ad amorem traditur feris bestijs lacerãdus, & per Paulũ in d. tract. de sortilegijs. qõne vndecima. Et quis dicatur mathematicus? dic vt per eos, qui vtitur arte magica, vt per Bonifa. in dicto titulo sortibus. Et an inquisitor hæreticæ prauitatis cognoscat cõtra sortilegos & q̃n? dic vt Panormi. in c. j. de sortile. Et an astrologus puniatur. & an astrologia sit prohibita? dic q̃ non, si vera dicat vt in l. itẽ apud labeonẽ. §. si quis astrologum. ff. de iniur. Et an hæreticũ sit credere inclinationes astrorũ, & an vera sit sciẽtia & non peccat exercens? dic vt Panor. in ij. c. de sortile. & Pau. in d. tracta. de sorti. iij. x. & xj. q. dic q̃ aut creditur corpora cœlestia inclinare, & non necessitate, & tunc nec hæreticum est, nec peccat, nec prædicẽs eclipsim Solis, aut Lunæ, nec prędicẽs abundantiã, & sterilitatẽ peccat, aut q̃ necessitãt, & incidit in hæresim, cum anima non subijciatur dispositioni corporũ cœlestiũ, & licet ẽt q̃nq; vera dicant astronomi, circa inclinationẽ hominum ad bonum & ad malũ, tamen illud est, propter sensibilitatẽ, nam plerũq; homines ita trahuntur sensu, vt captiuent liberũ arbitrium, vt eueniat quod prædictum est, ita Panor. ibi in d. c. ij. & Pau. in d. tracta. & Thomas ij. ij. artic. v. q. xc. Ego aũt licet in his parũ expers nihil boni reperi, veritatẽ tantũ in generalibus non aũt in indiuiduis expertus sum, vt in eclipsi Solis & Lunæ, in cæteris vanitatem & mendacium non. n. diutinũ quasi sidus. & lumen anima naturalibus subijcitur causis & corporibus cœlestibus, vt experimẽto cõprobatur. Quot. n. religiosi reperiũtur quorum impossibile sit aliquos non inclinatos ad violentã mortẽ, & gladij subeundã, aliquos ẽt ad aliorũ cedẽ, tamẽ religione ab vtroq; euadũt immunes. Non ergo arctãtur, licet forte inclinatione teneantur, & libertate arbitrij saluati, quot in bellis occũbunt gladio, ad id genus mortis non inclinati quot tn mari absorbẽtur, nusquã ad id irretiti, vel sore ad aliud inclinati, non. n. mortalis homo super cœlestia potest attingere nisi diuino fulcitus lumine licet propositio Tholomei extet, ex illis. Cætera in hac materia vt per præfatos doct. in dicto tract. & locis supra in tex.

ibi adulterorum: dic vt infra in discursu ho
103 micidij. †In tex. ibi item q; eorũ qui ma
nifestã violentiam cõmisserunt dic vt in l.
104 qm̃ multa, C. ad l. iul. de vi. pu. †Vis aũt
duplex est publica & priuata, vis publica
multipliciter committitur, vt per totum. ff.
ad l. iul. de vi pub. Boni. in tract. male. In ea
rubri. committitur. n. si quis in domo arma
habuerit l. j. ff. eo. non. n. de iure licet arma
habere etiam defendebilia, vt ibi per Bart.
& in l. j. C. vt armo. vsus lib. xj. In regno aũt
pœna portãtis & habentis arma minuitur,
vt habetur in consti. intentionis. vbi pœna
pecuniaria punitur iuxta qualitatem perso
næ, vt ibi, vbi materiam armorũ prosequere
re per Math. post And. vbi tradit And. ma-
teriã vis publicæ, post ẽt Luca de pen. in d.
l. j. C. vt Armo. vsus & tradit Angel. in glo.
And. arma. & plene per Mar. in prac. in §.
pro complemento. An autem appellatione
armornm veniat pilea seu ballota plũbea,
vt puniatur eã portans pœna d. consti. inten
tionis: dic vt per Io. de Arno. in eplto. xlvj.
vbi interpretatur d. consti. & limita porta-
tionem armorum & d. consti. nisi quis detu
lerit ex iusta cã, vt stante parcialitate in ci-
uitate, & quis timet offendi, põt iudex con
cedere licentiam portandi arma vt per Ma
the. ibi & per Io. de Arno. in epito. xxxiiij.
vbi limitat d. constitu. An aũt pœna porta-
tionis armorũ, tollat pœnam vis publicę, an
vero concurrat, vt portãs arma vtraq; pœ-
na puniatur, vt electio sit accusatoris accu-
sare de vi publica, & pœna portationis ar-
morum, & vna per aliã non tollatur: dic &
prosequere vt per And. & Mat. in d. consti.
intentionis, q vna non tollitur per aliã. Et
ideo si quis aliquem insiluerit cũ ense eua-
ginato, & in secutus fuerit insultatum, po-
terit puniri pœna publicationis bonorũ, &
pœna legis iuliæ, & ẽi pœna publicationis
armorũ, iuxta consti. reg. asperitate. i. lib. vt
per illam non sit sublata pœna vis publicę,
& ita reperitur quædã apostilla Bar. de Ca
pua, vt per Mat. in d. consti. intentionis: &
nouiter consuluit Tho. Gram. in cõsil. xliij.
& consi. lv. vbi ẽt pœna legis iulię cõmit-
titur, vbi vnus solus armis aggrediatur. Et
materiã insultus vide per Boni. in d. trac. in
rub. de insultu & peren. vbi de insultus &
percussionis materia, & per Bel. in pra. in
glo. & dictus titius, & Ang. in glo. fecit in-
sultũ. & in glo. admenauit. Itẽ iudex prohi-
bẽs appellationẽ in capitalibus, hac lege te
netur l. lege iulia. ff. eo. & Bald. in l. siquis a
filio. §. sibi. ff. de rup. testa. q capitle punitur
iudex prohibens appellationem in capita-
libus, vide per Anch. in cle. j. de excess. prę-
la. & vide Bar. & alios in l. quoniã iudices.
C. de appel. vbi de pœna in ciuilibus: & ibi
per Bar. in criminalibus, & Alex. post Bar.
in d. l. lege iuliã, & per Par. in tract. sind. in
verbo appellatio ver. subijtio in fin. & per
Bald. in l. additos. C. de epis. aud. Immo dñs
prohibens, aut carcerans vassallos, ne acce
dãt ad superiorẽ ad appellandũ, tenetur cri
mine læsæ maie. vt prosequitur Capi. in de-
cis. sacri consi. cxxx. Itẽ conuocãs homines
ad vim faciendã alicui, vel cã seditionis fa-
ciendæ, nã ille tenetur & homines congre-
gati vt l. qui cetu & l. qui dolo in fin. ff. ad l.
iul. de vi. & in l. fi. C. eo. Cetus aũt & turba
dr̃ congregatio decẽ aut quindecim homi-
nũ l. prætor. §. j. ff. vi bono. rap. & ibi Barto.
vbi de turba, cetu & multitudine, & popu-
lo, & Boni. in eo. titu. Et licet pro verberi-
bus, non sit pœna corporalis, tamen qñ sit
hominibus coadunatis tenetur l. iulia de vi
publica vt d. l. qui dolo in fin. & l. iij. C. eo.
& in l. ij. ff. de vi pri. & per Bar. in l. lege iu-
lia. ff. eo, Et ibi qñ ambasciator verberatur,
& qñ animo occidendi fecerit, in regno aũt
pro verberibus imponit̃ pœna iuxta quali-
tatem personæ verberantis & verberati, vt
in constit. vt dignitatum ordo seruetur. Et
no. q verberatus debet articulare, q scilicet
nobilem verberauit vt puniatur tali pœna,
vt per Ioã. de Arno, in commenta. xlj. Et de
pœna expilantis barbam: dic vt per Ioã. de
Arno. in dialogo. lxj. post Roma. in singu.
cccccIxiij. q punitur. x. librarum auri pœ-
na. De alijs iniurijs vero in consti. varieta-
tis pœnarum per eum Arno. in sing. xlj. vbi
an procurator interuenire potest vt ciuilis
& non criminalis? & in commenta. cvij. an
compromitti posit quando inter coniun-
ctas personas, & vide per eundem Arno. in
dialog. xlviij. Si iniuria facta sit per consan
guineum remitti posit a patre, vbi q non
licet altas sic per p̃sonas extraneas, vt per
eundem in dialo. xlviij. & qualiter iniuria
remittatur: dic per eũdem in dialog. lx. vbi
propter sequens seruitium quæ not. pro in-
tellectu d. consti. varietatis. Item committit
vim public. retinẽs aliquẽ ne ad iudiciũ ve
niat l. lege iulia. ff. eod. & l. legis iuliæ. ff. de
vi pri. vbi Bar. §. arripiant in auctentica, vt
omnes obed. iud. De arripiẽte aũt condem-
natũ, a manibus familiæ tenetur crimine lę-
ſę maiesta. vt per Bar. in d. l. legis iulię & in
l. cuiusq;. ff. ad l. iul. maie. las. in l. j. §. j. ff. si qs
ius dicen. non obtempe. Et de occidente cõ

demnatũ ductũ ad supplicium, vt per Bal. in l.additos.C.de epis.aud.Montal.in trac, de reproba.sen.pila.ver.& hæc sufficiãt,& ver.ad hæc omnia Roma.in sing. inci, Bal. Et de eximẽte,vide p Guido, pape in deci. ccxxxiij. & ibi de subripiente litteras superiorũ a manibus seruiẽtis, & lacerãte litteras superiorũ qua pœna puniatur,itẽ mittens aliquẽ mitratũ ad iudicem,vel episcopum tenetur hac lege,vt per Bar, in d.l.lege Iulia per illũ tex,& per Par.in verbo remissio vbi plene,an & quãdo teneatur.Cęteros casus prosequere vt per Boni.in d.titu.ad l.iul.de vi publ.& ff.eo.per totũ.Pœna aũt huius criminis est pœna deportationis,& publicationis bonorum vt in consti. de publi. iudi.§.itẽ lex iulia de vi. Et hoc si homicidiũ nõ interuenerit,alias tenetur pœna capitis,propter homicidium,vt per Boni, vbi supra,vbi etiam ꝙ resistentes, & ẽt occidentes tales vim inferentes,non puniũtur l.qm̃ multa.C.eo.l.vt vim.ff.de iusti. & iur.& in l.j,C.vnde vi.hodie vero publicatio bonorũ non datur,vt in auth.bona damnatorum.C.de bo.da.& in l.fi.§.fi. ff.de fal. vbi glo. & Mar. Remanet ergo sola pœna deportationis quæ hodie non est in vsu sed perpetuo bãnitur l. ammissione.ff.de capi. dimi.glo.in.§.relegati. insti. quibus mo. ius pa.po.sol.Bartol. in l.illicitas.§.qui vniuersas.ff. de offic.præsiden.Bald,in l.j.q.j.ff.de hære.insti.boni.in tracta,mal.in titu. de seditio.in fin.Thom.Gram.in consi.xxxv,in fin.& in voto.xix.Et vide de pœna, vt per eundem Thom.Gram.in dicto consil.xliij. & consilio lv.Serui vero violentiam committentes vltimo supplicio afficiuntur, vt l.seruos.C.eo.si domino ignorante,si autem mandante dominus efficitur infamis,& seruus damnatur in metallum vt ibi & Boni. vbi supra.Prædicta quando vis fiat personæ,si vero rebus & possessione dic vt in d. l.quoniam multa.& in l. siquis ad se fundũ. C.eo, & locum habet titulus.ff.de vi & vi arma,vt in l.j.§.hoc interdictum.ff.de vi & vi arma,& per totũ.C.vnde vi.Et not.,vnũ qđ licet de iure per vim expellens de possessione amittat dominium, vt in d.l,siquis in tantam.C.vnde vi.tamen in regno mitigatur pœna & punitur pœna dimidiæ extimationis rei a qua deijcitur,vt in constitu. violentias,& ibi per Mathe.quæ requirantur vt locum habeat d.consti. & limita, vt per Ioan.de Arno.in epito.iiij, nisi occupet rem ratione præsumptionis iuris, quod habet in re ipsa & per Mar.in sing. clxvij.Et an in tali possessorio requiratur apponi locus, & tempus: dic vt per Ioan.de Arno. in commenta.xxxix.& seq. & per Mathe. in decisi.Et cui applicetur dicta medietas partis,an fisco,prosequere,vt per Math.ibi post And,pro fisco: & non parti. Priuata vero vis committitur.qñ prædicta fiunt sine armis,nam cum armis fit vis publica, sine armis vis priuata. Et ideo si homines conuocantur & fit cetus,ad vim inferendam sine armis tenetur l.iulia de vi priuata l.ij.& sequen.ff.eo.l.nõ ideo minus.C. de accusa.ff. eo.l.legis & l.si quis per totum.ff.de vi.pri. & Boni.in eo.titu,Item tenetur hac lege,ille qui ius sibi dixit propria authoritate l, penulti.ff.eo.l.extat.ff.quod met causa. An autem dispositio d.l.extat.in regno sit correcta per d.constitu.violentias,vide ibi per And.& Mathe.in j.not.q.& ibi an ipso iure,an per sententiam amittat debitum prosequere vt ibi per Mathe. & per Bart. in l. penul.ff.not.& in l. creditores.C.de pigno. vbi fallit & per Mathe.in consti. pacis cultum,in regno autem extat capitu.incip. cõtra effrenatas,Quod si quis ius sibi dixerit, propria authoritate,capite punitur. Limita tamen vt per Ioã.de Arno. in cau.xxix, & in commenta,clxxvj.in quibus fallit, in capiente bona foriudicati, nam licet spoliare vt ibi,In tantum quod nec etiam licet facere in regno represalias, alias punitur eas faciens publicatione bonorũ, vt in d, cõsti, pacis cultum,& extat regia prag.super represalijs faciẽdis,puniendis,in tantum ꝙ dicit ibi Andre. ꝙ nec etiam licet facere represalias exactoribus fiscalium functionũ, & vide in materia represaliarum Bartol.in suo tract.& Bal.in authen.volo.C.ne vxor pro mar.& Io.de ligna.in eod.trac. & Par. in trac.synd.circa prenci.ver. quidam de regno Sicilie,& in verbo represalio, In quibus autẽ casibus liceat sibi ius dicere, propria authoritate, prosequere vt per Math. in d.cõsti.pacis cultum, & per Boni.in tit. quis alium poss.offend. pœna autẽ legis iuliæ de vi priuata,est publicatio tertiæ partis bonorum,cũ infamia & priuatione honoris,& dignitatis, & si homicidium sequatur capite punitur l.j.& ij.ff.eo.l. quoniam multa,C.eo,Seruus vero vltimo supplicio damnatur d.l.seruos. Boni. in d. titu. de vi priuata.insti.de pub.iud.§.item lex iul.vbi de pœna vtriusq; vis, & publice & priuate.Hæc quo ad crimina, sequitur processus
105 criminũ. †In text. ergo ibi argumentis conuictus.No.ꝙ argumentis,& inditijs cõ-

uincitur accusatus, seu inquisitus, & sic not. in capitalibus argumenta, & indicia facere plenam fidem, intellige tamen iuxta l. fi. C. de proba. vbi per Bal. & Saly. ꝙ sint indubitata, & luce clariora, & per Bald. in l. ea quidem ij. col. C. de accusa. Specu. in tit. de præsump. Gandi. in rubri. de indic. & præsump. ad condemnā. Ang. in glo. fama pub. ij. col. ver. quero an vnum. & per Aug. post eū. & in glo. comp. inqui. vt tot. neg. cano. in c. afferte. & in cap. quia verisimile. de præsump. Pau. de Cast. in consi. cxcvij. Alex. in consi. xv. j. volu. & in consi. xiiij. iij. vol. & consi. xxiiij. ij. vol. Ana. in consi. lix. Old. cō si. cxcij. Cæp. in cōsi. xxxij. & cōsi. xxxix. Ancha. consi. ccliij. Panor. & Fely. in c. tertio loco. de probatio. Ioā. And. in Specu. in titu. de proba. §. fi. ver. xiij. Math. in consi. si quis in posterum iiij. not. & in consti. terminum vitæ, & in consti. humanitatē. Mar. in pract. §. diligēter. & §. quoniam. & §. secunda quæstio. & in prin. prac. & in l. repeti. ff. de quæstio. & in rub. C. de probatio. & consil. cxv. & cōsil. cxxxv. & in l. j. §. diuus. ff. de sicca. & in l. j. C. eo. & in pra. in §. postquā. Pano. post Imo. in c. auditis. de præscri. & in c. accedens. de accusa. Deci. plene post alios in c. cum venerabilis. de excepti. Bolog. post. Guil. de Suza. in tracta. de indic. & tortu. circa fi. versi. est videre aliud indiciū. Fely. in d. c. afferte. & in c. verisimile. Brun. in trac. indi. v. car. iiij. q. princi. Pari. in verbo tortura. lo. iij. versi. quidam Iatro. & seq. in ver. tortura. lo primo. in prin. Tho. Grāma. in volu. x. in fi. & in volu. xv. & in volu. xxj. & in volu. xxiij. ex quibus omniū dictis colligitur, ꝙ potest ex his indicijs deueniri ad condemnationem, maxime in occultis & difficilis probationis existentibus, & tractatibus secretis, & delictis occultis, & quando aliter veritas haberi nō potest, vt plene per Mar. in d. §. diligenter. & communiter tenetur per eosdem maxime Gand. in d. rub. de indi. & præsump. ad conde. Quod locum habeat, & condemnari possit in pœnis pecuniarijs, aut corporalibus leuibus, vt per Bru. vbi supra. Non autem in capitalibus & membri abscisione. nam in eis non potest deueniri ad cōdemnationem, sed ad torturam, & si deueniatur ad condemnatio. nem, non tamen vt ponatur pœna ordinaria corporalis, & capitalis, sed minor pœna. Nam tunc iudex debet temperare suam sententiam in condemnando, & minorem imponere, & sic non corporalem, sed pecuniariam, Nam quando ex aliqua causa pœna ordinaria minoratur reducitur ad pecuniariam, vt plene per Mar. in §. quoniam. & in §. postquā. & in l. j. §. diuus. ff. de sicca. & in l. lege cornelia. ff. eo. & in l. j. C. eod. & in l. diuus. ff. de parri. & in consil. xxiiij. & sequen. & consi. xxx. & consi. xxxix. & cō si. xlvi. & consi. cxxxii. & in aliis locis supra. & per Thom. Gram. in d. volu. xxiii. & in volu. v. Pari. in d. tracta. in car. xxiiii. j. colum. & car. lix. iii. col. in verbo tortura. lo primo. Alexā. post Bart. in l. absentem. ff. de pen. Indicium autem indubitatum dicitur & diffinitur, ꝙ sit demonstratio rei per signa sufficientia, per quę animus in aliquo tanquam in existente quiescit, & plus inuestigare non curat l. indicia. C. de rei vendi. ita diffinit Bald. indicium indubitatum seu plenum in l. ea quidem, secunda colum. C. de accusa. & Brun. in tract. iiii. quæstio. prin ci. ii. exemplo. & per Pau. Gril. in tracta. de quæstio. iii. quæstio. Par. diffinit in verbo tortura lo. iii. verbo mandauit rex post medium. Exempla autem indicii indubitati tradit Gandi. in dicta rubri. de indi. & prę sump. ad condem. & Boni. in rubri. de indi. & Brun. plene in dicto tracta. iiii. quæstio. princi. prima par. Angel. in glo. fama publica. versicu. quero an vnum indicium. Bald. & Salyce. in l. fina. C. de probatio. Panormi. in dicto cap. tertio loco de proba. & ibidem per Felyn. Oldra. in consil. cxlii. Ang. in dicta glo. compa. in quis. tot negant Ant. de Can. in tracta. tortu. xi. q. Pau. in d. consi. cxcvii. Par. in d. tracta. in verbo tortura. la prima. Alexā. in d. consi. xv. Mar. in l. repeti. ff. de quæst. & in prac. §. diligenter. & in . §. quoniam. & in rub. C. de proba. & in cō sil. xxxi. in quibus ponunt exempla indicii indubitati, & maxime si visus fuerit pallidus exire cum ense sanguinolēto de aliqua domo vel camera, quæ non habeat nisi vnū hostium, & visus fuerit aufugere, & intus domum fuit visus & occisus homo. nā hoc indicium erit plenum, ꝙ indubitatum ad cō demnandum, & Pari. vbi supra. versi. mandauit duplici loco. & in versicu. an stetur dicto torti. Vbi idem si in domo mulieris fuerit deprehensus potest condemnari de adulterio. & in versicu. mandauit rex circa medium. & ibi quando statutum, & seq. & in versi. confessio sociorum. Angel. tamē in d. glo. fama publi. & Brun. in d. iiii. q. prin. dicunt illud indicium, ꝙ fuit visus sanguinolento ense non sufficere ad condemnandū, sed ad torquendū tantū, & vide vnū indiciū, ex quo deueniri potest ad cōdemna-

tionē, vt in constitu. in quæstionibus, & ibi per Matth. vilj. not. vbi tribus illis concurrentibus probatur violentia mulieri illata. & dixit Par. vbi supra in d. ver. an stetur di cto torti. Quod si quis fuerit visus aufugere per plateam cum ense euaginato, in conspe ctu populi, dicitur indicium notorium, & manifestum, vt per Ang. in l. cum cognitionaliter. C. de quæstio. & Bal. in l. addtios. C. de epis. aud. & idem Pari. in d. tract. in ver. tortura lo iij. vers. aduertendum. Et not. ꝙ probatur homicidiū, licet testes non dixerint eos vidisse vulnerare, vt puta si videāt homines armatos rixantes in conflictu, & admenantes, nam licet non deponant qualiter viderunt percutere, tamē si taliter deponant, & ꝙ post rixam sedatam fuerit ibi homo repertus mortuus, ꝙ taliter deponētes plene probant ita dicit Saly. in d. l. fin. C. de probat. quod dictū refert & sequitur doct. in consi. liiij. pē. col. iij. vol. & Bru. vbi supra. & plene Mar. in d. rub. C. de proba. nu. ccxxxiiij. & in d. l. repeti. & in singula. cclxxxviij. & consil. cxv. & in Prac. in. §. quoniā. cætera exempla vide per Brun. & alios vbi supra. & Par. in d. ver. an stetur di cto torti. & Pau. Gril. in d. trac. de quæstio. iij. q. & per Saly. & alios in d. l. fin. & Mar.
106 in d. rubri. †Dubiatū & semiplenū indicium est, præsumptio fortiter mouēs animum iudicis ad aliquid credendum vel nō credendum l. cum probatio. ff. de proba. ita diffinit Bal. in d. l. ea quidē ij. col. C. de accusa. vide plene Bru. in d. tracta. in princi. j. par. & per Boni. in tit. de indi. & Gandi. in tit. de præsump. & indi. dub. ad tortu. Ioan. And. in Specu. in titu. de proba. §. fi. ver. nē indicia. Ang. in glo. fama pub. ij. colū. Et qd̄ sit argumentum præsumptio, suspitio, coiectura, & fictio, per Bald. in d. l. ea quidem & Brun. vbi supra. & per Pau. Gril. in d. trac. de quæstio. iij. q. post Bal. vbi supra. & Par. in d. tract. in verbo tortura lo iij. ver. an stetur dicto torti. post medium. & in ver. mandauit rex. & in ver. confessio sociorum. in fi. & in ver. an in causa pecuniaria. & in fi. j. ver. in ver. tortura. lo j. Dixit indiciū esse notabile signum maleficij, vt per Odoffre. in tra. de qō. ver. iiij. & per Bart. in l. ij. ff. de excusa. tuto. de triplici indicio simplici vrgenti, & indubitato, per Barto. in l. fi. ff. de quæstio. Anto. de canar. in trac. de quæstio. iiij. q. Ioan. And. in Specu. in tit. de noto. crimi. §. vt aūt. & per Bal. post glo. in l. nō hoc. C. vnde cogn. vbi de leui indicio & graui. & per Alexā. post Bartol. in l. maritus. ff. de quæstio. & per Bald. & Alex. in l. si duo patroni. ff. de iureiur. & in l. milites. C. de qō. & in hac l. & ibidem per Alexan. vbi supra de quali indicio, & de adminiculo, & motiuo, & de multiplici specie indiciorum per Pau. Gri. vbi supra. & vnde dicatur indicium dic vt per Gand. in rub. de quæstio. ij. col. Ab indicando, quia per ea veritas indicatur. & quia materia indiciorum satis late tractatur per doct. vbi supra & maxime criminalistas vt per Gandi. in titu. de præsum. & indi. dubi. ad tor. & in rubri. de qō. secunda colum. per Bel. in pract. in titu. de quæstio. Boni. in d. tit. de indi. Ang. in glo. fama publi. Bru. in suo tract. indi. & tor. j. par. Bald. & Imo. in l. fin. ff. de hære. instit. & in l. excipiuntur. ff. ad sille. scribentes in l. admonendi. ff. de iureiu. Par. in d. ver. tortura cū versicu. sequentibus Alexand. in consil. xlij. & ij. volu. & in consil. lxxxvij. j. volu. & cōsil. xclij. eodem volu. & post Bart. in l. sufficit. ff. de quæstio. Felyn. in c. cum dilecti. de accusa. vbi. colū. & in c. tertio loco. de proba. & in c. quia verisimile de præsum. Mar. plene in pra. in. §. diligenter & in l. j. in principi. ff. de quæstio. & post Bart. in l. fin. ff. de quæstio. in varijs suis cōsi. & Cæpo. in multis suis cōsilijs, ideo ad eos materia indiciorum & torturæ remittenda erit. Aliqua tamen per docto. reg. tradita & per alios modernos per stringamus breuiter, & substantialiter ea tantum referamus, quæ in palatijs versari solent, & quæ in regno etiā statuta videantur, post dispositā in vtroque iure. Breuem ergo tractatum indiciorum & deinceps torturæ inferamus congruenter. Viso ergo quid sit & vnde dicatur indiciū, qualiter probetur & quotuplex sit. Videamus qualiter ergo probetur indicium, dic ꝙ duplex est indiciū, vt hic per Bal. proximum maleficio, vt testis deponens de visu de quo infra, tunc concurrentibus qualitatibus de quibus infra vnus testis sufficit vt infra extat. Et indicium remotum a maleficio, de quibus infra, vt fama, inimicitia, fuga, uisus, ense euaginato in loco vbi mortuus & occisus reperitur, & alia de quibus infra, & tunc tale indicium probari debet per duos testes, nec vnus sufficit, ita glo. in l. fi. C. fami. herci. Inno. in cap. sicut de simo. Bar. & Mar. in l. fi. ff. de qō. Anto. de Cana. in tracta. tormen. xj. q. Cæpol. consil. xl. & consil. lxxvij. Ange. in glo. fama pub. circa princi. Alexan. in consil. xviij. j. vol. Marsi. plene in l. j. §. idem Cornelio circa, fin. ff. de quæstio. & in l. fi. & in l. vnus facinoris. §. te.

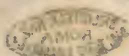
stes torquendi.ff.eo.& in singu.cclxxv.& consi.xij.& consil.xv.& consil.vltj.consil. xx.consi.xxij.consi.xxix.consi.lxix.consil. lxxxix.consi.lxl.& seq.consi.lxxxij.cōsil. lxxx.cōsi.lxxxviij.cōsil.cxxx.& per Bru. in d.tra.ij.colum.in car.xv.& par.xvij.no. Alexā.in consi.ij.vij.volu.Panor.in consi. xvj.Ang.consi.iij.Fulg.consi.cvij.Ioan.de Ami.consi.vij.Par.in trac.fin.in verbo tortura.lo iij.ver.aduertendum & ver.mandauit tex.in medio ibi indiciū.& i car.cxvij. iiij.col.et car.cxxj.iiij.colum.et car.cxxvj. iiij.col.Thom.Gram.in volu.xxij.& consil.lxvij.Amplia,etiam si per statutum stari debeat indicijs quo ad plenam probationem, tamen debet probari indicium per duos testes vt per Bru.in d.tra.viij.q.prin. xvij.no.& limita vt per Marsil.in d.singu. cclxxix.& intellige & declara vt per Ange.in l.milites per illum tex.C.de quæst.refert & sequitur Augu.post Ang.in d.gl.fama publi Brun.in d.trac.iij.col.Si verisimiliora deponant,non aliter & ideo si duo testes viderint exire quendam magnum mercatorem a domo alicuius, habentem aliqd sub mantello non est verisimile ꝙ ipse fuerit furatus, & ideo tales testes deponentes super tali indicio remoto non probant, vt ex hoc torqueatur nisi alia concurrant, licet probarent in alio ꝙ̄ mercatore de quo dic vt per Par.in d.trac.in verbo, tortura, la j.circa fi.ver.j.& in versi.tortura.lo iij. an stetur dicto torti.post medium ibi an ad
107 torturam. †Testibus enim doponentibus non verisimiliora,non creditur,vt per Cepol.consi.xxxij.per Mar.consi.xx.consil.xxxj.& seq.cō.lij.cōsi.lxv.cōsi.lxxiiij. & consi.lxxviij.& consi.lxxxiij.& consil. cj.& consi.cix.& consi.cxiij.Tho.gram.in vol.xiiij.vbi plene,& in vol.xxij.Mar.in l.j.in prin.ff.de quæst.& in rub.C.de probat.Vbi ꝙ suspecti sunt de falso testes,non verisimiliora deponentes, ideo iuramentū suppletorium nō potest deferri,immo quādo testes sunt contrarij creditur testibus uerisimiliora,& aptiora deponentibus,ut per Cep.in j.consi.& consi.lxxij.Mar.in singu. cclxxvj.An autem tales testes deponentes de remotis a maleficio, debeant esse omni exceptione maiores,dic vt per Brun.in d. tra.in j par.iij.colum.& per Mar.in d.§.diligenter,ꝙ nō,dic vt infra dicetur,Quę autem & qualia esse debeant indicia sufficiētia ad torturam,dic ꝙ in hoc certa doctrina dari non potest, sed requiritur arbitrio iudicantis, vt circunspectus iudex ex circunstantijs & alijs qualitatibus deductis in processu diligentius arbitretur l.iij.§.in magis &.§.eiusdem.ff.de testi.Bar.in l.fi.ff.de quæstio.& per Bal.hic Ioā.And.& Panor. in c.cum in contemplatione.de reg.iur.per Bal.in l.cum probatio.ff.de proba.Ang.in d.gl.fama pub.Alex.in d.consil.ixxxvij.j. volum.& consi.lxxv.eo.volum.Mar.plene in d.§.diligenter.iiij.colum.Ioā.de Ami. in consil.cxxxiiij.Deci.in consil.cclxxij. Thom.Gram.in consil.xiiij.& consil.xvij. Paul.Grill.in trac.de quæstio.iij.q.& quæ iudex cōsiderabit per Par.in d.trac.in uerbo tortura lo j.ver.est aduertendū, & ver. officialis.in fi.& in ver.tortura.lo iij.vers. mandauit tex.in medio.& ibi incidat funt.

Vbi qualia esse debent indicia. & licet indicia arbitraria sint tamen semper debet arbitrari,taliter ꝙ inclinet in mitiorē partem vt per Ioan.de Ami.in d.cōs.cxxxiiij. Et an stante dicto arbitrio circa d.indicia si iudex torquet stantibus indicijs peccet, dic vt per Par.in d.trac.in d.ver.tortura lo iij.ver.quia sępe post medium ibi & an iudex ex vera.Et licet indicia arbitraria sint non tamen iudex passim ex quolibet indicio arbitrabitur ad torquendum. Sed talia esse debent indicia, quæ de iure subsistant, & a iure approbentur,& non aliter et ideo si essent solus testis de visu non omni exceptione maior,vel indicium remotum , non probetur legitime per duos testes ,sed vnū tantum , vt quia sit vnus de fama,vnus de confessione extraiudiciali,vnus de inimicitia,& vnus de fuga , & sic de similibus , ex hoc iudex non arbitrabitur ad torquendū. Cum hæc indicia non sint perfecta in genere suo,ideo nō potest ex his torqueri,cum non coniunguntur ad faciendum indicium sufficiens ad torturam . Sed quolibet esse debet perfectū in genere suo,vt fama probata per duos testes,inimicitia similiter ꝓbata,& alia indicia remota,tunc enim perfecta in genere suo iunguntur ad faciendū sufficiens iudicium ad torturam , ita dixit Bal.in l.si quis ex argentarijs,post princ.ff. de eden,qui ita intelligit gl.in l.ij.ff.de excus.tuto. idem Anton.in cap.licet ex quædam.de testi.Panor.& Fely in c .cum causam.de proba.Ias.& alij.in repeti.l.admonendi.ff.de iureiuran.plene per Mar.in rubri.de proba.& in l.de minore.§.plurium & in l.vnius.§.testes.ff.de quęstio.& in pra cti.in.§.diligenter ij.& iij.col.& in consil. xviij.& consil.lxj.Alex.post Bart.in l.j.§. idē Cornelio.ff.de quæstio,& ibi per Mar.

not.

in d.§.diligenter.xxj.car.ij.col.vers.quæro vlterius an duo testes.& i lin.cccccclxxxv. incip.probationes & in d.§.testes.l.vnius tradit. An & quando testes singulares iungantur ad faciendum indicium, & dic vt infra proxime. Et ꝙ licet sint arbitraria indicia, tamen debent esse conformia cum dispositione iuris & a iure approbata, per Roma.in consil.ccclxxxvj.& voluit Bald. in quæstio.incip.statuto cauetur,& per Roma.in l.cum circa.C.de iure do.Alexan.in consil.ccxvij.ij.volu.Fely.in c.significasti. lo j.pen.& vlt.col.de homi.Par.in d.tracta. car.cxvij.iiij.col.& per Mar. in d.§.diligẽter.iij.& v.col.& consil.viij.consil.v.consil. xiiij.& seq.in fin.consil.xviij.in fin.consil. xx.consi.xxiiij.consi.xxxiiij.late in consi. xlij.per totum & consil.xlvj.& consil lx. & consil.lxxiij.& consil.lxxix.& consil. lxxxxvij.& consil.ci.& consil.cij.& per Thom.Gram.in vo.xxx.vbi etiam habẽs arbitrium, non torquet, siue legitimis & a iure approbatis indicijs. Et dicitur indicium a iure approbatũ si sit tale quod moueat aliqualiter animum indicijs vt per Mar.in consi.lxxiij.Quod tamen limita, vt per Rapha.in glo.in d.l.si.C.fami.hercis. quem etiam refert & sequitur Soci.in consil.lxiij iij.volum.& Brun.in d.tracta.in d, ij.col.j.par.et Thom. Gram.in cõsi.xxxij.

108 & consil.lxvij. †Nisi tales testes singulares deponerent, pone supra proxime ante vers.& licet sint arbitraria de aliquibus indicijs remotis, quæ mouerent animũ iudicis, & deponerent de pluribus præsumptionibus, vt quia vnus testis dicat se vidisse Seium vulneratum, & in tertia prostratum, & interrogatus dixit ꝙ fuit Titius. Alius testis dicat se vidisse Titiũ asper sum sanguine, & euntem ense euaginato sanguinolento. Alius dicat vidisse Titium fugientem, & se latitantem in nemore, certe ex istis testibus licet singularibus deprehenditur moueri mens iudicis, vt torqueat, allegat Brun.vbi supra etiam Io.de Mon.sper. in repetitio.l.admonendi.ff. de iur. Dicẽtem licet plures semiplene probationes vnius semiplene probationis nõ probent semiplene, tamen cõiunguntur ad faciẽdum indicium ad torturam. Refert ẽt & sequitur Cacial.in d.l.admonẽdi.& per Mar.in d.§.diligenter.iij.& iiij.col.& car, xxj.ij.col.ver.quæro vlterius.an duo testes singulares, & in singula.cciiij.multo magis procederet hoc secundũ Cacia, & Bru.vbi supra vbi tales testes examinati essent magnæ auctoritatis, & multum notabiles.& dixit Alexan.in consil.lxxvij j.volu.in fi. Quod licet testes singulares non probent, intelligitur quo ad plenam probationem, secus quo ad indicium. Nam vna præsumptio iuuat aliam & refert & sequitur Mar. in d.§.diligenter.iij.colũ. Item in alijs casibus testes singulares probant, de quibus per Mar.in consi.j.& cons.xxxix.& in cõsil.lxxiiij. Item sicut testes non probant ad condemnandum, nisi etiam non interrogati reddant rationem, & causam scientiæ in criminalibus, vt per Salyc.in l.fi.C.de proba.& Alex.in consi.xv.j.vol.Ias.in l.admonendi.ff.de iureiur.col.crii Deci.in consil. xxvii.alias non probant, ita & ad torquendum debet reddere causam & rationem scientiæ, etiam nõ interrogati, vt per eos item sicut testis debet deponere cũ causa in criminalibus, alias non probat ad plenã probationem, ita ad faciendum indicium; ita Roma.in rubr.C.de arbit.x.col. versi.scias tamen ita Mar.in d.§.diligenter.v.colũ.& in singu.ccccccxxi.& singula.cccccclviii. ubi limitat. item sicut testes ad informandũ plene non probant, etiam si fuissent mille parte non citata, nisi in regno per c.subiungendo. vbi quatuor testes de visu deponentes in inquisitione generali, vel speciali plene probant, vt condemnati possit inquisitus.& per Mathe.in consti.si damna clandestina.viii.no.ita etiam si fuissent mille testes examinati parte non citata, sed ad informandum non faciunt indicium ad torturam, vt per Bar.& Marf.in l.fi.ff.de qõ. Aug.in gl.fama publ.iii.col.Bru.in d.trac. iii.col.Mar.i l.i.i prin.ff.de qõ.et cõsi.cxx. & cõs.cxxiii.& cõs.cxxx.& cõsi.viii.cõs. xv.cõs.xxxv.& cõs.lix.Io.de.Ami.in cõs. lxxvi.& consi.lxxxvi.Tho.Grã.in consi. lxiiii.vbi etiam si essent mille, & in voto iii.& in vo.xxx.vide practicã vt per Mar. in d.cõsti.si dãna clandestina.ix.not. Quod limita in regno, nisi ex preheminentia magnæ curiæ vicariæ.nam potest ex processu informatiuo procedere ad torturã, vt per Pari.in d.tract.in verbo, tortura.lo i.in fin. vers.li.& an si quis.& Andr.& Mathe.in d. consti.si damna clandestina.in quibus autẽ personis, & qñ locũ habeat dicta præheminentia, plene tradit Thom.Gramm.in vo. iii.& vo.xxx.& vot.xxxii.in qbus ponit x.limitationes, vide vt pcũ. Et limita ꝙ licet ex pcessu informatiuo torqueri possit per dictã præheminentiã, non tñ repeti potest in tormentis ex processu informatiuo,

sed locum habet in prima tortura, nō in repetita ita dixit Thom. Gram. in cōsi. lxiiii. Et dictam praeheminentiam intellige, semper concurrente leuitate vitae, & diffamatione inquisiti, vt per Tho. Gram. in d. vo. & consi. xvii. & consil. xxxiiii. & in voto xxx. per Mathe. in consti. duram & diram in fi. i. lib. et in decis. cccxci. Immo etiam de iure communi concurrente leuitate vitae cōtra hominem malae famę procedi potest ad torturam, ex processu informatiuo, vt per Thom. Gram. in d. consil. xxxiiii. & in vo. iii. allegata per eum, vbi etiam limita, vbi proceditur ex officio, & nō ad quando, ad instantiā partis & intellige de fama & diffamia in eodem genere mali, & non ex alia causa, quā de qua inquiritur, vt per Thom.
109 Grā. in d. vo. xxx. ver. itē ad hoc. †Sed an vnum indicium sufficiat ad torquēdum vero plura requirantur? dic quod Bar. in l. maritus. in prin. ff. de quęstio. Dicit totum hoc relinqui arbitrio iudicis, nam quandoque vnum sufficit, vt vnus testis de visu, cōtra quem nihil opponi possit. confessio etiam extraiudicialis sufficit, in aliis vero si leuia sint, & non grauia non faciunt indicium, & sic nō sufficit vnum, sed plura esse debent adeo quod si sit malae famae ex hoc non potest torqueri nisi alia cōcurrāt indicia quę iudex arbitrabitur ita etiam Ang. in gl. fama publica iij. col. versi. quaero an vnum. Ioā. Andre. in Spe. in ti. de praesump. §. species. versi. violenta. vbi vnum sufficit, & vnum remotum adiuuat aliud vt torqueantur. Pari. in tra. sindi. in verbo tortura. vers. an stetur dicto torti ibi an ad torturam. & in fi. vers. mandauit rex. & in ver. tortura. lo iii. Mar. in d. §. diligenter. car. xx. ver. quāro modo vlterius, & in d. l. maritus. & plene i l. fi. ff. de qō. plene arguit Mathe. post And. in d. consti. si damna clandestina. iiii. not. ii. q. & in consti. monarchiam. iii. no. Alexā. in consil. lxxvii. i. volumi. Cepo. consil. xl. Et limita & intellige in homine & persona vili, nam vnū indicium sufficit, non autem cōtra grauem personam, vt per Bal. in l. fi. C. de proba. Alex. post Bar. in l. fi. de quaestio. Et quā plura requiruntur, talia esse debēt quę sint verisimiliora & aptiora, & vero proxima, & non aliter l. i. di. ref. ff. de quaestio. l. milites. §. opem. C. eo. Brun. in v. q. prin. ii. par. ver. iii. debet aduertere. Quae aūt sint ista indicia sufficientia differamus de his plene per Gandi. in rubr. de pręsump. et indic. dubi. ad tortu. Bel. in ti. de qō. Boni. in ti. de indic. Ang. in gl. fama pub. Bru. in d. trac. i. par. iii. q. princ. Mar. in l. i. in prin. ff. de quęstio. & in l. fi. vbi Bar. & Alex. post eum. ff. de qō. & in prac. in. §. diligēter. Math. post Andr. in d. constitu. si damna clandestina. & Pari. in verbo tortura pro discursu. & consulentes in variis eorum consiliis, breuiter
110 non dilatando fimbriā. †Primo maius indicium quod esse potest, est testis de uisu, qui sit omni exceptione maior, & interfuerit maleficio, & viderit talem commisisse tale delictum, nam tunc vnus testis sufficeret ad torquendum, vt per glo. in l. si quis. C. ad l. iul. maiesta. Gandin. in rub. de quaestio. Saly. in l. fi. C. de qō. doct. in l. admonēdi. ff. de iureiu. doc. in c. cum in contemplatione de reg. iur. Bar. Alex. post eū & Mar. in l. i. §. idem Cornelio. & in l. maritus. ff. de quaestio. & in l. fi. ff. eod. Ang. in d. glo. fama pub. iii. col. ver. an vnum indicium. And. & Math. in d. consti. si damna clandestina. ii. no. ii. q. & in consti. humanitatē v. no. vers. quęro pro declaratione. Mar. in d. §. diligēter. in prin. Brun. in d. trac. ii. col. Tho. Grā. in vo. iii. & in vot. xxx. & in vo. xxxiiii. Alexan. consi. ii. q. vlt. Cep. consi. xl. Ange. consi. iii. Thom. Gram. in consil. i. cōsi. xlv. & consil. xxxvii. Ioan. de Ami. in consil. xxxvi. & per Capic. in decis. sacri consil. cxxvi. Quod tamen intellige, tribus cōcurrētibus, quod sit omni exceptione maior, alias minima qualitas, & defectus impedit, vt nō faciat indiciū, vt per praedictos doct. Quod limita, nisi concurrat leuitas vitae rei, nam tunc facit indicium. ita Andr. in constitu. si damna clandestina. vbi si omni exceptione maior non requiritur leuitas vitae, alias requiritur, vt per eum, & amplia etiam cū tortura, vt prosequitur Brun. in d. tracta. ii. part. xiiii. q. princip. & Mat. vbi supra & Mar. in d. §. diligenter. i. & ii. col. & Par. in d. trac. in verbo tortura. lo iii. versic. an stetur dicto torti. ibi an testis qui non debet examinari. vbi limitat. & in versic. dicitur communiter. vbi limitat. Nisi iudex haberet arbitrium. & nisi alia cōcurrant ex meritis processu, vt in d. versic. an stetur quia sepe. vbi ita limitat. item quod aliae circunstantiae non resistant, nam tunc eis resistentibus non faceret indicium secundum Ioan. Andre. in nepel. c. in contemplatione, de reg. iur. & Bal. hic. & Bru. vbi supra. in prin. ii. colum. & Mathe. post Andr. in d. constitu. si damna clandestina ix. no. ij. q. Alex. in co i si. cxxiiii. vi. vol. Fulg. consi. lxx. Aug. post Ang. in d. gl. fama publi v. col. & Mar. i d. l. si. ff. de qō. & in d. §. diligenter. Tho. Grā. in

dicto iij.vol.xxx.& xxxiiij.Mar.in singu. cccclxxvj.Thom.gram. consili.liij.item si aliæ circunstantiæ,qualitates,& indicia,cõcurrant,vt per Cy.in l.fi.C.de quæst.Iaf.in l.admonendi.lxxvij.col.x.prædicta reg.ff. de iureiur.& per Mar.in d.§.diligenter.ij. colum.& in singula.ccclxlij.& consil.ci.& in l.j.§.idem cornelio.ff.de quæstioni.& in consi.lxxiiij.Thom Grãma.in consil.xxj. contrarium tenet Mar.in d.consi.si damna clandestina ix.not.q.ij.Vbi ꝙ absq; alijs facit indicium,& ꝙ deponat de delicto,& non de remoto a maleficio, vt ibi per Mathe.& supra fuit dictum.Item ꝙ non deponat de facto a se contra alios,vt per Mar.in d.consi.ci.Et ꝙ alia debent concurrere, vt per Roma.in consi.cccclj.Alex.in consi.v. & consi.xliij.j.volu.& consi.xj.j.volu.Cepol.consi.xl.Mar.consi.cij.consi.cxvij.consil.cxvj.& consi.ci.& consi.lxxiiij.Amplia ꝙ vnus testis facit indicium ad torquẽdũ, etiam contra mandantem ad probandum mandatum, nam si vnus testis deponat de mandato ad occidendum si inquiritur de mãdato torqueri potest,vt per Par.in verbo tortura.lo iij.ver.dicitur communiter. Limita prædicta ꝙ sit omni exceptione, maior,nisi & alia indicia concurrant, nam tunc licet non sit omni exceptione maior testis tamen ex eo, & alijs indicijs torqueri potest.vt per Roma.in cõsi.cccclj.per Bal. in l.maritus.ff.de quæstio.Bern.post Augu. post Ang.in gl.fama publ.ij.col.Bal.in l.ij. C.de accu.& ĩ l.j.C.de sum.tri.Iaf.in l.j.C. de accusat.& in l.j.C.de sum.trin.Iaf.in l.j. C.de ser.fug.Par.in ver.tortu.lo iij.ver.an stetur dicto torti.per Mar.cõsil.cij.Et ideo si testes essent repulsati,& probetur de aliquo indicio, vt de fama per testes non repulsatos,potest torqueri, vt perTho.Grã. in j.consil.& consi.xxxij.Limita etiam ni si iudex haberet arbitrium, nam posset torquere ex vno teste licet nõ omni exceptione maiore, secundum Alex.in.consi.xlj.supra dicto de quo contrarium dixit And.Siculin consi.xxxv.incip.scribitur apud ecclesiastes ita limitat Bern.post Ang.in d.gl. fama publ.iij.col.ver.quæro an vnum.Deci.in consi.ccclxij.& per.Mar.in d.§.diligenter.& in l.fi.ff.de quæsti.Limita etiam in criminibus exceptuatis,vt in crimine læsæ maiest.per l.famosi.ff.ad l.iul.maiestat. not.glo in l.iij.§.lex iulia.ff.de test.& in c. licet lo j.& in c.per tuas.de simo.contrariũ tamen dixit Alexan.in consi.xj.j.vol.vbi, Quod si non est integer non potest torque ri vide per Mar.in d.§.diligenter.& in d. consi.ci.& seq.Et sic amplia etiam per id quod dixit Alexan.in consi.lj.primo vol. ꝙ dominus & superior non potest torquere aliquem ad simplicem dictum meretricis. †Secundum indicium est, fama publica,nam fama facit indicium ex quo in ciuilibus facit semiplenam probationem, vt per doctores in d.l.admonendi.& in c.veniens.de testi.& in l.i bonefidei.C.de iure iuran.Mar.consi xliij.& licet Gãdi.in ti. de quæstio.versi.de vno quæro dicat asserfores ꝙ ex fama ponunt ad torturam, & per Mar.in consil.lxxij.Tamen communiter cõcluditur contrarium,ꝙ ex sola & nuda fama absq; alijs adminiculis, & indicijs non faciat indicium ad torturam, ita ibidẽ per Gandi.& in rub.de indic.dubi.ad tortu.& in ti.quis sit effectus fame.& per Bel. in rub.de quæstio.vij.colũ.Bar.& Marsil. plene in l.fi.ff.de quæstio.et in l.de minore. §.plurium.ff.eo.Bal.in c.j.§.iniuria.de pace iuramen.firman.Ant.de cana.in tractatu de tormen.vij.q.& Paul.Gril.in tracta. relaxatio.carce.in tit.de fuga carce.plene Ang.in glo.fama pub.Brun.in dicto tractatu j.par.versic.an fama.doc.maxime Iaf.in l.admonendi.& in d.c.veniẽs. maxime per Fely.Mar.plene in d.§.diligenter.iiij.colũ. & in sing.xcvij.Par.in d.ver.tortura.vers. an fama.et ĩ uerbo fuga officialis.§.j.Alex. post Bart.& ibi per Mar.ĩ d.§.pluriũ.Tho. Gramma.in vo xxxiiij.& in consil.xxxij. & consil.xlij.& in consilio xvij.Cum alijs ergo adminiculis facit indicium, alias non immo si iudex ex sola fama & nuda poneret reum ad torturam,& ille fuisset confessus,talis confessio non noceret sed habetur ac si fuisset extorta absq; indicijs,vt prosequitur Mar.in d.§.plurium.& in l.pe.ff.de quæstio.& in dicto singu.xcvij.& consil. xliij.Limita ij.ĩ diffamato & homine malę famæ & conditionis,nam tunc ex sola fama poterit torqueri,vt per Gandi.ibi in fi. & in tit.a quo vel a quibus fama.versi.sed pone quæstio,quę sæpe & præcedenti quæstio,alias secus,& And.& Mathe.in d.consi.ti.si damna clandestina.per illum text.x. no.in prin.vbi etiam ponit, quæ dicantur tales personę viles & malæ conditionis, & famæ & ꝙ hoc debeat apparere & constare ex actis,& processu,& non aliter vt per Ale.in cõsi.lxxxix.iij.col.iij.vo.& consi. v.j.vol.Augu.post Ange.in d gl.fama pub. & Bru.in d.tra.d.vers.an fama,& declara. ut per Bernar.post Ang.ubi supra.Quod sit

malæ famæ in eodem genere mali non in alio vt per Thom.Gram.in vo.xx.& Bernar.post Gan.di.in d.tit.a quo vel a quibus Tertio limita nisi fama esset vehemens,vt per Bar.in consi.clxxx.& per Bald.d.c.j. §.iniuria, & per Fely.& alios in d.c.veniens.per Ias.& alios in d.l.admonēdi.Augu.vbi supra.& Bru.in d.versi.fama Mar. in d.§.diligenter.& in d.§.plurium.& in d.sing.xcvij.& in cōsi.iij.& cōsi.xcix.Tho. Gram.in consi.lvij.Alexan.post Bar.in l. pen.ff.de quæstio.& in d.§.pluriū.in prin. Quæ autem dicatur fama vehemens relinquitur arbitrio iudicis, vt per Marsi.in d. §.plurium.& in d.singu.xcvij.Quarto limita nisi fama habuerit ortum a personis fidedignis,et personis honestis,vt per Marsi.in d.§.pluriū.& in d.sing.xcvij.& cōs.iij. & cōsi.xxxi.Ang.in gl.non a maliuolis.& Gand.in rub.qs sit esse,ma.& in rub.a quo vel qbus.et in rub.qui famę proba.Quinto limita nisi cū fama cōcurret dictum indici denunciantis maleficium cum iuramento, vt per Bar.in consi.lxxxvj.& Brun.vbi supra.Et no.ad effectum,vt fama operetur et faciat indiciū,est necesse ꝙ statim post delictum ortum habeat,non ex interuallo post delictum, vt Gandi.in d.rub.a quo vel a quibus.& per Mar.in d.§.plurium.& in l. vnius.ff.de quæstio.et per Thom.Gram.in vo.iij.Bante accusationem, & inquisitionem,& nō post, vt per Ancha.in cōsi.cliij. & Thom.Gram.in voto xxxiiij contrariū tenet Alexan.post Bar.in d.§.plurium,iiij. q.vbi, quod sufficit si pendente accusatione,& per Salyc.in l.ea quidem,C.de accusa,No.etiam quod dicit Bal.in l.iij.§.eiusdem.ff.de testi.in addi,Quod vbi est varia opinio gentium, quia vnus dicat vnum alius aliud talis fama nō facit indicium cū sit variabilis fama & sequitur Brun.in d. tract.xv.col.in si.ver.an fama publica.Ange.in gl.non semel tantum.Not.etiā ꝙ nisi dilucide probetur factum, infamia nō operatur,nec facit indicium, vt per Alex.post Bar.in d.§.plurium.& per Bal.in l.cassius. ff.de senato.No.etiam q iod dixit Innocē. in c.cum oporteat.de accusa ꝙ probata mala fama non admittitur ad probationē bonæ famæ, habetur post Bart.in.§.plurium. in apostil.& ibi i alia apostil.ver.quo qualiter probetur infamia.qualiter autem probetur fama,& testes debeant deponere vt probent habetur per Gādinum in ti.qual. fama probe.& per Bario.& post eum per Alex.& alios apost.& Mar.d.§.plurium, vbi plenissime cumulat,& in consi.xx.& consi.xliiij.& consi.lxxij.& consil.lxxvj. & consi.lxxxviij.Io.de Ami.consi.xxv.& consi.lx.& consi.lxxx.& consi.cxxviij.& consi.cxxxij.Thom.Gram.consil.xxvj.& in consi.xliij.vbi,ꝙ necesse est ꝙ testes deponant de causa ex qua fuit orta fama, & ꝙ causa sit probabilis et ple.in vo.xxxiiij. & vide multa consi.cumulata per Mar. in d.§.plurium.& debet constare ex processu quod ortum habuerit a fide dignis, vt per Deci.in cons.xxxvij.& no.vnū quod dicit Ale.post Bar.ibi in.§.pluriū.v.co.in apost, sed quid quod si decem testes deposuerint de fama licet formiter non deponant,vt requiritur & tradunt prædicti doct.vbi.supra,tamen probant ex quo decem testes faciunt vniuersitatem,vt ibi per eum: & sentit Mar.in singul.clxxvij.Et ideo cautela est vt examinentur super fama plures testes & numero decem, & tunc si deponant de ea semper fama probabitur per tot testes & per Par.in verbo tortura lo iij.ver.

112 quidam latro. † Tertium indiciū est fuga post delictum commissum, nam si post delictum commissum aufugerit,& non cōparuerit, sed vadit latitando talis fuga facit indicium vt traditur in l.lege cornelia. ff.ad sillen.tradunt doc.plene maxime Roma.& Ias.in d.l.admonendi.ff.de iureiur. Bar.tradit in l.j.ff.de boni.eo.qui sibi mor. consci.Bal.& Salyc.in l.in bonefidei.C.de iureiur.Bar.Rom.& alij.in d.l.lege cornelia.Iaco.de Bel.& Ange.in.§.si vero in authen.de exiben.reis.Ange.in glo.fama publi.& Augu.& Bernar.post eam plenissime Bru.in d.tract.indi.j.par.viij.col.versi. item potest esse aliud indicium.Ange in l. si.C.de quæstio.& Fely.in c.nullus de præsumptio.Cuma.consi.xliij.Ana.consi.j.Oldra.in consi.lxv.Alexan.consil.lxv.& cōsil.lxxvij.iij.volu.Bel.in rubri.de quæstio. j.& v.colum.plene Mar.in pra.in.§.diligē ter car.xvj.versi.modo quæro vlterius.& in rub.C.de proba.& in l.j.in prin.ff.quæstio.in singul.cix.& sing.ccccxcvij.& consi.xlix.& cōsi.lxxij.Paul.Grill.in tract.de quæstio.iij.q.Math.in consti.in quæstionibus.viij.no.& in consti.vniuersos.viij.not. & consti.clemētiæ.ij.not.Cepo.cōsi.xxix. & consil.xxxj.Ioan.de Ami.in consi.vii.& consil.lxxxv.& consil.lxxxvii.& cōsil. cxxxii.Deci.in consi.ccxxxiiij.Tho.Grā. in consil.xiiii.& consi.xvii.& con.xlij.& consi.xxxij.Par.in verbo tortura la j.ver. viso.de indicijs.Corne.in consi.lvij.ij.vol.

& Par.in d.versi.tortura, ver.an testes.Ex quorum omnium dictis distingue, Aut aufugit statim facto delicto,& se absentauit, & ante accusationem,aut aufugit post delictũ & post accusationem,& citationem emanatam.Primo casu concluditur auc.Bar. in l. j.ff.de boni.eo.qui sibi mor.cõsciue.Quod sola & nuda fuga non facit indicium sed suspitionem inducit Alex.in consi.lxv.j.vol. Limita nisi rumore perlato,vt per Bar.in l.si.ff.de quæstio.& Bru.in d.tractatu.xiij. col.in fin.iuncta vero,cum alijs adminiculis vt fama, & inimicitia,& alijs circunstãtijs,& coniecturis , facit indicium.Amplia etiã tunc in præparante & attentante aufugere,nam facit indicium sicut fuga in actu vt per Mar.in d.§.diligẽter.& in d.rub.C. de proba.& in d.l.j.in prin.ff.de quæstio. Dixit enim Bal.in l.pignoris gratia.C.de pigno.actio.Idem operatur fuga in actu sicut fuga in promptu,Amplia etiam in fuga socij criminis, nam facit indicium contra socium inquisitum vt per Thom,Gram.in d consil.lv.in fine,Limita tamen nisi fuga posset modo aliquo colorari, ex aliqua ꝓbabili causa,nam tunc non facit indicium. & ideo si dicat timuisse ne occidatur a consanguineis occisi, vt quia ab ipsis fuerit inculpatus,& tunc ex quo ei locus tutus nõ est absentauit se a loco & aufugit non facit indicium si de his constat,ita loquitur Bal. in d.l.in bonefidei.C.de iureiur.& Anto.de Cana.in trac.de tormen.vij.q.Idem si afferat se recessisse propter mercantias, nam si alias solitus erat vagari in diuersis locis ꝓ mercantijs excusatur , & fuga & absentia non facit indicium,vt per Brun.in d.tract. viij.& ix.car.j.par.idem ex alijs probabi-
113 libus causis. †Immo tunc si probationes non habeat starentur eius iuramẽto, si dixerit se ex his autem alijs causis probabilibus se absentasse.Cum ea quæ ĩ animo consistant directo per alios non possent probari nisi solo iuramento cui creditur , vt per gl.in.§.sed iste,insti.de actio.vbi plene Ias. & multa in hoc cumulat, Mar.in d.§.diligẽter.& in d.rub.C.de probatio.& per Ioan. de Arno.in problema.lxx.& Mar.in d.singu.cxv.& in l.qui falsam.ff.de fals.Et ꝙ si ex aliqua causa probabili coloret , vt propter timorem parcialitatis & ne offendatur,plene Io.de Ami,in consi,vij.vbi etiam propter verba minatoria a parte aduersa. & d.consil.viij.& d.consi. lxxxvij.& per Anto.de Cana.in tra.de torm.vij.q.& per Mar.in consi,xlix.& per Felyn.in c.nullus de præsump.Idem quando aufugit ad euitandum facti violentiam , vt quia de facto erat capiendus vt dicit Tho.Gram.in vol. x.in addi.et per Bar. in l.quid sit fugitiuus. §.j.ff.de edil.edi.& vide per Math.in constit.clementiæ iij.no.Idẽ si aufugisset a manibus familię, & postea citatus comparuisset, nam non facit indicium prior fuga vt per Felyn.in d.c.nullus. Idem si aufugiens prius reputabatur homo bonæ vitæ conditionis & famæ vt per Marsil.in d.consil. xlix.immo fuga iuncta cum fama seu alijs indicijs non facit indicium , nisi concurrat leuitas personæ preterquam in iste de visu ita dixit And.in d.consti,si dãna clandestina.ij.colum.versi.magis mouetur iudex & de prædictis vide per Brun.d.tra.i.par. ix.col.& seq.post Archi.in c,decernimus. iii.q.ix.vbi etiã per Brun.Quod statur etiã iuramento.Limita tamen prædicta,& tempera,vt faciat indicium , quando fuga fuerit ita certa & manifesta,per vehementem præsumptionem,ꝙ se absentauerit ex causa delicti,ita dixit Archi.in c,nihilominus. iii,quæst.viii.& c.cum contumacia.de hæreti.in sexto.& Brun.in dicto tracta. colũ. ix.Nisi per claras contrarias probationes de causa vera absentiæ probasset.Secundo vero casu quando aufugit post accusationem,vel inquisitionem,dic ꝙ aut ante citationem,aut post citationem emanatam aufugit . Primo casu nullum facit indicium, nec suspitionẽ,ut per Bar.in d.l.i.ff.de bon. eo.qui sibi mor.consci.Etiam si reus staret cautus in domo, vel alibi ne caperetur, non facit inditium, vt per Bar.& post eũ Alex. & Ange,in l,si.ff.de quæst.& Roma.in d.l. lege cornelia.Et ne dum procedit, quando fuisset accusatus,sed etiã si adhuc non fuisset accusatus,sed pręcessissent minæ de accusando,vel esset uerisimilis suspitio de accusando,nam tunc idem operatur, ac si accusasset, vt prosequitur Mar.in d.§.diligenter.& in d.rub.C.de probat.& in d.l.j.in princ.ff.de quæsti.& in sing.ccccxcvii.Ange.in d.gl.fama publ,Rom.in d.l.lege cornelia.Brun,in d.trac.ix.col.Dec.in cõsi.ccxxxiiii.Io.de Ami.in consi.xxxvii.Et sic nec etiam facit indicium,potuit enim dubitare vtroq; casu,ne a familia caperetur, vt no.Bar.in l.quid sit fugitiuus.§.scienti.ff.de edil,edi.si tamen postea citatus comparuerit,vt ibi per Bar.& Brun.in d.tra.viii,col. alias secus vt infra.Limita tñ prædicta,nisi alias suspitio laboraret. nam tũc faceret indicium vt per Ange,in d.glo,fama publ,Si

vero aufugit post citationem, & tunc aut erat liber, aut impoſſe, curiæ carceratus, Primo caſu ſi citatus non comparuerit, ſed in contumacia perſeuerauerit, & fuerit bānitus tunc talis contumacia, & bannum, & fuga, facit indicium ad tortura ſecundū Ni col. de Meda. & Bal. in l. j. C. de hære. inſti, & per Paul. de Caſtr. in l. raptores. C. de epiſ. & cle. & Mathe. in conſtit. in quæſtionibus. viij. no. Vbi dicunt ex tali fuga non condemnatur, ſed torquetur, idem dicit in conſti. ſi quis rapere. ij. no. x. q. Brun. etiam tradit in d. trac. indi. ix. char. iij. col. ver. addo alium notabilem caſum, & per Par. in d. tra. in verbo tortura. lo iij. verſi, ſequitur quæſtio. in fi. vbi ſecundum qualitatē perſone. Mar. in prac. in. §. diligenter. car. xx, iiij. col. in fi. ver. quæro vlterius an contumacia. & in l. j. in princ. ij. col. in l. pen. in fi. ff. de qō. & in ſing. cxvij. & conſi. cxvij. & per Ioan. de Arno. in epit. xci. & in cōmen. cxi. & Thom. Gram. in conſi. xxxiiij. & in conſil. xlv. & conſil. lv. & conſi. lvij. verſic. item decimo & de fuga poſt citationem, & contumacia & fuga per Tho. Gram. in con

114 ſil. xxxij. †Licet contrarium dixit in conſil. xxxvij. Quod ex ſola contumacia non torquetur abſq; alijs indicijs licet ibi dicat niſi concurrat bannum vltra contumaciam, & ita intelligit dictam doct. Bald. in d. l. j. Limita tamen intellige, qñ contumacia fuiſſet legitime contracta, & non aliter, & per Thom. Gram. in d. cōſi. xxxvij. Et locum etiam habeat, in vero contumace, qñ perſonaliter fuiſſet citatus & nō do mi, vt per eundem Thom. Gram. in conſil. xlv. limita tamen vt per Mathe. in conſtit. clementie. iij. no. vbi abſentia, & fuga fuiſſet colorata ex cauſa probabili, vt quia citatus ſe abſentaſſet ad regem, nā licet fuerit bannitus ſi poſtea rex remiſiſſet ad iudicem bannientem, vt prouideat de iuſtitia tale bannum, & fuga, & non faceret indicium, vt ibi per eum. Sed mirandum eſt, ſi prædictam conſti. clementie, bannitus habet tempus ad comparēdum, & infra duos menſes non poteſt capi, nec offendi, & ſpōte comparens relaxatur fideiuſſoribus, & auditur in ſuis defenſionibus, quomodo ergo talis contumacia & bannum in regno faciat indicium contra ſponte comparentē, licet fortem procederet ſi in banno fuiſſet captus vt ex hoc ſolo poſſet torqueri. Item docto. ſupradicti loquūtur in caſu quo per ſtatutū poſſet cōpetere, & purgare cōtumaciam, nā ēt ſponte comparens, pōt torque-

ri ex præcedēti contumacia, abſq; alijs indicijs, & ſi loquunt iuxta diſpoſitionē d. cōſti. clemēne. vt poſſit cōparere, et tñ torqueatur. Crederē non paſſim locū habere, ſed ī perſonis leuibus, non in alijs, vt ſentire vr̄ Bal. in d. l. j. C. de hære. inſti. quatenus dicit ſecundū qualitatē perſonarum poſſe torqueri, & ſentit Par. in d. verſ. ſequitur qō. Sed quid ſi bannitur ab vno officiali, & capiatē pro alio delicto, vel eodem ab alio officiali maiore vel minore, an illud bannum & contumacia faciat indicium, vt ex eo torqueri poſſit corā iudice nō banniente, dic q̄ decidi pōt ex dictis per Math. in conſti. humanitatem xiij. no. ver. ſed iuxta p̄miſſa vbi ponit an ſi ſe defendat extra carceres.

115 †Idem dicas, ſi dum capit' a familia iuſte, nā ſi reliſtat in capiendo talis reſiſtētia facit indicium, ſecus tñ, ſi iniuſte capitur nam ne dum non facit indicium, & per lo. de Ami. in conſi. cxxxiiij. immo occidere pōt vt per Par. ī d. tract. in verbo reſiſtētia.

116 & Mar. in l. j. in prin. ff. de licar. †Secundo caſu, qñ erat carceratus & aufugit, dic q̄ aut iniuſte detinebatur, & tunc aufugiēs a carcere non torquetur, ex hoc cū talis fuga non facit indicium, vt per Alex. in cōſi. cxliiij. ij. volu. & Mathe. in dicta conſtitu. clementie. in ſi. iij. no. vbi optime, & ibi ſi accedit ad ſuperiorem, q̄ talis fuga nō facit indicium nec contumax reputatur. Aut iuſte detinebatur, & tūc ſi animo redeundi receſsit, vt quia poſtea rediit, & tūc nec ēt facit indicium, vt per Bar. in l. quid ſit fugitiuus. §. ſcienti. ff. de edil. edi. & dixit Bal. in l. j. C. de ſeru. fugit. Quod ſtatutū puniens fugientem de carcere, non includit illos, qui exiuerunt animo redeundi, argu. no. in. §. pa uonum inſt. tu. de rer. diuiſ. Brun. in d. trac. vi. j. col. & per Marſi. in cōſil. cxxj. in principio. Qualiter autem cōſtet, q̄ animo redeūdi, tradit Paul. Gril. in tracta. de relaxatio. carce. in titu. de fuga carcer. & vide per Cane. ſuper prag. reg inoleuit. Vbi ponit, ſi qs datus eſt pro carcerato alicui aſsignando domum aut alium locum pro carcere, ſi diſceſsit, deinde redit non eſt rupta fideiuſſio, vt ad pœnam teneatur. Aut animo non redeundi & tunc facit indicium ſiue hoſtio aperto ſiue non, non tñ habetur pro cōfeſſo, vt per Thom. Gramm. in vo. xxxvij. in fin. & cōſil. lvij. & per Fely. in d. ca. nullus, & Marſil. in d. §. diligenter Et effractis carceribus, aut cippis cō idem ſit vt per Bal. in l. ſuccurritur. ff. quib. ex cau. ma. Brun. vbi ſupra ix. col. abſq; tamen conſpiratio-

ne.Idem si tenebat aufugere vel præparabat fugere attēiando rumpere, vt solet multoties fieri, facit indicium per ea quæ supra dicta sunt vt per Mar.in d.§.diligenter.& in d.rubr.C.de proba.Cum idem operetur fuga in promptu sicut in actu, per d.Bal.in d.l.pignoris gratia. Dummodo carcer fuerit publicus, & per Bal.in d.l.admonendi, & Bru.ubi supra ix.col.Aut cum conspiratione,& tunc ne dum facit indicium, sed plenam probationem,& habetur pro confesso,& pœna capitis punitur l.in eos.ff.de custo.reo.vbi Bar.quam legem.ita intelligunt doc. Vt procedat quādo quis aufugiat a carcere ruptis ferris,& cippis, & carcere, cum conspiratione,& non aliter.nā absque conspiratione non habetur pro cōfesso, nec locum habet d.l.in eos.vbi ibidem per Alberi.de Rosa.& ita plene Tho.Grā. in dicto vo.trigesimoseptimo,& Alex.post Bar.in d.l.in eos.& per Fely.in d.c.nullus. de præsumptio.& per Thom.Gram.in cōsilio lvij.& vide & limita multis modis,& & per Paul.Grillan.in tractatu de fuga carcer.a.j.quæstione.& per Bel.in prac.in tit. de quæstion.v.col.& Par.in dicto trac.car. xxxj.Ioan.And.in Specu.in titu.de præsumption.§.species.versi.violenta.Vbi de arrestato in ciuitate, vel palacio si aufugit an habeatur pro confesso.Quod tamen limita vt supra, nisi iniuste fuerit detentus & carceratus, unam aufugiendo nō habetur pro confesso, immo tūc licet occidere custodes carceris impune, vt prosequitur Marsi. in d.§.diligenter.& in d.rubr.C.de probationibus,in.l.j.in princip.ff.de sicar.& par. in tractatu sindica.car.nonagesimasecunda & car.l.Thom.Gram. in consi.lj.& in vo.

117 trigesimonono, & vo.xl. † Immo tunc aufugiendo non dicitur rumpere fideiussionem de securo carcere, quando aufugit iniuste detentus, vt per Thom.gram.in.d.cōsil.li.& in vo.vlii.idem dic si aufugiat timens feuitiam iudicis minantis, & metum inferentis, vel quia solitus de facto procedere, vt per Tho.Grā.in dicto vot.xxxix. & xl.& Par.in d.tracta. in verbo fideiussor.versi.subijcio.ibi tenetur autem iudex & in verbo fuge officialis.§.j.Vbi si aufugiat propter minas atroces, & feuitiam iudicis, non habet præsumptionem contra se criminis, & sic tunc non facit indicium, nec ad penam tenetur fideiussionis.idem si dolo iudicis aufugiat, vt per Cepo.in cōsi. xxv.Quę no.quia habui i facto, vt ex premissis defendas fideiussores. An autem aufugiens fractis cippis, & carcere etiā absq cōspiratione, teneatur de fractoribus, iuxta l.j.ff.de effra.Et qua pœna dic & prosequere vt per Thom.Gram.d.voto.xxxvij. vbi etiam si attentauerit fugere ꝙ ex hoc fuit positus ad torturam ex quo conspirauerunt,& non aufugerunt quia detecti & non poruerunt aufugere, vt per Bel.in pract.in rub.de quæstio.v.col.& per] Cuma.in consi.cv.Quæ bene no.quia quotidiana & solent in facto contingere.In quibus autē casibus fuga inducat probationē dic vt per Roman.in d.l.lege.cornel.& in d.l.admonendi.per Ange.in d.glos.fama publica.& Brun.in dicto tracta. nona col.& Bel.vbi supra.v.col.& Pau.Grill.in dicto tracta.& per Marsi.in d.§.diligenter.& per Fely.in d.c.nullus.in quibus inter alios Contra officialem inquisitum de barataria si aufugit habetur pro confesso,& cōdemnari potest, Quod procedit nisi reuertatur, nam eo reuerso ad sindicandum, requiruntur plene probationes, vt per Brun.vbi supra.& Pari.in d.tractatu sindica.car.li.& sequen. versicu.fuga & car.xc.ver.probatio.& cir

118 ca princip.operis,de offi.sindi. †Quartum indicium extat in inimicitia, vt per Specu.in titu.de præsumptio.§.ij.versi.sed pone.Vbi si quis reperiatur occisus & extet inimicitia cum aliquo, præsumitur contra inimicum,& facit indicium ad torquēdum, quod intelligit Ludoui.in l.j.§.hoc re scriptum.ff.ad silleia, quando ille fuisset inimicus capitalis, quod etiam sequitur Ange. in glo.fama publica.viij.col.versic.quid si repertatur quidam occisus.& Bru.in tracta.xiiij.col.ver.aliud esset indicium.Io.de Ami.consil.li.Pari.in verbo tortura.lo iij. versi.mandauit rex.ibi præsumitur contra inimicum. Et sic per eos concluditur ꝙ inimicitia capitalis facit indicium, & non leuis, nam ex leui inimicitia non torquetur sicut nō repellit testē, vt prosequitur Mar. in d.§.diligenter.xvj.car.ij.col.ver.quæro vlterius an inimicitia.in hoc tamē communiter cōcluditur ex sola inimicitia nō posse torqueri, licet capitali, nisi alia cōcurrāt vt fama vel aliud indicium remotū, vt per Gandi.in rubr.de quæstio.& Imo.in l.si.ff. de hære.insti.cum vnum indicium remotū non sufficiat ad torturam, sed alia debent concurrere, & ita etiam tenet August.post Ange.in d.gl.fama pub.& plene Mar.in d. §.diligenter.& plene in l.j.in.§.præterea vbi multa tradit de effectu inimicitie.ff.de quæstio.& plene in consi.lxxij.& consi.iij. & consil.

& consi.viij.& consi.xxxiiij.Par.in d.trac.
car.xciiij.Mat.in cōsti.in quæstionibus.pe.
gl.vbi qualis esse debeat.Tho.Gra.in cōsi.
iij.plene in vo.xv.& volu.30.& vol.34.ex
quibus concluditur solam inimicitiā non fa
cere indicium,sed iuncta cum alijs admini-
culis,dummodo talis inimicitia fuerit capi-
talis,nam leuis non sufficit, vt per Thom.
Gram.in d.vo.xxxiiij.& per eundem in cō
sil.xliiij.& per Mar.consi.viij.& cōsi.iij.&
cōsi.lxxij.vbi cōcurrente fama. Extēde ne
dum si inimicitia fuerit causata ex offensa,
offenti sed ex offensa suorū vt per Gand.in
rub.de indi.dubtia.ad tortu.in primo indi-
cio vbi qui dicantur sui inimici, vbi etiam
si conuersatus fuerit cum inimicis iniuria-
ti.& offensi. vt ibidem in secundo indicio.
Amplia etiam in inimicitia de recenti recō
ciliata,nam per reconciliationem de recen
ti non est sublatus effectus inimicitie,vt ple
ne Marsi.in d.l.j.§.præterea.& per Thom.
Gramma.d.consi.xliiij. In antiquo vero re
conciliato proficit,vt per Thom.Gram.in
vo.xxx.Qui autem dicatur capitalis inimi
cus,& ex quibus contrahatur, dic q ne dū
ex offensione personali sed ex verbis atro-
cibus iniuriosis vt per Mar. in d.§.præte-
rea.vbi ex quibus causatur capitalis inimi
citia & in d.consi.iij.& consi.xx.& consil.
viii.& consi.xxxiiij.vbi quis dicatur capi-
talis inimicus.Idem si quæstio status mouea
tur vt quia de libertate querat ad seruitu-
tē redigere vt per eundem in d.§.præterea
& in d.consi.iij.& in consi.lxv.item si deti
nuerit in carcere vt per Math.in consi.xx.
viij.per Tho.Gram.consi.xlvj.vbi ex tor-
tura, & carceratione, vbi etiam q quæ sit
capitalis relinquitur arbitrio iudicis.& qui
fuerit mortem minatus vt per Thom.Grā.
in d.consi.xliiij.Et accusatur de crimine ca
pitali, vel quæstio mouetur maioris partis
bonorum vt in authen.si dicatur.C.de test.
& per Mar.in d.§.præterea. Vbi plene vi-
de ex quibus capitalis contrahitur inimici
tia.vbi plene & ibi in fi. An dictum inimici
faciat indicium, & quid si non sit capitalis
inimicus,an eius dictum faciat indiciū. Li-
mita nisi inimicitia processerit culpa offen-
si.& non offendētis,vt per Thom.Gram.in
vo.xxx.dic vt per Bar.& Alex. post eū &
aliū apost:l.in l.j.§.cum quis.ff.de qō.& ibi
per Mar.Idem intellige dummodo probe-
tur qualitas inimicitiæ in specie, nec suffi-
cit in genere,ideo testes debent causam ini
micitiæ allegare,in specie,nec sufficit depo
nere in genere esse inimicū talens, alias nō

probaretur inimicitia vt per Thom.Grā.
in consi.xij.consi.xliiij.& per Bal. in d.au-
then.si dicatur & in l.ij.C.eo & per doc.in
cap.cum oporteat de accusa.& dixit Bart.
in l.ij.ff.de appel.recl.& Par.in d.tracta.in
verbo tortura lo iij ver.An stetur dicto.tor
ti ibi an testis, qui non debuit examinari,
q inimicitia generalis in teste non impedit
119 quo minus faciat indicium. †Quintum
indicium est mendacium & variatio si qui-
situm,vel accusati,respondentis, nam si in-
terrogatus deprehendatur in mendacio &
variatione potest torqueri vt per Bart.in l.
fi.ff.de quæstio.& in l. de minore.§.pluriū.
eod.titu.Vbi non parent calamo iudex sæ-
pius interrogando & sequitur Ang. in glo.
fama pub.ix.q.& Rom.consi.viij.Par. ple-
ne in verbo tortura lo tertio ver.mādauit
rex circa medium.Mar.in d.§.diligēter. in
duplici loco & in.§.quoniā in d.§.plurium
& in l.ex libero.ff.de quæstio.& in l.eos.ff.
de fal.& in l.fi.de quæstio.Bru.in d.trac.xj.
col.ver quero an mēdacium.Mar. consi.lj.
& consi.xv.& consi.cxxx.Bal.in l.presbi-
teri.C.de epis.& cle.Bru.in d.tra.iij.q.prin
ci.v.car.ver.alia sunt indicia Thom. Grā.
in consi.v.& in consi.xvij.Alexā.in consil.
lxij.iij. vol.Cur.in consi xlj.circa fi.Fely.in
c.literas.de præsum.Tho.Grā.in vo. xxx.
in fin.multa per Par.in verbo tortura lo j.
Communiter autem tenetur, q sola varia-
tio,& mendacium nō facit indicium,ad tor
turam,sed quādam suspitionem, vt cū alijs
iuncta, & iunctum faciat indicium ad tor-
quendum cum hoc sit remotum indiciū &
vnum non sufficit vt supra dictum est de fu
ga & ita tenet.Mar.in d.§.diligenter & in
d.consi.lj.Vbi,licet reus respondēdo inqui
sitioni negauerit,licet contra eū fuerit pro-
batum, non tamen ex hoc torqueri potest.
tanquam mendax & varius & idem consu
luit.Io.de Ami,in consi.cxxxiiij.Pau.Gril.
in tra.de relaxa.carce.in tit.de fuga carcer.
per Maran.in spe.aureo in vij.membro in-
dicij.ver.ex prædictis.Augu.Post. Ange.in
d.glo,fama pub.ix.quæstione.Vbi si nullis
indicijs fuerit tortus,licet millies variaue-
rit non potest torqueri iterum,ex hoc q sit
varius.& Mar.in consi.xv.vbi idem Con-
trarium tamen dicit in sing.ciij.incip.varie
tas & vide in d.§.diligenter.car. xviij. col.
ij.versi.quero vlterius.& in d.§.pluriū.vbi
vt supra.Si sine indicijs fuerit tortus nō no
cet variatio.& in.§.quoniā in prac. & Bru.
in d.tract.v.car.xiiij.col. ver. alia etiā sunt
indicia,Et vide q nō facit indicium varia-

riatio,& mendaciũ;plene per Tho, Gram,
in vo.xxx.vbi dicit ita communiter tene-
ri & obseruari aucto.And.in consi.si dam-
na clandestina & ibi Math. in xiiij.not.j.q.
& maxime in reg. per ritum magnæ curiæ
per quem principalis potest impune respõ
dere citra metum periurij, & variationis,
& per Mar.in d.consi.lj. vide multa pro &
contra tradita per Par.in dicto tract. in ver
bo tortura lo j. versic. viso de indicijs vbi
plene. Et ibi intelligit vbi variat circa fa-
ctum principale,non quando circa circun-
stãtias,& qualitates delicti & in verbo tor-
120 tura lo tertio versic. confessio. †Sextũ
indicium est inconstantia,titubatio, & tre-
pidatio,dum interrogatur,nam si constan-
ter,aut titubanter loquitur,& trepidanter,
& cum pallore,hæc indiciũ faciunt ad tor
turam,vt prosequitur.Bart. & Mar. in d.l.
fina.ff. de quęstio. & in dicto.§.plurium &
Marsi.in d.§.diligenter & Ange. in glo.fa-
ma pub.ix.q.Par.in d.versic.tortura lo pri-
mo versi.siquis est inuentus. Nam hęc sunt
signa male conscientiæ, vt per Lucam de
pen. in l. euictiones.C.de cur. publi.& in l.
quoties.C.de digni.lib.xij.Bal.in l.presby-
teri.C.de episc.& cleri. Ideo datur cautela
vt sæpius interrogetur,& facit in actis scri-
bi qua constantia,quo pallore,& qua trepi
datione & per Thom.Gram.in consi.lxvij.
& in volu.xxx.in princi. Sed dic ꝙ com-
muniter tenetur quod hæc sola non faciunt
indicium,nisi alia concurrant,cum nonnul
li ob periculi magnitudinem, & pusillani-
mitatem, & cordis debilitatem, inconstan-
ter loquantur,& pallescunt,& trepidãt, vt
prosequitur Lud. de pe. in d.l.quoties. vbi
ad plenum de hoc,& ita concludit non fa-
cere indicium & Par.in d.verbo tortura lo
primo ver.viso.Vbi ad hoc vt etiam varia
tio faciat indicium,necesse est, vt præstetur
iuramentum calumniæ,& non aliter in ca-
su quo faceret indicium, & ibi quando di-
catur variare,vbi ẽt refert de facto contin-
gisse, quod dum quidam esset innocens &
duceretur ante aulam,vbi erat corda quod
cecidit remisit egestionem & minxit se &
ita tenet Thom. Gram. in dicto vo.xxx.&
August.post Ang.in d.glo.fama pub.ix.qõ.
vbi etiam limita & vide per Marsi. in d.§.
diligenter & Brun.in dicto tracta.col.xiiij.
121 versi.alia quædam indicia. †Septimum
indicium est confessio facta extra iudiciũ,
de delicto, & iactatio de delicto, Et ideo si
constat per testes,& contestes,loco,& tem-
pore,de tali confessione potest torqueri vt

per glos.& Bartol. in l. capite quinto.ff.de adulte. & ibi per Alexand. post Bartol. & docto.in l.admonendi.ff.de iureiuran. Alexand.post Bartol. in l.quoniam.C. de infami.& in l.fina.ff.de quæstioni.Ange.in glo. fama public. versicu.quero an vnum indicium & in glos.compar. in quis,& to. neg. Bald. in l. prima.vltima column.C.de confess.Felyn.in cap.de hoc.de simo.& in cap. at si clerici.de indicijs.Iason.in l. magistratibus.ff.de iurisdi.om. iudi.Brun.in d.tract. x.colum.versi.aliud est indicium generale Part.in d.versicu. tortura lo secundo & lo tertio.versicu.mandauit rex circa medium Marsil.plene in d.§.diligenter car.xvj. versicu.quero vlterius an cõfessio & in.§.examinanda & in.§.quoniam & in l. de minore in princi.ff.de quæstio.& in singu. cccx. & in singu.cccccxciiij. plene per Math.in constitu.humanitatem v.no. vbi dum modo per duos testes probet examinatos,parte citata ad videndum iuramenta testium, & non aliter. Vel quod fuerint examinati in præsentia partis,& per Thom. Gram.in consi.32. Amplia etiam in confessione minoris absque curatoris authoritate. vt per Bald.in l.clarum.C.de auct.præstan. Mar. in d.§.diligẽter & in d.l.de minore in princi.Amplia etiam parte absente, licet aliquo contra,vt per Bru.vbi supra & Bar. in d.l. quoniam.Amplia etiam si fuisset facta corã notario actorum,absente iudice,vel coram iudice non in forma iudicij, nam facit indicium vt not.glos.in l.iubemus,C.de lib.causa & ibi Salycetus & Roma,consi.viij Bru. vbi supra Math.in d. consti. humanitatem v.not.Marsi.in l.prima.in princ.ff.de quæstio.& in d.§.plurium & in pra..in.§.postquam.Intellige dummodo confessio extraiudicialis fuerit certa & manifesta,loco,& tempore commisit delicti,vt per Brun.vbi supra allegat tenere Bald,in d.l.admonendi.multo magis si fuerit verisimilis operaretur,vt per Brun.vbi supra & Marsil.vbi supra.In quibus quod facit plenam probationem.Idem si fuerit iurata vt per Marsi. in pra,in.§.secunda quæstio.& in rub.C.de proba.& in l. pen.ff.de quæstio. Tho.Gra. in consil.xl.& vide per Par.in d.tra.in ver. tortura.lo primo.versic.quia communiter. Vbi ꝙ debet esse certa,& verisimilis,loco, tempore,& non aliter, facit indicium. Limitate nisi fuisset reuocata prætextu erroris,etiam si de errore non doceatur.& ideo cautela datur vt semper confessio extraiudicialis reuocetur tanquam erronea, nam

tunc non faceret indicium, licet de errore non probauerit ita singulariter dixit Bald. in l.prima.penul.colū.C.de cōfess.& Brun. in d.loco in fin.d.ver. Math.in d.consti.humanitatem.Iaf.plene in d.l.magistratus.vbi dat cautelam,& dicit fore singulare, vt eut tetur amici tortura Mar. in dicto.§.diligenter & in d.lingu.cccx. & in.§.examinanda in pra.Felyn.in cap.olim.iij.colum. versic. secundus de rescript.& per Ioan. de Arno. in singula.xciiij.Thom.ferra.in car.27.Felyn.cap.cum dilecti.v.colum.de accus. per Thom Gramma.in vol.xvj. Limita etiam nisi fuisset probata per testes singulares, nā non facit indicium, cum tantum probent mille testes singulares quam vnus de vnica confessione, vt prosequitur Marsil. in pra. & in.§.diligenter.iij. colum. Facit dictum. Deci.in consil.cccx. Vbi dixit minus probare plures testes singulares, quam vnus. Limita etiam in crimine ciuiliter moto, vt per Pastor.& Felyn.in dicto capit. olim & Iaso. in dicta l. magistratus. Sed an ex tali confessione extraiudiciali, cogatur confitens, perseuerare in confessione per torturam.Bartol. in l. clarum.C.de aut.præstan. Dicit φ si est verisimilis talis confessio,cogi potest ad perseuerandum non aliter, de quo dic vt per Brun.vbi supra d.ver. aliud est indicium. Quid autem de confessione facta coram iudice incompetēte,an faciat indicium coram competenti.& an cogatur perseuerare coram competente.in dicta cō fessione.dic vt per doct.in d.c.at si clerici, de iudi.Ange.in glo. nec non ad denunciā, versicu. quero an confessio & ibidem per Bernard.post eum & per Brun.in d.versic. est aliud indicium xj.colum. Capi. in deci. fac.consi.clxxix. Vbi,an valeat vt extraiudicialis & Math.in dicta consti.humanitatem.vj.not.Iaso.in dicta l.magistratibus. In quibus quod facit indicium & cogitur perseuerare Thom.Gram.consi.xlij.& no.De confessione extraiudiciali,quod potest condemnari ex tali confessione tanquam se iactās,& glorians, de delicto extra ordinē vt dixit Pari. in d.tracta. in verbo tortura lo primo versicu.quia cōmuniter & per Mar. in d.§.diligenter & in l. eos.ff. de falsis, & in l.de minore in princi.ff.de quæstio. Item dicta confessio cum iuramento plene probat vt per Thom.Gram.in consil.xl.immo si concurrant aliquæ coniecturæ condemnari potest pro delicto vt per Capi.in d. decisio.clxxix.post Fely.in c.olim.viij.limi. de

122 rescriptis. †Octauum indicium est confessio, & dictū socij criminis, nam si interrogetur & maxime in tortura & dicat talē cōlocium in delicto,fuisse, tale dictum facit indicium contra socium, de quo an faciat indicium per Gandi. in rubri. de quæstio. iij.colum.& iiij.Bel.in practi.in rub.cap.de quæstio.x.& xj.colum.Bartol.in l.prima.§. si seruus.& in l.repeti.§.primo.ff.de quæst. Bon.in rub.quę præcedere debent tor.Angel.in glo.fama publi.versic.quero an particeps & in x.quæstio.& ibi Augu. & Bernar.Brun.in d.tracta.xj.colum.versicu. addendo ad supradicta vbi plene Par.in dicto tracta.in verbo tortura la prima versic. an stetur dicto torti Alexand.post Bar.in l.reperti.§.j.ff.de quæstio. & in l.j.§.si seruus. ff.co.Cyn.Bald.& Salyce.in l.fin.C.de accusa.post glo.ibi Alexand.post Bartol.plene vbi supra & in consi.127.vij.volumi.& consil.132.primo volu.& consil.69.secūdo volumi. & consil.120. vij.colum. Iaso.in l. j.§.si tibi.ff.de condi.ob tur.ca.plene Marsil.d.§.diligenter.xv. car. versicu. vlterius quero an socius criminis & in l. prima.§. diuus Antoninus.ff.de quæstio.& in consil. secundo consi.duodecimo consil.xv. consi, xx.consil.xxij.consil.vigesimooctauo consil.lxj.consil. 74.consi.109.consil.130.& in l.qui falsam.ff.de fals.& in l.is qui cum telo. & in l.si forte.C.de sica.& in l prima.§.qui cum latrones.& in l. de minore.§ tormenta.ff.de quæstio.& in ling.ccccix. & in sing. cccxcix.Fulgo.consil.71.Ana. consilio 69. Cæpo.consi.31. Roma.consil.cliiij.Deci.in consi.234.Paul.de Cast.consi.224. Mathe. in constitu. si damna clandestina.ix.not.v. qō.Tho.Gram.in vo.iij.& in consil.xxxv. & consil.xxxviij.consilio lxi.consil. lxvj. consilio xlix.consil.lxx.consil. xxj. consil. lix.consil.xl.consil.xxxvij. consil.xliiij.& in vol.vj.& in vo.xv. & in vo.34.Ioan. de Ami. consil.27.& consilio 138.Par. in verbo tortura lo tertio versicu. an stetur dicto torti & ver. confessio sociorum. Ex quorum omnium dictis talis deprehenditur doctrina,& conclusio,φ dictum socij criminis & confessio non facit indicium ad torturā, sed ad inquirendum tantū & ita communiter tenetur per doct. vt per Aug. post Ang. in d.glo.fama publi.ver.quero an particeps post Ang.in l.& si certus.ff.ad silleia,& per Thom.Gramma.in dicto consil.38.& Mar. in dicto.§.diligēter.Fallit in casibus in quibus interrogari pōt de consocijs de quibus per glo.& docto.in d.l.fina.C.de accusa. & Gandi. in rubri. de qō.iiij.col.& enumerat

Bru.in d.ver.addo aliud indiciũ post Bart. in d.l.repeti.§.j. vbi plene Mar. & in d.§. diuus Antoninus & Thom. Gram. in cõsil. xxj.& consi.xxxviij.vt in delictis quæ cõmittuntur propter commodum proprium, & nõ in offensam principaliter vel odium alterius, vt falsam monetam committere,& cõmittere crimen læsę maiestatis,& in alijs in quibus verisimiliter concurrunt plures, vnus non potest hæc faciliter committere, in his enim potest interrogari de socijs, in his vero quæ committuntur principaliter in odium,& offensam alterius, vt in homicidio,& alijs huiusmodi non licet de socijs interrogare.d.l.fin.& d.l.repeti.§.j.idem in causis concernentibus communem,vtilitatem potest de socijs interrogari per Alex. post Bar.in d.l.repeti.per l. si.C.de mathema.& in d.l.repeti.per eũdem Alex. Quod idem in crimine assasinij, ꝙ licet interrogare de socijs,& ꝙ in crimine læsę maiestatis,diuinæ & humanæ licet de socijs interrogare per Mar.in consi.j.& consil.cix.lo. de Ami.consi.xxvij.Math.in consti.si damna clandestina.& per Capi. in decisio.fac. consi.cxxx.In furto vero non licet interrogare nisi fuerit latro,cum alius sit fur, alius latro, vt per Mar.in cõsi. xxij.& plene per Thom.Gram.in consil. lix. vbi de duobus cap.reg.incip.statuit & in cap. frequens & in effrenata.& in capit.in accusatis.Vbi dictum trium latronum nedum facit indiciũ ad torturam,sed plene probant,& ibi qualiter intelligantur d.c. reg. & per eundẽ in consi.xxxvii.& per Mathe.in d.constitu.si damna clandestina ix.no.v.q.& ibidem remissiue.An in alijs quam exceptuatis. Sed intellige in casibus in quibus licet interrogare,concurrentibus infrascriptis facit indicium,& non aliter secundum Saly.in d.l.fi. & Bru.vbi supra in si.xii,colũ.Et primo ꝙ contra inculpatum præcedat aliqua præsumptio,alias non facit indicium,nec ex cõfessione socii potest torqueri, & sic alijs cõcurrentibus ita per Gandi.in d.tit. de quęstio.& Augu.post Ange.in glo.fama publi. ver.quero an particeps Mar. in d.singula. ccix.& in d.§.diligenter,& d.consi.xxviii, & d.consil.lxxiiii. & d. consi.cxxx. & d. consi.cix.Mar plene in d.constitu.si damna clandestina Tho.Grãma.in d.consi.xxi, & in consil.xxxviii.& in alijs consilijs supra & consi.xxxv.& consi.lxv. & in vo.vi.lo. de Ami.consi.xxvii.& in d.vo.vi. Erit adminiculum,si inculpatus habuerit conuersationem cũ inquisito, & intellige ꝙ testes examinati super alijs cõcurrentibus,ꝙ sint examinati inculpato citato, alias non facit indicium dictum socij,vt per Mar.in d.cõsti.si damna clandestina.ix.not.v.q.Limita tamen,nisi in casibus existentibus difficilis probationis,nam tũc admittitur absq; alijs indicijs vt per Math.in consti.si damna clãdestina d.no.ix.v.q allegat Pau.de Cast. in consi.cxx.Quod intellige cũ tortura vt per eum & per Mar.in consi.lxj. Item requiritur ꝙ inculpatus fuerit malæ vitæ,& famę, & conuersationis,vt per Gandi. vbi supra, & Augu.vbi supra & per Mat.in d. consti. si damna clandestina vbi si est bonæ vitæ & famæ,non facit indicium,nisi essent plures cõsitentes & tunc datur copia vt se defendat aduersus confessiones,licet ẽt Fulg. referat quendã tenere, ꝙ ẽt tũc quando est malæ vitæ & famę,ꝙ faciat indicium in casibus non exceptuatis & per eum in consi. lxxj.& per Bernar.post Ang. vbi supra,& Gand.in titu.de quæstio.iiij.colũ.Dicit vidisse seruari consuetudinem quod tamẽ nõ tenetur nisi in casibus exceptuatis, & per Bel.in rubri.de qõ.x.colum.& seq. Thom. Gram.d.consi.xxj.& consi.xxvij.& seq.& consi.lxj.& consi.lxx. & cõsi.xliiij.Vbi ẽt si esset male conditionis.& famæ,non sufficit,nisi alia cõcurrant vt supra,& per Tho. Gram.in volu.iij.in prin.Vbi limita in occultis,nam facit indiciũ & licet interrogare Par.in versi.tortura lo primo versicu.an stetur dicto torti.in prin.vbi si esset malę vitæ & conditionis, faceret indicium & per Math. in d.consti. si damna clandestina.ix. nota.v.q.& dixit Thom.Gram. in consilio xxj.Quod si concurrat bona fama inculpati non nocet talis inculpatio. Item requiritur,ꝙ ita deponat ꝙ verisimile sit eum non mentiri,vt per Mar.in d.§.diligenter. allegat hoc dixisse Areti.in c.cum P.manconella.vij.colũ. de accusa.& per eundem Mar. in consil.lxxiiij.& in singu.cccxcvj. & per Thom.Gram.in cõsil.xxxv.& cõsi.xlviij. Item requiritur,ꝙ illud dicat in tortura, & non aliter vt per Mar. in d.§.diligenter. & per Fulgo.consil.clxxiij.& Mar.in consilio xxij & in consi.lxxviij.& consi. cix.& cõsil.cxxx.Thom.Gram.in consi.xxj.Etiã in criminibus exceptis,vt per Ioan. de Arno. in folilo.lx.& folilo.lxiiij.& ibi nisi concurrant alia.Et intellige,ꝙ in tortura etiã perseueret,& nõ aliter vt per Ioan.de Ami. in d.consi.xxvj.& Par.in d. ver.tortura lo iij. ver.testis & plene per Mar. in d.§.diligenter versi.quero vlterius de alio dubio & in

l.repeti.viij.col,ver,his visus ff.de qõ.Vbi si in tortura dicat & postea i ratificãdo neget & perseuerat in negatione, non facit indicium ad torturã contra socium. Et quid si primo tortus inculpat titium cum iuramẽto, deinde contrarium dicit repetitus, vel primo nõ nominat titium, deinde nominat, an talis variatio obstet, vt non faciat indicium,& cui dicto magis stetur, primo, an secundo, in tortura dic vt per Thom. Gram. in vol.vj.& i vol.xxxiiij. Vbi ꝙ statur primo dicto,& non secundo in tortura, & variatio satis facit vt non stetur eius dicto, vt per eum in d.vol.vj, vbi vide & consi. lix, ꝙ stetur primo dicto & in consil. xxxv. in fi. Et an requiratur perseuerãtia vt torqueri possit, dic per Par. in d.ver. tortura ver. viso de repetitione torturæ, & ibi de principali in alium torto,& de teste primo dicẽte, vnum & aliud postea in tortura, cui dicto magis stetur primo, an secundo, dic vt per Bru.in d.trac.in iiij.q.prin.xxvj. colũ. ver. item notandum vbi quod si testis primo dixit vnum ante torturam,& postea dixit aliud, statur secundo dicto & non primo, secus si absq; tortura post Bar. & Ang. in l.si postulauerit.§.pen. ff de adult, & per Bal.in l.non solum.C.eod.& Soci.consilio cclij.ij.vo.& per Cępolam.in consil.lxj.ij. dub.& per Par.in d.ver. viso de repetitione torture,& vide plene per Capi. in deci. fa.consi.cxliij.vbi de teste vario, & an torquatur ex tali variatione, & cui dicto magis stetur,& an in clerico & religioso teste, vel constituto in dignitate, prosequere vt per eum per totam,& de teste vario, & cui magis credatur, & an requiratur perseuerãtia per Par. in d.verbo tortura lo iij.ver. testis,& per Mar. in pra.in.§.quoniam. Itẽ requiritur ꝙ potuerit torqueri vt dictũ socij criminis in tortura faciat indiciũ, alias non præiudicat socius, nec facit indiciũ vt per Bal.in d.l.fi.C.de accusa. Alexand. post Bar.in l.maritus in prin.ff.de quæstio. Par. in verbo tortura.lo iij.versi. an stetur dicto torti circa medium. Bar.& Mar.in l.j.§.ser uus bona fide.ff.de qõ.Bel.in pra.in rub.de qõ.xj.col.Mar.in d.§.diligenter.versi.quero etiam an. Item requiritur, ꝙ eius confessio fuerit iurata & non aliter, vt per Mar.in d.§.diligenter.xvj.car.ver.modo in proposito Par.in d.ver.tortura lo iij. ver. confessio sociorum, ibi ꝙ iurata & ratificata. Item requiritur ꝙ de alio delicto, nõ sit diffamatus,& infamis, inculpans, vel alios defectus nõ patiatur vt per Mar.in d.consil. lxxiiij. Thom.Gram.in vol.xxxiiij.& in cõsi.lxj. consil.lxx.& consil.xxxviij. Quod intelligas in infami infamia iuris, vel per confessionem, vel per sententiam, & non probationem facti, vt per Anch.in cõsi.clxxxix. & Mar.in pra. in.§.aggredior & per Tho. Grã.in vol.iij.& i vol.xxx.& cõsi.xxxiiij. & consi.xlv.& Mar.in rubri.ff.de fal. licet Thom.Gram.in d.volu.xxxiiij.sentiat etiã in infamia facti,& in vol. xxxviij. ꝙ sufficit ꝙ sit conuictus. Item requiritur ꝙ inculpans non sit inimicus inculpati, alias ei nõ creditur ad torturam etiã in tortura inculpando vt per Boni.in d.tract.in tit. quę debent præced.tor. Tho.Grãma.in d.consilio xxxviij. Item requiritur ꝙ confessio nõ sit extorta per subgestionem in specie interrogando de tali socio, sed in genere interrogari debet, nam tunc quando in genere nominando facit indicium, & non aliter, nisi concurrant indicia cõtra inculpatum, nam his concurrentibus potest interrogare in specie licet Saly.in d.l.fi.C.de accusa.dicat in specie interrogandũ modo in genere, cõtrarium tenet Bru.vbi supra.xij. colum.& seq & per Bar.& Mar.in l.j.§.quæstionem. ff.de quæstio.Ang.in glo.fama pub.circa fi. Math.in d.consti.si damna clandestina.ix. no.v.q.Thom.Gramma.in vo.xxxiiij.Sed qualiter fiet oppositio, ꝙ sit socius criminis vt confiteatur, dic vt per Specu. in titu. de accusa.iiij.colũ.ver.caue tamen & per Bal. in l.si filium.C.de lib.cau. Sed an exculpatio socij criminis prosit exculpato, dic qđ sic, si dicat talem non fuisse participem in delicto, vt per Bal.in capi.j.§.iniuria. de pace tenen.vij.colum.Alex.in consil.24.ij.volu.Math.in d.constitu.si damna clandestina d.q.v.in fin.Thom.Gramma.in vo.xj. plene Mar.in pra.in.§.restat.Tho.Gramma.in

123 volu.iij. †Nonum indicium est, assertio & confessio mandatarij, contra mandantẽ, nam facit indicium de quo tamen per Bal. in consi.97.v.volu.Mar. in d.§.diligenter. car.15.versi.quero igitur & versi.modo incidenter. & in l j.§.diuus Antoninus.ff. de quæstio.& in consil.22.Par.in d. verbo tortura, lo tertio ver.dicitur communiter in fi. & per Thom.Gram.in volu.34.in princip. per quos concluditur solum dictum mandatarij non facere indicium ad torturam, nisi alia cõcurrãt,& in tortura cũ particeps sit criminis,& ꝑ Mar.in d.consti.si damna clãdestina. Fallit in assassinio, vt ꝑ Tho. Grã. in d.volu.34.& per Mar.in d.§.diligenter. ver.modo incidenter, de quo tamẽ infra in

ttac.homi,in materia mandati.An autē ex-
culpatio mandatarij q fecerit ratione pro-
priæ inimicitiæ & odij,& nō vt adimpleat
mandatum,excuset mandantem,dic vt per
Mar.in d.§.diuus Antoninus & ī sing.cxij.
& in consilio lxj.Par.in dicto tractatu sing.
car.iij.Cæpo. in cau. xxxix. de quo etiam
in d. loco diximus, Tandem concluditur
quod stantibus aliquibus præsumptionibus
pro mandante excusatur mandans licet es-
sent indicia contra mandantem si vero non
124 concurrant, non excusatur. † Decimū
indicium est inculpatio, & confessio offen-
si in mortis articulo,vt quia dicat titiū fuis-
se vulnerantem se, nam hoc facere posset
indicium ad torturā,de quo tamen per An-
gel. in l.si quis in graui.§.si quis moriēs.ff.
ad sille.per illum tex.Quod solum non fa-
cit indicium,& ita tenet & concludit Bru.
in dicto tractatu.xiij.colum.versicu.Sed an
assertio iniuriati facit quandam leuem su-
spitionem ad inquirendum,& per Behal.in
pract.in rub.de quęstio.xij.indi.& per De-
ci.consilio ccclxij.& per Petrum Girar.in
singu.lv.& per Par.in dicto verbo.tortura
la prima ver.officialis ibi dubitatur & per
Fely.in c.exhibita de hmōi vbi alia.& per
Io.de Arno.in proble.xlix. Quod tñ limi-
tat Ang.& Roma. in d.§.siquis moriēs. nisi
illud deponat cum iuramēto Mar. vero in
d.§.diligēter.xviij.car.iij.colum.ver. Quę-
ro vlterius de importanti dubio arguendo,
& distinguendo,tandem concludit, quod si
est in plenitudine intellectus rem bonę vi-
tæ & famæ & nō sunt aliæ probationes ma
xime in difficilibus probatu,quod facit in-
dicium ad torturam, ne delicta remaneant
impunita,& per eundem Mar. in consil.v.
& in consilio vigesimo in singu. vigesimo-
secundo.Et faciunt tradita per eundem in
consil.782.per Angel.in glos. qui iudex ad
proba.siue inquisi. Vbi quod non creditur
Thom.Gramma. vero in consilio quadra-
gesimosecundo & consilio lvij.& consilio
lxx.Dicit non credi, nisi alia concurrant,
& per Par.in dicto verbo tortura lo tertio
ver.officialis possunt.Alexand. in consilio
xiiii. iij.vo.In quibus ita cōcluditur.Quod
cum alijs vt inimicitia,facit indicium, alias
etiam si teneat corpus Christi in manibus ei
non creditur vt per Alexand. in dicto con-
sil.xiiij.Limita in crimine raptus nam actū
raptæ,facit indiciū,de quo tamen per Ma-
the.in constitu.si quis rapere & in constitu.
asperitatem legum iij.lib. an autem excul-
patio offensi in mortis articulo, prosit dic

vt in dicto tracta.diximus,& per Bru. in d.
tract.in fin.prime par.prin.& in fin.v.quęst.
125 prin. vij.car. †Vndecimum indiciū ex-
tat tacita confessio,per pacem vt si produ-
catur instrumentum pacis ex eo possit tor-
queri,de quo per doct.in l. transigere.C.de
transa.per Bald.in d.cap.j.§.iniuria.de pa.
iur.fir.& in l.quoniam.C. de infami. Brun.
tradit in dicto tract.xiij.colum.versic. que-
ro quid de confessione tacita. plene. Mar.
in dicto.§.diligenter.xij.car. iiij.col.versic.
quero vlterius. vbi distinguit, aut accepta
pecunia,& tunc facit indicium, aut gratis,
& non facit indicium.tamen ibidē per Bru.
& Mar.vbi supra,dātur cautele vt per in-
strumentum pacis non inducatur cōfessio,
& non faciat indicium, vt dicatur non ani-
mo acceptandi delictum, sed expensas eui-
tandi & alie per eos dantur cautele vt ibi.
126 †Duodecimum indicium faciunt minę,
vt si quis minatus fuerit aliquē velle occi-
dere,tales minæ faciunt legitimum & suffi
ciens indicium ad torturam vt per Specul.
in titu.de præsump.§.species.ver.sed pone
Titius minatus est Gandi. in rubri. de ali-
qui.que.var.in male.vj.col.versicu. sed po
ne & in titu.de indi. dub. ad tor. viij. indi-
cio.vbi de verbis minatorijs etiam non di-
rectis & claris.Imo.in l.fin.ff.de hære.insti.
Bald.Alexand.& alij. in l.metum.C. quod
me.cau.Saly.Ang.& Paul.& Iaso. in l.j.C.
de his quibus vt indi.Anto.in c.tertio loco
de proba.Panor.in c.scribam.de præsump.
cum alijs plene traditis per Bru.in d.tra.in-
di.xv.col.ver.quero vlterius.Felyn. in c.j.
de offi.deleg.per Mar.in pra. in.§.diligen-
ter.car.17.versiculo.quero nunc de quoti-
diano & vj.columna versicu.scias etiam in
materia indiciorum.& in consil.72.& con
silio iij.& in singula.cccccxl.In quibus lo
cis distinguitur communiter,Quod aut mi-
nans erat homo potens,qui de facili potuis-
set mittere minas ad effectum,vel erat solu-
rus minas suas ad effectū perducere, & vir
malæ famæ in eo genere mali,& si post mi-
nas fuit factum homicidium , tunc faciunt
minæ indicium ad torturam. Idem si alia
plura concurrant indicia, vt inimicitia, &
fama,& alia,tunc sufficerent ad condemnā
dum,vt per Bru.vbi supra,aut minans erat
homo impotens ad talia facienda, vel homo
bonæ conditionis,& famæ, nec solitus mi-
nas exequi, & tunc non faciunt indicium,
& maxime si calore iracundiæ prorumpis-
set ad tales minas,vt per Mar.in d.cōsi.72.
Si tamen alia concurrāt de quibus per Bru.

in d.tra.xix.colum.versi.item licet ex minis, quod faciunt indicium indubitatum vt ibi per eum & vide per Felyn.in c. afferte, vlti.colum.de præsump. Quod etiam in cōsolito facit indiciū, & vide plene per Par. in dicto tracta.in verbo tortura.versi. & an si quis dixerit. Vbi de verbis minatorijs, ꝙ intendebat facere vindictam de aliquo, qui postea fuit repertus mortuus, an ex his torqueri possit, & per Alexan.post Bar.in l.fi. ff.de quæstio.post Salyce. in l.prima.C. de his quibus vt indig. & in verbo tortura lo tertio.versicu.mandauit rex. circa mediū. Vbi refert fuisse totam quandam mulierē minantem ex dictis verbis, quæ cōfessa extitit, & suspensa, & postea fuit reperta innocens, & per Alexan.post Bar.in l.fina.ff. de quæstio.vbi si dicat se vindicaturum. Et no. quod ex minis præcedentibus rūpitur pax. vt per Marsi.in dicto.§.diligenter & in.l.is qui cum telo, C.de sicar. Item ex minis potest minans occidi vt per Bal. in l.prima.C. quando liceat vni.sine in dicto vend.& per Marsi.in d.l.is qui cum telo.& in d.singula. cccccc xl. & in l.j.C.de rap. virgi. Thom. Gramma. in consilio 13. & in consilio 69.

127 †Decimumtertium indicium est secundum Roma. in l. j.§.hoc rescriptum.ff. ad silleia.post Ray.Bartol.& Angel.in l.iusto, ff.de vsuris.in principio.& Marsi.in practica in dicto.§.diligenter.xviij.car. Alexan. post Bartol.in l.fina.ff.de quæstioni. Si quis erat solitus conuersari in aliquo loco, & ibi postea reperiatur homo mortuus, & ꝙ erat solitus talia committere, vel malæ opinionis & famæ, vel cōcurrente inimicitia præsumitur ab illo occisus, vt torqueri possit ex hoc. Idem ante domum si alicuius reperiatur corpus mortuum, concurrente inimicitia, præsumitur ꝙ per illos fuit qui in domo sunt occisus per Batto, in l.ædiles.ff.ne quid in loco pub. Alexan.post Bartol. in d. l.fina.ff. de quæstio.& per Fely.in c. afferte de præsump.pen.colum vbi limita in solito talia facere & non aliter. Par.in d.tracta.in verbo tortura versic.si quis inuentus est,& de his per Par.in d.verbo tortura lo iij.ver an stetur dicto torti.post medium & in ver. mandauit rex, ibi vicinitas, vbi de his, vbi idem si plures erant in domo, & ibi mortuus reperiatur præsumitur mortuus ab his qui erant in domo, & ideo omnes possunt torqueri, & incipi a solito talia committere vt per Roma. vbi supra, & de carcerato mortuo ꝙ præsumitur a custode in d. ver. vicinitas & in verbo carcer & carcerarius & vide per Guliel.de Cun.in tra.de securi. circa finem ver .sed nunc quero. vbi si data fuit securitas si postea fuerit mortuus, an ꝓsumatur ab eo qui dedit securitatem & per Catal.in tract.sind.nume.18.nisi probet contrariū vt per Guido.Pape in tracta.de præsump.& de pręmissis an præsumatur ab eis mortuus. Dic per Par.vbi supra in versicu. mandauit rex. ibi, quando delictum & per Angel.ver.glo.fama pub.vitij. colum.versi. quid autem si reperiatur mortuus cum seq. & post eum per August.& Bernar.& Alex. post Bar.in d.l.fi. Solus autē locus vbi corpus mortuum reperitur, non sufficit vt torqueatur vt ibi per Augusti.& Bal.in l.iij.§. fi.ff.de offi.pre.vigi.sed quid, si quis in loco delicti fuerit visus firmatus cū ense, an faciat indicium Par. in d. verbo tortura lo j. versi.si quis est inuentus vbi dixit ꝙ faciat quoddā argumentū delicti, alijs vero cōcurrentibus, vt fama inimicitia, facit indiciū, & de pluribus in domo existentibus, ꝙ tortura a solito incipi debet August.vbi supra & Roma.in l.excipiūtur.ff.ad sillen, & per Par.in d.tract.d.ver.tortura ver.mandauit rex car.117.iij.col.& car.121.iij.col.ij.Bru. vbi supra xv.col.versi.est, & aliud indiciū, & Par.in d.verbo.ver. an stetur dicto torti ibi, sed an si reperiatur & per Mar. in pra. in.§.attingam de mortuo in carcere post Par.vbi supra in ver. carceres & carcerarius & in d.ver.mādauit, Idē si fuerit in vētus in loco propinquo, maxime cōcurrente mala fama, & ꝙ fuerit solitus vt per Roma.in d.l.j.§.hoc rescriptū.ff.ad sille.& vide per Tho.Gram.in vo.23.& in vo.24.& in consi.32. Vbi ꝙ incipi debet ab homine male vitę & famę in pluribus in domo existentibus, ꝙ torqueri possunt.& in consi.35. vbi, si contradicunt adinuicem & variant torqueri possunt. In pluribus autem proijcientibus lapidem de domo ad idem vicinitas inducit indicium contra vicinum, nisi aliter doceatur de maleficio vt per Par.in ver.tortura lo.iij.ver.mādauit rex, ibi vicinitas, & ibi sequit̄ de reperto homine mortuo prope domum alicuius, Idē si socius reperiatur mortuus in domo socij ꝓsumatur a socio occisus, si socius tacet & per Mar. in pra.in.§.expedita in fin.& cōsi.31.& Tho. Gramma.in volu.32.& par.in ver. tortura lo iij.versi.mandauit rex post medium ibi an si reperiatur. Idem si maritus reperitur mortuus intus domum, & vxor tacet, præsumitur mortuus ab vxore.& ꝙ fuerit culpabilis vt per Par.in d.verbo tortura lo j.

128 † Decimūquartū indiciū est, consuetudo delinquēdi, ꝙ alias fuerit solitus cōmittere simile maleficiū. Nā semel malus semper ꝓsumitur malus, in eodem tñ genere mali vt in reg. malus semel, de reg. iur. in vj. Et ideo licet sit solitus alia committere, & non illa de quibus inculpatur, non facit indicium, sed esse debet in eodem genere mali. & ꝙ tunc facit indicium glos. in l. iubemus. C. de proba. Bar. in l. fin. ff. de qō. Bald. in l. j. ff. de hære. insti. Sal. in l. fi. vlti. col. C. de quæstio. Alex. in consi. v. j. volu. & consi. 50. & cōsi. 77. eo. vol. Mar. in d. §. diligenter. xvij. car. iiij. col. ver. vlterius qñ potest, ibi disputat per tres col. & concludit, ꝙ hoc solum non facit indicium, licet pręsumptionem quę mi nus est indicio iunctum cū alijs facit indiciū ad torturam, & per Mar. in consil. 44. per Gand. in rub. de indi. dubi. ad tor. in fi. Par. in d. verbo tortura lo primo versic. viso de indicijs & in d. ver. tortura lo iij. ver. māda uit rex ibi si contra aliquem per Bru. in d. trac. car. 10. ix. no. Ioā. de Arno. in dialo. 66. Tho. Grā. in vol. 20. consi. 45. & consi. 55. & in vo. iij. vj. colū. ver. nec suffragatur. & ibi qualiter probetur diffamatio. & difamia, & qualiter testes debēt deponere. Vbi ꝙ nō sufficit ꝙ ita dicat nisi fuerit conuictus. authoritate. And. in c. j. i ver. publici latrones. de pa. ten. qđ no. & ibi in addi. Quod si non apparet a tribus, annis elapsis retro delinquisse, censet purgata mala fama allegat Ias. in l. si prius. col. cxliii. ff. de ope. no. nū. & vi de eundē. Tho. Grā. in vo l. iii. qualiter pro-
129 betur infamia. † Decimūquintū indiciū est, si quis vltro se ingerat, & sollicitet vt inueniatur malefactor, si sua nō intersit vt refert Par. in d. tract. car. 99. iiij. col. in verbo tortura lo ii. vbi ponit, bis in magna curia contigisse, in quibusdā denūciantibus mortē alterius, & sollicitātibus, ꝙ inueniat, delinquēs, fuerūt capti & positi ad torturā & confessi fuerūt delictum, & ita accidit his diebus, vide per Mar. i l. vnius facinoris. §. seruo qui vltro, ff. de qō. & in pra. in d. §. diligēter. car. 19. in fi. iiij. col. ver. vlterius circa hāc materiā. idem dicit Par. vbi supra & Mar. vbi supra. Indiciū esse contra eum qui primo inuenit mortuum, & dicat se vidisse maleficiū cōmitti & denūciet, si non cōstat de alio delinquente præsumitur, ꝙ ipse qui primo inuenit occisum commiserit delictū,
130 si aliter non sciatur quis fuerit. † Decimumsextum indicium est, si post delictū cōmissum scienter receperit malefactorem in domo sua, nulla coniunctus cum eo affinitate, nam præsumptio est contra eum ꝙ mandauerit aut aliter fuerit cōscius vt per Bal. in l. fi. ff. de offi. procōsul. per Gandi. in rub. de indi. dubi. ad tor. iij. indicio & Bo. in rubri. de indiciis per Mar. in. §. diligenter. in pra. & in d. §. seruo qui vltra & per Fely. in c. afferte. pe. colum. de præsum. d. no. & per Pau. in ver. tortura lo ij. Vbi idem si defendit, visitet, associet aut munera det, & i ver. tortura lo iij. ver. mādauit rex & per Tho. Gram. in vol. xv. Ang. in gl. fama publ. ver.
131 quero an vnū indicium. † Decimumseptimum indicium est, si inculpatus de crimine obuiauerit vel tale quid fecerit, quo minus delinquens deprehēsus & captus ad iudicē ducatur, vel obuiauit ne capiatur, & fecit eū aufugere nam videtur conscius in delicto, vt per Gandi. vbi supra. iiii. indi. & Boni. vbi supra. Immo punitur l. iulia de vi publica vel priuata vt ibidem. & per Alexand. in consil. 35. ij. volu. Cæpo. consil. 14. contrarium Par. in verbo tortura lo tertio ver. mandauit rex. ibi si probetur. Vbi si pater liberauit filium post delictum commissum, & fecerit ne capiatur, non facit con-
132 tra eum indicium. † Decimumoctauum indicium est scientia maleficii. & nolentia prohibere, nam si quis sciuerit cōmitti maleficium & non prohibuerit, cum potuerit, videtur conscius delicti secus si nō potuisset prohibere l. culpa caret. ff. de reg. iu. traditur per doct. in capitu. primo. de offic. deleg. & in capit. sciunt dignum. de homini Gandi. vbi supra ix. indi. Tho. Gramma. in consi. 17. maxime si erat pręsens in loco maleficii, & non prohibuit vt per Ang. in glo. fama publi. ver. quero an vnum indicium.
133 † Decimumnonum indiciū est si sciens in aliquo loco ad esse malefactores, vt disrobarent, & occiderent transeuntes ostēderit viam mercatoribus, aut aliis transeuntibus vel ipse eos per illum locum dolose duxerit & occisi fuerint nam tunc eandem pœna punitur & ex hoc torqueri potest per Gādi. vbi supra. x. indicio & Boni. in d. titu. de
134 indi. † Vigesimum indiciū est alloquutio ad aures ante delictū commissum, nam si allocutus fuerit ad aures & statim cōmissum est homicidium, & hoc probetur licet nesciant testes quid dixerit est præsumptio mādati, si præcesserit inimicitia sola ex parte loquentis ad aures, si vero pariter erant inimici consilium præsumitur, si nulla inimicitia, nec etiam consilium præsumitur vt tradit Bal. in l. 1. C. de ser. fug. iij. colum. Et ita restringitur & temperatur dictū Bartol.

in l.si veteri.§.eorũ.ff.de priui.credi.Traditur per doct.in l.qui in aliena.§.siquis mihi bona.ff.de acquiren.hære.& per Mar. in l.1.§.præterea.ix.col.ff.de quæst.& per Fely.in c.afferte.i fi.de præsum.et per Par. in d verbo tortura lo iii.ver.an fieiur dicto torti.circa fi.& ver.mandauit rex.ibi, si inquirit quis & uide dicta Bal.in l.multũ intereſt.C.si qs alte.vel sibi vbi dixit q̃ si fuerat tractatus inter titium & seiũ de occidendo matrimonium per ipsum titium,si deinde titius martinum occidat, præsumitur secutus tractatum,licet testes dicant ne scire de finali ordinatione quod tamen intellige si precesserit inimicitia inter seium & martinum & ita intelligit Brun.in d.tra
135 cta.xvi.col.vbi de his. † Vigesimumprimum indicium est,si visus fuerit aufugere cum ense euaginato & sanguinolẽto, de aliquo loco,vt domo,vel vinea & ibidem reperiatur homo mortuus.nã præsumitur q̃ ipse occiderit vt per Gandin.vbi supra. in vi.indicio et Boni.in d.ti.de indi.& Ange.in d.gl.fama publ.ver.quæro an vnum indicium,& post eum August.& Brun.vbi
136 supra.xvii.& xviii.col. † Vigesimumsecundum indicium est aclamatio,si in aliquo domo vel loco audita fuerit puella vel aliquis a clamare,succurrite,succurrite, & visus ex domo aliquis exire ense euaginato,& mulier reperitur vulnerata vel stuprata,præsumptio est contra exeuntem immo inducit probationem secundum Nico. de Mata.in l.fi.C.de proba.Bru.vbi supra xvi.col.ver.item ponit exemplum & per Mathe.in consti.in qõnib.post And.& per Par.in d.trac.in ver.confessio sociorum & in ver.tortura lo i.ver.viso de indiciis auc. Andre.in d. constitu.q̃ clamor facit indi-
137 cium vt ibi. † Vigesimumtertium indicium est,si quis mutuo ab aliquo acceperit pecuniam & ille statim conduxit gẽtes,aut arma emerit,vel alia fecerit præparamenta ex dicta pecunia,præsumptio est contra mutuantem,vt per Bar.& Bal.in l.tiii ff.ad l.iul.maie.& in l.fi.C.de pigno.& in l.si veteri.§.in bonis.ff.de priui.cred.& per Bru. in d.trac.xviij.col.ver.item sunt quidã qui
138 dicunt. † Vigesimumquartum indicium est si fuerit visus facere præparamenta, vt emere gladium,vel aucere, vel similia & visus deinde sæpius conuersari in loco delicti,vbi reperitur mortuus nam ex tali p̃paramento & conuersatione præsumitur contra eum vt per Bar.in l.fi.ff.de quæstio. Bru.vbi supra xiii.col.ver.item dat aliud indicium Ang.in glo.fama publi.ver.quæro an vnum indicium Par.in verbo tortura lo i.ver.viso,de indiciis.& vide per Ange.in l.milites.C.de quæstio.vbi si visus est emere venenum, & præcedãt aliqua signa venenationis erit indicium etiam contra hominem bonæ famæ.Vbi etiam de mercatore viso cum fardello sub clamide q̃ erit contra eum indicium non obstante bona fama & de signis venenationis per Par.in d. ver.tortura lo i.in fi.& ver.tortura lo secũdo &;ibi quædam apostillam referre Suetonium in callicolam q̃ mortuus ex veneno cognoscitur ex liuoribus in toto corpore, & spumis ore fluentibus.& cremetur corpus.nam cor illesum manet præseruatum ex veneno & in ver.tortura lo iii.ver. mãdauit rex ibi mulier.inquiritur vbi quæ nocent & quæ non post Paul.de Ca.in cõsil.cxcv.& in ver.quia sepe ibi, an ad tor-
139 turam. † Vigesimumquintũ indiciũ est mala conuersatio per loca, & cũ malis hominibus,nam de bono efficitur malus l.ed les.§.pedius.ff.de edil.edi.l.si plures.§.quãuis.ff.de admini.tuto.Gand.in d.rub.de qõ. ii.col.Belui.in pra.in ti.de quæstio. in xiiii. indi.& in versi.querat igitur iudex Thom. Gram.in consi.xvij.sed sola conuersatio & familiaritas cum malefactore, non facit indicium & per Bal.in l.j.iiii.col.C.de ser. fugi.faciunt dicta Bal.in cõsi.lxxix,iii.vol. vbi consuluit quendam episcopum potuisse torquere conuersantem cum hæretico cum incularetur de hæresi,& ex loci conuersatione varia colligitur coniectura l.fi.
140 C.si man.ita fuer.ali. † Vigesimumsextum indicium est, frequentatio afsidua in aliquo loco nam si ibidem reperiatur mortuus aliquis, & nescitur a quo fuerit occisus,præsumitur ab eo occisus qui in dicto loco multum conuersabatur.vt per Bar.in l.luste.in princ.ff.de vsuca.& in l.iii.ff.de fur.Dum tamen sit homo malæ vitæ & famæ.vt per Ange.in glo.fama pub.viii.col. ver.quid autem si in strata.August.ibi post eum tenet contrarium,nisi alia concurrant vt inimicitia vel fama per Mar.in singu. cccxxviij.incip.geminatio.vide Par.in d. verbo tortura lo i.ver. si quis est inuentus
141 & ver.& indiciis. † Vigesimumseptimũ indicium est diuinatio,& incantatio, nam si per aliquam incantationem appareat de maleficio vt sæpius fit, vt in furto q̃ facit indicium l.item apud labeonem.§.si quis astrologus.ff.de iniur.sed dic q̃ per incantationem non fit indicium ad torturam,li.

cet forte ad inquirendum cũ ei fides adhiberi nõ debet, vt plene tradit Bru. in d. tra. xv. col. ver. quæro an diuinatio idem sequitur Marsi. in prac. in. §. diligenter. xij. car. j. col. ver. quæro de dubio sepissime occurrẽti. Vbi etiam ponit de alio indicio, vt si nescitur homicidia, & suspicetur aliquis ꝙ deferatur cadauer occisi coram eo, nam si ipse fuit occisor statim cadauer incipit euomere sanguinem a vulnere, & dicit ita expertũ, & Par. in d. verbo tortura lo iij. ver. mandauit rex in fi. vbi dixit hoc facere ve
142 rũ indiciũ, & ꝙ alias fuit expertus. Vigesimumoctauum indicium est taciturnitas nam si amicus scribat amico ꝙ rumor est fama in ciuitate, & loco, ꝙ ipse commisit tale delictum, & ille accepta & lecta carta tacet, & nihil dicit nec excusat se, nec scribit contra ꝙ talis taciturnitas facit indicium. Idem dicas si aliquis in præsentia testium reprehendit aliquem de aliquo delicto & illo taceat, nec excusat se Ang. traditorum per Bar. in l. filiusfamil. la ij. ff. ad macedo. ita per Mar. plene in d. §. diligenter. ix. car. iij. col. ver. quæro etiam de notabili
143 dubio. † Vigesimumnonum indiciũ est mala phisionomia & malum nomen, nã ex talibus deprehendi potest mala coniectura cõtra inculpatum: mala enim phisionomia facit præsumi quem ad scelera procliuum vt dixit Bal. in hac lege nostra. j. col. versi. Item dicas ꝙ bona phisionomia, vbi ꝙ bona prodest, Malum ẽt nomen reddit inculpatum, suspectum vt dixit Ioan. and. in c. in contemplatione de reg. iur. Fely. in prohe. decreta, Bal. in l. nõ ignorat, C. qui accu. po. Quod denominatio facit indicium Pet. Girar. in. singu. lxv. docto. in rub. ff. sol. ma. vbi etiam Ioan. de Ricar. de Saler. Bru. in dicto trac. xij. car. iij. col. vbi ponit aliqua nomina & plene per Mar. in practi. in. §. expedita ver. vlterius queri potest, & in l. j. i prin. pen. col. Alex. consi. v. ij. volu. Ias. & Alcia. in d. rubri. ff. sol. ma. & Par. in d. verbo tortura lo iij. versi. mandauit rex. post mediũ, ibi indicia sunt, & in ver. tortura lo j. ver. & indicijs & vers. officialis in fi. vbi ẽt mala conuersatio facit indicium: & in dictis locis dixit Par. Ex his pręsumi in genere non in specie de aliquo delicto, nisi alijs concur
144 rentibus. † Trigesimum indicium est, sola iudicis uisio, absq; alia probatione, nã ex hoc videtur posse torqueri, cum maioris auctoritatis sit iudex ꝙ vnus testis, de visu tamen contrarium tenetur, vt ex hoc solo torqueri non possit vt per Spec. in tit. de sent. §. qualiter, ver. item debet ferri secundum allegata Bal. in l. fi. in princ. C. de appella. Alexan. post Bar. in l. pen. ff. de qõ. Brun. in d. trac. xvj. colum. in fi. iij. q. princ.
145 † Trigesimumprimum indicium est, si quis fuerit confessus se promisisse centum titio ne ipsum accusaret de morte patris sui, aut alterius, nam ex tali confessione torqueri potest vt dixit Bart. in tracta. suo de quæstio. Quod intelligit Bal. in c. j. §. iniuria. de pa. iur. fir. Si confitens laborat infamia Alex. post Bar. in l. fi. in prin. ff. de quęstio. Par. in d. uerbo tortura lo iij. uer. an stetur dicto torti circa medium, ibi, an si titius
146 confessus est. † Trigesimumsecundum indicium est, per viam, signi vt si repertatur occisus puer in domo alicuius, & vicini dicant audiuisse in illa domo per dies ante puerum plorantem, nam ex hoc fit indiciũ vt per Bar. in l. de pupillo. §. si quis ipsi pretori. ff. de oper. no. nun. Bal. in c. cũ nostra. in fi. de electio. Pari. in d. trac. in ver. tortu-
147 ra in fi. versi. mandauit rex. † Trigesimumtertium indicium est, locus a communiter accidentibus, a solitis, vt dixit Bal. in Specu. in tit. de senten. ante pen. col. ver. ad mortem. & in l. fi. circa fi. ff. de hære. insti. Mar. in pra. i. §. diligẽter. xiiij. car. in fi. iiij. col. et in sing. cccxxxvj. & per Anto. de Cana. in tra. de tormen. in vj. q. & vide aposti. Alex. post Bart. in l. fi. de quæstio. & Bal. in l. non hoc, C. vnde cogn. vbi qñ aliquid frequenter vel facile contingerit abesse, est leue indicium, secus ecõtra nam dr̃ graue in-
148 dicium. † Trigesimumquartum indicium est, famositas delinquentis, vt quia sit famosus latro, vt in l. de minore. §. fi. ff. de quæstio. Par. in d. ver. tortura lo iij. versic.
149 quidam latro famosus in princ. † Trigesimumquintum indicium est, deprehensio in delicto, nam si quis in delicto deprehendatur siue sit laicus, siue clericus, potest torqueri, vt per Panor. in c. cum non ab homine, versi. ad secundum. de indi. vide per Mathe. in cõsti. humanitatẽ. Vbi de processu qñ quis in fragrãti capitur. † Trigesi-
150 mumsextũ indiciũ est, in homicidio, et alijs delictis vt tradit Par. in d. verbo tortura lo iij. ver. an stetur dicto torti. ibi an ad torturam vsq; ad fi. vbi de homicidio si reperiatur ensis madefactus sanguine, vel vulnera erãt ad mensurã gladij, aut securis inculpati rei, ꝙ arma habebat ad latus, vel gladius cũ quo occisus reperiaẽ, ibi ĩ loco delicti, & vagina accincta reo vacua, erat apta ad gladium, vt per Bart. in trac. de teste. v. car. &

ibi per Par. Qualiter elid. tur indicium ꝙ enſis rei fuer. t ibi viſus, v3 ꝙ alteri com-
151 mod uerit, vel eum perdidit. † Trigeſſimum ſeptimum de malis indicijs, tam in homicidio, ꝙ in furtis, adulterijs, falſatoribus monetæ venenationis, & alijs delictis per Bar. & Alex. poſt eũ in d. l. ſi. ff. de qõ. Ang. in glo. fama publ. Brun. in viii. par. ſui tracta. Mar. in d. §. diligenter. & per Pari. in d. verbo tortura. lo j. verſi. viſo de indicijs. & ver. in indicijs. & ver. officialis. & verſi. an ſtetur dicto torti. Vbi de ſcala inuenta in domo in qua furtum fuit commiſſum, & in ver. tortura. lo ij. & i verſ. tortura. lo iij. verſ. an ſtetur, maxime ibi, an ad torturam, & in ver. mandauit rex. in quibus locis tradunt quæ iudex, & qualia indicia conſiderare debet, vt torqueat, & per Bel. in prac. in titu de quæſtio. vbi ponit indicia, & quę debet conſiderare, & qualia, v3 indiciũ eſt denunciatio ſindici aut alterius officialis ad id deputati de quo per Saly. in l. ea quidem. C. de accuſa. & per Ang. in glo. necnõ ad denunciam. & per Cepo. in conſil. xl. dic vt per Marſi. in prac. in princip. vbi iuncta
152 cum alijs. † Vltimo, an teſtis qui nõ debuit examinari faciat indicium examinatus, videamus in quo magiſtralis tradatur doctrina, de qua quæſtione per Cy. in l. ſi. C. de accuſat. & in l. ſeruos. & in l. libertorum. & ibi Bal. C. de teſti. Bar. plene in l. maritus. ff. de quæſtio. glo. in l. iij. in prin. ff. de teſti. Ange. in gl. fama publ. v. col. ver. quid ſi quis de teſtis. & ibi quæ habentur poſt eũ Panor. in c. ex literis in prin. de trãſa. Fely. in c. cum dilecti. de accuſat. Areti. in c. ex parte adde. v. col. de teſti. ſpo. Alex. in cõſ. xxiiij. ij. volu. & poſt Bar. in d. l. ſi maritus Par. in d. tra. in verbo tortura. lo iij. ver. an ſtetur dicto torti ibi an teſtis. qui nõ debuit examinari. & in verbo tortura. lo j. ver. an ſtetur dicto torti. in ſi. & in ver. an teſtes reprobati. plene Brun. in d. tra. ij. car. iiij. col. ver. vlterius generaliter. Mar. in d. l. maritus. & in l. i. §. diuus antoninus. ff. de quæſt. & in pra. in. §. diligẽter. car. xix. iij. col. ver. quæro vlterius. & in ſingu. ccxcviij. incip. teſtis qui non debuit examinari. & in cõſi. xxij. vide concordiam additã Bar. vt poſt eum habetur in l. j. §. idem Cornelio. ff. de quæſtio. & per Thom. Gram. in conſi. iij. & conſil. xxxviij. And. & Math. in cõſt. ſi dãna clandeſtina. in quibus locis talis adhibetur diſtinctio, & maxime per Brun. vbi ſupra poſt alios. Quod aut teſtis non debuit examinari propter reuerentiam eius cõtra quem examinatur, vt ſeruus contra dominum, & filius contra patrem, et tunc examinatus non facit indicium. l. j. §. diuus antoninus. & §. antoninus. & l. diuus. §. ex quibus & l. maritus. ff. de quæſtio. quandoꝙ teſtis non debet examinari propter timorem ne deponat in fauorem eius pro quo examinatur, vt domeſtici, & familiares, amici, & cõſanguinei, ad offenſam, & tunc examinati non faciunt indicium, vt eſt tex. in l. pridẽ. C. de quæſtio. Specu. in tit. de teſte. §. j. verſ. quid ſi teſtis domeſticus. & Bal. in l. multi. la ij. ff. de teſti. fallit niſi fuerint honeſtę pſonæ, & bonæ famæ vt domeſtici. & familiares epiſcopi per ito. per Inno. in c. in literis de teſtib. & Bal. in l. etiam. C. eo. & in alijs. caſibus vt per Mar. in l. j. §. ad qõnem. ff. de quæſtio. vbi in quibus caſibus admittuntur fallit etiam niſi concurrat numerus perſonarum, quia forte tres domeſtici amici, aut conſanguinei, nam tunc facerent indicium licet non ſufficerent ad condemnandum, ita Par. in d. tra. in verbo tortura. lo j. ver. an ſtetur dicto torti. poſt medium, ibi, quid ſit indicium vbi ex dictis trium conſanguineorum torqueri poteſt & illud quod dicitur, quod in criminalibus numerus non ſupplet, vt proſequitur plene Mar. in prac. §. expedita j. col. & in ſingula. cccclxxvij. & in conſ. cix. & Thom. Gram. in conſil. xlv. procedit ad condemnandum, non tamẽ ad torquẽdum, vt per Par. vbi ſupra in d. ver. an ſtetur dicto torti. ꝙ per Tho. Gram. in conſi. j. & no. gl. in c. j. de teſti. in vj. & Soci. in tra. fallentia. in reg. ccccxxv. j. fallẽ. Vbi etiam an et quando ſocius criminis admittatur. Fallit etiam niſi in ſubſidium, ob difficultatem probationis l. conſenſu. §. ſuper plagis. C. de adulter. ꝙ tamen dici & declara vt plena per Tho. Gram. in d. conſ. xlv. & Marſil. in prac. in. §. diligenter. & in alijs ſuis conſilijs & infra dicetur. Quandoꝙ teſtis nõ debet examinari propter odiũ prę ſumptũ, vt quia minatus, vel quia inimicus & tũc ex qualitate perſonę, minãtis, & qualitate inimicitię. & offenſe iudex arbitrabitur, vt in l. j. §. pręterea. ff. de qõ. iuncta l. milites. §. oportet. C. eo. & per Par. in d. ver. an ſtet dicto torti. ibi an teſtis. In tm̃ quod nec etiã in ſubſidiũ, admittũtur inimici & odioſi, vt proſequitur Tho. Grã. in d. cõſil. xlv. Quandoque teſtis examinatus non debuit examinari quia inuitus, iuxta l. lege iulii. & l. inuiti. ff. de teſti. l. parentes. C. eo. c. j. et per totum de teſti. cogen. Spe. eo. ti. & tunc examinatus non facit indicium ſi inuitus, fecit

si volens secundum Cy.in authẽ.presbyteros.la ij.C.de episc.& cleri.& Bal.in d.parentes.& Felyn. in d.c.i.ita Bario.in l.i.§.si seruus.ff.de quæstio.& Bal.in l.seruos.C.de testi.an autem in dubio pręsumatur inuitus testificasse an volẽs Cy.in d.auth.presbyteros.& Bal.in d.l.lege iulia.& in d.l.si parentes.quod inuitus præsumitur maxime si priuilegium allegauerit.fallit, nisi in subsidium vbi aliter veritas haberi non potest. nam tunc cogitur inuitus, & facit indicium secundum doct.vbi supra maxime Brun.& ibi per eum cui incumbit onus probandi ꝙ aliter veritas non potest haberi dicetur infra.de hoc & ibi quæ personæ non possunt cogi vbi ponit personas præter filium contra patrem, & libertum contra patronum. nam etiã volentes non possunt testificari, ideo indicium non facit eorum dictum.fallit etiam nisi a princi.fuisset per partẽ protestatum,quod nõ examinarentur, nam nõ faciunt indicium, vt per Ioan.de Arno.in commenta.cxix.incip.dicit Bar.post Areti. in c.ex parte adde.de testib.& Fely.in c. dilecti.pen.col.de accu.& Mar.in l.j.§.diuus.ff.de quæstio.in singu.cxcix.incip.testis qui non debuit.cõuenit supra post princip.q.Quandoꝗ nõ debet examinari propter etatem,vt impubes,& minor, & tunc examinatus nõ facit plenum indicium, sed quale,quale.l.j.§.impubes.ff.ad sille.no.gl. in l.talis.vbi Bar.C.de his quib.vt indig. Guil.de Suz.et Flor.in l.in testimonium.ff. de testi.Ange.in glo.compa.inquisi.& totũ neg.ver.item minor.Dicunt ꝙ facit indicium si ex mero officio,& nõ ad patris instantiam,& per Bar.in l.de minore.in princi.ff.de quæsti.& in l.ex libero.in fi.ff.eod. per Augu.post Ange.in d.gl.Par.in verbo tortura.lo iij.ver.an stetur dicto torti.ĩ medio.Cor.in consi.ct.ij.vol.multa per Mar. in d.§.diligẽter.cvij.car.j.col.ver.vlterius an dictum seu testimonium impuberis.et in l.infans.ff.de sicar.consil.v.& consi.vij.& consil.xxij.& consi.xxviij.& consi.lxv.& cõsi.cij.& cõsil.cxxvſ.& in singu.cxcviij. Alex.in consi.xviij aut consil.lxj.v.volu. Mar.in l.de minore.in princ.ff.de quæstio. in l.fi.C.de sicar.in quibus dicit facere indicium ad inquirendum,nõ ad torquendum, nec ad cõdemnandum. fallit nisi in calibus in qbus aliter veritas haberi non põt,nisi p dictũ impuberis. nam tunc facit indicium, & duo impuberes sufficerent ad condemnandũ,vt per Alber.in l.in testimoniũ.ff.de testi.immo Mar.in d.locis maxime in d.l.si

infans.& in d.l.fi.dixit ex dicto infantium perquisiuisse veritatem, & ibidem declarat qualiter intelligitur quod veritas aliter haberi non potest, & in dictis locis per Mar. Idem in muliere nam propter sexum maxime de iure canonico non debet examinari in criminalibus,nec facit indicium.licet secus de iure ciuili,vt per Ang.in gl.compa. inquis.& to.neg.& Alex.in d.consil.& in consil.lxiij.j.volu.& per Ioan.And.in c.tãta labes.de simo.Specu.in titu.de teste.§.j. in ver.item ꝙ est mulier.vbi Ioã.And.Pan. in consi.cclxviij.Thom.Gram.in cõsi.xij. Tamen vbi aliter veritas haberi non põt facit indicium,& probationem,& per eundem Mar.in d.consi.cxiij.& ĩ cõsi.cxxvij. & in consi.cxxxiiij.& in consi.v.Brun.tamen vbi supra post Specu.in ti.de teste.§. j.ver.ꝙ est impubes.& Bal.in l.inutil.la ij. post glo.ibi, & in l.seruos.C.de testi.& in l.si maritus.& in l.de minore.ff.de quęstio. tenet ꝙ facit indiciũ quando est proximus pubertati,& doli capax.Ang.etiam in dic. glo.dixit facere indicium,idem Alexã.in l. fi.C.de his quib.vt indi.vbi etiam Iaf.Et ibi optime declarat quomodo intelligitur, quando veritas aliter haberi non potest,vt etiam faciant plenam probationem, quem ad hoc videas.Quandoꝗ testis non debuit examinari ob dignitatẽ inculpati, vt quia laicus contra clericum in causa criminali, vt in c.veniens.lo j.de testi,& c.laicos.vbi glo.ij.q.vij.& in c.per tuas de simo,& in c. de cætero.de testi.Specul.in d.tit.de teste. §.j.ver.item ꝙ est laicus.Ioan.Andr.in ca. prælatis.de homi.in vi.Et tunc examinatus non facit probationem, sed bene facit indicium,ita dixit Panot.& Fely.in d.c.de cætero.de testib.Alex.post Bar.in d.l.si maritus.ff.de quæstio.Inno.in c.quoniam contra.de probatio.Stepha.aufre.in trac.de teste.in ver.laicus.iij.limitatione.Soci.ĩ trac. fallen.in reg.cccclx.incip.testes laici.vbi ponit quando admittantur.Marsi.in pract. in.§.diligenter. car.xix.ij.col.versi.quæro vlterius.& in d.l.maritus.in prin.ij.col.Et in subsidium plenam facit probationem,& per Panor.& Fely.in c.de cetero.& Mar. vbi supra.& in l.fi.C.de sicar.& in l.diuus. ff.de quæstio.& in sing.xcviij.incip.laicus. vbi ꝙ in subsidium, & ꝙ non probationẽ plenam,sed facit indicium.Quãdoꝗ testis non debuit examinari propter aliquã qualitatẽ, vt quia infamis ex aliquo delicto,et licet non sufficiant ad condemnationem, si fuerint plures,tamen sufficiunt ad torturã

ita dixit Bal.& Iaf post eũ in l.j.C.de fum. trini.& fi.ca.Par.in d.trac.in verbo testis. verf.fuit interrogatus, Alex.post Bar.in d. l.maritus.Soci.plene in tra.fallen.in regu. ccccxv.& feq.in quibus ponit quãdo admittuntur,& in fubfidium, & ad indiciũ faciẽdum,& ibi,limita maxime vbi requirunt testes omni exceptione maiores, Tho. Gram.in confi.xxxviij.& confi.lxx.Fely. in c.cum dilecti,de accufa.Roma.in confil. cccclj.Bar.in l.j.§.quæftioni.ff.de qõ.Bru. vbi fupra & ideo meretrix publica qñ aliter veritas haberi non poteft facit indiciũ, & leno qñ in poftribulo fuerit commiffum delictum,& non aliter, vt per Alex.in confil.xj.j.volu.& vide Deci.in confi.xxxvj. Et an faciat indicium meretrix.Mar.in d. §.diligenter.xix.car.j.col.verfi.poteft etiã quæri intelligas tamen prædicta, ꝙ tales admittantur in fubfidium cum tortura, & non aliter, vt faciat indicium, vt per Par. in d.ver.teftis.verf.fui interrogatus.& Iaf. in d.§.diligenter.& in l.ex libero.ff.de qõ. & in confi.cix.Par.in verfic.tortura.lo iij. verfi.potius an ftetur dicto torti.ibi an teftis Thom.Gram.in confi.xxxv.ccxlv.& confi.lxx.in fi.allegat ita dicere Saly.in l.j. & Alber.de Mane.in tra.de tefte.xxv.col. & per Marfi.conf.lxxviij.quod tamen declara,vt per Bar.in d.l.ex libero.& in l.j. §.idem cornelio.ff.de quæft.& Alex.poft Bar.in l.de minore.§.tormenta.vlti.col.ff. de quæftio.Quando funt vacillantes,& mẽdaces,& tentantes corrumpere veritatem. Et tempera quando funt inhabiles ratione criminis,& non alterius qualitatis, vt quia domeftici,vel minores,vel aliter inhabiles nam nunc etiam in fubfidium non torquẽtur,fed tantum infames,& criminofi,& viles,vt declarat Pari.in d.verfi.an ftetur dicto torti.ibi an teftis,ubi ita declarat.Quod in fubfidium inhabiles admittuntur, cum tortura. Limita tamen hoc nifi contra val de diffamatum, nam contra eum teftes viles,& infames admittentur fine tortura,fecundum Inno.in c.cum.i.fecunda.de re iudica.Pari.in verbo tortura.lo j.ver.an teftes reprobati.& Alexan. poft Bar.in l.qui fine.ff.de quæftion.Soci.in d.reg.ccccxv. Quandoque non probat teftis qui non debuit examinar ratione ordinis, vt ą exa minatus ante litem conteftatam, vel parte non citata,vt fupra fuit dictum, & tunc nõ facit probationem,nec indicium,& profequitur Ange.in d.glof.fama publi.Brun.in d.tract.j.car.verfi.an teftes examinati ante proceffum,& in feq.ver.fuper generali inquifitione examinati Alex.poft Bar.in l.fi. ff.de quæftio.Mar.in d.l.maritus, & in l.j. §.diuus antoninus.ff.eod.Idem fi aliter legi time non fit examinatus,nam non facit indicium,vt in d.ver.an ftetur dicto torti.ibi an teftis poft Bal.in c.facramentum.de con fue.re.feu.per Mar.cõfi.lxj.etiam fi fit omni exceptione maior, vt per Alexan.poft Bar.in d.l.maritus. vbi etiam fi non reddat caufam fcientie,vel non dicat factum plene,vel aliter teftis fit inualidus.in tribus lo cis dicit in d.l.maritus.Mar.in d.§.diligenter.nu.cxlviij.& in.§.fecunda quæftio.nu. lxxviij.idem fi non fit citatus, vt per Bart. in d.l.maritus.Cor.in confi.cclx.iij.volu. Amplia etiam fi fuerit receptus teftis a Car dinali,nam indicium non faceret quãdo nõ legitime,vt per Bald.in auth.fed & fi quis vltu.colũ. C.de teft.Mar.in d.§.diligenter. xvj.car.iiij.col.ver.& circa hanc materiã, idem fi fuerint examinati poft lapfum termini,& didicita teftificata Par.ĩ verbo tor tura lo j.uer.an teftes reprobati.Ang.in gl. & dictum proce.publi.& gl.compa. in qui. & totum neg.Mar.in prac.in.§.fequens qõ. & in l.vnius.§.cogniturum ff.de quæftio. Et an quãdo poft terminum, & an fine iuramento faciat indicium per Fely.in d.c.cũ dilecti.de accu.pe.col.& Alex.poft Bar.in d.l.maritus.& vide circa premiffa Alexan. poft Bar.in l.i.§.idem Cornelio.ff de qõ.et Bal.in l.ij.C.de epif.aud.Rom.uero in rub. ff.de arb.vt refert Brun.vbi fupra Breuiter dicit aut teftes a iure reprobãtur, vt fer uus contra dominum filius contra patrem, libertus contra patronum,& alij,vt in l.le ge iulia,ff.de tefti.& tunc examinati non faciunt indicium refiftente lege. Aut non improbantur in totum fed fides diminuitur, vt funt domeftici & alij de quibus fupra & tunc admifsi faciunt indiciũ,vt per Bal. in l.feruus.C.de tefti.& per Fely.in d.c.cũ dilecti.& per Thom.Gram.in confi.iij.quã breuem diftinctionẽ no.Limita tamẽ prædicta ꝙ cafu quo faciunt indicium procedit parte a principio non opponente, fecus tamen fi a principio per partem fuerit oppofitum quod examinari non debeant nã facta oppofitione non faciunt indicium teftes qui non debebant examinari examina ti.ita fingulariter dixit Are.in c.ex parte adde.v.car.de tefti.& Fely.in d.c.cum dilecti.pen.col.& per Mar.in d.§.diligenter. & in d.l.maritus.& in d.l.j.§.diuus antoninus.ff.de quæftio.& in fingu.ccxcviij.Et

in hac materia dic & limita ſex modis vt
per Fely.in d.c.cũ dilecti.pen.col.vbi opti
153 me & ſuccinte. †Tandem an etiam di-
ctum torti, qui non debuit torqueri faciat
indicium? dic vt per Bal.in l.fi.C.de accu.
quod not.Alex.poſt Bart.in d.l.maritus.in
duplici loco Mar.ĩ d.§.diligenter.car.xix.
ij.col.ver.quæro etiam ante teſtimonium.
Bar.Alex.& Marſ.in l.j.§.Idem cornelio.
154 ff.de quæſtio. †Et an iuramentum fa-
ciat indicium ad torturam? dic vt per An-
ge.in d.gl.fama publ.v.col.ver.Iuramentũ,
& per Bel.in prac.in tit.de quæſtio.vbi de
iuramẽto calumnie,ſi denegat iurare,in de-
cima & per Alex.poſt Bar.in l.fi.ff.de quę-
ſtio.& in l.fi.ff.de in litem iuran.Item indi
cium erit ſi quis aſtiterit armatus in male-
ficio,nam eſt præſumptio cõtra eum de au-
xilio,ſecũdum Inno.in c.cõtinẽtia de cleri.
per eun.Anton.de Cana.in tra.de torm.vij.
q.& per hæc habes diſcurſionem circa in-
155 dicia. †Viſo igitur de indicijs,qualiter
indicia ipſa purgẽtur,adiacenti ordine,vi-
deamus de quo per Bar.in l.j.§.ad quęſtio-
nem,ff.de quæſtio.& in l.ij.§.ſi publico.ff.
de adulter.Ang.in l.ſi vacantia.C.de bon.
vacan.lib.x.Alexan.poſt Bart.in l.fin.ff.de
quæſtio.Par.in verbo tortura.lo iij.verſic.
ſequitur quæſtio quotidiana.ibi modo vi-
dendum erit de purgatione indiciorum,&
in an ſtetur dicto torti.quia ſepe per Brun.
in d.tracta.j.part.in fi.v. quæſtio.principa.
Marſi.in d.§.diligenter.circa fin.ver.quęro
modo vlterius.& per Mate.In conſti.ſi dã-
na clandeſtina.in fi.xiiij.not.In quo primo
purgantur indicia,per contrarias probatio
nes,indicia,et pręſumptiones facientes pro
reo.nam tunc vnum indicium,vna præſum
ptio,& coniectura tollit aliam pręſumptio.
indicium,& coniecturam,vt per Bart.in l.
fi.C.fami.hercif.Pari.in d.verbo tortura.
lo iij.ver.ſequitur quæſtio.& verſ.mãdauit
rex.Brun.in d.trac.viij.q.princ.xj.no.Vbi
quid ſi pares ſunt præſumptiones.Alex.in
conſi.lxxvij.vlti.col.j.vol.Marſi.In d.§.di-
ligenter.verſi.modo vlterius.& in l.j.§.di-
uus adrianus.ff.de ſicar.& In l.j.C.eo.& cõ
ſil.cix.Thom.Gram.cõſi.xiij.& cõſi.xxxj.
& conſil.xxij.& in vo.iij.& vo.xxxiiij.in
quibus,ꝙ vnum quodq; indicium vrgeat
in contrarium pro reo,tollit indicium con-
tra eum, vt per Pari.vbi ſupra & Thom.
Gram.in conſi.xxi.conſ.xliiij.& conſi.liij.
& vo.xxx.Et tunc quando extant contra-
ria indicia,ad hoc vt ex indicijs cõtra reũ
torqueri poſsit,talia indicia debẽt eſſe gra
uiora,& præponderare, indicijs pro reo fa
cientibus, vt dixit Bart.in d.l.i.§.ad quæ-
ſtionem.ff.de quæſtio.ita Brun.in d.trac.in
v.q.prin.Ang.in gl.fama publi.verſi.ſinan-
tem. pro ſe.Ant.de Cana.in trac.de tormẽ.
iiij.q.Mathe.in conſtit.ſi damna clandeſti-
na.xiiij.not.in fin.Thom.Gram.in conſilio
lvij.& d.vo.iij.Item eliduntur indicia per
contrariam probationem, vt licet fuerint
indicia inimicitiæ, & minarum contra in-
culpatum de homicidio,tamen ſi probet ſe
tunc temporis fuiſſe abſentem a loco homi
cidij taliter concludendo ꝙ non potuiſſet
veriſimiliter interuenire in loco delicti ta-
li tempore,nam tunc per talem probationẽ
eliduntur ꝓcedentia indicia,vt inquit Bru.
in d.v.q.prin.& per Math.in d.conſti.in d.
xiiij.not.in fi.& ſic per probationem nega
156 tiue coartare loco & tempore. †Quæ
qualiter probetur,& qualiter teſtes debent
deponere,ne incidant in falſum, tradũt do-
cto.in c.cum eccleſia.de cau.poſſ. & prop.
plene Corſe.in reperto.Panor.in verbo ne
gatiua.plene Bar.& Bal.in l.actor.C.de ꝓ-
ba.Guil.de Cun.in ſuo trac.de proba.nega.
Lanfranc.in c.quoniam contra. de probar.
Imo.et alij doc.in l.in illa ſtipulatione.ff.de
verbo.obli.Ang.in d.l.actor.Alex.in conſi.
xlij.iiij.volu.& in l.j.ff.ſi cer.peta.& in l.j.
.§.docere.ff.ne quis eum.Paul.& Alexan.
in l.j.in prin.ff quod quiſque iur.Specul.in
ti.de teſte.§.x.verſi.porro.per Fely.in c.ex
tenore.de teſti.iiij.colum. Corne. in conſil.
ccxcix.iij.vol.Mathe.in dicta conſtit.in fi.
xiiij.not.Boni.in rub.de nega.proban.No,
tamen vnum,quod dicit Bal.in l.fina.C.de
proba.ij.col.Quod ſi probatꝰ plene de deli-
cto per duos teſtes omni exceptione maio-
res,nõ admittitur probatio negatiue in ver
ſi.adhuc.& in tit.de teſti.pen.col.verſi.ſed
pone quidam accuſatus.Ex quibus locis ca
pias doct.qualiter debeas facere articulum
ad probandam negatiuam coartatam, loco
& tempore,ne teſtis incidat in falſum, ali-
quid per Tho.Gram.in vlti.conſi. poſt Pa-
nor.in c.bonæ memoriæ.lo primo.de elect.
& Bal.in c.ad noſtram.de proba. vide per
Ioan.de Arno.in caut.xl.vbi inſtruit aduo-
catum,vt teſtem ſuper negatiua deponentẽ
accuſet de falſo,poſt Ang.il .lucius.in prin
cip.ij.colũ.ff.de infamib.Item an indicium
purgatum ſit, relinquitur arbitrio iudicis,
vt per Marſi.In conſi.xlij.Idem ſi pares ha
beat probationes, vt quia habeat pro ſe
vnum teſtem,& contra ſe alium, nam tunc
tollitur vnius teſtis indicium, vt ex eo tor-

queri non possit, vt dixit Bar.in l.vnius.§.iudex.ff.de quæstio.licet Bald.contra in l.j.C.de fur.& per Par.in dicto verlic.sequi-
157 tur quæstio.in fin. † Immo si testes concurrant contra reum digniores, & pauciores pro reo., magis creditur deponentibus pro reo.q̃ contra reum, licet dignioribus contra reum, & ideo si duo testes laici dicant me nõ delinquisse, & alij digniores dicant me delinquisse, magis credit illis testibus negantibus maleficiũ q̃ affirmantibus, vt per Mar.in cons.ij.& cons.lviij.& cons.cxxxij.& in sing.ccccclxj.vbi magis credit negãtibus maleficiũ, q̃ affirmantibus Tho.Grã.in cõs.lxix.contra q̃ magis credit duo bus affirmantibus maleficium coartare, q̃ mille negantibus, sed contrarium sentit Boni.in d.titu.de test.penulti.colum.Vbi probari debet per maiorem numerũ testium, aut saltim per parem numerum, & sentit Bald.in d.l.si.dic vt per eos, & Corse.in singul.in verbo testis.Item eliduntur indicia, si testes super indicijs deponentis reuocauerint eorum depositiones exculpantes ipsum reum, ita per Marsil.in consilio cix.
158 †Itẽ eliduntur indicia, si inquisitus probet aliquid qđ extinguat crimẽ, vt qa probet homicidium factum ad sui defensionẽ, vel alias causas excusantes reũ, vt per Angel.in l.si vacantia.in fin.C.de bon.vacan. lib.x.& Par.in d.versi.sequitur quæstio ibi modo videndum, & ibi nam si fuit confessus. Item eliditur indicium per priuilegium bonæ famæ, vt quia inquisitus fuerit homo bonæ opinionis, & famæ, nam ex ta si priuilegio tollitur indicium precedens, vt ex eo non possit torqueri l.non omnis.§.a barbaris.ff.de re mili.ita dixit Ang.in l.j.§.sed si ex improuiso.ff.de re milita.& per Bal.in l.si.C.de proba.Corne.in consi.lviij.ij.vol.Cepo.consi.xl.Alex.in d.l.si.ff.de quæstio.Par.vbi supra.& in ver.an ste tur dicto torti.Mar.plene in d.§.diligẽter.d.versi.quæro modo.& consi.cix.& consi.cxviij.& consi.cxx.& consi.cxxx.& consi.cxxxv.Thom.Gram.in consil.xxxv.& consi.xxxvij.& consi.xlvij.in si.col.Deci.in consil.clxxxix.Angel.in l.milites.C.de quæstio.And.& Math.in d.consti.si damna clandestina.Quod tamen non intelligas qñ contra se haberet indicium vnius testis de visu, aut confessionis extraiudicialis, sed quando alia leuiora concurrerent, vt quia fama precederet vel quod simile quod leue inducat indicium, vt deprehendi potest ex dictis per Mar.in d.§.diligẽter.in dicto versic.modo vlterius.quatenus in hoc arguit.Faciunt dicta per And.& Mathe.in d.consti.si damna clandestina.ix no.ij.q.vbi dictum unius testis, magis mouet animum iudicis quam duo vel tria alia indicia, ideo nõ tollitur tale indicium ex priuilegio bone famæ.Limita tamen hæc, & intellige, vt per Inno.in c.auditis.de præscription.Bal.in l.siue possidetis.ij.col.C.de proba.Alex.in cõs.lxxvij.ij.col.j.vo.Ro.in cõs.clxvij.& Mar.in consil.iij.Ioã.de Arno.in solilo.xxxvij.& per eundem in caute.lix.videlicet quando testes specialiter fuerint examinati super bona fama in specie, super illo delicto, se cum si in genere super bona fama & in specie fuerit examinati super delicto, nam non tollitur indicium per probationem bonę famę in genere.Item eliditur indicium etiam vnius testis de visu, etiam omni exceptione maioris, quando aliquę circunstantiæ repugnarent et verisimile nõ deponeret l.miles.§.oportet.C.de quæst.& aliæ circunstantiæ, nõ cõcurrerent de quibus supra fuit dictum, ita Brun.vbi supra in si.v.q.prin.Itẽ eliditur indicium, & ostẽditur signum innocentiæ, si inculpatus spõte compareat, & ponat se in vinculis.ita dixit Cepo.in consi.xxxj.& Marf.in d.§.diligẽter.in si, vbi tradit, & in cõsi.cxvij.aut.clvij.& per Corn.in d.consi.lviij.in j.q.faciunt quæ tradit Mathe.in consti.humanitatem.& in consti.clementie.per illam constit.Quod sponte comparens, etiam si veniat imponenda pœna corporis afflictiua, relaxari debet fideiussoribus cum pręsumptio sit ex tali spontanea comparatione innocentiæ.Item Marf.in d.§.diligenter, ponit alium modum exculpationis. Si accusator diu steterit q̃ non accusauerit absque aliquo impedimento, non obstante, nã traditas accusandi inducit suspitionem calumniæ, & indicium est pro reo q̃ calumniose accusauerit secũdũ Bal.i cõsi.xxxvij
159 iij.volu. †Item eliditur indiciũ per exculpationem offensi, nam si offensus maxime in articulo mortis exculpet reũ q̃ fuerit innocens tollitur indicium præcedens cõtra eũ secundũ Bal.in l.j.ver.pone testator.C.cõia delega.Dixit enim q̃ si testator exculpauit reũ ex indicijs contra reũ, non torquebitur cum habeat indicium innocentiæ pro se tamen si liquide cõstat de crimine puniẽ nec prodest exculpatio, idẽ dicit Bal.in l.trãsigere.C.de trãsa.Quod talis cõfessio non releuat quando constat contra reũ, vel facti qualitas oppositum manifeste

declarat de quo per Roma.in consil.cxiij. & Alex.in consi.xxiiij.ij.volu.& Par.plene in d.ver.sequitur quæstio.circa fi. & plene Mar.in d.§.diligenter.circa.fi.ver.vlterius dico.& consil.cix.& in singu.xxij.incip.confessio offensi.& per Mat.in d.cōsti.si damna clandestina xiiij.not.in fi.& Bru. in d.v.q.princ.in fi.Thom.Gram.in consi. liij.& consi.lxv.vbi quod per exculpationem tolluntur indicia & in vol.xxiiij.& per Petr.Girar.in singu.lv.vbi limitat nisi constet de crimine,nam puniri potest Mar. in cōli.xvij.consi.l.& cōsi.lxi.& per Fely. in c.i.circa fin.de præsump.Ioan.de Arno. / in commenta.xx.in cau.iii.incip. interfeci sti & caute.lix.Quid autem in exculpatione sociis criminis in furca,vt quia prius inculpauerit postea inculpauerit dic vt per And.in d cōstitu.si damna clandestina.vbi dicit esse in arbitrio iudicis iuxta qualitatem personę & merita processus ibidē per Math.ix.no.in fi.plene disputat Mar.ī pra. in.§. restat & Bald.in consil.lxxix.iii.vol. & Mar.concludit non tollere indicium maxime si nihil concurrat pro innocentia rei & Thom.Gram.in vo.xj.dicit prodesse si aliud contra inculpatum non concurrat &

160 in vo.iii. †Item purgantur indicia per torturā adhibitam, in qua nihil tortus fuerit confessus, nam si moderate fuit tortus purgata sunt indicia contra eum, si per binas aut ternas vices fuerat tortus ita per Par.in d.ver.sequitur quæstio. ibi modo videndum erit de purgatione indiciorum, & Thom.Gram.in consil.lxiiii.& in vo.ii.Alber.& Mar.in l.edictum.ff.de.quęstio.et in pra.in.§.nunc vidēdum car.xii.col.iii.ver. quinimmo tenemēti Cepol.consil. xxxii. Mar.in singu.cclxii.Par.in d.verbo tortura lo iii.ver.quidam latro,Saly.in l.ea quidē.C.de accusa.& in l.si quis adulteriū.C. de adulter.& in l.quisquis.C.ad l.iul maie. In quibus dixit,etiam si fuerint indicia vehementia nam per torturam sunt purgata & concedi debet absolutio.contrarium dixit Math.in cōsti.humanitatem in fi.vi.no, & per Ange.in glo.compar.inquisi.& tor. neg.In hoc tamen dicas ꝙ aut sunt indicia etiam indubitata & vehementia, & tunc per legitimam, torturā sunt euacuata indicia, secūdum Saly.& alios supra,Aut reus fuit conuictus per testes idoneos, & plena probationes, & tunc Albe.& Cepo.vbi supra & Mar.in d.§.nunc videndum & in d.sing. cclxii.& in d.l.edictum & Thom.Gram.in vo.ii.& in consi.lxiiii.tenent purgatas esse tales ꝓbationes & euacuatas taliter ꝙ pro non veris habentur,& Ioan.de Arno.in singu.xcviii.Bal.vero ibi contrarius in sing. cviii.& Thom.Gram.in cōsi.xii.post Par. in d.verb.quidam latro.Tenent posse non obstante tortura procedi ad condemnationem,nec euacuatas probationes per torturam quando conuincitur per testes & ita sentit Alex.post Bar.ī l.vnius.§.i.ff.de qō. vbi distinguit vt supra.Quod si per indicia etiam vehementia sit conuictus, talia indicia sunt purgata,per torturā.Tamē Math. in consti.humanitatem.tenet posse cōdemnari.Tamen mitius ex quo per indicia vt perſeū.Si vero per veras & legitimas probationes & per testes de visu condemnari potest.Limita tamē hoc dictum in casu cōsti.reg.omnes nostri.nā si est conuictus per testes & in tortura,non confiteatur non potest condemnari vt ibi per Mathe.in vi.

161 nota. †Item in clerico purgantur indicia,vt non torqueatur si non sit de crimine diffamatus,& cesset infamia nam tunc etiā stantibus mille indiciis non torquetur.Anton.& alii in c.i.de deposi.Bar.in l.ex libero.ff.de quæstio.Bar.Bal.& alii.in l.presbyteri.C.de epis.& cler.Par.in verbo tortura lo tertio ver.mandauit rex.ibi cōtra clericum Alex.post Bar.in l.qui line.ff.de qō. Iaf.in l.magistratibus.ff.de iuri.s.om.iud.et infra in materia torture.Hæc circa indicia & eorum purgatione dicta sufficiant, torture autem materia infra tractabimus sequi-

162 tur litera. †In text.ergo ibi testibus superatus,no.per testes probari maleficium, intellige tamen per numerum oportunum ad minus per duos l.vbi numerus.ff.de testi.c.in omni.de testi.Mar.in singu.xlvii. incip.in ore duorum.Specul.in tit.de teste, §.restat de numero in princ.Quod extende etiam contra papam vt no.in c.presul. ii.q.v.& no.in c.i.de scisma.in vi.Panor.in c.iii.loco de ꝓba.Deci.in cōs.cccxlii.Pan. in c.quoties de testib.vbi etiam in casibus maximi præiudicii & in c.super eo de con sang.& affi.& in c.licet de testi.& ibi casus in quibus tres & pauciores duobus Tho, Gram.in consi.lxvij.Pau.in consi.ccciii.incip.iudex est.Amplia etiam in causa hæresis, ꝙ duo sufficiant Card.in clem.i.§.pen. de hæreti.Nec vnus sufficit regulariter in quocunq; actu maxime in criminalibus vt plenam faciat probationem l.iuris iurādi. C.de testib.d.l.vbi numerus.etiam si fuisset Cardinalis.vt per Bald.in d.l.iuris iurandi. & Panor.in c.cum a nobis.de testi.& no.in

c. licet

c.licet vniuersis de testi. Socy. in reg. cccc. xxiij. in tra. fall. Mar. in consi. xx. ver. Prętcrea in tantū φ statutū non valeret φ stetur dicto vnius testis tanquā contra ius diuinum vt per Mat. post And. in præ lud. consti. reg. xij. q. iiij. exemplo Roma. in consil. ccclvj. incip. tu scis. & Felyn. in c. super eo. de testi. Et papa possit hoc facere. dic vt per Felyn. in c. super. vel. extra glo. de testi, Alex. in consi. xxviij. j. vol. Sed pacto fieri, potest vt stetur dicto vnius, vt per And. in consti. appellationū tēpora & ibi per Mat. iiij. not. & in consti in pecuniarijs. & Socy. in d. reg. ccccxxiij. pendet ab illo brocha. An quod licet per pactum, liceat per statutum & econtra de quo per Bar. in l. omnes populi. ff. de iusti. & iu. & per Angel. in glo. præsente Gayo & traditur in l. non est impossibile. ff. de pact. Affirmatiue & negatiue. Fallit in casu c. si quis papa. lxxix. dist. & c. verum. vj. q. j. per. specu. in titu. de teste. §. restat. xxj. casu. Nam creditur vni testi reuelanti insidias contra. papam, aut imperatorem. Item creditur vni testi afferenti se corruptum a tali. vt per Mar. in l. ij. §. Cornelia in pri n. ff. de testi. & l sing. cxj. & ibi. Quod baractaria probatur iuramento corrumpētis, de quo tamen in c. reg. incip. vulgaris famæ eloquium. Tho. Gra. in consi. j. consi. iiij. & vo. xj. Item creditur vni testi, vt excusetur accusator a pœna talionis, vt per Mar. in sing. xlvij. Item creditur soli mandatario de cōmissione sibi facta vt per Mar. in consil. lxj. & in l. j. §. idem Cornelio. & in l. si qs de quęstio. xxxvij. colum. & in l. maritus in prin. ff. de qō. & in pra. in. §. diligēter. & per Thom. Gram. in vo. xj. & in vo. xv. Par. in verbo tortura lo tertio in ver. dicitur communiter in fin. quod intellige vt per eundē Mar. in d. §. diligenter. & in consil. xxij. Et intellige ad indicium faciendum ad torturam, non ad plenam probationem vt condemnetur, vt ibi patet. Itē creditur vni testi afferenti de fraude, vt per Mar. in d. consil. lxj. Item creditur vni testi spectatæ fidei, vt per Mar. in pra. in prin. & per Thom. Grā. in consi. xiij. Alios casus prosequere vt per Spec. in d. §. restat & Mar. in d. consi. lxj. & consil. cxvj. & in d. practi. in prin. & in d. §. idem Cornelio & in d. l. siquis de qō. & d. l. maritus & prr Ias. in l. admonendi. ff. de iureiur. Fely. in c. veniēs. iii. & viij col. de testi. Boni. in trac. male. in titu. de proba. Vbi multos casus ponit, & quod plures tribus requirantur, primo in causa spreię defensę, nā debet probare in ponen. defensam impositam per tres testes fidedignos, & omni exceptione maiores, & pauciores tribus nō sufficiunt, quantuncunq; fuissent in dignitate constituti, vt in consti. reg. siquis imposterum vbi per Mathe. iij. no. Item in causa comitis, nam contra eum requiruntur ad probandum delictū quatuor barones, octo milites, & sexdecim burgēses, in causa capitali pauciores vero numero non probant, vt habetur in consti. regni prosequentes vbi Andr. & Math. & And. in c. similiter cap. qui curi. vendi, Vbi extendit etiam ad filium comi-

163 tis & per Tho. Gram. in vo. vj. †Quod intellige ad condemnandum, nam pauciores non sufficiunt, secus tamen ad torquendum, nam vbi maior numerus requiritur, minor numerus facit indicium, Alexā. post Bar. in l. maritus. ff. de quæstio. in fi. Par. in verbo tortura lo tertio ver. quia sæpe, ibi, an testis qui non debuit examinari Bart. in l. ij. ff. de appella. recip. & in l. j. §. idem Cornelio. ff. de qō. Bal. in l. milites. C. eo. & in l. quisquis. C. ad l. iul. maie. Limita tu casu c. reg. lane frequens videlicet in receptatione malefactorum, nā alij testes admittuntur contra comitem vel baronem. Item ad probandam ingratitudinem vassalli vt feudo priuetur ob delictum requiruntur non minus quinq; testibus fidedignis, & omni exceptione maioribus, vt dicitur in c. j. quot testes sunt nece. Item in inquisitione generali formanda, nam si constat per quatuor testes fidedignos cōdemnatur & punitur, pauciores vero non sufficiunt sed specialis fit inquisitio vt in c. reg. incip. subiungendo, & per Mathe. in consti. si damna clandestina. Item per cōsti. reg. in generali inquisitione decem testes & non pauciores requiruntur vt in consti. reg. hij qui & per Par. in d. tra, sind. in verbo tortura ver. quidā latro, vbi de alijs c. ij. colū. Et intellige & declara vt per And. & Mathe. in d. constitu. hij qui in quibus personis locū habeat. Itē in dispositione reg. c. incip. frequēs & in effrenata. & in c. incip. consti. diue memo. In quibus creditur tribus latronibus, licet nō fidedignis, quorum dictū ęquipollet dicto duorū fidedignorum contra fautores & complices, &

164 receptatores eorū. †Item in causa vsurariæ prauitatis, nam tres testes esse debent fidedigni, qui licet fuerint singulares & in facto proprio deponāt tñ eis creditur vt in c. reg. incip. Ludouicus regenti curiā & per Math in consti. vsurariorum licet Mar. in consi. xxxiij. & consi. xxix. Dicat non valere tale statutum, φ credatur testibus sin-

tetrix, leno, & impubes, laicus contra clericū & aliæ personæ inhabiles ad testificandum in criminalibus admittuntur in subsidiū vt not. in l. consensu, C. de repud. Ioan. And. in specu. in titu. de teste. §. i. versi. item excipitur q̄ est impubes & ver. item q̄ est mulier Alex. in consi. 64. i. colum. j. volum. Panor. & Fely. in c. de cetero de testi. Anto. de Bu. in c. tertio loco. de probat. Panor. in c. cum in tua. de sponsa. Areti. in consil. xiij. Tho. Gram. in consi. iii. & consil. xlii. Saly. in l. ea quidem ix. colum. versi. ad quintam questionem. C. de accusa. Vbi ponit de iudæe in postribulo vt in defectum aliorū admittantur lenones Ang. in glo. mentitor de mali dadi. & in glo. qui iudex statuit terminum ad opponen. Alex. in consi. lxiiii. i. volu. doc. in c. i. de testi. cogen. Iaso. in l. i. C. de sum. tri. & in l. i. in ff. C. de his quibus vt indi. Albe. in l. in testimonium. ff. de testi. Vbi dicit maleficiū probari per duos impuberes, & minores in subsidium Bru. in d. tra. i. par. iiii. col. & seq. Alex. in consil. xl. i. volu. Mar. consi. v. & consi. cti. & consi. cxiii. & consi. cxxvii. consil. xxii. & consi. xxxii. & in pra. in §. diligenter duplici loco & in l. diuus & in l. de minore in prin. ix. col. ff. de qō. & in l. fin. C. de sicar. Deci. in l. fœmine, ff. de reg. iu. & plene in consil. cclxii. Tho. Gram. in consi. 35. & consi. 45. & consil. 57. & sequen. & consilio 59. fac. Nam in his quæ sunt difficilis probationis admittūtur probationes minus legitimæ, coniecturę, & præsumptiones, & tales probationes dicuntur clare & legitimę vt per Alex. in consil. 24. consi. 69 & consi. 157. ii. vol. & in consil. 156. & consi. 189. vi. vol. Ias. in l. cum ea. C. de transa. Mar. plene in pra. in prin. & in consi. xliiii. & consi. v. & consi. cxvi. & consil. xxvii. & consi. vii. consi. lxi. & cōsi. cxv. & consi. cxxvii. Cur. in consi. lvi. viii. colū. Bal. in l. quicunq. C. de ser. fugi. Mar. in rubri. C. de proba. ixiii. col. & in l. fi. C. de sicar. in quibus locis plene traditur q̄ in his quæ sunt difficilis probationis & in subsidium vbi aliter veritas haberi non potest, admittuntur testes inhabiles, & probationes non legitimæ. Quod tamen intellige & declara quādo res & factū de sui natura actu, & habitu esset talis, q̄ per alios testes probari non possit, vt conspiratio, & tractatus, factū de nocte, & in nemore, & postribulo, in quo verisimiliter testes integri adesse nō possunt, & in adulterio & aliis huiusmodi vt optime per Ias. in d. l. i. C. de sum. tri. & in d. l. ff. C. de his quibus vt indi. Alex. in d. cō sil. lxiiii. & consi. cli. v. volu. Deci. in consil. cxxxiii. Lanfran. in d. repe. c. quomodo cōtra. §. testium Marsi. in d. §. diligenter & in sing. lxxiii. & in d. consi. cix. & cōsil. xxii. Tho. Gram. in consi. xlv. consi. lviii. Dec. in cōsi. cccx. & cōsi. ccclxii. alias. n. semper qs posset dicere veritatē aliter nō posse probari, & sic semper factū probaretur per testes minus idoneos, & ex hoc etiā debet articulari & probari q̄ aliter veritas haberi non pōt nisi per tales testes qd probandū est per asserentē hoc vt per Lanfran. in d. §. testiū. versi. sed modo restat difficultas. Bru. in d. tra. iii ii. car. in fi. iiii. & v. col. Alex. d. consi. lxiiii. Mar. in d. §. diligenter. & in consi. 80. & consi. 79. Tho. Gram. d. consi. 45. & consil. 58. item intellige quādo culpa partis nō interuenit de adhibēdo alios testes idoneos vt per Tho. Gram. in consi. 26. item intellige, & declara vt admittantur, cū tortura & non aliter, nam quando testes inhabiles admittuntur nunquam admittuntur sine tortura glo. & Bal. in l. iii. §. lege iulia. versi. palā. ff. de testi. Mar. in d. §. diligenter. & in d. cōsil. 109. & in singu. ccccixxvii. & in pra. in §. expedita, Tho. Grāma in d. consi. 45. & consi. 58. & consi. 35. & cōsil. 70. Quod tamē tempera & declara, vt admittantur cū tortura, quādo sunt inhabiles ratione delicti, vt infames, & criminosi, non aliter. nam domestici, & consanguinei, mulier impubes, & alii huiusmodi non infames non torquētur, vt valeat eorum testimonium, ita declarat Alex. post Bar. in l. ex libero. ff. de quæstio. & Par. in d. tra. in verbo tortura lo iii. vers. an fiteur dicto torti, quia sæpe ibi an testis qui nō debuit examinari, item declara prędicta & intellige, vt testes inhabiles in casibus supra dictis admittantur, vt locum habeat ad torquendum, nō autem ad condemnandum, nam per tales testes etiam in casibus præmissis non condemnatur, sed bene torquetur, vt no. glo. in l. etiam matris. C. de proba. Anto. de But. in consi. 24. Alexan. in consi. 64. i. volu. Marsi. consil. 31. consil. 41. & consilio. 80. Thom. Grāma. d. consil. 45. & consil. 59. & vide per Corse. in consilio ccxvii. i. volumi. Vbi de Beroariis an faciant fidem, & an indicium ad torquendum de quibus Beroanis per Matthe. in constitutio. humanitatem. & Thom. Gramma. in volu. 21. item declara & intellige vt admittantur quo ad extraneas personas litigantes, secus tamen super his quæ ipsi fecerūt, vt per Mar. in cōsi. cii. & Tho. Gram. d. cōsil. 45. & consi. 59. item intellige & declara

dummodo non sint inimici capitales. Nam tunc etiam in casibus in quibus admittuntur inhabiles inimici non admittuntur, vt prosequitur Tho.Gram.in d.consi.xlv.cōsi.iij.consi.xlvj.consi.lvij.& consil.lviij.& vide plene per Io.de Arno.in solilo.lv.incip.inimicus vbi in criminibus exceptuatis criminis læsæ maie.diuinæ, & humanæ simoniæ,blasfemie,& sodomie.non admittuntur inimici capitales,licet per alias qualitates admitterētur, & nō possent repulsari,vt in c.per tuas.de simo.& in c.cum p.de accusa. & per eundem Arno. in commen. xxiiij. vbi etiam nisi ex cōtrarietate testiū refultet repulsa,vt per eū post Deci. i l.vbi repugnantia.de reg.iu.& plene per eundē Arno.in commen.cxxxvj. vbi extendit ēt in inimico pręsumpto.item intellige,& declara nisi plures defectus paterentur tales testes inhabiles,vt per Tho.Gram.in d.cōsil.xlv.per tradita per Soci.in consil.xviij. j.volu.& Barba.in consil.lxv.iiij.volu.iiij. col.& Mar.in d.consi.cij.in fi.col. & in singula.ccclxxxv.Et tandē declara multipliciter,vt per Tho.Gram.in d.consi.xv. vbi plene loquitur,& ibi,ēt declara vt admittātur quando ex officio proceditur, non quādo ad querelam partis, nā tunc non admittuntur,& qñ ex officio admittuntur,vt per Ang.in glo.meditor de mali dadi.j.colū.& per In no.in c.cū j.ij.de re iudi.& Angel.in glo.qui iudex star.ter. ad oppo. & Mar. in consi.v.Limita tñ præfatam regulam ꝙ testes in criminalibus esse debent omni exceptione maiores,& inhabiles non admittuntur,vt locum habeat ad condemnandū, secus tñ vt faciant indicium, nam si plures testes sint inhabiles deponentes super maleficio,licet fuerint repulsati, tamen faciūt indiciū,maxime si alia cōcurrant & verisimilia deponant, vt supra fuit dictum in teste qui nō debuit examinari,& supra proxime vt tradunt Bal. & Iaso. in l.j.C.de fum.tri. xij.col.Ro.in consi.cccclj.Beu. in tra. indi. iij.car.Tho.Gram.in vo.xxv.& in consi.j. & consil.xxxij. vbi licet testes repulsati nō sufficiant ad condemnandum tamen sufficiunt ad torquendum si alia concurrant,vt fama nisi & illi de fama fuerint repulsati,& consi.xxxv.& consi.lxx.& Marsi.in d.l.diligenter j.col.& intelligit Tho.Gram.in d. consi.lxx.vt faciāt indiciū cum tortura declarando,vt per Alex.post Bar.in d.l.ex libero.& Par.in d.ver.quia sepe.quando ratione criminis fuissent repulsati,secus si fuerint bonę vitę cōditionis & famę,vel aliter repulsati,vt per Alex. ibidē plene. Et licet in criminalibus numerus testiū nō suppleat vt plene tradit Mar.in prac.in.§.expedita. xj.col.ver. reperio ēt aliā & in singu. ccccxxvij.& in consi.cix.Tho.Gram.in cōsi.j. & in consi.xxvj.per Ioā.de Arno.in singu. xix.tū illud procedi, ad condemnandū,secus autē ad torquendū,& indicium faciendū,vt supra fuit dictū & tradit Tho. Grā. in d.consi.j.& in d.consi.xxxj.vbi de testibus repulsatis,& per Par.in verbo tortu.lo iij.ver.potius an fletur dicto torti.qa sępe, ibi quid sit indicium ij.ver.dī communiter. & in verbo tortura lo j.versi. & an si quis. And.& Math.in consti.si damna clandestina.Limita tamen prædicta,vt testes nō omni exceptione maiores,& inhabiles admittantur contra valde diffamatum,vt per Inno.in c.cum.j.ij.de re iudi.Alex.,post Bart. in l.pen.ff.de quæstio.Par.in d.tra.in d.ver. potius an fletur dicto torti.quia sæpe circa mediū ibi,an si titius cōfessus.& supra fuit dictū.Limita ēt qñ delictū esset notoriū, nā testes inhabiles admitterentur , vt per Panor.in d.c.de cetero.de testibus.& in c.cum dilectus.de purga.cano.Stepha.auf.in trac. de teste.in.§.laicus in quibus laicus admittur contra clericum in notorio faciunt per Par.tradita in d.tra.in verbo notoriū. item limita nisi in criminibus exceptis, nam admittuntur per l.famosi.ff.ad l.iul.maie.doc. in d.c.de cetero.& Stepha.vbi supra. Item limita ad probandū famā, seu infamiam alicuius,nam testes inhabiles admittuntur,vt per Tho.Grā.in consi.34.& per Ro.in cōsi.ccclj.& in sing.cccclix.Augu. post Ang. in glo.non a maliuolis. Itē limita ad defensam,nā oēs testes admittūtur, licet inhabiles,vt per Spec.in ti.de teste.§.j.versic. sed nūquid.& per Cępo.cōsi.lix.Iaf.in l.vt vim j.col.& ibi Deci.ff.de iusti.& iur. Alexā. in consi.xxiij.ij.volu.Par.in verbo tortura lo iij.ver.sequitur qō.circa fin.Marsi.in prac. in.§.oportune.& in consi.xxiiij. & in sing. xix.& in l.vnius.§.cognitturum.& in l.j.§. ad quæstionē.&.§.si.ff.de qō.& per Ioā.de Arno.in sing.xxiiij.& in singu. seq.xxv.& in singu.xl.in quibus ēt testes de credulitate admittūtur.Quod declara si deponāt super ipsa innocentia,& defensa,non autē ad repulsam testiū examinatorū contra inquisitum Alexan,in consi.v.j.volu.Bal. & Saly.in l.parentes.C.de testi. ita dixit Thom. Gramma.in consil.xij.Quem vide & ibidē limita quando ex officio curie , & per inquisitionem proceditur,secus tamen si per

accusationem, nam tales testes non admittũtur etiam ad defensam, ita Bal. & Saly. in d. l. parentes. & Fely. in c. literas. de præsum. per verbũ forte, & Tho. Grã. in d. cõsil. xij. Limita ẽt ad defensam nisi vrgeant alia in contrarium, vt mala fama, solitus committere talia visus, in loco maleficij, & alia indicia, & probationes currant in contrariũ, nã non admittuntur tales testes nisi per torturam fuissent talia indicia purgata, vt per Pau. Gril. in tra. de rela. carce. in tit. de aboli. Inno. vj. q. feu. iij. & per Mar. in sing. lix. & in l. j. §. ad quæstionem. ff. de quæstio. No. vnum in talibus testibus omni exceptione maioribus quod dixit Mar. in l. j. §. si. ff. de quæstio. Quod tales testes contra quos nihil opponi põt possunt recipi parte non citata ad videndũ iuramẽta testi. & in rubri. C. de proba. nu. ccxx. & in l. de vno quoq;. ff. de re iudi. & per eundẽ Mar. in d. §. fin. & in pra. in. §. sequenitur, ꝙ tales testes admittuntur ẽt facta publicatione & conclusione
166 in cã & alia vt per eũ. †Not. ẽt aliud circa istos testes omni exceptione maiores, quod dixit Math. in consti. instrumento. robur. iij. & iiij. not. ꝙ ex quo in instrumento publico debent esse subscripti tres testes omni exceptione maiores, vt in d. constitu. instrumentorũ, alias nõ probarent, ꝙ si presentetur instrumentũ secundũ formã ritus magnæ curię via executiua accusando pœnam periurij, & contentã instrumẽto contra quod nihil opponi potest, & si opponatur dicat causam in vinculis, & ꝓbet vt per ritum magnæ curiæ incip. debitores & debitrices. Cautela datur vt euitetur pœna, & nõ procedatur via executiua, nec carceretur quod opponatur ꝙ aliquis testis istorũ trium nõ sit omni exceptione maior & offeratur probari nam tunc opposita tali exceptione vel alia de qua in d. §. cõsti. instrumentorũ. vt quia testes non sunt subscripti manu propria in loco vbi sunt literati. nam tunc non carceratur sed auditur extra car-
167 ceres ita per Math. ibi facit. †Nam licet statutum dicat quod contra instrumentũ nulla opponatur exceptio prout dictat. d. ritus magnæ curiæ, tamen opponi potest exceptio ꝙ instrumentũ non est instrumentum validum ratione defectus forme & solennitatis, nam talis exceptio non videtur sublata per statutum vt plene per Barto. in l. j. §. & parui ver. promittitur & post eum Alexã. ff. quod vi aut clam Bald. in l. j. C. de condi. indeb. & in l. si non fortem. §. indebitum, ff. de condi. indebi. Lanfran. in c. quoniam contra. in. §. exceptiones de probat. Alexã. in l. si ita. §. grisogonus. ff. de verbo. oblig. Fely. plene in c. ex parte de offi. deleg. Bartol. in l. diuus Trayanus in prin. ff. de testa. mi. & per Bal. in l. j. vlti. col. C. plus val. quod agi. Cæpo. in cau. ccxxv. Mar. in consil. cxxxj. & in l. j. §. præterea. iiij. col. ff. de siccar. & in l. j. nu. clviij. C. de rap. vir. & vide per Alexan. in consil. iij. in fi. iij. col. ij. vol. & per Bal. in l. ab executione. C. quor. app. non recip. de intellectu d. ritus & limita vt per Thom. Gramma. in consil. xvj. ꝙ quo ad tertium non habet locum d. ritus, nã potest opponere contra instrumentum.
168 †No. etiam ꝙ licet in criminalibus testes debent esse omni exceptione maiores, tamẽ nõ sufficiunt vt noceant, nisi etiam non interrogati redant causam scientiæ, alias non probant nec faciunt indicium vt per Saly. in l. fin. C. de proba. Alex. in consil. xv. viij. colum. j. volu. Iaso. in l. admonendi col. ciij. ff. de iureiuran. Soci. in reg. ccccij. v. fallen. in trac. fallen. Deci. in consi. xxvij. Marsil. in prac. in. §. diligenter. xiiij. car. in fi. iiij. colum. & singu. ccccccxxj. & plene in singu. ccccclviij. vbi limita quando ad offensam examinantur, secus si ad defensam, nã probant etiam si non reddant causam scientie
169 quæ not. †In tex. ibi voce etiã propriæ confessus. Not. confessionem iudicialem nocere & sufficere ad condemnandum. Quod intellige & declara vt superius dictum fuit. & intellige concurrentibus traditis ꝑ Mar. plene in prac. in. §. postquã. & in prin. prac. & in l. j. in prin. ff. de quæstio. & in rub. C. de probatio. in materia probationis per cõfessionem, & per Boni. in rub. de confess. & per Cæpo. in consi. xxxiiij. & per Augusti. & Bernar. post Ang. in glo. fama publi. circa fi. versi. postquã. post Bal. in Specu. in titu. de confess. & in l. ij. C. de confess. & per Lanfran. in c. quoniam contra. in. §. confessionis. & per doc. in l. ij. C. quod me. cau. videlicet ꝙ sit dicta cõfessio verisimilis alias non nocet, vt per Mar. vbi supra. & in cõsi. lxv. & consi. cj. & per Tho. Gram. in consi. xvj. & consi. lx. Et ꝙ sit possibilis, vt ibidẽ per Marsi. & in consil. xxxj. & consil. cix. Et ꝙ non sit nuda absq; ꝙ constet factũ delictum, vt homicidium perpetratum, licet ignoretur per quem & furtum commissum esse. Et de bonis furatis soli enim cõfessioni non statur absque alijs probationibus, nisi constito de delicto perpetrato, vt per Marsi. in locis supra. & consi. viij. & consi. xiiij. & consil. xxij. & consil. cix. & consil.

xxiij. Tho. Gram. in consil. xxxvij. & in cõ
sil. lx. Pari. in verbo cõfessio circa medium
l. j. §. illud. vbi Bartol ff. ad sillem. Angel. in
l. j. C. de confess. Bal. in authen. sed nouo iu-
re. C. de seruis fugitiuis. Paul. de Cast. in l.
quoties. §. si quis nomen. ff. de hære. instit.
Fely. in c. auditis. xvj. col. de præscrip. Fallit
nisi quando de delicto aliter non potest cõ-
stare nisi per cõfessionem vt in crimine hæ-
resis, vt per Bald in l. si quis non dicam. C.
de epis. & cle. per Fran. ponzini. in tract. de
lami. ver. vij. Et ibi declara quando fuisset
verisimilis, & non equiuoca, vbi etiam de
confitente se venenasse, nam talis confessio
non nocet vt per Alex. in consi cxvj. iiij. vo
lu. Cæpo. cõsi. xxxiij Bal. in l. si quis in hoc
C. de epis. & cle. Bal. & Ang. in l. j. C. de con
fes. Et quod non sit reuocata tanquã erro-
nea de quo etiã per Tho. Gram. in vo. xvj.
Vbi quod fuerit acceptata, & in vo. x. & consi.
xl. & quod sit principaliter, & non incidenter
facta. Et ideo si testis confiteatur in deposi-
tione se homicidam esse non nocet, nisi ad
inquirendum, vt per Mar. in locis supra. &
in consi. lxvij. & quod non cõstet de falsitate,
vt per Aug. in l. j. ff. de confes. Aug. post An-
gel. vbi supra. & alijs concurrentibus, vt in
locis supra per Mar. & per Ioã. de Arno. in
comment. vij. quod debet esse acceptata, & par
te præsente, & no. Quod si processus sit nul
lus, tamen stante confessione potest damna
ri, vt per Ioã. de Arno. in commen. vj. & in
commen. cxx. Mar. in cõsi. xxix. Quod de-
clara, & multis modis limita vt per Capi. in
decisio. fac. consi. deci. clxxix. cetera in ma-
teria confessiones vide per Docto. in locis
supra allegatis & supra. & infra. dictũ fuit,
170 hæc in prima parte litere. † In secunda
parte in tex. ibi testibus productis, intellige
quod talis productio fiat congruo tempore,
videlicet ad offensam ante publicationem
in causa alias non probant, nisi ex officio
curie, & non ad partis petitionem recipian
tur cum in iudice, cesset ratio impeditiua,
& ei semper testes sint publicati, aut super
nouis & non super eisdem recipiantur etiã
ad partis petitionẽ. Ad defensam vero in-
distincte admittitur productio testiũ etiam
facta conclusione, vsque ad sententiam, &
si iudex noluerit admittere teneretur in sin
dicatu, & etiam super eisdem articulis, vt
per Angel. in glo. cõpa. inquisi. & ro. neg. & in
glo. qui in d. dictum proce. pub. & seq. glo.
& per Math. in cõsti. terminum vite vj. co-
lum. per Marsi. plene in pract. in. §. sequens
quõ. & in l. j. §. fin. & in l. vnius. §. cogniturũ.

ff. de quæstio. & in consil. lxxiij. & consilio
cxxxvij. & consil. xxxix. & consil. xlix. &
consi. lx. & consi. lxxxi. & consil. xcvij. &
consi. cxxviij. & consi. vlti. Cæpo. cõsil. xlj.
& consi. lxj. Cuma. in consi. cxxxiiij. Par. in
d. tra. car. xxiij. Iaco. de Bel. in pra. in rub.
de cau. cri. vij. xj. & antepe. col. & per Ioã.
de Arno. in commento. cxliij. & per Capi. in
decisione sacri consilii. 81. & Mara. in spe.
aureo. in ij. par. indi. in iij. actu. Ex quorum
dictis concluditur, vt supra & limita ad of-
171 fensam vt per Mar. in d. locis supra. † In
tex. ibi instrumentis productis. Not. in cri-
minalibus probari delictum per instrumẽ-
tum & in scripturam. Parem enim vim ha-
bent instrumenta & testes. l. in exercendis.
C. de fi. instru. & per Bal. hic. & in l. fin. vbi
tex. C. de proba. Ang. in glo. compa. in qui.
& to. neg. ver. potest et. Bar. & Alexan. post
eum in l. in senatus. ff. ad turpi Saly. in l. sin
guli. C. de accus. Old. in consi. cxcix. Gand.
in rub. de pe. iiij. col. Bel. in rub. de quæstio.
xxix. col. in prac. Alexã. in l. ij. §. pretor. ff.
de eden. Bald. in l. contra negantem. C. ad l.
aquil. & in l. ij. ff. de ser. Bar. in l. non intelli-
gitur §. tacita. ff. de iure fis. in quibus locis
declara vt per eos, qualiter maleficium pro
172 betur per instrumentũ & scripturã. † In
tex. ibi formidine tormentorũ territus ali-
quid contra se dixerit. No. confessionẽ fa-
ctam formidine tormentorum non nocere
confitenti, vt ex ea condemnari possit mul-
to minus factam in tormentis, vt per Gand.
in rub. de quæst. iij. colum. Boni. in rub. quę
deb. præced. tor. iij. col. & in seq. rub. de per-
seue. Bel. in prac. in rub. de quęstio. xiiij. co-
lum. & seq. & xx. col & seq. Barto. in l. j. §.
diuus seuerus. ff. de quæstio. Ange. in l. item
apud labeonẽ. §. quæstionis. ff. de iniur. Iac.
But. Cyn. & Salyce. in l. ij. C. de cust. re. & in
hac lege Ang. in gl. fama pub. pen. col. ver.
postquã. Bru. in d. trac. in d. ij par. j. & ij. co-
lum. Io. And. & Panor. in c. cũ in contẽpla-
tione. de reg. iur. Bal. in l. j. C. de cõfes. & in
c. j. §. iniuria. de pac. iur. fir. Iser. & Math. in
consti. si damna clandestina. & in consti. hu
manitatem Anch. in consi. 23. Alex. in cõsil.
j. & consi. 53. ij. vol. & in consi. v. j. volu. Cæ-
po. in consi. cxl. & consi. lxxvij. Rom. in cõ
sil. cccclv. Aret. consi. xliij Mar. in pra. in. §.
expedita. & in. §. secunda quæstio. & in l. j.
in prin. ff. de quæst. & in l. pen. co. iiii. Vbi
etiam si iurata non nocet. & in l. j. §. diuus
seuerus. ff. de quæstio. & consi. viii. & consi.
xii. & consi. xiiii. & consi. xviii, vbi etiã iu-
rata, & consi. xxix. & consil. xlviii, & con-

fillo 88.& consi.123.seq.& seq. Lanfran in d.c.quoniam contra.§.cōfessiones.Curt.in consi.60.Soci.consi.263.ij.volu.Alex.consil.48.& consil.184.ij.volu. Matthesilla.in not.lv.Alex.consi.93.j.volu.& consil.177.ij.volu.& consil.x.vj.volu.& post Bart.in l.j.§.diuus seuerus.ff.de quæstio.Fely.in cap.qualiter & quando.§.licet.de accusa. Cæp. plene in consil.40.vbi quod etiam non valet consuetudo in contrarium, quod cōfessio valeat ad condemnandū facta metu tormentorum Par.in d.tract. in verbo tortura lo primo.& lo tertio versi.officialis & ver. an fletur dicto torti vbi quod nō nocet nec facit indicium nec semiplenam probationē non perseuerata,& ibi an confessio ꝙ non nocet nisi perseuerata & in ver. quia sępe. & in verbo tortura.lo secundo. Tho. Grā. in consil.xv.& in vo.vi.ex quorū omnium dictis concluditur confessio facta in tormētis;aut formidine tormentorum non nocet confitenti, vt ex ea damnetur. amplia vt ꝑ eos vt supra. Etiam si fuisset iurata,& per lo.de Arno.in commen. cxi. & commenta. cxvii.vbi licet alias iudex excusetur faciēs simulata ad habendā veritatem & terreat tamē non nocet confessio vt ibi & in commē.lix.& consi.99.Et dr̄ facta metu tormētorū si fuerit ductus in loco torture, & eius manus fuerint ligate retro idē si tantū ductus in locum tormentorum, & nō ligatus, idē si solum fuerit spoliatus in loco tormentorū.licet nō ligatus nec iudex minatus, vt per Ang.in d.glo.fama pub d.ver.postquā. & per Mar.in d.consi.14.& Bru.in d. trac. ii.par.1.& ii.colū.Par.in d.ver.officialis ibi si iudex & in d. ver.an fletur dicto torti, ꝗa sæpe vbi pulchre qn̄ dicatur facta metu tormentorum,& in d.ver.an fletur dicto torti. ibi confessio rei facta in tormētis.licet Angel. dixerit quod dr̄ leuis territio quæ pōt fieri per iudicē attenta tn̄ qualitate personę si fuerit audax & robusta an non & ꝑ Par. in ver.tortura.lo iii.ver.sequitur.Cęteri tn̄ sequuntur Gand.vbi supra & Bart.in l.nouissime.ff.qd fal.tuto.& Alex.post eū quod dr̄ facta metu tormentorū Et non nocet idē si in carcere fuerit positus, & in frigore, & fame cū. minis,vt per Bart.in d.l.i.§.diuus seuerus.& Brun vbi supra.i.colū.& Par.in d.ver.quia sępe per Capi.in de.iii.cxlv.& Tho.Gram.in consi.37.& consil.63. Et an confessio facta in carcere, & non ratificata noceat in criminalibus dic vt per Math. in consti.humanitatē.xix.not.& ibi per illum tex.si confitetur habens vincula interrogatus super capitulis,& in litis contestationē noceat.Idem si retineat manicas ferreas in manibus & cippos ferreos in pedibus, vt per Bald.in l.i.C.de cust.reo.& Alexā.post Bar.in d.§.diuus seuerus.sed Bald.in l.i.vi. colū.C.de confe.dicit.quod confessio facta in carcere non negato cibo,& potu non dicitur facta metu tormentorum , sed dicitur leuis territio quę fieri potest,idē tenet Bru. vbi supra.sed Mar.in pra.in d.§.expedita. & in.§.attingam.& in d.l.i. & in consil.18. & alius vbi supra.Dixit sufficere esse in carcere, vt dicatur metu tormentorū facta.Sed si iudex coram hominibus dicat reo aut cōfitearis,aut ducam te ad locum torturæ, & ponam te ad torturā,& inferēdo sibi terrorem & confiteatur ex hoc nō dicitur facta confessio metu tormentorū sed spontanea vt per Gandi.vbi supra quē sequuntur alii doc.vbi supra. nam tunc iudex posset terrere,vt hic per Bal.& Bar.& Mar. in d.l.i. §.diuus seuerus. & licet Mar. in d.§.expedita.in prin.& in consil.123.Dixerit quod si iudex incipit a minis dicitur facta metu tormentorum,tamen intelligitur vbi ad locum torture ductus est & ibidem inferuntur mine. secus tamen si simpliciter fuerit minatus quod torquebit si non confitetur. extra tamen locum tormentorum,nam talis territio admittitur, vt hic per Baldū, & Gandi.vbi supra.& Augusti.post Angelum in dicta glo.fama publica.penulti.colum.& per Pari. in dicto verbo tortura. lo tertio versicu.de repetitione. & versicu. sequitur quæstione, Corne. in consilio vigesimo quarto,quarto volumi.& Cæpol.dicto consilio quadragesimo. Et sic limita superius dicta,vt locum habeant,vt dicatur confessio facta metu tormentorum,quando in tortura confitetur, aut formidine tormentorū non autem terrendo.Nā tunc nocet , & dicitur spontanea confessio,& non metu torture.Idem dicitur facta metu tormentorum ex præsumptione capi. si quis iuste appellauerit. in regno , vbi si torqueatur forma illius cap.non seruata , & etiam c. reg. habetur quæstio. Quod confessio non nocet & censetur facta metu tormentorum etiam si in actis dicatur quod sponte. Et quando dicatur facta formidine tormentorum. Alexand. post Bartol.in dicto.§.diuus seuerus. amplia vt supra & per Cæpo.in dicto consil.40.vt non valeat consuetudo in contrarium. Limita & intellige quando tortura fuisset legitima, non autem,si leuis,nam leuis tortura non habetur pro tortura & sic

dicitur spontanea confessio & nõ per metũ quando leuiter tortus cõfitetur vt per Bal. hic,& per par.in d.versic.tortura lo tertio, ver.viso de repetitione & in verbo tortura lo primo versi.an ex sola confessione & per Bru.in d.trac.ij.par.v.q.prin.pen.colũ. & per Mar.in prac.in.§.quoniam.j.colũ.& §.& quia.j.col.& in l.repeti. in princ.ff.de quæstio.Limita ẽt nisi talis confessio in tortura vel metu tormentorum facta fuerit ratificata & tortus ex interuallo saltim per diem & noctem perseuerauerit in ea & eã ratificauerit ductus ad bancum iuris corã amicis solutus vinculis & catenis vel aliter expectato iuxta arbitriũ iudicis per interuallum & spacium temporis in quo verisimiliter cessauerit dolore torturę vt hic per glo.& docto.in locis supra maxime Gand. vbi supra & Boni.in ti.de perseueran.Ang. in d.glo.fama publi.Brun.in d.tract.ij. par. vj.q.prin.& Par.in d. verbo tortura lo tertio ver.ratificatio,& in ver. officialis in fi. & versi.an stetur dicto torti,ibi tortus,vbi qualiter & ratificat & in ver.quia sæpe ibi confessio dicitur & in versi.sequitur quæstio ibi & ideo dixit Bal. Math. in consti. si damna clandestina.xiij.no.Mar.in d.§.expedita & in d.§.diuus seuerus. Hoc tamen intellige vt supra fuit dictum,quando iuste fuisset tortus præcedentibus legitimis indicijs,secus tamen si iniuste non præcedentibus indicijs nam tunc ẽt si milies fuisset ratificata & iurata non nocet vt supra,& per Marsi.in d.§.expedita & in d.§.diuus seuerus & Bru.vbi supra & Mar.in consil. viij. consi.xviij.consi.xij.consi.xv.consi.xx.cõsil.xxix.consi.xlv.consi.xiiij.consi.xxij.cõsil.lxiiij.& consil.xlvj.Thom. Gram. in d. vo.vj.& per Capi.in deci.fa.consi. cxlv.cũ ceteris supradictis. Quod limitat vt supra fuit dictum,nisi expresse ratificasset nam ẽt absq; indicijs nocet talis confessio vt plene per Tho.Gra.in consi.xl.idem si pręcessisset cõfessio extraiudicialis aut fuisset subsecuta,nam nocet vt per Par. in d.versi.an stetur dicto torti & Ioan.de Arno.in singu. xciij.qa sępe.& per Mar.in pract. in.§.qñ ver.vlterius, teneas menti & in l.j. in prin. ff.de qõ.& in d.l.diuus seuerus & in.§.quęstioni.ff.de qõ.& in l.eos.ff. de fal. vbi etiã qñ bina præcessisset extraiudicialis cõfessio,aut fuerit subsecuta & in l.de vnoquoq; ff.de re iudi. Et limita ẽt vt fuit limitatum supra suo loco.Limita ẽt prædicta nisi reus taliter tortus fuisset relaxatus in pristina libertate & denuo requisitus a iudice ex interuallo confessus fuerit nam tunc diceretur sponte confessus & nõ metu torture ita dixit Bru.in d.tracta.secunda parte,in quinta quæstione princi.ver.sed ponamus quod quis est minus legitime tortus. Limita etiã quod supra dictum est de confessione perseuerata,nisi fuisset extorta per subiectionẽ nam talis confessio etiam ratificata nõ nocet vt per Bar.& Mar.in l.j.§.qui quæstionem.ff.de quæstio.& Ang.in d.glo.fama publi.penulti.colum.& Thom.Grãma.in vo. xxxiiij.vbi non nocet nec sibi nec alijs talis confessio.Limita etiam quod supra dictum est quod requiritur perseuerantia in confessione extorta per tormenta vt nõ requiratur perseuerantia in casu quo nõ posset dictam confessionem reuocare, vt quãdo præcessisset confessio extra iudicialis, maxime geminata,deinde in tortura confiteretur nam tunc non posset eam reuocare nec requireretur alia perseuerantia vt per Mar.in practi.in.§.quoniam & per Par. in d.versi.quia sæpe circa princi. ibi confessio dicitur.Limita etiam quando precessissent indicia indubitata, & ex his fuisset tortus, nam non posset eam reuocare nec requiritur alia perseuerantia & ratificatio cũ non possit eam reuocare vt per Bal.in l.fina.C. de probatio. vbi nec etiam tunc confessus appellat & in l. in bonefidei.C.de iureiur. & per Par.in dicto ver. sequitur quæstio in duplici loco & per Marsi. in dicto.§.quoniam,& supra fuit dictum. Amplia etiã qđ supra dictum fuit de confessione extorta, vt non noceat, ne dum quando extorta est per torturam,aut metu tormentorũ, sed ẽt quando extorta est per promissionẽ,& sub spe gratie deliberando eum,si confiteretur, nam tũc non nocet,vt per Imo.in cõsil. clx. Par.in d.versi.sequitur quæstio.& versicu. aduertendum est,& per Mar.in pract.in.§. postquã.ver.alius præterea casus iuj. colũ. & in singu.ccj.incip.in confessum,& in singu.lxxvij.incip.malitijs hominum. & in l. j.§.quæstioni.vlti.colum.ff.de quęstio.& in rub.C.de proba.& in l.si quis obrepserit.ff. de fal. & in consi.32.& in consil. 14. in fin. Nam tunc nõ põt eam reuocare tanq̃ erroneam,sicut tanquã meticulosam,& per torturam,& eius metu extortã,nec ex ea condemnari potest, vt in addit.ad Math.in cõsi.inter cetera.in fi.& per Deci. & Aposti. in reg.ea est natura.ff.de regu. iur. & per Ioan.de Arno. in solilo.xlj. Et contrarium sentit idem Arno. in cõmen.lxix. Quod vz & damnari potest confessus, & vide tra-

dita per eumdem in commen.cxliij.de promissione facta deliberando si dicat fures φ
174 ex ea dãnari potest. †Secundo no.vnū quod si inquisitus asserat confessionem per metum extortam, & iudex asserat spontaneam factam, nec aliter apparet φ in dubio præsumitur per metū extorta,vt per Pari. in d.ver.sequitur quæstio.ibi,si tamē curia dicat Bal.in l.i.v.col.C.de confes.Ancha.in consil.xxiii.Alex.post Bar.in l.i.§.diuus se
175 uerus.ff.de quæstio. †Vltimo no.φ cōuictus tantum aut confessus formidine tormentorum condemnatus,non excluditur a beneficio appellandi,nisi in casibus supradictis in quibus appellatio non admittitur de quibus supradictum est,& traditur in d. l.non tantum.ff.de appella.& in l.si creditor.§.iussus.ff.eo.& in l.additos.C.de episc. aud.& in d.l.additos.C.de appel.& in c.cū speciali.§.porro.de appell.Par.in d.trac.in versi.torture.& in ver.appellatio.Ange.in gl.præsente.Gayo.& in glo.& caput a spatulis.versic.quæro an sententia corporalis, Brun.in d.trac.ij.par.& aliis.locis.Contra consuetudinem vero hodie iudices sitiētes sanguinem humanum si habent spontaneā confessionem,aut extortam per tormenta, & perseueratam statim sententiam capitalem exequuntur non admissa appellatione,& infra decennium de quo tamē an statim fiat executio personalis, & si appellatur per condemnatum, aut consangineos, & amicos,quod facere debeat iudex,& an puniatur,& qua pœna non admittendo appellationem,sed exequēdo dicit vt per Ange.in d.gl.præsente Cayo appellante.& in glo.& caput a spatulis.& doc.proxime supra.Et per eos an amici & consanguinei possint de facto eximere condemnatum a manibus familiæ & non teneantur crimine læsæ maiesta.dic vltra prædictos per Gan. in rubr.de pen.xxv.col.& Bel.in prac.in in rub.de fure.xv.col.Pari.in d.verbo appellatio.& in verbo latro,& in verbo pœna vbi de causa retardandæ executionis,et ibi i car.lxxxvii.& car.cxvij.& per Marsil.in prac.in.§.oportune.& in l.i,in princ. ff.de sicar.& in l.qui cedem.ff.eo.& in l.j. C.de rapt.virg.de capto infragranti, Old. in consi.xvij.vbi de notorio vt statim fiat executio, & per Mar.in consi.xvi.& seq. xxxviij.& consi.ciiij.& per Panor.in c.ij. de re iudi.in quibus locis traditur an & qñ statim fieri possit executio,& quando non & de appellatione admittenda,vel non,& si de facto fiat executio an eximi potest im
176 pune,& quando vt per eos. †Si autem non habet confessionem, sed probationes etiam clatas ponunt reum ad torturam, vt torqueant confessionem, & fit cōuictus & confessus,& non appellet.Quod autem si bene faciant & possint facere non obstantibus claris probationibus,& si perseuerat in negatione an condemnari possit dic vt per Bal.hic,& in l.ij.§.obseruare.C.de iureiur.prop.calum.vbi Cur.plene,& Brun. in ij.par.di.trac.indi.& Mar.plene in pra. in.§.nunc videndum.& Tho.Gram.in vo. ij.& Par.in verbo tortura.ver.quidam latro famosus.per Albe.& Mar.in l.edictum ff.de quæstio.Cepo.in consil.xxxiij.& per Mar.in pra.in.§.quoniam.& in singu.cclij.
177 & dictū fuit supra,et dicetur infra †Sed ex his sumpta occasione sequitur tractanda materia torture,in quia materia.Primo differemus quid sit tortura.Secūdo in quibus casibus ad torturam deueniatur.Tertio quæ personæ torqueri possunt. Quarto qualiter ad torturam deueniatur. Quinto quando ad torturam perueniēdū sit. Sexto de repetitione torture,Septimo & vltimo de effectu torturæ,& licet præfacta materia torturæ satis' late tractetur per criminalistas,vt per Gandi.in tit.de quæstio.& Bel. eo.in prac.& Boni.eo.et Guid.de Suza.eo. Ange.in glo.fama publi.& plenissime Par. in tract.sind.in verbo tortura, vsque ad finem operis,& Brun.in trac.indi.per totum ij.part.& per Ant.de Canar.in trac.de tormen.& per Pau.Gril.in tract.de quæstio.& verbosissime per Mar.in prac.in.§.nunc videndum.& in.§.expedita, & in l.j.& in l.repeti.& in l.edictū.& p totū ti.ff.de qō. & in cōsilijs suis et in alijs,locis per varios doct.& maxime cano.in c.j.de depo.& in c.cum in cōtemplatione de reg.iur.& alios doct.sparsim & cōsulētis vt nihil dici possit,Attamen quia aliqua in regno statuuntur in hac materia & per doctores regni ea addendo post eorum terga spicas colligendo & modernos addendo non erit incongruum præscriptam materiam compilare.
178 †Circa itaq primum quid sit quæstio seu tortura dic prout eam diffinit Azo.in sum.de quæst.Odofre.eo,tra.& Gandi.eo. tit.in prin.& Bel.eo.& Boni.eo.& Bru.in d.tra.ij.par.in prin.et Mar.in rub.ff.e.Pau. Gril.in tra.de quæsti.in j q.Quod quæstio est inquisitio & indagatio veritatis,per tormenta corporis & cordis dolorē.nuda autem interrogatio & leuis territio.absq; corporis tormento & cordis dolore non dici-

tur quæstio nec tortura l.item apud labeonem.§.quæstionis.ff.de iniur.&.§.questiũ. & l.j.§.qõnem.ff.ad silleia.Bar.in trac.de quæstio.in prin.Et dicitur quæstio a querẽdo,vel inquirendo, quia per eam inquiritur veritas negocij cum ad veritatem indagandam adhiberi debet,& non aliter l.cũ falsum.& l.hoc quod placuit.C.de questio. Quandoq; tñ datur ad pœnam,& tũc qualis esse debeat Par.in verbo tortura.lo ij.et Brun.in d.tra.in vij.q.prin.ij.par.ꝗ moderata esse debeat & modica Pau.vero diffinit in d.tra.j.q.Breuiter questio est tormentalis inquisitio ueritatis queq tñ ad idem tendit.Torturã ẽt diffinit Pau.vbi supra post Panor.in c.cum in contemplatione,de reg. iur.Esse corporis cruciatus ad eruendã veritatem repertus.Tormẽtum vero dr̃ quasi torquens mentem,vt dixit glo.in clem.j.de hære.& per Alex.in consi.xlvj.ij.vol.Pan. in d.c.cum in contẽplatione.& Pau.in d.j. q.& iiii.q.& ibi ponit differentiã inter torturam,& tormenium vt illa ad iudicẽ pertineat aliud ad partem & reum d.l.itẽ apud labeonem.§.qõnem.licet qñq; vnum pro altero capiatur,vt qõ;tortura, & tormẽtũ, vt ibi no.& de his ẽt per Par.in d.tract.in verbo tortura.lo iij.ver.de repetitione ibi an potestas possit torquere,& dixit Bal.in l.si quis alicui.C.ad l.iul.maie.Quod tortura est remedium siue uia extraordinaria ꝓbationis,ordinaria vero est quæ fit per testes,& instrm in l.fi.C.de prob.quid aũt cõtineatur appellatione quæstionis & quot sint tormentorum genera dic vt per Bru.in d.trac.iij.q.princ.vbi ponit multa tormentorum genera,& plenissime per Mar.in l. j.in prin.ff.de questio.vide ut per eum post Brun.vbi supra.& an denegatio cibi & potus sit tormentũ,dic vt ibi per Bru.& Ang. in glo.fama pub.post.iii.q.& per Marsi.in d.l j.vsu tñ frequentius est tormentum corde immo non reperitur iure tm̃ aliud tormentum ꝗ̃ corde,vt in l.nullus.C.ad l.iul. maie. vt per Boni.in titu.quæ deb.preced. tortu.no.tamen quod corda subtilis fortis, multo magis infert dolorem ꝗ̃ grossa,vt inquit Saly.in d.l.nullus.& Par.in verbo tortura, lo iij.ver.de repetitione.& ibi quod aqua frigida indorso pendentis in tortura non est abhibenda nisi in casibus enormibus,& Pari.in fi.d.ver.tortura.lo iij.Dicit quod abrasio pilorũ corporis denudati facit cõfiteri in tormentis, vt ipse expertus est.Et dixit Bal.in l.j.C.de his qui ad liber. peruen.non possunt nec debent imponi no-

ua genera tormẽtorũ,& scindant carnes nisi in grauibus,vt ibi per Pari.in d.ver.de repetitione.Et no.ꝗ in datione cordæ maior dolor infligitur torto si parũ alciatus a terra pendens detineatur,ꝗ̃ si detur ictus corde cum per ictũ tormentanti ossa & parum sentit,inde dolorem tortus & ita vide quẽdam iudicẽ facientem.& dixit paucos euasisse confessionem.Aliqui solent corpus ligare cum fune perstringendo ad modũ balistæ adeo perstringendo vt vix stet per horã ꝗ nõ confiteatur,& dr̃ tormẽtum strictur. Aliqui solẽt ponere quandã herbam secantem intus membrũ,& deinde extrahere,nã scindit intrinsecus dictum membrũ,& sentit dolorem maxime in mingẽdo alia genera tormentorum tradũtur per Mar.vbi supra & Bru.vbi supra,& Paul.Gril.vbi supra in ij.q.& iij.q.Solẽt ẽt iudices perstringere ambos polices cum quodã instrõ admodum vitis. Traduntur aut nonnulla remedia et incantationes ad alleuandũ dolorem in tortura vt non confiteatur tortus de quibus per Pau.Grill.in d.tra.de qõ.in iij. q.prin.& isti in fine de contrario remedio per iudicem vt confiteatur.& per Mar.in pra.§.expedita,aut nũc vidẽdum de his,

179 & in l.repeti.ff.de qõ. †Circa secundũ in quibus casibus locũ habeat tortura.Dic ꝗ tortura nõ passim ꝓ vno quoq; delicto, & qualibet causa adhibenda est,sed in criminibus et grauibus et nõ leuibus l.edictũ. & l.diuus pius.ff.de qõ.Pau.Gril.in tra.de quæsti.vj q.quæ autem sint leuia delicta et grauia,dic & declara vt per Bar.in l.nõ solum.§.si mandato.ff.de iniur.& in l.leuia. ff.de accu.& ibi Ang.& per Ang.in gl.fere pron.manda.& post eum per Apostilla.& per Bru.in d.trac.in iij.q.prin.vbi an pro iniuria personali,vt quia captus per capillos,aut pugno percussus percutiens possit torqueri.Et intellige siue delicta sint publica siue priuata,vt per gl.i.l.j.ff.de qõ.& intellige in libero homine qui nõ torquetur nisi in grauibus,in seruo vero in omni causa & crimine torquetur iuxta arbitriũ iudicis,vt per Gãdi.in d.tit.de questi.circa prin. & Bar.& Mar.in l.edictum.& in d.l.diuus pius.& Bru.in d.ij.par.iij.q.prin.In regno vero statutũ reperitur ꝗ nõ in omnibus crĩminibus tortura adhiberi potest.sed ĩ casibus,et criminibus infligentibus pœnã vltra relegationem non infra,nec in ea,vt habetur in cap.reg.incip.tormenta.Thom.Grã. in consi.xv.in vo.xv.Mathe.in constitu.in quæstionibus,viij.not.Andre.& Mathe.in

constit.si damna clandestina.Par.in d.tract. in ver.tortura.lo iij.versi.an in causa pecuniaria.vbi dicit per illud c.modificari dispositionem iuris communis,vt non in omni causa criminali torqueatur nisi vt supra vbi venit imponenda pœna vltra relegationem.Et ideo in insultu facto cum armis, & vt priuata,& percussionibus sine armis,& vbi venit pœna publicationis bonorum tantum,non torquetur,secus in vi publica, & ex cogitatu insultu cũ turba licet cum baculo,vt per Thom.Gram.in d.vo.xv.vbi in insultu cum baculo,& an in causa atten tati delicti sit locus torture per Capi.in decis.sa.consil.cxxvi. vbi in libero , & seruo an torqueatur,& ibi per Par.an pro delatione armorũ torqueri possit vigore banni emanati ab officiali, vt quotidie fit sub pœna quatuor ituum cotidie vbi concludit nõ posse nisi bannum esset regni,& ex magna causa & publica vtilitate. Item tortura datur etiam ad pœnam quando quod emanatur ad pœnam pecuniariam, & non potest eam soluere potest torqueri si est vili persona,vt per Pau.Grill.in tracta.de quæstio. vij.q Et si in pœna infligenda citra relegationem inferatur tortura, & appellauerit, & iudex non admiserit appellationem punitur, vt in c.reg.si quis iuste appellauerit. Et ꝙ ad pœnam vt si nõ est soluendo luat in corpus per torturam, vide per Ange.in l.si quis id quod.in fin.ff.de iurisdictio.omnium iudi.vbi dat cautelam & per Franc. in capitulo reprehensibilis usicolũ.de appella.potest tamen in alijs causis citra relegationem terrere , licet non torquere nec tenetur in sindicatu, vt Ioan.de Arnol. in singul.xcix.de primo adde Maran. in spe. au.vj.par.xiiij.actu iudicis. Sed an ĩ causa vbi pœna fustigationis uenit imponendã vt in atroci iniuria,iuxta l.si.ff.de iniur.Et in furto in regno infra augustalem, iuxta, c.reg.incipiẽ.ad hæc per quod pœna fustigationis imponitur furanti rem valentem infra augustalem ,an in tali,causa sit locus torturæ de hoc sepius dubitati,Par.in d. versic.an in causa pecuniaria,sentit in furtis licet minimis esse locum torturæ,& Mathe.in constit.in causa depositi.in fin.Sentit ꝙ si de iure furto agitur criminaliter est locus torture Brun.vero.in d.ii.par.iii,qõ. dicit furtum commissum in re parua licet dolo dicitur delictũ leue,& sic non erit locus torture.Pendet hæc quæstio an fustigatio sit maior relegatione,an minor,& dum alias essem in conflictu ad ostendẽdũ, ꝙ nõ erit locus torture in furto pro quo venit pœna fustigationis,allegabam ꝙ fustigatio sit minor relegatione,nam relegatio est gradibus paruis meri imperij fustigatio,verõ est de minori gradu cum sit modica castigatio,vt prosequitur Bar.& alij.in l.imperiu. iiij.& v.gradu.ff.de iuri.om.iud.vel æqualis relegationi,nam pro furto pro quo fustigatur bannitur,bannum vero æquiparatur relegationi,& non deportationi cum pro tali furto non deportetur,vt notatur in.§. relegati.instit.quibus modis ius patr.pote.sol.ergo non erit locus torture, & maxime quia Bal.& alij in l.trãsigere.C.de trãs. dicunt fustigationem nõ cõnumerari inter capitalia.Quidã doctor dicebat fustigationem nõ modicam fore maiorem relegationem.allegabat ita dicere Bar.nec tamen in quo loco.ergo locus erat torture , cũ vltra relegationem,inde volui requirere locum in quo Bar.hoc dicat & vide hoc dicere in auth.de incest.nup.in prin.per illum tex.et per tex.in l.si.ff.de iniur. vbi maior pœna imponitur humili ꝙ nobili inferenti iniuriam atrocem vt humilis fustigetur & nobilis relegetur ergo fustigatio maior est relegatione.de inde nouiter reperi Tho.Grã. Neapol.in consil.xxxvij.tenere ꝙ pro furto pro quo fustigetur non esse locũ torture, & idem sentit Capi.in d.decis.cxxvj.in fi. non iñ aduertit ad dictum Bar.ĩ d.auth.de incest.nup.& ad d.l si.ff.de iniur.& idẽ sentire videtur Io.de Arno.in cõmẽ.cxxxiij. & pro hoc facit d.c.ad hæc per quod nedũ imponitur pœna fustigationis sed relegationis & bãnitionis a tota prouincia & bullatur in fronte et sic vltra relegationem pœna imponitur nisi dixit cumulationem pœnæ non augere delictũ,per tradita per Mathe.in constit.iustitiarij nomen & normam. xviij.notab.vbi dicit furtum per augmentum pœnæ non immutare primã naturam, ideo non efficitur publicum,sed priuatum remanet delictum.Dicerem torqueri posse habita qualitate persone furantis,per dicta per Par.in d.verbo tortura.lo secũdo.ver. viso de indicijs.& maxime si plura modica furta fecerit cum tunc pœna capitis puniretur per dictum cap.ad hæc.& per And. & Mathe. in consti.super incisionibus . vt in furto triũ gallinarum,& idem per Paul. Grill.in tracta.de quæstio.vij.q Quod pro furto leui torquetur.Limita tamen hoc dictum non habere locum in furto de quo in in constit.reg.peruenit la secunda.Nam in tali furto licet existi indicia nõ per hoc de

uenitur ad torturam, vt dicit Mathe.ibi in sexto not.& de prædicto dubio vide late dicta per Rober.marā.in suo Spe.in ij.principali distinctione, vbi plene, & aliqua ex prædictis refert & tenet torqueri posse in furto minimo.An autem in causa ciuili & pecuniaria sit locus torture.dic vt per Bar. in l.diuus.ff.de quæstio.& per Bru.in d.ij. par.iii.q.princ.& Par.in d.ver.an in causa pecuniaria.Mar. ī d.§.diuus.& in pra.in.§. expedita.nam si est seruus si aliter veritas haberi non potest in subsidium torquetur per d.§.diuus.& l.edictum.ff.eo.si vero est liber in se non torquetur sed quo ad alium si vacillat torquetur l.ex libero.ff.de quæstio.& vide plene per Pau.Gril.in trac.de quæstio.vij.q.vbi an & qñ seruus & an & quando liber homo torquetur in causa pecuniaria.Limita nisi causa ciuilis habeat in se crimen annexum vt in c.j.de deposi.vbi furtum committit & torquetur per Math. in consti.in depositi.in fi.vbi dicit verum si criminaliter agatur & nō ciuiliter in negante depositum,tamē dictum capi.pri.de depositi.nisi,illud de iure cōi hoc ī Regno per dictum capitulum tormenta. Et ideo ex hoc dixit Pari.vbi supra per dictum capitul.j.Quod mercatores falliti & fugitiui possunt torqueri,ut indicent pecunias ipsis datas ad mercandum,& per Pau.Gril.in d. qō.vij.idē dixit de crimine annexo. Alex. post Bar.in d.l.diuus.in princ.& doc.in d. c.j.& Mar.in d.l.diuus.in prac.in d.§.expedita.& per Pau.Gril.in d.vij.q.Ex hoc ēt dixit Par.in ver.tortura lo iij.ver.pone ꝙ aliquis commisit,ꝙ si extat indulgētia principis saluo interesse partis ciuiliter,ex quo crimen habet annexum, ꝙ ad probandum delictum,& bona potest torqueri,& ita dicit respondisse licet alij contradicerent.Limita etiam in causa falsi,nā si ciuiliter agatur pōt torqueri,vt per Bal.in l.sicut.C.de fals.Par.vbi supra in d.ver.an in causa pecuniaria.& Brun.vbi supra.Et sic si de crimine agatur ciuiliter locum habet tortura, tamen dicit Bal.in d.l.sicut.Debere mitius agi & moderate gl.in l.ij.ff.de quæst.Alex. post Bar.in d.l.diuus.pius.ff.de quæsti.Sed quid si ex multis delictis de quibus ꝓ quolibet pœna pecuniaria deberet puniri, & multiplicatione delictorum pœna deberet augeri,an esset locus torturę.dic vt ꝑ Corn. in consi.ccxvij.j.volu.ꝙ non, cum vnumquodq; de per se inspiciatur,& non cumulatiue,quod not.pro intellectu.c.tormenta. nam inspicitur,si plura delicta quis commiserit de quibus pro quolibet deberet relegari,& ratione plurium delictorum,& multiplicatione pœna deberet augeri, ꝙ non erit locus torture, cum quodlibet inspiciatur,& non cumulatiue inspicitur.quod no,

180 & tene mēti. †Circa tertium quę personę torqueri possunt,dic ꝙ omnes torqueri possunt quæ a iure non reperiantur prohibite,tam masculi,q̃ fœminæ, tam liberi, q̃ serui,& statuliberi,& liberti, vt patet in multis iuribus allegatis per Gandi.in tit.de quæst.j.col.& Bal.eo.ti.& Boni,eo.Ang.in glo.fama pub.vi.q.Brun.in d.tra.i.par.i.ij. q.princi.& de seruo torquendo,& per Capi.in deci.f.sa.consi.xij.Vbi indicia nō habens plena,an torqueri possit seruum contra dominum,vt ostendat insidiatores, dic vt ibidem per Capi.in d.decisio.cxxvj.qñ seruus torqueatur,& quando non torqueat contra dominum seruus per eundem Capi. in deci.cxxvij.Et hoc siue ī se torqueātur, siue in alios tanquam,testis, de quo dic vt per Brun.in d.iiij.q.princ.post Bar.in l.ex libero.ff.de quæst.vbi etiam per Mar.vt liber torqueatur qnando vacillat, & si negat facto interfuisse,& conuincitur de mendacio,ꝙ interfuit, vt per Bar.in l.vnius.§. testes.ff.de quæstio.Gandi.in d.rub.de qō. in prin.& per Pau.Gril.in d.vii.q.& si spōte testificetur, vt in authē.de.testi.§.si vero ignoti,tandem distingue, vt per Brun.vbi supra.Quod melius loquitur q̃ alius in materia,& ibi,an indicia requirantur vt testes torqueantur, & an discussio super indicijs fieri debeat,& ibi,an si testis qui nō debuit examinari,si torqueatur faciat indicium,et ibi an omnes testes,& quot extorqueri debeant post Bal.in l.data opera.C.qui accusa.vel non ꝙ non omnes sed duo aut tres scientes factum Augu.post Ange.in glo.fama pub.ver.quęro in quo casu testis, & ibi per Bru.No.vnū ꝙ si extat vnus testis de veritate,& non sit omni exceptione maior si torqueatur,non facit indicium, cum examinatus non faciat indicium,quod esset notabile si esset verum cum alias testis qui nō debuit examinari, examinatus cum tortura faciat indicium,vt supra dictū est, & vide de teste torquendo per Mar.in d.l.ex libero.& aliquid in d.§.teste torquēdi.ff.de quęst.& in pra.in.§.expedita.& per Gādi. in d.rub.de quæstio.versi.an possint testes torqueri,& per Cepo.in consil.lxj.& Barba.consi.xxxv.& no.ꝙ dixit Bal.in l.milites C.de quæstio.Quod testis vilis torquetur absq; indicijs,Et an valeat depositio te

ſis torti, contra inculpatum abſq; indicijs per Thom.Gram.in vo.vi. Et quid ſi torti ſunt varij, an noceant inculpato per Tho. Gram.in vo.xxxj. Et an & qñ domeſtici, familiares,& vicini, torqueri poſſunt dic vt Par.in verbo tortura lo ij.ver.ij.in fi. Excipiuntur autem, vt in ſe non torqueantur perſonæ in dignitatæ, conſtitutæ, in taies non torquentur, vt tenet Odofr.in trac.de quæſt.& maxime in regno, in quo viles ꝑſonæ torquentur,& non nobiles, vt in conſti.ſi damna clandeſtina. vbi And.& Math. x.no. vbi dicunt ad torturam tunc procedi ſtantibus indicijs, qñ concurrit leuitas vitæ, vt ibi tradit, & ibi tradit quæ dicantur perſonæ viles, & in conſtitu.in quæſtionibus.viij.no.& Par.in verbo tortura.verſ. quia ſepe.& ibi an barones torqueri poſſunt,& in conſti.perſequentes,& probatur in c.tormentis.& in c.tormenta.& ibi ꝙ ſit diffamatus,& fama publica cõcurrat. Alexan.poſt Bart.in l pen.ff.de quæſtio.Paul. Gril.in trac.de quæſtio.v.q.hoc idem dicit Par.in d.tracta.in verbo tortura.ver.an ex ſola confeſſione.& in verbo tortura.lo ij. verſ.viſo de indicijs. Vbi dicit leuem perſonam, & leuis vitæ eſſe ſi commiſit aliąs aliquid graue delictum per l.j.C.vbi ſena. vel clariſsimi. Et ſic leuis perſona dicitur, ſiue ratione perſonæ, ſiue ratione exercitij vt arenarius & alijs, ſiue ratione delicti, nã ſi eſt diffamatus de delictis pluribus, dicitur vilis perſona,& leuis vitæ, vt per Par. vbi ſupra.& per Mat.poſt And.in conſti. humanitatem x.not.vbi ꝙ debet probari iſta qualitas ꝙ leuis ſit vitæ & per Par.in ver.tortura.lo iij.ver.quia ſepe ibi quando probatur indicium. Vbi viles torquentur, & non graues perſonæ & in verſi.mandauit rex.& in ver.docto.& per Tho.Gram. in conſi.xv.& in vo.j.& in vo.xxxij.& in vo.xv.& in vo.xxj. Quod nobiles,& exiſtentes in aliqua dignitate non torquentur, immo reſiſti poteſt ſi torqueatur exiſtens in dignitate, ut dixit Thom.Gram.in d.vo. xxxij.& in vo.ij. Quod torquentur homines malæ vitæ conditionis,& famæ,& Boni.in tit.de quæſtio.& Brun.in d.ij.Par.iiij. q.prin.& Mar.plene in l.edictum.ff.de qõ, & in pra.in.§.expedita. Et ideo decuriones & eius alijs ex quo poſiti.in dignitate non torquentur l.diuo marco,& l.decuriones.C.de quęſt.& ibi Bar.Par.in d.uer.tortu.lo j. ver.potius a ſepe.an ex ſola confeſſione,& in alijs vet. vbi ſupra.& Mar. vbi ſupra Gandi.& Boni.& Brun. vbi ſupra,

Quod ampliant etiam depoſito officio in memoriam priſtinę dignitatis l.nihil.in ff. C.de quæſtio.& l.fin.ff.de decurio. Et ampliant etiam in nepotibus, & parentibus decurionum l.ſi matrem.C.de pen. Limitatur in criminalibus exceptis,& in crimine falſi.l.ſi quis decurio.C.de fal.item niſi ſint infames, ſecundum glo.in d.l.diuo marco. Loco quorum decurionum, hodie ſucceſſerunt anciani conſiliarij.& priores ciuitatum, qui eodem gaudent priuilegio, ne torqueantur etiam depoſito officio vt dixit Bal.in d.l.decuriones, licet Odof.& Gand. vbi ſupra. Dicant contrarium ſeruari de cõſuetudine,& proſequitur Cepo.in cõſi.xl. idem tenet Saly.in d.l.diuo marco. ꝙ non torqueantur,& Ioan.de Plat.in rubr.C.de decur.libr.xij.& dixit Bal.in l.de quæſtionis.C.de decur. Quod ſi poteſtas torqueat aliquem de prioribus, tenetur in ſindicatu, et Ang.in d.gl.fama publi.vi.q.& plene Thom.Gram.in d.vo.j. vbi per multa, dicit eos non torqueri etiã depoſito officio, & in d.vo.xxxij.non obſtante dicto Gand. & Odof.aſſerentium conſuetudine non ſeruari, vide tñ Auguſti.& Bernar.poſt Ange. in d.glo.fama publi.vi.q.& Brun.in d.iiij' q.prin.& Par.in d.verbo doctor. Item officialis finito officio non torquetur in memoriam priſtinæ, dignitatis, niſi manus mũdas non habuerit, ut per Par.in tra.ſind.in princ.de offi.ſind.col.ſi.i ver.per ſindicatores. Item excipiũtur milites.l.milites.C.de qõ. Quod etiam procedit in militibus noſtri tẽporis, ſecundum Saly.in l.j.C.de iur.& fa. ign.& per Mod.in l.centurio.ff.de vulg.& pup.licet Ang.in d.glo.fama publi.vj q.& poſt eum Aug.contra vt per Brun.in d.iiij. q princi.& Mar.in d.§.expedita.& in d.l. edictum.& per Pau.Gril.in tra.pe.quæſtio. vi.col. Item excipiuntur doctores & aduocati cauſarum, nam ad inſtar militum non torquentur,& licet aliqui dixerint contrarium ſeruari conſuetudine, tamen ſupradicti doc.in locis ſupra maxime Brun.concludunt cõiter teneri non torqueri, nec valere conſuetudinem in contrarium,& per Mar. in d.§.expedita.& in d.l.edictum. Roma. in ſingu.ſuis. Thom.Gram.in d.cõſi.j.plene Ioan.de Arno.in epito.lxvi.Iaſ.in l.de quibus.xxiij.col.ff.de legi.& Roc.de cur. in d.c.fi.de conſuetu.& Pau.Gril.in d.vi. q.& licet Augu.teneat contrariũ poſt Ang. in d.gl.fama publi. tamen cõiter tenetur vt ſupra, niſi in caſibus exceptuatis, immo dicit Mar. vbi ſupra, & alij ſi torqueantur &

confiteantur, talis confessio nõ nocet, cum torqueri non debuerint, & vide per Par. in verb. doctor. & in verbo tortura. lo j. versi, an stetur dicto torti. ibi an iudices seu aduocati, & in ver. tortura. lo iij. ver. quia sepe. & in ver. mãdauit tex per doc. in d. l. cẽturio. & plene Thom. Gram. in vo. primo, & in voto xxv. vbi ita concludit post multa. Amplia etiam deposito officio aduocationis, cum retineat eandem dignitatem vt prosequitur Mar. in d. l. edictum. Limita in crimine falsi, in quo etiam nobiles torquentur, & aliæ personæ priuilegiatę. vt p Tho. Gram. in d. vo. xxv. Limita etiam in crimine læsæ maiest. & proditionis, & alijs excepti uat s, hæresis, simoniæ, in priuato carcere & in maleficijs, & mathematicis, nã in his supradictæ personæ priuilegiatæ torquentur, vt prosequitur Bru. in d. iiij. q. & Mar. in d §. expedita. & in d. l. edictum. & de maleficijs & mathematicis per Paul. Grill. in trac. de fortil. xj. q. & in trac. de quæstio. in iiij. q. in v. gradu torturę, alios casus vide vt per Mar. in cõsti. prosequentes. in fi. post glo. ibi in quibus nobiles torqueri possunt in alijs vero nõ torquentur, & confessio p eos facta in tortura non nocet, vt per Mar. vbi supra, & in sing. clxxix. & Thom. Grã. in cõsil. lx. Amplia vt nec etiam isti qui torqueri non possunt detineri possint in carcere cibo negato, aut potu, uel data carne salata, ad cõmedendũ negato potu taliter q cõfiteatur, non nocet, & dicitur facta in tormẽtis, vt dicit Aug. in d. glo. fama publ. in materia torturę post tertiam quæstionem, nec & terreri possunt, aut leuiter torqueri, vt sequitur Paul. Gril. in trac. de quæstio. v. q. Limita q isti torqueri possunt cõsulto principe text. in l. nullus. C. de quæstio. & not. Quod vbi isti torqueri possunt in casibus prædictis maxime doctores debent antea degradari, alias nõ possunt torqueri vt per Mar. in singu. cccccl vj. vbi etiam q non valet consuetudo. Item excipitur clericus in in sacris constitutus, cum priuilegia militũ ad eos extendantur, vt prosequitur Alexã. & alij in d. l. centurio, Cum miles dicatur celestis militiæ, immo casu quo torqueri debet non torquetur nisi sit infamis de crimine diffamatus ẽt si cõtra eum mille vrgeãt indicia, ita dixit Pau. de Eleaza. & Abb. antiquus & Ant. de But. in. c. j. de depo. & Ioã. And. & Panor. in c. cum in contemplatione de reg. iur. licet Panor. in d. c. j. dubitauerit, Arch. in c j. de cler. percus. Alex. post Bar. ĩ l. si, ff. de qõ. Par. in d. verbo tortura. lo iij. versi. mandauit tex. vbi etiam ponit plene qualiter debet esse tortura inferẽda clericis, post doct. in d. c. cum in contemplatione. Steph. aufre. in trac. de pote. secu. iij. reg. iij. cõ. l. ibi q clericus nõ pt torqueri Fel. in c. veniẽs. ij. col. de testi. & in c. vniuersitatis. de sen excõ. et in c. de hoc de simo. And. sic. in c. si constiteris. iii. col. de accusa. Mar. plene in pra. in §. nunc videndũ viii. col. & in §. expedita. vi. col. & in d. l. edictum. & in l. pe. ff. col. ff. de qõ. & in cõsi. xli. & in rub. ff. de fideiuss. x. car. vel si. item in hac materia. & in singul. lv. incip. aduertas ad vnum Thom. Gram. in vo. xi. & in consi. lxv. & per lo. de Arno. in solil. so. incip. in tãtum. Et hoc tm in se q cõtra alios nam si producitur in testem & variat non torquetur, vt per Bar. in l. ex l bero homine. ff. de quæstio. & Bru. in d. iiii. q. prin. sed de falso & periurio tenetur. l. presbyteri, C. de episc. et cler. & ibi per Bal. quid de iure canonico, et Bru. vbi supra. Et no. in hoc q clericus non potest torqueri per laicum, etiam de mandato episcopi, immo torquẽs est excommunicatus, vt per glos. in c. presbyteri, el ij. v. q. vi. vide per Panor. & Fely. in c. vniuersitate. de sent. excom. an valeat consuetudo in contrarium. Limita in assassinio, q torqueri potest a laico, ut per Capic. in decis. sa. consi. clv. in fi. Item vilis reipublicæ non torquetur ẽt si contra eum urgẽãt indicia, Par. in trac. sind. car. xxxix. j. col. i ver. doc. i. ver. Mar. in d. l. edictum. & in d. §. expedita. vi. col. & i l q falsam. viii. col. ff. de fal. vide per Thom. Gram. in consil xxix. de vtili reipubli. vbi vt pœna minuatur, & per Pau. Gril. in d. vi q. Itẽ excipitur mulier pregnãs, quandiu sit pregnãs, vt no. in l. si pregnantis. ff. de pę. vbi gl. amplificat ẽt post partũ per xl. dies, & ibi per Bart. & p Bal. in l. imperator. de sta. ho. Vbi dixit q si eo ipse torquet & confitet talis cõfessio ubi nõ præiudicat. & per Pau. Gril. i d. vi q. Quod amplia etiam si sit prægnans ab alio q marito. l. ex seruorum. §. pe. ff. de sta. ho. Amplia etiam si sit prægnans de pauco tempore, vt decem aut xx. diebus, vt prosequitur Brun. in d. iiii. q. prin. circa prin. et per Par. in verbo tortura. lo i. ver. officialis. vbi ponit, si iudex adhibuit medicũ qui dixit non prægnantem quo erat & posuit ad cordam & fecit abortum, an excusetur, & quid facere debet iudex ne deludatur a muliere, vt quia dicat se prægnantem, vt euitet torturam, & vide Ana. in c. intelleximus. de patr, qui fil. occi. & Ange. in d. glos. fama pu

bli.vi.q.& plene per Mar.in d.l.edictū.vbi multa. Vbi etiam si non reperitur nutrix,ut latet puerum tunc differtur tortura , si ex ea redderetur inhabilis ad nutriēdum auc. Anan.in d.c.intelleximus , & idem Marsi. in l.i.in prin.iii.col.ff.de quæstio.& in pra. in.§.nunc videndum.Item excipitur senex decrepitus per l.iii.§.ignoscitur.ff.ad Sille. secundum Gandi.in rub.de questio.ibi quę personę sunt torquende post Odof.& Bru. in d.iiii.q.prin.xxvii.col.& Par.in d.verbo tortura.lo iii.ver.mādauit rex.Mar.in d.l.ediātū.& in d.§.expedita.& Paul.Gril. in.d.v.q.vbi plene q torqueri potest per eum vbi de intellectu.d.§.ignoscitur.plene. Item excipitur minor.xiiii.annorum,& sic impubes.l.impubes.& l.excipiūtur in prin ci.ff.ad l.Sillet an.Angel.in d.gl.fama publi. vi.q.Brun.in d.iiii.q.princ.Par.in d.versi. mandauit rex.Mar.in d.l.edictum.& in d. §.expedita. Tho.Gram.in consi.lx.& per. Paul.Grill.in d.vi.q.Fallit in criminibus exceptis,in quibus admittitur ad testificandum eodem modo ad torquēdum l.nullus. C.ad l.Iul.mate.l.de minore.ff.de quæstio. vbi per Mar.in crimine læsæ maie.& per Capi.i deci.sa.cōsi.cxxx.in l.specialis.ver. octauum dubium.& ex hoc Bru.in d iiii.q. princ.& xxvij.col.operis dicit, Quod vbi & in casibus in quibus minores, & alij inhabiles admittuntur ad testificandū , in his erit locus torturæ quod dicit notandum & an i casibus in quibus admittitur facias indicium dic vt per Bar.in d.l.de minore.& Brun.vbi supra.Quid in adulto cum curatoris autem.dic vt per Bal.in l.i.C.de confessi.& Ange.in glo.compar.inquisi.& totum consi.Mar.in pra.in.§.nunc videndū quid si sine curatoris autem. Par.in verbo. tortura.lo i.ver.officialis ibi an confe sio adulti.Mar.in l.j.iiii.col.ff.de qō.ver. octauo.Corn.in consi.ccxcviij.iiii.vol.Mathe. in decis.cclxxx.& in cōsiliu.minorum iura per doct.& Bal.in l.clarum,C.de autho. prest. Ange.in d.glo.compar.inquis.& cōsi.Item excipitur maior magistratus,vt per Angel. in d.vi.q.Mar.in d.l.edictum.& in d.§.expedita.Item mutus & surdus a natura secundum Brun. in d.iiij.q.prin.xxviij. col.operis auct. Bald.in l.j.C.de confess.in quadam apostil.Item serui non torquentur contra dominos nisi in casibus l.j.C.de qō. l.j.quasi per totam.ff.de quæst.prosequitur plene Bru.in d.iiij.q.prin.xxix.col.vbi vide quia plene,& Pau.Grill.in d.vj.q. Vltimo casu quo prædictę personæ prohibitæ torqueri si torqueatur de facto,& confitean tur talis confessio nō nocet eis vt per Mar. in d.l.edictum.& in d.§.expedita.& nota.q licet istæ personæ nō possint torqueri,possunt tamen terreri,vt per Brun.in d.trac. viij.q.princ i.xviij.not.Sed an liber homo possit voluntarie se dare iudici , vt torqueatur,& an valeat cōfessio inter duos vz delatorem,& delatum,vt ambo torqueantur,dic vt per glo.& Bart.in l.interdum.§. qui furē.ff.de fur.Par.in versi.tortu.lo iij. ver.quæro de vna notabil.q.& ibi an valeat conuentio q torqueri possit sine indicijs per Brun.in d.trac.vij.q.princ.ver.insuper quæro,& per Mar.in l.pe.circa prin ci.ff.de quæst.& i pra.in d.§.expedita.uer. quæro vlterius.Et an & quando accusator possit torqueri,dic vt per Par.in si.operis. ver.quidā vt leuis vbi no.quæ ibi dicūtur, per eum,& per And.in consti.si damna clādestina.& per Bar.i l.cū creditor.ff.de fur. & per Mar .in d.l.pen.& per Bont.in rub. quæ deb.prece.tor.vlti.col. Vbi an sponte potest se subijcere tormentis. Et an instigator & consultor torqueri possit,dic vt per Brun. in d.trac.in viij.q.princip.xiij.not.

181 †Circa quartum qualiter & quando ad torturam deueniatur dic q a tortura nō est inchoandum glo.& Bal. in l.nullum,C.de his qui not.infa.& per Mar.in cōs.xxxvi. & per Pau.Gri.in tra.de qō.iiij.& p Mar. in l.diuus.ff.de qō.Et qñ ad eā deuenit non deueniatur nisi indicijs precedentibus l.j.in prin.& in l.qōnis habēde.ff.de qō.l.milites. C.eo.c.cū in contēplatione.de reg.iu.Gan. in rub.de qō.ij.col.Bel.eo.ti.Boni,eod.ti.§ præced.deb.tor.Bru.i v.q.prin.ij.par.Mar. in d.l.qōnis.& in d.l.j.in prin.& in prac.in §.constāte et in cōs.xxvij.Math.in cōsti.si damna clandestina,& in consti.in qōnibus, & extat.c.reg.tormenta.&c.inci.tormēts.i tm q si procedatur ad torturam absque indicijs,& confiteatur talis confessio non nocet in aliquo ipsi confitēti Gandi.in d.rub. de quæstio.vi.col.ver.sed pone glo.iuncto tex.in l.pen.ff.de quæstio.vbi Barto.& alij doct.Ange.in l.i.C.de confess.Ang.in d.gl. fama publ.v.q.in materia torture Brun.plene in d.v.q.ij.par.circa si.ver.sed ponamus Par.in d.verb.tortura lo j.versi.an ex sola cōfessione & in ver.qa sepe.versi.& dixit Bal.i l.si.et in ver.dat regula Vbi et si sit pseuerata in ver.viso de repetitione Ioan.de Arno.in commen.cxi.& commen.cxvij.& commen.cxiij.Vbi q nihil operatur ēt milites ratificata Alex.in consil.v.j.volu.& in.

cõsi.clxxix.j.aut ij.vol.& in cõsi.j.iij.vol. & consil.xciij.j.vol.& in l.qui in alinea.§. fi.ff.de acqui.hære.& post Bar.in d.l.quæstionis.ff.de quæstio.vbi limita in duplici loco Corn.in consil.cxxxiij.iiij.volu.& cõsil.xx.eo.vol.& Par.in d.verbo tortura. ver.an stetur dicto torti in duplici loco & in fi.Vbi limita nisi expresse si ratificata,in ver.tortura lo j.ver.an ex sola confessione plenissime prosequitur Mar.in pra.in.§. secunda.q.& in d.l.j.in princi.& in d.l.quonis & in consi.viij.& in consi.xij.& consi. xv.& consi.xiiij.& consi.xx.& consi.xlv. & consil.xviij.& cõsi.xxij.& consi.lxiiij. & consi.cxx.Thom.Gram.in vo.vi.vbi limita & in consi.xl.Vbi nedum contra se, sed contra alios contra quos posset esse testis & consil.xxj.vbi plene et per Math.in consti.prosequentes.Limita multis modis prout etiam supra tradidi circa princi.vbi videas limitationes.Amplia vt nedum requirantur indicia, sed etiam legitima indicia, & ideo sicut confessio est nulla nullis præcedentibus indicijs,ita etiam præcedẽtibus & minus legitimis vt prosequit Mar. in d.l.quæstionis habende & probatur in d.c.tormẽta.ibi legitima indicia & d.c.tormentis.ibi sufficientia indicia.Amplia etiã similes fuerit ratificata,et prosequitur Bru. in d.v.q.prin.& per Capi.in decisi.sa.conc.cxlv.& Par.in d.ver.sed ponamus,& alij supra.nisi fuisset expresse ratificata vt per Par.in d.ver.an stetur dicto torti.& d.vers. an ex sola cõfessione.Amplia etiam in criminibus exceptuatis,vt in crimine læsæ maiestatis,& assasinio vt per gl.Cy.& Bal.& Saly.in l.si quis alicui.C.ad l.iul.maie.Ange.in princ.glo.che hai tradi.la tua patr.& ibi August.& idem in glo.fama publ.Capi. in decisi sacri consi.cxxvj.vbi etiam cõtra vilem.Bonifa.in tracta.de crimine læsæ maiesta.Brun.in d.v.q.prin. in prin.Mar.in d. l.penul.& in d.l.j.in prin.& in d.l.de minore.ff.de quæstio.& in pract.in.§.constante, & in.§.diligenter.& in d.consi.xiiij.& cõsi.xviij.& consi.xlvj.& consi.cxx.Ioan.de Arno.in d.commen.cxiij.Thom. Gram.in vo.xxxiiij.Vbi etiam in criminibus exceptis in quibus licitum est iura transgredi, in procedendo seruari debent solennitates iuris, licet secus sit impuniendo, & ita intelligitur ꝙ liceat iura transgredi impu-
182 niendo non in procedendo. † Et qualiter hoc intelligatur ꝙ liceat iura transgredi dic vt per Mar.in.§.diligenter in pract. vbi in maioribus magistratibus,non in minoribus & per Io.de Arno.in fi.viij.fir gul. incip.ru habes & Tho.Gram.in vo.xxx. ver.quo vero ad secũdum.vbi quando agitur & incurritur status reipublice & plene per Ias.in l.j.C.de preci.impera.offe. vbi limita,& ibi qui dicantur maiores magistratus & ꝙ in his requirantur indicia. Hodie in regno est declaratum per d.c.tormenta vbi sufficientia procedere debent indicia, licet ex dictis Bar.in l.de minore.ff.de quæstio.& Bru.in d.iiij.q princi. vbi de minore loquitur videtur dicendum de iure communi ꝙ non requiritur plenum indicium sed quale quale sufficit,cum dictum minoris & impuberis admittatur.Amplia etiam si officialis habeat arbitrium nam non potest torquere sine indicijs vt per Gand.in d. rubr.de quæstio.vlti.colum.Brun.in d.vij. q.princ.uer.quid si datum est arbitrium Io. de Arno.in commen.cxvj.Par.in d.ver tortura.lo j.ver.an stetur dicto torti, ibi licet iudex habeat arbitrium,& in ver.tortu.lo iij.ver.de repetitione ibi an iudex qui hominem,Mar.in d.l.pen.ij.amplia, & in cõsil.cxx.& consi.xiiij.& consi.xviij.& per Tho.Gram.in vo.xxx.Alex.in cõsi.lxiii. j.vo.Capi.in d.decisi.cxxvj.Ias.in l.vt milites.C.de testa.mil.& in l.j.C.de sacrosan. eccle.Amplia etiam si iudex mandasset iudici inferiori,vt torqueat etiam nullis indicijs præcedentibus,& de facto, nam nõ potest hoc facere sed debet procedere iuris ordine seruato, & replicari principi vt plene per Thom.Gram.in vo.xxxij.vbi fuit in facto,& tamen non paruit mandato authẽ.And.in d.consti.prosequentes.in fin.& ibi per Math.vj.not.Sed sepius replicauit non tamen fuit de mandato principis, sed eius vicarij.& ita in specie Math.in cõsti. duram & diram.in fi.& Par.in verb.tortura.lo iij.ver.mandauit rex.& per Thom. Gram.in consi.xlv.in vo.xxx.vbi.nõ absque indicijs,& data copia indiciorũ ad sed defendendum, licet in hoc extet.c.in reg. incip.in accusatis,in fi.Par.in d.verbo tortura.lo iij.ver.de repetitione ibi an iudex qui hominem & an excusetur per Mar.in singu.cccxxviij.Amplia etiam si superueniant indicia,nam ex hoc tortura non legitimatur per doc.vbi supra & per Lanfran. in c.quoniam contra.in.§.cõfessiones.ver. reuerior,et habetur post eum in apost.Cel. Amplia etiam si ex conuentione fuerit actũ vt torqueatur,sine indicijs nã torqueri non potest absque dictis indicijs Par.in d.uerbo tortura lo iij.versic.quæro de vna notabili quæstione,

quæstio.& per Ioã.de Arno.in dialo.xxxij.
Amplia etiam quod ne dum torqueri potest
absq; indicijs sed nec ẽt terreri per minas
& metũ torturæ absq; indicijs vt persequi-
tur Mar.in d.l.j.in prin.ver.vlterius in qua.
materiam hic.ff.de qõ.cum modificatione,
vt in fi.titius ver.Vt procedat in timẽte tor
turã,& minas,& nõ in assuefacto in tormẽ-
tis,& declara vt per Io.de Arno.in commẽ.
cxvij.vt cõfessio non præiudicet, sed tamẽ
iudex excusatur,amplia vt non valeat cõ-
fessio etiam iurata,vt per Mar.in d.l. quæ-
stionis modũ. versic.vlterius.ff.de qõ. Am-
plia etiã vt ne dum requirantur indicia sed
etiam est necesse q; concurrat mala fama,
& sic duo requiruntur, vt præcedant indi-
cia, & mala fama, ita dixit Tho. Gram. in
vo.iij. in vij.limita. vbi refert peritos reg.
ita dixisse quod no.si verũ sit.Et limita mul
tipliciter vt supra.& per Tho.Gramma.in
183 consi.xlv. †Limita ẽt nisi in occultis tra
ctatibus,& proditionibus, nam in his prõ-
ptior esse debet iudex ad torturam propter
difficultatem probationis,cum tales tracta
tus in secreto fieri soleant,vt per Bald. in l.
qui cuma.C.de ser.fugi.& in l.iij.C.de epis.
audi.Alex.in consi.lxij.iij.vo. & post Bart.
in l.pen.ff.de quæstio.Bru.in d.viij.q. prin.
v.not.Deci.in consil.ccclxij.Tho. Grãma.
in vo.xxx.in princip. vbi in ver. cœlestis.
Declarat datis defensionibus,& non aliter,
& per eundem Tho.Gramma.in vol.iij.in
princ.vbi in venenatione ex quo habet an-
nexum crimen proditionis promptior esse
debet iudex ad torturam,Brun.tamen vbi
supra.in v.q.princi.tenet oppositum q; re-
quirantur indicia,licet nõ ita vrgentia,sed
præsumptiua,per ea quæ tradit glos. & alij
in l. si quis alicui.ff.ad l.iul. matesta. & per
184 Ioan. de arno.in commenta.cxtiij. †Et
ideo seruus non torquetur contra dominũ
in tali crimine proditionis absq; aliquibus
indicijs presũptiuis,licet Azo.in summa,
C.de quæstio.ver. & sunt ista regularia di-
xerit in hoc casu, & fraudati cẽsus,& adul
terij,& homicidij seruus contra dominum
torqueri posse absq; indicijs, idem in casu
l.si prius.ff.ad silleia, Quod seruus in casu
illo torquetur absq; indicijs,secundum glo.
Dyn.& Bartol.ibi contrarium tamen dicit
Bru.vbi supra,v.q.q; seruus non torquetur
absq; indicijs saltim præsumptiuis, vt not.
glos. in l.j.§.item illum.ff.ad silleia. & in l.
quicunq;.C.de ser. fugi. Et in iuribus per
eum allegatis respondet ad dictã l. si prius.
vt ibi,& vide de eius intellectu Pau. Gril.
in tractatu de quæstio. & vide per Capi. in
deci.sacri consi.cxxvj.vbi q; requiritur sal
tim minus semiplena probatione,& ibi ãn
per dominum torqueri potest,& vide Par.
in d.tra.in verbo tortu.lo primo,versi. an
stetur dicto torti ibi an dominus possit tor-
quere seruos & per Tho.Gram.in volu.iij.
iiij.colum.an contra dominum. Item fallit
in publicis diffrobatoribus strataruũ,& latro
nibus publicis, diffamatis, nam contra eos
absque indicijs proceditur, & iuris ordine
non seruato vt prosequitur Mar.in d.l.j.in
prin.viij.col.ff.de quæst.& in d.l.j.pen.co-
lum.& hodie in regno.statuitur vt in c.reg.
incip.in accusatis & facit tex.in c.reg.idem
prouisa iuris sanctio & faciunt alia tradita
vt per Mar.in d.l.j.& in pra. in.§.diligẽter.
Quod in his licet iura transgredi,& per Io.
de Arno. in commen. cxiij. & commenta.
cxv.posset tamẽ dici q; d.cap. in accusatis.
non loquatur circa indicia immo dicit ser-
uari ius commune secundũ quod in illis cri
minibus maxime læsæ maiest. requiruntur
indicia,vt supra dictum est.verum excludit
solennitates traditas in superiori ca. incip.
habetur quæstio vt in illis criminibus non
seruetur forma illius cap.sed ius commune,
immo in talibus requirũtur indicia & in cri
minę læsæ maiestã.vt dicitur in c. regni tor
mentis ibi sufficientia indicia. Item limita
in casu quo tortura non datur ad inuestiga-
tionem veritatis sed vt respondeat accusa-
tioni, vel inquisitioni & præsens fuerit &
noluerit respõdere per verbum affirmati-
uum aut negatiuum secundum doct.& Bal.
in l.si accusationem vlti.col.C. qui accusa.
poss.& per Capi.in decisi.sacri consil.cxlv.
per totam & per Maran. in spe. au.vj. par.
xiiij.actis indicij & per Par.in d.verbo tor
tura ver.sequitur quæstio.in fi.& Bru in d.
v.q.princi.circa prin.Item limita in casu vt
per Bal.post Nico.de macta.in l.j.C.de he.
re.insti.Quando quis ob contumaciam fuit
positus in banno, & deinde vigore statuti
comparuerit, & purgauerit contumaciam
sicut est in regno per consti.clementie. Quod
tunc ob præcedentem contumaciam potest
torqueri absque alijs indicijs ita Brun.vbi
supra in d.v.q.prin. ver.addo alium casum
& Marsi.in d.l.j.in prin.& in d.l. pen. in fi.
ff.de quæstio.& in singula.cxvij.& Pari.in
tra.sind.in verbo tortura ver.sequitur quæ-
stio in fi.& per Ioã.de Arno. in commenta.
cxj.de quo supra plene fuit dictum.Item limi
ta vt per Bald. in l.milites.C.de quæstio.ite.
Quando testis est vilis, nam tũc absq; indi-

ciis torquetur.alios casus ponit glo. in cap. quæstionem.xij.q.ij.quam refert Aug. post Aug.in glo.fama pub.ver.nunc videamus. & Bru.vbi supra.& Mar.in d.l.pen.in fi.&
185 in l.vnius.§.in ea cã.ff.de quæst. †Habitis iudicijs quo ordine ad torturã deueniatur videamus,quid enim si plures existant delinquẽtes,a quo magis incipiendũ est, & sumenda sit tortura de hoc dixit Gandi.in rub.de qõ.ij.col.ver.nunc videndũ Bel. in rub.de questio.x.col.& Boni.ea.rub.quali. tor.adhib.sit Ang.in glo. fama pub. versic, postquã.Bru. in d.v.q.prin.versi. an aũt iudex debet aduertere.Bar.in l.j.in princi.ff. de quæstio.Par.in verbo tortura lo primo, ver.officialis ibi in tortura plurium sagax iudex,& in ver.an fletur dicto torti ibi iudex debet arbitrari in verbo tortura.lo ij. ver.viso & in verbo tortura lo tertio ver. mandauit rex. ibi quando delictum est incertum.Math.in consti.si damna clandestina.in fi.colũ.Mar.in prin.§.expedita.versi. queri potest.& in d.l.j.in princi.fin.colũ.& in prac.in.§.nunc videndum. &.§.diligenter per doct.in c.j.de depo.Ioan.And.in d. c. cum in contemplatione de regu. iur.Qui dixerunt in primis sagacem iudicem considerare a quo facilius veritatem posset habere, & ab eo incipiat.l.j.§.j.ff. de questio. sed si sperat ita ab vno sicut ab alio habere veritatẽ tunc incipiat ab eo qui magis de crimine est suspectus, & si oẽs pariter sunt suspecti,tunc incipiat a debiliore, vel timidiore.Et ideo prius incipiatur a fœmina,q̃ a masculo, Ancha.in consil. cclxxxv.Et si omnes æqualiter sunt debiles, & timidi incipiatur a iuniore l.vnius.in prin.ff.de qõ. Et ideo si extat pater & filius inquisiti,magis incipiatur a filio quã a patre,cum pater magis timeat de filio quam de se & statim confitetur per id quod tradit Isern. in cap. j.§.publici latrones.in fina.verbis. de pace tenen.quem refert Pari.in dicto verbo tortura.lo iij.ver.sequitur modo.car.cxviij.& Barba.in repe.c.Rainaldus.de testamen.& Mar.in l.j.§.inauditum.ff.de sicca.& in singu.clx.& etiam si est iunior & facilius confiteri posset d.l.vnius. Et si datur æqualitas in iuuentute, tunc magis ab eo qui habet malum nomẽ seu malam fisionomiam cum ex his causetur etiam indiciũ, vt dixit Ioã. And. in dicto cap. cum in contemplatione. & Par.in d.ver.mandauit.& Mar. vbi supra de nominibus.Pet.Girar.in singu.lxv. doct. in rub.ff.solu.matri.maxime Ioan.de Vicar.& Alcia.post alios mod. & Phili. in prohe. decret. Et si datur æqualitas ab eo qui alias solitus extitit talia committere,& qui est malæ vitæ,conditionis, & famæ, vt dixit Saly.in l.fi.C.de qõ.& Par.in d. ver. mandauit.& Mar.vbi supra, in d.§.expedita.& in singu.ccxviij.Et si datur æqualitas ab eo qui primo reperit cadauer occisi , vt dixit Par.in d. verbo an fletur dicto torti.
186 ibi iudex debet arbitrari. †Sexto igitur a quo tortura incipi debeat,qualiter ad eã deueniri debeat,& qualis esse debeat videamus.In quo dic q̃ tortura quãta inferri debeat iudicis diserti arbitrio committitur, vt dixit Inno.in d.c.cum in contemplatione.& Bald.in l.j.vj.colũ.C.de confess.& in hac lege.Gand. in titu.de quæstio.ij. colum. Bel.eod.tit.Angel.in glo.fama publi. vij.q. Bar.in tra.de quæstio.Boni.in tit.quali. haben.sit tortu.Bru.in d.v.q.prin.ver.vij.aduertias.Par.in verbo tortura lo ij.ver. viso de indicijs in princi.& in verbo tortura.lo j ver.officialis.circa fi.& in ver.an fletur dicto torti.ibi torturam in quibusdam. Mar. in l.quæstionis modum.ff.de quæstio. & in prac.in.§.expedita.Math.post Andre.in d. constitu.si damna clãdestina.& multos gradus torture ponit Pau.Gril.in tract. de qõ. in ij.q.& in fi.iij.q. Qualiter ad eam perueniri debet,& quo moderamine,& qua grauitate post Azo.in sum.eo. titu. & in iiij.q. per totam. De quinq; gradibus torturæ iuxta qualitatem scelerum, personarum , & indiciorum, & ordinem tradit torture quẽ videas.Et licet tortura arbitraria sit , tamẽ, debet arbitrium & regulari iuxta iuris dispositionem,vt non inestrenate, & inhumane,& debito iuris ordine postposito procedatur l.nihil.C.de quæstio. Nec debet esse immoderata,sed cum moderamine l.de minore.§.tormenta.ff. de quæstio.Et talis esse debet, vt iudex innocentia , vel supplicio reum saluum conseruet d.l. questionis modum.Pari.in d.verbo tortura lo primo.ver. sicu.officialis.ibi est aliud preceptũ,& quãtum moderate rationis temperamenta desiderant secundũ Azo.in sum.eo.Pau.Gril.in trac.de questio.in fin.iij.q. Considerando. index qualitatem personæ qualitatẽ,cum nis,& fortitudinẽ etatem, debilitatem, valitudinẽ personarũ vt dicũt predicti doct. maxime Par.in d.ver.viso. Vbi discretio iudicis circa tria adhibenda sit,circa cãm ,qualiter tortura inferri in cã ardua quã in leui, aliter in homicidio quã in furto,& aliter in crimine læsæ maie.& publicis stratarũ disrobatoribus, & licet aliter in his adhibẽda

si non tñ extēso, aculeo, non scindentibus virgulis, & vrentibus flammis, sed cum aliquali moderamine, ita dixit Par. in d. ver. tortura.lo ij. in prin. Secundo respectu personæ torquēdi quia aliter serui, aliter liberi, & delicati torquētur l. milites, C. de qō, & aliter nobiles, aliter viles personæ, cum regulariter in tormentis vilitas vitæ concurrere debet, nam leues & viles personæ torquentur, & nō nobiles in regno, vt in d. consil. si damna clādestinā, vbi tex. gl. And. & Math. Et vilis dr̄ persona quæ alias graue commiserit delictū, vt dixit Bal. in auth. si dicatur. C. de testi. in fi. Tertio circa qualitatē tormentorū vt si sufficiant, vel requirantur leuia nō incipiatur a grauibus l. nemo carcerem. C. de exact. tri. trib. lib. xij. Et si requiritur grauis tortura non sufficiat leuis, cum leuis tortura nō iudicetur tortura, vt per Bal. hic, & Bart. in tra. de qō. Marsi. in d. §. expedita. & in consi. lxxx. & consil. ciij. Tho. Gra. in consi. xl. & per Pau. Gril.

187 in tract. de quæst. in iiij. q. †Nam etiam qñq; iuxta qualitatem personæ, criminis, & probationum, etiam tortura inferatur vsq; quasi ad consumptionem corporis l. j. ff. de quæstio. Part. in d. ver. an stetur dicto torti ibi tortura in quibusdā, & ibi tortura iudicialis. Vbi si indicia multum vrgeant tortura debet esse seuerissima infra tamen mortem, & per Pau. Gril. in d. trac. de qō. in iiij. q. in quinto gradu torture, vide de prędictis per Mathe. in d. consi. si damna clādestina & Marsi. in d. l. quæstionis modum & in §. expedita ver. vlterius scias in quibus inuehitur contra iudices seuissimos qui faciunt tortū pendere per diem & noctem in tormentis, & corda, & ibi vide multa per eos circa qualitatē & moderationem torturæ inferendæ. Sed quæ dicatur immoderata tortura vel leuis dic vt per Bal. hic ꝙ arbitrio discreti iudicis committatur cū cōsilio discretorum sibi astantium l. si postulauerit. §. quęstio. ff. de adulte. Pau. de Cast. vero in consi. cxcv. Dixit torturam esse immoderatam si torqueatur vltra tres vices diuersis temporibus Arg. l. fideicommissa. §. si quis. ff. de leg. iij. idem dixit Par. in verbo tortura lo iij. versi. viso de repetitione & ver. sequitur quæstio, ibi modo videndum erit Mar. in l. repeti. ff. de quæstio. & in pract. §. quoniam. iiij. colū. & in consi. viij. in fin. vbi dando sex ictus corde nō dicitur leuis tortura. Tho. Gra. in vo. vj. vbi per tres vices dr̄ moderata vltra vero immoderata in cō. sil. xxj. & consi. xliiij. & seq. consil. per tres vices tortus si nō confitetur debet relaxari fideiussoribus, & qñ dicatur modum excedere dic vt per Pari. in d. verbo tortura la primo ver. an si officialis & per Brun. vbi supra. Item tortura inferri debet in publico coram assessoribus seu auditoribus actorū, notario, & aduocatis, nisi in criminibus enormibus vt habetur in c. reg. habetur qō & in c. item caueant iustitiarij & seq. Nisi in crimine læsæ maiestatis, & in publicis disrobatoribus in quibus nec ordo nec solemnitas iuris attenditur vt in d. cap. habetur quæstio & in cap. in accusatis & in cap. si cum sceleratis. & in c. idem prouisa iuris santio. Sed an tunc potestas torquebit manibus proprijs glo. in c. non licet. lxxxv. di. stin. ꝙ sic Par. in d. verbo tortura lo iij. ver. de repetitione ibi an potestas possit torquere ꝙ non. Et refert quendam fatuū solitum capere reū per capillos, & aures dādo caput rei ad columnam fortiter vt confiteatur talis enim dicitur leuis territio & non tormentum. lo. And. in d. c. cum in contemplatione Mar. in l. j. in prin. ver. an autē iudex ipse. ff. de qō. Item denegatur cibus qñ vult torqueri vt per Pari. in d. ver. an potestas possit torquere Mar. in d. l. j. versic. teneas menti & in pra. in. §. nunc videndum. An autem clericus torqueri possit per laicum, dictum fuit supra. & per Steffa. aufre. in tra. de potesta. secul. iij. reg. viij. declara ibi & propterea. Et an seruus torqueri possit per dominum & quando Pari. in d. verbo tortura lo primo ver. an stetur dicto tor

188 ti ibi an dominus torquere possit. †Circa quintum quando ad torturam deueniatur, dicas ꝙ ad torturam deuenitur postquā constat delictū fore commissum, non tamē requiritur ꝙ constet per torquendum commissum esse, sed in genere cōmissum & perfectum fuisse delictū alias ad torturam non posset deueniri & deueniendo iudex teneretur in sindicatu l. j. §. illud. ff. ad Silleia. l. si qñ. C. vnde vi Ange. in d. glo. fama pub. xij. q. Bal. in l. iij. §. eiusdē. ff. de testi. Brun. in d. trac. iiij. q. prin. ver. itē not. ꝙ nunquā & in v. q. prin. iiij. iudex debet aduertere multa per Mar. in l. j. in prin. ij. co. & in l. si quis. re quæstio ver. postremo vltra omnia supradicta. ff. de qō. & vide practicam vt per Bru. vbi supra Ang. & Mar. vbi supra vt si furtum fuerit commissum per notarium faciat scribi qualiter apoteca aut arca fuit visa aperta, & si homicidium ꝙ vidit cadauer mortuū habens tot vulnera in tali parte, & hęc reddigat in actis & postea formet inqui-

tionem & si extent indicia procedat ad torturā,& non ante vide optimam practicam per Bru.vbi supra.Item non ante litem contestatam & nomen accusati vel inquisiti receptum inter reos,sed post litem contestatā vt per Bar.in l.siquis adulterij in princi.ff. de quæstio.Brun.in d.tra.j.par.iij.col.ij.q. versi.quero an testis & in ij.par.inde.v.qō. prin.versi.Item ad aliud debet aduerte iudex & seq.Par. in d.ver. tortura lo primo ver.an stetur dicto torti ibi a tormentis nūquā Mar.in d.pra.in.§.nunc videndū ver. Item antequā reus torqueatur Alexan.post Bart.in l.j.in princi.ff.de quæstio.& ibi per Mar.ver.vj.requiritur & ibidem.Quando dicatur nomen receptum inter reos, quod intellige quando torquetur ad eruendam veritatem,secus ad habendam responsionē. Nam ante litem contestatam torquetur vt supra fuit dictū,& ideo ex processu informatiuo ad habendam veritatem non potest torqueri,sed facta litis contestatione,& testibus legitimis examinatis citata parte,ad videndum iuramenta testium, alias iudex teneretur in sindicatu,& confessio inde sequuta non valeret,Etiam si perseuerauerit tanquam extorta non legitimis præcedentibus indicijs vt prosequitur Ang.in d.glo. fama pub.ij.col.& Bru.plene in j.par.iij.& iij.col.versi.quero an testis examinatus, & supra fuit dictum. Quod limita, nisi contra insignes latrones,& publices malefactores & diffamatos,& in notorijs criminibus,cōcurrente leuitate vitæ,& hoc vtitur magna curia ex sua preheminentia vt prosequitur And.& Math.in d.consti.si damna clandestina iij.q.Par.in d.verbo tortura.lo primo ver.Et an si quis vbi dicit debere abstinere inferiores iudices. Quā præheminentiam limita decem modis,vt per Tho. Gram.in vo.uj.& Math.in deci.ccccxcij.& in consti. duram & diram in fin.& supra fuit dictum. Item ante publicationem factam non debet torqueri,sed post factam publicationem,& data copia indiciorum,cum termino ad faciendū suas defensiones,vt per Bartol. in l. vnius.ff.de qō.Bal.in l.milites.C.de quæst. Butrig.in l.solam.C.de test.Pari. in d.ver. tortura.lo iij.versi.sequitur quæstio. Brun. in d.v.q.princi.ver.insuper quere iudex ij. par.& in prima par.iij.col.ij.quæstio.d.ver sicu.quero an testis.& Mathe. post And.in d.constitu.si damna clandestina.xiiij.not.ij. q.& Pau.Gri.in trā.de quæst.in si.iij.q. vbi q̄ causa cognita licet Bru.vbi supra distinguat q̄ aut fuit petita publicatio,Et tūc debet fieri & dari copia indiciorum,& postea deueniri ad torturam,aut non est petita, & tunc etiam ante publicationem, potest inferri tortura, dicit tamen prius publicationem fiendam,& data copia indiciorū procedendum esse ad torturam.Sed an dicta copia indiciorum danda sit per iudicem si nō petatur a parte Math.& Bru.vbi supra sentiunt q̄ peti debet plene disputat pro & cōtra Mar.in d.§.nunc videndum. in princi. & tandem facit quandam distinctionem,& in l.j.in princi.ff. de quæstio.& Bar.& Alexand.in l.iiij.§.in eum quicquid.ff.de dam. infec.Alex.in consi.lxv.j.volu.& post Bar. in l.fina.pen.q.ff.de quæstio.Pari.in d.ver. tortura.lo iij.ver. quia sæpe ibi cum iudex potius ver.an stetur dicto torti.in si. Felyn. in c.qualiter & quando.de accus.Alexā. in consil.xlj.iij.volu. Sed tn regno videtur q̄ si etiam non petatur copia indiciorum danda sit,vt habetur in d.c. reg. habetur quæstio. Vbi copia danda est per iudicem,alias confessio inde secuta,& ea non data, nulla redditur,cum ergo statutum sit regni debet aliquid operari vltra dispositā a iure communi,vt non petenti concedatur, & maxime, quia iudex ē parte non petente ;testes ad defensam tenet examinare, vt dicit Par. in d.ver.an stetur quia sæpe iudex malesiciorum.Mar. in d.§.nunc videndum. Qua copia indiciorū data,si in termino ad indicia purganda petierit pars terminum repulsæ concedendus est,vt per Bal. in d.l.milites,Par.in d.verbo tortura.lo.j.ver.& an si quis,Mathe.post.And.in d.consti. si damna clādestina.Par.in ver.tortura la tertia.ver. sequitur.in si. Brun.vbi supra.in v. q.prin. ver.quinto iudex debet aduertere post gl. & doct.in l.custodias.ff.de pub.iud.Et no. q̄ data copia indiciorum supersederi debet in tortura, vt per Par. in verbo tortura lo j.versi. an stetur dicto torti. in fine. Limita prædicta,q̄ copia danda sit vbi proceditur ex officio,vt per Mar.plene in pra.in.§.cōstante.post Ang. in l.si vacantia.C.de bon. vac.lib.x.Et limita etiam in homine malæ famæ,nam pōt copia denegari,vt per Aug. post Ang.in d.glo.fama publi.Limita etiā, in iuris perito,nam ei copia indiciorum potest denegari,aut saltim non conceditur nisi petatur ab eo,vt per Alexan. in consil.xlij. ij.volu.Bernard.post Angel.in d.glo. fama publi. Limita etiam, vbi per viam notorij proceditur, & ex conscientia principis, vt per Marsi.in dicto.§.constante.& Par.in d. verbo tortura, lo iij.ver, mandauit rex ibi

quando ex officio proceditur ibi quando proceditur ex mero iudicis officio, & vide per Math.in d.consil.si damna clandestina. ix.no.Quod copia indiciorū, & repertorū non datur nisi lite cōtestata,& testibus examinatis repetitis,facta citatione, ad videndum iuramēta testium, & facta publicatione,Sed quid si reus antequā ponatur ad torturā dicat domine iudex antequā ponatis me ad torturam assignetis terminum ad faciēdum meas defensiones an talis terminus dandus sit?dic ꝙ non potest ei denegari maxime si alleget quid tale ex quo nō posset tortura adhiberi,ita dixit Bartho. de Cap. in c.reg. si quis iuste appellauerit. & Paul. de Eleaza, in c.j.de depo. & per Gandi.in rub.de quæst.circa effectū quæstionis. ver. sed quid erit.Boni.in titu.quæ deb.præced. tor.vlti.col.Alex.in d.consil.lxv. & consil. xlj.ij. volu.Fely.in c.qualiter & qū iij. col. de accus.Par. in verbo tortura.lo.j.ver. an stetur dicto torti ibi si reus petat se audiri, & circa prin.d.ver.ibi an contra quē.Tho. Grā.in vo.iij.ver.item adducitur ꝙ Galenus.& in vo.xxx.amplia ēt in enormibus, & assasinio ,nam datur defensio , & copia indiciorum, nec denegari potest defensio, vt per Mar.in pract.in.§.diligenter.versic. visis supradictis sequitur notabi. qō & per Tho.Gram.in vō.xxxiiij.in fi.Amplia etiā in habente arbitrium,nam nō potest denegare defensionē aduersus indicia , vt dixit Par.in ver.tortura.lo.j.ver.& an si quis.circa fi.Limita in capto.in fragranti,& in notorijs concurrente leuitate vitæ, nam contra eos procedetur ex abrupto iuris ordine non seruato, vt practicam ponit Mathe. in cōsil.humanitatē.vj.no.ver.item queri hic. And.limita ēt vt supra in homine malæ famæ, vitæ,& conditionis,nam potest procedi ad torturā non datis defensionibus,& copia indiciorū,vt per Tho. Gram. in consil. xxxiiij. & in vōl.xxx.& in vō. xxxiiij.& in vo.iij.ver.nec respectu enormitatis.Item ante non debet torqueri nisi prius interloquatur indicia purgata non esse,ideo deueniendum ad torturam , vt per Tancre . in sua compendi.ij.par.q.xviij.Bart. in consi. punctus quæstionis est,Bru. vbi supra v.q. prin. ver.v.iudex debet aduertere. Mar.in d.§.nunc videndum.in prin.& ibi data cōpia.& in l.j.in prin.ver. iij.requiritur.ff. de quæst.Ioan.de Arno.in singu.xxxix.& per Paul.Gril.in tra.de quæst.in fi.v.q. & a tali pronūciatione potest appellari,vt per Gandi.in rubri.de quæstio.iiij.col.ver.sed quid de ꝺōne.Bart.& alij in l.ij.ff.de app. recip. Bal.i l.ij.C.de episco. aud.Bru.& Mar. vbi supra.Alex. post Bar.in l.maritus.ff. de qō. Pau.de Cast.in consil.xxv.Bal.in l.generaliter.§.sed iuramēto.C.de reb.cred.Mar.in d.§.expedita.Et vide caute.Cæp.ccxxxvj. Vbi dat cautelā qn̄ timet torqueri,vt antea appellet, nam ēt absꝗ inhibitione procedere non pōt alias confessio esset nulla , & vide Guid.pap.ī deci.lxxiiij.an debeat supersederi in tortura,& vide per Io. de Arno.in folio.lxxxv.vbi contra iudices non admittentes appellationē,& in epilo.lxxij. & in dialo.xcij.vbi an resisti pōt.Hodie vero in regno est prouisum per c. si quis iuste appellauerit, vbi si iudex pronunciauerit torquendū,& pars appellauerit si appellatio est iusta admitti debet, & si eam nō admiserit iudex,& tortus fuerit confessus , & ex confessione fuerit condemnatus ad mortē pœna capitis erit iudici , & si positus in tortura non fuerit mortuus carceri,biennali emancipabitur,& tertia parte bonorum mulctabitur,nec vlterius ad officium admittetur,& confessio inde sequuta semper censetur facta metu tormentorum,ēt si dicatur ex postfacto,& sequenti die confessum spōte,& alias prout in d.c.& ibi per glo.si admittitur appellatio. Tamen ritu magnæ curiæ a tormentis non appellatur vt in ritu super rub.de appell.admittē, vel non tamē dici pōt sicut non appellatur a pœna, vt in l.si qua pœna.ff.de verb.sig.Et tamen a declaratoria ꝙ inciderit in pœnam appellari pōt,vt ibi,& supra dictū fuit,ita licet a tormentis non appelletur tamen a declaratoria detorquendo appellatur,& tunc qn̄ facta reperitur appellatio quis cognoscet super facto principali,& an iudex pronunciādo detorquēdo possit reuocare talē interlocutoriā?dic vt per glo.in d.c.reg.si quis iuste.Limita prædicta nisi præcedant indicia sufficientia, qm̄ non admittitur appellatio glo.in d.l.ij.C.de epis.audi.& ideo benedixit d.c.si iuste appellauerit,secus si friuole. Et extende ꝙ siue affirmatiue, ꝙ torqueatur,siue negatiue , ꝙ non torqueatur a tali pronuncia, seu comminatione appellatur, vt per Par.in fi.pe. ver.ita.& in ver.tortura lo tertio.in ver.quero de vna not. q.vbi ēt in crimine læsæ maie.& vide Bru. vbi supra ver.Sed quid si pronūtiabitur vbi etiā ante inhibitionē erāt ligatæ manus iudicis, & per Bal.C.com.vel epis.in rub.vbi confessio facta nō admissa appellatione est nulla,& nō nocet iuxta d.c.si qs iuste vbi idē.

Et no. ꝙ ēt post sniām torqueri pōt condē-natus contra alios, vt hr in l. qui vltimo. in fi. ff. de pe. per quē dixit And. in cōsti. si dā-na clādestina. Quod si ante aut post cōdem-nationem reus exculpet antea inculpatū ꝙ pōt iterū torqueri. Itē tūc deuenitur ad tor-turā si pars petierit & insteterit deueniēdū ad torturā; qñ tamen ad instantiā partis, se-cus si per inquisitionē, ita Bald. in c. j. §. iudi-ces. iij. col. de pa. iur. fir. Mar. in d. §. nūc vi-dēdū, & in d. l. j. in prin. ver. requirit & quin to. Alex. post Bar. in l. pe. ff. de qō. & in l. iij. §. in eā. ff. de dam. infec. & Bal. in d. §. iudi-ces. Dicit sufficere peti in libello per partē vel in capitulis per iudicē inquirentē, prout ēt ponit practicā Par. in d. verb. tortura lo j. versi. officialis. ibi tortura debet peti in li-bello. Itē ad torturā tūc est deueniendū, qñ plene ꝓbationes de delicto non existūt. Et sic in subsidiū, & nō si alia via, & per alias probōnes de crimine liqueat, tūc ad torturā non erit deueniendū cū tortura sit remediū extraordinariū, vt dixit Pau. Gril. in tra. de qō. in fin. j q, & per Gandi. in rub. de qō. in prin. & Bel. eo. ti. de qō. xiij. col. & per Bal. hic, & in l. ij. C. de iura. cal. Ang. in gl. fama pub. ij. q. in materia torture, vbi ēt dixit ꝙ iudex cautus sit, ꝙ faciat apparere in actis qualiter nō potest aliter veritas apparere, ideo ad torturā deueniēdū alias teneri pos-set in sindicatu, & dixit Bal. in d. l. ij. Quod iudex debet partem iurare facere si habet alias probōnes de delicto, & tūc si alias nō habet probationes deuenire debet ad tortu-rā in subsidiū. Ang. in l. & si certus. ff. ad sil-le. & alij vt per Bru. in d. v. q. prin. versi. vj. iudex cōsiderare. Vbi dixit ideo in notorio crimine nō esse locū torturæ cū clare de eo liqueat ꝑ notorietatē, & ꝑ Augus. post Ang. in d. glo. fama pub. & ꝑ Mar. in d. §. nūc vi-dendū, & in l. edictū. & in l. j. in prin. versi. iiij. requirit. ff. de qō. & in cōsi. xl. & cōsi. lj. in quibus dixit hanc fore cōem, Pari. in d. ver. tortura. lo iij. ver. de repetitione. ꝑ Ma-the. in d. constitu. si dāna clādestina. xij. not. Vbi in enormibus pōt torqueri maxime ꝑꝑ socios, & per Tho. Gram. in vo. j. & in vo. ij. plene, & in cōsi. j. & ideo dixit Mar. in d. §. nūc videndū. Quod si iudex habeat ple-nas probationes, & deuenit ad torturā, & il-le persistit in negatione, ꝙ nō obstā. plenis probationibus absolui debet, & nō pōt cō-demnari, cū per torturā fuerūt ꝓbationes euacuatę, idē dixit in singu. cclxij. & in d. l. edictū. sibi cōtrarius, in singu. cviij. & Tho. Gram. in cōsi. xij. & per lo. de arno. in sing. xcviij. & Par. in d. ver. tortura lo iij. ver. q-dam latro. & per Mat. in cōsti. humanitatē. vj. no. in ver. ite querit hic. And. vbi Quod potest condēnari tā per testes, quā per indi-cia indubitata, & alias supra fuit dictū. Li-mita nisi torqueatur, vt ostendat socios mā-datores, & cōplices, nā potest torqueri non obstāte ꝙ constet de delicto in casibus tñ in quibus de socijs pōt interrogari, ideo mali-tiosi iudices solent protestari ꝙ ponunt ad torturā propter socios, & mādatores, & nō propter se, ita Par. in d. ver. tortura lo j. ver. an stetur dicto torti ibi cum certum est quē commisisse post And. in d. constit. si damna clandestina. Itē tunc demū ad torturā deue-nitur qñ tortura esset licita, & a iure, aut sta tuto nō reprobata, nā tunc si reprobata ēt si mile essent indicia ad torturā nō deueni-tur, vt dixit Bal. in l. milites. C. de qō. Bru. in d. trā. ij. viij. q. prin. xv. not. Item tortura adhiberi debet in diebus nō feriatis, nisi in magnis & grauioribus criminibus in qbus omni tpe etiā pascali torqueri pōt, vt in l. prouinciarum. C. de feri. & in l. nemo. C. de epis. & cle. & per Mar. in d §. expedita & ꝑ Bru. in d. v. q. prin. ver. quero vlterius. Cum supra dictū fuit, & in regno i latronibus. & disrobatoribus est statutū omni tpe posset torqueri vt in c. inci. idē ꝓuisa iuris sanctio.

189 †Circa sextū de repetitione torturę an & qñ ad torturā reus repeti possit, dicas ꝓut per Gand. in ti. de qō. ver. an qō. possit re-peti. per Dy. in tra. de qō. Bel. in prac. in tit. de qō. xx. colū. Boni. in titu. quę deb. prçce. tor. Angel. in glo. fama pub. iij. q. in materia torture, & ibidē Aug. & Bernar. Bru. in d. v. q. princi. ver. sed ponamus ꝙ tortus negāt. Bar. in l. vnius. §. j. de qō. & ibi per Alexan. post eū & plene ꝑ Mar. in l. repeti. ff. eo. Cy. & Ia. de Are. in l. fin. C. de qō. Saly. in l. ij. C. de custo. reo. Bal. in l. j. C. de confess. Ang. in l. j. §. si qs. ff. ad sille. Bal. in d. l. milites. & in c. j. §. si furtū de pace iur. fir. loā. And. & Pa-nor. in c. cū in contemplatione de regu. iur. Catald. in tra. sind. q. ccxx. Par. eo. tra. in d. ver. tortura. lo iij. ver. de repetitione tortu-re. Bal. in consi. cclxxvj. j. volu. Cuma. in cō sil. cxxxviij. Cur. in cōsi. lx. Cępo. in consil. lxviij. Alex. cōsi. v. j. vol. & in cōsi. clxxix. ij. vo. & post Bar. in d. l. vnius §. j. Tho. Grā. in cōsi. xxj. & cōsi. lxiiij. Pau. Gri. in tra. de qō. in si. vij. q. Mar. in d. §. expedita. & in. §. qñ. in prin. in pract. & in cōsi. xtiij. in fin. & cōsi. xxvij. And. & Math. in d. consti. si dā-na claudestina xj. not. Ex quorum omnium dictis cōclusio, sumitur, ꝙ tortura nō debet

de iure repeti absq; nouis indicijs, idẽ si cũ leuibus. Et ꝙ talia indicia sint vrgentiora primis, licet cõsuetudine auidi iudices inanis gloriæ contrariũ obseruẽt, vt indifferenter iuxta qualitatẽ indiciorũ repetant, absq; nouis indicijs, & maxime si prima indicia sint multum vrgẽtia, & manifesta iuxta dictũ Bar. in d. l. vnius. Tamẽ male faciunt, & tenentur in sindicatu, maxime si mortuus fuerit, aut debilitatus, & ita resident dicti doct. Bru. vero in d. v. q. prin. Latius distinguit vz ꝙ aut tortus ex primis indicijs fuit competẽter tortus, aut minus competenter, aut leuiter. Primo casu aut noua superuenerũt indicia, & validiora primis, & tũc indistincte tortura repeti põt per d. l. vnius. §. j. Aut indicia sunt æqualia primis, vel minora, & tũc aut in prima tortura reus cõfessus est, inde ductus ad bancum iuris negauit, & tunc ex quo nouũ resultat indicium potest torqueri, et absq; alio indicio, vt per Bald. in l. i bonefidei. C. de iureiur. Aut nihil fuit confessus, & nõ potest repeti sine nouis indicijs, per d. l. repeti. Et nisi indicia sint grauiora, & vrgentiora primis, iuxta d. Bar. in d. l. vnius. §. j. si vero tortura fuit leuis, Et tũc indistincte potest repeti absque alijs indicijs per Bald. hic, & Io. And. in c. cum in cõtemplatione. nã leuis tortura non dicitur tortura vide etiã distinctionẽ vt per Mar. in d. l. repeti. & Par. in d. ver. de repetitione torture. And. vero & Math. in d. constitu. si damna clande. xj. no. & Par. in d. ver. de repetitione. Dicũt repetitionem torturæ fore arbitrariã & ita cõiter dicũt maxime Par. vbi supra obseruari. nã si iudici videbitur ꝙ nõ sit sufficiẽter tortus pro prima vice, habita consideratione robustitatis torti & tollerantie tormentorũ vel eius debilitatis, indiciorũ vehẽtia & delicti immanitate, & loci torturæ, vt si tracti fuerint dati a loco multũ alto vel bascio. Et si fuerit parũ alciatus, ꝙ tũc repetitur tortura, quasi prima non fuerit integrã vel si iudex supersederit in tortura dicẽdo non plus ꝓ hodie, & ideo dicit. Par. Quod iudices vbi vidẽt tortũ durũ in tormẽtis ꝙ dant ei duos aut tres tractus cordæ, inde protestãtur & dicũt faciẽdo in actis scribi, ꝙ hodie intendunt supersedere in tortura iã incepta, & non perfecte data animo tñ repetẽdi torturam, quoties opus fuerit ad indagandã veritatẽ, quæ practica fuit sumpta ex d. l. vnius. Et vltra dicit ꝙ faciunt torto accõmodari brachia & per aliquos dies supersedent deinde repetunt ad torturam, taliter quod torquendus sentit maximum dolorem, dum repetitur vt vix flet quod non confiteatur vt dixit And. in cap. primo. §. publici latrones. de pa. ten. alij qui pmittunt, per duas aut tres horas quiescere in corda, & a tortura, & sinũt nudum refrigerari & postea iterum torquent. nam tunc magnum sentit dolorem & maxime si aquam frigidam in dorso proijcit, quę tamẽ dicit fieri non debere nisi in grauibus delictis vt i criminibus qualificatis, parricidio, assassinio, & crimi. læsæ maiesta. & publicis latronibus & disrobatoribus stratarũ. Mathe. vero in dicta constitu. si damna clãdestina. post distinctiõnẽ quam facit ꝙ aut per indicia remota & nõ propinqua & tũc non repetitur absque nouis indicijs vrgentioribus primis, nisi fuerit leuiter tortus. Aut indicia sunt proxima, & fortiora, & tunc potest repeti absq; alijs indicijs, dummodo fiat tortura, cum moderamine, tamẽ dicit vidisse bonos iudices obseruare ꝙ nũquã repetiti sunt tortu-ã absq; nouis indicijs, In tantũ ꝙ si repetatur absq; indicijs, & confiteatur non põt condemnari, nec nocet sibi nec alijs, vt per Par. in d. ver. de repetitione. circa prin. & in ver. viso de repetitione. vbi etiam si sit ratificata secundũ Bald. in l. creditor. §. iussus. ff. de appella. & Mar. in dicto. §. quoniã. in pra. & per Bru. in d. v. q. princi. ver. sed ponamus ꝙ quis est minus legitime tortus. Limita vt supra nisi si tortura non fuisset perfecte data facta protestatione vt supra. Limita etiam nisi repetatur & torqueatur ad ostendendum socios & mandatores, nam non requiruntur indicia Angel. in l. & si certus. ff. ad silleia. Mar. in dicta l. repeti. versicu. his vis. Angel. in glos. sempronium manda. secunda colum. versi. bene not. in glo. fama publi. ver. quero aliquis. Deci. in consil. clxxxix. Mar. in pract. in. §. diligenter. versic. modo incidenter quero. Limita nisi esset induratus corpore & animo, nã repeti põt vt per Bart. in l. vnius. §. reus. ff. de qõ. vbi quid tunc faciat iudex & quando dicatur induratus corpore & animo, ibidem & per And. in d. constitutio. si damna clandestina. vbi declarat. Et no. ꝙ repetitio torturæ debet fieri post publicatas attestationes, & non ante publicationem processus ita Bar. in d. l. vnius. §. j. & Angel. in d. glo. fama publi. iij. q. vbi etiã dixit ꝙ si processus est publicatus, & nõ fuerunt examinati testes super omnibus articulis possunt examinari super articulis super quibus non fuerunt examinati, non obstante publicatione, & ideo si fiat articu-

lus super maleficio,& publica voce, & fama & nihil de fama dixit dum deponit super maleficio dicendo se nihil plus scire,potest repeti super fama per allegata per eũ, & per Bal.in consi.cclxx.j.vo, Sed quę dicantur noua indicia. dic ꝙ debent esse diuersi generis a primis,ita Par.i d.ver.de repetitione & in d.ver.viso de repetitione.& Bar.in d.l.vnius.& Alex.post eũ.& Ang in d.glo.fama publ.& Bru. in d.v.q.prin,Dicunt noua dici indicia & vrgentiora quæ differunt a primis specie & substantia, vt si prima erãt de fama mala vel inimicitia,superuenit testis de visu,dr̄ nouum indicium, & ideo licet plures testes superueniãt super primo indicio non dr̄ nouum indicium ita per prædictos & Bal.in d.cõsil.cclxxvj. & per Mar.in d.l.repeti.iiij.colũ. & in d.§.

190 qm̃.in prin. †Sed quid si stantibus indicijs torquetur & confitetur delictum, inde ductus ad bancum iuris negat nec perfistit in cõfessione , sed eã reuocat tanquã metu tormentorũ factã an possit iterum torqueri & repeti doc:concludunt ꝙ nisi doceat de errore põt repeti vt perseueret in confessione ita And.in consti.si damna clãdestina. & Par.in d.ver.viso de repetitione vbi plene,& in ver.de repetitione & in ver.ratificatio.probato vero de errore repeti nõ põtest de quo per Bar.in tract.de qõ.& in d.l. vnius.§.j.ff.de quæstio.& ibi per Alex.post Bart.Bald.in l.in bonefidei.C.de iur.iur.ꝙ cogitur perseuerare cũ nouis tormentis & in l.fi.C.de probat.& in l.fin.C.de quæstio. per Cy.sed in l.ij.C.de custo.reo.Distinguit ꝙ aut sunt indicia pro reuocatione,& tunc admittitur reuocatio,si sunt contra eum nõ admittitur,sed cogitur perseuerare, si vero nec pro,nec contra sint indicia non admittitur reuocatio nisi error allegetur & probetur Par.in d.ver.tortura lo iij.ver.sequitur quæstio ibi propterea cõsuluitur & in ver. nunc videndũ post.ver.de repetitione post odo.Quod tũc nisi indicia superueniãt nõ torquetur,& per Ang.in glo.compa.inquisi.& neg,to.& Alex.post Bar.in d.l. repeti. Bru.in d.tra.in vij.q.prin. ver. rursus quero,& versi.seq.ponamus.Mar.in d.l.repeti. & plene in pra.in.§.qm̃.in prin.Math.in d.

191 cõsti.si damna clandestina.xiiij.no. †Limita nisi præcessisset confessio extraiudicialis,nam tunc non requiritur perseuerãtia,sed statim ꝙ confitetur in tortura condemnari potest vt per Imo.in c.at si clerici. de iud.& Fely.in c.olim.v.colũ.de rescrip. Iaso.in l.magistratibus,ff.de iurisdi,om,iud,

192 Mar.in d.§.quoniã.ver. vlterius. †Sed quid si sponte fuit confessus, & non in tortura inde ductus ad bancum iuris negat,an cogitur perseuerare in sua confessione per torturam,Mar.in d.§.qm̃.& in d.l.repeti.distinguit.Quod aut facta est in iudicio.& tũc talis confessio sufficit,nec requiritur perseueratio,si concurrant requisita,vt per eundẽ in pra.in.§.postquã.& in l.j.in prin.ff.de quæstio.& per Bru.in d.v.q prin.versi.rursus.Aut extra iudicium,& tunc facit indicium, & torqueri potest, vt perseueret, & ibidem quid in minore:dic vt per eum , & ibidẽ in d. l.repeti. & in d.§.qm̃. quid si ex indicijs indubitatis fuit tortus & confessus est inde neget an cogi põt vt pseueret: dic, vt per eum ibi,& Alexan.post Bar. in l.pe.

193 ff.de quæst. †Sed quid si præcedentibus indicijs fuit tortus,& cõfitetur, deinde ductus ad bancum negat,inde repetitur & cõfitetur,& deinde negat,& hoc pluries facit quid faciet iudex,hãc quęstionẽ ponit Par. in d.ver.viso de repetitione,ꝙ habui in facto,& dicit ꝙ fuit coactus ipsum fideiussoribus liberare, vt noua habeat indicia. idẽ dixit Mar.in d.§.qm̃.& in d.l.repeti.& per Pau.Gril.in tracta.de quæstio. in fin. vij.q.

194 †Sed per quot vices repetatur ad torturam:dic per tres vices,nã tunc si per tres vices fuerit repetitus , & perstitit in negatione ꝙ vlterius torquendus non est, sed relaxandus fideiussoribus , nam vltra dicitur immoderate tortus,vt supra dictum fuit ita Par.in d. ver. viso de repetitione, Mar.in d.§.qm̃.& in consi.xiiij. in fi. & Tho. Gra.

195 in consil.xlv. †Sed quid faciet iudex si dicat reus in tortura, si starem per decẽ annos pẽdens in tormẽtis nõ cõfiteor an possit repeti ob hãc duritiẽ:dic vt per Par. in verbo tortura lo j.ver. an stetur dicto tord ibi iudex bonus post Bar.in trac.de qõ.per Bru.in d.vj.q.prin.xij.not.& Par. in versi. tortura. lo iij.versi. de repetitione tortum. Gãd.in ti.de qõ.ver.qd si dicat tortus si me teneatis ad tondulũ:dic vt per eos, & an pluries pro eodẽ delicto,& in diuersis processibus torqueri põt,dic vt per Alex. in consi. xj.i v.dub.j.vol, Sed quid si fuit relaxatus fideiussoribus modo citatur reus,vt compareat,ad subeundũ torture ex quo superueniũt indicia, & ille nõ cõparet quid faciet reus,dic & ꝓsequere vt per Mar.in pra. in .§.expedita.car.xxv.j.col.ver, qñ etiã potest in hac materia vbi dat practicã & mo-

196 dũ procedendi. †Circa septimũ & vltimum de effectu torture:dic ꝙ effectus ip-

fius torture est, & adhibetur tortura ad finem vt per eam veritas negocij appareat l.cum falsum.& l.hoc quod placuit.C.de quæst.nisi ad habendam responsionem inferatur, vt supra fuit dictum, & per Bru.in d.vj.q.prin.& vbi ad pœnam infertur, vt supra. Sed an tunc quando tortura adhibita est, & reus fuit confessus standum sit sue confessioni, vt statim ꝙ confitetur condemnetur? Dic ꝙ confessio in tortura est fragilis, & periculosa, quæ sepius visa est fallere veritatem, cum quãdoque visi sint adeo timidi vt statim confiteantur vera & falsa doloris impatiẽtes. l.j.§.quæstio.ff.de quęstio.& ideo concluditur confessioni tormẽtis standum non esse nisi fuerat perseuerata congruo loco & tempore per confessum. l.j.§.diuus.& §.si quis vltro.ff.de quęstio.ita gl.in l.fi.C.de quæstio.& Bar.in d.§.diuus seuerus, post Odof.& Azo.in rub.C.eo.& per And.in d.consti.si damna clandestina. & licet Bal.in l.j.C.de confes.iiij.col.distinguat. Quod aut reus in tortura confitetur præcedẽtibus legitimis indicijs, & tunc statur sue cõfessioni, absq; alia perseuerãtia; multo magis si perseueret. Aut nullis præcedentibus indicijs & argumentis, vel leuibus fuit tortus, & tunc non statur sue confessioni, nisi perseueret. tñ cõiter tenetur contrarium ꝙ nisi perseuerauerit etiã præcedentibus indicijs non statur sue confessioni, & Bal. male loquutus est sc̃dm Brun. in d.vi.q.princ.ij.par. Nam cõfessio in tormẽtis debet esse perseuerata præcedentibus indicijs, si vero non præcedant non valet talis confessio etiam perseuerata potest tamen saluari dictũ Bal. vt primum procedat vbi extarent indicia indubitata, nã tũc ex quo non posset allegare confessionem erroneam nõ requiritur perseuerantia expressa & ratificatio. vt supra fuit dictum, & per Bal.in l.fi.C.de proba. Alex.post Bar. in l.j.§.diuus seuerus. in princip.ff.de quæstio. Secundum procedat vbi expressa esset ratificatio, nam tunc licet indicia legitima non precesserint potest cõdemnari, vt etiã supra fuit dictũ & de tali cõfessione in tormẽtis vt nõ noceat nisi sit ratificata ꝑ Bru. in d.vi.q.princ.& per Mar.in d.cõsti.si dãna clandestina.xiij.no.& per Ang.in d.gl. fama publi.xij.q.& per Mar.in d.§.diuus. seuerus.& in d.§.expedita.& per Par.in d. ver.tortura.lo iij.ver.sequitur qõ.& ibi an & quando reuocari possit. Amplia & in cõfessione facta metu tormentorum, vt non noceat nisi sit expresse ratificata vt ꝑ Ang. in d.glos.fama publi.vlti.col.ver.& aduertas.& Brun.in d.vj.q.princ.& in v.q.prin. Mar.in d.constitu.si damna clandestina.& Mar.in d.§.expedita. & in d.§.diuus seuerus.& in d.locis. traditur etiam qualiter probetur tortura.

197 † Sed qualiter dicitur perseuerare in confessione? Dic ꝙ tũc demum preseuerare dicitur, vbi postquam cessauit dolor tormentorum, aut uerisimile sit cessasse, vt quia staret per diem & noctẽ absque tormentis, & tũc cessante dolore ducitur in loco publico, & corã personis publicis & amicis, & alijs personis, & tunc legitur, & interrogatus si sua interrogatio & confessio sit vera. & si responderit veram esse, & ita confessum esse ꝙ tunc habita ratificatione faciat in actis scribi talem cõfessionem fore spontaneam, & sponte confessum, & tũc datur sibi terminus ad faciendũ suas defensiones, & si elapso termino nihil probauerit aduersus cõfessionẽ condẽnat, dummodo antea iudex ponetur verificasse confessionẽ illã per veritatẽ, vel per aliqua verisimilia argumẽta, iuxta doc. Bal.in auth.sed nouo iure.C.de fur.& Ange.in gl. vestẽ celest.ita per Bru.in d.vj.q.prin.ver. quinto.& ver. Si autẽ confessio fuit extorta vbi alias hãbuit in facto confessum, & pôsteã repertum fuisset innocentem & condemnationem & executionem iniuste factam practicam ponit post cõfessionẽ Mar. in d.§.qm̃.ver.reddeundo modo ita in prædictis per Saly.in l.ij.C.de custo.reo.Ang. in d.gl.fama publi.pen.col.ver.& aduertas.& post eum per apostill.& per Bart.& Mar.in d.§.diuus seuerus.& per Lanfran. in c.qm̃ cõtra in.§.cõnfessiones ver.reuertor & per And.in d.cõsti.si damna clandestinã vbi de verbis iudicis in ratificationẽ & per Mar.d.verbo torture.lo j.ver.an stetur dicto torti ibi tortus ad perseuerãdi, & per Mar.in d.consti.si dãna clande.xij.not. Vbi arbitrium est per quantum spatiũ debet supersedere, vt verisimiliter cessauerit dolor. Et in dubio intelligitur per diem & noctem alias adhuc durante dolore dr̃ per metum facta confessio, & ita per Bru.in d. vi.q.prin.ver.sed quæro qñ dr̃ in confessione perseuerare, & in seq.ver.sed an statim, & per Par.j. ver.tortura.lo iij.ver.rati ficatio.vbi dicit ꝙ perseuerata & iurata, excludit omnem dubitationẽ & exceptionem, & tollit facultatem opponẽdi de nullitate processus, Tho.Gram.tamen in vo. xxxix.ꝙ ex ꝑcessu nullo, & informatiuo non nocet confessio. Et qñ dicatur perse-

nerare in confessione plene per Mar.in d. §.qm.& in d.§.diuus seuerus,& per Tho. Gram.in consil.xl.vbi et quando expresse ratificat licet absq indicijs extorta in tortura vz & in consi.xlv.& per Bru.in d.vi. q.& in ver.rursus.& in v.q.prin.vbi reprehendit Bal.dicentem.Dicitur ratificasse si non reuocat quod reprehendi,vt tunc dicatur ratificasse vbi ductus ad bancu iuris expresse ratificat,& per Pari.in d.verbo an steiur dicto torti.ibi an confessio ibi cōfessio dr,& in verbo ratificatio & per Mat.in consti.oēs in vj.not.& per Alex.post Bar.i d.§.diuus seuerus.Cepo.in consi.xl.& per Mar.in d.l.repeti.& ibi q appellando dicitur reuocare confessionem.Et de expressa tacita ratificatione per Bald.in d.l.ij.C.de cust.reo.in fi.Lanfran.in d.§.confessiones. ver.reuertor ad materiam.Limita ut supra nisi praecederet confessio extraiudicialis, nam tunc et si non perseuerasset potest condemnari secundum Ias.in d.l.magistratibus ij.col.& Ioan.de Arno.in singul.xciij.Sed an tunc facta ratificatione,si notarius actorū scribat confessionē spontaneā teneat de falso,dic vt per Brun.in d.vj.q.prin.vbi distingue,& per Mar.in d.§.diuus seuerus.&
198 in dicto.§.quoniā.&.§.expedita. †Qualiter autem fiet interrogatio in tortura tam de socijs & mand toribus q̄ de alijs delictis dic secundū Brun.in d.vj.q.prin.ver. videamus modo & per Ange.in g'os.fama pub.in fi.col.Tertio sit bene cautus,& per Marsi.in l.repeti.& per Bel.in rub.de quęstio.xi.colū.& per Thom.Gramm.in vot. xxxiiij.& vo.xv.vz.Quod ratione sociorum in casibus in quibus possunt interrogari interrogetur quos ponit Mar.in d.l.repeti.& Alex.post Bar.in l.j.§.quaestioni.ff.de quaestio.& per Bru.vbi supra.De quibus fuit supradictum vt in latronibus,falsa moneta,& alijs vt per eum in alijs casibus nō interroget de alijs sed de se tm̄.Et tunc nō debet descendere ad specialitatem tam qn̄ contra al os q̄ qn̄ super delicto,de quo interrogatur & inculpatur,nā non debet interrogari si talis interfuit vel fuit mandator,Sed in genere si habuit,rixam cum alio & quis interuenit non nominando aliquē, Idē qn̄ de se vt non dicatur per subiectionē qualiter percussit titium in tali parte corporis in tali loco,& tali tempore vt in.l.j. §.qui qōnem.ff.de qō.vbi Mar.ponit practicam alias tunc diceretur per q̄dam subiectionem interrogare,& confessio diceret per subiectionem habita nec praeiudicaret vt per praedictos vbi supra & per Thom. Gram.in vo.xxxiiij per And.in d.consti.si damna clandestina.Nisi indicia essent manifesta vt per Auguft.post Ange.vbi supra & per Brun.in d.ver.videamus.Nam tunc in specie interrogari posset & supra fuit dictum. De alijs vero delictis non potest interrogari vbi non sunt indicia,& licet consuetudo seruet contrarium tamen non vz talis cōsuetudo vt per Gand.in rub.de qō. ver.sed quid de qōne quae quotidie occurrit & per And.in d.gl.fama pub.in fi.et per Par.in d.ver.an stet dicto torti.& per Mar. in d.l.repeti,et per Bru.in d.ver.videamus. Limita tn̄ nisi tortus fuerit homo malae vitę,cōditionis,& famę,& publicae diffamatus de furtis & alijs delictis vt per Brun.in d.q.princi.in fi.& per Mar.in d.l.repeti.& Tho.Gram.in vo.xiij.& per Cepo.in consil.xl.& Mar.in cōsi.viij.& cōsi.xij.& consil.xix.& cōsi.xxij.& consi.xlvj.& consil. lxiij.& seq.& consi.lxxviij.& Bel.in rub. de qō.xij.col.& supra fuit dictum in mate-
199 ria socijs criminis. †Sed quid si tortura fuit indebite lata,& in casu non permisso,aut de facto,& negat an impediat processum fiendū super delicto.hoc alias habui i facto,vide Bal.in l.milites.& in l.j.C. de qō.dicit q non vicia processus per indebitā torturā illatam,idē Bru.in d.vj.q.prin. ver.vlti.no.Alex.post Bart.in l.qōnis.ff.de qō.Par.in d.ver.tortura.lo j.in princ.& in ver.torto.lo iij.ver.potius ver.an stet dicto torti quia sepe circa mediū & in ver.sequitur qō in fi.Bt qd si vnus iudex intulit torturā inde remittatur ad aliū iudicē,an prior tortura debeat cōputari,vt minor inferatur tortura hoc dicit Mar.in pra.in.§.occurrit tn̄ dixi nō habere doctrinā sed ex praedictis proxime collige,& ad primum vide dicta per Mar.in princ.in d.§.qm̄.& in.§.expedita.ti.q.vbi dixit si tortura indebite sit la-
200 ta omnia q̄ inde sequūtur sunt nulla. †Sed quid si tortus morit in tormentis an teneat iudex torquens hanc qōnē ponit Gandi.in d.rub.de qō.vij.col.vbi qn̄ corruptus pecunia faciat,& per Bel.in rub.de fuga reo.xj. col.& per Gād.in d.rub.de qō.xvj.col.Boni.in ti.de perseue.in tor.in fi.Ang.in gl.fama pub.ver.viij.q̄ro quid si tortus moritur Cy.& Bal.i l.gracchus.C.de adul.Bar.in l. qōnis modū.ff.de qō.& in l.in lege corn.ff. de fica.Ang.in l.iij.C.de adul.Par.in d.verbo tortura lo j.ver.an si officiales car.cxij. & in car.xxxv.vers.q̄dā.& ibi qd si iudex scindat carnes vt cōfiteatur an teneatur & ple

hissime per Bru.in d.v.q.prin.i ver.vij.aduertat iudex vbi per tres colu.Et qualiter puniaẽ indebite torquẽs, plene tradiẽ i vij. q.prin.& Par.in d.verſ.officialis ibi iudex qui nõ torquẽdũ & per Mar.plene ſpra.in .§.ſucceſsiue & de mortuo in tortura per Mar.i d.§.expedita.verſ.quero cõſequẽter vbi ẽt ſi indebite ponat ad torturã qualiter puniaẽ & in l.de minore.§.tormẽta & i d.l. repeti.& in d.l.qõnis modũ.ff.de qõ.in qui bus locis plene tradiẽ et tandẽ cõcludiẽ per prędictos maxime Bru.Qd aut exceſsit mo dũ i torquẽdo aut nõ.Primo caſu aut dolo, aut culpa,aut caſu. Primo caſu teneẽ pœna capitis,ſcđo caſu pœna extraordinaria, ter tio caſu nulla pęna,ex quo dabat operã rei licitę & ibidẽ qd in dubio pſumaẽ ſi nõ apparet in dolo aut culpa & p Bal.in l.decuriones.C.de qõ.& in l.i.C.de requi.te.& p Amo.de inſti.in trac.ſind.ſub nu.cx.& ſub nu.cxij.& ſeq.et per Guid.in ij.poſt eũ per Bolog.in tra.de indi.et tor.ver.an ſi iudex.

Et quid ſi malæ fuit ligatus & fuerit fra ctũ braciũ torti in tortura an teneaẽ iudex dic vt per Pau de Ca.i l.ſi vt certo.§.nunc videndũ in ſi.ff.loca.Marſi.in d.§.expedita in ſi. Alex.poſt Bart.in l.qõnis modũ.ff.de qõ.& per Par.in d.ver.an ſi officialis & ibi in ſi.Quid ſi tortus fuerit mortuus, vt quia trabs ceciderit et fuerit fractus,an teneaẽ iu dex ꝙ nõ teneẽ ſi nõ fuit in dolo aut culpa ſed teneẽ coneſtabulus ſi in loco ſolito & cũ ſolitis miniſtris & ibi in ſi.Si ex mẽbri inciſione moriaẽ condẽnatus an teneaẽ poteſtas. Et qd ſi ex mandato iudicis milites & miniſtri torqueãt indebite an teneaẽ an vero excuſenẽ p Brun.in d.vij.q prin.et ibi per eũ qñ iuſſus excuſet.Et no.ꝙ regno eſt ꝓuiſum qñ iudex indebite & male torquet reũ ſi moriaẽ, ꝙ ſimili pœna punitur, maxime non admittendo appellationẽ iu-

201 ſtã vel i caſibus cõtra capitula reg. †Et qualiter tortura ꝓbeẽ dic vt per Bru.in v. q.prin.ver.ſubnectã ix.hic alia & per Par. in ver.tortura.lo iij.ver.qa ſepe & p Mar.

202 in d.§.expedita & ſupra fuit dictũ. †Vltimo quid ſiendũ ſi tortus durat & perſiſtit in tormentis et in negatione de hoc p Gãd. in rub.de qõ.col.iiij.& Bar.in l.ſi.in princ. ff.de qõ.& per Brun.in d.v.q.princ.in ſi.et Par.in d.verbo tortura.lo iij.ver.qdã latro & in ver.viſo de repetitione i ſi.& in verſ. de repetitione & in verbo confeſsio Alex. poſt Bar.i d.l.vnius.§.j.ff.de qõ.& p Mar. in pra.in.§.qm̃.verſ.& circa hanc materiã repetitionis & in ver.queri modo poteſt & in d.l.repeti.ver.quęrõ vlterius ff.de qõ.et per Saly.in l.ea qdẽ.C.de accuſa.& l.ſi qui adulter.C.de adult.In quibus tradiẽ practica.Et aliqui dicũt liberandũ eſſe ab inſtantia,& non in totũ.Alij in ꝙ aſsignẽt terminũ acccuſatori vt in eo alias ꝓbationes & indicia ꝓducat,quibus nõ productis in termino ꝙ liberabit,alij ꝙ reponãt reũ in carcere,& ſepe repetat iudex interrogationẽ. & ſi videat eũ variare aut mendacẽ iterum repetat & indicijs ſuperuenientibus iterũ torqueat licet ſemel aut bis tortus , vt per Alex.poſt Bart.in l.j.§.diuus ſeuerus.ff.de qõ.Alij ꝙ ſtantibus & præcedentibus plenis probationibus ꝙ dãpnent vt per Alex. poſt Bar.in l.vnius.§.reus.ff.de qõ.& per Mathe.in conſti.humanitatẽ.vj.no.verſ.ite querit And.Tandem cõis practica et obſeruantia eſt , ꝙ faciat ſcribi in actis qualiter tortura fuit moderate adhibita & ꝙ indicia ſunt purgata , ideo fuit relaxat.ix.fideiuſſoribus, & ſic non in totũ liberaẽ aut abſoluitur vt dicit Par.in d.ver.viſo de repetitione & ita obſeruat cõis practica & per Tho.Gram.in cõſi.xlv.qõ.vñ ſumpta in regno ex c.reg.inci.ab illo inchoandũ, immo ſi iudex recuſat relaxare reũ ſideiuſſoribus,teneret ſindicatu vt per Ange.in d.glo. fama publ.& Mar.in d.§.qm̃ ver.queri mõ

203 poteſt. †Sed quid ſi tortus nõ inuenerit fideiuſſores an relaxeẽ iuratorie cautioni. Cogita ex quo alias quidã fuit relaxat.ix. iuratoriẽ cautioni nõ obſtante ꝙ allegabatur in criminalibus maxime capitalibus nõ poteſt relaxari iuratorie cautioni , nec locum habeat cautio iuratoria vt per Marſi. in l.ſi.car.v.ff.de iuriſ.om.iudi.& in rub.ff. de ſideiu.car.xij.& in l.j.§.præterea.nume. lxxxiij.ff.de qõ.& ſentit d.c.ab illo inchoã

204 dum ibi ſed ſi fideiuſſores. †Et de pœna iudicis torquentis aliquem ad tumultũ populi ſedandum dic vt per Brun.in dicta vij.q.prin.ibi ſed quid ſi propter bonũ publicum vide gl.iuncto tex.in l.decurionũ. C.de pœ. vbi ꝙ non licet & hoc quia alias

205 vidi beſtiam quendam hoc facere. †Et quid ſi accuſator probauit delictum per indicia , ex quibus fuit tortus inde,innocens fuit repertus,quis teneatur accuſator an iudex dic vt per Par.in tra.ſin.in verſi.accuſatio & aliquid per Brun.in d.tractatu viij.

206 quæſtio.princ.xiij. Et qua pœna teneatur ſubtrahens torquendum a tortura , dic

207 vt per Bru.in d.viij.q.prin.j.no. †Vltivide cautelam quam tradit Brun.in d.v.q. prin.& p Mar.in d.locis ſupra quã tradũt

iudicibus vt non teneantur in sindicatu quod in relaxatione faciant totum confiteri fuisse legitime totum & hoc dicto rogetur notarius & reddigatur inscriptis vt per eos, Et per hæc cum auxilio dei, finis datus est materiæ indiciorum,& torturæ,& huic repetitioni in qua si benedictũ fuit laudetur deus,si autem minus bene, non canino dẽte sed fraterna correctione cunctis me emẽdandum subijcio. Omnia enim scire & in nullo pœnitus errare, diuini potius quam humani est ingenij. Sequitur modo sumpta ex tex. occasione ibi homicidiarum, de homicidio tractatus.

SVMMARIVM.

1 *Homicidium quid sit & vnde dicatur.*

2 *Mortaliter vulneratus dicitur occisus, etiã si ex interuallo moriatur nu.3.*

4 *Statutum loquẽs in occiso locum habet vulnerato lætaliter.*

5 *Lætaliter vulneratus quis dicatur.*

6 *Lætaliter vulneratus si certum est mori, an vulnerans ante mortem accusari possit.*

7 *Si processus factus est super vulnera, an morte secuta possit condemnari de morte secuta, ex processu facto super vulnere.*

8 *Si iudex condemnat lætaliter vulnerantem ad mortem & post sententiam mors sequatur an valeat sententia.*

9 *Probationes super vulnere an possint, secuta morte, vt de morte condemnetur.*

10 *Quid si sit de vulnere liberatus, an condemnetur de morte postea secuta.*

11 *Si facta est pax de vulnere an extendatur ad mortem secuti.*

12 *Si datus est fideiussor super accusatione de vulnere, an teneatur præsentare in accusatione de morte secuta.*

13 *Si ob vno vt mortaliter vulneratus & ab alio postea occisus, quis teneatur de morte.*

14 *Quid si in vno mense fuit vulneratus, in alio occisus, qui mensis apponi debet in accusatione.*

15 *In delictis an inspiciatur principiũ an finis.*

16 *Si sunt diuersi iudices maleficiorum, si fuit lætaliter vulneratus in vno tẽpe, in alio mortuus, quis iudex procedet super morte.*

17 *Occidere quis dicatur.*

18 *Statutum loquens in occidente per se, an locum habeat in dante causam mortis & an in mandante.*

19 *Constitutiones regni an sint statuta regni, an ius commune in regno, & extendãtur de similibus ad similia.*

20 *Constitutio regni terminum vitæ, locum, an habeat in dante causam mortis.*

21 *Si hominem mortuum vulnerauit, an de occiso teneatur, & an sit clericus irregulãris nu.22.*

23 *Si occidatur monstrum an teneatur de occiso & an sit irregularis si excalce mulier prægnans fecit abhortum an teneatur de occiso.*

24 *Dans calcem, & an efficiatur irregularis, & quid si dato poculo & amatorio prægnans fecerit abhortum. nu.25.*

DE HOMICIDIO ET PERCVSSIONE IN TEX. HOMICIDIARVM.

TRACTATVRI MATERIAM HOMICIDII, primo differemus quid sit homicidium. Secundo quotuplex sit eiusdem species. Tertio quot modis homicidium committatur: Quarto ex quibus causis homicidium excusetur. Quinto & vltimo de pœnis pro homicidio in omni iure statutis ciuili, canonico, ac regni. Tot erunt partes quot erunt. §. circa primum.

1 §. OMICIDIVM autem est hominis cedium, seu hominis occisio, & dicit ab homine & cado cadis ita Bonifa. in operæ malæ, in rubri. de homici. Hostien. in sum. eo. ti. in prin. Sed hoc non est diffinire, sed ab ethimologia arguere insti. quibus mo. re contrahi. obli. §. mutuum, l. iij. §. mutuũ aut. ff. si cer. peta. insti. de tute. in prin. & ff. eod. l. j. & ibi Bart. in l. j. ff. de iurisdi. omn. iudi. Nec dicitur ab homine & cado cadis, sed

dicitur abhomine et cedo cedis,vt in l. qui çedem.ff. de sicar.vbi pro homicidio & cede punit l.ita vulneratus.ff.ad l. aquil.vbi Alber. ita diffinit.Boni.i rub.de parri.Andre.in consti.terminum vitæ & Mathe.in cōsti.si damna clandestina.xv.no.iij.q.vbi etiam ex hoc dicit.Quod licet puniatur vil la pro homicidio clandestino,tamē nō habet locum insuspendente hominem nā tūc non dicitur homicidium ,ex quo non dicitur occisus.Dic ergo homicidium est illicita seu iniuste ad mortem cesio,hominis homicidium dico punibilem ,nam etiam si nō puniatur dicitur homicidium,& tñ non dicitur iniusta nam occidens ad necessariam defensionem,si absq; discrimine vitæ aliter euadere non potest nisi occidendo non dicitur iniuste facere l.j.C.vnde vi.l.vt vim.ff.de iusti.& iur.in c.j.de pac.ten.clem.j.de homi.consti.terminum vitæ & constit. pacis cultum & infra dicetur.Idem in alijs casibus de quibus in progressu,Et ideo dico illicita seu iniusta ad differentiam casuum,

2 in quibus est licita & iusta. †Ideo dico ad mortem cesio,nam licet in instanti non perimat tamē lętaliter cęsus inde mortuus dicitur occisus,& homicidium cōmitti dicitur,quasi cæsio ad mortem fuerit d.l. vulneratus.§.j.sed contra.Nam homicidium multipliciter committitur,vt in l.j.in prin. ff.de sicar.& tamen non potest dici ad mortem cæsio. Nam si veneno occidatur non dicitur cæsus.Idem si falsum testimoniū dolo dederit, vt homo condemnetur & occidatur,idem in iudice dolo condemnante et facto incendio vt homo moriatur, & in eo qui dedit causam mortis l.nihil interest.& in l.j.ff.de sicar. Et tñ non cedit.Et sic nō uideatur in oibus verba diffinitionis cōgruere diffinito.l.ois diffinitio.ff.de reg.iur.Cū cōuenire debeat diffinitio diffinito in omnibus suis partibus.l.j.§.dolū.ff.de dolo.Sed potest dici , ꝙ ex quo frequentius accidit hominem cæsione & percussione occidi, lex cepit ab eo denominationem tanquam frequentiore l.nam ad ea.ff.de legi.& ideo a cede hominis denominatiō secundū And. in d.consti.terminum vitæ in princ.vel dic ꝙ verbum cedo est generale & comprehēdit quomodocunq; homo occidatur,maxime capiendo verbum cedo quasi occido & nō pro percutere iuxta l.si.& l.lex corne. in princ.ff.de iniur.Natura verbum cedo est generalius verbo occidere,nisi pro occidere capiatur.d.l.qui cedē , nam ibi cedes generaliter sumitur pro quacunq; occisione,& homicidio,cum pro ea simpliciter et generaliter pœnam imponatur,nec in cæteris particulariter & sic cæsio seu cædes genere ibi sumitur pro quacunq; occisione, & ideo quomodocunq; homo perimatur, siue percussione,siue veneno,siue aliis modis de quibus in d.l.j.occidi seu cedi dicitur vt per And.in d.consti.terminum vitæ l.j.§.occisorum.ff. ad silleian.l. qua actione.§.occisum.ff.ad l.aquil.homicidium ergo est hominis ad mortē cæsio seu occisio.

3 †Nam occidere dicitur,si ad mortē vulneraret,licet ex interuallo moriatur d.l.ita vulneratus vbi Barto.& per eundem in l. damni.§.sabini.ff.de damno infecto. Bal.in l.j.in fi.C.de nūdi.Alex.post Bart.in d.l.ita vulneratus.Dummodo mors sequatur,alia non dicitur occisus vt per Bart.in l.j.§.di-

4 uus.ff.de sicar. †Et ideo statutum loquēs in occidente vt si dicat si quis occiderit locum habet in mortaliter vulnerante licet vulneratus mortuus fuerit ex interuallo dūmodo ex eodem vulnere moriatur vt per Bal.in d.l.j.C.de nūdi.contrarium. Bart.in d.§.sabini in statuto, loquitur tamen quo ad ortum accusationis de morte & quo ad condemnandum de morte quæ adhuc non est secuta nec actio nata,sed si statutum dicat ꝙ occidens moriatur , si lætaliter vulnerauerit & postea mortuus fuerit potest de homicidio accusari & puniri pœna statuti licet in instanti non occiderit vide per Bar.in tra.de percus.& per Bal.in c.j.qui.mo.feu.ammi.& in c.j.§.iniuria de pa.iur. fir.dummodo ex vulnere fuerit mortuus non ex alia causa vt culpa sua aut medeci vt infra dicet & per Ang.in gl.ex interual

5 lo in operæ malæ. †Quis autem dicatur lætaliter & ad mortem vulneratus dic vt per Bal.in d.c.j.quib.mo.feu.ammi.& per Thom.Gram.in consil.ij.vbi dicit illū dici vulneratum lętaliter qui secundum regulas medicinę aut non potest euadere aut cū difficultate a morte, dicetur tamen suo lo-

6 co. †Sed quid si lętaliter vulneratus certum est quod moritur accusari possit ante mortem de homicidio & procedi possit dic quod non vt per Bar.in d.§.sabini maxime stantibus statutis italiæ quod attenta tum non puniatur pœna mortis sicut in regno per constitu: asperitatem nam adhuc actio non est nata nisi mors sequatur licet iure communi si animo occidendi accusari possit l.j.§.diuus.ff.de sicar.l.is qui cum telo.C.eo.& vide Ange.& Imo.in l.in ratione.§.si seruus.ff.ad l.fal.& an etiā tūc pos-

sit condemnari de homicidio dic per Bart. vbi supra in.§. sabini q non vigore statuti & per Bal.in d.capit.I quib.mod.feu.ami, 7 & in c.j.§.iniuria.de pa.tur.fir, †Sed quid si accusetur de vulnere,& super eo processus est fabricatus,& testes examinati an secuta morte possit ex eodem processu condemnari distingue, vt per Bar.in d.§.sabini q stante statuto Italic,aut simpliciter accusauit de vulnere, & tunc non potest sequi condēnatio de morte,aut accusauit de vulnere,& morte quia erat certū mori,& tunc potest, vt per Spec.& Ioā.And.in ti.de accus.versic.sed pone.in titu.de inquisitio.& Bald.in consil.ij,vj,colum.quinto volu.Ias. in l.fideiussor.§.in fideiussorē.ff.qui satisd. cogan.& per Thom.Gram.in consil.xlix, & per Mar.in l.sine accusatore.ff.de quæst. per Bonif.in titu.quid sit accusa.xv.& pe. colū.an possit accusari de morte sequuta.

8 †Pari.in tra.sind.in ver.condēnatio.vbi si iudex condemnat ad mortē letaliter vulnerantem,& post sententiam mors sequatur an valeat sententia , dic vt per eum & per Fely.in c.significasti.lo ij.col.ij.de homi.& per Gand.in rub.de pœ.vij.col.ver, sed pone.q titius mortifere Mar.in pra.§. & quia.et in.§.sequitur,limita vt per Ang. in glo.emergentibus.nisi apponatur clausula super quibus omnibus & singulis cū annexis & connexis dependentibus,& emergentibus, prorsus extraneis nā tūc ex eodem pcessu pōt de morte sequuta cōdēnare, & per eundē in gl.et vna alia percussio 9 ne. †Et an pbationes de vulnere prosint ī accusatione de morte sequuta , dic vt per 10 Mar.in pra.in.§.qm.j.col. †Quid si de vulnere fuit liberatus an accusari possit de morte secuta,dic vt p Spe.in ti,de accusat, 11 †Et qd si est facta pax de vulnere an extēdatur ad mortē secutā dic vt p Bar.& alios in d.§.sabini.& per Gādi.in rub.de trāsa.et 12 per Mar.in rub.ff.de fideiusso. †Et an fideiussor datus de se præsentādo super vulnere si mors sequatur teneatur in accusatione de morte pſentare Alex.post Bar.in d.§. sabini.refert Belu.in l.sancimus.C.de fideiuss.dicere & determinare per Mar.in d.rubri.de fideius.car.xiiij.iij.col.uer.scias ēt et menti teneas,et in lv.q.q nō post Spe.Bal. in titu, de fideiuss.& post Ias.in l.j.vlti.col. ff.de in litē iuran.Flo.in l.ait lex. in princ. & in l.vulnerato.ff.ad l.aquil.doct.in l.fide iussor.§.in fideiussore.ff.qui satisda. cogan. 13 †Et quid si ab vno mortaliter est vulneratus,& ab alio postea occisus , an primus teneatur de morte dic vt infra, & per Bal. in d.l.j.quib.mod.feu.amitt.& Alex.in cō 14 si.xv.i.volu. †Et quid si in vno mēse est vulneratus,& in alio mortuus quod tēpus apponi debet in accusatione dic q locus,et tempus vulneris,vt per Bar.in d.§ s.bini. & per Bar.& alios in l.si.ff.de sica.& in l.II bellorum.ff.de accusa.Ang.in glo.de anno præsenti.& in glo.in platea cōmunis.Augusti.tamen in d.glo.de anno præsenti.alleg at tex.in l.vulnerato seruo.ff.ad l.aquil.q 15 tempus vtriusq vulneris & mortis. †Pēdet an in delictis inspiciatur principium an finis dic vt per Mar.plene in practi.i.§.vlterius.& in.§.quoniam.& in singu.cxxv.& in l.j.C.de rapi.virgi.& in l.fin.C.de iuris. 16 om,iudic. †Et de quæstione quid si potestas habeat arbitrium cognoscēdi de maleficijs quibusdam suo tempore commissi si est vulneratus tempore vnius potestatis et mortuus tempore alterius qui cognoscet de hoc maleficio dic q primus vt per Bal. post Guilel.de Suza.in l.j.secunda quæstione.ff.de origin.iur.& in l.sed & milites.§. ignominie.ff.de excusa.tuto.& per Alex. post Bar.in d.§.sabini.& an letaliter vulneratus comprehendatur in statuto,De mor 17 tuo per Bal.in l.j.ī fi.C.de nūdi. †Occidere ergo dicitur si letaliter & ad mortē vulneret.idem dicitur occidere si non per se manibus proprijs occidat sed mortis cau 18 sam pbeat l.nihil interest.ff.de sicar. †Sed an statutum loquens in occidente per se locum habeat in dante causam mortis quod prodest ad intellectum constitu.reg.terminum vitæ , per quam statuitur occidentem mori . an locum habeat in dante causam mortis,dic vt per Barto.in l.j.§.diuus.ff.de sicarijs.& in dicta l.nihil interest.& ibi per Marsil, & per Angel. in glos.ex interuallo mortuus est . q non habet locum statutum de occidente in dante causam mortis idem Alexander in consil,cxl.ij.volu. cum dans causam mortis ficte & interpretatiue occidere dicat & statutum loquens in casu vero non extenditur ad casum fictum l.iij.§.hæc verba.ff.de nego.gest.faciunt tradita per Bal. in l.non ideo minus. C.de accusa.Bart.in l.non solum.§.si mandato.ff.de iniur.Ange.in glos.sempronium mandatorem & Mathe,in consti.si quis aliquem in quibus an statutum loquens in faciente locum habeat in mandante de quo suo loco dicetur & per Thom.Gramm.in voto ix.in fi.in addi.& in vot.xv.& sic sentitur d.consti.terminum vitæ loquentem in

occidenle per se locū non habere in dante causam mortis & attamen And. ibi & Mathe. in vj. no. concludunt d. consti. locum habere iam in faciente per se quam in dante causam mortis & non per se facientem interpretantes d. consti. locum habere quomodocunque quis dolo occidat non obstante ꝙ consti. loquatur in agressore occidente & sic per se cum de eo ponat tanquam frequentius accidat & ita per Par. de Pute. in tra. sind. in verbo pœna versi. in qui vadis in arbitraria & pro hoc tex. in l. qua actio-
19 ne. §. j. ff. ad l. aquil. † Pendet ab illa q. an Consti. regni, sint statuta in regno, an ius cōmune, Math. contrarius est sibi ipsi nam in rub. de homi. clande. in si & in prohe. constitu. §. nos autem. & in consti. pœnam eorum. in glo. occultatores. & in consti. prosequentes. ix. no. & in consti. probationū incursibus. v. glo. & in consti. probationū defectum. in gl. magna. & in consti. si quis aliquem dicit consti. reg. esse statuta regni & esse stricti iuris & in casibus in quibus loquuntur interpetrande & vt minus ledant ius commune tamen in prælu. in j. q. et in cōsti. cum satis. iiij. gl. & post And. in consti. vt vniuersis in consti. iurisgentium, dicit constitu. reg. esse ius commune in regno & extendi de similibus ad similia tamen quicqd sit secundum eas est iudicandum in regno & non secundum ius commune nisi in defectum cassatis etiam omnibus consuetudinibus etiam futuris contrariantibus dicta consti. vt dicitur in tex. & per And. & Mathe. in prohe. consti. §. si. & in consti. purita-
20 te. † Et præfata consti. terminum vite ex quo ita per maiores regni interpetrata, est extenditur & locū habet in dante causam mortis & qualitercunque dolo homicidiū fuerit commissum cum interpretatione tamen limitatione & restrictione in locis in-
21 fradicendis. † Sed ex quo supra dictum est homicidium esse hominis cæsio seu occiso quid si hominem mortuum vulnerauit quis & in loco letali an puniatur de homicidio dic ꝙ non ex quo nō homo sed cadauer cum homo constet ex anima & corpore vt per Bar. in l. j. vij. col. C. qui accus. po. & in l. sororem. C. de his quib. vt indig. & in l. ex hoc iure. iij. col. ff. de iusti. & iure Mar. in l. si. vj. col. ff. de quæstio. & per Ioā. de Arno. in commenta. cj. ꝙ extra ordinem punitur nō pœna ordinaria vulnerans mortuū, & de iniuria facta cadaueri vide pœnā in consti. reg. si quis aliquem quæ est si. cōstitu. Vbi ēt de spoliante mortuum ꝙ pœna manus puniatur vide ibidem dicta per Ma-
22 the. † Amplia etiam quo ad irregularitatem vt nō puniatur vt irregularis clericus vulnerans mortuum nā sola voluntas nō facit quem irregularitatem vt per Archi. in ca. periculose de pœ. distin. j. & in fin. xv. q. j. vbi dixit si clericus inueniat mortuū illū quē persequebatur vt occideret & ei mortuo inferat vulnus non efficitur irregularis sequitur Fely. in c. sicut dignum. iiij. col. uersi. fallit tertio de homi. vbi etiam dixit ꝙ voluntas deueniēs ad actum proximum extrinsecum etiam cum omni conatu sine effectu tamen non efficitur irregularis secūdum Gemi. in c. si quis post acceptum ix.
23 distin. † Sed quid si occidatur monstrum an dicatur homicida vt puniatur de homicidio dic vt per doct. post Bal. in l. quod dicitur ff. de libe. & posth. vbi Alexan. ꝙ sic quia sufficit habere animam & spiritū. Ange. & Imo. dicunt non habere locū si nō habeat caput hominis sed animalis cum nō sit homo nec imaginem dei habeat ut traditur per glo. & doc. in l. non sunt libe. ff. de statu homi. & vide per Ange. in glo. & dictus titius ex inter mor. est. ij. col. & per Ioan. de Arno. in commen. cxxij. & per doc. in c. si aliquis de homi. vbi Fely. no. in c. consuluisti. ij. q. v. & in c. quod moises & in c. sicut. xxxij. q. ij. & per Card. in clem. j. xix. q. de homi. vbi ꝙ irregularitatem non incurrit & tradidit per aposti. post Panor. in c. si de tempo. ordi. & vide per Mathe. in consti. si dāna clādestina. viij. col. vers. xi. quæro vbi querit an illa consti. locum habeat si fuit occisus homo monstruosus et per Fely. in c. ti. de homi. Alex. in l. qđ certum. C. de posth. he-
24 re. insti. † Sed quid si quis dederit calcē in vtero prægnantis mulieris aut faciat aliter ipsum abortū pati & occidat puer in vtero an teneat pœna statuti & de homicidio cā nō sit hō dic ut per Bal. Alex. & alios in d. l. qđ dr & Saly. & Mar. in l. pe. C. de sica. & per Albe. de Rosa. in l. ita vulneratus & in l. si seruus seruum. §. si mulier. ff. ad l. aql. & in l. qui in vtero. ff. de sta. hom. Hostien. in sum. eo. §. quid sit homicidiū Bar. in l. diuus. ff. de extraor. crim. & in l. Cicero. ff. de pœnis. & plene per Fely. in c. si quis aliquis de homi. & in c. sicut. lo. ij. eod. tit. Alex. in d. l. quod certum Bal. in l. cum inter veteres. C. de fidciu. Ange. in d. gl. ex interuallo. ij. col. Arb. in tra. statuto. ij. par. q. lix. plene Ferdinā. in reper. cors. seu Panor. in ver. homicidiū. v ij. ver. Par. in d. ver. tu q̃ vadis ĩ bitraria. ĩ quibus locis distinguit quod aut par

tus erat animatus vt post x l.dies in mascu-lo et lxxx.in fœmina et tunc tenetur de homicidio secundum ius commune non statutarium cum non sit homo, sed futurus homo & interpretatus tamen Alber.vbi supra si dolo etiam pœna statutaria punitur & Ana.in d.c.sicut & Saly.& Ange.in d.l. pen.& per Fely.in d.c.sicut & Alex.in d.l. quod dicitur.Aut nō erat animatus partus & tunc ex quo non homo non punit de homicidio sed extra ordinem nisi accepisset pecuniam vt fieret partus abortiuus nā pœna capitis teneretur vt d.l.Cicero & Bar. in d.l.diuus,& per Ange.in d.gl.ex interuallo Paul.Grill.in trac.de sortilegi.xiij.q. Intellige tamen si sciebat esse pregnantem, & percuserit data opera vt faciat abortum vt per Ang.in d.glo.& per Ang.& Saly.in d.l.pe.secus si ignorabat vt per Fely.in d. c.sicut versic.& aduerte.Limita in casu vt per Felyn.in d.cap.si quis aliquis de homi. post Soci.& sentit in d.c.sicut quando occiditur partus vt saluetur mulier prægnans nam non punitur si iudicio medicorum aliter nō potest mater euadere,& intellige vt supra si dolo non autem si culpa.nam si voluerit mulierē percutere nō tamen vt abortum faciat si percutiendo fecerit abortum
25 pœna extraordinaria punitur. † Idem si amatorium poculum dederit, & abortum fecerit vt per doc.vt supra et Mathe.in cō stitu.amatoria pocula & vide Math.in consti.terminum vite.vi.no.x.fallen.vbi dicit non habere tunc locum illam consti.& per Bonifa.in rubr.de homi.& per Mar.in l.si quis negandi.C.de sicar.& in l.si mulierē. ff.eo.dic vt per Fely.in c.sicut.vbi dolo et Alex.& alios mode.vbi supra.Limita quo ad irregularitatem incurrēdam vt per longam aposti.post Panor.in c.si.de temp.ordi.& p hæc remanet expedita prima pars. & non absq fructu aliquo diffinitio homicidij pertransijt.Sequitur.ij.pars.

SVMMARIVM.

1 *Homicidij species quotuplex sit.*
2 *Homicidium voluntarium quod sit.*
3 *Dolus & animus requiritur in homicidio voluntario.*
4 *Vbi dolus nō est imponitur ordinaria pœna.*
5 *Stante statuto quòd occidens occidatur tunc punitur si dolus, adest non culpa, etiam lata, vt in exemplis & limita vt infra.*
6 *An pro lata culpa imponatur pœna pecuniaria an corporalis.*
7 *Deducens dolum in accusatione & probet delata culpa succumbit, secus si latam culpam & probat dolum, nam condemnatur.*
8 *Insiliens animo occidendi si nō occidat an teneatur de homicidio, & an & quando, & in quibus attentatum puniatur, & quid hodie iure regni, & limita vt infra.*
9 *Si statutum dicat quòd occidēs occidatur an comprehendat attentantem occidere.*
10 *Agrediens aliquem qua pœna teneatur.*
11 *In regno animus occidendi non sufficit sed exitus & factum spectatur.*
12 *Attentatum in assassino punitur sicut effectus & in alijs casibus vt ibi & ibi declara de assassino & an in mandante locum habeat.*
13 *Assassinum qualiter committatur.*
14 *Assassinium non committitur nisi acceptetur mandatum & oblatio.*
15 *Attentatum in crimine læsæ maiestatis punitur sicut effectus & qualiter & quando puniatur.*
16 *An sola cogitatio puniatur & quando.*
17 *Attentatum in crimine seditionis an puniatur.*
18 *Tractatus solus & ordinatio an puniatur & quando.*
19 *Emens venenum vt alteri daret an puniatur & an attētans venenare & qua pena.*
20 *Veneno non licet occidere etiam foriudicatum nisi sit foriudicatus pro crimine læsæ maiestatis.*
21 *Consanguineus venenans consanguineum carceratum qualiter puniatur.*
22 *Occidens cum bastono, animo bastonandi et non occidendi an teneatur de occiso.*
23 *Percutiens aliquem pugno & cadentem in terram si mortuus sit, an teneatur de occiso & nu.26.*
24 *Si maritus calce vxorem percutiat & moriatur an teneatur de occiso.*
25 *Occidens in ludo an teneatur de occiso.*

26 Percutiens

26 Percutiens lapide & occidens an teneatur de occiso.

27 Habens hastam ferratam in manu & occidens lapide an teneatur de occiso.

28 Proiiciens lapidem ex fenestra & transeuntem occidat an teneatur de occiso.

29 Dolus, & animus occidendi ex quibus & qualiter probetur.

30 Asta & bastono percutiens in capite an & quãdo præsumatur animo occidendi percutere, et an si occidat teneatur de homicidio & pœna capitis. nu. 32.

33 Reiteratio percussionis cum hasta in capite facit præsumi animum occidendi.

34 Reiteratio delicti auget pœnam.

35 Animus occidendi præsumitur ex consuetudine occidendi.

35 Amicitia Et consanguinitas facit præsumi homicidium casuale.

37 Ex pluribus percutientibus solitus percutere torquetur.

38 Animus occidendi probatur ex cõfessione inquisiti & accusati & per testes nu. 39. & ex aliis coniecturis & præsumptionibus nu. 40. & an iuramento partis nu. 41. si fecerit animo occidendi an non.

42 Causæ criminales iuramento non deciduntur.

43 Purgatio per iuramentum an inducatur in causa homicidii.

44 Cui incumbat onus probandi quòd dolum & animum occidendi, & quid in dubio præsumitur.

45 Si testes nihil dixerint de percussione & loco percussionis & armorum genere in dubio quid præsumendum erit.

46 Quando condemnatur ex præsumptionibus pœna temperatur.

47 Solitus occidere præsumitur occidisse.

48 Dolus ex quibus causis excusetur vt ordinarie non puniatur vt qualibet causa excuset etiam fama & bestialis dummodo probetur nu. 49. saltim semiplene.

50 Occidens volentem an teneatur de occiso.

51 Percutiens officialem regis volentem an teneatur crimine læsæ maiestatis.

52 Percutiens clericum volentem an sit excommunicatus.

53 Vulnerans seipsum an puniatur pœna consili. si quis aliquem.

54 Occidens seipsum an careat sepultura.

55 Suspendẽs hominẽ an teneatur pœna capitis.

56 Si proposuit occidere Semproniũ & occidit titium an pœna ordinaria puniatur.

57 Intentio an exitus inspiciatur in delictis.

58 Furans rem si nesciat cuius sit an teneare de furto.

59 Volens percutere tantum si occidat an teneatur de occiso.

60 Occidens mediatorem an puniatur ordinaria pœna & quid si dolo nu. 62.

61 Si extraxit sagittã vt auẽ occidat & hominẽ occidat an puniatur pœna ordinaria.

63 Calor iracundiæ inconsultus excusat a pœna ordinaria.

64 Occidens iusto dolore commotus an excusetur a pœna ordinaria.

65 Mediator si facit alicui rixantium iniuriam animo sedandi rixam non tenetur de iniuria.

66 Si volens occidere sempronium occidit titium & sempronium an teneatur æqualiter de duobus homicidiis.

67 Volens occidere hominem occidit asinum an propter animũ teneatur de occiso æqualiter puniatur.

68 Si vnus mortifere vulnerauerit & alter in totum exanimauerit an ambo æqualiter puniantur.

69 Si duo nõ letaliter percusserint Et mortuus sit ex duobus vulneribus an teneatur de occiso & quid quo ad irregularitatem numero. 71.

70 In dubio nõ præsumitur coadunatio in pluribus occidentibus nisi probetur.

72 Quid si stantibus pluribus vulneribus inquisitus offerat probare mortuum ex alio vulnere an audiatur.

tus & ob hoc quòd non repertus fuit mortuus inquisitus deinde apparet viuus an celans teneatur de morte.

111 Si tortus immoderate moriatur an iudex teneatur de morte.

112 Si iudex fingat aliquem decapitare & timore mortuus sit an teneatur.

113 Nuncius portans litteras ad occidendum si mors sequatur an & qua pœna puniatur idem si fuerit explorator.

114 Indicans inimicum alterius latitatem & inimicus occidat an indicans teneatur.

115 Si quis impellat habentē gladium & occidat cadens vel si inimicus insequatur inimicum & ille aufugiens cadat & moriatur an teneatur.

116 Actor rixæ & caporalis an teneatur de morte secuta.

117 Iudex immoderate torquens si moriatur in tortura vel si in torquēdo trabs aut funis rumpatur & moriatur an teneatur.

118 Si iudex carcerat aliquem & ille dolore se suspendit & moriatur an teneatur.

119 An in lege cornelia detur distinctio personarum occisi & occisi & occidentis & an fœmina teneatur occidens.

120 Masculinum an comprehendat fœmininū.

121 Occidēs seruum an teneatur sicut liberum occidens.

122 Mitius punitur occidens scœlestum & delinquentē quā bonæ famæ & magis occidens paganum, Et magis infantem quam maiorem, & magis clericum & magis episcopum Et cardinalem & magis hominem rectum quam mostruosum.

123 Occidens seipsum an eius corpus puniatur & qualiter.

124 Clericus seipsum percutiens an efficiatur irregularis.

125 Si carceratus laqueo se suspendit an puniatur custos & quid si noluit comedere vt fame periret.

126 An ponens se in brachijs inimici occidi possit ab inimico impune.

127 Et an attentans se occidere occursu hominum se non occidit puniatur.

128 Qualiter puniatur occidens personas coniūctas, & de materia parricidij.

129 An mandans filio vt patrem occidat teneatur de parricidio & econtra.

130 Sciens et non reuelans an teneatur ex simplici scientia.

131 Occidens patrem spiritualem an teneatur de parricidio.

132 Pilatus occidens christum meruit pœnam parricidij.

133 Occidens officialem ciuitatis an de parricidio teneatur.

134 Occidens patrem naturalem an teneatur de parricidio & occidens filiū bastardum.

135 Pater an possit filium delinquentē occidere.

136 Si pater præsentat filium delinquētem an liberetur filius.

137 Si filius præsentat patrem bannitum liberatur a morte.

138 Si mater est adultera non licet filio ea causa illam occidere nec fratri sororem.

139 An patri liceat filiam adulteram occidere & an viduam filiam vel nuptam.

140 Ex quibus causis licet exhæredare ex eidē ammittuntur iura parricidij.

141 Pater occidere potest filium concubentem cum concubina patris.

142 Filius proditor regis aut patriæ occidi potest per patrem impune & e contra.

143 An liceat patrē aut filiū bannitum occidere & an venientem cōtra fidē Christi et quid si filius ductus sit ad hospitalem per patrē & quid si ex damnato eo ita et quid si resistit castigationi parentis.

144 Mater et pater in lecto occidens puerum et infantē an teneātur et de nutrice occidēte.

145 An dicatur parricida si procurauerit patrē aut matrem aut fratrem carcerari vt feudo priuetur.

146 Si parentes & consanguinei occidant veneno carceratum an teneantur.

147 De pœna parricidij & occidentis patrem

& matrem & consanguineos.

148 *Statutum loquens de homicidio an locum habeat in parricidio.*

149 *Vir occidens vxorem & e contra an ammittat lucrum ex statuto.*

150 *Donatio an morte viri vel vxoris confirmetur si occidatur per virum aut vxorẽ.*

151 *Maritus emens venenum vt daret vxori an teneatur de parricidio.*

152 *Si frater occidat fratrem quis admittitur ad successionem, fratris.*

153 *Homicidium consanguinei præsumitur casuale, & non dolosum.*

1 §. HOMICIDII autem species duplex est, aliud namq; homicidium est voluntariũ & dolosum, quoddam vero homicidium est culposum & casuale extra de homi. volu ta. & cat. Ang. in glo. sciẽter & dolose.
2 †Homicidium ergo voluntarium est vbi quis dolo malo aliquem insiluit animo occidendi & ipsum occiderit l. j. in prin. & l. diuus. ff. de sicar. & in l. in lege Cornelia. ff. eo. in c. j. §. si quis hominem de pa. ten. & in c. sicut dignum de homi. & in consti. reg ter minum vitæ. Gand. in titu. de homi. in prin. & Boni. eo. titu. Angel. in d. glo. scienter &
3 dolose. †Qui dolus & animus malus attenditur in hoc voluntario homicidio in tãtum q̃ si animo occidendi quis aggressus fuerit aliquem & vulneraverit aut non, licet non occiderit vt homicida punitur ratione animi & doli. l. j. §. diuus. ff. de siccar.
4 & l. is qui cum telo. C. eo. †In tantũ dolus requiritur in homicidio aut alio delicto q̃ nũquam imponitur pœna corporalis & ordinaria vbi non est dolus, sed tunc demũ vbi dolus ad est etiam ad sit lata culpa cũ dolo nõ equiparetur in hoc vt in l. lege cor
5 nelia. ff. de sicca. †Etiam stante statuto q̃ occidens occidatur, q̃ si lata culpa occidat & non dolo, non punitur pœna ordinaria vt per Bal. in l. j. v. col. ff. de ser. fugi. & in l. data opera. iiij. col. C. qui. accus. po. Alex. & Ias. in l. iuste possidet. ff. de acqui. poss. & in l. in actionibus. ff. de litem iura. Angel. in d. glo. scienter & dolose Alexand. in l. & si seuerior. C. de infami. Deci. in cõsi. ij. de iudi. & in consi. ix. & cõsi. cxxxiiij. Corne. in cõsi. clxxx. iiij. vo. Cepo. in consi. xxxiij. & seq. vsq; ad cõsi. xxxvij. Par. in tra. sindi. in verbo pœna ver. tu qui vadis in birraria ver. qa multa vbi de impellẽte habentẽ gladiũ & se occidentem q̃ non teneatur pœna mortis nõ obstante statuto de quo supra, & per Ang. in cõsi. xxvij. vbi de occiso in naui ex ferro operante in naui Card. in c. lator. de homicidio per Mar. in d. l. nihil. interest. ff. eo. plene in cõsi. xcj. consi. xcvj. & cõsi. cxxxvij. cõsi. iiij. cõsi. vij. cõsi. cxxviij. consi. lxiiij. cõsi. lxvij. & seq. cõsi. lxxvij. cõsil. lxxx. consi. lxxxiij. & in l. de minore in princi. ff. de qõ. & in l. j. §. præterea. & in l. eiusdẽ. §. adiectio. ff. de sic. in l. j. C. eo. tit. in rub. ff. de fal. & in sing. clxxvj. Math. in rubri. cõsti. terminum vitę vz de homi. puni. Mar. in l. vnius. §. cognituros. ff. de qõ. Cepo. in cau. ij. ver. statutũ. lo ij. & ĩ cõsi. xxix. cõsi. xxx. & seq. & cõsil. xxxv. & cõsil. xliij. Deci. in cõsi. ccxxxiiij. Soci. cõsi. xvj. j. vo. Alex. in consi. cclxxxiij. ij. vol. Ang. in d gl. sciẽter & dolose & post eũ hr̃ Gãd. in tit. de homi. viij. & seq. colũ. & in rub. de pen. Panor. in cõsi. lxviij. Bart. in l. j. §. j. ff. si quis lib. iu. esse fue. Saly. Et Ang. in l. j. C. de sic. Pau. de Ca. in cõsi. ccxciij. cõsi. cclxxxij. & seq. Are. in cõsi. lxxx. Bar. in cõsi cxj. ij. vo. Cuma. cõsi. 134. Alex. in cõsi. 76. & in cõsil. cix j. vol. & cõsi. cxxxj. ij. vol. & cõsi. xix. vij. vol. Car. in cõsi. xliiij. Ang. in cõsi. 184. Bal. & Saly. in l. j. C. de noxa. & in l. pe. ... de sic. Pau. de Ca. in l. j. C. vbi se vel clari. & in multis locis, per Ioan. de Arno. in solilo. xxxviij. in epito. li. & epito. lxiiij. post Fel. ĩ d. c. lator de homi. Ias. in l. j. ff. de legi. Pau. de Ca. in l. decuriones. C. de Infami. Gãd. in rub. de homi. ix. colũ. ver. itẽ pone qõnem. Ang. in l. plagij. C. de plagiar. & in d. l j. ff. de legi. Signore. de home. in cõsi. xxvij. & cõsi. l. vbi de occidẽte vxorẽ calce & duabus socijs in naui quorũ vnus ferro operante occidit alterum Alex. in l. iiij. §. qd prætor. ff. ne quis eum qui in ius vo. Mar. in l. in lege cornelia. ff. de sic. & in sig. 630. & cõsi. xxv. & cõsi. cxxxvij. & consi. ciij. Math. in cõst. iustitiarij. ix. no. Par. in tra. sind. car. 3a. ver. ait si plures Tho. Gra. in vo. xxj. & in vo. xxix. & cõsi. lxviij. in quibus locis plene traditur q̃ in delictis & pro homicidio vt puniat quis pœna ordinaria & corporali reqritur dolus nec sufficit lata culpa nec dolo equiparatur etiã stãte dicto statuto q̃ occidẽs occidatur cũ requirat dolũ nec sufficere latã culpam, Limita nisi statutũ dicat occidẽs quouis modo vel qualitercũq; nam tũc siue dolo siue culpa occidatur ẽt ad defensam puniẽ pœna ordinaria vt per Marti.

in d.cõſi.lxxx.& cõſi.lxxxv.Alex.in cõſi. cxxx.v.vol.Saly.in l.ij.C.de noxa.Alexã. in d.l.& ſi ſeuerior Iaſ.in l.ij.§.ij.ff. qui ſatis.cogan.Ana.in d.c.lator.de homi. Bal. in l.data opera & in l.quicunq;.C.de ſer.fugi. & Marſi.plene in d.l.vnius.§.cognituroꝝ.& in l.de minore.ff.de quæſt.Deci.in rub. de proba.ver.ſuper eſt ij. limita. Iaſo. in d.l.j. ff.de legi.& in l.ex quocũq;.ff.ſi quis in ius vo.non ier.& alij doct.vbi ſupra & Cæpo. in d.ij.caute.ver.ſtatutũ. Limita ẽt in caſu vt per Fely.in d.c.lator in fi. vbi ponit caſum ꝙ pro lata culpa puniatur ad mortem.

6 †An autẽ pro lata culpa imponatur pœna corporalis an pecuniaria per Mar.in d.l.in lege cornelia.ff.de ſic.poſt apoſti. ad Ang. in d.glo.ſciẽter & doloſe,& per Tho. Grã. in d.vo.xxj.& conſi.lxviij.quę omnia notãda ſunt pro intellectu d.cõſti.terminũ vltę per quã ſtatuitur vt q occiderit aliquem exiſtẽtem ſub regia protectione occidatur modo & forma ibi traditis iuxta qualitatẽ perſonę vt quomodocũq; occidaꝛ dolo non lata culpa vt per Mathe.in rub.d.conſti.& plene per Par.in d.verbo.pœna.ver.tu qui vadis in birraria & Mathe.poſt And.in d. cõſti.vj.no.& per Ioan.de Arno. in ſolilo. xxxviij.& ex verbis.d.conſtitu.ſatis clare deprehẽditur dolũ requirere, nã dicit ſi qs aggreſſus fuerit & in aggreſſu occiderit clarũ eſt ꝙ aggreſſus cum armis pręſupponit dolũ & animũ occidendi. l.j §.diuus.ff. de ſica.& in l.j.C.eo.Bart.in cõſi.inci. Vannutius ita Par.in d.ver.tu q̃ vadis.

7 †Intelligitur ergo d.cõſti.ſi dolo occidat & nõ lata culpa leui vel caſu ex dictis Par.Mat.Ang. in d.glo.ſciẽter.& alioꝛũ vbi ſupra faciunt dicta Bal.in l.ij.C.de proba.& ꝑ Iaſo.in l.j. vj.col.ver.cõtra iſtã.ff.de leg.j.ſi in accuſatione deducit dolum & ꝓbat delata culpa ſuccumbit in l.cornelia ſecus tñ e contra ſi deducit latã culpã in homicidio & probat dolũ condẽnatur vt per Bal.in l.quę fortuitis.v.col.ver.ſed dubitatur ſi accerſo homicidã.C.de pig.actio.

8 †in tm̃ requiritur dolus & animus in delictis & homicidio ꝙ ſi quis non occiderit effectualiter ſed animo occidẽdi inſiluerit, & percuſſerit vel nõ ꝙ tenetur perinde ac ſi occidiſſet d.l.j.§.diuus & l.is qui cũ telo.C.eo. l.diuus & l. pen.ff. eo.Ang.in d.gl.ex interuallo.Fely.plene in d.tra.de cona.per Bal. in l. ſi quis non dicã rapere.C.de epiſ.& cle.Mar.cõſi.vij. ſpec. in titu.de accuſa.§.j.verſi.qd ſi primo dicit hoc nõ ſeruari conſuetudine vt animus ſolus & attentatũ puniatur nõ ſecuto effectũ Alex.in cõſi.xv.j.volu.Cæpo.in cõſi. xxx. Gandi.in rub.de pœnis ij.colũ.& in rub.de homici.iiij.col.Bellal.in pract.in glo. ꝙ dictus Titius.x.col.& ſeq.& in ver.& ipſum interfeci & in rub.de qõ.col. xlviij.alij dicunt puniri eadẽ lege non tñ eadẽ pœna ſed mitiori vt per Iacob.Butri.in d.§.diuus ſed Bart.ibi dicit hoc eſſet quod non puniatur eadẽ lege nec eadẽ pœna ex quo talia male ficia puniũtur per ſtatuta & non ſecũdum leges ſed ſtatuta intelliguntur in caſu vero & non in caſu ficto ſed habẽs animum occidendi non dicitur vere occidere ſed interpretatiue ergo nõ punitur attẽtatum & animus niſi morte ſecuta.

9 †Et ideo ſi ſtatutum dicat ꝙ occidens occidatur ſi attentauerit nõ punitur pœna ſtatuti vt proſequiꝛ Iaſ.in rub.inſti.de actio.pe.col.intelligas tñ pœna ordinaria vt eadẽ lege aut eadẽ pœna ſed extra ordinẽ,& mitiori ratione doli & animi & inſultus l. reſpiciendũ.§.delinquunt.ff.de pœn.aut ſecundũ ſtatuta puniẽtia inſultus & percuſsiones vt per Mar. in conſi.cv.Tho.Gra.in vol.ix.& in vo. viij. & per Angel.in glo.admenauit & vide per Bal.in l.j.ff.de extraordi.crimi.& in l. ſi.ff. de ſic.Bal.in c.j.§.iniuria de pa.iur.ſir.& in l.data opera.xxiij.colũ.C.qui accu. poſſ.& in d.l.is qui cum telo & hꝛ poſt Bar.in d.§. diuus & in d.l.j.ff.de extraordinarijs criminibus Ang.in d.glo.ex interuallo, & plene per Felyn.in d.tract.de conatu, & in c.j.de officio delegati vbi ẽt an ſola cogitatio puniatur,& per Gandi.in rub.de pen.ij.colũ. Mar.plene in d.§.diuus & in d.l.is qui cum telo & conſi.vij.& conſi.lxxxxj. & conſil. lxxxxiij.conſi.xlvij.& conſi.cxxvj.Tho. Gram.in vo.xix.& vo.xx.& vo.xxv.Mathe. plene in conſti. aſperitatẽ & in conſti. pacis cultũ in quibus locis plene traditur an & qñ attentatũ & conatus & animus puniatur eadẽ pœna videndũ per eos.

10 †In regno vero eſt expeditum ꝙ attentatũ & animus non puniatur eadẽ pœna & ideo ſi quis inſiluerit aliquem animo occidendi & non occiderit ꝙ non punitur pœna mortis ac ſi occidiſſet ſed ſi vulnerauerit punitur pœna manus iuxta conſti.reg.ſi quis aliquẽ & c.regni incip.ſi quis cum roncha,& ſi nõ vulnerauerit punitur duplicata pœna armorũ iuxta conſtitutionẽ regni intentionis noſtre. Ita in ſpecie dicit conſtitutio regni aſperitatẽ in primo libro de qua per Ioãne de Arno.in epythomate lxxiiij.& ĩ opyto. lxxvj.vbi amplia in facienti inſultũ cum armis licet ea nõ extraxerit, Et quid ſi per-

cusserit an teneatur duplici pœna percussionis & portationis armorum? & dic φ nō sed confunditur pœna portationis armorū cū percussione vt per eundē Arno. in dia-
11 lo .xlvij. †Et ideo hodie in regno per illam consti, asperitatē ne dum voluntas & animus requiritur sed ēt factum & exitus vt puniatur ordinaria pœna delicti vt per Gandi. in d. consti. asperitatē, facit l. aut facta. §. euentus. ff. de pœn. & ex hoc dicit ibi And. si quis teneret balistam paratam vt interficeret aliquē deinde emisisset sagittam aut dardū & non percusserit aut modice ꝑcusit, & non occidit nō tenetur pœna mortis ac si occidisset ēt si de animo occidendi constaret per confessionem inquisiti, & ibi per eū qualiter punitur & per Mathe. ibi. ij. no. tamen hodie per nouam pragma. Caroli imperatoris in regno est prouisum in contrarium in hoc casu nā si cū balista aut tormenticulo seu archibuscio emiserit ictū animo percutiendi & occidendi licet non percusserit punitur pœna capitis ac si occidisset quā prag. intelligo quando animo occidendi emiserit ictum & dolose vt ex prędictis patet. limita ēt multis modis an attētatum puniatur, vt per Fely. in tra. de cona. & Mar. & alios in locis supra, & Mathe. in d. consti. asperitatē, Et limita vt in casu consti. reg. si quis aliquē in iij. lib. que est fina. in ver. attentauerit & ibi per Math. videlicet in attentate spoliare mortuū nam pœna minus punitur sicut si spoliasset. Item limita vt in consti. vt dignitatū vbi attētās verberare tenetur sicut si verberasset intellige tamē
12 vt ibi per Math. †Limita ēt prædicta & dictā consti. asperitatē. non habere locū in assassino nā si accepta pecunia quis attentasset occidere & deuenisset ad actū proximum punitur vera pœna delicti & homicidij licet non occiderit, vt per Bar. & Alex. posterum. l. non solū. §. mādato. ff. de in iur. & in l. cicero. ff. de pœn. Ang. in gl. sempro. manda. & per Math. in dicta constitu. asperitatem. secundo not. & in constitutione. si quis aliquem primo not. xx. qō. vbi ponit quæstionem de illo qui extraxit dardū cū balista, & dedit in arsono sibi e corruptus pecunia, vt occideret nā punitur sicut fuit punitus ille vera pœna homicidij ac si occidisset per not. in c. j. de homicidio in sexto, & per Io. And. in regula in pœnis de regu. iur. in sexto, & ita dicit vidisse Mathe. ibi postea in similibus executum vt assassinus deuenīs ad actū proximū occidēdi vt quia insiluit, & admenauit & puniat pœna mortis, & per Math. in consti. mala noxia, per tradita per Bal. & Ang. in l. j. §. hæc verba. ff. quod quisq. iur. & ita apparet decisum in magna curia, vt per Tho. Grā. in vo. ix. ple ne disputat Mar. in l. qui falsam. ff. de fals. & in l. j. in prin. ff. de sicca. & in l. is qui cū telo, C. de eo. & in pra. in. §. examinā da. inj. co. Par. in tra. sind. in verbo inquisitio. ver. dicit consti. reg. & Fely. in d. tra. de cona. & vide per Capi. in deci. sac. con si. clv. versic. ad secundā. φ intellige in mādatario facit. te & attentāte vt tali pœna puniatur secus tū in mandante fieri nā si penituerit nō punitur pœna mortis. Idē si non fuit ad actum deductū homicidiū vt per Tho. Gra. in vo. viij. & in vo. xj. & ita declarat ipse hāc materiam in vo. ix. in si. addi. & ita intelligitur conclusio. Mar. in d. l. is qui cū telo. vel distingue, vt ibi per eū in si. φ aut deuenit ad actū proximū vt quia fecit quicquid potuit vt occideret, & tunc ēt si non occidit punitur ordinaria pœna delicti secus si potuit facere, & non fecit pœnitentia ductus, vt per Capi. in deci. clv. & faciunt tradita per eūdem Capi. in deci. sa. consi. cxxvj. vbi dixit tunc conatū puniendum vbi principaliter multum esset propinquus delicto quia fecit quicquid potuit, vt per eū, & ita procedit opinio Mar. d. l. qui falsam. & Tho. Grā. in d. vo. ix. aut non perueniti ad aliquem actū proximū sed stetit in simplici promissione cū acceptatione de occidēdo & nihil fecit vel reuocauit mandans mandatū, vel assassinū mandatariū penituit acceptare mandatū, & tunc nō obstāte glo. in d. c. j. de homi. in vj. nō punitur ordinaria pœna, sed mittori & pecuniaria, & ita procedat conclusio Mar. in d. l. is qui cū telo. & Tho. Grā. in d.
13 vo. viij. & vo. xj. †Et intellige teneri de assassinio, siue data pecunia, siue promissa, vel aliquo alio dato, vel promisso, vel etiā
14 vt cōplaceat, vt in d. vol. ix. in prin. †Et intellige acceptata promissione pecuniæ et oblatione per mandatariū, vt per Thom. Gra. in d. vo. xj. & de hac materia dicetur suo loco in materia mandati, & per Ioā. de
15 Arno. in dialo. xliij. †Fallit ēt præfata cōclusio, & dicta constit. reg. asperitatē in crimine læsæ maiest. nā attentans occidere regē, aut regis consiliarios punitur ac si occidisset, vt in l. quisquis, C. ad leg. iul. maiesta. Fely. in d. tra. de cona. & Mar. in l. eiusdem in prin. ff. de sic. vbi ēt in patrie oppugnatore. & per Io. de Arno. in dicto dialo. xliij. & per Cap. in dec. sa. consi. cxxx. plene & per Ang. in l. j §. hæc verba, ff. quod quisq; iur.

& per Math.in consti.mala noxia. Archid. xvij.q.j.c.si ergo.Alex.post Bar. in l.qui ea mente.ff.de furt.& Marli.in d.l.is qui cum telo.Hoc tamen intellige & declara, vt per Andre.in c.j.§.si voluerit,de capit. qui cur. vendi.& per Mathe.in d.consti.asperitatē. ij.fallen.quando fuisset deuētum ad aliquē actum,vel fuisset facta cōspiratio,& tractatus cum aliquibus, secus tñ si solus proponeret tegē,aut eius officiales occidere, aut contra patriā conspirare,& nihil aliud fecisset nisi ꝙ affectus transisset in nudā voluntatē verbis expressa tantū,& non facto, nā nō punitur pœna ordinaria, vt per eos ibi, & per Bal.in c.si voluerit,de capit.qui cur. vendid.& in c.j. de proh.b.aliena.per Lo-
16 tha. †An aūt & qñ sola cogitatio puniatur? dic vt in l. cogitationis.ff.de poen. & p Bal.in l.nō ideo minus.vj.col,vj.q.C.de accusa. Albe.in tract.stat.ij.par.q.clxviij. Fely.in d.tract.de cona.Fran.Ponzini.in tra. de lami.ver.sexta fallit ēt in attentāte corrumpere virginem immaturam,nam punitur vt per Guido pap.in decisio. ccccclv.
17 †Limita ēt in crimine seditionis nā attētatum punitur sicut perfectum,vt per Ang. in l.in eadē cum.ff.de vi publ. in authē.de mand.princ.§.fi.vbi ille qui tenet homines armatos i domo causa seditionis, vel faciūt cōsiliū licet aliud nō fecerit tenetur vt se-
18 ditiosus. †Licet Bal.in l.non ideo minus. vj.q. dicat ꝙ solus tractatus, & ordinatio in atrocioribus non punitur vt consumatū, & per Saly.in l.is qui cum telo.C.de sica.& Fely.in d.tra.de cona.& Pau.Alexā.& Iaś in d.l.j.§.fi.ff.quod quisq; iur,vbi limitat in crimine lçsæ maiesta.& in patrie oppugnatore,& Boni.in tract.de male.in tit.de seditio.& Nico.Bohe.in tracta.de seditio. viij.
19 col.vij.pręsump. †Fallit ēt in emente venenum vt alteri daret nam si attentasset, & nō dedisset,vel dedisset,& non fuisset mortuus punitur ac si occidisset & fuisset mortuus,vt in l.eiusdem.in princ.ff.de sic.& in l.j.vbi Bal.& Saly.C.de mathema.& in l.j. vbi Bald.ff.de parri.& in reg.extat consti. incip.mala noxia.ita tenet Bart. in l.j.ff. de sic.& in l.j.C.de mathe.Ang.in d.gl. ex interuallo,iij.col.vbi etiam Augu.& Ang. in l.j.§.fit iniuria.ff.de extraord.crimi.& per Mar.in d.l.eiusdem.& Math.in d.constitu. mala noxia.& Thom.Gramma. in vot.iij. & in vo.xxxj.& in consil. xxxvj. Alexan. in l.cum fratrem,C.de his quib. vt indi.& Fely.in dicto tracta.de cona.& Deci. plene & post eum apost,in l.non vult,ff. de regu. iur.in hoc tamen concludunt magis communiter docto.ꝙ non puniatur pœna ordinaria,vt per Cæpo. consil. vlti. vbi consuluit in casu isto in attentante venenare maxime stante statuto,vt etiam per Augusti.in dicta glo.ex interuallo, & Francis. de Cre. in singu. xlix.& ita intelligit Mathe. dicta constitu.mala noxia vlti. not. vt procedat quando mors fuerit secuta & non aliter. Idem vt puniatur conficiens & detinēs venenum vt intelligatur animo occidendi & ꝙ mors fuerit secuta ex tali detentione ,& confectione,vt in d.constitutione mala noxia.& in d.l.eiusdem.in princi.& Angel.in d.gl.ex interuallo. & de vendente.& emēte venenum in consti.quicunq;.quæ locum habet in emente licet loquatur in vēdente, vt per Ioan.de arno.in epito.xlviij.vide in
20 dialo.xliiij.quibus vendi pōt. † Et not. vnum quod dixit Math.in d.cōsti.mala noxia.ꝙ in tantum graue est hoc scelus hominem veneno necare ꝙ nec etiam licet veneno occidere hostem,nec etiam foriudicatum licet fuerit hostis publicus , vt in cōsti. pœnam eorum.vbi etiam per Math. & per Deci.in capi. quæ in ecclesiarum, vij.colū. de constitu.Bald.in consil.lj.primo volu.& consil. cxxj.quinto volu.& consil. ciij. tiij. volumi.& Cæpol. in dicto vlti. consilio. In quibus tradunt de grauitate huius sceleris. Limitare tamen videtur Cæpo. in consilio xxxiiij.versicu.præterea,nisi bannitus,aut foriudicatus pro crimine læsæ maiesta.per text.& Angel.in l. fina.C. de delato.lib. x.
21 †Et de pœna consanguineorum venenātium carceratum consanguineum ne vituperentur ob condēnationē ad mortē per Fely.in c.cū iuramentū.in fin.ver. de homicidio,ꝙ teneātur de parricidio, & per Ioā.de Arno.in epito.xlix.& seq.epi.so.& de hac materia attētati delicti, vide per Fely.in d. tract.de cona.Mathe.in d.consti.asperitatē. & Mar.in d.l.is qui cū telo. & in locis per eos,& vide in materia attentati,& conatus multas limitationes,vt per Fely.in d.tra.de cona.& in c.j.de præsump. & per Capi. in deci.fac.consi.clv.versic.ad quartam.& in ver.ad secundam vbi limita nisi esset impo sita pœna pro attentato, nam illa punitur, & ibi limita dictā regulam ꝙ in atrocioribus punitur attentatū, locū habere qñ quis fecisset quicquid potuit, & tamen non potuit perficere,secus si ductus pœnitētia noluit perficere,nam nō punitur,vt ibi per eū
22 †In tantū dolus requiritur in hoc,& aliis delictis ꝙ si quis cū bastono, aut claua ant-

mo bastonandi, ꝙ non occidēdi percusserit & mortuus fuerit ꝙ non punitur pœna ordinaria homicidij, sed mitiori. voluntas.n. & propositum distingunt maleficia, vt in l. j.§.diuus.ff.de sicca.vbi tex.& ibi Mar.tradit de hac.q.bastonantis.& in l.j.C.eo.& in singu.clxxvj.incip. voluntas & propositū, & cōsi.lxvij.& consi.iiij. consil.vij.consil. xxv.& seq.consi.xxxv.consi.xl.consi.liij. consi.xci.consi.xcvj.consi.ciii.cōsi.cxxiii. consi.cxxx.consi.cxxxvi.consi.lj. & consi. vi.& in practi.§.vlterius.Bald.in prohe.ff. iii.col.Pau.de Cast.in consil.cxcii.incip.in causa carceratorū.Ang.& post eū Augu.in glo.appensate.& in glos. And.arm.Thom. Gra.in vo.xxiij.Corne.in cōsi.lvii.iiii.vo.

23 †Facit dictū Areti.in consil.cxlvii.v.col. vbi consuluit percutientē aliquem pugno, & cadentem in terra ex quo casu mortuus fuerit ꝙ non tenetur de homicidio, & per Fely.in d.tract.de cona.& per Ioan.de Arno.in epito.lv.vbi limita consti. terminum vite.ad idē quod cōsuluit Sign. de homod. in consi.l.refert Iaſ.in l.j.ff.de legi.& Mar. in d.consi.cxxxvj.& consi.lxvij.per Alex. post Bar.in d.§.diuus.& per Bal.in l.j.C.de emen.ser.& in ca.j.§.iniuria. de pa. iur.fir.

24 †De marito calce percutiente vxorem, & occidente ꝙ ex quo non animo occiden

25 di non punitur de homicidio. †Idem de occidente in ludo.vt per Boni. in rubri. de insul.& percuss. ver. sed quid plures ludebant,& per Anch.in cap. cum venerabilis. de consuet. Roch.de curt.in repe.c.fina. de cōsuetu.& Iaſ.in l.de quibus.ff.de legi. Cępol.caut.ccxxvij.Deci.consi.ix.Cęp.consi. xxxj.Bar.in j.consti.ff..§.illud vero.& per Marsi.in pra.§.qm.& in.§.vlterius.& in.§. aggredior.& in.§.pro complemento. & in l.de minore.in prin.ff.de qō.& in cōsi.xcj. consi.cxxviij.& consi.cxxxvij. consi. vlti.

26 †Et de percutiēte pugno & manu vacua, & cadens super lapide occidatur ex casu illo sdic vt per Alex.post Bar.in d.§.diuus. & in l.pretor.§.si dicatur.ff.de iniur. in fin. Mar.consi.li.Pari.in verbo pœna. versi. tu qui vadis in birraria. Marsi. in d.§.pro cōplemento.& in l.nihil interest.iij.colū.ff.de sicca.& in d.§.vlterius.&.§.quoniam.&.§. aggredior.& in singu.ccccccxxxv. Amplia etiam si manus erat armata, vt per Ioan. de Arno.in epito.lv.incip.moderni.Limita nisi dolo fecisset, vt per Bald. in l. si negauit. C.qui accusar.poss.Pari.in dicto versicu.tu qui vadis in birraria.in fin.Marsil. in dicto singula.ccccccxxxv. & in d.§.pro comple-

27 mento. †Et de percutiente lapide & occidēte an teneatur de homicidio per Mar. in dicto consi.xcj.& consi.xxviij.& consilio cxxxvij. & limita vt per Marian. Socin.in c.de his.de accusa.& Fely.in c.signi-

28 ficasti.lo ij.de homi. †De habente hastā ferratam,& querente occidere, & non valente extrahere nam si lapide percutiat & occidat tenetur pœna ordinaria ob dolum, & animum pręcedentem,secus si prius deposuisset hastam & postea cepisset, & lapidem,& occidisset,nam dolus non deprehēditur,& animus occidēdi,& ideo dixit male quendam fuisse absolutū, & per Pau. de Cast.in l.decuriones.C.de infami.& Iaſ. in

29 d.l.j.ff.de legi. Idē si aliquis ex fenestra lapidem prohiciat,& occidat transeuntem non tenetur de homicidio dolo cessante, vt per Angelum in loco allegato per Deci. in d.consil.ix.& per Ioan. de Arno. in epito. lxiiii.de occidente lapide.& limitat d.constitu.terminum vite.& de occidente calce, de alio instrumento,& offendiculo in fenestra posito per Alex.in consil.cxlvj.ii. vol. Idem in aliis casibus vt infra de culposo ho

30 micidio. †Sed qualiter animus iste,& dolus ꝓbatur?dic ꝙ animus,& dolus est quędā intrinseca animi passio, & qualitas quæ non potest probari directo nisi per qualitates exteriores l.dolum.vbi.Alex.C.de dolo l.i.C.de sicca.& l.j.§.diuus.ff.eo.Gandi. in rubri.de homi.iiii.colum.& xi.col. ver. solutio probatur ergo primus animus ex genere armorū,vt in d.§.diuus.& in cap.significasti.lo ii.Barto.in l.diuus.ff.de sica.& Cy.Marsi.in d.l.j.plene, & Bald.in l.i.C.de emend.ser.& in l.eū qui.C.de sicca. & in c. j.§.si quis rusticus.de pa.ten.Gui.pa.in tra. de præsump.ver.ille qui portat.Ange.in d. glo.ex internallo.And.& Mathe.in d.consti.asperitatē.Marsi.in d.§.diuus.& in consil.cxl.ij.volu.Soci.in consi.clxxx. Thom. Gram.in vo.xxiii.in consil.xxxii.& consi. cxlvii.Alex.in consi.cxl.ii.vol.Soci.in cōsi.clxxix.Tho.Gram.in vo.xxiii.Cæpo.in consi.xxix.& consi.xxxi.& consi.xli. Cu-

31 ma.in consil.cxxxiii.& consi.clxii. †Et ideo si gladio,aut roncha & ense percusserit animū occidendi habere dr,& sic cū poterat ferro pcutere pomo & hasta percussit,& cum bastono non præsumitur animū occidēdi habere nisi percussio fuisset facta in loco periculoso , & mortali vt in capite secus si in alia pte corporis,& nō periculoso,vt i d.§.diuus.& i d.c.significasti.& Bar. in d.l.diuus,& Ang.in d.glo.ex interuallo.

col.Cepol.consil.xxxj.Ang.in gl.scienter. & dolose.in fi.Bal.in l.sed si quacunq;.§.si magister.ff.ad l.aquil.& Mar.in d.l.j.C.de sicar.& in d.§.diuus.& in d.cōsi.vij.Corn. in cōsi.lvij.iiij.volu.Thom.Gram.in d.vo. xxiij.Aret.in consi.lxxx.Gandi.in rub.de homi.xj.col.ver.quęstio etiam dubitabilis, Fely.in d.c.significasti.in regno autem hæc pręsumptio & coniectura ex genere armorum,vt si percusserit videatur animo occidendi est sublata per constitutionem asperitatem,vbi præsumptio illa a iure introducta,vt si quis strinxerit gladium,& percusserit præsumatur animo occidendi facere per d.§.diuus.est lenita sublata quo ad pœnam vt non puniatur ac si occidisset,sed
32 duplicata ad morum pœna. †Sed an tūc quando hasta,& bastono percutiat in capite,& moriatur percussus pœna mortis teneatur percutiens ?dic vt dictum est ꝙ nō vt per Mar.in d.l.j.C.de sicar.& in d.§.diuus & in d.consi.vij.& Fely.in d.c.significasti.& Thom.Gram plene qui ad hoc volauit in vo.xxiij.limitat tamen Mar.in d. §.diuus quando haberet hastam cum ferro & noluerit ferro percutere sed cum hasta nam etiam si in capite percutiat & occidat non tenetur pœna ordinaria nec corporali sed pecuniaria cum ex præsumptione condemnetur & quando ex præsumptione pœna minoratur & reducitur ad penā pecuniariam vt ibi per eum vt supra dictum est.sed si non habeet ferrum sed bastonū & hastam,& sæpius percutit in capite & occidat tunc pœna capitis punitur contrarium tamen etiam in hoc dicit ipse in d.l.j.C.de sicar.& in singu.clxxvj.& consil.vij.Tho. Gram.in d.vo.xxiij.vbi fuit facta percussio cum bastono in capite & occidit & tūc non fuit condemnata ad pœnam mortis vt ibi & per Bal.in prohe.ff.& vide quæ tradit Ioan.de Arno.in caute.ij.vbi si facta est tumefactio ex percussione cum bastono taliter ꝙ fuit necesse aperire ferro an teneatur pœna manus dicit ꝙ sic,& per Thom. Grā.in vo.xv.post Math.& And.in cōsti. si quis aliquem,& ex his apparet nō procedere dictum Bar.in d.§.diuus.& Ang.in glo.scienter & dolose.in fi.& per Felyn.in d.c.significasti.lo ij.sed dici potest ꝙ aut cōstare posset ꝙ percutiēs baculo & hasta nō habuerit animum occidēdi vt quia ex verbis præcedentibus aut sequentibus constare possit vt in casu per Thom.Gram.in d. vo.xxiij.vel quia non erat inter eos pręcedens talis inimicitia, & offensio ex quibus verisimiliter non erat occisurus & tūc procedet opinio ꝙ non puniatur pœna mortis per tradita per Mar.in d.§.diuus.& in d.l. j.& in consi.vij.& Areti.in d.cōsi.cxlvij.et Thom.Gram.in d.vo.xxiij.aut ex verbis præcedentibus & sequentibus nullo modo constare potest aut extat præcedens inimicitia capitalis & verisimilitudo ex qualitatibus præcedentibus rixa, & offensione ꝙ occiderit & tūc si hasta percutit in loco periculoso vt in capite ꝙ punitur pœna mortis ex quo ex loco percussionis, & præcedente inimicitia & offensione non obstante ꝙ hasta præsumitur ꝙ fecerit animo occidendi & ita loquatur Bar.in d.§.diuus.& Ange.in d.gl.scienter & dolose & Bald.in c.j.§.ad hæc.iiij.col.de pa.iur.fir.& Felyn. in d.c.significasti.ver.& limita vbi,ꝙ locū habet quando percutit in parte cerebri nō in alia parte capitis & per Cepo.in d.cōsi. xxxi.& Tho.Gram.in cōsi.ij.consi.xxix. & consil.xlix.Bal.in Specul.in titu.de ho. & Corn.in d.consi.lvij.iiij.vol.& per Bel. in glo.& ipsum interfecisset, faciunt dicta Bal.in l.j.C.de ser.fugi.& in l.cum mandati.C.mand.et in l.j.C.de emenda.ser.vt ex præcedentibus.& sequentibus facta & dicta pensemus,& in hoc stat discreptio iudicis ad pensandum ex circunstantijs & qualitatibus animum occidendi aut nō vt per Gandi.in rub.de homicidio.ij.col.ver.solutio.alias inuenietur nonus modus occidendi & pœnam corporalem euadendi nā cū bastono posset quis occidere & se defendere ꝙ non animo occidendi percussit & in
33 hoc. †Etiam faciunt dicta per Mar.in d. l.j.C.de sicar.v.colum.verū,potest etiā iudicio meo ubi dixit ꝙ ex reiteratione percussionis cū hasta & bastono in capite deprehenditur animus occidendi vt si sepius in capite percuteret taliter ꝙ mortuos fuerit tollitur illa præsumptio generis armorū ex geminatione & reiteratione percussionis reiteratio enim habet quid excessus & ideo auget pœnam delicti vt grauius punia
34 tur. †Et ideo si quis veniret puniendus ex delicto pœna pecuniaria tamē ex iteratione punitur pœna corporali vt per doct. in l.j.C.de superexactor lib.x.Bart.& Bal. in l.licitatio.§.quod illicite.ff de publi.Dec. in authen.cassa.& irrita.C.de sacrosan. eccles.& per Math.in consti.inconsutilem & in consti.magistros per illum tex.in fin. iij.li.Tho.Gram.plene in vo ix.& in vo. xvij.& ideo circunspectius iudex arbitrabitur ex circunstantijs,& qualitatibus præce

dentibus & sequentibus inimicitia vel amicitia & similibus, vel posset iudex praecedentibus circunstantijs, & indicijs, torquere vt confiteatur an animo occidendi percusserit sicut in simili dicit Mar. i d. §. diuus in fine de pluribus percutientibus nam potest poni ad torturã alter eorum suspectus vt confiteatur si animo & proposito, & habito tractatu occiderint & in pra. in. §. diligenter ver. vlterius queri potest & in singu
35 la. cxvij. † Probatur etiam animus occidendi ex consuetudine delinquendi nam si alias solitus extitit homicidium committere praesumptio est, contra eum ꝙ percusserit animo occidendi nisi clare probatur contrarium vt quia occisus erat sibi
36 amicus aut consanguineus. † Amicitia enim & consanguinitas faciunt praesumi homicidium casuale vt per Felyn. in c. fin. de ho. no. glo. in l. j. C. de sicar. cum multis alijs vt per Ioã. de Arno. in epito. lxv. vbi limitat consti. terminum vitae, non habere locum in occidente affinem cum praesumatur casualiter nisi clare constaret de dolo & in cau. vij. vel quia volebat alium percutere vel leuiter percussit vel in ludo vel ex alijs circunstantijs ita dixit Gandi. in
37 rub. de ho. in fi. † Facit nam si plures percusserunt in rixa & nescitur quis vulnerauerit tamen si aliquis erat solitus committere homicidium praesumitur contra eum vt torqueri possit vt per Gandi. in rub. de indi. dubi. ad tor. ver. pen. Salyc. in fin. C. de proba. faciunt late dicta per Mar. in l. mari tus. ff. de que̜sti. & in l. j. §. si. eo. & in pra. in §. diligenter & in singula. ccxvij. & in l. j. §. diuus pen. & fina. col. ff. de sicar. & in cõ
38 sil. li. † Probatur etiam animus occidendi per confessionem ipsius inquisiti aut accusati vt dixit And. & Mathe. in d. consti. asperitatem & per Thom. Gram. in consil.
39 xxix. ij. col. † Probatur etiam per testes qui audierunt accusatum dicere se velle talem occidere vt per And. in d. consti. asperitatem. Animus enim ex verbis declaratur & nulla maior probatio quam qualitas expressa verborum vt per Bal in c. j. de testi. nemo enim praesumitur dixisse quod nõ mente agitauerit. l. labeo. §. idem tubero. ff. de suppelle. lega. ita per Mar. in §. diuus & in d. l. j. per Thom. Gram. in vot. xxiij. & Mathe. in d. constitu. asperitatem vide per Boni. in ti. quid sit accusatio. xx. col. vbi ẽt ex amicitia non praesumi animum occide-
40 di. † Probatur ẽt ex alijs cõiecturis & p̃sumptiõ. bus et circũstãtijs p̃cedẽtibus aut sequẽtibus ut p̃ Math. in d. cõsti. asperitatẽ & Mar. in d. §. diuus & in. d. l. i. C. de sica. et Fely. in d. c. significasti et l. i. de homi. & uide p̃ Gand. in rub. de homi. x ij. col. et seq. & p̃. cedẽ. & Mar. in cõsi. iiij. & cõsi. vij. & cõsi. lxvij. et cõsi. lxj. et cõsi. lxix. & Tho. gram. in uo. x. Math. in consti. iustitiarijs. viij. no. & in cõsti. qui dolose ubi qualiter & ex q̃-
41 bus probatur dolus. † In quibus ẽt dr̃ ꝙ probatur iuramento proprio nã in his q̃ in aĩo cõsistũt statur iuramẽto ptis cũ directo per testes ꝓbari nõ põt ut no. et tradit̃ insti. de actio. §. sed aliẽ vbi plene Iaso. & ibi per eũ de hoc an fecerit aĩo occidẽdi, et in l. cũ quidã. iij. col. ff. de iuris. om. iudi. & ita in de lictis cõsulẽdo tenuit, Alex. in cõsil. cxxvj. iiij. vol. & Thom. Gram. in d. uo. x. & Mar. in d. cõsi. lxi. & in rub. C. de proba. xxvij. col. & in cõsi. xcvi. vbi ꝙ nõ fecit aĩo occidẽdi & vide Ioan. de Arn. in cau. xxix. vbi credit̃ eius dicto cũ iurõ et i cau. vij. vbi ꝙ stat̃ eius dcõ cũ iurõ ꝙ nõ aĩo occidẽdi seu uulnerãdi & in sing. xliiij. fallit nisi esset malae famae p̃ id qđ dicit idẽ Arn. in sing. xlv. & p̃ eũdẽ in. i. cau. ubi ꝙ statur eius dcõ cũ iurõ quia credebat esse bãnitũ & fortudica
42 tũ. † Obstat tñ ꝙ cãe criminales nõ deci duut̃ iurõ ut plene Ias. & alii in l. admonẽdi ff. de iureiurãdo vbi etiã si ciuiliter moueatur. & p̃ Mar. i. §. postquã §. expedita i pra. & in l. de minore. §. tormẽta, et in l. maritus ff. de q̃stio. & in l. i. C. de sicar. vbi in homicidio dicit animũ nõ probari iurõ ꝙ nõ fecerit aĩo occidẽdi & p̃ Io. de Arn. in solilo. lxix. vbi ẽt in actiõe iniuriarũ ciuili morte post Cappe. tolo. i decis. ccxliii. & facit etiã quod dicit Mar. in d. §. postquã ꝙ iudex est cã periurij ex quo sciẽter piuraret & diceret ꝙ nõ aĩo occidẽdi. pcussit ne moriatur esset in potestate ipsius accusati euadere pe
43 nã iurãdo. † Nisi diceres in casu quo concurrerẽt cõiecture in fauorẽ accusati ꝙ nõ percussit aĩo occidendi tũc posset se purgare iurõ qñ nõ cõstaret de cõtrario vt sentit Ias. in d. l. admonẽdi car. xxvii. i. col. vers. ii. principaliter ibi nisi reo deferatur iuramẽtũ purgationis & per Ang. & post eũ Aug. gl. falsario. in §. Roma. in cõsil. ccclxii. facit tex. in authẽ. sed nouo iure. C. de pe̜na iudi. qui ma. iudi. & in c. reg. vulgaris famae & i c. incip. itẽ ꝙ in oi casu vbi datur purgatio per iuramẽtũ per Mar. in l. i. vlt. col. ver. capio. gl. C. de sicar. post gl. & Cepo. in consil. xlij. ver. superesset deniꝗ iurm purgatiõis.
44 † Sed an in dubio praesumatur animus occidendi & cui incumbat probatio accu-

fatori seu inquirenti q fecerit aio occidendi, an vero accusato seu inquisito asserēti se nō percussisse aio occidendi Mar. in d. consil. li. tenet q indubio non præsumitur animus occidendi & tradit in l. i. C. de sicar. versi. mō vlterius super hac lege. & arguit primo q dolus indubio nō pręsumatur nec incumbat accusato probare q nō dolo nā quilibet præsumitur bonus nisi probetur malus. l. nō ois. §. a barbaris. ff. de re mili. et dolus nō præsumitur nisi probetur. l. quoties. §. qui dolo. ff. de proba. item ubi capi potest coniectura delicti, & nō delicti indubio præsumimus in non delictum ut in exēplis per eum ergo præsumēdum est nō aio occidendi ut euitetur delictum & interpetratio fiat in fauorē accusati et licet negatiua q non fecerit aio occidendi sit fundamētum occidentis ideo probāda, l. hoc iure. ff. de verb. oblig. tamen qn habet pro se præsumptionem iuris non est necessaria probatio sed talis præsumptio transfert onus probandi accusatori seu inquirenti ut p Bald. i l. in illa stipulatione. ff. de verbor. obliga. & Mar. in l. si quis ne quęstio. ix. col. ff. de quęstio. et in l. i. §. si quis dicatur. v. col. ff. eo. cū ergo accusatus seu inquisitus habeat psumptionē pdictā pro se ergo nō tenetur probare hoc, propterea homicidiū nō est punibile sine dolo, et vbi dolus adest punitur d. §. diuus et d. l. i. ergo dolus est fundamētū intētionis accusatoris seu inquirētis, ergo illū probare debet l. ei qui. ff. de proba. Mar. in consi. xxxvii. et consi. xlviii. et in d. l. i. ver. mō & And. i cōsti. terminū vitæ. ii. col. ppea in accusatione seu inquisitiōe necesse est dicere dolose et appēsate ut patet per Ang. in opere malæ in forma inquisitionis et in gl. scienter dolose, et appensate ergo qualitas ista deducta in accusatione seu inquisitiōe est probāda, ita per Marsi. in d. consi. vii. plene, et in cōsi. xlviii. cōsi. lxvii. et cōsi. xcvi. consi. cxii. et in l. si quis ne qstio. ff. de qō. et in rub. C. de proba. et in sing. clxxxvii. Deci. in c. licet causam de proba. cū deductis p eos et ita dicit Deci. in consil. xxxvii. ver. iiii. principaliter cōtrariū tñ cōcludit Mar. in d. l. i. C. de sicar. quod onus probādi incūbit accusato et occidēti nā homicidium est prohibitum iure diuino ut in præcepto, et humano l. qui cedē et per totum. ff. de sicar. l. si nō cōuicij. C. de iniur. si prohibitum de iure ergo praue, et malæ factū ex consequēti accusator habet præsumptionē probādo simpliciter homicidiū ex quo homicidium in se habeat delictum, et dolum etiā si a statuto permittatur, et per Bal. in l. i. ij. col. C. si a non compe. iud. Mar. in l. i. in prin. viii. colū. ff. de sicar. et in l. patre uel marito. circa prin. ff. de quæstio. Ideo in dubio dolus præsumitur in homicidio ut dicit Boni. in rub. de homi. in fi. et in tit. quid sit accusatio. v. colū. et Ange. in l. i. C. de sicar. et Par. in tra. sind. in uerbo pœna versi. an multa ibi et ad uerte ubi dicit in dubio dolū præsumi ideo contrarium probandum per alleganiē non dolo, idem Cepo. in consil. xxix. et ideo accusatus aut inquisitus probare debet causā quare pro homicidio non debeat puniri pęna ordinaria, ut quia non fecit animo occidendi nec dolo probādo, et deducendo qualitatem percussionis et armorū, et loci percussionis ergo eas probare debet et ei incumbit onus probandi excusationem, et defensionem suam faciunt dicta per Cepo. in d. consil. xxix. vbi qui dicit se occidisse ad suam defensionem probare debet cum in dubio præsumatur animus occidendi maxime ex genere armorum et qualitate percussionis ut ense, et ferro et in loco periculoso et idem Cepo. in consi. xxxi. dicit q homicidium qui dicit non dolose factum tenetur illud probare cū sit de iure prohibitum, sed videtur q tex. in d. §. diuus. requirat utrūq debere probare videlicet accusatorem qualiter occidens percussit dolose et animo occidendi deducēdo qualitatem armorum et locis percussionis vt ex eis dolus deprehēdatur vt traditur in c. significasti de ho. et pęna ordinaria puniatur ut dicitur in. i. versic. d. §. diuus. accusatum uero et iquisitum, vt ordinaria pœna non puniatur sed alia mitiori probare debere qualiter non dolo nec animo occidendi percussit deducendo qualitatem percussionis non cum ferro sed hasta nec in loco periculoso uel deducendo amicitiam et affinitatem ut no. in d. l. i. C. de sicar. et Gand. in rub. de homi. ver. solutio. ij. no. et Cepo. in consi. xxxiii. ita dicitur
45 in d. §. diuus in. ii. versi. †Sed quid tunc si testes actoris nihil deponant de qualitate percussionis sed simpliciter deponāt uidisse tantū ensiluisse percussisse et occidisse semproniuim et ita mortuum uidisse ex dictis percussionibus nec qualitatē percussionis expresserint ut cum quibus armis et in quo loco, et parte corporis percusserit, nec accusatus probauerit qualitatem suam pro sua defensione quid tunc erit pręsumendum, et an pœna ordinaria esset puniēdus, an uero mitiori īclināndo ī dubijs in fauore rei Mar. in d. l. i. tenet q pęna ordinaria ex quo iuris

habet præsumptionem ꝙ dolo fuerit factū homicidiū per supradicta, Sed dic ꝙ in casu isto nullo modo potest puniri pœna ordinaria ex quo dolus requisitus nō est probatus, & ad imponendam pœnam ordinariam dolus adesse debet, vt supra fuit dictū nec de eo cōstat per claras probationes vt in criminalibus requiritur iuxta. l. fi. C. de proba. & Ana. in consi. lix. Mar. consi. j. cōs. xx. consi. xxix. cōs. xxxj. consil. xxxiij. consil. xliij. consi. l. consi. lxiij. cōsi. lxxij. consi. lxxx viij. consi. xcij. consi. cj consi. cvij. cōsil. cxvj. & seq. cōsi. cxxxij. et cōs. cxxxiij. & seq. sed talis dolus esset præsumptus a lege & de eo constaret ex iuris præsumptio-
46 ne vt supra dictū est. †Sed quando quis condemnatur ex præsumptionibus pœna est temperanda nec vera pœna delicti imponi potest sed mitior, & pecuniaria vt per Gand. in rub. de indi. indub. ad condem. & per doct. in c. afferte. de præsum. & in c. qa verisimile eo. Brun. in trac. indi j. par. Mar. in pra. §. oportune & in d. l. j. C. de sicar. & in consil. xcvj. & in consil. xv. & in consil. vij. & cōsi. x. & maxime quia in dubijs rei fauendum erit in regi fauorabiliores. ff. de reg. iur. Mar. consil. li. & in sing. xc. incip. fauorabiliores. ideo tunc iudex sit cautus sæpius interrogare testes ex suo officio de qualitate armorum, & percussionis vel ponat reum ad torturam ut omnia fateatur, et qualitatem percussionis armorum, & loci percussionis & tunc ordinariam pœnā imponat vel aliter faciat iudex constare in actis de percussionibus, & vulneribus & in qua parte corporis, & de quantitate iuxta doct. Mar. in prac. in prin. & Ange. in gl. fama pub. & ita consuluit Mar. in cōsi. xcvj. vbi dicit ex quo non probauit accusator qualitatem doli contentam in accusatione vel statuto absoluendus est reus, & Gandi. in dicta rubrica de homicidio. ix. columna, dixit semper præsumi dolum abesse nisi ꝓbetur adesse dicta lege quoties qui dolo. ff. de probationibus & l. cūita. §. species. ff. de lega. ij. facit dictum And. in consti. terminū vite vbi dixit in cornelia sui natura adesse dolum et sic debet contineri in accusatione rei qui dicit incumbit onus probandi do-
47 lum. †Limita tñ. & tempera vt per Gandi. in d. rub. de homici. in fi. qñ probat̃ alias solitum committere homicidium, nā tunc si nihil probauit accusatus ad sui excusationem licet accusator non probasset tñ punit̃ pœna ordinaria nam sat est probatus dolus ex consuetudine occidendi & quia solitus
48 vt ibi & per Marsi. in d. l. j §. diuus. †Sed ex quibus causis dolus excusetur vt nō puniatur pœna ordinaria dic quod ex causis de quibus infra excusantibus homicidium & maleficium vt infra suo loco dicetur. tñ not. quod quelibet causa colorata fama iniusta ne dum iusta & temeraria & bestialis excusata dolo vt ordinaria pœna nō puniatur l. palagij. la ij. C. de palagia. Math. in l. j. versi. & aduertas. & in l. ij. versi. & facit. C. de sicar. & in pract. in. §. agredior. & in l. de vnoquoque. xxxiij. col. ff. de re iudi. Tho. Gram. in vo. xxxix. Deci. in cons. clxx. Ias. in l. si quis id quod. ix. col. ff. de iuris. omni. iudi. Cur. in consi. lvj. Cepo. cons. xxi. & cōsi. xxiiij. Iaso. in l. si quis maior. C. de transa. & in l. si qs ita promiserit. §. seya. ff. de verbo. obliga. & in l. qui Romæ. §. duo fratres vbi etiam Alex. ff. eo. Soci. in consi. cxviij. j. volu. vbi de causa bestiali excusante Ange. in d. l. palagij. & in l. prętor. §. hæc actio. ff. vi bon. rap. vbi ꝙ excusat a pœna corporali & in l. si. in fi. ff. de eo per quem fact. er. Alex. in consi. cvj. iiij. vol. Thom. Gram. in vo. x. & in vo. xx. Mar. in consi. cxix. & cōsi. cxxviij. & consi. cxxxv. & consi. ij. Cur. consi. xx. Mar. in consti. violentias. Marsil. consi. vij. vbi de consuetudine excusante a pena vt in ludo puerorum post Francis. de Cre. in sing. incip. mos puerorum bononie & Marsi. plene in prac. in. §. quoniam. & in l. j. in prin. ff. de sicar. Cepo. cōsi. xxx. & seq. Mar. consi. xl. & consi. xxi. & consil. xlviij. vbi de iussu iudicis, & Ias. in l. iuste possidet. ff. de acqui. poss. Mar. in consi. lj. & consil. liij. & consil. lxij. vbi de simplicitate, & consi. lxvij. & consi. lxxvij. consi. xc. de cōsuetudine & consi. c. & consil. ciij. & consil. cxxiiij. & cōsi. cxxviij. Alex. in consi. cxix. ij. vol. & consil. cxxvij. iiij. volu. & consilio ccxij. eo. vol. et consi. xliij. & consi. cxxxv. & consi. xcvj. & cōsi. cxxxiij. vj. vol. Mar. in consti. inquisitionis generales. v. nota. & in consti. eos qui scienter, & in prelu. consti. ix. q. quelibet ergo colorata excusat a dolo, & pena ordinaria, tam ratione homicidij, ꝗ aliorum delictorum, vt per eos in lo-
49 cis supra. †Intellige tamen ꝙ causa ipsa sit probanda, vt per Cur. in consil. lvj. Et limita vt per eum ibi versic. quia bene. vj. colum. nisi quis erraret in iure naturali. vel ciuili notorio, nam tunc nō excusaretur vt ibidem, & sufficit ꝙ sit probata semiplene, vt excuset a dolo, vt per Ioan. de Ami. in consi. xxvij. vj. col. Modo hic de aliquibus quæstionibus in hac materia voluntarij ho

50 micidij inferamus. † Et primo quæro qd si quis occidat volentem an teneatur pœna homicidij, dic q̃ sic ex quo nemo est dominus membrorũ suorum l.liber homo.ff.ad l.aquil.vbi Flor.Bar. in l.j.§.vsque adeo.ff. de iniur.Ang.Pau.& Alex.in l.quamuis.ff. de in ius voc.Fely.in c.solite.ij.col.de maio.& obe.Mar.in l.j.in prin.j.col.j.amplia. ff.de sica.& in d.l.quamui, traditur de volente percuti q̃ punitur li grauiter, secus si
51 leuiter dando alapam. † Limita in officiali regis, nam etiam si volenti fiat iniuria censetur regi facta, & punitur, vt ibi per Pau.& Alex.vide vt per eos in d.l.quãuis.
52 † Limita etiam quo ad excõicationem incurrendam, nam percutiens clericum volentem est excõicatus, vt in c.contingit.lo ij.de sen.excom.Roma.in sing.incip.no.dictum Inno. & per Ioan.Petr.de Fer.in pra. Pap.in lib.rei vendi.publice excõicatum.
53 † Et consti.reg.si quis aliquem de percussione cum armis complectitur vulnerantẽ seipsum, vt dixit Bald.in prohe.decreta.& per Ias.in l.i.C.de ser.fugit.ij.col.& per Io.
54 de Arn.in epi.xxix. † Et an occidens se ipsum careat sepultura dic q̃ sic vt per Io. de Arno.in proble.iiij.de percutiente clerico se ipsum qui efficitur excõicatus per Fe
55 ly.in c.contingit.de senten.excom. † Secundo quæro quid si non occidit ferro sed suspendit hominem, aut aliter suffocat an teneatur pœna homicidij,& consti.terminũ vitæ, dic q̃ si dolo fecit tenetur pœna ordinaria homicidij,& d.consti.vt per Andre. in d.consti.dicentem.etiam tunc in plus puniri ex quo regiam vsurpat iurisdictionem suspendendo,& sic duplici pœna videlicet pœna contenta in d.consti.terminum vitę. & pœna contenta in consti. duram & dirã. & consti.cum satis.j.lib.quæ infligitur vsurpantibus regiam iurisdictionem quod tamẽ declara qñ fecisset animo vsurpandi iurisdictionem, & merum imperium, vt ibi per And.& de pœna vsurpantis alterius iurisdictionem, vide per Ioan.de Arno, in proble.xl.& vide de suspendente per Boni.in rub.de homici.in prin.& vide Par.in trac. sindi.in verbo pena.versicu.tu qui vadis in birraria.idem si veneno occidat l.j.C.de venefi.& l.iij.ff.de sica.& in constitutio.mala noxia, vt intelligantur quando mortuus fuit, vt supra fuit dictum, & per Mathe.in dicta consti.& in consti.terminum vitæ vj. nota.& Mathe.in rubri.ff.de sicarijs. & in l.j.§.j.ff.eo.& per Boni.in dicta rub.de ho-
56 micidijs. † Tertio quæro quid si propo suit occidere Sempronium proiecit ictum credens Sempronium occidere, & occidit Titium an teneatur pœna mortis,& ordi-
57 naria homicidij. † Pendet hæc quæstio ab illa, an & quando quis delinquit vltra intentionem & cogitationem puniatur,& an exitus, & veritas consideretur in delictis, & non intentio, & opinio de quibus per Bar.in l.diuus.ff.de sicar.& ibi per Mar.& per Cy.& Saly.in l.quoniam multa.C.ad l. iul.de vi pub.Gandi.in rubri.de homici.in rub.de pœn.& Ang.in glo.& appensate.j. col.& Bar.Ange.& Alex.post Bart.in l.respiciendum.§.delinquunt.ff.de pœn.& in l. qui seruo.ff.de iniur.Bal.in l.si quis non dicam rapere.C.de epis.& cler.& in l.si quis seruo.C.de fur.& Alex. post Bar.in l.item apud labeonem.§.si quis virgines.ff.de iniur Boni.in rub.de insul.& per eum.in fin. vj col.& seq.et in tit.quid sit accus.ij.col et seq.Ioan.and.in mercu.in reg.cum quis de reg.iur.in vj.Bel.in prac.in gl.q̃ dictum titius iiij.& v.col.& i rub.de quęstio.xlviij, col.per Gandi.in rub.de var.quæ.in mal. vij.col.Par.in tra.sindi.car.xlvij.ij.& iiij. col.Marsi.in l qui ignorans.& in l.qui falsam.ff.de fals.& i d.l.diuus.& l.j.§.diuus. ff.de sicar.& in consi.vij.& in consi.lxvij. Cardi.in clemen.j.pen.q.de homi.q̃ nõ efficitur irregularis nisi in fraudem fecerit,et per Mathe.in d.consti.terminum vitæ.j.q. de ista.q.& ibi per And.In quibus locis plene traditur an quando quis vltra intentionem,& per errorem,& ignorantiam deliquerit puniatur,in quibus distinguitur, aut dabat operam rei licite,& non punitur,aut rei illicite & punitur l.qui occidit.§.pe.ff. ad leg.aquil.iunctis d.l.quoniam multa.& l.ex incendio.ff.de incendi.rui.nau.& c.si. de homi.in vj.de errore vero,aut est erratũ in delicti productione,& tunc non excusatur,aut in delicti specificatione,& tunc sub distingue,vt per Ang.in d.gl.appensate.& per Par.in d.verbo pœna.versicu.quoniã multa.Quantum vero ad præmissam quæstionem eam tractat & disputat, And.in d. consti.terminum vitæ,& ibi post eũ Mar. in j.q.& Par.in verb.executio.Saly.& Ange.in d.l.quoniam multa.Bart.in l.qui seruo.ff.de iniur.& in d.§.delinquunt.& in d, .§.diuus.& Cepo.cõsuluit vt i cõsi.xxxiij. Ias.in l.j.ff.de leg i.iij.col.ver.quid autem. & habuit in facto, And.arguit primo q̃ non teneantur de homicidio, nam homicidium non punitur sine dolo l.in lege cornelia.ff. de sicar.sed iste non fuit in dolo occidendo

Titiū cū non cogitauerat eū occidere, ergo nō punitur pœna ordinaria dato ꝙ fuerit i lata culpa quę dolo nō equiparatur in lege cornelia, nec sufficit. d. l. in lege cornelia. potius ergo errauit ꝙ fuerit in dolo. sed qui errat nō cōsentit. l. si quis per errorē et l. si cōuenerit. ff. de iurisf. om. iudic. attamen cōtrarium cōcludit ipse And. ꝙ pœna ordinaria homicidij teneatur, nā licet nō fuerit in dolo titiū occidendo fuit tñ in dolo occidendi sempronīū, et homicidiū de quo cogitauerat fuit perfectū v3 factū licet nō in persona cōtra quā cogitauerat, et rōne doli punitur sequuto facto. d. l. diuus. et d. l. i. §. diuus. ff.
58 de sica. et d. consi. terminū vitæ. † Facit nā si quis rē alterius furatur licet nesciat cuius sed tñ de furto punitur. l. cum qrebatur circa fi. C. vnde vi. ex quo fuit in dolo furtū committēdo et furādo licet nesciat cuius sit, ita et homicidiū cōmittēdo dolose licet nō in personā cogitatā, sicut etiā de eo qui furto subtrahit rē sacrā de sacro nā licet in mente cogitauerit committere simpliciter furtū et nō sacrilegiū tñ tenetur vt fur sacrilegus. l. i. C. de interd. matr. Ange. in d. gl. et appensate. ij. casu. Facit etiā nā qñ cogitatū est de genere prohibitorum tunc factum, et veritas attenditur, et nō cogitatū et opinio. d. l. diuus. facit etiā nā qñ cogitatum tendit uerisimiliter ad finem secutū, tunc punitur licet aliter fuerit secutum, ꝙ cogitauerat in his quæ sunt de genere prohibitorum dando operam rei illicite, vt in c. si. de homi. in vj. d. l. quoniam multa. l. j. §. ex incendio. ff. de incē. rui. nau. l. si quis aliquid. §. qui abortionis. ff. de pœ. l. iij. §. adiecto. ff. de sicar. in quibus attenditur factum & euentus, & nō animus & cogitatio delinquēdi nam in eis punitur factum, & non intentio Ange. in dicta gl. appensate. & per Mar. post Bar. in d. l. diuus vbi declarat & in l. is qui cum telo. C. eo. & in consi. vij. & in locis supra proxi
59 me. † Facit dictum glo. in d. l. diuus. & in l. j. C. de sicar. & Mar. in consi. lxvij. ꝙ si quis voluerit percutere tantū & non occidere ꝙ tenetur si occidit, & ibi Bart. & Bal. & Salyce. in d. l. quoniam multa. & in l. data opera. C. de accusa. & de hac q. per Brixien. in q. lxxxvij. & Albe. in rubri. C. de sicar. faciunt etiam dicta per Albe. in d. l. quoniam. de cognoscente coniugatam quam credebat solutam. Cæpo. in cōsil. xxxiij. consuluit contrarium & refert etiam Deci. in l. vt vim. in fi. ij. not. ff. de iu. & iur. vbi si defendendo se occidat aliū, consuluit Cæpo. nō teneri pœna ordinaria,

& mortis ex quo licet fuerit in dolo cogitando occidere Sempronīū. Tamen in occidendo titium non fuit in dolo, sed culpa cū non cogitauit eum occidere, & sic ratione culpe non tenetur pœna ordinaria statuti, vt ibi prosequitur respondet Marsil. in d. l. diuus. penul. col. & in d. consi. vij. & in locis supra intelligēdo maxime stante amicitia, aut affinitate occisi, et inimicitia eius quem cogitabat occidere, nam contra amicum, & consanguineum non est præsumptio cogitationis mali. laf. in l. i. ff. de legi. Arett. in cōsi. cxlvij. Gandi. in rub. de homi. xi. col. versi. solutio. Mar. in d. §. diuus. pen. colū. et in d. consi. vij. et Cepo. in d. consi. xxxiij. ubi fuit occisus cōsanguineus, glo. et alij in d. l. i. C. de sica. Bal. in. l. si. xx. oppo. C. de here. insti. Fely. in c. si. de homi. tenendum est ergo et concludendum occidentem non teneri pœna ordinaria delicti In hac qōne, sed pœna mitiori pro culpa, aut pecuniaria, ut prosequitur Cep. in d. consi. xxxiij. et ita etiā tenet Boni. in rub. de insul. et percus. vi. col. et seq. et tenuit Ana. in c. si. xx. colum. de male. vbi dicit ita intelligendus, Bart. in d. §. delinquunt, et ita tenet glo. 50. dist. in c. quātum. et ita itelligi debet opinio Andr. in d. consti. terminum vitæ. et Math. et aliorum supradictorum cum allegatis, vt licet teneatur de occiso, et eadem lege non tñ eadē pe
60 na sed mitiori. † Et ex his ēt deciditur q̄stio de mediatore occiso, nā si quis videns duos rixātes interposuerit se in medio animo sedandi rixā, et alter rixantium volens percutere socium rixātem percussit mediatorem, et occidit non tenetur pœna mortis, sed alia mitiori propter culpam, ita dixit Ange. in l. si cum seruo. ff. de iniu. Cep. in d. consi. xxxiij. Pet. girar. in sing. ix. & Marsi. in d. l. i. C. de sica. & in d. l. diuus. & in. l. de
61 minore. in princ. ij. col. ff. de quæst. † Vbi etiā tradit de extrahente dardum, & sagittā vt auem occidat et hominem occidat tenet pro culpa, et non dolo et ibi dicit habuisse in facto condēnasse ad exilium per quatriēnium non obstante statuto ꝙ occidens occidatur cum intelligatur stante dolo & non culpa etiā lata vt ibi plene et per Cepo. in d. consi. xxxiij. & Deci. in consi. ix. & Soci.
62 in consi. xvi. i. vol. † Sed quid si occidēs mediatorem dolo occidat, vt quia ex eius causa socius rixans aufugit, & videns non posse socium fugientē occidere occidat mediatorem an teneatur pœna ordinaria uidetur ꝙ sic ex quo fuit dolus in occidēdo, qd' verum est nisi calor iracūdie excusaret ip-

sum maxime nulla stante inimicitia, sed forte amicitia, aut parentela cum mediatore.
65 †Calor enim iracundie inconsultus excusat a pœna ordinaria occidētem, vt per Roma. in l. cum mulier. xxxij. col. ver. aduerte tñ. ff. solu. matr. vbi dicit excusare et q iracūdia proueniret aliter q̄ facto occisi, Par. in tra. sindi. car. xiiij. ij. col. & car. xxxvi. ij. col. ver. quidā. idē consuluit Pau. de cast. in consil. cxcij. incip. in cā carceratorū, & per
64 Fely. in c. dilecti. de exce. †Faciunt etiā dicta Panor. in c. olim. ij. colū. de rescrip. de iusto dolore cōmoto ad occidēdū quē non potuit temperare, vt per Mar. in l. i. in prin. ix. colum. ff. de sica. & in prac. in §. qm̄. et in §. vlterius. Tho. Gram. in uo. xxiij. et Mar. in cōsil. cxvij. Limita tñ nisi faciat occidēs pro tuitione sui corporis si aliter nō potuit euadere nisi occidat mediatorem, nam tunc etiam dolo occidendo non tenetur, vt not. Ang. in l. ij. C. de sica. et Aug. post Ang. in gl. & dictus titius se defen. v. col. versi. quæro an maritus aliter mediator nō potest offen
65 di, vt per Ang. in d. glo. d. versi. q̄ro. † Et no. de isto mediatore q si alicui rixantium fecerit iniuriam aio sedandi rixā nō potest ex hoc accusari Ang. in l. ij. §. occisori. ff. ad sillea. & no. in l. excusantur. ff. ad sille. & p Inno. in c. sicut dignū. de homic. & p Cep. i. consi. & alios vbi supra, & per Bal. in marga. in uer. vadēs. Limita tñ nisi fingat se mediare, & percutiat, vt ibi per Ange. & alios
66 super Cep. in d. consi. j. †Sed quid si in proposita q̄one ambos occidat titiū, & sempronjū cū alterum tm̄ uellet occidere an teneatur de duplici homicidio dic q sic vt in l. scientiā §. qui cū aliter. ff. ad. l. aquil. no. in l. eum qui. §. i. de iniur. Cepo. in consi. xxvi. iij. col. Salt. in l. gracchus. C. de adulte. Bald. in l. vbi. in fi. C. de transa. vbi quid si alter erat bannitus & hoc facit pro statuto punniente duos occidentes, vt ibi & Bald. in l. quid ergo. §. ait p̄tor. ff. de infamib. & Bar.
67 in d. l. diuus. †Sed quid si volens hominem occidere occidit aliū an puniatur de homicidio p̄p aium occidendi hoiem ponit Dy. & Ang. & Alex. post Bar. in l. impuberē. §. i. ff. de fals. Bar. & Mar. in d. l. diuus. & Ang. in d. glo. & appensate. vbi q non sed lege aquilia, & maxime in regno in quo nō animus, & attēdiū puniur, sed factum per cōsti. asperitatē, & ibi dicta per And. de extrahente sagittā aio occidēdi q non punia-
68 tur de homicidio. †Quarto quæro dictū est de uno occidente duos quid econtra, si duo occidant unum, ut quia vnus mortifere vulnerauit alter superueniens in totum examinauit an uterq teneatur an vero alter tantum occidens in totum, & qualiter. text. in l. ita vulneratus. ff. ad. l. aquil. dicit vtrunq teneri in hoc tex. in c. significasti. lo. ij. de homic. & ita etiam tenet Andr. & Mat. in d. cōsti terminum vitæ. ij. q. per tex. in l. qua actione. §. si quis seruum ægrotantem. & in l. ita vulneratus. in princ. ff. ad. l. aquil. & authē. Bar. in l. si in rixa. ff. de sica. vbi ne dum si in totum secundus exanimasset & mortaliter vulnerasset sed etiā si non letaliter nam licet in corpore sano vulnus non esset mortale tamē indebilitato & mortifere vulnerato efficitur mortale, & ideo vterque tenetur per. d. iura, secus tamen si primus non intulit vulnus mortale, sed leue, nam tunc primus non teneretur de occiso, sed vulnerato, & alius teneretur de occiso nisi habito tractatu primus intulisset vulnus animo auxiliandi, & assistendi, & ita residet Bar. & Mat. vbi supra, & Boni. in rubri. de insul. & percus. v. & vi. colū. & in fi. col pone q aliquis percussit, et plene Ang. in glo. And. auxil v. col. & Bel. in pra. in rubri. de q̄st. in fi. in cōtrariū videtur tex. in l. item mela. §. celsus. ff. ad leg. aquil. vbi primus tenetur de vulnerato secundus de occiso, & in l. huic scripturæ. §. si seruus ver. sed si manumissus. ff. eo. per quem text. d. §. celsus dixit Bal. in d. l. ita vulneratus. q qui dā aduocatus vulnerauit is dederat ei consilium q per aliū faciat vulneratū in totum examinari cū postea ipse non teneretur de occiso, dicit tñ premium aduocati laqueum fore, & p eundē in c. i. v. col. quib. mod. feu. amit. & Ang. in d. §. celsus. & per Fely. in c. de cetero. de homi. & las. in l. si ab hostibus pe. col. ff. sol. Mat. & Mar. in l. i. in prin. xv. limi. ff. de sicar. & in l. nihil interest. ff. eo. iij. col. & in pra. in. §. opportune. ij. col. Frācis. de cre. in sing. lv. incip. quidam malus aduocatus. Roma. in sing. cclvi. vbi dicit lucratū fuisse clamidem de serico, & euasisse primū vulnerantem a morte, Ana. in c. significasti. el. ii. iiii. colum. de homic. Petr. de Anchar. in consil. lxxviii. Floria. in d. l. ita vulneratus. & in d. §. celsus. Cepo. in caute. v. ver. alia. & in caut. xxii. lo. de Arno. in proble. vi. vbi limitat constit. reg. terminum vitæ. las. tamen in d. l. ab hostibus. tenet cōtrariū q teneatur de occiso, Flor. vero in d. §. celsus. & in d. l. ita vulneratus. & Cepol. in d. dictis cautelis tenent q aut constat primum vulnerasse mortaliter, & tunc vterque tenetur de occiso. d. l. ita vulneratus, & ita ten-

fit glo.ibi,aut eſt dubium an primus morti ferre vulnerauerit,vt quia non conſtat vulnus mortale,& tunc nõ tenetur de occiſo, ſed de vulnerato,& ita ſentit glo.in d.l.ita vulneratus.inquantum reſpõdet ad d.§.celſus.
69 †Et ſentiens Bar.in d.l.ſi in rixa.ꝙ ambo puniantur,nam ſi duo nõ mortifere vulneraſſent,vt quia quodlibet ipſorũ vulnerum non erat mortale,tamẽ ambo feciſſent mori vulneratum ambo tenerentur de occiſo,& ſic ſi ambo mortalia , multo magis tenerẽtur per d.l.item mela.§.ſi plures trambem.& And.ſentit in d.conſtitut.terminum vitæ & Math.ibi.iij.q cũ ergo ambo mortaliter ergo vterq; tenetur,& ita dicit tex.ĩ d.l.ita vulneratus. vbi ambo mortaliter vulnerauerunt, & omnes tenentur, dic ꝙ aut ex propoſito percuſſerunt habito tractatu,& ambo tenentur indiſtinctè,vt dicit Bar.in d.l.ſi in rixa. & Mar.poſt eum plenius,& in l nihil intereſt.& Math.in d. conſtitu.terminum vitæ,ij.quæſtio.aut non conſtat ex propoſito,et tunc in totum exanimans tenetur de occiſo primus de vulnerato per d.§.celſus,vbi clare,nõ obſtat tex. in d.l.ita vulneratus nam ibi non in totum exanimauit ſed letaliter ambo vulnerauerunt ideo omnes tenẽtur de occiſo.at in d. §.celſus erat certum ſecundum occidiſſe ideo ſecundus tenetur.in caſu verò d.l.ita vulneratus.ex quo non erat magis certum quis occidit ſed certum erat omnes lætaliter vulneraſſe omnes certum eſt occidiſſe ĩ d.§.celſus,certus erat ſecundum occidiſſe quã primum ideo is de occiſo punitur ex quo certum,ſicut quando duo lætaliter vulneraſſent cum nec magis certum eſſet vno quam alio & certũ eſt ambo occidiſſe vterque tenetur,vel dici poteſt ꝙ lex ita vulneratus eſt lex iuliani qui fuit anteꝗ vulpianũ cuius erat l.item mela.§.celſus,& viſis ambabus opinionibus et iuliani & celſi magis inclinauit in opinionem celſi quam etiam ſecutus fuit Marcellus,ꝙ in opinion.iuliani,vt patet ex d.§.celſus ibi & hoc probabilibus eſt quaſi inclinando in hanc partẽ celſi & non iuliani,
70 †Nec tunc in dubio præſumendum eſſet ex propoſito adueniſſe ad vulnerandnm & occidẽdum niſi ſpecialiter & clare probaſſet per doc.Bal.in l.nõ ideo minus.x.col.C.de accuſa.inquantum dicit pluribus coadunatis non quem libet teneri de occiſo ſed de eo ꝙ quilibet fecit niſi clare & diſtincte probaretur ex propoſito coadunatos ita etiam Ang.in glo.And. Arm.& in gloſ.& dicto male,ſemper aſti, in ſi.ver.& aduertas.Marſi.plene in pra.in §.conſtante & in l.nihil intereſt.& in l.ſi. ver.vlterius.& ver ſed iſtis viſis.ff.de ſica. vbi in dubio præſumitur cauſaliter aduenifſe & non ex propoſito,& per Fely.in c. ſicut dignum.iii.col.de homi.& in c.significaſti eo.& Ancha.in conſil.cxvij.vel dic vt per Alber.de Roſa.in d.§.celſus.vbi diſtinguit in intellectu.d.§.celſus.Bnã ex prędictis,foret diſtingendum,ꝙ aut primus nõ letaliter vulnerauit & ſecundus lætaliter, vel occidit, tunc ſecundus tenetur de occiſo,& primus de vulnerato,& ita procedit d.l.ſi in rixa.& ibi tradita per Bar.& Mar. in d.ver.vlterius.& ſeq.& ĩ d.l.nihil intereſt.aut primus letaliter percuſsit & ſecundus non lætaliter,& tunc ſecundum Bar.in d.l.ſi.tenetur de occiſo,quia vulnus non letale in corpore ſano efficitur letale in corpore debilitato l.qua actione.§.ſi quis ſeruum egrotum.ff.ad l.aquil.& in d.l.ita vulneratus.in prin.quod tamen non procedit iure ſtatuto.aut primus letaliter vulnerauit ſecundus in totum exanimauit & tunc ſecundus tenetur de occiſo & primus de vulnerato ex quo magis certũ eſt quis occiderit,d.§.celſus,aut ambo letaliter vulnerauerunt,& tunc ex quo certum eſt omnes occidiſſe omnes tenentur de occiſo, & ita procedit l.ita vulneratus.§.j.& Andr.in d. conſti.terminum vitæ,& Bal.in d.l.nõ ideo minus pe.col.ver.ſed iuxta hoc venit, vbi dominus & ſeruus letaliter vulnerauerunt & ambo fuerũt decapitati.aut vnicum fuit vulnus mortale, & neſcitur quis intulit.& tunc omnes tenentur non tamen capitaliter propter incertitudinem,& ita procedit tex.in d.l.itẽ mela.§.ſi plures ff.ad l.aquil. Fallit iſta diſtinctio niſi clare conſtaret inſimul auxilium impendiſſe & ex propoſito aduenisſe & occidiſſe nam tunc omnes tenentur d.l.ſi in rixa.& per Mar.in d.l.nihil intereſt.in dubio autem,cauſaliter & nõ ex propoſito interpetrandum eſt vt ſupra.
71 †Limita tamen quo ad irregularitatem incurrendam nam omnes efficiuntur irregulares,vt per Spe.in ti. de diſpen.§.iuxta. Hoſtiẽ.in ſum.de homi.§.qua pœna.& Nico.Ploui.iu tra.irregularita.xxviij.irregulari.& per Floria.in d.§.celſus.& vide longam apoſti.poſt Panorm.in c.ſi. de tempo. ordi.
72 † Sed quid ſi ſtãtibus pluribus vulneribus inquiſitus offerat probare qualiter non ex vulnere de quo inquiritur contra eum fuit mortuus ſed ex alio vulnere alterius an audiatur,dic vt per Boni,in rub.de intul,

73 insul.& percuss.v.col. †Sed quid si quis intulit q in corpore sano non erat mortale alicui infirmo debili.& egroto & mortuus fuerit an teneatur de occiso vr q sic per tex.clarum in d.l.qua actione.§.si quis seruum ægrotū.ff.ad l.aquil. & ibi Flor. tenet q sic & in d.l.ita vulneratus & Ang. in gl. ex interuallo.j.col.ver.quid autē si percussit vbi reprehendit defendentes homicidas articulantes q vulneratus erat debilis & egrotus potius articulādo contra accusatū quā pro & ita alias vidi articulari me existente aduocato contrario.Cuma.tamē consuluit contrarium q non tenetur de occiso vt in consil.cxxxiiij.Cæp.etiam contrariū consuluit vt in consi.lxij.per totum.nō obstat d.l.qua actione.nam aliud est in l. aquilia quo ad damni extimationem, aliud in l. cornelia quo ad pœnam vt dicit Bart.in d. l.qua actione.§.sed si plures faciunt ante dicta nam ex loco percussionis deprehenditur animus occidendi,qui in l. cornelia spectatur,sed per vulnus illatū in loco nō mortali non deprehenditur animus occidēdi vt puniatur pœna ordinaria cū statuta & reg. constitu.factum & mortem, cum animo requirant sed vulnus in tali corpore sui natura,& de per se nō erat mortale ergo de cul-
74 pa tenetur & non de dolo. †Sed quid si febris superueniat in non mortifere vulnerato an teneatur pœna ordinaria si fuerit mortuus,Cæpo.in d.consi.lxij. sentit q aut processit febris ex vulnere principaliter, & non ex alia causa,& tenetur de occiso, aut ex alia causa quā ex vulnere,& tūc nō tenet de occiso sed de vulnerato,licet vulnus coadiuuauerit vt febris superueniat, dic vt per Felyn.in c.presbyterum.& in c. significasti.de homi.& per Alber.in tracta. stat.in ij.par.q.xxxvj.& Boni. in titu.quid sit accusatio.xx.col.Soci.in consi.clxxviij. Bald.in consi.cxcv.j.volu.Cuma.in consil. cxxxiiij.Cæpo.in consi.xlj.viij.colū.Tho. Gram.in consil.ij.& in vo.xxiij.Marsi. in d.l.nihil inter est ij.col.ff.de sicca.& in pra. in.§.& quia iij.col.Ang.in d.glo. & dictus titius ex interuallo,& Gand.in rub. de homi.& per And.in d.consti. terminum vite. ij.colū.ver. qui mortifere vulnerauit, vbi si ex alia causa fuerit mortuus an teneatur
75 si mortaliter vulnerauit. †Quinto quero quid si plures percusserunt & vnū apparet vulnus mortale,vel non oēs percusserunt,sed vnū apparet vulnus ex quo mortuus extitit,& nescitur quis eum intulit,an oēs de occiso teneantur hæc qō originarie fuit gl.in d.l.fi.ff.de sic.quæ dixit oēs teneri de occiso si ex proposito per text. in d.l. itē mela.§.si plures.& per tex.in l.j.§.fi. de his qui deiece. vel effude.& per alia iura, nec dicit qualiter & qua pœna teneantur, Bar.vero.in d.l.fi.facit longam distinctionē nam quandoq letaliter vulnerauit quis,& alij nō letaliter,& apparet quis primo vulnerauit per l. qua actione.§.si quis seruum egrotum.ff.ad l.aquil.nam indebilitato vulnus non mortale efficitur mortale, de quo per Cæpo.in consi.xlj.& Marsi. in d.l.nihil interest iij.col.ver.itē vltra præmissa. Aut plures non letaliter percusserūt alter vero postea letaliter tunc secundus punitur de occiso alij de vulnerato cū ictus cuiusq inspiciatur d.l.fi.per d.l.itē mela.§.sed si plures.nisi fuerint coadunati & ex proposito. nam tunc de auxilio tenentur,& de his dictum fuit supra , aut non apparet quis primo,& quis postea percusserit letaliter , & tunc si omnes percusserūt licet nō letaliter si simul iūcto iudicio medicorū fuerint mortalia omnes tenentur de occiso d.§.si plures.& d.l.ita vulneratus.in fi.& Innoc.in c. significasti.de sent.& Cæpol.d.cōsi.xlj. aut constat oēs percussisse,sed vnica percussio est mortalis , & nescitur quis eā intulit, & tunc oēs tenentur d.§.sed si plures. & d.§. sed si seruū plures, & d.l.ita vulneratus.in fi.nec tamē in hoc dicit qualiter puniātur, ideo ne contrarius sit in hoc membro intelligas,vt per eum in d.l.qua actione.§.sed si plures,vt intelligatur l.aquilia teneri non aūt l.cornelia,vt ibi per eum quod dicit ēt procedere in statutis.Idē etiam in hoc quādo omnes letaliter vulnerassent, per d.l.ita vulneratus.§.j.& Cæpo.in d.cōsi.lxij. xiij. col.in vltimo tamen casu quādo incertum. Contrarium tenuit idem Bart. in d.§.sed si plures.quē legit cum d.l.qua actione. nam intelligit procedere iuxta dispositionē legis aquilie,& nō legis cornelie, nā tūc nullus tenetur,& sic non pœna d. legis cornelie,& mortis,& ita dicit tenere glo.ibi limitando nisi ex proposito oēs affuissent tunc omnes tenentur,And.vero in d.consti. terminum vite.simpliciter tenet omnes teneri per dictum.§.sed si plures. multo fortius si omnes mortifere vulnerassent,sed si nō omnes mortifere tenentur de vulnere , & non de occiso nisi cōstet mortaliter vulnerasse quod probatur si infra tres dies fuerit mortuus,nec aperit an pœna mortis teneatur, idē glo.in c.cupientes.§.cēterū.ver. culpabiles.de elect.in vj.dicit oēs teneri de occi-

so non tamē declarat an pœna mortis. Dy. vero vt refert. Gād. in rub. de homi. in fi. v. colū. ver. & circa hanc materiam distinguit in hoc ꝙ aut nullus in crimine fuit deprehensus & tunc si nescitur quis intulit vulnus mortale nullus punitur. si vero plures, & oēs in actu delinquendi deprehensi sunt licet vnica fuisset percussio mortalis omnes tenentur quia omnes deprehenduntur in animo delinquendi, & ita intelligit d. §. sed si plures, & sic innuere videtur ꝙ aut ex ꝓposito & omnes tenentur aut non & tunc non tenētur de occiso. breuiter in hac quęstione docto. tenet communiter cum Gādi. in d. rub. de homi. in fi. iiij. colum. ver. pone quæstionem quam ego multoties. sectatus Alber. papi. ꝙ eo casu quo nescitur quis intulit vulnus mortale siue non fuerit aliud vulnus mortale siue alia nō tamē mortalia ꝙ ratione incertitudinis ex quo non cōstat clare quis intulit illud vulnus non sunt pœna mortis puniendi sed tamen tam ratione incertitudinis quam etiam quia ex præsumptionibus corporaliter, & ad mortem quis non damnatur pœna est minoranda, vt non omnes moriantur, sed alia pœna puniātur, & ita alias fuit interpetratum & executum dum Parme occurisset, & hanc opinionem tanquā equiorem iuri consonam sectantur cōiter omnes legentes & consulentes, ita ēt concludit Gandi. in rub. de pen. x. colū. & xxiij. colū. & Albe. multos antiquos refert in d. l. fi. ff. de sica. & in d. l. item mela. §. sed si plures, & in l. quoniam multa. C. ad l. iul. de vi pu. post Cy. & ita intelligitur gl. in d. l. fin. ff. de sica. vt licet dicant omnes teneri, non tamen de occiso ad mortē, sed alia mitiori, & glos. in d. §. sed si seruum plures. & Bar. ibi ꝙ nullus videlicet teneatur intelligitur pœna mortis, & legis cornelie non aūt alia mitiori cū ea teneatur ne delicta remaneant impunita, & ita Albert. in d. l. fi. hāc etiam opinionem sequitur Bel. in practi. in rub. de quæstio. in fin. q. circa fi. & Boni. in rub. de insul. & percus. vj. col. in titu. de penis in fi. versi. item vbi est certum. idē Specula. in titu. de homi. §. j. versi. pone ꝙ quatuor homines, & in titu. de dispen. §. iuxta. pen. colum. versi. quid si aliquis. & ibidem per Ioā. And. & in regu. in obscuris de regu. iur. in sexto. & Hostien. in summa in titu. de homici. §. qua pœna. idem consuluit Ancha. in consi. ccxvij. inci. nos. Bartholomeus. vbi dixit oēs docto. Bono. ita intelligere glo. in d. l. fi. & ita ēt An. in c. significasti. de homici. lo ij. xiiij. col. & post eum Fely. iij. col. Alex. plene in consi. xv. j. volu. & in consi. xlvj. iiij. volu. & in consi. ij. vij. volumi. & in consi. xiiij. iij. volu. Cæpo. in cōsil. xlj. Alex. post Bartol. in l. damni infecti §. fabini. ff. de dam. infecto. Barba. in consi. incip. clementissimi Dei. Roma. in consil. cccci. Bald. in consi. lxxij. v. volu. & consil. cccxj. iij. volu. & in vlti. consil. eiusdem volu. & in suo reperto. in ver. vulneratus vno vulnere. j. ver. Cuma. in consilio cxxxiiij. Alexand. in consi. lxv. ij. volu. Mathe. in d. consti. terminum vite iij. q. & per Marsi. in practi. in. §. postquam. & de hac quæstione per Marsi. in rub. C. de proba. lxxxiij. col. cum seq. in materia incertitudinis. & in l. j. in princi. xvj fallen. & in l. nihil interest. & in d. l. fi. ff. de sica. & in l. j. §. diuus. eo. & in l. j. C. eo. & in singu. ccxvij. & in sing. cccciij. & in consi. xxiiij. & consi. xxxiiij. & consi. xxxix. & consi. xliij. ij. dub. & consi. so. & seq. & consi. lvij. in fi. & consi. lxiij. & consil. lxvij. & consil. lxix. & consi. cx. Limitatur tamen dicta conclusio non habere locū quādo pariter fuissent coadunati, & ex proposito accessissent ad occidendum, nā tunc omnes tenentur, vt dicit Bar. in d. l. fi. & in d. §. sed si plures, & ita Gandi. limitat in d. rub. de homici. per Tho. Gram. in cōsi. xlij. Mathe. in d. consti. terminum vite. & Mar. in d. l. fina. & in consil. xxxiiij. & in d. sing. ccxvij. tamen Alber. in d. l. fina. ponit quæstionē quando ex proposito plures accedūt ad occidendum, & refert opi. quando nesci tur quis eum occidit, & licet glo. in d. §. sed si plures. dicat omnes teneri de occiso tamē dicit Cyn. in dicta l. quoniam multa. tenere contrarium ꝙ non pœna mortis. & hāc dicit humaniorem sententiam, & sic sentit ēt quando ex proposito plures interuenerint, & licet distinguat postea referendo opiniones, & ꝙ teneant de occiso quando ex proposito tamē intelligitur nō pœna mortis, vt supra dixit, & hoc ēt sentit in d. l. quoniam multa. quatenus respondet ad d. §. sed si plures. licet referat opinio. & in fi. vt supra distinguat, & not. quod dixit Albe. in d. l. fi. vt intelligatur quando fuissent coadunati ad verberandum tantum, nam tunc si in rixa interuenerit homicidium quilibet tenetur de eo quod facit, vt d. l. fina. No. tū ꝙ licet supra dicta opinio procederet de iure communi, vt omnes teneantur quando ex proposito, tamen forte in regno non procederet, nam illud est ratione animi occidendi per l. is qui cum telo. C. de siccarijs. & dicta l. prima. §. diuus. at in regno secus est cum

nec animus occidendi, nec attentatum puniatur, vt in dicta constitutio. asperitatem. & sic attenditur factum, vt supra dictũ fuit cum animo. Limita secundo quo ad pœnã imponendam non tamen quo ad torturam infligendam, nam tunc si extat aliquis suspectus,& solitus alias committere homicidium potest torqueri,vt cõfiteatur quis intulit illud vulnus mortale, ita per Mar. in dicta l. prima.§.diuus. & in l. prima.C.de siccarijs.& in singula.ccxvij.in pract.in.§. diligenter.versicu.vlterius queri potest de nota.dubio allegat Guido.de Suzar. in tracta.de quæstio.ita tenere & per Marsi. in l. prima.in princip.ff.de quæstio. & per Ioã. de Arno.in commenta. xxv. & in singula. lxiiij.post Marsi.vbi supra. Tertio limita nisi appareret quis fuit caporalis, & inceptor rixe,nam tunc solus caporalis teneretur per dicta l.quoniam multa. vbi Bartol. Cy.& Alber.& in l.secunda.§.si quis nõ ab homine.& Alexan. post eum,ff.vt bonorũ rapto.& Alexand.post Bartol. in d.l.fin.in sexta.additio.ff.de siccarijs.Bald. in consi. cxxx.& consi.cxxxvj.j.volu.Gand.in rubri.de defens.a reo faci.iij. colum. versicu. sed pone ꝙ ego.Bel.in rubrica de quæstio. ij.columna.Paul.in consilio.cxcij. & ita in hac quæstione dicit Bonifa. in rubrica de insult.& percuss.vj.colum.& Marsil.in dicto singula.ccccij.incipi. superioribus annis,& Cæpo.in consil. xxxiiij.& Marsil.in dicto.§.diuus.vlti. colum.& in practica. in .§.constante.versicu.vltimo.circa hanc materiã præceden.versi.Angel.in glo.Andre. auxilia.vlti.colum.versic. nisi fuisset vnus author.Mar.in d.l.prima.C.de sica.in l.j.C. de rap.virg.nume.lxxix.& in consil.lxvij. & in l. eiusdem.§.item is.ff. de siccarijs.

76 †Quis autem dicatur caporalis dic vt per Bal.in l.j.C.de seru.fugi.& Alexan.in consil.ciij.j.volu.& Angel.in authen. de hære. & Fal.in prin.in fi.ij.colum.& Felyn. in c. olim.de accusa. Iure vero cano. omnes tenentur,& fiunt irregulares, vt habetur in cap.significasti.lo ij.de homicid. & ibi Panor.& Fely.& Imo. Hostien. in summa. in titu.de homici.versic.qua pœna. & Specu. in titu.de dispens.§.iuxta.versicu.quid si in rixa & in titu.de homici.ver. pone ꝙ quatuor,& per Alberic.in dicta l.fina. & in d. .§.sed si plures.& per Cardina. in clemen. j.de homi.xiiij.q.& per Pau.Grilla.in tracta.de relaxa.Carce. in titu. de aboli.Inno. vj.q.& vide quod traditur in c.pen.& fina. de cleri.percusso,vbi si in cõflictu quis occidatur & ibidem reperiatur clericus etiã si lapides proiecit non efficitur irregularis & ibi per Panor.hostien.& Specu. vbi supra dicunt ratione incertitudinis nõ incurrere infra in regularitatem,Panor. & Imo. in d.c. significasti dicunt potius pſumi irregularem quã innocẽtem dic vt per eos vbi

77 supra. †Idem dicas vt supra fuit conclusum de pluribus existentibus in domo aut coquina & vnus lapidem proijciat & occidat prætereuntem & nescitur quis lapidẽ proiecit an omnes teneantur dic vt supra ꝙ non de occiso sed alia pœna mitiori vt per Spec.in titu.de homi.§.j.ver. ij.& Gã. di.in rub.de homi.ver.pone ꝙ quatuor homines Bartol.Brixien in q̃õ.suis q. ix.car. ix.Alberi. in d. l.fina.ff.de sicca. vbi ponit aliam quæstionẽ in materia incertitudinis de qua per Mar.in rub.C.de proba.plene & per Car. in d.clem.j.xiiij.q. & vide post consi.Alex.xliiij.iiij.volu.omnes effici irre

78 gulares. †Sexto quero quia supra dictũ est de occidẽtibus per se manibus proprijs & immediate sed quid de dantibus causam homicidio an puniantur sicut si per se ma-

79 nibus proprijs occidissent. †In qua quæstione aduertas ꝙ quandoꝗ quis est causa remota ad homicidium vt mandando vel auxiliũ præstando & de hoc dicetur infra suo loco,quãdoꝗ quis est causa propinqua ad homicidiũ committendũ, & de hoc dicetur in hac quæstione in qua dic ꝙ vbi qs animo intẽtione,& proposito occidẽdi dat cãm mortis tunc punitur de occiso,& nihil interest an ꝑ se an mortis causam prebeat, & ita ꝓcedit d.l.nihil interest.ff.de sic.quæ lex locũ habet,vt ibi per Bar.& Mar.in fi. qñ dolo dedit cãm mortis,& sic non obstat tex.l.iij.§.adiectio.ff.de sic.& in l.itẽ obstetrix.in prin.ff.ad l.aquil. nã in eis non fuit animo occidendi factũ ideo nõ tenetur de occiso,vide in c. studeas. 50.dist. & tradita in c.de cetero.vbi Fely.de homi. & Ludo. Montal.in trac.de reprob.senten.pila.in fi. & per Bonf.in rub.de insul.& percu.versi. sed quid vnus cepit,& per Andre. in cõsti. terminum vite ij.col.vbi de causa propinqua & remota, & de animo occidendi, & per Cæpo. in consil. xxiiij. & sequen. seu xxxiiij.& p Alex.in consi.cxl.ij.vo.exẽpla aũt ponit gl.in d.l.nihil interest. & traditur in l.j.C.de emen.ser.vbi Bald.& ibi de exẽplis ex quibus pœna capitis plectatur stan-

80 te dolo. †Dat ergo mortis causam qui dat gladium in manu furiosi, vt se aut aliũ occidat, nam si dolose fecerit & se aut

alium occidat tenetur de occiso.l.j.in prin
ci.ibi cuiusue dolo malo &c.§.j.ff. de sicar.
d.l.nihil interest. & l.prætor.§.si publica-
nus.ff.vt bonorum rap. & l.qui occidit.§.
81 pe.ff.ad l.aquil. And. †Etiã in d. cõstitu.
terminũ vite ij.col.exẽplificat in eo qui scit
latrones congregatos & ostendit alicui ma
lam viam vt iret ad latrones & occiderint
82 eum. †Idem si dolo & animo occidendi
percutiat aliquẽ & ex percussione cadat in
terrã aut supra lapidem & frangat ceruicẽ
& mortuus sit nam tunc dicuntur hi mortis
causam prebere vt de occiso teneantur, se-
cus dicit si alius impellit ad causam, vt no.
in d.c.studeat. vel si ordinat capi & ex ca-
ptura moritur c.sicut dignum.§.j. de homi.
vel si iram Regis inflammauerit cõtra ali-
quẽ,& occidat d.c.sicut.§.ij.nam tales sunt
causa remota,& de occiso non tenẽtur or-
dinaria pœna nisi dolo induxerint animo
occidendi,vt ibi not. de primo exẽplo per
And.dic vt per Gandi.in rub.de præsump.
dubita.circa fi.versi.decimũ colligitur indi
ciũ,& Boni.in rub.de indi.versi.item si sua-
sit alicui,& in rub.de homi.versi. item qui
suasit aliquẽ,& glo. in l.iij.§.qui author se-
ditionis ibi.iiij.causa.ff.de sic.vbi de eo qui
scit inimicos apostatos ad occidendum, &
pergente per vnam viam ostẽdat viam ini-
micorũ qui ab eis fuerit occisus, facit nam
persuasio est causa immediata delicti facti,
vt dicit Bartol. in l. ob hæc.ff. de infami.
licet loquatur in persuadente delictũ.de se-
cundo vt de percutiente & cadente sequit̃
Saly.in l.de prioribus.C.ad l.aquil.vbi di-
cit fore causam immediatã ad sequentẽ, li-
cet Bald. ibi contrarium dicat & vide per
Fely.in d.c.de cetero non obstat quod Are.
consuluit in consi.cxlvij.v.col.prout refert
Fely.in tracta.de cona.pen.col.& Ias. in l.j.
ff.de legi.& Marsi.in d.l. nihil interest. iij.
col.de percutiente cum pugno & cadẽs in
terram supra lapidẽ ex percussione, & mo
riatur q̃ non teneatur pœna ordinaria,nam
intelligitur quando non dolo.& animo oc-
cidendi qui deprehenditur ex percussione
& armorũ genere,vt supra dictũ est,secus si
dolo percutiat,& vulneret, & cadat in ter-
ram,& se occidat,nam tenetur de occiso,&
ita procedat dictum And.& d.l.nihil inter-
83 est. †Et de impellente aliquẽ habentem
gladium in manu, & se occidentem an te-
neatur de homicidio, dic vt per Angel. in
cõsi.xxvij.& per Par.in verbo pœna.ver.
tu qui vadis in birraria j.col. & per docto.
i l.si gemina.ff.arbo.fur.cesa.vbi Ang. post
Bar.& Ang.In glo.& ipsum titiũ percussit.
Flor.in l.qua actione.§.celsus.ff.ad l.aquil.
vlti.col.& vide per Math. in consti. si quis
aliquem vij.& xxviij.q. & de impellente,
vide Bal.in l.pe.C.ad l.aquil. Alexan.post
Bar.in d.l.si gemina.& Bald.in l. si familia.
ff.de iur.om.iud.& in l.si de interpretatio-
ne.ff.de legi.Cardi.autẽ in clemen.j.pen.q.
de homi.dicit non effici irregularem. Ang.
in d.l.nihil interest exemplificat si paricitas
alicui arma extrahere, vt occidat,.:vel do-
mum ad adulterandum,vt ibi per Marsi.in
fi.sed hæc conferunt ad remotam causam,
vt de auxilio teneãtur de quo suo loco te-
84 nentur. †At multa possent dari exem-
pla de cã propinqua,vt ordinaria pœna pu
niatur vt si quis incendiũ cõmiserit in ali-
qua domo dolo malo,& hominem occide-
rit,& cõbusserit,vt in l.j.in princip. ibi cu-
iusue dolo malo incendiũ factum est ff. de
sicca. quod intelligitur hominẽ occidendo
incẽdio,& dolo, & animo hominẽ occidẽ-
di ignẽ immiserit l.qui cedes.ff.de incẽ. rui.
naufr.& in regno est tex.in cõsti. qui dolo-
se de incendia. vbi immittendo ignem in
domo alicuius in ciuitate pœna mortis pu-
nitur quod intelligit Andre. ibi.& d.l. qui
edes.si homo ex incẽdio occidatur, & non
aliter,& ita ẽt intelligit d.consti.Tho.Gra.
in vo.xix.iij.col.versi.nec magni facienda
est,& ita ẽt intelligit.d.constitu.Mathe.ibi.
& in rub.d.consti.& in cõsti. super incisio-
85 nibus:x.not. †Itẽ mortis causam propin-
quam dicitur præstare si quis animo occi-
dẽdi & vt facilius occidatur aliquem liga-
uerit nam si alius occidat ligans tenetur de
occiso vt in l.item mela.§.si alius.ff.ad leg.
aquil.Panor.in c.lator. & in c. suscepimus.
86 de homi. †Idem dr̃ præstare causam ho-
micidio si vnus teneat,& alter occidat, nã
tenens dr̃ causa propinqua homicidio,vt p
Boni.in rubri. de insult.& percuss.v.colũ.
87 †Item si officialis,vt præses iustitiarius,
aut potestas cogat suum consiliariũ assesso-
rem,aut auditorẽ suum ad condemnandum
reum pœna capitis & mortis qui non erat
condemnandus,nã talis dolo faciens pœna
capitis tenetur,vt in l.j.in princip.ff.de sic.
vt ibi intelligit Bart.in princi. & post eum
Alexan.& tex.in l.lege cornelia.in prin.&
ibi Marsi.ff.de sicca. Amode.iusti.in tracta.
sindi.sub nu.cxvij.& Brun.in trac. indi. ij.
par.vj.q.& Ang.plene in glos.de consensu
& deliberatione. vbi dicit idem teneri an-
tianos ciuitatis, & præsidentes cogẽtes of-
ficialẽ ad condemnandum ad mortem, vel

absoluendum qui ēt tenentur lege iulia. de
vi pub.l.lege iul.& l.qui dolo. vbi Bart.ff.
ad leg.iul.de vi publi, idē dicit de officiali
inducente præsidem ad iniustitiam facien-
dam,& hominē iniuste occidendū per l.per
88 hanc.C.de aduoc.diuer.iudi. †Et de hac
materia,& an præsumatur factum consilio
assessoris per Pari.in trac.sindi.in versi.cō-
silium & in versi.assessor.vbi debet resiste-
re,& protestari,alias præsumitur eius con-
silio,vt in cap.reg.incip.item ꝙ prędicti iu-
stitiarij & capitanei nullum audeāt in cap.
89 Regi.Ioanne. †An aūt mandatū superio
ris exequentē & consiliarium excuset, vt
quia inferiori superior mandet, vt occidat
si exequatur excusetur dic ꝙ non vt per
Marsi.in l.j.in prin.in fin.& in.§.præterea.
ff.de sicca.& per Tho.Gra.in vo.xxxij.&
90 dicetur infra suo loco. †Itē si officialis
fecerit dolo,aut aliter coegerit,vel indebi-
te ad torturam posuerit accusatum,vel in-
quisitum dolo vt confiteatur per quam tor-
turam fuit confessus & innocens ad mortē
fuit condemnatus tunc pœna capitis tene-
tur d.l.j.in princi.ff.de sicca. & per Marsi.
in d.§.pręterea.ita intelligendo tex.in d.l.j.
ibi quo quis falsum indiciū profiteretur,&
ita intelligit Boni.in rub.de homi.ver.item
91 tenetur iudex. †Idē si officialis cogat te-
stes per torturā, aut aliter vt ferant falsum
testimonium cōtra reum,& ex eo mortuus
fuerit & cōdemnatus,nam tunc tenetur of-
ficialis de occiso,& causa est ꝓpinqua mor
tis secundum aliā intelligentiā d.l.j.in prin.
ibi quo quis falsum indicium,& ibi per gl.
& Bar.qui dicit illum text. esse notabi. ad
hoc contra officiales terrarum, & ita dicit
singularem Bal.in cap.j.§.iniuria, circa fin.
de pa.iura. firman. & in l. iij.§.qui author
seditionis.ff.de sicca. ibi qui falsa indicia.
92 †Idem si iudex pecunia corruptus dolo
iniquam tulerit sententiam,& ad mortē cō-
demnauerit innocentem, nā tenetur de si-
carijs, vt d.l.j.§.præterea.ff.de sicarijs.& in
l.lex.§.fi.ff.ad leg.iul.repetun.Bel.in pract.
in titu.de fuga.reo.xj.colū. Amode.iusti.in
tract.sindi.nume.cxxiiij.Boni. in rubri. de
homici.versi.item tenetur iudex,vbi etiam
si ira motus condemnauit ad mortem Pari.
in tracta.sindi.in verbo sindicantur officia-
les habentes officium publicū de baratarijs
in regno autē iudex pecunia corruptus, &
ad mortē condemnans pœna capitis puni-
tur,vt in consti.Iudex si accepta,& in con-
stitu.corruptele.& ibi not. Mathe. in prin.
Andre. in capitu.j.in ver. committentium,
93 iij.col.versi. si tamen quæ sint reg. †Sed
quid si accepit pecuniam vt iuste condem-
naret an locum habeat pœna d.constitutio.
Math.ibi tenet ꝙ nō sed pœna.cōsti. capita
neorū.& ibidē an dicatur iudex corruptus
si accepit mutuo pecuniā a feneratore gra-
tis.& idē Pari. in contra. in verbo de qui-
bus sindicātur officiales incip.& primo vi-
dendum & d.versi.sindicantur ēt officiales
habentes officium, vbi si innocentem con-
demnauit pœna capitis tenetur sed si nocē-
tem condemnandum & innocentem absol-
uendum acceperit pecuniā alia mitiori pœ
na punitur vt exilio & ita concludit Tho.
Gra.in vo.xxv.vbi in causa Donati de fal-
conibus auditoris in prouincijs Calabrie
qui fuit ab vtraque parte corruptus & fuit
cingulo doctorali priuatus & exul, & hoc
quia non accepit pecuniam vt ad mortem
condemnaret innocentē, ideo non fuit pœ-
na capitis condemnatus iuxta d. consti. iu-
dex si pecuniam,quæ locum habet quando
dolo pecunia corruptus innocentem con-
demnauit.Aut ergo iudex innocentem con
demnauit dolo corruptus pecunia & tunc
pœna capitis tenetur & ita loquitur d.con-
sti.iudex.Aut vt innocens absoluatur & no
cens condemnetur & tunc mitiori pœna &
exilio puniatur iuxta præfatum vo. Tho.
Gram.xxv.& vide Paul.de Cast. in consi.
xvij.& post Ang.in glo.falsario ver.quero
aliquis accepit pecuniam vbi limitat. nisi
accepit in publicum pecuniam secundum
Bal.in l.fi.de appella.& ita vt supra colligi
tur ex dictis per Par.in d.ver.sindicātur.&
per Math.in consti.apud iustitiarios in fin.
per illā consti.& per consti.volumus & per
consti.præsentis legis & sunt alia c.regn. &
maxime c.incip.vulgaris fame.& c.de non
recipiendo officiales munera. In ciuilibus
tamē extat alia consti.si iudex fraudulēter
vbi qualiter puniatur iudex pecunia cor-
ruptus,& de pœna corrumpentis in consti-
tutio.litigator & licet Bar.in l.j.C.de bonis
eorum.qui sibi mor.consci. per illum text.
& in l. transigere.C.de transactio. vbi per
docto.dixerit ꝙ pro absolutione habenda
licitum est parti iudicem corrumpere pecu
nia cū vnicuiqꝫ liceat sanguinē suum reddi
mere etiam pecunia corrumpendo in tan-
tum ꝙ dixit Bartol. in l. qui explicandi.C.
de accusatio.ꝙ nec etiam iudex tenetur ac
cipiendo pecuniam reliquit tamen cogitan
dum, si iudex promiserit facere accepta pe
cunia, hodie tamen non licet corrumpere
in criminalibus sicut nec in ciuilibus, vt in

authẽ.nouo iure.C.de pœna iudi. qui mal. iudi.& in regno si infra triduum non denũciat quod promiserit, aut dedit tantundem solui fisco, vt in constitutio. corruptele. in fine.& supra,& vide per Pari.in verbo corruptio.& sequen. versicu. an si tempore.in
94 fin. †Ad id autem quod supra dixit Bonifa.ꝙ ira motus officialis condemnauit ad mortem.& occidit ꝙ tenetur de sicar.contrarium dixit Par. in tractatu sindica. in d. versic.sindicantur. vbi dixit ꝙ si iudex ex ira aliquem necauerit,vel occiderit mitigatur pœna l.iij.§.hodie.ff.ad legem iul.repetun.Bal.in l.additos.C.de episco.audien.& in rubri.C.de pœna iudic. qui male iudica. Roma.in l.cum mulier.ff. soluto matrimonio & per Fely.in capitulo dilecti,de exceptio.& supra fuit dictum.Faciunt dicta per Felynum in cap.sicut ex literis. post principium.versicu.in text. ibi iracundie calore.de iureiuran.vbi de delicto calore iracũdie Andre.in c.j.in versicu.bona comitem. quæ sint reg.Alexand. post Bartolum in d. §.hodie.& And.ibi in dicto cap.primo,iij. colum.versicu. si tamen conuictis,tenet ꝙ pœna capitis punitur occidens iudex innocentem ira motus, vel pecunia corruptus, sed Pari.in dicto verbo condemnatio.versicu.quidam.iudex fuit delatus, tradit late hanc quæstionem,& concludit iudicem mitiori pœna puniri, & dicit esse speciale in iudice,ponit enim quæstionem de iudice a torquẽdo iniuriato qui motus ira ex abrupto statim in fenestra suspendit ꝙ minori pœna tenetur ob calorem iracundie, idem dicit in fine.de torto,qui dixit velle iudici ad autem dicere nonnulla verba, & accepto gladio penniculari interfecit iudicem, nam non punitur pœna mortis dolore cõmotus,idem dicit in iudice si ignorantia cõdemnauit innocentẽ,vt mitius puniatur,vt per Marsilium in practica in .§.diligenter, xv.car.& in sing.ccccl v.incip.difficillimũ. & in l.prima.in principio.xiij.limitatio.ff.
95 de siccarijs. †Item dat causam propinquã morti,vt de sicarijs teneatur ille qui pecunia corruptus dolo malo protulit falsum testimoniũ ex quo reus innocẽs fuerit condẽnatus,& mortuus, vt in l.j.§.præterea.ff.de sic.vbi Marsi.in princip.vbi ẽt quid si protulit,vt dicat in fauorem accusati, & Bonifa.in rub.de homi.versi.item. & qui falsum testimonium Alexan.post Bartolum in dicta l.j.in prin.quẽ text. facit singularẽ Bal. in c.j.§.iniuria.in fin. de pac. iuramen. firmati. & Barba. in rubrica de fideiussor.& Corse.in singu.incip.testis.xj.versic.incip. falsus testis.Ang.in glo.falsario.ver. quero aliquis accepit pecuniam Bald. in cap.j.ix. colum.versi.item qui falso.de pace tenend. & in l.presbyteri.C.de episco.& cler.Alexand.in consilio lv. vij. volumine.Bald. & Felyn.in capit.sicut.de testibus octauo notabi.& in l. data opera.x. columna.C. qui accusa.poss.Anan.in capitu.primo. de fals. Mar.in d.§.præterea.j.no.glo.in sum. circa fi.ij.q.iij.Bal.in l.ij.C.de reb.cred. vide plene per Tho.Gra.in vo.v.vbi de teste deponente falsum contra fiscum in fauorẽ inculpati qualiter puniatur vbi non pœna mortis post Mar.in d.§.præterea.Bel. in pract. in rub.de causis crimina.viij. colum. & qd si accipiat pecuniã,vt dicat veritatẽ an puniatur,dic vt per Barto.& Alexan.post eũ in l.j. C.de fals.& Bel.in authen. vt iudi. sine quo.suffra.& limita nisi palam & sponte detur pecunia, vt per Augusti. post Angel.in dicta glo.falsario.versicu. quero aliquis accepit,licet quando spõte negat,Bel.
96 vbi supra. †Et de corrumpente testem vt falsum testimoniũ proferat qualiter puniatur in regno dic vt in constitu. qui falsitatem astruxerit.vbi vide dicta per Math.
97 in hac materia. †Itẽ mortis causam prestat dolose cõficiens venenum,aut alia medicamina ad hominem occidẽdum ex quo mors fuerat secuta, nam talis cõficiens, & dans venenum tenetur pœna mortis d. l.j. §.præterea.& l.iij.ff.de sicca.& Bonifa.in rub.de homi.& habetur in regno in cõsti. mala noxia. quæ sic interpetratur quando homo mortuus sit,vt ibi per Mathe. & ita intelliguntur constitu.sequen. poculũ eadẽ pœna.& constitutio. quicunq; toxicum. & seq.& ita intelligit in hanc materiam Cep. in consil.vlti. per totum.& Butri. in c.j.de rescripf.Francis.de Cre.in sing.xlix.& plene Deci.tradit in regula non vult.ff. de regul.iuris & habetur post eum in Apost. & per Tho. Gramma.in vo.iij. & vo.xxx.& dixit Angel.in l.j.§.si iniuria.ff. de var. &
98 extraordi. crimi. †ꝙ si quis venenaret fontem,aut puteum,& mors sequatur tenetur pœna capitis,& licet pfata iura l.eiusdẽ & constitu.præfatæ loquantur etiam in tenente,& conficiente malum venenum,vt teneantur l.cornelia.vt d.l.eiusdem & d.§. præterea.vt aliqui teneant ꝙ sit speciale in hoc vt teneantur de siccarijs, vt refert etiã Mathe. in dicta cõstitutio. mala noxia. & Angel.in glo.scienter & doloso & Felyn. in tracta.de cona.tamen aut intelligendum

est quod licet eadem lege cornelia teneantur non tamen eadem pœna sed mitiori, vt per Mar. in d.l. eiusdem in fi. princi. Aut quod locum habeat vbi ex hoc mors fuerit secuta vt qua quis vendiderit, vel confecerit venenum, & postea alteri tradidit ex quo mors alicuius fuerit secuta. & ita Mathe. in constitution. mala noxia. & Marsil. in l. fina. in fine. ff. de ficcarijs. & in l. is qui cum telo. C. eod. vbi de filio emente venenum, vt patri daret, & per Cæpo. in d. vlti. consil. & ita etiam intelligitur constitutio. reg. quicunque toxicum. quæ imponit tenenti, vel vendenti venenum & toxicum furcarum suspendium quæ intelligitur, si ex eo mors fuerit secuta, & ita intelligere videtur constitu. amatoria pocula vbi fit distinctio, aut ex poculo amatorio fuerit mors sequuta, vel sensus ammissus, & tunc pœna capitis punitur, si vero non, pœna carceris biennalis cum publicatione bonorum, vel forte tempore constituentium regum Siciliæ nimis inualescebat mors per venenum ideo ad terrorem statuerunt vt quis non conficiat nec teneat venenum aut vendat vt d. constitu. quicunque toxicum & d. constit. mala noxia verentes eorum vitam veneno finiri, veritas tamen est quando ex hoc mors fuerit secuta vt supra. Idem si venenum imponatur in medicamine vt in l. qua actione §. celsus. ff. ad l. aquil. vbi equiparatur ponenti gladium in manu furiosi vt eadem puniatur pœna & per Tho. Gra. in vo. xxx. in causa galeni. Et nota quod adeo tale delictum est detestabile quod constitu. reg. quicunque toxicum taliter vt supra intellecta indifferenter ponit pœnam furcarum, vt sic licet constit. reg. terminum vitæ, distinguat innobili vt caput truncetur & ignobilis suspendatur. tamen in venenatione propter eius detestationem cum grauis sit taliter hominem occidere l. j. C. de vene. Alexan. consil. cxlv. vj. volu. imposuit indifferenter

99 pœnam suspensionis. † Hoc est ex quo occidens veneno proditoriæ dicitur occidere vt per Marsi. in fin. rubri. ff. de ficcar.

100 † Et proditor furca suspenditur indifferenter sicut et pro furio & per Math. in d. consti. terminum vitæ, vij. not. & per Bart. in l. desertorem. §. j. ff. de re milita. & per Bal. in c. j. §. si quis rusticus de pa. ten. & in l. capitalium. §. famosos, ff. de pen. † In tantum quod licet bannitum & foriudicatum liceat occidere per constit. pœnam eorum tamen non licet proditoriæ nec veneno cum proditoriæ occidere, dicatur qui veneno occidit vt per Alexand. in dicto consil. cxlv. & Bald. post laco. Butri. in l. nemo. C. de sum. trini. Bald. & Salyce. in l. cum fratrem. C. de his quib. vt indi. ita dicit Mathe. in d. constitu. mala noxia licet contra Bald. in l. grachus.

102 C. de adulte. † Et not. in hac materia quod si quis fuerit confessus se hominem occidisse veneno & mortuum fuisse ex tali veneno quod talis sola confesio non nocet confitenti vt per Alex. in consi. cxvj. iiij. volu. Francisc. Ponzi. in tracta. de lamijs in materia hæresis, vij. articulo Cæp. in consi. xxxiij. aut.

103 xxxvj. Mar. in d. §. prætterea circa fi. † Sed obstare videtur in præmissis text. in l. iij. §. ea tamen adiectio. ff. de ficca. vbi dans poculum ad concipiendum si mortua fuerit mulier non tenetur pœna mortis sed mitiori vt relegationis, nam ibi quinquennio relegatus, sed dic quod ibi non fuit in dolo licet causam mortis dedisset sed in culpa, præfata autem (cum dolo fecisset) procedunt ideo ratione culpe mitius fuisset punitus, in d. §. ea tamen adiectio & vide pro hoc Cæpol. in d. consil. xxxvj. vbi de dante poculum vt mater faciat abortum si moriatur an de occiso teneatur & per Marsi. in l. j. §. diuus. ff. de ficca. & in l. si quis necandi. C. eo. & vide de intellectu d. §. ea tamen adiectio & materia poculi amatori & veneni per Paul. Gril. in tracta. de fortileg. xij. q. vbi plene, sed contrariari in hoc videtur text. in l. si qs. §. qui abortionis, ff. de pœn. a qua lege fuit sumpta, consti. amatoria pocula, in quibus siue amoris causa siue abortionis detur poculum dans vltimo supplicio punitur. Ecce ergo fuit causa mortis & tamen non fuit in dolo sed culpa cum non volebat mulierem occidere & tamen pœna mortis punitur vt ibi, Barto. in d. l. iij. respondet quod ibi dabat operam rei licite ad concipiendum Sed in d. §. qui abortionis dabat operam rei illicite licet non fuerit in dolo sed culpa, sed vere dici posse quod ex quo ibi dederat poculum vt faciat abortionem quod fuit in dolo & non culpa, nam aut facta est abortio hominis animati & tunc apparet in dolo fuisse occidendi hominem & tunc iure communi pœna capitis punitur licet non statutario vt per Ang. in glo. ex interuallo ij. col. aut moritur mulier & tunc aut facto abortu & tenetur propter abortum & ob mortem mulieris Aut moritur mulier propter poculum & tunc et animus ad effectum est productus ex quo mortua muliere mortuus est existens in vtero, & sic animus semper ad effectum fuit deductus cum facto ergo dolus deprehenditur & ratione doli tenetur ibi & animi vt dicitur in l. Cicero. ff. de pen. in prin.

vbi ex quo dolus in faciendo abortum mulieri punitur pœna capitis secus si non dolo sed ex alia causa vt ibi in.§.j.& i l. si mulierem.ff.de sicca.obstat tamen text. ibi de amatorio poculo nam licet non dolo, tamē si mors fuerit secuta tenetur vltimo supplicio,& sic pro culpa idem in poculo abortionis cum quo ad mulierem nō fuit in dolo occidendi sed culpa licet in consequentiā puer moriatur, & ideo erit speciale ob malum exemplū vt morte secuta de occiso teneatur Et ideo dabat operā rei licite & tunc mitiori pœna punitur d.l.iij.& Math.
104 in d.cōsti. amatoria pocula in fi. †Aut dabat operam rei illicite & tūc regulariter non punitur pœna mortis propter culpam l.in l.cornelia.ff.de sicca. & l. si mulierem. ff.eod.titu.& d.l.Cicero.§.j.& l.diuus.ff.de var.& extraor.cog.& l.penulti.C.de sicca. capit. sicut dignum lo ij.de homicidio vbi traditur Ana.in consi.j.& post eum Bolog. Ang.in consi.cclxxxviij.dixit nullibi reperiri casum propter latam culpam capitaliter quem puniri licet Augu. post Angel.in glosa.scienter & dolose in principio ponat quosdam casus & Mar.in d.l.in lege cornelia.§.cum quidā in fi.ff.de sicca.fallit tamen vbi lex exprimit ꝙ pro culpa puniatur pœna mortis secuto homicidio propter cām statuens,ita vt propter malum exemplum, & ita procedit d.§.q̃ abortionis & d.consti. amatoria pocula.vbi vero lex non exprimit non punitur pœna mortis sed mitiori vt supra dictum est & de intellectu d. iuriū dicte l.iij.§.ea tamē adiectio & dicto.§.qui abortionis vide plene per Paul.Grillan.in
105 tra.de sortile.q.xij.& q.xiij. †Quid aūt si dolose dat poculum vt faciat abortionē & mulierem poculum sumpsit qua pœna teneatur dic alia vt in d.§.qui abortionis & d.cōsti.amatoria pocula & ibi per Mat.
106 †Sed qd si mulier acceperit aliqua medicamina vt non conciperet an teneantur de homicidio tex.in c.si aliquis de homi.dicit teneri tanquam homicidam vt ibidem traditur per scribētes.Dic tamen ꝙ mitiori pœna puniri licet quo ad pœnā vero canonicam ex hoc incurrat in irregularitatē sicut dicitur in intellectu c. ij.de homi. in vj. & traditur in ca. presbyterum de homi.& ita tenet Mar.in d.l.si mulierem & traditur per Paul.Grillan.in fin. xij.q.& xiij. q.per totam vbi de pœna tam iuris ciuilis quam canonici & irregularitate & excommunicatione.& de faciente se castrari & spadonē vt non generet qua pœna puniatur dic vt in l.iij.§.qui hominem & in l.lege corne
107 lia.§.constitutū.ff.de sicca. †Et an & qñ mulier faciens abortū teneatur pœna capitis, Dic ꝙ aut dolo & tunc aut partus erat animatus,& tūc tenetur pœna ordinaria secundum ius cōe & non statutario vt supra dictū fuit & per Marsi. in l.pen.C.de sicca. Aut nō erat animatus & tunc extraordinē d.l.diuus.ff.de extraord.crimi.d.l.si mulierē. & d.l.Cicero.§.j. quæ iura ita intelligit Marsi.in d.l.si mulierem.fallit nisi accepta pecunia faceret nā pœna capitis punitur vt d.l.Cicero.in prin.ita Bar.& Ang.in d.l.diuus Panor.Ana.& Fely.in d.c.si aliquis de homi.Ana. in consil.j. & post eum Bolog. no.glo.in cap.consuluisti.ij.q.iiij.Panor.& alij in d.cap.sicut dignum lo ij de homi.vbi Fely.& per doct.post Bal.in l.quod dicitur. ff.de lib.& po.Alber.in l.qui de vtero.ff.de sta.homi.Ang.in glo.ex interuallo. Limita vt per Fel.in d.c.si aliquis.nisi medici dicāt mulierem morituram nisi poculo aut aliter fiat abortus etiam animatus nam pro salute mulieris excusatur vt per Simo.Brix.in clem.j.de homi. vbi disputat & supra fuit dictū in j.par. idem de viro dante calcē in vtero mulieris ex qua fuit secutus abortus vt si dolo pœna capitis puniatur alias non vt supra fuit dictū & in locis supra allegatis Ang.& Saly.in l.pen.C.de siccar.& Bo-
108 ni.in rub.de homi. †Itē dicitur causam prebere mortis propinquā si de ponte aut ex alto aliquem præcipitauerit & submersus aut laxatus intertij.l.qua actione.§.celsus.ff.ad l.aquil.vbi idem si puerum illi dat ad petram & mortuus fuerit idem si vnus tenuit alius occidit vt in l. item mela §.si
109 celsus.ff.ad l. aquil. †Item dicitur causam mortis prebere si quis per vim voluerit ingredi possessionem alicuius & in ingressu quis mortuus fuerit nam tenetur de occiso l.quoniam multa.C.vnde vi.Cæpo.
110 in consi.xxxvj. †Item dicitur cām mortis prebere si quis de homicidio accusetur ꝙ sempronium occiderit qui viuit & aliqs celet eundem semproniū vt mortuus appareat & condemnetur accusatus,quod si fuerit condemnatus & ille postea viuus appareat celans tenetur de homicidio tanquam dans causam mortis ita dixit Boni. in rub.
111 quid si accusatio. †Itē dat causam mortis iudex qui immodice torquet vel imponit noua genera tormentorum vt carnes scindendo, nam si taliter tortus moriatur tenetur de occiso iudex vt per Pari.in tra. ctā.sindica,in verbo tortura versi.an si offi-

cialis car.cxij.vbi etiã si propter mẽbri incisionem moriatur an teneatur de occiso in fi.d.verf.& per Bald.in l.i.C.de emẽd.seru. & per Brun.in tracta.indicio. secunda par. secunda.q.prin. vbi dicit iudicem decapitãdũ,si mortuus fuerit taliter tortus & Marsi. in l.i.in prin.ff.de qõ. & si per immoderatã torturã moriatur an & quãdo teneatur pęna capitis dic vt per Bru.vbi supra qui plene hunc passum disputat & Ange. in glo.fama publ.in materia torturæ & supra fuit dictum in tali materia & extat.c.reg. incip.si iuste appellauerit vbi vide si moriat' in tor-
112 tura interposita appellatione. †Idem iudex tenetur tãquam dans causam mortis si fingat aliquẽ mittere ad supplicium vel fingat torquere vt terreatur nam si moritur tenetur de occiso vt per Par.in tracta.sindic. in verbo tortura ver.sequitur car.cxxxvi. Marsi.in l.de minore in prin.ff.de quæstio.
113 †Item causam mortis præbet & de occiso tenetur nuncius portãs literas alicui ad occidendum aliquem,nam occidendo nuncius tenetur de occiso.Idem si quis fuerit in uestigator & explorator vbi occidendus moraretur & denunciauerit esse in tali loco & inimici vadant & occidant eum nam talis pœna mortis tenetur glo.& Barto.in l. si sciente.ff. de parri.Cyn.& Saly.in l. non ideo minus vlti.car.C. de accusa.ver. viso Bald.in l.i.§.ne autẽ.C.de cadu.tollẽ.Ange. & Aug.in glo.semper.mand.iij. col.ver.vi. q̃ro Bar.in l.i.§.incidit.ff.ad turpill. Marsi. in§.l.i.§.præterea.ij.col.ff.de sicar. & in d.l. si scientem.ff.de parr.& in fin.clxxxi.& in consil.xxvij.ij.col.Roma.in sing.cclxxiiij. incip.fui interrogatus.Bar.in l. aut qui aliter.§.pen.ff.quod vi aut clam.facit tex.in l. si ego.ff.eo.quem allegat Bald.in d.§.ne autem.ad hoc quod si mando tibi ut mandes alij vt occidat omnes tenemur ego tu & ille ex quo tu es tanquam nuncius meus &
114 Angel.in d.vj.q. †Idem si quis scit vbi aliquis latitat & ipsum inimico indicet & vadat & occidat eum nam tenetur indicãs de occiso quasi mortis causam præbeat vt per Bal.in l.ob hæc verba.ff.de infami.vbi multa in hoc & per Iaso.in l.i.iiij.col.C.de
115 ser. fugi. †Item causam mortis propinquam præbet ille,qui aliquem dolo & animo occidendi impulit, aliquem habentem gladium in manu & se aut alium percutiat gladio & occidat vel det caput ad lapidem & moritur nã tenetur de occiso ut per Angel.in l.si gemina.ff.arbo.fur.cesar.secus autem si inimicus in sequatur inimicum & ille cecidit & se occidit nã tunc non est causa propinqua vt pœna ordinaria teneatur sed mitiori cum alius impellat ad causam vt dixit Andr.in dicta constitutio. terminũ vitæ.secus si ipse impellat & occidatur.vide Mathe.in constitutione.si quis aliquem. vij.not.& per Alex.post Bar.in d.l.si gemina & Bar.in l.pecoribus.ff.ad l.aquil.& ibidem in d.l.si gemina.si percutiat in celatina & sui reuerberatione percutiat in capite et moriatur nam dicitur dare causam morti vt in l.item mela in princi.ff.ad l. aqui.vbi Flor.& per Mathe.in dicta constitutione si quis aliquem & Angel. in glo. percussit.
116 †Item auctor rixe & caporalis dicitur præbere causam propinquam homicidio si per socios homicidium fuit perpetratum l. quoniam multa.C.ad l. Iul. de vi.l.iij.§. itẽ is cuius.ff.de sicar. Idem in eo quod est caput seditionis si propter talem concitationem tumultus in populo sequatur homicidium vt fuit in Barraba d.l.iij.§. itẽ qui author seditionis l.capitalium.§. nonnũquam & ibi Bar.ff.de pe.& i l.i.C.de sedi.Thom. Gram.in vo.xix.vbi intelligit quãdo principaliter animo concitandi tumultum & faciendi seditionem secus si in consequẽtiam & incidenter & per Marsi.in l.i.§.diuus.ff. de sicar.& in l.i.C.eo.& sing.ccxlvij. & singul.clxxvi.vide Boni.in rubr.de homic.& Bar.in l.constitutionum.ff.de appella.& in l.iiij.§.adiectum.ff.vi bono.rap. & Bald.in l.i.& ij.C.de edend. & in l.fallaciter.C. de abolit.Alex.post.Bar.in d.§.nonnunquam.
117 †Item mortis causam præstat officialis qui indebite torquet & tortus moriatur in tormentis si dolose fecit ut per immoderatam torturam deficiat tortus nam pœna capitis tenetur vt per Gandi.in rubr.de quæstio.vj.colũ.verfic.sed quid si iudex.Bel.in rubr.de quæstio.xvi.colũ.in pract. Boni.in rub.de perseueran.in fi.Angel.in glo. fama pub.viij.q.& post eum per Aug.& Bernar. & in versi.tertio q̃ro an semel tortus Barr. in l.quæstionis modum.ff.de quæstio.Cyn. Bald.& Saly.in l.gracchus.C.de adult.Bal. in l.i.C.de mend.ser.& in l.milites.C.de q̃stio.Par.in tract.sindi.car.xxxv.ij.col.ver. quidam & car.cxij.in verbo tortura versi. an si officialis in fi. vbi etiam si rũpatur funis aut trabs & mortuus fuerit an iudex teneatur & versi.an stetur dicto torti vbi de officiale suspendente statim propter iram quod eadem pœna punitur ut per Bald. in rub.& in l.i.C.de pœna iud.qui ma. iud. & vide plene per Bru.in tracta.indi.& Par.v.

q.prin.ver.vis.aduertat cum seq.& seq.col, & vide per Bal. de Periglis in tract. quæstio.vlti.q.& plene per Marsil. in d.l.quæstionis modum & in practi. in.§. expedita pen. col. vbi etiam de eo qui propter malã ligaturã in tortura Alciatus cecidit & mortuus fuit an iudex. teneatur in quibus concluditur si dolo torquet & deficit in tortura totus tenetur iudex pœna capitis si autem culpa & excessit mitiori pœna & in regno extat.c. si quis iuste vbi si contra formam.c.habetur quæstio torquet iudex.Idẽ si appellat iuste & non admittitur si deficit pœna capitis tenetur nec aperit siue dolo siue culpa si excedat & indebite & præter

118 formam torquet, † Et quid si iudex cepit aliquem & carcerat illum & carceratus se suspendit an iudex teneatur tanquã dans causam mortis dic vt per Par.in tract.sind. car.xciij.i.colũ. in præmissis autem exemplis de dante causam mortis aut dolo & pœna capitis tenetur aut culpa & mitiori & semper intelligas quando est causa immediata mortis vt per nonnulla exempla tradit Cepol.in consil.xxxiiij.& seq.,quo ad vero ad irregularitatem etiam si dabat operam rei licite si erat causa propinqua dicitur irregularis vt in cap. presbyterum de

119 homi.& Fely.in cap.de cetero eo. †Septimo quæro an detur distinctio personarum ex vtraqꝫ parte occidentis & occisi & pœna alteretur minuatur aut augeatur ex qualitate personæ.Dic quod non sed ita tenetur de sicarijs masculus sicut fœmina & econtra & ita punitur pœna const.terminũ vitæ. fœmina sicut masculus l. cicero.ff. de pœnis l.si mulierem.ff.eo.l.penul.C.de sicarijs.& licet in dicta consti.dicatur quicunqꝫ alium fuerit aggressus, & sic in masculo loqui videatur, tamẽ ex quo homicidium,ita congruere potest fœminæ,sicut masculo masculinum concipit fœmininum, vt ad fœminam extendatur licet aliqui teneant ꝙ in legibus locum habeat,& non in statutis l.qui cunqꝫ.C.de seruis fugitiuis l. si quis in tantam.C.vnde vi.vbi traditur ita per Gandi, in rubrica de var.quæstioni.in male.iij.col, versi.quæstio talis insurgat Tamen doctores concludunt quod vbi sumus in materia indifferenti quæ potest vtriqꝫ sexui competere masculinum concipit fœmininum etiã in statutis,secus tamen quando tantum conuenit masculo,& non fœminæ de quo tamẽ per Bart. & alios in d.l.quicunque,& in d. l.si quis in tantam.& in l.i.C. de rapto.virgin,vbi ita locum habet illa lex in fœmina rapiente masculum,sicut in masculo rapiẽte fœminam,Bartol.in l.iura.ff. de legibus. Bald.in l.raptores.C.de episcop.& cleri.Iason.in l.ij. colum. lxxvi.C. de iure emphite.Marsil.plene in l.si quis necandi.C.de sica.& in d.l.i.C. de rap.virg. car.xij.in glo, in ver. sponsa. & in l. si quis viduam.ff. de quæst.& in singu.xx.in sing.xxxix.& consil.lxxxv. Cardin.in clemen.i.ix.q. de homic.Boni.in rubr, quid sit accusatio. versicu.sed quid statutum.Deci.plene in l.fœminæ,in prin.ff.de regu.iuris.Socin.in tractatu aslent. in reg.cclv. Alexand. in consilio cxxxv.i.volumi.Ancha.in consil.cxi. Ange.in consilio cxci. Socin.in consilio lv.iij. volum.Cepo.in consil.xxvi.in quibus plene traditur an & quando in statutis, & penalibus masculinum concipit fœmininum, & sic consti.regn.terminum vitæ,siue dicatur statutum regni, siue ius commune,vt supra fuit dictum comprehendit fœminas occidentes eodem modo constitu.reg. si quis aliquem , comprehendit mulierem percutientem & vulnerantem, nec interest liber sit an seruus qui occidat,humilis, aut in dignitate positus , nam omnes tenẽtur eadem lege cornelia , licet iure communi minori pœna puniebantur nobiles, & in dignitate constituti quam humiliores , & serui , nam hij bestijs subijciebantur,illi in insulam deportabantur cum publicatione bonorum, l.iij.§.lege cornelia.& l.penultima.ff.de sicar. hodie vero in regno non fit distinctio quo ad pœnam,sed tantum quo ad modum, & qualitatem pœnæ , nam omnes moriuntur , tamen nobiles decapitantur , humiles vero furca suspenduntur,vt in dicta constitu.terminum vitæ. & in cap.i.§. si quis aliquem.de pac.ten.sic & aliter puniuntur nobilis & humilis in constitutione qui dolose, quam intellige si homo non occidatur , & moriatur in domo ex incendio, nam tunc per simplex incendium aliter punitur unus quam alius l.fin. & l.pedius.ff. de incendio ruina naufragio. secus si homo fuerit mortuus,nam tunc propter mortem vterqꝫ punitur ad mortem,cum distinctiõe furce, aut capitis,vt supra, datur etiam distinctio , vt in constitutio. vt dignitatum , nam maiori pœna punitur humilis verberans nobilem quam nobilis rusticum idem in inferente atrocem iniuriam,vt in l.fi.ff.de iniurijs.& in varijs alijs locis datur distinctio personarum, & vide per Mathe.in dicta constit.

121 qui dolose, † Item ex parte occisi nulla datur distinctio , nam ita punitur occidens.

fernum, aut fœminam sicut liberum, & masculum, siue in dignitate sit siue non vt in l. i. in fine. §. præterea. ff. de sicarijs. ibi, & qui hominem occiderit punitur nulla habita differentia cuius conditionis hominem interemerit ibi glo. & in l. inde neratius. §. si dolo. ff. ad legem aquiliam. In tãtum q nec etiam domino licet seruum proprium occidere l. circuncidere. §. seruo. ff. de sicar. vbi Marsil. & per eundem. in l. i. in princip. ff. eodem. Immo occidendo seruum punitur ad extimationem serui vltra q pœna mortis teneatur, vt per Specula. in titu. de iniu. & dam. da. §. ij. versic. sed nunc. & d. §. si dolo. tamen etiam occidens liberum tenetur ad interesse, & extimationem operarum, vt per Marsil. in consi. cxv. & consi. cxxvij. et Specul. in d. §. ij. versic. sed nunc. Item non refert cognitus sit an incognitus qui occiditur, vt per Bonif. in tit. de insult. & percuss. vij. colum. & in titu. quid sit accusatio. xxi. colum. idem si volentem, aut nolentem occidat, vt per Bonifa. in titu. de insult. & per Cuma. in fine. vi. col. & per Marsil. in princ. l. i. prima amplia. ff. de sicarijs. alteratur tamen pœna ex qualitate occisi, nam in plus punitur, & maiori pœna occidens doctorẽ, militem, comitem, aut baronem quam rusticum, vt per Marsil. in dicto consil. cxv. ij. col. comprobatur ex d. constitu. vt dignitatum. per quam in plus punitur rusticus verberans nobilem & militem, nam punitur pœna manus, quam puniatur miles rusti-
122 cum verberans vt ibidem. † Item plus punitur occidens hominem bone vitæ, quã scelestum, & peccatorem, nam talem occidere est sacrificium auctoritate. Exo. xxij. non pacieris maleficos viuere, quod intellige ordine iudiciario, vide no. in clem. i. de homi. & c. ij. &. iij. de homi. & Mar. consil. xi. ij. col. Item plus punitur occidens christianum quam paganum, & infidelem, vt not. glo. in c. rebaptizare. de conse. dist. iiij. licet glo. in c. si habes. xxiiij. q. iij. dicat q maius peccatum est occidere paganum quã christianum bonum, nam paganus amittit animam & corpus, christianus vero bonus corpus tantum, per constitu. vero si damna clandestina. magis punitur villa si reperiatur occisus christianus quam paganus vel sarracenus si nescitur a quo vt ibi, & in c. regn. incip. Item statuimus, vt consti. Item magis punitur occidens infantem quã maiorem natu cum crudelius sit, vt in l. pe. vbi Saly. C. de fica. item magis punitur occidẽs clericum q laicum, vt not. gl. in c. sicut qui, xvij. q. iiij. idem occidens monialem q laicã, de quibus per Mars. in d. l. i. §. præterea. ff. de siccar. & in. l. i. x. cart. versic. redeundo ad tex. C. de rap. virg. item magis punitur occidens episcopum aut cardinalem quam purum clericum vt in clemẽ. i. de pen. & in c. felicis eo. in vi. & ibi Card. dicit puniendum per principem secularem c. sunt quædam. xxiij. q. v. vt xvij. q. iiij. c. si quis deinceps. & c. qui subdiaconum & d. clem. i. & per Cur. in consil. xx. de intellectu. d. clem. i. & d. c. felicis. item magis punitur occidẽs propinquos quam extraneos. l. i. & fin. ff. de parri. item magis occidens hominem rectũ quam monstruosum & magis natum in mũdo quãm in vtero existentẽ vt traditur per doct. in l. quod dicitur. ff. de libe. & post. & in c. si aliquis. de homic. & supra fuit dictũ.
123 † Octauo quæro prędicta circa alios extraneos occidentes quid si seipsum occidat an puniatur eius corpus mortuum ea pœna qua puniri debebat si extraneum occidisset vt decapitetur aut furca suspendatur tex. in l. ij. C. qui testam. face. po. videtur ex eo colligi q sic & hoc etiam tenet Roma. vt refert Ias. ibi. Cyn. tamen ibi dicit q non & Bal. ibi dicit puniri arbitrio iudicis & in l. i. C. ne ex delt. defun. imo. in l. defuncto. ff. de publ. iud. Fely. in c. significasti. de senten. ex cõi. & Ias. in l. i. circa prin. C. de ser. fugi. sed per titu. ff. & C. de bon. eor. qui sibi mor. cõsci punitur q aut tedio affectus, seipsum interfecit & non punitur pœna publicationis bonorum aut existens reus criminis se occidat & non habet hęredem pœna publicationis bonorum punitur. l. qui rei per totam & per totum tit. ff. de bonis eorum qui sibi mor. consci. & in l. ij. C. qui testa. fa. po. sed quia hodie non datur publicatio bonorum vt dicunt docto. in d. l. ij. & per Bart. in d. l. qui rei. §. si. non insisto. & de alijs pœnis quomodo punitur seipsum occidens: dic vt per doct. in d. l. ij. & in d. c. significasti. & in apostil. ad Bart. in rubr. ff. de bon. eo. & per Bar. in l. si quis aliquid. §. miles. ff. de pœ. et in l. transigere. C. de transa. & vide pena puniatur vt per Corn. in consil. cxcv. ij. volu. Amplia q nõ licet seipsum occidere etiam vt euitet peccatum vt per Panorm. in c. ex parte de sepult. Amplia etiã in bãnito nam non licet seipsum impune occidere, vt per Ias. in l. i. C. de ser. fugi. circa prin. i. col. post Bal. ibidem vbi multa per eum Alexã. post Bar. in l. liberto. §. ammissione. ff. de capi. diminu. & per Boni. in rubr. de insul. & percu.
124 vi. col. ver. sed quidam seipsum. † Et an

clericus seipsum percutiens efficiatur irregularis vel fit excommunicatus? dic ut in c. si non licet. xxiij. q. v. & per Fely. in c. contingit. vlt. no. de sen. excõi. Car. in clem. i. in prin. iij. no. de relig. & ven. sanct. & in d. c. contingit idem si mutilauit seipsum vt in clem. i. xix. q. de homi. vt per Ang. in l. sed si damnum. §. fi. ff. de pecul. & vide quæ habẽ
125 tur post Bal. in d. l. i. & Ias. post eum. † Et qualiter puniatur carceratus qui se laqueo suspendit & an tunc custos carceris teneatur? dic ut per Ang. in glo. qui iudex retine ri & carcer. iussit & in glo. fama publica. & quid si carceratus noluit cõmedere ut famæ pereat qualiter puniatur? dic ut p Bald. in pra. in tit. de qõ. xxxij. colũ. & seq. & ibi de occidente se uel attentante & de volẽte se ab alio occidi fuit supra dictum, & per Mar. in l. i. in prin. ff. de sicar. & in rub. ff. de
125 fideiu. nu. ccvij. † Et quid si ponat seipsum in brachijs inimici an occidi possit dic ut per Par. in verbo compositio ver. an
127 si delinquens. † Sed quid si voluerit se occidere & occursu hominum se non occidit an puniatur Cy. Ias. & alij in d. l. ij. tenẽt q sic & post Bart. in rubr. ff. de bon. eo. ubi dicunt puniri ac si seipsum occidisset per tex. in l. ij. §. si autem. ff. eo. & ibi glo. & in l. omne delictum. §. qui se vulnerauit. ff. de re mili. & in l. si quis aliquid. §. fi. ff. de pen. & vtrobiq per Bar. & per doct. in c. i. & ij. de torneam. sed quia hodie in regno per cõsti. asperitatẽ. & in alijs partibus ex generali consuetudine & statutis non punitur atten tatum? dic puniri extraordinem et ita alias consului in quodam se suspendere uolens & occursu hominum viuus euasit per d. §.
128 sic autem & d. consti. †Nono quæro de occidente personas coniunctas qualiter puniatur, dic quod descendentes occidentes ascendentes in infinitum & econtra tenentur de parricidio l. i. ff. de parricid. & l. i. C. de his qui filios vel par. occi. & ibi glo. & dico quod de parricidio tenentur omnes persone numerate in d. l. i. & p Bel. in prac. in rub. quod dictus titius. viij. col. & per Boni. in rub. de parr. & Panor. in c. i. de parr. g fil. occi. & declara personas vt per Mar. in d. l. i. ff. de parr. item filius qui emit uenenũ vt patri daret licet dare nõ potuit tenetur de parricidio d. l. i. C. eo. l. i. & insti. de pub. in d. §. alia. & medicus qui scienter & dolo se dederit filio venenum vt patri daret eadem lege tenetur l. ij. ff. de parr. secundum vnum intellectum & l. iij. §. i. ff. de sicar. & creditor mutuans scienter & dolose pecuniam filio vt emat venenum vt patri daret vel cum pecunia faciat ipsum occidi & fide iubens inuenta pecunia. & proxoneta l. scienter. ff. eo. Boni. in d. rub. de parri. intellige tamẽ morte secuta alias mitiori pœna tenerentur per ea quæ supra dicta sunt & p Saly. in d. l. i. C. de parr. licet Bar. in d. l. i. ff. eo. quod eadem pœna de quo per Felyn. in tra. de cona. & Ang. in glo. ex interuallo & post eum habetur & per Cepo. vlt. cõsil. ut consumatio delicti requiratur, & non atten tatio vt per Alexã. post Bar. in. l. vtrum. ff. de parri. & ibi per Marsi. nisi statutum imponat pœnam pro tractatu nam tunc non re quiritur consumatio delicti vt puniatur pœ
129 na statuti. † Amplia prædicta in extraneo mandante filio vt patrem occidat nam mãdans tenetur de parricidio ut per Cepo. in consil. xxxvi. & quid econtra si filius mãdat alteri extraneo an teneantur de parricidio uel auxilium prẽstat filio? dic ut per Ang. in glo. & dicto maleficio. iij. col. versi. quid econtra & per Ioã. de Arn. in v. caute. Amplia etiam vt de parricidio teneãtur ne dum occisores sed etiam consi. & participes delicti vt in d. l. vtrum. ff. de parrici. & Boni. in d. rubr. de parri. idẽ in fratre sciẽ ter tractatum mortis fratris aut patris & econtra & nõ reuellante. l. frater. ff. de parri. vt tamen mitiori pœna puniatur vt ibi, non enim latet scrupulo societatis occulto qui manifesto facinori desinit obuiare. c. si
130 cut dignum. de homi. † Idẽ in seruo nõ reuelante tractatum in mortẽ domini & in monacho non reuellante tractatum in mortem abbatis & vassallo domini & in sciente tractatum contra principem aut rem publicam aut patriam & ciuitatem aut cõtra papam aut contra ecclesiam nam tenentur secundum Bar. in d. l. vtrum in ceteris uero dicit non teneri ex simplici scientia si non reuelat vt per Ang. in d. l. frater & Areti. in stitu. de hæred. quæ ab inte. defer. §. interdũ & per Mar. in d. l. fi. & sing. clxiiij. & in d. l. vtrum plene tradit. Ang. in gl. che hai tradito la tua patria versi. quod crimen in quibus locis dicunt animam Bart. sepultam in inferno ex hac doct. quoniam, & in talibus criminibus ex simplici scientia non teneri pœna capitis & per Fely. in c. de cetero vlti. col. de re iud. & in c. quanto de sen. excõ muni. & in c. ij. de hære. & in c. i. de off. delega. ubi etiam per Deci. & per eundẽ reg. culpa caret. ff. de regu. iur. & per Marsil. & Alex. post Bar. in d. l. vtrum & cõsuluit Deci. in cõsi. xi. in additis vltima impressione.

131 † Amplia etiam in occidente patrem spiritualem ut teneatur de parricidio vt per Alex.post Bart.in l.diuus.ff. de parricid.& ibi in fin.per Mar.& in sing.ccxv.Alex.in consi.cxliij.secundo volum.vlti.col.& per Par.in tract.sindi.car.xviij.in verbo ad vl
132 terium in fin.iij.col. † Amplia etiam in Pilato occidente Christum patrem vniuersalē vt prosequitur, Ludo.montal.in tract. de reproba.sentē.Pila.ver. & hæc sufficiūt in versic.& propter hoc Pilatus vbi etiam de patre spirituali & de pœna parricidij & de iudice iniuste condemnante ad mortem vt eadem pœna puniatur l. pen.§. militi.ff. ad Liu.repetun. Anan.in c. accusati. de accusa.& tradit ibi Montal.quod miraculose pœnā. parricidij substinuit Pilatus ex quo eius corpus fuit per terram ductum a duobus bobus in lacu proiectum ut referunt.
133 †Amplia etiam in occidente officialem ciuitatis nam tenetur de parricidio vt per Pari.in dicto tracta.car.xxxij. in verbo ciuilitas.ij.col.allegat Cyn.in l.si non conuicij.C.de iniur. Bal.in l.si.C. de incolis & p eundem Par.in dicto tract. de officio sindi. in verbo officialis finito versic.statutum & in prin.tracta.de offic.sindi.versi. per sindi
134 catores. † Amplia etiam in patre naturali tantum nam de parricidio tenetur cum natura omnibus sit communis ut per Bart. & Alex.in l.iij.§.quia semp aut.l. quia sem per.ff.de in ius vocan.Roma.in sing.incip. homicida ver.qro tu.Amplia etiam in filio naturali bastardo nam si pater eum occidat tenetur de parricidio vt per Bald.in l.cum acutissimi.C. de fideicō.:& in c.i.si de feu. fue.controu.x.colū.vbi fuit combusta monialis quædam occidens filiū suum, & per Bald.in l. ex hoc iure.ff. de iusti. & iure & in.l.hoc accusare.§. omnibus.ff. de accusa. Barb.post Bal.in.l.fi.C.de natur.lib. Ange. in gl.ex interuallo circa fi.Alexā.post alios in l.ex facto.§.si quis rogatos.ff. ad trebell.
135 ubi plene. † Amplia etiam ꝙ si filius cō miserit maleficium & delictum nam pater non potest filium delinquentem occidere nec inseuire in filium ad mortem ut est tex. in l.i.§.inauditum.ff.de sicar.immo si ita se uiret non præsumeretur eius filius & econ tra ut per Albe.in l. eum qui probabilem. C.de episco.& cler.per illum tex.& ideo si filius verberat patrem aut pater stuprat filiam nec ille est pater nec ille est filius cum pater magis diligat filiū ꝙ seipsum vt per multa limitia tradit Mar.in d.§.inauditum.
136 † In ūm est hoc quod si pater præsentet filium delinquentem corā iudice vt occidatur est liberandus a morte per tex.in l.milites agrū.§.desertorem.ff.de re mil. ita dicit Saly.& Pau.per illum tex.in l.propter insidias.C.qui accus.nō po.per quem dicit eua sum quendam filium a patre præsentatum & hoc datur ī cautelam, per Cepo.in caut. prima ad euadēdum a morte filium,attamē nō est tuta cautela in alijs delictis ꝙ in eo ī quo text. loquitur licet ea vsus fuerim sperās remissionē a parte pro vt fuit secuta ex quo inter consanguineos, & de occisiōe cu iusdam serue agebatur,& per Fely.in c.accusalti.vlt.col.de accusa.Augu.post Ang.in
137 glo.necnon ad querelā.vij.car. † Et dixit Ang.in l. si adulterium cum incestu.§.si betto in fi.ff.de adulter. quod si filius cepit patrē bannitum & eum duxit ad iudicē nō debet mori ob præsentationem filij p d.§. desertorem vide per Marsil.in d.§.inauditum.& in l.i.§.ad quæstionem.v.colū.& in l.unius seruus nec si in fine.ff. de quæstioni
138 bus. † Idem dicas in patre,& matre de linquentibus nam non licet eis parentes occidere per d.§. inauditum & ideo si mater fuerit adultera non licet filio eam occidere vt per Ang.in glo.che hai adulte.la mia don. vbi nec etiam fratri sororem nec auo neptem licet occidere & per Mars.in l.i.§. item diuus.ff.de sicar.no.in capitulo latorē.
139 xxxiij.quæstione secunda. † Limita tamen in filia adultera nam licet patri eam impune occidere repertam in adulterio vt in l. patri & in l. nec in ea & in l. quod ait lex.§.penulti.& fin.ff. de adulter. Ange.in d.glo.che hai adulter. la mia don.i.&.ij.colum.Marsi.in d.l.i.in principio tertia limita.& in l.patre uel marito.ff.de quęstio.Mathe.in consti.'pacis cultum concurrentibus tamen his de quibus per Ang. in dicta glo. & Mar.in d.l.patre vel marito,et vide per Bel.in rubri.de leno.iiij.colum.& Marsi.in l.i.C.de rap.vir.in principio. Quid autem in filia vidua vel nupta an liceat patri eam occidere si stupretur ꝰ dic vt per Alexand. post Barto.in l.nec ea.ff.de adulter. & Angel.in d.glo.ij.colum.& Mar. in dicta l.patre & in d.l.i.C.de rap.virgi.& ibi an patri liceat stuprantem filiam occidere et per Panormi. in capitulo veniens lo secundo
140 de sponsal. † Facit ratio nam ex quibus causis potest filius, & filia exheredari ex eisdem causis amittit ius parricidij, vt tradit Bar.& Mar.in l.diuus.ff. de parricidijs, sed filia potest propter turpem vitam exheredari, vt traditur in l. si filiam tuam,

& in l.in arenam.vbi Iason,C.de inofficio. testamento.ergo pater occidens eam nō tenetur de parricid.sed alia mitiori pœna, vt
141 d.l. diuus. † Limita etiam in filio committēte causas ingratitudinis de quibus in §.causas.in autentica vt cum de appel.cogno.& ideo si concubuit cū vxore,& econtra in patre concubente cum vxore filij, & nedum cum vxore, sed etiam cum concubina si pater occidat filium, & econtra non tenentur de parricidio sed alia mitiori pœna vt in tex.d.§.diuus & ibi per Bar.& Mar.& Iaf.in l.ius autem ciuile.pe. col.ff.de iusti,& iu.Petr.Girar.in sing.ij.incip,tu scis ꝙ in præcedenti & per Marsi.in l.i.in prin.xx.limita.& in l. circūcidere.§. seruo.ff.de sicar.& in l.si quis viduam.v.colum.versi.item facit.ff.de quæstio.& intellige vt per Mar.in d.l.diuus quando in continenti fecerit & in fragranti occiderit secus si ex interuallo nam tūc teneretur hac lege Ang.in l.gracchus.C.de adult.& l.marito.ij.respō.& l.si adulterium.§. pen.ff.de adulter.intellige etiam quando scienter filius & econtra adulterat vxorem aut concubinam patris & econtra, secus tamen si ignoranter nesciens illam vxorem aut concubinam patris & ecōtra vel nesciat illum fore suum patrem vt quia de nocte occidat patrem aut in conflictu aut ducentem alium habitum in consuetum nam tunc non tenetur de parricidio ita glo. & Bald. in c.i.v. colum,quibus mo.feu.amitti.Petr.Girar.in d.ij.singu.faciunt tradita per Bar. in l.item apud labeonem.§.si quis virginem.ff.de iniur.ibi Alex.post Bar.& Ang.in glo.scien-
142 ter & dolose. † Limita etiā in filio proditore regis patriæ aut ciuitatis nā per proditionem et rebellionem amittit ius agnationis & cognitionis l.postliminij.§. filius. ff.de cap.& post.reuer.Bart.in l.fi.ff.de recep.And. in c.i.§. de receptatoribus de pa. iura.fir.Mathe.in constit. patarenorum.& ideo cessat lex pompea de parri.l.i.ff.eo.ꝙ hoc text.in.l.minime.ff. de relig. & sump. fun.& ibi gl.& Bar.Panor.in c.peruenit.i. colū.de im muni.eccles.glo. in c. fortitudo. xxiij.q.iij.Petr.Girar.in d.ij.sing.quod in telligę patriam defendendo & non aliter. tamen videtur contra illum text.vt ibi per Alexand.post Bar.& per Bal.in l.si adulterum cum incestu.§.liberto.ff.de adul. Imo. Auge.& alij in l.triticum.ff.de verb.oblig. Alexand.post Bar.in d.§. liberto Panor.in consil.ciiij.Cepo.in consil.v. antepen.colū, Marsil.in l.i.§.præterea.ix.colum.versicu.

alius est etiam effectus inimicitiæ nam licet
143 alias.ff. de quæstio. † Limita etiam in patre & filio bannito nam cum licet eum occidere impune non tenetur de parricidio per tex.in d.l.minime.iuncto d.§.filius. ita per Sal.in l.i.C.de his qui fil.occi.Ang. in glo.ex interuallo in si.& Bar.in d.l.minime & Petr.Gir.in d.ij.sing.& Mar.in consil.xi.& in d.l.diuus & in singu.cxx. incip. iura sanguinis & in d.l.i.§.præterea Cepo. in d.v.consi.Nell.in tract.bann.iij.par.ij.tēpo.q.liij.& ibi an liceat fratrem bannitum occidere & videbat in d.§. liberto. vbi dicit de facto fuisse consultum,& Alexā.post eum & Barto.in d.l.postliminium.§. filius. Flori.in l.scientiā.§.qui aliter.ff. ad l.aquil. Nell.in d.tract.ij.part.ij.temp.q.x.Ange.in consi.ccxxiij. Panor.in d.consil.ciiij.Paul. de ca.in l.i.§.ius autem.ff.de iusti.& iu.Angel.in authē.de incest.nup.Ioā. de Portona. in l.qui seruum.ff.de ver. oblig. per Ioā.de Arno.in epit.lxij.& in solilo.lxvi.ꝙ non licet fratrem occidere si est foriudicatus ꝓ crimine læsæ maiest.& proditionis patriæ alias non ita limitat Ang.in d.authē. de incest.nup.& Ioā.de portona.in d.l.qui seruū & Paul.in d.§. ius gentium . Limita etiam in patre aut filio venientem contra fidem christi.vt per Alex.post Bar.in d.l.minime & in l.si quis a liberis.§.parens.ff.de lib. agno.& per moder.in l.quamuis cum seq.ff. sol.mat.Cur.post Paul.in d.§. ius gentium. Limita etiam in filio deducto per patrem in hospitali ex quo perdit ius patriæ potestatis & priuilegium l.ij. de infanti expos. per quēm dicit ibi Bald. ꝙ ciuis deserens ciuitatem perdit priuilegium ciuitatis & in c.i.de langui.expos. & ideo tunc si filius occidat patrem non tenetur de parr. vt per Petr.Gir.in d.ij.singu.Limita etiam in filio ex damnato & incestuoso coitu nato. nam occidens patrem non tenetur de parri.ita Imo.in l.lucius.§.fi.ff.de leg.ij. Iaso.in.§.pœnales.xij.colum instit.de actio. Petr. Girar. in d.singu.ij.Limita etiam in filio resistente castigationi paterne nam si pater castigaret filium & ille resisteret verberando patrem licet patri filium impune occidere vt per Marsil.in pract.in.§. aggredior ver. quæro modo vlterius ver. & ex supra dictis.
144 † Limita etiam in patre,& matre occidente filium infantem in lecto iacentem. idem in nutrice si non dolo fecerit nam si dolo teneretur mater de parricid.c.i.de his qui fil.occid. vbi non excusatur mater occidens filium calore iracundiæ,non tamen

intelligas de in consulto calore iracundiæ ꝙ excusat vt infra dicetur si vero non dolo miniori pœna iuxta c.fi.de his qui fil.occid.ita per Boni.in titu.de parri.in fi.& ibi per eum ꝙ in dubio dolus non præsumitur in patre matre & nutrice bonæ opinionis. & vitæ sed potius negligentia,aut casus cũ nullus amor vincat paternum.l.fi.C.de cura.furio.& mater non obliuiscitur de filio cum sit pars viscerum suorum.c.ad romanam.ij.q.vj.facit c.fi.de homi. bene tamen si fuerunt in culpa puniri possunt extra ordinem l.i.§.sed & si,& l.iij.§.ex senatusc͠o sulto,ff.de sica.& de pœna matris occidentis partum in vtero per Io.de Arno.in proble.xliij.limita etiam nisi per furorem occiderit vt in horeste.l.pen.§.sane.ff.de parri. & c.ij.de his qui fil.occid.& in l.ꝙ infans.
145 ff.de sica.& Boni.in d.rub.de parri. †An autem dicatur parricida si procurauerit patrem,aut fratrem carcerari vt feudo priuetur? dic vt per Bal.in c.j.§.deniq;.quę fuit prima causa benef.ammit. Alex.post Barr. in l.sed sciendum.ff.de parric.Mar.in l.qui
146 falsam.§.accusatio.ij.col.ff.de fal. †Sed quid si parentes aut cõsanguinei conuictũ, & confessum in carcere existentem, & de proximo condemnandũ ad mortem ne flat eis dedecus ex genere mortis venenauerint tum,aut occiderint eũ an teneantur de parricidio,& qualiter? dic vt per Fely.in c.cũ iuramento.de homi.in fi.allegat Bal.in l.i. ff.de statu homi.tenentem teneri de parric. & ibi de occidente bannitum in posse familie,& per Bald.in l.iij.§.transfugas.ff.de sicar.& vide Par.in tract.sindic.c.ar.lxxij.in prin.vbi de occidente cõdemnatum,& per Mar.in prac.in.§.aggredior. vbi si occidat captum in bello au puntatur & ibi de occidente captum in posse familie,& in sing.cl, & de pœna occidentis consanguineum carceratum.per Ro.in sing.740.& per Ioã.de Arn.in epi.l.& in proble.xxiiij.vbi ꝙ mor
147 tis. †Pœna aũt parricidij erit ꝙ in ascẽ dentibus & descẽdentibus cedatur virgis, & exutus aculeo cum gallo gallinaceo, simia,cane,& vipera eijciatur in flumen, & annem viuus,& aqua nõ existente feris tradatur lacerãdus.vt in l.pe.ff.de parri.Tho. Gram.in consi.lvij.in fi.in alijs autem consanguineis,& affinibus lege corne.de sicar. tenetur iuxta l.iij.ff.de sicar.tñ hodie indistincte quo ad omnes eadem pœna infligitur vt l.j.C.de parri.qui filios occide.Bart. & Mar.in l.j.ff.de parri Panor.in c.j.eo.ti. Ang.l gl.ex interuallo.Boni.in rub.de parri.& habetur in §.alia.insti.de pub.iudi.Saly.tñ in d.l.j.tenet ꝙ hodie talis pœna non est in vsu,idem Bald.ibi ꝙ relaxantur carnes comedi per canes,sed dicit Salyc.ꝙ decapitatur & caret sepultura , & Alex.post Bar.in d.l.j.ff.de parri.& sic punitur pœna consti.terminum vitæ.item punitur ꝙ occidens nec eius filij succedunt occise sed fiscus,vt per Barto.in l.fi.ff.si quis aliq.testa. prohib.& in l.cum ratio.§.fi.ff.de bo.dam. Bal.in l.hæreditas.C.de his quib.vt indig. & in l.eam quam.v.col.C.de fideicom. Io. And.in specu.in ti.de succes.ab intest.ij.rubri.Bar.in l.codici.§.matre.ff.de lega.ij.& in l.j.vlt.col.ff.de hæredi.insti.Ana.& post eum Bolog.in consilio xvj.aut clxij.& per Boni.in ti.de bon.male.iiij.col.vbi de fratre occidente fratrem,& per Ana.in consi.
148 lxiij.& ibi per Bolog. †Vbi etiam an statutum loquens de homicidio locum habeat in parricidio,& Gandi.in titu.de var. quæsti.in male.pen.col.vbi de fratre occidente fratrem ꝙ fiscus succedat, & non frater sic & vxor occidi faciens virum perdit dotem l.pen §.feia.ff.de adim.leg.vbi Bar.
149 †Et de viro occidẽte vxorem an perdat dotem ex pacto aut statuto lucrandam per doct.in l.si ab hostibus.§.si vir.ff.so.matri.& in l.hæreditas.in fi.ij.col.C.de his q. vt indig.& in l.j.C.vnde vir & vxor.Pau. de cast.in l.rei iudicatæ.§.hæredi.ff.so.mat. & in d.§.si vir.& Bald.iuni.in tracta.de do. viij.par.xxxj.priuile,ij.tex.& per Bart.in l.eius mortem.ff.de his quib. vt indig. vbi fallit nisi ex statuto lucretur dotem vir.
150 †Idem licet donatio morte confirmetur etiam violentia, tñ si donatarius affectasset mortem violentam contra donantem non confirmatur morte donantis viri, aut vxoris,vt per Bald.in l.si tibi.C.de dona.ante nupt.& in l.hæreditas.in fi.C.de his qui.vt
151 indi.Felyn.in c.fi.de homi. †Et no.ꝙ si maritus dederit venenum vxori licet euaserit tenetur de parricidio,vt per Bar.in l. j.in fi.ff.de parri.& per Saly.in l.j.C.de vene.& Math.& Ang.in gl.ex interuallo. cõ
152 trarium Bal.in consi.incip.Stepha. †Et de fratre occidente fratrem an etiam ceteri excludantur a successione vt fiscus admittatur,dic vt p Bar.in l.i. & fi.ff. si quis aliq.
153 testa. prohib. †Prædicta aut locum habent quando constat dolo,& ex proposito occidisse alias in dubio non præsumitur dolus,sed casus in coniunctis personis , vt no. gl.& Mar.tradit in l.i.C.de sicar.Roma. in l.i.ff.de in ius voc. et Bar.in l.fi.xx.opposi.

C. de hære. insti. Sal. in d. l. j. C. de sica. Mar. in l. j. §. diuus. ff. de sicar. Cepol. in consilio xxxiij. & supra fuit dictum. Hæc circa homicidium voluntarium dicta sufficiant, sequitur de culposo, & casuali homicidio disserere.

SVMMARIVM.

1 *Homicidiū casuale qualiter puniatur iure ciuili, canonico, & regni, & an sit punibile, & de exemplis in casuale homicidio, & quod dicatur casuale prosequere.*

2 *Non licet occidere licet detur opera rei licitæ in aliquo exercitio.*

3 *Si clericus ligaret aliquē, & postea occidatur a custodibus an efficiatur irregularis.*

4 *De proijciente lapidem, aut ramum secante si occidit, an teneatur, & qualiter.*

5 *Si cursu equi puer occidatur an puniatur currens.*

6 *An & quando delictum casu commissum puniatur.*

7 *Qualiter probetur casualiter, & commissum delictum, & quando dicatur casuale.*

8 *Culposum homicidium quod dicatur, & de exemplis, & qualiter puniatur prosequere pulchra exempla in practica in hac materia homicidij, & in facto accidentia.*

9 *Lata culpa an dolo æquiparetur, & quādo.*

IRCA vero secundā speciem † homicidij casualis, & culposi vtrunque permittendo, & primo de casuali distingue inter ius ciuile, canonicum, & regni. Iure ciuili homicidium casu cōmissum si culpa casum nō præcedit non est punibile, & ideo si extrahens sagittam vt feram percutiat in nemore occidat hominē non tenetur aliqua pœna in foro contentioso, vt l. respiciendū. §. delinquunt. ff. de pœ. & l. absentem. in fin. ff. eo. & in l. si putator. in fi. ff. ad l. aquil. vbi de eo qui in silua proiecit ramum, & occidit, vel in alio loco cōuersabili, & acclamauerit, nam tunc non tenetur de casu, & in c. ex literis. lo ij. & in c. lator. de homic. Iure vero canonico distinguitur, aut dabat operam rei illicite, & tūc siue adhibuit diligentiam, siue non tenetur de casuali homicidio, vt in c. continebatur. de homi. Aut dabat operam rei licite, & tūc aut adhibuit diligentiam, & tunc non tenetur, vt in d. c. lator. c. ioannes. c. ad audientiam. c. dilectus. & c. ex literis. & seq. de homic. si tamen imminet scandalum indicitur purgatio, vt in d. c. ex literis. & ibi per Fel. & per Bal. in l. data opera. C. qui accu. pos. aut nullam adhibuit diligētiam, & tunc tenetur, & irregularis efficitur d. c. continebatur. & d. c. ad audientiam. & seq. ita etiā per Gandi. in rub. de homici. ix. col. ver. sed quid dicemus nos de maleficio cōmisso casu, & per Panor. in c. penul. de homi. Anan. & Fely. in d. c. lator. & Mathe. in consti. ter-
2 minum vitæ xxij. limita. † Et no. ꝙ vbi datur opera rei licite in aliquo exercitio non licet occidere, vt per Marsi. in consilio
3 cxv. in fi. † Et ideo si clericus ligaret aliquem, & postea occidatur a custodibus efficitur clericus irregularis tāquam dans causam morti licet vltra propositum occidat, vt per Fely. in c. suscepimus. de homi. Bart.
4 in l. j. j. colū. C. vnde vi. † Iure vero regni per regem Rogerium erat statutū ꝙ in cause se proijciens ex alto, vel ramum incidēs, vel lapidem proiecerit, & occiderit nō acclamando puniebatur pœna capitis, per regem vero Federicum pœna fuit mitigata, nam aut in loco conuersabili, & tunc si non acclamauerit punitur etiam secundum legē Rogerij, & est conformis. l. si putator. ff. ad l. aquil. si vero in loco campestri, & tūc statur iuramento ipsius occidentis ꝙ non viderit transeuntem, ita traditur in cōstit. qui de alto. & in constit. seq. pœnam præcedentem bene tamen vt ibi per Mathe. non obstante iuramento potest probare contrariū
5 ꝙ viderit transeuntem, & proiecerit. † In hoc autem casuali homicidio distinguitur, aut culpa præcessit casum, & tunc punitur minori pœna, & non mortis, vt per Bar. in d. §. delinquunt, & in l. i. ff. de leg. Saly. in l. i. C. de sica. & plene per Ang. in gl. scienter & dolose. & in l. i. in fi. §. diuus. ff. de sicar. & in l. i. in fi. post glos. C. eodem. & ideo si cursu equi puer occidatur non tenetur sedens aut currens equum pœna capitis, sed mitiori propter culpam, vt per Angel. in d. glo. scienter. & per. Saly. in l. non ideo minus. C. de accusa. versi. quæro quinto an mādans, & ver. ideo si in cursu. Boni. vero in rub. de insult. et percu. in fi. colū. distinguit aut currit in loco deputato ad currendum, et tunc aut dolo, aut culpa, et tunc si dolo tenetur pœna capitis, si culpa minori pœna,

& in culpa est non acclamando caue caue, si vero non fuit in culpa aliqua non tenetur sicut nec putator nisi sciret viciū æqui quia ineffrenatus, nam tunc esset in culpa, & teneretur. Si vero in loco nō deputato si dolo tenetur de pœna capitis, si vero non dolo tenetur de culpa ēt acclamando tradiur in c.significasti. lo j.de homici. & ibi per Felyn.circa princi.quando scit vicium æqui aut nescit equitare equos feroces per tex.in l.idem iuris.§.j.& in fi.ff.ad l.aquil. & ibi quando æquus ineffrenatus inuitum sessorem transportat. Idem nisi data opera æquus sit concitatus in puerum, vt per Saly.in l.non ideo minus, v. col.ver.& ideo. & per Bald.in l. & si seuerior.ff.de his quæ not.infa.Floria.in l.si putator.§.si nauis.ff. ad leg.aquil.Cæpo.in caute.ij.col.iij.& iiij. Pari.in verbo pœna.ver.quid si statutum. in fi.& vide per Bald.in d.l.data opera.& Pau.de Cast.in l.j.C.vbi sena.vel clar.& not.ꝙ acclamans non excusaretur nisi ita acclamaret ꝙ euitare potuisset, vt per Gemi.in c.si duo.& in c.sepe.50.distin.Felyn. in c.ex literis.lo secundo.de homi.& consuluit Bal.de currente in consi.cix.ij.volu. & Pau.de Cast.in consi.ccxiiij.& Anch.in

6 consi.cclriij. †Et an quando delictū casu commissum puniatur per Marsi.in consilio lxv.& consi.xcj.& in l.eū qui.C.de sica.& Par.in tracta.sindi.car.lxxxiiij.seq.& seq. & in verbo pœna.versicu.quoniam multa. ver.& aduerte.& per Mar.in sing.ccxlvij. & in d.locis de statuto puniente leuantes rumorem si committatur homicidiū, & tenetur rumor ex hoc ꝙ non punitur pœna statuti ex quo rumor casu leuatur, & vide etiam de casuali homicidio per Cæpol.in consi.xxxiij.vbi incurritur in irregularitatem ob delictū casuale quādo dabatur opera rei illicite.non aūt vt puniatur vera pœna delicti,& plene per Nico.Plo.in tracta. irregu.xvj.regu.vbi &t de medico faciente diligentiam si moriatur non fit irregularis, vbi limita si vertat infirmum & moriatur.

7 †Et qualiter probetur ꝙ casu fuerit cōmissum homicidium? dic vt per Bonifa.in titu.quid sit accusatio.v.colū.& dicitur casuale homicidium si volens feram occidere in nemore occidat hominem d.l.respiciendum.§.delinquunt.ff.de pœn.& l.diuus.ff. de parricid.idē si calce occidat, vt est text. in l.eum qui.C.de sica.idem si occidēs erat maxima amicitia, aut affinitate coniūctus cum occiso, nam tunc homicidium præsumitur casuale, vt tradit Felyn.in cap.fin.de homicid.& habetur in l.prima.C.de sicca. Idem casuale dicitur, vt in cap.dilectus.& in cap.significasti.de homici.vbi de currēte æquum nesciente vicium, & existentem bucca durum, & cursu occidentem dando operam rei licite vt ibi. Idem si magister verberando discipulū corrigia in qua erat appensus culter percussit puerum, & moriatur, vt in c.audientiam.de homici. Idem si vnus ludendo cum alio alter cadat in terram,& culter existens ad latus occidat eū, vt in d.c.lator.de homi.Idem si ludentes cū baculis, & in ludo de quo in c.continebatur.vt quia falce percussus interijt de homi. Idem si magister percussit puerum intuitu disciplinæ,& mortuus sit, vt in c.presbyterum.de homici. idem si incolluctatione, & ludo ex consuetudine vt in ludo pugnorū, vel lapidum, iuxta consi.Deci.ix.& Cępo. xxx.cum sequen.in quib.consuluerūt non puniri cum reputetur casuale homicidium.

8 †De culposo vero homicidio pone exēpla de quibus supra de dante cām homicidio in omnibus exemplis ibi positis, quādo non dolo sed culpa præstiterit causam mortis, nam tunc de culposo homicidio tenetur, & mitiori pœna & non mortis & etiā supra in probatione animi,& causis excusantibus a dolo & infra ne bis idē repetamus. Item dicitur causam mortis præstare, & de culpa tenetur si quis canem concitauerit vt morderit transeuntē,& mortuus sit, nam si non dolo sed quia non poterat canē retinere, vel quia non debuit ducere per locū publicnm propter culpam tenetur mitiori pœna per l.j.§.si canis.ff.si qua.pau.feci.di.& ibi per Flori.Ang.in d.glo.scienter.idem in culpa est si aliquis proiecit lapidē, vt percutiat canem ne ipsum mordeat, nā si percutiat alium, & occidat tenetur de culpa, ita cousuluit Signo.de homo.in cōsi.xxvij. non teneri de homicidio.Ang.in d.glo.scienter.& Ias.in l.in actionibus.ff.de in litē iur. vide tex.in l.sciendum.§.qui cum aliter.ff. ad l.aqui.& Bar.in l.respiciendum.§.delinquunt ff.de pœn.& per Deci.in l.vt vim.in fi.ij.no.ff.de iusti.& iure.idem in volēte occidere aut feram nam occidendo transeuntem tenetur de culpa mitiori pœna, vt per Boni.in rub.de insulto & percuss.vj.colū. ver.sed dum vellet.idem si ludendo, & ioco posuerit ignem in tormenticulo, & bōbarda,& cum bombice, aut igne absq; lapide vt terreat, & dum experitur occidat non tenetur pœna capitis sed mitiori propter culpam, vt per Pari.in tracta.sindi.in

verb.pœna.ver.tu qui vadis.in fi.idem si in ludo cũ lapidibus iuxta morẽ puerorũ aliquis occidatur tenetur de culpa, vt p Cæp. in consi.xxx.& seq.Anch.in cõsi.cclxxxij. Nico.Boer.in tra.de sedi.vij.præsum.idem si quis ponat offendiculũ in fenestra, vt furem capiat nocturnũ si volens furari propter offendiculum cadat a fenestra,& mortuus fuerit tenetur de culpa,& non morte, vt per Alex.in consi. cxl.ij.volu. Cæpo. in caute.ccxxvij.Ancha. in c. venerabilis. de consuetu.idem si lapis proijciatur noctis tẽpore,& occidatur transiens occidens nõ tenetur pœna mortis,sed alia mitiori ob culpam,secundum Pau.de cast.in l.j.C.vbi senat.vel clar.Cæpo.in l.j.vi ij.col.C. de ser. fugit.Nico.Boe.in d.tract.de sedi.vij. præsuppo.col.x.Idem si quis impulit aliquẽ vt aliũ prosequatur si mors sit secuta si nõ dolo tenetur de culpa.Idem si declinaret ictũ, & alium percuteret,& occideret,vt per Fely.in cap. ex literis lo.ij.de homi. Gemi.in c.sane,l.dist. & de voliẽte vnũ percutere & alterũ percutiente,& de impellente,& cadente ex impulsu,& se occidente per Cardi.in clem.j.q.xxxv.de homi.idem si iudex dederit licentiam alicui ferendi arma, & ille occidat an iudex qui dedit licentiã teneatur tanquã dans causam homicidio,dic vt per Par.in trac.sindi. car.lxix.in verbo licentia.idẽ in culpa est si quis disciplinæ cã percusserit & occiderit, vt in l.sed si magister.ff.ad leg.aquil.vbi ẽt de percutiente,& fodiente oculum discipuli cum l.seq. idem si impulsus alter ab a ltero occidit per tex. in l.qua actione.§.proinde.ff.ad leg. aquil. Idem si medicus perperam, & male adhibuisset medicamẽta, & ille interit per d.l. qua actione.in fi.& l.seq.ff.ad l.aquil. & in l.imperitia culpe.ff.de regu.iur.vbi Deci.limitat nisi adhibuisset diligentiam secundũ præcepta medicinæ,vt per Areti. in.§.præterea.insti.ad l.aquil.& de clesico cirugico si imperitia, & mala cura occiderit & dederit causam mortis an efficiatur irregularis:dic vt in c. tua nos.de homi. vbi ẽt per Inno.& alios,& Card.in d.clem.j.de homi. Spec.in tit.de dispen.§.iuxta.vbi plura de cirugico,& per Nico.Plo.in tra.de irregul. viij.& ix.irregular.de dante causam mortis an efficiatur irregularis maxime si dabat operam rei illicite, dic vt in c. suscepimus,& in c.si aliquis.& in c.sicut ex literarum de homi.idem si nesciens equitare cursu equi hominẽ occiderit tenetur de culpa, l.idem iuris.§.j. & fi. ff.ad l. aquil.l.idem si obstetrix dederit aliquod medicamentum, vt partem eijciat, & inde mortua sit prægnans,vt in l.item si obstetrix.in princi.ff. ad l.aquil. nisi fiat vt saluetur mater prægnans,vt supra fuit dictũ.idem in eadẽ lege §.si quis per vim. Idem si concitato æquo aliquis effecerit equitantẽ in flumine, aut in mari præcipitari d.l.si obstetrix.§.si seruare.Idẽ si in ludo transeuntem quis occiderit d.l.si obstetrix.in fine. Idem si quis pila ludebat,& pilam proiecerit in manũ tonsoris tondentis barbã alicui, & cultro percusserit in gula,& occiderit l.item mela. in prin.ff.ad l.aquil. Idem si quis pugno, aut calce percusserit prægnantem, & partum emiserit mortuũ animatũ l. si seruus seruũ. .§.si mulier pugno: ff.ad leg.aquil. idem si ad inuicem ludentes cum pila,& vnus alterum impulisset,& caput percusserit,& mortuus sit per l. si ex plagijs.§.cum pila.ff. ad l.aquil.idem si volens aduersarium percutere alium transeuntem percusserit & occiderit.l.scientiam.§.sed si defendendi.ff. ad leg.aquil.idem si plaustro puer transiẽs sit occisus l.si ex plagijs.§.incliuo.&.§.tabernarius.ff.ad l.aquil.idem si iudex, vt terreret ad confitendum fingeret reum suspendere,aut decapitari,& ille territus mortuus fuerit de culpa tenetur:dic vt per Pari. in verbo tortura.lo iij. versi. sequitur modo. notabi.quæstio.idem si iudex ponit aliquẽ ad torturam,aut indebite,aut stantibus indicijs,& immoderate torquet,& in tortura mortuus fuerit, vel quia male ligatus ad cordã ceciderit,& mortuus fuerit si nõ dolo de culpa tenetur, vel quia dũ torquetur funis,aut trabs rũptur,& ceciderit,& mortuus fuerit per Pari. in d. verbo tortura lo j.ver.an si officialis. idem si terreat, vt supra,& ibi per Pari. & Marsi. in prac.in.§. expedita.in fi.Alex.post Bart.in l.quæstionis modum.ff.de quæstio.Pau.de Cast. in l. si vt certo.§.nunc videndum.ff.commo. & per Mar.in l.de minore.§.tormẽta.in prin. ff.de quæstio. & de mortuo in tortura per Gand.in titu.de quęstio.vij.col.Bel.in pra. eo.titu.xvj.col.& de fug.reo.xj.col. Boni. in rub.de perseueran.in fi.Ang in glo.fama publ.viij.q.versi.octauo quero.Bru.in trac. indi.l.j.par.v.q.prin.ver.vij.aduerte. Mar. in l.j.§.præterea.ff.de sica. & in d.§.expedita.& in d.l.quæstionis modum. & in tegno in c. si quis iuste appellauerit. † An autem lata culpa dolo equipareiur, vt ordinaria pœna puniatur:dic vt supra fuit dictũ,fallit tñ in casu l.j.C.de priuat. carcer.

& in l.fi.C.ad leg.iul.de vi pub. & in rub. C.nemi.lice. sig.cru.Saly. & Mar. in l.j.C. de sicar.& in l.j.§.diuus.ff.eo.& Ange.in l. fi.C.ad leg.iul.de plag.& in l. ad commentariensem.C.de custo. reo. & per Parid. in verbo carcer & carcerarius.ver. an si plures.& per Tho.Gram.in volu.xxix. & in constit.reg.custodes.& declara vt per Mathe.in consti.castellani iiij.not. & vide per Par.in verbo pœna.ver.quid si per statutũ. ver.licet dicatur. vbi in custode culpa dolo æquiparetur.& limita.vt per Alexan.in l.si quis.vlti.not.C.de pac.& fallit in l. milites.C.de custo. reo. & per Tho. Gram.in vo.xxj.vbi an,& quæ pœna pro lata culpa imponatur,& per Par.in verbo pœna.ver. quoniam multa.& ver. tu qui vadis in birraria. vbi etiam vide de homicidio culpa cõmisso,& exemplis culposi homicidij, & an & qñ lata culpa dolo equiparetur,& in quibus;dic vt per Alexan, & alios in l. in actionibus.ff.de in lit.iur.vbi Aret.& Iaso. & per Bar.& Alex.in l.j.ff.si quis testa. lib. iuss.es.fuer.& in l.respiciẽdum.§.delinquũt. ff.de pœ.Bar.in l.j.ff.de legi.& Alex.in l.ij. ff.quod quis.iur.per Bal.in l.data opera.C. qui accus.pos.& in l.& si seuerior.C.de infa.vbi Alexã.& in l.quod nerua.ff. deposi. Pau. in l.fi.ff.de legib.Bart. in l.impuberibus.§.j.ff.de suspe.tut.& in l.ij.§.actio.ff.vi bon.rapt.Bald. in l.ij.C.de noxa. Anto. de But.in c.ij.de constitu.& per Flo.in l.idem iuris.§.mulionem. &.§.medicus.ff. ad leg. aquil. vbi limitat in medico occidente ex imperitia per glos.in d.l.ij.ff.quod quisque iur.nã tenetur pœna corporali, licet nõ fuerit in dolo:De hoc hactenus sequitur tertia pars quot modis homicidiũ cõmittatur.

SVMMARIVM.

1 *Homicidium quot modis committatur.*
2 *Quot modis dicatur præstare auxilium maleficio.*
3 *Auxilium qualiter dicatur præstari ante maleficium.*
4 *An præstando arma dicatur p̃stare auxiliũ.*
5 *An in auxilio præstito ante delictũ apponi debet locus,& tempus.*
6 *Auxiliũ in maleficio qualiter dicatur p̃stari.*
7 *Auxilium cooperantium quis dicatur præstare de exemplis prosequere.*
8 *Auxilium mediatum qualiter dicatur præstare de exemplis prosequere.*
9 *Astans armatus an dicatur præstare auxilium & quando.*
10 *Auxilium an dicatur præstare associando, & nume.12.*
11 *An ex hoc solo quod stat armatus torqueri potest.*
13 *Auxilium an dicatur præstare acclamando.*
14 *Auxiliũ an dicatur præstare præstando fauorem,& consiliũ, et quando dicatur fauorẽ præstare,& de verbis inquisitione præstando consilium, auxilium, & fauorem.*
15 *Qui dicantur sequaces cõplices, et fautores.*
16 *Fautores qui dicantur.*
17 *Si quis veniat ad te,& dicat se velle talem occidere, & ille dicat fac citius alias res non succedet dicatur præstare consilium, auxilium,& fauorem.*
18 *An clericus associãs aliquẽ ea intentione si opus fuerit se immesceat efficiatur irregularis,& an si arma præstat prœliantibus.*
19 *Quid si aliquis sit præsens,& potest obuiare,& non obuiat cũ potest, vel non reuellat cũ potest an dicatur præstare auxiliũ.*
20 *Sciens & non reuelans tractatum an puniatur quando contra principem, aut patriam,& quid contra alios.*
21 *Iure canonum an non obuians cum possit puniatur.*
22 *Iure regni an quis teneatur obuiare.*
23 *Non reuelans rebelles qualiter puniatur.*
24 *Rapiens meretricem an teneatur de raptu.*
25 *An scribendo literas dicatur præstare auxilium.*
26 *Auxilium qualiter dicitur præstari post maleficium.*
27 *Associans post delictum ad euadendum qua pœna teneatur.*
28 *Recipiens in domo malefactorem absq; affinitatæ præsumitur occultum consilium.*
29 *Scienter qualiter dicitur receptasse.*
30 *Associans post delictum an dicatur præstare auxilium.*
31 *Habens homicidam in domo,et non dans in-*

72 *Si plures præstiterint auxilium an omnibus pœna erit vniformis.*

73 *Si quis præstat auxilium duobus homicidijs, an duobus pœnis teneatur.*

74 *Statutum loquens in committente homicidium an comprehendat auxiliantes.*

75 *Qualitas in principali an augeat pœnã in præstante auxilium, seu minuat.*

76 *Quando imminet strages multorum caporalis tenetur, et nõ conscij, & auxiliãtes.*

77 *An in his in quibus expellitur principalis expellatur auxiliator, vt a dignitate aliqua.*

78 *Quid si cum auxilio concurrat etiam consilium an teneatur vt principalis.*

79 *Quid si principalis sit clericus, & auxiliatores laici, an iudex laicus procedat contra auxiliatores laicos.*

80 *Auxiliator an possit petere se remitti corã iudice principalis.*

81 *Si nõ valet pcessus, et inquisitio contra principalem, an valeat contra auxiliatores.*

82 *An auxiliator possit esse testis contra principalem.*

83 *Auxiliator ad homicidium vel mutilationẽ an efficiatur irregularis sicut principalis.*

84 *Si principaliter permisit auxilianti soluere damna expen. et interesse an ea petere possit, & qua actione.*

85 *Auxiliator an teneatur de damno dato ab alijs.*

86 *Auxiliator an teneatur de pace rupta sicut princip.*

87 *An se defendendo quis occidere possit auxiliatorem sicut principalem.*

88 *An in eadẽ inquisitione procedi possit cõtra principalem, & contra auxiliatores.*

89 *An in pluribus auxiliatoribus retardetur processus contra præsentes propter absentiam aliorum vel principalium.*

90 *An conuicto & condemnato principali sint liberati auxiliatores.*

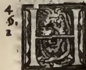
91 *Si vnus inquisitus fuerit confessus & punitur vel soluerit condemnationem an verus delinquens sit liberatus.*

92 *An vno ex pluribus auxiliatoribus condemnato & soluente ceteri liberati sint.*

93 *An valeat processus specialiter cõtra principalem & generaliter contra auxiliantes.*

94 *An in materia auxiliari fiat distinctio si principali erat alias facturus vel non.*

95 *Si statuto denegetur appellatio principali an denegetur auxilianti.*

4 §. 1 OMICIDIVM autẽ vt dicit glos. in c. homicidiorũ j. distin. de pœn. & in c. sicut dignũ de homicidio & Cępo. in consil. xxxviij. committitur tripliciter animo facto & verbo seu lingua, De homicidio animo commisso fuit dictũ supra in princi. prçcedẽtis. §. vbi an & qñ hodie sit punibile & qualiter, facto vero dupliciter cõmittitur aut per se immediate occidendo aut mortis cãm præstãdo & de his ẽt supra dicti fuit late in præcedẽti. §. Aut cõmittitur homicidiũ mediate vt quia nõ per se occidat nec cãm immediatã præstet sed mediatã vt quia maleficio assistat & cãm remotam præstet hõi. & alter occidat. Et tunc primo videndũ erit quot modis quis dicatur pręstare auxiliũ & opẽ homini. ij. qñ & quis teneatur de auxilio. iij. qua pœna puniat pręstans opem & auxilio homini. & maleficio

2 †Et circa primum tripliciter dr̃ præstare auxilium valet ante maleficium & homicidium in ipso hõi. & post homicidium & maleficiũ vt per Bart. magistraliter in l. in furti. §. ope. ff. de fur. Ang. in glo. Andream auxiliatorem j. col. versi. quero quot modis in glo. & dicto maleficio semper astitit. iij. col. ver. querit Barto. Fely. & alij. in c. sicut dignum de homi. & in cap. j. de offi. delega. Cæpo. in consi. j. & seq. & consi. xxvij. & cõsil. xxxiiij. Cur. in consi. xlj. Saly. & Mar. in l. j. C. de rap. vir. car. x. ver. no. secundũ Bal. & Mar. in l. fi. ff. de sicca. & in pra. in. §. constante & in l. nihil interest. ff. de sicca. & in l. j. & in l. is qui cũ telo. C. de sicca. Bal. in l. ob hæc verba. ff. de infami. Cæpo. in consi. lxiiij. Ioan. Pet. de ferra. in sua pra. in forma inquisitionis ver. auxilium, & fauorẽ Boni. in rub. de insul. & percuss. in vj. & vij. colũ. glo. & Cardi. & alij. in clemẽ. j. de pœnis in

3 ver. defensauerint. †Circa primum dicitur opem præstare & auxilium homicidio & maleficio ante delictum si quis præstite.

rit ferramenta ad aperiend'ans domū alicu ius vt occidat latitans vel f. ur etur vel scalam ꝙ ascendendo l.si pigno ra.§.qui ferramenta.ff.de fur. Boni. in d.ri ib.de insul. & percu.vel præstat domum vt in ea se reponat & ascondat & ex ea trans ēens occidatur vel de maleficio & hōi. fiat t.tractatus & alloquutio.l.& si amici.§.j.vbi Barto.ff.de adulte.& l.qui domū.ff.eo. vel mutuat pecuniā alicui.vt per Math.in con fil .quicūq; mulierem vʒ ad emendū arma & f.aciendū alia præparamenta vel inueniendū assasinum.l.vtrum vbi Barto.ff.de parri.& l.cuiusq; vbi Bar.ff.ad l.iul.maiesta.Alex. post
4 Bar.in l.furti.ff.de fur. †Idem præstando arma & familiam scienter d.l. cuiusque. de qua scientia constare debet vt per Bald. in l.quicunque.C.de ser.fugi.Bartol. in l.omnes.C.de agri.& cens.lib.xj.alias si ignorāter non tenetur vt quia petantur arma vel l. familia ad associandum ad solacium vel in domo,& ille occidat,vt per Mar.in pra. in §.constante.v.limi.& in l.nihil interest.ff. de sica.& Fely.in capitulo sicut dignum.v. limi.de homicidio.idem si præstat spē in homicidio vt quia dicat eas ad occidendum quoniā te adiuuabo vt euadas vel ducā instrumenta ad sepeliendū cadauer vt pulcre consuluit Cæpo.in consi.xxvij.per totum idem si sciens inimicos aut latrones latitare in aliquo loco ad occidendum transeuntem,& ille euntem per aliā viam reddncat ad viam,& locū vbi erant inimici & latrones nam dicitur auxiliū præstare homicidio si fuerit transiens occisus,vt per Gand. in rub.de indi. indubi. & in rub. de pen.in si.ix.& x.col.& supra fuit dictum in dante causam homicidio.idem si stantibus coadunatis hominibus.ad occidendum aliqs perquirat vbi sit & moretur occidendus,& eo inuento denunciet vbi & illi accedētes occiderint illū ille perquirēs seu explorator & nuntius dr̄ præstare auxiliū ad homicidiū,vt supra fuit dictū in dante causam homicidio & per Ang.in glo.Sempron. man-
5 da.& Mar.in l.scienter.ff. de parri. †An autem in hoc auxilio præstito ante delictū necesse sit ponere locum & tempus delicti: dic vt per Bar.in l. furti.§.ope.ff.de fur. ꝙ
6 tempus delicti. †Circa secundum dicitur præstare auxilium in maleficio dupliciter aut præstando auxilium immediatum & cooperatiuum maleficio aut præstādo auxilium mediatum & non cooperatiuum.
7 †In mediatum & cooperatiuum dicitur proprie, & vere vbi habito inter eos tractatu, & consilio in veniant occidendū & vnus eorum capiat,& teneat eum,& alter percutiat & occidat nā tenens dicitur cooperatiuum auxilium præstare vt dicit tex. in l.item mela.§.si alius tenuit.ff.ad l.aquil. Boni.in tra.male.in rub.de insul. & percu. ix.col.idem.dicitur auxilium cooperatiuū præstare si duo aut plures habito tractatu de occidendo omnes admenauerint & vulnerauerint,nam licet vnus mortaliter alter non mortaliter vel vnus mortaliter alter occiderit in totum ille non mortaliter vulnerans vel mortaliter tenetur de auxilio cooperatiuo vt in l.ita vulneratus in prin. cum gl.in ver.quolibet.ff.ad l.aquil.& not. in l.si.ff.de sica.vbi per Bar.& Marā.supra fuit dictum in dāte causam homicidio. idē si vnus inflixerit & vulnerauerit alter vero occurrerit occurrentibus ad adiuuandum insultatū & liberandū & ille dolo malo & habito per prius tractatu nō sinuerit occurrentes adiuuare sed armis expullerit adeo ꝙ insultatus fuerit occisus nam talis præstare dicitur auxilium cooperatiuum per id quod not. in c.si quis viduam l.distin.& no. glo.in c.de cetero de homicidio.nec obstat in hoc tex.in c. sicut dignum.§.illi etiā. de homicidio vbi minori pœna tenētur illi qui accesserunt vt opem ferrent percussoribus a violentia per alios inferenda nam respondetur ꝙ locum habet re nō secuta sed astātibus tantum vt si necesse foret se in miserent vel propulsarent violentiam aliorum nec tamen fuit necesse ideo nihil cooperauerunt,at secus quando alij occurrissent & ille prohibuisset ne adiuuarent nam per tale factum dicitur præstare auxilium cooperatiuum.Idem si habitus fuerit tractatus inter duos aut plures & vnus accedat ad illū occidendum & verbis eū interpellet,& retineat & super iungant socij & occidāt vt per Cæpo.in consil. xxxiiij ij.cub. idē explorando & ducendo per loca inimicorum aut latronum scienter vel nuncius & explorator existat vt supra fuit dictū.nam dicitur præstare cooperatiuum auxilium homicidio, & maleficio vt d.c. sicut viduam not.& in d.c.de cetero de homicidio & ducente per loca per Capi.in deci.sacri cō-si.clv.ver.ad secūdam & in l.nihil interest. ff.de sica. Idem si consilio aut subiectione induxerit aliquem ad occidēdum qui alias non erat occisurus vt in d.c.sicut dignū.§. qui vero,& tandem in omnibus alijs exemplis supra traditis in dante causam immediatam maleficio & homicidio & aliqua

exempla tradit Cæpo. in consilio xxiiij.ij. dub.& consi.xxvij.& per eundem in consi.primo.& ij.vbi de causa proxima & remota & auxilio cooperatiuo,& an præparando venenum vt alteri daret dicatur auxilium cooperatiuum præstare, dic vt per Bal.in consi.cxxj.v.volu.& cōsi.ciij. iiij. volu.& qualiter dicatur auxilium cooperatiuum præstare? dic vt per Socy. in consi.clxxxviij.incip. visa ij.volu. †Mediatū
8 vero auxilium & simplex & non cooperatiuum dr præstare homi.& maleficio. †Si
9 fuerit astans maleficio armatus ense euaginato vel non euaginato cum vtroq; casu dicitur præstare auxilium nec erit necesse ensem euaginare vt dicatur auxilium præstare nā sufficit φ stet armatus, & habeat arma ad latus & si necesse foret se in misceat nā ex hoc insultatus redditur timidior insultans vero audatior vt per Bar.in l.j.§.j. ff.de vi & vi arma.& in l.fi.ff.de sica.pen. colum.& in l.qui seruo.§.fi.ff.de fur.Inno. in cap.contumatiam de cleri.percu.Ang.in glo.dictus And.arma.& in glo.& dicto malefi.semper asti.Roma.in consil.cxvij. Bal. & Paul. de Cast. in l.raptores.C.de epis.& cle.in l.prima.C.de ser.fugi.circa princ.& in l.non ideo minus circa fi.ver.item quero quomodo possum scire.C.de accusa. Alex. post Bar.in l.is qui opem.ff.de fur.vbi dicit etiam si stat a longe armatus vt per Bald.in d.l.non ideo in fi.Alexan.post Bald. in d.l. raptores & plene per Marsi.in dicta l. fi.ff. de sica.viij.colum.versi. quando autē quis dicatur præstare opem in practica in.§.constante.xiiij.colum.ver.& adde etiā his quę dixi supra & xiij.colum.ver.septimo & in l.j.xj.car.ver.item circa hunc tex. & hanc materiam.C.de raptoribus: & in consilio xxiiij.& in consi.xxxix.& in consil. xliij. & in cōsi.lxvij.in quibus etiam traditur φ quomodocunq; & qualitercunq; insultatus redditur timidior & insultās audatior extrahendo vel non extrahendo in loco propinquo aut longinquo existens armatus dicitur præstare auxiliū,hoc etiam dixit Petrus de Ancha.in consil.ccxij.& Cæpol. in consil.xxix.secundo dubio:& per Cor. in consil.viij.tertio volu.& in consil. cviij.j. volu.Paul.Gril.in trac.de pœn. omni. coi.
10 x.q. †Vbi etiam associando præstat auxilium.Socy.in consi.clvij.ij. vol. Alex. in consi.cxxxviij.vj.volumi. Corse. in singu. suis in verbo auxilium incip.si aliquis vadit.Alex.vero in dicto consi.cxxxviij.sentit quando non a longe stat armatus & per Mathe.in consti. quicunque mulierē.j.not. & plene Are.in l.j.C.de ser.fug. vbi vide & declara vt per Fely. in c. sicut dignum vij. limit.& in cap.j.de offi.deleg. & per Car. in consi.cccxlij.dub.Pet.de Ancha. in reg. accessorium in vj.Deci.in l.quo tutela.§.vi factū.ff.de reg.iur.& in d.c.j.de offi. deleg. vbi etiā Fely.& in d.c.sicut dignum si clericus assistat bello iniusto vel interesset astitit ludis si ludentes efficiebantur promptiores & audatiores irregularis est & hoc limita & intellige quādo habito tractatu stat armatus & non aliter & ex casu:vt p Tho. Gram.in consi.xxxij. & per Felyn. in d.c. sicut dignum.vbi efficitur ex hoc clericus irregularis si ex proposito vt si necesse fue
11 rit se in misceat & non si casualiter. †Sed an ex hoc solo φ stat armatus poni potest ad torturam?dic vt per Brun.in tract. indi. xvj.colum.& Areti. in d.l.j.C. de ser. fugi.
12 & Cæpo.in consi.ij. †Dicitur etiam præstare auxilium associando occidentem vt in clemen.j.de pœn.& in l.j.circa medium.C. de rap.virg.& Bal.ibi.xij.no. Alexan. post Bal.in d.l.raptores.C.de epis.& cle.& Bal. & Barba.post Barto.in l.j.§.sed in eo.ff. ad sille.Bald.in d.l.ij.colum.ver. dicitur autē consulere.C.de ser.fugi.& in consilio ccccxxxvj.j.volumi.Alexan.post Bar.in d.l.is qui opem.ff.de fur. vbi intelligas si dolo fe-
13 cus si non dolo & nihil fecisset. †Dicitur etiam præstare auxiliū acclamando & verbis robur dādo taliter φ insultans ex verbis reddat audatior & insultatus timidior vt in l.ij.§.potuisse.ff.ad sille.Ray.in d.l.j. §.hoc rescriptum Inno.in capit.j.de huiusmodi.Alexan.post Bart.in d.l. is qui opem Mar.in pra.in.§.cōstante.xiiij.colum. ver. item scias etiam φ auxilium dicitur pręstari acclamando Bal.in l. non solum.§.mandato.ff.de in iur.Barba.in d.c.sicut dignum §.ij.de homicidio & post Bal. in l.j.ij. col. ver.dicitur.C.de ser.fug. Cæpo.in d.consil. ij.iij.columna allegat l.cum dominus.ff.ad sille.& per Mathe.in d.constitu.quicunque mulierē.j.no.sed an consulendo dicatur auxilium præstare homicidio?dic vt per Bar. in l.furti.§.ope.in fin.ff.de fur. & in dicta l. non solum.§.mandato & in consil. clxv.& per Bal.in consi.cxx.iij.volu. & in d.l.j.C. de ser.fug.& Saly.ibi & Bal.in l.data opera.xvj.col.C.qui accusa.nō pos.ver.cōsiliū quoq; Saly.in l.j.C.de rap.virg. Ang. in d. glo. & dicto maleficio ij.columna ver. aduertas tamen si tu & pen.colum.ver.an aūt quis persuadens vbi etiam de persuadente

Fely.in dicto capit.ſicut dignum. per illum tex.Alexan.poſt Bartol.in d.l.is qui opem in dicto.§.ope.& in dictis locis an perſuadendo & per Bartol. in dicto.§.ſi mandato & Alex.poſt eum in dicta l. is qui opem & in dicto.§.ope:& in l.qui ſeruo.§.ſi duo in fi.ff.de fur.idem inſtigando dicto cap. ſicut dignum.& inſtruendo vt per Salyc. in d.l. prima.C.de rap.virg.& per Bart.poſt Dy.
14 in d.§.mandato. †Idem præſtando fauorem vt per Bal.in l. ob hæc verba.ff. de infami.Alex.poſt Bartol.in dicta l.is qui opē. Dicitur autē fauorem præſtare quādo dat robur inſultanti & infert metum inſultato vt per Bald.in mar.gar.in verbo fauor, & per Inno.in c.petitio. de homicidi. & ideo dicitur in inquiſitione præſtitit conſilium auxilium & fauorem quæ verba operātur vt etiam ſi non dicatur in inquiſitione ſem per dicto maleficio aſtitit vt habilius committeretur per dicta verba tenetur de conſilio,& fauore tanquam præſtans opē,& auxilium,vt per Bar.in d.l.qui ſeruo.§.ſi duo. ff.de fur.& Angel.in d.glo. dicto maleficio ſemper aſtitit ij.col.ver. & aduertas, Dicitur autem præſtare conſilium , fauorem vt per Saly.in l.j.C.de rap.virg. & Bal. in l.j. C.de ſer.fugi.per Cardi. in clemē.j.xvij.q. & ſeq.de foro compet.& in clem.j.in princip.v.oppoſitio. de pen. nam ſuadendo & rogando,mandando,inſtruendo, vel vtilitatem ſecuturam oſtendendo dicitur pręſtare auxilium conſiliū,& fauorē Bal. vero in d. l.j.C.de ſer.fugi.dicit præſtari facto & verbis.& ſimul facto,& verbis & vide per Cepo.in conſi.xxvij.quis dicatur præſtare cō
15 ſilium & fauorem. †Et qui dicantur ſequaces ſocij complices adherentes & fautores:dic vt in clemen.j.de pœnis, & ibi per Cardi.& in capitulo felicis de penis in vj. & per Bal.in l.j.C.de rap.vir.per Iaſ.in l.j. C.de ſer.fugi.nam ſocij dicuntur qui ęque principaliter intendunt aſsiſtendo delicto, Sequaces vero & adherentes & complices & fautores dicuntur qui per alios , & non propter ſe interſunt maleficio ſed aſsiſtunt tantum intentioni delinquentis conſilijs fauoribus inſtructionibus & operibus d.l.j.c. ex parte.de foro compe.& l.fi.C.de diſcuſſio.lib.x.Inno.c.ad apoſtolice de re iudi.in vj.Ancha.in cap.canonum ſtatuta ver.vidi dubitari de conſti.Bal.& poſt eum Alex.in d.l.j.C.de rap.vir.& vide per Bal.in l. non ideo minus viij.col.ver. item queritur quę eſt differentia,& Ang. in authen. de hære. & Fal.in prin.iij.col.& in authē. de aliena.

& emphi.§.economus viti.col.Bal.in l. fin. C.de edili.actio.vlti.colū.Fely.in rubri. de treu.& pa.in c.cum olim de accuſa. & per Alex.poſt Bar.in d.§.mandato.l.nō ſolum. ff.de in iur.& Fely.in d.c. ſicut dignū gloſ. & alij in c.felicis de penis per Card.in clemen.j.x.q.de penis & plene per Pau.Gril. in dicto tract.de pen.omni. col.x.q.in materia raptus vbi de ſocijs & fautoribus &
16 qualiter teneantur. †Dicuntur etiā fautores qui criminoſis præſtāt alimēta,& alia neceſſaria vt per Card.in clem.j.xvij.q. de foro compet.glo.in d.cle.j.de pen.& Cep. in d.conſi.xxvij.ver.de auxilio autem , & fauore vbi idem dicit eſſe de fauore quod
17 de auxilio. †Sed quid ſi aliquis veniat ad te dicens ſe velle occidere aliquē & tu dicas ei fac citiitus quod facturus es alias res tibi nō ſuccedet an dicatur præſtare cōſilium,auxilium,& fauorem,dic vt per Angel. in conſil.xxij.aut.xij. & habetur poſt apoſti. Alex.in d.l.quis opem.ff. de fur. & vide Gandi.in rub.de aliqui.quæſt. ex male.iiij.col.ver.item pone quod aliquis dixit
18 mihi. †Et an clericus aſſocians aliquem non tamen ex propoſito ſe immiſcendi niſi eſſet neceſſe efficiatur irregularis ſi nihil ſeceritdic quod ſic vt per hoſtien.& alios in capitulo ſicut dignum.§.illi de homicidio. per Nicola.Plo. in tract.irregulā.xxx.aur. x.irregu.Et an clericus pręſtans arma pręliantibus efficiatur irregularis ibidem per
19 Nico. Plo.er. xxxj. reg. †Sed quid ſi eſt aliquis præſens dum titius occidit & poteſt obuiare & non obuiat vel aliter ſcit delictum & homicidium committendum & poteſt occurrere & denunciare occidendo & non denunciat nec occurrit nec obuiat an teneatur tanq̄ præſtans auxiliū & opē homicidio:dic de præſente & non prohibente quod non tenetur de auxilio vt traditur in l.culpa caret.ff.de regu.iur. vbi Dyn. & Deci.tradunt,& Gandi.in rub. de defenſio a reo.faci.iij.colum.& in rub.de pen.in fin. ix.colum.& per Bartol.in l.prima.§.ſed in eo.ff.ad ſillen.Bald.in l.j.iiij.colum. verſic. item quod rixam.C.de ſer. fugi. Roma. in conſil.xxvij.Iaſ.in l.vt vim pen. colū. ver. nunquid autem ff.de iuſti.& iur. poſt Bart. ibi,& in l.metū.§.licet.ff.q̄ met. cau. Pau. de Caſt.in l.fi.C.de his qui. vt indig. Spec. in titu.de leg.§.iuxta propoſitionis verſic. quid ſi potui defendere, Archi.in c. negligē te.ij.q.vij.Panor.in c.in quibuſdam.in glo. j.de pœn.& in c.j.& poſt eum Fely. & Deci.in c.j.de offi.deleg. & in cap.quanto. de

sententi, excō. & plene Deci. in d.l. culpa caret. & per Gandi. in rub. de indic. dubi. ad tortu. in ix. indi. vbi sentit facere indicium si potuit euadere, & non euasit quod procedit in inimicitia. & alijs concurrentibus, & dic vt per Bonifa. in titu. quid sit accusatio. v. & vi. col. & per Fely. in c. qui alios. de hę reti. Anch. in c. dilecto. de sent. excommu. in vi. Angel. in §. iuris pręcepta. instituta de iure natur. gen. & ciui. ij. col. Mar. in singula. clxiiij. vbi de filio occidente in præsentia patris an pater teneatur, & plene ? dic, & vide vt per Cur. in consil. xli. & per Panor. & Fely. plene in c. Petrus. de homi. vbi an efficiatur irregularis. De sciente autem, & non occurrente nec denunciante? dic vt per doc. in dictis locis maxime in c. j. de off. deleg. vbi Fely. plene. & Panor. & per eosdem, & Bint. in dicto c. quanto. de sent. excommu. Ias. in d.l. vt vim. Bart. in d. §. licet. Roma. in dicto consi. cxxvij. Bald. in d.l. j. Iser. in c. j. §. si quis hominem. de pace ten. Gandi. in d. rub. de indi. dubi. ix. indi. Bart. in l. vtrum. ff. de parri. & ibi Marsi. & in l. j. §. occisorum. ff. ad Sille. in quibus distinguitur inter ius ciuile, & ius canonicum, nam iure ciuili regulariter non tenetur occurrere, & obuiare nec defendere d.l. meium. §. licet. vbi gl. & Bar. & in d.l. culpa caret, & in d.l. j. §. si de eo. ff. ad Sille. vbi Bart. & alij in locis supra. Fallit primo in seruo nam tenetur si potest obuiare mortem domini, & eum defendere si potest alias excusatur, vt in d.l. j. §. occisorum. ff. ad Sille. Idem si fuerit aliter subditus nam vassallus tenetur dominum defendere, & econtra, & filius patrem, & obuiare delictum & mortem, vt not. in d.l. culpa caret. & Bald. in l. illicitas. §. veritas. ff. de offic. præsi. & Bartol. in d.l. vtrum. Pau. de cast. in d.l. fi. C. de his quib. vt indign. & Bal. in l. nullus. versi. item not. contra potestatem. C. de sum. trini. vbi capitaneus seu potestas si vidit subditum percuti, aut occidi, & non obuiare tenetur, & econtra tenetur subditus capitaneum & potestatem, vt per Capic. in decisio. cxxx. xiij. specia. ver. & prædicta faciunt, & vide de vassallo & econtra Mathe. in decis. cclxv. in-
20 cip. illustrissime domine. † Idem in sciente tractatum contra principem, pontificem, aut patriam, nam tenetur reuelare, & obuiare delictum conspiration?, & mortem alias tenetur pęna capitis, secundum doc. Bar. in d.l. vtrum seu scienter. ff. de parri. & in d. §. occisorum. & Alexan. post Bar. ibi Saly. in l. quisquis. §. id quod. ff. ad leg. Iulia. mag. Panor. in c. j. de restitut. spol. Gemi. in c. negligere. ij. q. vj. aut. vij. August. post Ang. in gl. che hai trad. la tua patr. ij. col. in addi. obiter natur. vbi sequutus opinionem Barto. fecit quendam decapitare qui non reuelauit tractatum, & vide Ange. in l. pater. ff. de parri. de non reuelante proditionem patrię, sed Bald. in quodam suo consil. incip. quamquā multa relato per Ange. in d. glo. che hai tradi. & per Fely. in d. c. j. de offi. deleg. & in d. c. quanto. post Panor. dixit ꝙ nunquam pro sola scientia in tali crimine læsæ maie. debet decapitari, & ideo anima Bar. est sepulta in inferno propter illā doc. & alij assessores sequentes eam sunt damnati & hanc opinionem omnes cęteri sequuntur inclinantes in mitiorem partem per rationes adductas ꝑ Mar. in d.l. vtrum. & hanc opinionem sequitur Saly. in l. j. C. de rap. virgi. & Anan. in rub. de parri. qui fil. occi. & Ang. in d. gl. che hai trad. & Alex. post Bar. in d.l. vtrum & Anan. in c. sicut dignum. v. col. de homic. Fely. in c. de cetero. de re iudic. cum alijs relatis per Fely. & Marsi. vbi supra, & vide textum in c. si quis papa. in fi. lxxviij. distinctio. vbi dantur præmia reuelanti machinationem contra papam, & vide Bald. consil. xxxiiij. iij. volu. vbi non reuelans fuit relegatus, & per Ioan. And. in c. Petrus. de homic. & Specu. in tit. de legā. §. iuxta. versic. quid si potui. & per Deci. in consi. xj. in nouissime in impressis, & plene in dicta reg. culpa caret. in d. c. j. de off. dele. vide quinque casus in quibus ex scientia tenetur per Capi. in decis. fac. consi. clv. ver. ad quartā vbi etiam in crimine assassinij tenetur ex scientia, & plene in xiij. speciali ibidem in crimine læsæ maiesta. in quibus & vide etiam in deci. cxlix. & ibi qua pœna puniatur quis ob scientiam casu quo esset puniendus & an morte dic vt per eum & intellige vt dicit Capi. in d. decisio. clv. iiij. dub. ꝙ ad hoc vt teneatur ex scientia & non reuelatione necesse est ꝙ talis scientia sit probabilis & non sufficit vni soli dictum vt per eum.

21 † Iure vero canonico non tenetur pœna aliqua sed tantum peccat mortaliter. Limita tamen in prælato & in eo qui dolose desinit obuiare & in eo qui non obuiat erranti in fide de quibus per Fely. in d. c. j. de off. deleg. & in d. c. quante. & Ias. in d.l. vt vim. & Angel. in l. j. C. de nili. ager. non rump. & alios docto. in locis supra allegatis & per Deci. in d.l. culpa caret. & in d. c. j. vbi ꝙ tenetur obuiare etiam in foro contentioso. & Ias. dicit in d.l. vt vim ꝙ tenetur non adiu-

uans ne clericus percutiatur & per Math. in d.cōsti.quicunq; mulierem in fi.& in cōsti.rapinas.vij.no.& And.in c.j.§.si quis ho
22 minē de pa.tenē.in prin. add. †Et no.q̄ iure in consti. reg. est prouisum q̄ si mulier vim aliquam patiatur & clamauerit succurrite q̄ vicini tenentur eam adiuuare & alij audientes alias puniuntur pœna quatuor augustalium nisi fuerint debiles infirmi sur di cecι aut corpore viciati et debiles vt nō possint eam adiuuare nam tunc excusantur vt habetur in d.constit.quicunq; mulierem acclamātem vbi per Math. qui allegat duo alia cap.reg.in quibus tenentur succurrere & acclamare vt si uiderint rebellem regis aut latrones publicos nam videntes tenentur acclamare succurrite ecce proditor regis aut latro & hoc nisi immineat eis periculum nam tunc non tenentur succurrere nec acclamare vt ibi per Math.& habetur in cap.reg.frequēs & inefrenata & in c.nuper apud Tranij & q̄ stante periculo nō tenentur habetur in locis supra allegatis & per And.in d.c.j.§.si quis hominem in add. sed an d.consti.quicunq; mulierem comprehendat ciuitatem aut castrum aut hæreditatem iacentem dic vt per Io.de Arno.in epi.
23 xviij. †Iure vero cōi non reuelans rebelles punitur pœna relegationis.l. methodorum.ff.de pœn.Ludo.Rom.in vlti.car.singula.Ludo.Montal. in tra.de reproba. sen. pṫla.iij.articu.ver. vltimo pro nunc. & no. q̄ d.consti.quicunq; locum habet in meretrice.Sed an locum habeat in meretrice cōiugata an si volens cognoscatur puniatur dic vt per Io.de Arn.in epi. xix. & extende.d.consti.in non coniugata carcerat tñ vt per eundē in epi.lxxxiiij. nā non licet etiā volētē vt cuitet pœnā post Mar. in sing.cl.
24 †Sed an siquis rapuerit meretricem teneatur pęna raptus & quid si desinit meretricari dic vt per Bal.& Saly.& Mar.in l.j. C.de rap.vir.& per Pau.Grillan.in tra. de pœn.omni. col.x.q. & ibidem si retineatur in domo an teneatur pœna priuati carceris dic q̄ non vt per Bar.in l.verum.ff. de fur.
25 & in l.iij.ff.de condi.ob cau. †Et no.q̄ dē etiam præstare fauorem mittendo literas l. j.§.fi.ff.ad l.iul.maie.Boni.in tit.quid si ac-
26 cusatio.xxiij.col.circa medium. †Post vero maleficiū & homicidium commissum dicitur præstare opem & auxilium vt quia commisso homicidio & maleficio statim ipsum fugientem associaret ad euadendum.
27 †Et occurrentibus & in sequentibus eū occurrerēt et impedirēt capturam per familiā potestatis nā tales obuiantes capturā & associantes vt aufugiat & liberetur dicūtur præstare auxilium & fauorē homicidio ita Gand.in rub.de ho.iij.col.ver.itē pone qōnē nouit allegat.tex. in l.si quis in graui. §.si quis q̄ eor.ff.ad sillen.& dicit tales media pœna puniri aut arbitraria,Bar t. aut in d.l.furti.§. ope. dicit non teneri de auxilio sed tanq̄ receptatores pœna l.j. & l.j.C. de his qui latro.occulta.nisi a principio fuisset datum consiliū q̄ occidāt nā ipsi eua debēt & adiuuabunt ad euadendum nam si sub illa spe hoc fecerint dicuntur præstare auxilium consilium & fauorem & de auxilio tenentur & si impediunt familiam ne eun ca ptat tenentur lege iul. de vi publica v tin l.lege iulia.ff.de vi pub.& per Bar. Ang. & Alber.in d.l.j.C.de his qui latro.& in l.t ij. §.quisquam.ff. ad sille.Bald.in l. non ideo minus fin.col.C.qui accus.po.Ange. in gl dic & dicto maleficio. & in gl.Andr.auxil j.col.& Bar.in l.furtum nō committitur.ff. de fur.& in l.iij.§.si quisquam.ff.ad sill.vbi refert.Gād.cōtrariū tenere Cy.Bal.et Ang. in l.j.C.de nili ager.nō rumo. Bal.in d.l.nō ideo minus alios tenere , q̄ aut statim post delictū associat & tenetur de auxilio & ita loquitur Gād.aut nō statim & tunc de recepta & per Mar.i d.l.j.C.de rapto.x.car.iiij. col.ver.no.etiā secundū Bald.& in l.fi.ff.de sicar.& in pra.in.§.constāte.xij. col.ver.v. Limita Felyn.in d.c.sicut dignum v.Limi. Mar.in consil.xxx.& Thom.Grā.in cons. xxxij. qui dicūt q̄ si associat post delictum contra associantem oritur præsumptio consilij vel occulti auxilij ita dicunt intelligere doct.Bal.in d.l.non ideo & Gand.in rub.
28 de homi. †Idē si post delictū statim recipit in domo nulla coniunctus affinitate.Idē si cōcurrat inimicitia cū eccipiēte & occiso.nā inducitur præsumptio occulti auxilij secundū Tho.Grā.in vo.xv.& dicit Gand. in rube.de indi.dubi.ad tor. in primo indicio q̄ est præsumptio auxilij maxime concurrente inimicitia & tunc poni potest ad torturā vt per Bal.in d.l.non ideo minus.et Fely.in d.c.j.iij.lim.ver.limitādum mō , de offi.deleg.& in d.c.sicut dignum.ideo tenetur inquisitus probare cōtrariū q̄ non aio auxiliandi et tunc de receptatore tenetur si sciēter eū receperit alias si ignorāter nō te-
29 netur. †Et dr̄ scienter vbi maleficiū erat publicū vt glo.& Bar in l.j.ff.de recep.vbi dicit tunc sciēter qñ maleficiū erat notoriū quod dicit notādū pro statutis pœnā imponētibus contra receptatores bannitorum.

30 †Et an teneatur de auxilio associãs post
delictũ & sit præsumptio contra eũ dic vt
per Cur.in d.cõsi.xli.& Cepo.in consi.i.Al
be.de rosa.in trac.statuto.xxxiiij.q.vbi de
doctr.Gand.& per Pau. Gril.in tra.de pęn.
omni.coi.x.q.vbi plene qñ ante delictũ,&
in ipso delicto,& post delictũ & in tract.de
rela.car.in tit.de abso.imo.vij.q.plene Bo-
ni.i tit.quid sit accusatio.xxiij.col. vbi etiã
si monstrauerit viã homicide vt fugiat & i
tit.de indicijs in prin.Mar.in d.l.j.C.de re-
cepta.xj.car.j.col.& ꝙ qñ statim post suspi
tio est contra eos ꝙ sint consocij per Saly.
31 in d.l.j.iiij.& v.col.C.de recep. † Et quid
si aliquis habet homicidã in domo & non
vult dare iudici aut familie an puniatur &
qua pęna dic vt per Boni.in tit.quid sit ac
cusatio.xxij.col.in prin. Et qñ operatur vt
nõ capiatur & ducatur ad iudicẽ & qñ pro
curat vt non capiatur sed aufugiat dic vt
per Gand.in tit. de præsump.indi.dubi. ad
32 tor.iiij.indi. † Et ꝙ in receptatore requi-
ratur scientia vt puniatur pęna statuti aut
alia per Bal.in l.quicunq; in prin.C.de ser.
fugi.vbi dicit dolũ requiri rationẽ assignat
ex quo receptio est de natura boni quia na
tura coniunctionẽ constituit inter homines
vt vnus ad alterius subsidium inducat l.vt
vim.ff.de iust. & iu. & ideo dolus requirit.
Dolus autem præsumitur in eo qui scire te
netur puta quia est publicũ & notoriũ ma-
leficiũ l.si tutor.ff.de pericu.tuto.vbi etiam
Bald.de hoc & tunc qñ maleficiũ est noto-
riũ seu publicũ ignorantia nõ potest proba
ri per iuramentũ receptãtis licet alias iuro
probaret vt per Rot.in Decis.ccccxv.Bal.
in c.conuẽticulas j.col.v.no. de pa.iura.fir.
Saly.in l.j.in fi.C.de his qui latro. & plene
Mar.in l.qui ignorans.ff. de fals. vbi & qñ
ignorantia iuro probatur & per Io. de Ar-
no.in sing.ix. incip. multe sunt prouisiones
& dicit Bal.in d.l.j.C.de his qui latr. ꝙ ad
imponendũ pęnã corporalẽ hæc scientia re
quiritur,ad pecuniariam autẽ culpa sufficit
& dicitur in culpa si est fama & rumor &
ꝙ scit latitantẽ vt ibi qñ non esset notoriũ,
& dicit Bald.in d.l. quicunq;. ꝙ licet in fa-
ctis vicinorũ domesticorũ & consanguineo
rũ præsumatur scientia,tñ quia sepe euenit
ꝙ seruus nescit quid faciant dominus & so
ror quid faciat frater & pręsens.& absens.
33 †ideo probabitur tunc ignorãtia iuramẽ
to per prædicta nisi esset notoriũ vel fama
publica laboraret de maleficio per recepta
tum. nã fama facit opinionem & raro fal-
sum inuenitur quod vniuersi dicunt vt ibi
per Bal.& ideo tunc non probaretur iura-
mento sed per alias probationes.Et ꝙ sciẽ
tia requiratur per Rom.in cõsil.ccccl xxij.
& per Bal.in d.c.xj.§.conuenticulas de pa.
iura.fir.& de materia per Alex.post Bar.in
d.l.j.ff.de recepta.& per Mar.in d.l.j.C.de
rap.virg.Socy.in consi.cclxij.ij.vol.& per
Floria. in quæstio. sua incip . inquisitus.ij.
dub.& per Bar.in l.methodorũ.ff. de pœn.
& in l.omnes.C.de agrico.& cens.lib.xj.et
in l.j.C. de collo.illi.lib.x.Bald. & Angel.
in d.l.j.& ij.C.de his qui latro. & in l.data
opera.C.qui accusa.non pos.Fely.post Bal.
in c.a nobis in prin.de exceptio.Mar.in d.
l.qui ignorans.& in l. qui falsam.ff. de fals.
et in d.l.j.C.de rapt.virgi. & p Bel.in prac.
in gl.ꝙ dictus titius v.col.Bal.in cõsi.cccx.
iiij.volu.Nell.in trac.banni.iij.par.ij.tẽpo.
q.x.sequen.& sequen.Bal.in l.j.C.de adul-
ter.Geminia.in capitulo.quicunq; de hęre.
in vj.& per Mathe.in constitut. pactareno-
rum.ij.no.v.q.traditur in capitulo j.§.rece-
ptato.de pac.iuramen.firman.plene Gand.
in rubr.de furib.& latroc.iiij. & v.colum.
vbi ita residet in receptante fratrem & con
sanguineum aut dolo & scienter & puni-
tur, mitius tamen, aut ignoranter & excu-
satur & per Boni.in rub. de recepta.& per
Andr.in d.c.j.§.de recepta.ex quibus tradi
tur ꝙ receptantes homicidas & alios ma-
lefactores si scienter & dolo, tenentur ea-
dem pœna & grauius vt in d.l.j.ff.de rece-
pta.& in d.l.j. & ii. C. de his qui latroc. &
d.§. de receptatoribus. & in aliis locis su-
pra & maxime in recipiente assassinum vt
eadem pœna puniatur c.i. de homi.in vi.si
vero non dolo non tenentur & si non scien
ter, per Italiam vero puniuntur pœnis sta-
34 tutariis. †In regno vero pœnis etiam pe-
cuniariis per c.reg.& pram.vide plene per
Math.in d.consti.pactarenorum.ii.no. vbi
limita multis modis ius commune. nam li-
cet iure communi eadem pęna puniatur re
ceptator & maxime in receptante assassi-
num & rebellem & proditorem Regis vt
in d.c.i.de homi.in vi.et in c.felicis.de pęn.
& in clem.i.eo. tamẽ in multis fallit vt per
eum.Et primo fallit in receptatore hæreti-
corum.nam non punitur pœna consti.reg.
in cõsuetlem vz vt viuus cõburatur sed pœ
na perpetui exilii cum publicatione bono
rũ & cũ perpetua infamia receptatoris &
filiorũ vt in d.consti.pactarenorũ.Secundo
fallit in receptante abigeum nã mitiori &
non eadẽ pœna punitur l.fi.§.fi.ff. de abig.
35 gl.in l.i.ff.de recep. † Tertio fallit in rece-

ptatore foriudicati nam nō punitur eadem
pęna mortis sed alia mitiori nisi receptator
& occultator fuerit requisitus ꝙ foriudica-
tum exhibeat nam tunc si non exhibet ea-
dem pœna punitur qua foriudicatus & ban
nitus vt in consti. reg. pœnam eorum, & si
est vniuersitas arbitrio regis vt ibidem &
si non essent requisiti punirentur pœna.l.j.
et ij.C.de his qui lat.hodie vero. per c.reg.
incip.dudum punitur pœna centum vntia-
rum reseruato regio arbitrio, & intelligas
nisi iusticiarius faciat prohibitionem & in
ea pœnam apponat,nam tunc illa pœna pu
nitur receptator banniti & foriudicati dū-
modo sit publicata & infra officium pro-
hibentis & non finito alias non publicata
prohibitione de qua in banno & foriudica
tione non tenetur pœna aliquā sed sciens
vt ibi per Andr. & Math. in xx. no. Fallit
vt supra nisi sit notorię bannitus & per Io.
de Arno.in singu.ix. sed per aliud c. Regis
rober.incip.licet contra receptatores male
ficiorum si post semestre tempus quis ban-
nitum aut foiudicatum receperit eadem pę
na punitur. Baro vero & vniuersitas aliter
punitur vbi,& no. quod si magna curia vi-
cariæ vassallum baronis bannierit vel for-
iudicauerit nōn potest ipsum receptare in
terra sua alias punit vt in c. reg. & pragm.
sed tamen non tenetur eum capere & tra-
dere in manibus iudicum & iusticiariorū
quia nō debet esse becharius sui subditi vt
dixit Bal.in c.j.§.si iudex de pace tenen.ita
per Math.in d. constitut. pœnam eorum in
36 fin.xx.nota. †Quarto fallit in receptan-
te committentem crimen læsæ maiest. nam
non punitur pœna.l. quisquis.C. ad l.Iulia.
maie.sed pœna deportationis cum publica
tione bonorum.l.eorum & l.methodorum.
ff.de recepta.& hoc iure communi,iure ve
ro regni, per c.incip. nuper apud tranum,
receptator proditorum & rebellium im-
mo inuentor eius si non reuelauerit aut nō
acclamauerit succurrite succurrite ecce ꝓ-
ditor regis punitur pœna suspensionis cum
publicatione bonorum dummodo hoc fa-
ciat sine sui periculo alias non tenetur ac-
clamare vt per Andr.et Mathe.in constitu.
iustitiarij non per calendas.& in dicto con-
stitut. pęnam eorum.xx.nota.versi.sed pro
declaratione.Sed an locum habeat in rece-
ptante & inueniēte foriudicatum cū etiam
sit hostis publicus & regis hostis repuietur
per dicta constitu. pœnam eorum & Math.
in d.xx.no. ver. an autem,dicunt ꝙ locum
habet d.c. nuper apud Tranum in rebelli-
bus & proditoribus regis & non inforiudi
catis sed habebunt locum alia capitula lo-
quentia de receptatoribus & eorum pœna
nisi in latrone cum teneantur eum capere
vt in c.reg.frequens & ineffrenata: De iu-
re vero communi etiam tenetur quis cape-
re nec tamen acclamare vt malefactor ban
nitus & foriudicatus capiatur, non tamen
punitur eadem pœna sed pœna relegatio-
nis d.l.methodorum & per Andr.& Math.
in d.consti. pœnam eorum: nec de iure cō-
muni punitur tanta pœna sicut malefactor
sed mitiori licet eadem lege vt per Math.
d.consti.pactarenorum.v.fallen.sed alia ar-
bitrio iudicis consideratis qualitatibus re-
linquitur de quibus per Math.ibi.ij. no.
37 ver.ij.quero. †Quinto fallit in receptan
te corrumpentem virginem per vim nam
non punitur eadem pęna vt per Cy.in l.cri
38 men.C.de vi pub. †Sexto fallit in hospi
te receptante bannitum aut malefactorem
ad comedendum & bibendum non puni-
tur vt receptator,vt per Bar.in l.omnes.C.
de agr.& cens.lib.xj.Alexā. post Bar.in l.j.
ff.de recepta.i.add.& Mar.in pract.in.§.ag
39 gredior. †Item fallit si per vim recepta-
uerit vt quia coadunatis gentibus & banni
tis inferat alicui vim vt eos receptaret vel
hospiti vim inferat nam excusatur & non
punitur vt per Bald.in l.in delictis vbi per
Rom.ff.de noxal.& in l.j.§. in eo.ff.de no-
xal.& ibi Flor.Alex.post Bar.in l.j.ff.de re
cepta.& per Mar.in l.j.in prin.xviij.limit.
& in.§.itē diuus.ff.de sicar. & in l.j.xj.car.
versic.limita etiam.C.de rap.virgi.& in l.j.
C.de sicar.& in l.j.§. præterea.iij.iiij.& v.
ff.de quæstio.& in l.iij.§.item is cuius.ff.de
sicar.& in consil.xcix. & per Math. in d.c.
consti.pactarenorum.ij.no,iij.q.Ange.in gl.
40 & dicto maleficio in fi. † Septimo fallit
in receptante agnatum vel affinem filium
vel fratrem aut patrem nam mitiori pœna
punitur vt per Bartol.in l.fi.ff.de recepta.
Alex.post Bar.in l.j.ff.eo.Boni.in tit.de re-
ceptato.And.in c.j.§. de receptatoribus de
pa.iur.fir,Ana.in c.ij.de deli. puer Alexan.
in consil.cxliiij.ij.volu.in fi.Nell.in tra.bā-
ni.iij.part.ij. tem.xxj.q. Math.in d.consti.
pactarenorum Mar.plene in d.l.j.xj.car.C.
de rap.virg.Oldra.in consi.liij.et Marsi.in
l.diuus.ff.de parri.& in consi.cxix.Saly.in
l.j.C.de his qui latro.Alex. in consi.clxiiij.
ij.volum.Ange.in d.glo.& dicto maleficio,
& de receptante cōpatrem vide per Gād.
in rub.de furt.v.colum.versi.quæstio insu
per talis est. Fallit in coniuncto receptante

coniunctum rumpentem pacem nam punitur de receptatore, Idem in hoste publico vel cõdemnato de rebellione vt per And. in d.§.de receptatoribus.Barto. in d.l.fi.ff. de recepta.Rota in decis.ccccxv. Bal.in c. j.§.conuenticulas de pa.iura.fir. Alex.post Barto.in d.l.j.& Math.in d.consti.pactarenorum.Idem hodie in bannito & foriudicato nam non potest præstare alimenta et alia necessaria pater filio bannito & foriudicato nec econtra vt in consti.pœna carere & ibi.Math.viij.no.& Bal.in c.j.§.si quis hominem de pa.ten.Idem φ supra de coniuncto dicit de amico maxima amicitia coniũcto vt possit receptare & puniret̃ mitius, late Marsi.in d.l.j.xj.car.C.de rap. virg.& in singu.cccli.incip. magna amicitia tamen contrarium dixit Saly.in l.nullius,C.de maledi.& Ana.in c.j.penul.colum. de male.& math.in d.consti.pactarenorum vj.q.Mar.

41 tũ in d.l.tenet Saly.male loqui. † Octauo fallit in vxore receptante maritum bannitum aut foriudicatum nam non punitur cum propter delictum nõ fiat separatio matrimonij c.ij.c.gaudemus.ꝺ diuor. ita And. in c.si quis hominem de pa.ten. & in c.j.§. porro.quæ sit prima causa bene, animi. in constitu.pœna carere.Boni.in tit.de recep. Ang.in glo.& dicto maleficio in si.Alexan. post Bar.in l.fi.ff.de recep. Saly.in l.j.C.de repud.Nell.in d.trac.& loco q.xxij.Math. in d.consti.pactarenorum, intellige tamen dummodo ipsa mulier non alat virum aut mater filium de bonis dotalibus & recuperatis a fisco iuxta d.consti.pœna carere.nã tunc ammittit dotem & punitur sed procedit vbi alat de alijs bonis quam dotalibus vel cum viro habitando & vir alat eam vt ibi in d. constit.pœna carere per Math.vij. & viij.not.& plene.in consti.patrem pro filijs.no.post Andr.ibi vbi etiam in iij.no. φ non licet nec tenetur vxor indicare maritum rebellem iuxta c.nuper apud tranum; nec etiam cohabitando efficitur rebellis ꝑ d.c. nuper; pater autem tenetur indicare filium rebellem vt ibi per Math. & ibi limita nisi esset foriudicatus filius; pater aut maritus: ex crimine læsæ maiestatis.nam non potest eum receptare nec dare alimoniam de bonis ipsius pter d.c.nuper vt per Math. in d.v.no.in d.const. patrem pro filijs; Limita etiam in receptatione bannitorũ multis modis vt deprehenditur ex dictis per Mar.in l.j.in prin.ff.de sicar. in ampliatio; quando bannitus fuit nulliter, & quando erat tolleratus a superiore, & quando com muni extimatione non habebatur pro bannito; & in proximo certe rebanniẽdo qui obtinuit gratiam licet non fuerit adhuc cãcellatus de banno cum in his occidi nõ potest vigore statuti & per Marsi.in pra.in.§.

42 aggredior. † Sunt in hac materia receptationis statuta multa c. in reg. & in d.c. nuper apud tranum.vbi de receptatoribus rebellium & proditorum regis & eorum filijs & de pœna secundum c.incipit licet cõtra receptatores vbi eadem pœna puniuntur receptatores post bimestre tẽpus a die citationis & bannitionis & præstantes alimoniam baro & nobilis punitur in ammissione fructuum loci receptationis quinquẽnio, vniuersitas vero punitur pœna vnius augustalis pro quolibet focolerio.Tertium icipit ad iniusta remouẽda grauamina vbi vniuersitas non componitur de receptatione bannitorum.Quartum incipit sane contingit interdum vbi vniuersitas tenetur emendare damnum datum in eius territorio a latronibus & de his per Math.in d.cõsti. pactarenorum & in rub.d.consti.& in consti.pœnã eorum.Aliud incipit sane frẽquẽs vbi cõtra comites & barones testes alij admittuntur quam statuti a consti.pro sequentes pragma.vero prima incipit Ioannes de aragonia vbi receptatores homicidarum latronum & aliorum grauissimorum scelerum patratores puniuntur pœna vnciarum mille & alia pẽna arbitrio & indignatione regia tam particularibus quam baronibus & vniuersitatibus prohibens guidatica fieri & eis facta nulla reputẽtur ipso iure,alia prag.incipit,consaluus ferrantes, vbi habita personarum distinctione puniuntur receptatores lenorum,alia incipit licet vniuersalis Italie,vbi delinquentes in vno loco et prouincia aufugientes in alia barones capere & mittere debent ad loca delicti cõmissi & si recipiantur & alantur barones vniuersitatis & particulares persone puniũtur eadem pœna & vltra pœna ducentarum vnciarum. Alia etiam extat,pragma. nondum impressa φ receptatores puniantur pœnã vnciarum mille et φ si forenses recepti fuerint in aliquo loco & domicilio alicuius φ infra tres dies debeat iudici denunciare illum forensem esse vt videat & inquirat si extat bannitus aut malefactor & elapsis tribus diebus indistincte tenentur receptatores illa pẽna nec potest allegare receptator se ignoraisse bannitum aut malefactorem si postea constiterit malefactorem aut bannitum esse, denunciando vero excusatur ex-

tra quam pragma.intelligatur d.c. & prag. prædicte si scienter & non ignoranter vt p Bar.in d.l.j.in fi.ff.de receptato. & Ang.in d.glo.& edicto maleficio & alios docto,supra sed per dictā prag.elapsis tribus diebus præsumitur sciens & non ignorans vt sit præsumptio iuris & de iure. Limita prædicta cap.& pragm.vt locum habeant quādo sponte & non per vim receptantur vt quia plures existent & non potest eos prohibere quin ingrediantur domum vt per Io.de Arno.in dialogo.xlv.vbi ita limitat dicto c.

43 † Qualiter autē dicatur receptare dic q̄ si alimenta & subsidia præstiterint bannito aut malefactori & eū celando secundū Bar. Ang.& Saly.in l.j.C.de his qui latro. in l.j. C.de rap.vir.& no.in l.j.§.quod autē.ff. de sicar.corr.& in l.fi.C. de oper.libe. Item is qui accepta mercede facit bannitū & malefactorē aufugere vt in l.j.in fi.vbi Bar.ff.de recepta.idem si in simul cohabitat c.si cleri

44 cus & ibi Bal.in prin.j.no.de pa.ten. †Et an aduocādo pro bānito dicatur præstare ei auxilium dic vt per Ang.in gl.And. auxil. ver.sed aduerte vbi q̄ non Gād. in rub.de banni.vj.col. vbi etiam de sociante bānitū vt fugiat Alber.de rosa.i tra. statu.iiij.par. q.xxxij Bart.in l.post legatum.§. his vero ff.de his quib.vt indi.August.post Ange. in d.gl.And.auxili. vbi etiam in bannito pro cri.lę.maie.q̄ non licet absq; licentia aduocare.Idē in crimine hæresis, & ibi an liceat corā superiore supplicare, & an pro bannito cōsanguineo liceat aduocare, dic vt per Mar.in consil.cxix.& per Boni. in tit.quid sit accusat.col.iij.circa fin.an aduocādo,& plene per Nel.in tra.bānit.in iij.par.ij.tēp. q.xxvij.xxviij. & xxix.&ibi an allegando causam absentiæ, & an testificando, & ibi an eximendo bannitum, vel si cum habet ipsos,& dimittit, & relaxauit vbi aut gratis aut pecunia,& Alexā.post Bart.in l. furti.§.ope.ff. de fur.vbi etiam an fideiubēdo q̄ non in cri.læ.ma.& per Bart.in d.l.si post legatum.§.his vero,& Alex.post Bar. in d.l.is qui opem,& per Mar.in l.j.in prin. ff.de sicar.vbi nisi coacte,& an præstando, & mutuando pecuniam,vt per Bar.in l.sciēdum.ff.de parri.Ang.in d. glo. And.auxili. & post eum in addi. Paul. de cast.in consil. cccxxvi.in j.impressio. Boni.in titu.de recep.in prin. vbi qualiter & quando dicitur præstare auxiliū,& de pęna,& per Mar.in pra.in §.constante. ver. ite scias. q̄ ille qui dat pecuniā Saly.in d.l.j.C. de rap. virg.& limita in l.j.C.de nisi ager.nō rump.vbi nō licet aduocare nec supplicare, & per Pau. gr.in trac.de pęn.omni.coi.x.q.verf.restat. vbi etiam in cri.lę.maie.& in consti. pœnā eorum,non licet pro foriudicato supplicare. Et an consulendo bannito aut foriudicato dicatur præstare auxilium, & teneatur de receptatione dic q̄ non, vt per Ioā. de Arn.in cōmenta.xliiij.post Bal.in c.j.iij. col.de iudi.vbi dicit q̄ cum bannito haberi potest consilium,& sic per simplicem locutionem non tenetur de recepta.Et an mādādo nuncium vel epistolā incurrat in pœnam banni, vt non loquatur quis cum bannito,dic vt per eundem Ioā. de Arno.in cōmenta.cxcj.

45 †De villa vero in cuius territorio fuit factum maleficium an teneatur ad emendam per Gand.in rubr.de var.q.in male.v.& vj.col.in fi.xxix.col.& in fi.si ecclesia damnificatur, & traditur in consti.super incisionibus.vbi per Math. de damno dato in territorio , & ibi de cap.reg. super hoc disponentibus,& de d.const. & quid si incendium , & damnum casu sit datum an teneatur villa dic q̄ non vt per Io.de Arn. in dialo.xxxv.& in dialo.xxxvi. si est datum damnum & factum incendium de nocte per homines ignotos q̄ sic.de incendio, & damno facto per particularem an teneatur si casu habetur in c.reg.de non immittēdo ignē in ristuch.& no.vnū quod dicit Angel.in l.j.C.de nisi ager.non rump.q̄ si officialis requirat villam colentes,vt præstent sibi auxiliū ad capiendū malefactorem, & homicidam , & noluerint præstare auxiliū tenentur de auxilio præstito homicidæ ita dicit teneri ex l.ij.C.de his qui lat.vide per And.in cōsti.iustitiarij nō per calendas , & per Bar.in trac.fluui. in verb.brachium.& per Mat.in d.consti.iustitiarij.iiij.not.verf. sed incidenter. vbi non tenetur quis capere malefactorem nisi sit proditor regis per d.c.nuper aut tranum, & de pœna villarū, & vniuersitatū non occurrentiū malefactoribus , & homicidis habetur in constit.reg. si dāna clandestina.in fin.vbi arbitrio regis punitur,& dicit ibi Matth.xviij.not.q̄ tale arbitriū non potest exercere,nec magna curia, nec vicerex ad pœnā statuēdā q̄ no. pro constit.c.& prag.reg.imponentibus pęnā arbitrio regis,idē dicitur in c.reg. incip. clandestinis maleficijs,& vide d. consti.super incisionibus.& sunt multa alia c.reg.super emendatione damnorum clandestinorū per vniuersitates.de quibus per Mathe. in rub.de homi.cland. & ibi de occultatoribus istorum malefactorum,& pœna statuta

contra eos,& aliquid per Math.in d.consti tu.super incisionibus v.not.c.vero punien tia vniuersitates ad emendationem damno rum incipiunt, vnum incipit pridem man-datum nostrum. vbi vniuersitas emendat damnum datum per ignem si nescitur quis ignem imposuerit,aliud incipit,nuper autẽ. aliud incipit. vniuersis præsentis ed.iti se-riem inspecturis.aliud incipit incumbit no bis non minus,& de his per Math.in d.cõ sti.super incisionibus, & ibi per Mathe.de nonnullis,quæstionibus super hac emenda tione,& quid si fuerint diligentes homines
46 ville,& per Ang.in gl,fama publ. † De homicidijs vero clandestinis traditur in di cta cõsti.si damna clandestina.vbi statuitur q si quis repertus fuerit occisus in aliquo territorio,et nescitur quis eum occiderit fa cta inquisitione si non apparet occisor tene tur vniuersitas loci,et territorij in pœna pe cuniaria,vt si occisus fuerit christianus pu nitur pœna centum augustalium si vero iu dæus, aut paganus pœna quinquaginta au-gustalium,& hæc constit.est approbata per multa.c.reg.& primo per c.incip.clandesti nis homicidijs,& maleficijs vbi punitr vni-uersitas iuxta numerũ foculerum, vt si sit mille in vncijs centum,si quingentorũ vsq; ad mille in vncijs quinquaginta, si infra in vncijs xxv.& per c.incip.quod si forte, & per aliud c.incip.volentes q quãdo, & per aliud c.incip.volentes q consti.per nos edi ta,aliud incip.statuimus q constit.Federici super clãdestinis maleficijs,aliud incip.vni uersis præsentis edicti seriem, aliud inci.ijs homicidijs clandestinis quod est papæ Ho-norij iiij.excipitur ab hac dispositione per priuilegium speciale ciuitas Neapolitana, vt per Math.in d.rub.de homi.clandest.vbi de prædictis.c.& tradit qõnem an hoc pri-uilegio gaudeant communitatiui, & ville vbi post And.concludit gaudere, & non te neri ad pœnam hoc quoq; priuilegio gau-det ciuitas nostra regina vna cũ villis suis. & quærit Math.in d.consti.si damna clãde-stina.§.no.quid si maleficium fuisset factum intus castrum,& villam an habeat locũ pœ na,cõcludit post And.q sic.qualiter autem procedatur,& qñ cõtra vniuersitates super d.clandestino homicidio, dic vt per Math. ibi post And.vbi multas ponit qões,& in-ter alias quid si fuit occisus in vno territo-rio,& cadauer apparet in alio quæ vniuer sitas teneat si non constat,& concludit post Andr.ratione incertitudinis neutra nisi ali-ter constet, vbi fuit commissum,& ibi etiã decidit post Andre.si dimidia corporis pars reperitur in vno territorio,& alia medietas in alio q vbi extat caput illa tenetur,& ibi quid si in confinio duarum vniuersitatum q vtraq; tenetur,alias qões,& de proces-su,& modo procedendi super tali homici-dio clandestino contra vniuersitates, & cõ tra particulares suspectos, vide vt ibi per Mathe.post And.quas vide ne materias ad longum tractatas, transplantare videar ad-de ẽt Maran.in spe.au,in vj.par.q non va-let inquisitio si prius non inquiratur contra particulares,alias si statim contra vniuersi tatẽ nullus redditur processus,& an valeat tale statutum,& consti.q pro homicidio,& delicto commisso in contrata teneatur vni uersitas loci, dic aliquid per Mar.l.infans.
47 iij.col.ff.de sica. †Et no.quod dixit Pau. de Cast.in l.pen.§.docere.ff.ne quis eum,& Deci.in c.in præsentia.xiij.not.vers.tertio v ltra,de probat.q si testes dixerint vidisse occisum in tali territorio non probant nec concludunt necessario, vt vniuersitas terri torij teneatur ex quo alibi potuit occidi,& ibi asportari de quo dubito quia nunq pro baretur vt teneat,nam si appatẽt occisores vniuersitas non tenet,vt in d.consti.si dãna. nisi vbi nõ apparet,nisi dicamus q vbi scit delictũ commissum, & nesciãtur occisores, quia non fuerunt cogniti, tñ visi occidere, dic vt ibi p Mat.de hoibus laruatis,& ma-scaratis hęc sufficiant circa hoc reddeamus
48 ad materiam. †Circa scdm qñ & quis de auxilio teneat,dic q tũc demum tenet quis de auxilio,si dolo,& ex proposito,& habi to inter eos tractatu de occidẽdo fuerint co adunati,& armati incesserint ad occidẽdũ, nam tunc ẽt si nihil fecerint nec arma ex-traxissent,nec percussissent de auxilio pœ-na ordinaria tenentur,sed si non dolo,& ex proposito, tunc de auxilio non tenent, sed quilibet tenet de eo q facit & nõ de eo qđ alij faciunt, & si nihil fecit in nihilo tenet
49 qñ nõ ex proposito &c. †Ideo si plures fuerint coadunati non dolo & ex proposi-to,sed in rixa,& casualiter quilibet tenetur de eo quod ipse facit, & nõ de factis p alios nisi distincte & clare probaretur q vnus impendisset alteri auxilium ex proposito, & tractatu,ita not.in l.si in rixa.vbi Barto, & alij.ff.de sicar.& ita dixit Bald.in l.non ideo minus.vltima char.versicu.iuxta hoc quæro . pone q duo.C.de accusat. & præ-cedente quæstione . vbi quærit an si duo vulnerauerunt, an statim quod probatur hoc de auxilio probetur dici quod non,

& ideo pluribus cõgregatis dicit teneri de eo quod quilibet facit nisi clare de auxilio probaretur, & vnus alteri impendisset auxilium,& sic ex proposito,& ibi in præceden.q.de domino,& famulo percutiẽtibus, & occidentibus an dominus teneatur, vt principalis & de auxilio, & per Bald. & Albe.in d.l.si in rixa.& per Bar.in l.qui ser uo.§.si.ff.de fur.Ang.in l.si reos.in princ.ff. de duo.re.& per Ang.in gl.dicto malefi.v l. ti.col.versi.& aduertas,& ita limitat quod supra dixerat de armato assistente,& nihil faciente,& arma non extrahente,ut p eundem in gl.dictus And,arma,& per Catal.in tract.iudic.conclus.cxciij.vbi dicit in vna adunatione gentium non tenetur de auxilio nisi quantum quis fecerit nisi ex proposito,& per Pau.Gril.in trac.de pœ.omnifa.

50 col.x.q. †Facit etiam dictum Bal.in l.data opera, penul.col.versi.pone ꝙ frater.C. qui accus.pos.vbi dixit ꝙ si frater rixabatur cum seyo,& alter frater superueniat,et occidat seyum frater rixans non tenet,nec vt principalis, nec vt auxilium præstans, idem Bal.in l.j.pe.col.versi.quærtitur vnus. C.vnde vi.Alex. post Bar.in l.j.ff.de sicar. Felyn.in c.petrus.j.col.de ho.& ibi per Pa normi.quo ad irregularitatem,& per Cur. in consi.xlj.nisi frater ratum habuisset, vt per Mathe.in constitu.terminum vitæ.x.q. vbi de clerico litigãte cũ alio,& docet arti

51 culari ad defensionem. † Et facit in hoc etiam dictum Bal.in l.raptores,C.de episc. & cleri. vbi dixit ꝙ si sunt duo armati ad homicidium,tñ si vnus accesserit ad vulnerandum,& postea alter superueniat non de voluntate primi ꝙ secũdus non dicitur præstare auxilium,ita Alex.post Bal.in d.l.data opera.tamen hoc non dicit Bald.ibi,immo contrarium,& per Tho.Gram.in consi. xxxij.& vide per Anchar.in consi.ccxvj. incip.nos Bar.vbi necesse est ꝙ fuerint coadunati,& habito tractatu alias tenetur de eo quod quis facit,& non de auxilio,& faciunt tradita per Gandi.in rub.de homi.iij. col.versi.pone quæstionem,& Mar.in singula.ccxvij.

52 †Faciunt etiam tradita per Fulgo.in l.quid sit fugitiuus.§.j.ff.de edili. edic.vbi dixit si aliquis dixit amico suo ꝙ veniat secum pro vno negocio, & ille captis armis accessit cum eo,& obuiam faciẽs inimico occidit eum si nihil fecit non tenetur de auxilio maxime si se retraxit aut nõ potuit se retrahere bene tñ punitur aliqua li pœna si potuit se retrahere, & non retraxit,& per Albe.in l.si.ff.de sica.in si.& per Mar.in l.si quis obrepserit.ff.de fal.& in l. j.C.de sicar.habetur in apostil. Thom. post Bar.in d.l.in furti.§.ope.& ibi Alexan.post

53 Bar.aut in d.l.si.ff.de sicar. †Idem si ignoranter præstitisset arma vt quia dicebat se velle iturus pro negocijs suis,& occidisset non tenetur secundum Bal.in l.quicunque. penul.col.ver.no.v.C.de ser.fugit.& Fely. in c.sicut dignum.v.limita.de homi.Bar.in cõsi.xxiij.Alex.post Bart.in d.§.ope.Imo. & Areti.in l.si stipulatus fuerit.ff.de verb. oblig.Ang.in.§.interdum.insti.de obli.quæ ex deli.nas.Mar.in pra.in.§.constante.v.limita. & per Ioan. de Arno.in caute.xxxj.

54 † Requiritur ergo quod associet aut assistat armatus dolo,& ex proposito vt teneatur de auxilio alias non tenetur, sed de eo quod fecit,& nõ deo quod alij fecerunt, & ita intelliguntur supra tradita de præstante opem ante delictum in delicto,& post delictum in exemplis supra traditis vt procedant quod dolo,& ex proposito, & habito tractatu,& non aliter, & ita intelligũtur dicta per Alex.in d.l.is qui opem.ff.de fur.& tradita in l.si.ff.de sicar.& ita per Bal.in d. l.j.ij.col.C.de ser.fugi.& per Fely.in d.c.sicut dignum.& in c.j.vij.col.de offi. deleg. & post eum.Deci.ibi,& per Thom.Gram. in consi.xxxj.& Ioan.de Ami.in consi.liij. & per Bar.in l.sepe.in si.ff.de verbo.signi. Alex.post Bart.in d.l.is qui opem,& in l.si duo patroni.in prin.ff.de iureiuran.Pau.de Ca.in consi.cxcij.incip.in causa carceratorum plene per Mar.in d.§.constante, & in d.l.si.ff.de sicar.& in l.nihil interest.eo.tit. & in l.j.C.de rap.virg.plene,& in consilio lxvij.& in consil.lxxix.& consil.lxxxj.& consi.cx.& consi.cxij.& consi.xxiiij.& cõsi.xxv.& consil.xxxiiij.& in singul.xv.& in sing.cccc.& in sing.ccxvij.Gandi.in rubri.de homi.v.& vj.col.versic.pone qõnẽ. Cepo.in consi.xxxiiij.& Pau.Gril.in d.x. q.de pœn.omnifa.col.in quibus locis plene traditur quod ad hoc vt auxilio teneatur quis,est necesse ꝙ dolo & ex proposito,& ad hoc fuerint coadunati alias tenetur de eo quod ipse facit, & non quod alij per d.l.

55 si.ff.de sicar. † Sed an in dubio præsumatur quis casu aliter assistere & adesse maleficio an ex proposito Felyn.in d.c.sicut dignum dicit ꝙ præsumitur casualiter & non ex proposito allegat Bal.in l.j.in lect. antiqua.ff.de ser.corrup.Alex.post Bart.in l.in furti.§.ope.ff.de fur.Pe.de Ancha.in consi. ccxvj.Mar.in d.l.fin.,& in d.l.j.C.de rap. virg.& in d.§.constante, & Tho.Gram.in

dicto

d.consi.xxxij.facit in hoc dictum Ang. in d.glo.& d.maleficio in fi.post Bal. de pluribus coadunatis φ debet clare & distincte probare.Bal.aūt in d.l.j.ff.de ser.corrup.in addi.& Augu.post Ang. in d.glo.& dictus And.dicunt iudicem arbitrari an quis steterit & assistat causa opē ferendi ex circunstantijs Ange.in l.j.§.si quis in villam.ff.ad
56 sille. †Item ad hoc vt teneatur de auxilio necesse est φ delictū fuerit consumatum nec sufficit attentatum glos.& Dy. in l. sed & diuortij.ff.de rer.amo.Bald. in l.j.ij.col. iiij.oppos.C.de ser.fugi.Cepo.cōsi.xxxiiij. Ioan.de Ami.d.consi.iiij.Mar. consil.xxx. & in d.§.constāte & in locis supra. Nisi in casibus in quibus hodie attentatū punitur sicut consumatū vt in crimine læsæ maiest. d.l.quisquis & in assassinio & alijs de qui-
57 bus supra fuit dictū. †Itē ad hoc vt quis de auxilio teneatur est necesse constare de delicto principalis vt per Bart. in l.si is qui §.si inimicū.ff.de fur.Bal. in consi.ccxxix. vlti.col.iij.vol.& in consi.xxiiij.v. vol. & in reperto.suo in verbo operarius ver. opē præstans Anch.in consi.cxij.incip.nos Bartholomeus Alexā.in l.sed si duo patroni in prin.ff.de iureiur.& in consi.ccxxiij.ij. vo. Ana.in c.significasti el ij. xv.col. de homi. Math.in consti.terminum vitæ.vj.no. ij.q. Mar.in d.§.constante & in rub.C. de proba.& in consi.xlix.& in consi.xxiiij.& cō si.xxxiiij.& consil.lxix.& consil. lxvij.& consi.xxxv.& in l.j.C.de sica. & in l. nihil interest.ff.eo.Ang.in d.glos. & d.maleficio pen.col.versi.quero ad hoc procedi possit Bar.& Alex.post eum in l.denūciasse.§.si. ff.de adul.Ang.in d.§.si iniciū Bar.in consi. cxciiij.incip.tudertinus Ange.in glo. And. auxil.in fi.ij.col.Mar.in consi.xx. & cōsi. xxxix.& consi.xliij.& consi.lxiij. & cōsi. l.& consi.lxxxj.& consi.cx.Alex.in consi. xcix.j.vol.in quibus ad hoc vt procedatur contra præstantē opē,est necesse cōstare de delicto principalis, & φ principalis deliquerit. Et hoc constare per testes, vel per confessionē principalis. Nec sufficit probare per fictā cōfessionē principalis, vel per fictā confessionē inductam ex contumatia per statutum vt per Ang.in d.glo.& d.maleficio.Fely.in d.c.sicut dignū Bartol. in d.§.si initium.Mar.in d.§.constante duplici loco, nec per confessionē publici latrones & malefactores vt per Bal.in consi.incip.assertoris delicto & per Fely. in d.c. sicut dignum & per Mar.in d.§.constante.Limita tamen in regno per c.reg.incip. frequens & inefrenata & per c.inci.constitutionē.vbi no-
58 cet confessio publici latronis. †Et an cōfessio principalis delinquētis noceat accessoriæ delinquēti,dic vt per Bal. in consi. xxxv.v.vol.Nec sufficit probationes factæ contra principalem nec sententia lata contra principalē,sed necesse est probare dare factū principale,& operis præstationem vt per Bal.in consi.inci.de accessorio Alexan. post Bar.in l.is.§.fi.ff.de fur.& per Saly. in l.j.versicu.quero successiue.C.de rap.virg. Ang.in d.glo.& d.malefi.& in d.glo.And. auxil.Ang.in d.§.si iniciū Anch.in d.consi. cxviij.incip.nos Bartholomeus Maria Socy.in c. qualiter & qn̄ lo ij.q.xj. articu.vj. de accus.Felyn.in d.c.sicut dignum Marsi. in d.§.constāte Pau.de Cast.in l.cum filius. .§.j.ff.de verb.oblig.traditur in l. si vteris.
59 C.de fide instru. †Immo nec etiam absolutoria principalis prodest auxiliatori nec condemnatoria nocet Alex.post Bar.in l.si is .§.j.ff.de fur.Dy.in consi.incip.sed pone reum absolutū & Ang.in d.glo.And.auxil. ij.col.ver.quero an gayo.Gandi.in rub. de pœn.x.col.& in rub.de homi.iij. col. Ang. in glo.ita φ moriatur Ang.post Bart. in l.is qui reus.ff.de pub.iud.Alex.post Bart.in l. adulter.§.primo.ff.de adul.& in l. eos. eo.
60 †Qualiter autem probetur negatiua φ opem non præstitit dic vt per Ang.in auth. de testi.§.si vero absunt.& in auth.de hære. & Fal.in.§.hinc nobis in fi.col.versi.no. ex ista glo.Alex.post Bart. in d.l.is qui opē.ff. de fur. vbi ponunt practicā φ articuletur, & testes dicant se interfuisse & præsentes fuisse in homicidio.& vidisse quis occidit, & quis opē præstitit,& qualiter talis opem nō præstitit,nec præstare vidit,nec potuisse præstare opem , quin ipsi vidissent cum eeant præsentes,& videntes,not.in cap.ex
61 tenore. de testibus. †Et nota quod non possunt teneri de auxilio , nisi scienter, & non ignoranter opem præstitissent, alias si ignoranter non tenetur,vt supra de comodante arma ad solacium,nam si occidat nō tenetur.Et in dubio non præsumitur scienter,& dolosæ, sed ignoranter, vt supra, & plenissime per Paul. Gril.in tract. de pœn. omni.col.x.quæstio. versi.restat,& per Bonifacium in rub.de insult.& percuss. viij.colum.Et ideo in inquisitione,& accusatione debet specificari dolose,scienter, & appensate & non ignoranter opem præstitit , & hoc probari debet ,alias absoluitur inquisitus,& accusatus,vt per Angelum in auth. de ecclesiasti,titu.§.iubemus.Bar. in l.om-

nes.C.de agricolis,& censit.lib.xj.Alexan. post Bart.in d.l.is qui opem.Marsil. in d.§.
62 constante. †Item debet dici assistendo semper dicto maleficio, vt habilius cõmitteretur,vt per Bart.in l.qui seruo.§.fi. ff.de furtis.Alex in.post Bar.in l.fi.decima additione.ff.de fica.Ang in d.glo.& dicto malefi.& in d.glo.And. auxil.circa princi. Mat. in constitutione terminum vite.vj. notabi. ij.q.Marsi.in d.§.constante.versi.& in eadẽ materia auxilij,& in d.l.fina. & in consilio lxxxj.& in l.nihil interest.ff.de fica. Alias absolueretur,cum interpretarentur in benigniorem partem, verba inquisitionis, & accusationis,non exprimẽdo qualiter prestitit auxilium,& fauorem,vt ibi per Bart, & Ang.in d.glo.& dicto malefi. & per Ios.
63 de Arno. in solloquio. lxj. † Et ideo si fuerint duo,debet dicere qualiter præstiterunt auxilium. & fauorem vnus alteri, & alter alteri,assistẽdo dicto maleficio. Si aũt sunt plures duobus,non debet dicere vnus alteri, ex quo alter verificatur in duobus tantum,& non in pluribus,ideo corruit inquisitio, & accusatio, sed dici debet vnus alij,& alius alij,nam dictio alius ẽt in pluribus verificatur,ita per Baldum,& Salycetum in l.ancille.C.de furt. & Bald. in consil.ccxxviij.tertio volu.& Ang. in d. glos. & de dicto malefi.prima colum, vbi ita dicit in practica seruari, & Alexand.in l.,si duo patroni.ff.de iureiuran.Paulus de Castro in consil. decimooctauo. Florian. in l. meuius.§.alter.ff.communi diuidund. Cataldin. in tracta. sindicatu, quæstione quingentesima sexagesimaquarta.Marsil. in dicto.§.constante.versicu.& in eadem materia auxilij,& sequen.versicu. & teneas etiã menti Alexand.post Bartolum in dicta l.is
64 qui opem. †Item debet deduci in inquisitione tempus delicti,vt quia præstitit auxilium maleficio, & non criminoso extra tempus maleficij,& vt in clementi. prima. de pœnis.& per Bartolum, & Baldum in l. raptores.C.de episcop. & clericis.& in l.j. C.de rapt.virginum.Alexander post Bar-
65 tolum in dicta l. is qui opem. †Item debet dicere in inquisitione, & accusatione, quod præstitit auxilium tali ad tale delictũ, vt exprimat ad quid faciendum, & cui, vt per Baldum in margarita. in verbo delinquentes,& per Baldum in l. non ideo minus.penulti.colum.C.qui accusare possunt. vbi in inquisitione specifice debet dicere de auxilio,& fauore,& modum fauoris,& per Felynum in capitulo primo, prima li-
66 mitat.de offi. delega. †Item vt teneatur de auxilio,necesse est ꝙ ex tali actu malefi cium fuerit auctum,& interuenit, vt maleficium habilius committeretur, secus quãdo fuissent plures, & aliquis nihil faceret, sed simpliciter astaret præstando simplicẽ fauorem,vt quia sine eo maleficium foret commissum, & executioni mandatum.
67 †Nam tunc præstans simplicem fauorẽ non tenetur de auxilio,sed mitius punitur, vt tradit glo.in capitulo felicis. in versic. simplici fauore.de pœnis.& in dicto capitu, sicut dignum.§.j.quam glo.sequitur Angelus in l.in furti.§.ope.ff.de fur.& in l.is qui opem.eodem titulo.& eam sequitur Augustinus post Angel.in dicta glo. & dicto malefi.allegat similem glo.in clementi.prima. de pœnis.per quam dixit euasisse quendam a pœna furcarum, vt per Marsilium in dicto.§.constante, versicu.item adde etiã re ne menti.& in dicta l.fina.ff.de fica.Fely.in capitu.primo,decimasexta colum.versicu. limita primo dummodo auxilium.de offic. delega.& per Angel.in glo.sempro. mãda. & per Salycetum,& Bald. in l.prima.C.de rapt.virgin.& in l.raptores.C.de episco.& cleri.Soci.in consilio clvij. secundo volu. per Paulum Grillan. in tractatu de pœn. omnifa.coi. tertia colum. decima quæstio.
68 †Sed quid si duo intulerũt vulnera mortalia an quilibet teneri possit vt principalis, & vt præstans opem, dic vt per Bald. in dic.l.non ideo minus.penultima colum. versicu. sed iuxta hoc venit quæstio. vbi ꝙ sic,diuersis respectibus, vt quia respectu sui vt principalis, & respectu alterius, vt
69 præstans opem vt per eum. †Circa tertium qua pœna puniatur auxilium, & opẽ præstans homicidio, & maleficio, dic ꝙ in hoc extat conflictus docto. admuicem discrepantiũ,nam Bartol. in d.l.is qui opem. ff.de furtis.Tenet quod eadem pœna indistincte fallit in casibus l.prime.C. de raptu virginum.& in l.j C.de nili ager.non rumpen.Fallit etiã quando aliqua qualitas plus inest principali quam auxilium præstanti, cum declaratione, vt per eum quem sequitur Angelus in dicta l.j.C. de nili ager.non rumpen,& Anto.de Butri.Imol. & Panor. in c.j.de offic.delega.Angelus vero in glo. & dicto malefi. sempron.asti.tenet contra Bartolum communiter tamen doctores tenent opinionem Dyni in quodam consilio qui ita consuluit & refert & sequitur Gandinus in rubr.de homicidijs. secunda colũ. versicu.item pone quod titius.& Salyce.in

dicta l.prima.C.de raptu virginum. versic. quero ad declarationem prædictorum. Vbi dicit opinionē Bartoli sequentes esse damnatos qui distinguunt quod aut præstans opem, & auxilium, fuit causa immediata mortis, & delicti, & præstitit auxilium cooperatiuum, & tunc tenetur eadē pœna iuxta exēpla superius tradita, maxime in auxilio præstito in delicto, & in dāte causam morti ꝓpinquā per l.nihil interest.ff.de sic. & per Soci. in consi.clxxxviij. incip.visa bulla.j.vo.Aut nō fuit causa proxima,nec cām mortis prębuit,sed aliter pręstitit auxiliū,vt in exēplis supra traditis ante delictū & in aliquibus in delicto,& post delictū,& tūc non tenetur eadē pœna, sed mitiori,vt media pœna per dictā l.is qui opem. & in l.j.C.de nili. ager.non rūpen.& in alijs legibus pro hac parte allegatis,& hanc sequitur Cæpola in consil.xxvij.& consilio xxxiiij.secūdo dubio,In quibus etiam stante statuto qđ præstans opem puniatur eadem pœna,nam intelligitur tale statutum secundum dictā distinctionem,vt quando dedit causam mortis secundum ius commune, & non aliter, & ibidem de exemplis,& per Marsil. in d. §.constante.& in dicta l.nihil interest.& in l.si.ff.de sica. & in d.l.j.C.de rap. vir. & in l.eiusdem.in prin.ff. de sic.& in l.si sciente. ff.de parri. & in l.j. & in l.is qui cum telo. C.de sica.& in consi.xxiiij. & consi. xxv. & consi.xxx.& consilio xxxix.& consilio xxxiiij.& consi.xliij. vbi stante statuto, & consi.xlvij. & consil.50. & consi. lxxxj.& cōsil.cxv.vbi limita cum alteretur ratione personæ,& in singu.xv.& per Bon.in titu. quid sit accus.versi.sed pone ꝗ quidā. vlti. colum.& per Ang.in dicta l.is qui opē. vbi dicit Perusij iudicatum contra Barto.vt supra,& per Bal.in l.j.C.ad l.iul.pec. & in d. l.j.C.de nil.ag.& per And. in constitu. quicunq; mulierem.de violen.mere.illa in casu illius constitu.Dicit principalem vltimo supplicio,vero auxiliatores pœna deportationis puniendos,& per Thom.Gram.in
70 consilio xxv. † Fallit in crimine læsæ maiesta.in quo indistincte eadem pœna punitur,vt per Bartol.in l.cujusque.ff.ad leg. iul.maie.& habetur in l.quisquis.C.eo.Cępo.in consil.xvij.& Marsi.in cōsi. cxxvij. Fallit etiam in crimine assasinij,vt in cap. significasti.de homi.in vj.& per Cap.in decisio.sacri consil.clv. versicu. ad secundam dubitationem. Vbi optime ꝗ in hoc crimine eadem pœna puniatur auxiliator etiam nō secuto effectu,& perfecto delicto,vt per eum.Fallit etiam in præstante auxilium ad sodomiam,vt per Math.in consti.legū asperitatem.in fin.colū.per l.prima.§.quia puero.ff.de extraord.crimi. Fallit etiam si per statutū imponatur specialis pœna pro auxilio,& ope,nam punitur pœna illius statuti,secus tamen si statutum simpliciter, & indistincte imponat pœnam,non tamē specialem,nam tūc distinguitur vt supra,si vero separatim imponitur,vt quia alia homicidæ alia opem præstanti, illa pœna est imponenda indifferenter ita dixit Salyce.in l.prima.C.de rap. vir. viij. colum, versicu. aut lex punit opem,& Angel.in dicta l.prima.C.de nili ag.& per Fely.in dicto capit, sicut dignum,& in dicto cap.j.de offic. de. leg.Marsi.in d.§.constante,& vide ampliationes,& limitationes in hac materia per Fely.in dicto cap.sicut dignum, & in cap.j. de offi.delega.& per Mar.in l.fina.ff. de si-
71 car. †Limita,vt de auxilio non teneantur si principalis poterat licite, & impune facere nam auxiliantes, & associantes non tunc tenentur, vt per Angel. in l. grachus. C.de adulte.Par.in tract.sindi.in ver.familiaris.in princi.vbi de familia conuocante, alias ad auxilium,vt capiant malefactorē, nam si occidatur nō tenentur auxiliatores, & declara vt ibi in his in quibus teneantur obedire,& in seq.ver.quia supra,& in verbo resistentia,per Iaso.in l.iuste possidet.ff.
72 de acqui. po. †Et quid si plures præstiterunt auxilium,an omnium pœna erit vniformis,an diuersa,dic vt per Saly. in d.l.j. vj.colum.C.de rap.vir.& per Paul.Grillā. in d.x.quęstio.versi.restat.ver.iterū quero.
73 †Et quid si præstat opem in duobus homicidijs, an teneatur de duplici pœna, & duplici homicidio,dic vt per Corne.in cōsil.viij.iij.volu,& per Marsi.plene in l.si.ff. de sica. vbi si pluribus præstitit auxilium simul,an teneatur de omnibus auxilijs, vt si per statutū puniatur auxiliator, in mille, si pluribus præstitit auxilium, an pluribus pœnis puniatur vbi ꝗ vna pœna sit vnicū maleficium,licet plures delinquentes,secus si plura maleficia Ang.in glos.And. auxili. iij.col,ver.quid aūt si vnus.& Bar.in consi. ccxxiij.& Bel.in prac.in rub.de quæst. iij.
74 col.& seq. †Sed quid si statutū imponat pœnā cōmittēti homicidiū, an cōprehēdat auxiliū præstantes ad homicidiū Bald.in l. nihil interest.ff.de sica.& in Spec.in titu.de appel.ver.sed pone qōnem. De facto dicit nō habere locū in auxiliante statutū de ho-

micidio. Ang. in d. l. is qui opem. vbi extendit et in dante cām homicidio nō verificari dictū statutū. Alex. in consil. cxl. ij. volu, & post Bar. in d. l. is qui opē. Flo. in l. si quis fumo. ff. ad leg. aquil. vbi etiam dixit statutū de non relaxando fideiussoribus principalem, non cōprehendit auxiliatorē, & in l. ita vulneratus. ff. ad l. aqui. Bartol. in l. hæc verba. ff. de adulte. & in l. aut qui aliter. §. si. ff. quod vi aut clam. Fely. in d. c. sicut dignū j. col. Ang. in d. glo. & dicto malefi. Vbi distinguit aut statutū loquitur in rem aut in personā, si in personā non apprehēdit auxiliatorē, vt si dicat si quis occiderit aut vulnerauit. Si in rē, vt quia dicat pro homicidio, & percussione puniatur tali pœna, & tūc tenetur, vt per Bar. in d. §. si. & in d. l. is qui opē. in prin. & in d. l. nihil interest. Panormi. in d. c. sicut dignum, & in c. j. de offi. deleg. & in c. mulieres. de senten. excommuni. Roma. in l. si is qui pro emptore. ff. de vsucapio. & doct. in rubri. & in l. si quis per aliū. ff. ne quis eū qui in ius vocan. Canoni. in c. si quis suadente. xvij. q. iiij. Mar. in d. §. constante. in versi. item auxiliator pœna statuti, & in cōsi. xxx. Vbi etiam dixit ꝙ tale statutum de præstante opem intelligitur in delicto in fieri, nam præstans opem punitur pœna statuti, secus si est consumatum, nam talis opem præstans delicto consumato nō tenetur pœna statuti vt per Bar. in l. furtū. ff. de fur. & in l. iij. §. si quisquam. ff. ad sille. Ang. in d. l. is qui opem, & in consi. xxij. & Ang. in d. glo. & dicto malefi. in intellectu. l. eos. C. de fur. & Fely. in d. c. sicut dignum iiij. limi. Et eo maxime procedit si statutum dicat si quis occiderit manibus proprijs, nō non comprehendit auxiliantem, vt per Inno. in c. continētiam. de cleri. percuss. Alex. post Bart. in d. l. is qui opem. quod nos. pro intellectu consti. reg. terminū vitæ, an comprehendat auxiliantem, ꝙ non ex quo dict. constitu. est stricti iuris, & loquttur in personā, vt ibi si in aggressu ipso occiderit, & supra fuit dictum, & per Math. in consti. si quis aliquē. in si. ij. no. vbi dicit illam cōsti. non habere locum in auxiliante vt ob vulnus puniatur pœna manus authoritate Anto. de Alex. in l. j. C. de ser. fugi. & per Mat. in consti. eos qui scienter. de periurio. contrariū tamē vide in hoc per Tho. Gram. in consi. iiij. ꝙ comprehendat dicta consti. terminū vitæ auxiliatores, vt ibi per eū aūte.

75 Aud. in d. consti. †Limita etiam prædicta nisi aliqua qualitas insit principali ex qua delictū augeretur & pœna, aut minuatur tunc etiā si daret causam homicidio, & delicto in auxiliante nō augeretur, nec minueretur pœna ratione qualitatis principalis. Et ideo si ex contumatia principalis augeretur pœna, vel ex cōfessione principalis minueretur non augetur neque minuitur in auxiliante, vt per Bartol. in l. libertis quos. §. pen. ff. de alim. & cibar. lega. Ias. in l. j. ff. de in litem iuran. & per Bart. in d. l. is qui opē. & in l. qui seruo. §. j. ff. de fur. Ang. in d. glo. & dicto malefi. ver. quero qua pœna. Saly. in d. l. j. Fely. in d. c. sicut dignum. & in c. j. post Panor. de offi. de leg. Bartol. in l. vtrum. ff. de parri. & in l. ob hæc verba. ff. de infami. & habetur post Bar. in d. l. is qui opem. & in d. l. qui seruo, & Bartol. in d. l. is qui opem. Distinguit aut istæ qualitates ex quibus augetur delictū & pœna, superuenerunt ex post facto extra propositum delinquentium, vt in terminis. d. l. is qui opem. Et tunc quilibet punitur iuxta qualitatem in eo inherentem. Aut istæ qualitates insunt ab initio tēpore delicti, iuxta propositū delinquentiū, & tunc qualitates in principali insunt auxiliatori. Et ideo si quis præstiterit auxiliū principali, vt patrem occideret ita tenetur de parricidio extraneus auxiliator sicut principalis l. vtrum. ff. de parri. & per Ioan. de Arno. in cau. v. idem si statutū puniret in plus nobilē, vel forensem, nā opē præstans tenetur eadē pœna. Aut istæ qualitates insunt tēpore delicti ratione loci, vel tēporis, vel eius in quem committitur delictum, vt quia præstiti arma ad homicidium committendū de die, & de nocte occidisti, vel extra ciuitatē, & ecclesiam, cum in platea, vel ecclesia, vel ad interficiendum priuatū qui postea fuit in dignitate positus, & eū occidisti in dignitate, & tunc ex quo tūc obligatur opē præstās cum delictū est perfectum, sed tunc insunt istæ qualitates ergo opem ferens tenetur, vt principalis, vt per glo. in l. j. §. persuadere. ff. de ser. corup. & ita residet Bart. in d. l. is qui opem. & sentit in l. qui seruo. §. j. ff. eo. vbi quid si in principali qualitas minuit pœnam, an minuat in opē ferente dicit ꝙ non, vt in l. j. ff. de parri. nam ibi mandato cōiuncte personæ extraneus commisit parricidium, tenetur extraneus de homicidio, tñ cōiuncta persona tenetur de parricidio. l. si. ff. de parric. Idem si extraneus præstet opē patri interficienti filiam adulterā, vel viro vxorem, licet pater & vir nō teneatur, tamē extraneus tenetur, vt per Bar. in l. non solū. §. mādato. in prin. ff. de iniur. per Capi. in deci. fac. consil. clv.

ver.ad secundã hr post Bart.in l.qui seruo. §.j.Bal.vero quo ad primum in l.non ideo minus.ver.hoc præmisso.C.qui accu.po.tenet contra Bart.dicens esse contra l.mores. §.iste fere.ff.de pen.vbi si decurio mandat vili vt occidat,licet vilis subijciatur bestijs mandãs tñ non punitur vt vilis sed vt decurio,& sic non augetur ex persona delinquẽtis principalis respõdet ad l.vtrũ.ff.de parri.nã ibi est propter immanitatẽ criminis, vel ibi loquitur rõne qualitatis offensi, quę aggrauat factũ in vtroq; principali, & auxilianti, aut mandanti, & mandatario, at qđ superius est de qualitate aggrauante in offendẽte tm̃,& ita tenet & residet Ang.in d.glo.& dicto malefi.& de qualitate aggrauante rõne offensi,vt aggrauet in auxiliante per Marsi.in consi.cxv, sed non videtur congrua responsio ad d.l. vtrum. Nã licet qualitas consideret̃ ratione offensi, tñ non põt negari q; non influat in principali.natura qualitas ista agrauat principalem licet ratione offensi & tamen agrauat etiam in auxiliante.d.l, vtrum.ideo potius esset respondendum q; fallit in illo crimine sicut etiam dictum fuit supra in opem ferrẽte cõ mittenti crimẽ lęsę maie.Nam rõne offensi agrauatur in principali & tñ idem in opem ferente.Sed illud est ratione grauitatis criminis & hanc sentit Ioan.And.in specu. in titu.de treu.& pa.vlt.addi.& Mar.in l.sciẽter.ff.de parri.vbi dicit propter immanitatem criminis cõsocij & participes et opem ferentẽs eadẽ pœna puniãtur, quo ad secundũ dictum Bar.in d.l.qui seruo.si pœna minuatur in principali an minuatur in opem ferente, vt quia minor pœna ponatur ciui delinquẽti,quã foresi,& forẽsis præstet auxiliũ ciui,nõ punitur pœna ciuis & sic minori sed pœna forẽsi statuta idẽ quod Bart. tenet Ang.in d.glo.& d.male. Et ideo si filius præstat opẽ extraneo ad occidendũ patrẽ, filius tenetur de parricidio extraneus vero de simplici homicidio d.l.j.in fi. ff.de parri.Rationẽ assignat. quia factũ auxiliatoris accedit facto principalis, nõ aũt dicit̃ accessoriæ obligari alias eadẽ pœna puniretur l.fideiussor.ff.de fideiu.vt p Bar.in d. §.j.& hãc ẽt tenet Saly. in d.l.j.& Fely. in d.c.i.ij.amplia.de offic.deleg.idẽ si augetur pœna in auxiliãte ratione suæ qualitatis nõ augetur pœna in principali vt in d.l.qđ seruo.§.j.ff.rerũ.amo. vbi vxor tenetur rerũ amotarũ si fuerit furata,tñ si opẽ præstat furanti tenetur de furto nec per hoc augetur pœna principalis vt ibi & per Fely.in d.c. j.ij.amplia.Limitat tñ dictũ Bart.in d.l.is qui opẽ Ang.in l.j.per illũ text.C.de nili. ager. nõ rup.Nisi dãs opẽ ignoraret qualitatem agrauantis nam tunc nõ punitur vt principalis,qñ eadẽ pœna puniretur vt in parricidio & ita dicit se obtinuisse & sequit̃ Ana. in d.c.sicut dignũ quod dictũ impugnat ibi Fely.& in d.c.j.de offi.deleg.nam ignorantia qualitatis agrauantis non excusat quãdo sit factũ & dat operã rei illicite per glo. ibi & in c.merito.xv.q.j.& contra Angel. inducit Bar.in d.l.is qui opẽ de comodante arma ad occidendũ priuatũ qui tẽpore maleficij cõstitutus erat in dignitate vt ibi per

76 eũ. †Limita ẽt prędicta q; teneatur eadẽ pœna præstãs auxiliũ cooperatiuũ,nisi immineret periculũ & strages multorũ, nam tunc soli caporales tenerẽtur & nõ alij socij & auxiliantes vt per Innoce. in d.c.j.de offi.deleg.per tex.in d.c.sicut dignũ & per Ang.in d.l.is qui opẽ & glo.in l.qua actione C.si quis in collucatatione.ff.ad l.aquil. Fely. in d.c.j.vlti.limi.iij.membri vide per Mar. in d.§.constante in fi.materie auxilij versi. vlti.Circa hanc materiã si plures fuerũt in delicto & nõ cõstat qs fuerit principalis q; tenetur caporalis & ceteri mitius & nõ de auxilio eadem pœna & supra fuit dictum.

77 †Limita ẽt prędicta vt locum habeãt nisi essemus in casibus in quibus expellũtur homicidæ,vt in aliqua dignitate & officio, nã tũc non repellitur opẽ præstãs ex quo non dr̃ homicida vt per Bar.in d.l.is qui opem. Quod dicit secus esse de iure canonico, nã ita repellitur pręstãs opẽ sicut homicida vt ibi per Bar.& Fely.in d.c.sicut dignũ & in d.c.j.de offi.delega.& Mar.in d.§.constãte.

78 †Limita ẽt prędicta nisi cũ auxilio concurrat cõsiliũ,nam ratione consilij & auxilij tenetur vt principalis vt per Bal.in cõsi. ccccxvj.j.volu.dicit tñ q; de equitate contrariũ tenendũ est vt non eadẽ pœna teneatur sed minori & arbitraria hr̃ post Ange.

79 in glo.And.auxil.circa prin. †Et not.q; si iudex laicus nõ põt ꝓcedere cõtra principalẽ,vt quia est clericus,nec ẽt põt procedere cõtra laicos auxiliatores,ne causa ipsa diuidatur & ne super eodẽ facto diuerse proferantur sententiæ ideo essent remittẽdi ad iudicẽ ecclesiasticũ ita per maria.Soci.in c.ij.iiij.car.iij.col.ver.octauo.fallit de mutu.petit.& in consi.xij.Fely.in c.placuit de præscrip.Mar.in singu.clxxx.& in consi.lxvij.& per Ioã.de Arn. in solilo. lvij.&

80 per Tho.ferra.in cau.suis in caut.x. †An aũt conuentus principalis corã vno iudice,

auxiliator posſit petere ſe remitti corã iudice principalis per Bal.in c.j.ſi.col. verſi. vltimo extra, queritur de controuer.feu. apud par.term.& in ſpec.in titu.de accuſa. j.col.verſi. ſed quid ſi offenſus vbi tenet ꝙ non debet remitti & p Capi.in deci.cxxij.
81 †Item not.ꝙ vbi non valet proceſſus & inquiſitio contra principalẽ nec valet etiã contra auxiliatores ita per Marſi.in conſi.
82 xliij.circa fi.& in conſi.l.circa fi. †Et an auxiliator poſſit eſſe teſtis & inuitus teſtificari cõtra principalẽ Inno.in c. qualiter &
83 qñ de accuſa. dic vt per eum. †Et not.ꝙ auxiliator ad homicidiũ vel mutilationem ita efficitur irregularis ſicut homicida & mutilator vt per Panor.in d.c. ſicut dignũ poſt Inno.& in c.pen.eo.titu.Card.in cle.j. xij.q. de homi.ſpecu. in titu. de diſpen.§.
84 iuxta. †Sed quid ſi principalis promiſit ſoluere auxilianti omnia damna, expẽſas, & intereſſe,an poſſit agere contra principalẽ & qua actione gl.in l. quoniã multa in ver.ſupplicium.C.ad l.iul.de vi pub. Bart. in l.j.§.nunc tractamus ver.facit ad qõnem ff.de tutel. Dicunt ꝙ non competit aliqua actio auxilianti contra principalẽ Marſi.in d.§.conſtante verſi.ſcias ẽt in hac materia notabile verbum allegat Inno.in c.ſicut.lo ij.de iureiu.& Bal.in margar.in ver. opem
85 Card.in cle.ij.iij.q.de re iudi. †Et an teneatur auxiliator de dãno dato ab alijs dic vt per Bar.in l.j.§.ſi is qui.ff.vi bono. rap.
86 Alex.poſt Bar.in d.l.is qui opem. †Item an teneatur auxiliator de pace rupta ſicut principalis.Io.And.in ſpecu.in tit. de treu. & pa.in ſi.addi.incip.cõuertũt caſus Alex. poſt Bar.in d.l.is qui opem Mar.in d.§.con ſtante.ver.itẽ ſcias vlterius quod ſic & per Cor.in conſi.lxxx.iij.volu.vbi ẽt an teneatur duplici pœna pacis rupte & auxilij & ibi an teneatur ratione qualitatis pacis rupte quã ignorabat & per Pau.Gril.in tract. ſecur.in ſi.vbi ſi principalis moritur ob fra
87 ctam ſecuritatẽ ita & auxiliator. †Et an quis ſe defendendo poſſit impune occidere auxiliatorem ſicut principalẽ dic vt per Ang.in l.ij.C.de ſica.& in l.j.vbi Bal.C.de rap.vir.ver.vj.& in l.raptores.C. de epiſc. & cle.Ang.in opere mal.in glo.& dictus ti
88 tius ſe defendendo.verſi.an maritus. †Et an in eadem inquiſitione procedi poteſt cõtra principalẽ & auxiliatores?dic quod ſic vt per Ang.And.auxil.in prin.& ſi.colũ.& Mar.in l.is qui cum telo.C.de ſica. fallit tñ in adulterio,nã non põt procedi cõtra maſẽ & fœminã, & cõtra auxiliatores eadem inquiſitione l.ſi maritus.§.ſi.ff.de adult.docto.in l.reos.C.eo.vbi dicunt hoc non procedere in inceſtu, nã cõtra plures principales & acceſſorios inquiri poteſt per text.in l.vim paſſam.§.inceſti.ff. de adulter. Bart. tamẽ in l.hos accuſare.§.j.ff.de accuſ. dicit poſſe acccuſari adulter adultera & opẽ ferens eadem accuſatione.l.nihil.§.fina.ff. de adulte.Saly.in d.l.reos.Augu. poſt Ang. in d.glo.And.auxil.vide Bal.in cõſi.cclxxxj.
89 iij.volu. †Et not.tamen in hoc qñ proceditur cõtra plures auxiliatores & principales eadem inquiſitione,propter abſentes & contumaces,nõ retardatur proceſſus cõtra præſentes l.non idcirco vbi Bart.ff.de iud.
90 Ang.in d.glo.And.auxil. in prin. †Et an conuicto & condemnato principali liberẽtur auxiliatores plene per Ang.& poſt eũ Augu.in d.glo.And.auxil.verſic.quero an Gayo principali. vbi diſtinguit an & quãdo vno condemnato & ſoluẽte condemna-
91 tionem ceteri liberentur. †Et ibi quid ſi fuit contra aliquẽ proceſſum, & cõfeſſus fuerit & ſoluerit condemnationẽ ſi poſtea appareat verus delinquens an ſit liberatus per Ang.& Imo.in l.quoties.§.j.ff.ſol.mat. Marſi.in l.j.in prin.in amplia.ff.de ſica.vbi an verus delinquens& homicida liberetur propter condemnationẽ factam cõtra aliũ
92 inquiſitum. †Et an vno ex pluribus auxiliatoribus condemnato & ſoluente ceteri ſint liberati per Angel.in d.glo.Andre.
93 auxil.quid autem de auxiliante. †Et an valeat proceſſus contra principalem ſpecialiter & generaliter contra omnes auxiliatores?dic quod ſic per tex.& ibi Anch. in clemen.paſtoralis de re iudi.Angel.in d. glo.& dicto maleſi.pen.col. verſi. quero an
94 valeat. †Et an in materia auxilij puniẽdi fieri poſſit & debet diſtinctio, quæ ſolet fieri in cõſulẽte vt an principalis erat alias facturus?dic vt per Ang. in l.j.ff.de eo. per quem fact.er.& Alex.poſt Bar. in d.l.is qui opem & Bal.in l.j.C.de ſer.fugi.& Fely. in c.j.de offi.delega.& Ang.in glo. Sempron.
95 mandato.verſi.xxij. †Et ſi per ſtatutum principali denegetur appellatio, an etiam auxilianti?dic vt per Corne.in conſil. clix. primo volumi.quod no.pro ritu magnę curiæ quod homicida non appellet an auxiliator appellet, cætera circa materiam auxilij videas per Marſil.in dicto.§.conſtante.Quæ omnia ſumpſit ex repertoris.Ioannis de firmo.in verſi. auxilium qui ſumpſit ab Alex.poſt Bart.in d.l.is qui opem & in l.qui ſeruo & in dicta l.in furti.§.ope.ff. de

fur.& Saly.in d.l.j.C.de rap.vir. & Felyn. & Deci.in c.j.de offi.dele ga.& in d.c.sicut dignum & Ang.in d.glo.& dicto malefi. & in glof. And.auxi. quos vide in marteria. Expedita materia auxilij videndum erit de mandante & mandatario,& sic de homicidio commisso verbo seu lingua.

SVMMARIVM.

1 Homicidium commissum lingua quot modis committatur.

2 Assaßinus quis dicatur,& quis sit,& vnde dicatur & nu.3.

4 Quot modis & qualiter assaßinium committatur.

5 Assaßinium an contrahatur per promißionē aliarum rerum quā pecuniæ, & an absq; pecunia sed vt complaceat.

6 Assaßinium an contrahatur sine acceptatione.

7 Specialia multa in crimine assaßinij cum sequentibus.

8 Attentatū in crimine assaßinij an puniatur.

9 Assasinus est diffidatus a toto populo.

10 Assasinus amittit omne priuilegium etiam clericale.

11 Assaßinus non statim dicitur quod est accusatus nisi probetur per probabilia argumēta,& fuerit declaratus assasinus.

12 Non statim quod accusatur dicitur talis nisi pronūcietur pro tali, & ideo non statim quòd accusatur de crimine læsæ maiestatis dicitur cōmittere crimē læsæ maiestatis.

13 Qualitas quæ refert & tribuit iurisdictionem in primis discutienda est & probāda.

14 Qualitas assaßinij probanda est vt clericus ammittat priuilegium.

15 Vt puniatur de assaßinio necesse est probare qualitatem quod sit christianus & quid in dubio præsumatur.

16 In crimine assaßinij an requiratur degradatio.

17 In crimine assaßinij non requiruntur plenæ probationes sed sufficiunt probabilia argumenta quod qualiter intelligatur prosequere.

18 Licet per indicia indubitata non condemnetur corporaliter fallit in assaßinio.

19 Testes de auditu in crimine assaßinij faciūt indicium.

20 In crimine assasinij testes recepti lite non contestata probant.

21 Crimē assaßinij equiparatur crimini læsæ maiesta.

22 In crimine læsæ maie. testes recepti lite non contestata probant.

23 In crimine assaßinij ex mero officio pcedit.

24 Contra assasinos procedi potest de facto & ex abrupto.

25 In crimine assasinij punitur ex delicto assasinij.

26 Pœna ex delicto assasinij augetur.

27 Mādatarius assasinus torqueri potest absq; alijs indicijs vt indicet mandantem.

28 In generali aboltione & indultu non comprehenditur crimen assasinij.

29 Assasinus an renunciare poßit defensionibus,& an admittatur ad eas.

30 Assasinus cogitur restituere pecuniam quā accepit.

31 Foriudicatus an occidi poßit per assasinum.

32 Assasinus vbique puniri potest.

33 Si inimicus in cuius personā fuit mandatū cōmitti assasinū occidatur ab alio inimico an acceptās mādatū puniatur de assasino.

34 Conuētio et non pollicitatio requiritur vt teneatur de assasinio et sic acceptatio requiritur.

35 Pœna assasinij quæ sit.

36 Qualiter & ex quibus verbis contrahitur mandatum prosequere.

37 Si pater aut dn̄s dicat filio vel seruo nō redeas domū ni ego sentiā nouū an inducatur mandatū et quid si vetet occidi.nu.38.

39 An & quando delictum & homicidium factū a famulo vel consanguineo præsumatur factum a domino vel consanguineo.

40 Si dominus aut pater dicat famulo vel filio malum est hoc factū et remanere in punitum an præsumatur mandasse & quid si iniuria fuerit facta famulo & nō domino

83 *Si mandatur committi homicidium in uno loco & in alio sit perpetratum qui locus apponi debet in libello idem de tempore, & in quo loco puniendus esset.*

84 *Vt puniatur de mandato mandatum debet praecedere vel in ipso facto.*

85 *Si delictum non possit in esse per rerum naturam an mandans excusetur vt quia impubes mandet ferri falsum testimoniũ vel cecus mandet fieri falsam scripturam.*

86 *Si delictum sui natura non requirit pluralitatem an teneatur mandans vt quia mãdet adulterium committi.*

87 *Excusatur mandans si testium dicta non concordent cum rebus sensatis, vt quia dicant vassallum mãdasse domino vel filium patri.*

88 *Si mandatarius non tenetur an mandans excusetur.*

89 *Si non constat de principali delinquente mãdans non tenetur.*

90 *Si mandans potuit per se facere & alteri mandauit an ex mandato teneatur.*

91 *An si sibi liceat poterit alteri demandare & quando.*

92 *Mandans excusatus ratione officij vt si mãdet torqueri & absque dolo & culpa moriatur excusatur idem si mandat occidi condemnatum.*

93 *Si mandatur ingressus possessionis & in ingressu committatur homicidium non tenetur mandans.*

94 *Si mandatum est inualidum quia alteri nõ nocuit an excusetur.*

95 *Si accusatur quòd occidit & probatur de mandato an absoluatur idem si de mandato accusatur & probet de consilio & instigatione.*

96 *An statim secuto delicto teneatur mandatarius.*

97 *An secuto delicto statim praesumatur contra mandatarium quòd fuerit secutus mãdatum.*

98 *An mandatarius portans literas secuto delicto teneatur & quid si alteri mandet an vtrunque teneatur.*

99 *Mandatarius vbi conueniri debet.*

100 *Mandatarius si attentauit & non perfecit an teneatur & quid in assassino & quando conatus puniatur & attentatum & limita.*

101 *Mandatarius an possit esse testis contra mãdantem & an faciat indicium.*

102 *Mandatarius an torqueri possit vt ostendat mandantem.*

103 *Mandatarius ex quibus causis excusetur et an ratione superioritatis mandantis.*

104 *Delicta leuia & grauia quae dicantur.*

105 *Si mandatario imminet periculum si mandatum non exequitur an excusetur.*

106 *Si mandatur artifici vt incidat ligna vel alteri vt laboret an excusetur & quando mandatarius incidens.*

107 *Exequens sententiam iniustam capitalem an excusetur ratione superioritatis mandantis idem si iniuste torqueat an excusetur nume. 108.*

109 *An & quando mandatum superioris excuset.*

110 *Si princeps mandet officiali aliquem decapitare vel de facto torquere an excusetur officialis ex mandato superioris.*

111 *Mandatum superioris iniustum & an & quando excuset & quid si imminet periculum officiali. nu. 112.*

113 *Si mandans excusatur an excusetur mandatarius.*

114 *Mandatarius an potest petere terminum ad denunciandum mandanti vt eum instruat de defensionibus & interim supersederi.*

115 *Si familia insequitur delinquentem fugientem & resistentem an potest occidere impune.*

116 *An delictum mandantis, & mandatarij sit vnum & idem & an eadem sit obligatio mandantis & mandatarij nu. 117. & an mandans & mandatarius in eodem libello accusari possunt nu. 118. Et si proedit ad sententiam contra mandatarium an necessaria sit citatio mandantis nu. 119. &*

& an locus & tempus delicti an mandati apponi debet in libello nu. 120.

121 *An qualitas quæ inest mandanti insit mandatario.*

122 *Si nobilis mandat ignobili vel econtra an mandans furca suspenditur vel econtra decapitatur ignobilis si mandet nobili.*

123 *An mandans & mandatarius teneantur eque principaliter vt eadem pœna teneantur.*

124 *An probationes factæ pro mãdatario prosint mandanti & sententia lata pro mandatario prosit mandanti.nu.125.*

126 *An mandans & mandatarius conuenti coram diuersis iudicibus possint petere remitti ad eundem iudicem.*

127 *Si mandatarius non teneatur an mandans teneri possit.*

128 *De materia consilij.*

129 *Quis dicatur præstare consilium & de differentia consilij & mandati.*

130 *In quo differt consilium a persuasione & instigatione.*

131 *An dans consilium dicatur opem præstare & includatur sub statuto de auxilio.*

132 *Quot modis dicatur præstari consilium.*

133 *An si præstet consilium & astet maleficio teneatur de consilio & auxilio.*

134 *An eadem pœna teneatur consulens & auxilium præstans & an vna pœna confundatur per aliam nume.135.& quando delicta confundantur quo ad pœnam numero 136.*

137 *An si facta locutione ad aures sequatur homicidium præsumitur consilium.*

138 *Quomodo dicatur consulere.*

139 *Si accusetur de mandato & constet de consilio vel econtra an puniri possit de consilio probato.*

140 *An cõsulens vt clericus percutiatur sit excommunicatus, & an efficiatur irregularis clericus consulens. nu.141.Et quid si consuluit fieri instrumentum bellicum ex quo mors sit secuta nu.142.& quid si consuluisset rem illicitam ex qua verisimiliter non esset secutura & mors & tamen postea successit an sit irregularis. nu.143. & quid si ostendat tantam futuram vtilitatem nu.144.& quid si ille cui consulitur in aggressu occidatur an sit irregularis,nu.145.& limita. vt nume.146.147. 148.151.& 152.*

149 *Si clericus mortuo inferat vulnus in loco mortali an sit irregularis.*

150 *Clericus ratum habens homicidium quod suo nomine gestum non est an sit irregularis.*

153 *Si is cui datum est consilium occidat ex interuallo an consulens teneatur.*

154 *Si duo habuerunt tractatum de aliquo occidendo & per alterum fuit mors secuta an præsumatur ex tractatu.*

155 *Si consilium non fuit acceptatum vel fuit reuocatum an teneatur & nu 156.*

157 *Si consulitur id quod non potest expediri nisi per facientem an teneatur.*

158 *An excusetur cõsulens si faciens erat alias facturus,quid in dubio & limit a nu.159. 160.161.& quomodo probetur quod erat alias facturus nu.172 & an iuuet consulenti & quid in dubio nume.173.& numero 174.*

162 *In consilio debet probari ordo tẽporis quia præcessit & delictum fuit secutum.*

163 *Consulens & persuadens qua pœna puniatur, & an eadem limita vt numero 164. 165. 166. 167. 168.169. 170. 171.172. 173.& 174.*

175 *Consilium quod potest se habere ad bonũ & ad malum in dubio interpretatur ad bonum.*

176 *Consulens an teneatur ad emẽdam & satisfactionem damni & de quo damno nume.177.*

178 *Quis dicatur persuadere & in quo differt a consilio & quæ sit pœna persuadentis nume.179.& de solicitante & hortante numero 180.*

181 *Si inquiritur de mandato, & probatur de instigatione an condemnari possit.*

182 *An assentiens delicto, & existens præsens, & potens prohibere, & non prohibet, & qualiter teneatur iure ciuili, & iure canonico.*

183 *An subgestor teneatur sicut persuadens.*

184 *Ex quibus verbis inducatur ratihabitio, & de materia ratihabitionis.*

185 *An receptando delinquentem, & occidentem nomine receptantis, vel fideiubendo dicatur ratificare delictum, & quid si recepiet delinquentem meus familiarius, vel cōsanguineus præsumatur contra me, & quid si dicat si ille non fecisset ego fecissem, nu. 186. 187. & 188.*

189 *Ratihabitio vt inducatur quæ requirantur.*

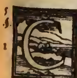
190 *An adulterium potest ratificari.*

191 *Si est facta pax pro se & complicibus si cōplices sint offensi an per ratificationem sit rupta pax.*

192 *An ratihabitio æquiparatur mandato in delictis limita. nu. 193. & 194.*

195 *Qua pœna teneatur ratum habens, & an eadem pœna limita numero 196. & quid quo ad irregularitatem, & limita nume. 197. 198. 199.*

200 *In quo loco conueniri debet ratum habēs.*

§ IRCA igitur tertium de homicidio cōmisso verbo, & lingua, dicendum est.
1 † Quod multipliciter hoc committitur videlicet mandando, instigando, & persuadendo, & ratum habendo. Circa primum videndum est primo de mādante, deinde de mandatario sigillatim deinde de vtroq; simul, Circa primum de mandante, primo dicendum erit de mandante pecunia mediante, deinde de simplici mandante Circa primum & sic de assassino primo vidēdum erit quid sit assassinus, & vnde & quare dictur assassinus. Secundo quo modo assassinium contrahatur. Tertio de specialibus in hoc crimine assassinij. Quar-
2 to de pœnis assassinorum. † Circa primum dic quod hoc nomen assassini de iure communi non erat cognitum, sed fieri mandans conductor dicebatur, faciens vero locator, vt in l. non solum. §. si mandato. ff. de iniuri. non tamen ex conducto actio oriebatur tanquam ex turpi causa, vt ibidem, vulgari vero sermone ambo dicantur assassini, & hoc iure canonico inuenium, vt in c. primo. de homicid. in vj. ita per Barto. in dicto. §. si mandato. ver. venio ad conductorem. & per Bald. in l. non ideo minus.
3 penul. colum. C. de accusa. † Et dicitur assassinus qui pecunia mediante mādat occidi, d. c. j. & per Angel. in l. qui sepulchra. C. de sepul. viola. & in l. j. vbi Alexan. ff. de eo per quem fact. er. & Salyce. in dicta lege non ideo minus. Bald. & Ange. in l. hoc edictum. §. hæc autem. ff. de iniur. Ang. in consilio xiiij. Bald. in consi. lxxxiij. iij. volu. Alexan. in consi. clxvj. vij. volu. Thom. Gram. in vóto ix. Angel. in glo. sempro. manda. in princip. & per Bal. in l. cicero. ff. de pœn. & per Par. in tracta. sindic. in verbo inquisitio versi. dicit constitutio. ver. an inquisitione facta. & per Capi. in decisi. sa. consi. clv. iiij. col. versi. quarto facit. & versi. ad tertiam. Et dicitur assassinus a scindo scindis, quia scindit animam a corpore, secundum Geminia. in d. c. j. de homicid. in vj. §. cum igitur.
4 † Circa secundum contrahitur assassiniū mediante pecunia, & ne dum pecunia mediante cōtrahitur, & per promissionem pecunie, sed etiam aliquo alio dato, vel promisso, nam sufficit promittit pecuniam, vel aliquid aliud vt per Curt. in consil. xx. iij. char. Tho. Gram. in d. vo. ix. alleg. Io. And. in c. penul. de cleri. non resi. et Ang. in dicto consi. xiiij. & vide per Capi. in decisio. sacri consi. clv. vj. dubita. & in versi. ad tertiam. & in versi. ad sextam, vbi tradit an assassinium contrahitur per promissionem aliarum rerum quam pecunie, & quid si non est so-
5 luta pecunia, sed promissa vt per eū. † Et ne dum aliquo dato vel promisso, sed etiā vt alteri complaceat aliquo non dato, vel promisso, vt per Thom. Gram. in dicto vo. ix. Ioan. Andre. & Angel. vbi supra. & Alexan. in l. j. ff. de eo per quem fact. er. vbi de hàc materia, quod tamen forte procederet sub spe consequendi beneficium ex tali cōplicentia, vt quia cōplaceat ei qui verisimiliter esset ipsum remuneratus alias semper diceretur committi assassinium cum nemo pro altero delinquat nisi vt complaceat alteri & sic mandator semper teneretur de assassinio & delicto qualificato & non sim-
6 plici mandato. † Item contrahitur assassinium vbi interuenit conuentio inter mandantē & mandatariū, vt quia mādans pro-

mittat & mandatarius acceptet promissionem & delictum, alias ex simplici oblatione & pollicitatione absq; acceptatione nō dicitur committi & contrahi assasiniū vt per Bal.in d.consi.lxxxiij.aut lxxxj.inci. Bethonus de Cono.iij.vol.et refert et sequitur Thom.Gram.in vo.xj.allegat etiam cōsil.Franci.de Albergo.incip.in dei nomine amen,ꝙ cecus fanie quod refert Fely.in c. inquisitionis.iij.limita.de accusa.& per Capi.in decisi.sacri consil.clv.iij.dubita. Par. tamen de Put.sentit contrarium in trac.sindi.in verbo barattaria.i.versi.vbi idem di-
7 cit in barattaria. † Circa tertium in hoc
8 crimine multa considerant specialia. †Et primo licet alias attentatum in alijs delictis nō punitur sicut consumatum vt supra suo loco fuit dictum,tñ in crimine assasinij ita punitur attentatum sicut consumatum & perfectum vt no.in c.j.de homi.in vj.cuius verba refert Alex.in d.consi.clxvj.vij.volu.Bald.& Ang.in l.j.§.hæc verba.ff.quod quisque iur.Ange.in d.consi.xiiij.& in l.itē apud Labeonem.§.si curauerit.ff.de iniur. Ioan.And.in mercur.in reg.in pœnis de regul.iur.in vj.Mathe.in consti.si quis aliquē x.q.& in consti.asperitatem & in constitu. mala noxia.Mar.in pract.in.§.examināda. & in.§.diligenter. & in l.vnius.§.cognitorum.ff.de quæstio.& in l.j.C.de rap.virgi. nu.ccxlvj.in consi.cv.& per Cor.in consil. cxlix.j.volu.& plene per Tho.Gram.in d. vo.ix.& in vot.viij.& supra fuit dictum in mādatario assasino in materia attentati in quibus locis maxime per Thom.Gram.in dictis votis distinguitur. Quod aut quæris in mandante, & tunc etiam si fuit deuentū ad actum proximum non tamen cōsumatum, tamen pœna potest minui,& nō punitur sicut si fuisset consumatum hoc dicit Thom. Gra.in d.vo.ix.i addi. Vbi declarat & facit dr̄iam inter mandantē & mādatarium, Aut quæris in mandatario & tunc si deuenit ad actum proximum admenādo & percutiendo licet non occidat punitur pœna mortis, vt per multa prosequitur Tho.Gram.in d. vo.ix.quod loquitur in mandatario.Sed tamen hæc distinctio non videtur vera, nam & in mandante si mandatarius deuenit ad actum proximum punitur ac si occidisset ita loquitur d.c.j.de homi.in vj.& Marsi.in d.consi.cv.immo gl.ibi in d.c.j.dicit. Quod etiam si non fuisset deuentum ad actū proximū se mandans re integra reuocasse mandatum punitur mandans, nec prodest reuocatio cum semel mandatum acceptasset,& per Bonif.quid sit accusatio.xxiij.col.vbi de attentante & non perficiente.Et an quis repetere posset pecuniā ut per eum,et ideo in mādante foret distinguendum,ꝙ aut mādatum stetit in merā cogitatione mādantis & tunc non punitur pœna aliqua.l.qua mēte.ff.de fur.& glo.in d.c.j.in versic.mandauerit.& ibi Gemi.& Thom.Gram.in d.voto ix.Aut fuit processum vltra cogitationē ad mandatum & mandatarius acceptauit mandatum, & tunc aut non fuit vltra processum ad aliquem actum sed remansit mandatum re integra,& tunc siue fuerit reuocatum,siue non,& tunc licet gl.in d.c.j.dixerit puniri eadē pœna, tñ indistincte contrarium tenetur ꝙ non eadem pœna, sed mitiori & ita votauit Tho. Gram.i d.vo.viij. vbi mandatum fuit detectum nec deuentū ad aliquem actum & tñ fuit condemnatus ad pœnam pecuniariam allegat.Dy.et Ange.in d.l.item apud labeonem.§.si curauerit.ff.de iniur.& Ang.in dicto consi.xiiij.& Amod.iusti.in trac.sindi.versi.item in eo ꝙ dicti socij milites & Gand.in rub.de homi. iiij.col.versi.sed pone ꝙ ego dedi.& Augusti.post Ang.in gl.sempro.manda.& Areti. in consi.cixv.& vide per Marsi.in d.consi. cv.vbi damnat allegatam gl.& in l.j.antepenul.col.C.de rap.virgi.Aut fuit deuentū ad actum proximum,vt quia admenauit & percussit,licet non occiderit,& tunc text. in d.c.j.dicit puniri ac si occidisset & Bald. & Ange.in d.l.j.§.hæc verba.& in l.j.C.de sepul.viola.Ang.tñ in d.consi.xiiij.& in d. §.si curauerit,dicit iudicem bene facere si commutet pœnam licet deueniēdo ad actū proximum deberet decapitari per d.c.j.& ita concludit Thom. Gram.in d.vo.viij.in fi.& in d.vo.ix.in fi.Gandi.vero in d.ver. sed pone non loquitur si fuit deuentum ad actum proximum vide per Capi.in deci.sacri consilij.clv.in responsione ad secundam dubitationem,& in ver.ad quartam an habeat locum pœnitētia,& in quibus casibus non habet locum & qñ delicto non consumato punitur & qua pœna.In mandatario vero etiam distinguitur, nam aut mandatū stetit integrum nec fuit processum per mādatarium, & tunc punitur pœna pecuniaria sicut mandans ut per Mar.in d.consi.cv. in fi.& per Capi.in decisi.clv.j col.ij.dub. aut fuit processum ad actum proximum ad menando aut vulnerando,& tunc pœna capitis puniri debet, & ad mortem propter atrocitatem criminis, & ita tenet Bald. & Ang.in d.§.hæc verba,& Ang.in gl.ex in-

teruallo & Mathe.in locis supra maxime in consti.asperitatem Bar.& Alex.in d.l.ci cero.ff.de poen.& ita concludit & votauit Tho. Gram.in d.vo.ix.& in fine dicti voti declarat & distinguit inter mandantem & mandatarium,& ita in hoc residetur p do. cto.in hac materia quo ad pœnam, & licet dispositio c.j.de homi.in vj.loquat in mandante tamen propter immanitatem sceleris extenditur ad mandatarium vt per Ang.in gl.sempro.mand.& Ang.in l.j.C.de sepul, viola.& Par.in trac.sindi.in verbo inquisitio.versi.dicit constit.& Thom.Gram.in si. d.vo.ix.& ita nouiter reperio traditũ per Cap.in decisi.sacri con si.clv.vbi an cõprehendat mandatarium facientem & de causa dispositionis d.c.j.& per eum vide multas interpretationes ad d.c.& vide in iij. col.an habeat locum in faciente post Bart. in l.cicero.ff.de pœ.ꝙ sic,& per Saly.in d. l.non ideo minus.vlti.col & Ang.in d.con si.xiiij.Item assassinus est diffidatus a toto populo christiano intantum ꝙ non solum a
9 iudice põt offendi, †Et occidi sed a parte & alio quocunq; cum contra diffidatum a lege potest bellũ indici,l.reos. & ibi Cy, C.de accusa.& ibi in vj.q.in assassino tanquam a lege diffidato qui occidi potest,ita declarat illud verbum diffidatus Ang.in d. consil.xiiij.& Gemi.in d.c.j.de homi.in vj. & Cur.in d.consi.xx.xviij.col.Alexã.post Bar.in l.j.§.transfugas.ff.de sica.& in consi. clxvj.in prin.vij.vol.Marſ.in practic.in.§. examinanda.& in d.l.j.§.cogniturum.ff.de quæstio.& in l.j.C.de rap.virg.& in practi ca in.§.diligenter.Math.in constit.terminũ vitę.xxiij.fall.Panormi.in c.at si clerici.de iudi.Tho.Gram.in d.vo.viij.in prin.& in d.vo.ix.in prin.& per Stepha.Aufr.in tracta.de potesta.secul.cõtra eccle.pers.i.reg. fallen.xviij.quem ponit in c.j.de offi.ordi. Vbi extendit etiam offendendo non teneri in foro conscientiæ dummodo zelo iustitię faceret allegat fratrem Ang.in sum.in ver.
10 assassinus. †Item assassinus amittit omne priuilegium etiam clericale in tãtum ꝙ clericus assassinus cognoscitur & punitur per laicum per d.c.j.& ibi Gemi.post Lappum & Par.in d.versi.inquisitio. versi.dicit consti.versi.an in inquisitione facta cũ assassino. Tho.Gram.in d.vo.viij.& Stepha.in d.trac.xviij.fallen.Cur.in d.consi.xx.Tho.
11 Gram.in vo.xj. †Quod intelligas consti to de qualitate assassinij per probabilia argumenta,vt dicitur in d.c.j.& non statim ꝙ accusatur, aut inquiritur de assassinio statim est procedendum,ut contra assassinum, cum non statim ꝙ accusat de assassinio efficitur assassinus,vt pœnæ & processus assassinatus locum habeant & clericus aut alius statim amittat priuilegium,sed conuinci debet per probationes de quibus in d.c.primo.& etiam pronunciari illum esse assassinum,licet non requiratur pronunciatio & declaratio, ꝙ icurrerit i pęnas assassinatus, vt per Archi.Ioan.And.& alios communiter in d.c.j.& Alex.in consil.clxvj.vij.vol. in fin.& Stepha in d.fallen.xviij.cum ipso facto ꝙ constitum est per probabilia argumẽta,& declaratus est assassinus ipso facto incurrit in pœnas assassinij, & optime tradit Capi.in deci.sacri consi.cxij.plene.Vbi an iudex secularis punire possit, & an requiratur declaratoria,& an sententia condemnatoria & quando, vbi ꝙ declaratoria tantum vt supra & non condemnatoria & ꝙ per iudicem laicum,& vide etiã per eundem Capi.in decisi.clv.pen.col.Cur.tamen in d.consi.xx.col.xviij.versi.omitto postremo.Dicit ante sententiam declaratoriã assassini occidi possunt,Tamen communiter tenetur contrarium, ꝙ requiritur declaratoria & nõ condemnatoria,Idem in crimine læsæ maiest.& alijs delictis,in quibus ipso iure incidunt in pœnam vt per Capi.in
12 decisi.cxxij.& in deci.clxij. †Facit nam non statim habetur pro tali,& dicitur talis, vt accusatur.nisi pronuncietur talis, Vt in c.si.in si.xv.distin.c.nõne.viij.q.iiij.vt per Spe.in ti.de instru.edic.§.restat.ver.quid si tabellio.versi.quid si confertum.& in ti.de aduoca.§.sequitur.in prin.cum cæteris, vt per Mar.in.§.postquam.& in.§.diligenter. in prac.& consi.lij.& consi.liiij.& consilio lxxvij.& consi.lxxxij.& consi.xciij.& in rub.ff.ad l.cor.de fals.Ancha.in consi.cxlj. Thom.Gram.in volu.iij.& in vol.xxxiiij. in quibus etiam non statim ꝙ accusatur de crimine læsæ maiesta.proceditur tanquam contra committentem crimen læsæ maiest. Et ideo debet pronunciari,& prcbari qualitas, vt amittat priuilegiũ & sit assassinus.
13 †Facit,nam qualitas quæ defert iurisdictionem ante omnia debet discuti et probari plene,& concludenter,vt per doc.in l.ij. §.sed si dubitatur.ff.de iudic.& in l.si quis ex aliena,eo.ti.Panormi.& alij in c.si clericus laicum,de foro compe.Mathe.in consti tu.capitaneorum. & in decisi.cxcvij.Bald. in l.præscriptione,C.si contra ius vel vtili. publi.Debet ergo ista qualitas assassinij deferens iurisdictionẽ laico probari,nam vbi

a lege vel statuto disponitur aliquid cũ certa qualitate, qualitas illa est probanda l.pręt or.§.docere.ff.vi bon.rap.l.j.§.ait prætor, vbi Bar.ff.ne qui.in flum.publ.Deci.in consi.xiij.ij.col.& in c.ij.de rescrip. Alias qualitate non probata, non dicitur legitima probatio vt per Cy.post Iaco.de Are.in l.ij.C.de proba.Ioan.And.in Specu.in titu.de accusa.& inquisi.glo.in l.cum actum.ff.de nego.gest.Bar.in l.denunciasse.§.quid tamen.ff.de adulter.Bal.in l.j.C.qui accusa.pos.&
14 in reperi.l.edita actio.C.de eden. †Et in specie φ qualitas ista assassinij est probanda vt deferat laico iurisdictionem per Ioã. And.& Gemi.in d.c.j.de homi.in vj.& per Capi.in decisi.cxij. Quod debet probari & declarari, & debet concludenter probari, vt ibi per probabilia argumenta, quæ argumenta probabilia intelliguntur & declarãtur indicia indubitata, & ita declarat Fely. in c.afferte.iij.limita.de præsum.& Thom. Gram.in d.vo.xj.circa fi.allegat Panor.in
15 c.at si clerici.xiij.col.de iudi. †Nec tamẽ sufficit simpliciter probari mandatũ & assassinium per talia argumenta, immo nec etiam per confessionem assassini nisi etiam probetur qualitas deducta, in d.c.j.videlicet φ occisus fuerit christianus, alias nõ habebunt locum pœnæ in d.c.j.nam introducta fuit dispositio illius cap.j.pro occisione christianorum, vnde nisi illa qualitas φ fuerit christianus probetur etiam si cõfiteatur simpliciter se occidisse per assassinium aut constet per probationes de simplici assassinio absq; qualitate φ fuerit christianus nõ habent locum dictæ pœnæ, d.c.j.Et ita dicit Ioan.And.ibi defendisse quendam accusatum & inculpatum de assassinio, cum non probaretur φ fuerat christianus occisus sequitur Bal. in l.si quis non dicam rapere.C.de episco.& cler.& sequuntur doc.in d.c.j.& Alex.in d.consi.clxvj.vij.vol.in fin.& Ancha.in c.j.ix.no.& per alios doc.per Marsi. in prac.in.§.qm̃.vers.redeundo modo & in rub.C.de proba.char.xxiij.circa fi.ver.Itẽ φ vltra prædicta φ qualitas vbi multa de qualitate probanda, & per Ias.in l.pe.§.docere.ff.ne quis eum qui in ius vo.per Fely. in c.inquisitionis.in prin.ij.col.de accus. & plene Ioan.de Arno.in cau.xxv.Etiam per Mathe.in constit.si damna clandestina.xv. no.& ibi per eum. Quid in dubio an præsumatur occisus christianus, an paganus, vel Iudeus concludit φ christianus per gl.in c. presbyteri.vt ibi per eum. Qua probatione facta de dicto assassinio absq; aliqua alia declaratione ipso facto incurritur ad pęnas d.c.j.dummodo declaretur probatũ fuisse assassinium, vt per Alexã.in d.consi.clxvj. Qua ꝓbatione facta iudex laicus procedere põt & punire clericum assassinum absq; alia degradatione cum a lege fuerit degradatus, vt dicunt doc.in d.c.j.& per Thom. Gram.in vo.viij.ix.& xj.in quibus clerici fuerunt puniti de assassinio per magnã curiam & sic per secularem & per Capi.in d. decisio.cxij.& an requiratur degradatio & Steph.in d.trac.in d.reg.j.xviij.fal.& Par. vbi supra & Gemi.in d.c.j.in fin per illum text.Mar.in l.j.in prin.versi.reddeundo ad tex.ff.de sicar.et in l.j.ver.modo no.ex isto tex.C.de rap.virg.& in prac.in.§.examinãda.& in.§.diligenter.& in l.vnius.§.cognitorum.ff.de qõ.Ang.in gl.& caput a spatulis.& doc.in d.c.at si clerici.de iudi.& in c. cum non ab homine.eo.titu.Intellige tñ de verbali degradatione non actuali, nã vt puniatur corporaliter per laicum requiritur actualis degradatio, nõ tñ requiritur incorrigibilitas, vt requiritur in d.c.cum non ab homine.& d.c.at si clerici.& Ange.in d.gl. & caput a spatu.vj.col.versi.quid aũt si est clericus qui commisit & per Capi.in d.de-
16 ci.cxij.an requiratur incorrigibilitas. †Et sic aliud sequitur speciale in hoc crimine φ licet in alijs delictis requiratur degradatio vt d.c.cum nõ ab homine.in crimine tñ as-
17 sassinij non requiritur. †Est & aliud speciale φ licet alias in criminibus requirant plene probationes & claræ l.fi.C.de ꝓbat. tamen in assassinio sufficiũt indicia & argu-
18 menta probabilia d.c.j. †Et sic licet per indicia indubitata non potest deueniri ad corporalem condemnationem vt tradit. in d.l.fi.&.in c.afferte.de præsum.Ange.in gl. fama pub.& in glo.compa.inqui.& to.neg. & Gandi.in rub.de indi.indubit.ad conde. & Brun.in tract.de indi.& tor.in j.parte & Marsi.in prac.in.§.qm̃.Tamen fallit in crimine assasinij, in quo condemnatur corporaliter per talia indicia, & probabilia argumenta, Marsi.in practi.in.§.examinanda.& in l.j.C.de rap.virg.& in d.§.cognitorũ. & in consil.cxxvij.& in prac.in.§.diligenter. & Par.vbi supra & Thom.Gram. in dicto
19 vo.viij.ix.& xj. †Immo plus dixit Marsil.in d.§.examinanda, quod licet testes de auditu non faciant indicium tamen in hoc crimine assasinatus faciũt indicium ad torturam, ex quo dictum talium testium facit coniecturam & præsumptionem, sed talis probatio per coniecturam sufficit, vt d.c.j.

ergo faciunt indicium vt ibi per eum, tamẽ verba Thom. Gram. in d. vo. xj. maxime in fin. videtur contrariari nam intelligit dicto c. j. de probabilibus argumentis. i. de indicijs indubitatis, quod non operatur coniectura, nisi dixeris illud procedit ad cõdemnandum, sed dictum Marsi. ad torquendum tamen periculosum est obseruare alijs non
20 concurrentibus. † Item est aliud speciale nam licet testes non probent lite non contestata. c. quoniam frequenter. vt lite non cõtesta. & etiam non probant parte non citata ad videndum iuramenta testium. l. si quis, C. de testib. l. de vno quoque. ff. de re iudic. tamen fallit in crimine assassinij in quo lite non contestata possunt examinari, & etiam recipi parte non citata, & fidem faciunt, & plene probant vt per Archidi. in d. c. j. & ibi per Gemi. & Philip. Fran. in. §. fi. & per Fely. in d. c. quoniam frequenter. Mar. in dicto. §. diligenter, & in d. l. de vnoquoq;. in l. casu, Fel. tamen in dicto c. in nomine domini. v. limita. de testi. & Thom. Gram. in vo. xj. Tenent oppositum, quod non probant, contrarius tamen Thom. Gramma. in consi. xl.
21 quod probant, facit quod probant. † Nam crimen assassinij equiparatur crimine læsæ maiestatis ex quo atrox est crimen, & graue Marsi. in consi. xix. & Thom. Gram. in vo
22 tio ix. † Sed in crimine læsæ maiesta. humanæ, & diuinæ testes taliter recepti probant, vt prosequit' Mars. in d. l. de vno quoque, & Ludo. in singularibus suis, & Fely. in d. c. quoniam. & Capic. in deci. sacri consi. cxxvij. ergo, & in hoc crimine assassinij.
23 † Item in hoc crimine procedi potest ex officio mero, vt Hostien. Ioan. And. & Lapum in d. c. j. & Pari. vbi supra versic. dicit
24 constitu. versicu. an inquisitione. † Item procedi potest contra assassinos de facto, & ex abrupto iuris ordine non seruato, vt per doc. in d. c. j. Bar. in d. §. si mãdato. Par. vbi supra, & in verbo latro, & in verbo cõfessio. versi. an potestas. Intellige tamen, vt non tollatur ius assassini, vt per Par. in di-
25 cto versic. latro. circa prin. † Item in crimine assassinij punitur ex delicto assassini tex. cum gl. & Ange. in l. j. §. fin. ff. de eo per quem fac. erit. Bolog. in consi. viij. post Ana.
26 Mars. in l. is qui cum telo. C. de sica. † Itẽ pœna ex tali delicto augetur, vt per Bar. in d. §. si mandato. & in l. cicero. ff. de pœn. & vtrobique per Alexan. post Bar. & per Mathe. in consti. si quis aliquem. & Tho. Gramma. in dicto vo. viij. & ix. vbi de prædictis, & per Par. vbi supra, & Mar. in dicto. §. cõgniturum. in d. §. examinanda, & in dicta l.
27 j. C. de rap. virg. & in d. §. diligenter. † Itẽ mandatarius assassinus torqueri põt absq; præcedentibus indicijs, vt indicet mandantem, vt per Bal. in l. non ideo minus. j. colũ. C. de accusa. & Alexan. post Bar. in l. repeti. ff. de quæstio. Mar. in d. §. diligenter. versi. modo incidenter, & in d. l. is qui cum telo, versi. pro quibus facit. Ange. in glo. sempro. mand. versi & bene no. & in glo. fama publ. versi. quæro aliquis. Ang. in l. & si certus. ff. ad sillcia. Bel. in prac. in tit. de quæst. xj. col. Thom. Gramma. vero in dicto voto xxxiiij. in prin. Dicit alijs concurrentibus stari dicto mãdatarij, nam sola eius assertio sufficit. immo in fi. dicit tunc stari dicto mãdatarij, & socij criminis eiusdẽ, si alias non
28 sit infamis ex alio delicto, vt ibidẽ. † Itẽ in generali abolitione per principem, aut statutum facta non comprehenditur crimẽ assassinij, per ea quæ plene tradit Marsi. in dicto. §. diligenter. & in d. §. examinanda.
29 & in dicta l. j. C. de rap. virgin. † Item licet alias quis nõ possit renunciare suis defensionibus, vt plene per Par. in d. verb. cõfessio. versi. an potestas. & versi. condemnatio, Mar. plene in d. §. examinanda, & in d. §. diligenter. & in d. §. cogniturum. §. vltima quæstio. in prac. Tñ fallit in assassinio, quod potest renunciare suis defensionibus, tanquam hostis publicus, & diffidatus a lege, & de facto contra eum proceditur, ita per Par. in d. uer. an potestas qui militat ad supplicũ. ver. & ideo dicto quod assassinus. & Marsil. in d. locis supra. & in l. j. §. fi. ff. de quæst.
30 † Item assassinus cogitur restituere pecuniam quam accepit, immo & hæres lite nõ contestata per assassinum Bal. in l. j. §. fin. ff. de eo per quem fact. er. & ibi per Angel. & Alex. & per Par. in d. ver. dicit consti. versicu. an inquisitio, Marsi. in d. §. examinanda. gl. in l. in hæredem. ff. de calumnia. Et intellige, vt restituatur hæredi offensi, aut occisi per assassinium, vt per Alexã. in dicta l. j. §. j. ff. de eo per quem fact. Nam quo ad cõmittentem, licet dicatur turpiter facere, nõ tamen turpiter accipit respectu promittentis text. Angel. & alij in l. idem, & si ob stuprum. & ibi glo. §. sed quod meretrici. versi. noua ff. de condi. ob tur. cau. Non tamen valet promissio de soluendo pœnam pro delicto l. si a reo. §. fin. & ibi Barto. ff. de fideicom. dic tamen, vt per Paul. & Alexan. in l. si plagij. in l. impossibilis. ff. de verborum
31 obligatio. † Item licet forìudicatus in regno impune occidi possit per constitutio.

pœnam eorum, tñ nõ poteſt occidi median te pecunia, per aſſaſsinium ideo occidẽs pu nitur, vt dixit Mathe. in d. conſtitu. pœnam eorum ij. no. j. q. non tamen aduertit ad do- ctri. Bald. in l. gracchus. verſi. no. iſtum tex. ad talem quæſtionem. ff. de adulter. vbi cõ trarium tenuit, vbi dixit per illũ tex. Quod ſi ſtatuto bannitus occidi poteſt ab eius ini- mico, & non alio, & ab illo qui facit eum banniri ꝙ poteſt per aſſaſsinium illum oc- cidere, & aſſaſsinus nõ punitur, nam ſi licet in perſona mandantis, licet etiam in perſo- na mandatarij, vt per Angel. in glo. che hai adulte. la mia don, verſi. quid ſi pater, vide quæ habentur per Alexan. poſt Bar. in d. l. gracchus. & Ioan. de fir. in ſuo reper. in ver ſi. aſſaſsinus, ita dicit conſuluiſſe in cauſa il- lius de ſeruilia licet aſſaſsini per doctr. Bal.

32 † Item vbiq; aſſaſsinus puniri poteſt. & contra eum procedi cum omne priuilegiũ amiſerit d. c. j. de homi. in vj. dic tamẽ & vi- de Alex. in d. conſil. clxxvj. vij. vol. per totũ. & in hoc crimine ſe conferunt tradita per Marſi. in d. §. diligenter. & in. §. examinan- da. & in d. §. cognituram. & in d. l. j. C. de ra ptu virg. Vbi ponit ſpecialia ratione atroci tatis, & immanitatis delicti, vt etiam locum habeãt in hoc crimine, ꝙ vide tredecim pę nas, & ſpecialia in hoc crimine, vt per Ca- pi. in dicta deciſio. ſacri conſi. clv. ubi de his & alijs maxime ꝙ in hoc crimine non ap- pelletur. De alijs colligitur ex præmiſsis, vt ſupra, & per eum, & ꝙ ſecularis iudex poſsit clericum torquere, & not. in hoc cri- mine vnum quod ſingulariter tradit Bal. in c. j. §. iniuria. de pace iura. fir. & Cepo. in tra cta. caut. caute. xxxix. inci. uidimus per plu res caſus, et Thom. Gram. in vo. xj. Quod ſi is in cuius perſonam fuit mandatum homi cidium commiſſi per aſſaſsiniũ, fuit ab alio inimico ratione odij occiſus, tale mandatũ, & aſſaſsinium non eſt in conſideratione qđ intelligas, vt puniatur pœna ordinaria, ſed extra ordinem punitur ratione acceptati

33 mandati, vt ſupra fuit dictum. † Et not. quod tradit Bal. in conſ. lxxxj. aut lxxxiij. iij. vol. Si probatur ꝙ mandans dixerit, Va & digli che li daro la promeſſa. probatur aſſaſsinium poſt perpetratum delictum aut ante, dic vt per eum ꝙ non, cum requiratur conuentio, et non pollicitatio, & illa verba ſonant in pollicitationem, de hac materia aliquid per Are. in conſi. clxv. & Par. in tra cta. ſind. char. xxiiij. & char. xxxv. & char. lviij. & char. lxiij. char. lxv. & Mar. et alios in locis ſupra, & Thom. Gram. vbi ſupra.

34 † Circa quartum, dic ꝙ pœna aſſaſsinij traditur in d. c. j. quod ad non corporalem pœnam tam contra principalem ꝗ contra mandantes conſulentes, & auxiliantes, & receptatores, vt per Capic. in deciſio. ſacri

35 conſi. clv. verſi. ad ſecundam. † Circa ve ro corpus punitur vt quia per fruſtra ſcin- ditur iuxta l. capitalium. ff. de pœn. vt per Panor. in c. at ſi clerici. in prin. xx. col. ver. nam quandoꝗ. de indi. & per Capi. in deci. ſacri conſ. clv. Et ita hodie vtuntur iudices propter criminis immanitatem, & ad terro rem & de intellectu d. c. i. & pœna canoni- ca, & qualiter intelligatur per Alex. in con

36 ſi. cxlv. & conſi. clxiiij. vij. volu. † Circa ſecundum videlicet de mandante abſq; pe cunia. Primo videndum erit, Qualiter, & ex quibus verbis mandatum contrahatur. Se- cundo de nonnullis quæſtionibus circa mã dãtem. Tertio de cauſis & excuſationibus ex quibus mandãs excuſatur. De pœna ve ro dicetur infra, quando de vtroque ſimul tractatur. Circa primum contrahitur mã datum? dic ꝙ contrahitur vbi mandaſ de- lictum cõmitti propter ſeipſum ad ſuæ vo- luntatis ſatisfactionem nulla pecunia data quæcunq; verba interueniant ita tamen ꝙ ſit ad voluntatem mandantis, ita dicit Bar. in l. non ſolum. §. ſi mandato. ff. de iniu. An- ge. in gl. ſempro. mand. in prin. Bal. in l. hæc verba. ff. de inſa. & per Ange. in conſi. xxij. Alex. in conſi. cxxvij. iiij. vol. ſeq. & ſeq. cõ ſil. ſub ſcribentium, & per Corne. in conſil. lvij. iiij. vo. Siue vtatur verbis imperatiuis, vt quia dicat occide vel percute, vade fac vt occidas, & ſimilibus. Siue verbis rogati- uis rogo, vt occidas, vel vindictam pro me facias, vel dicat vellẽ vel opto vt occidas vel alijs verbis de quibus in l. j. ff. mandat. vbi Bar. & in l. j. & in l. quodam. C. manda. Dummodo non ſint verba admonitoria, cõ mendatoria, vel perſuaſoria, vt per glo. & Bar. in d. l. j. ff. manda. Nec conditionaliter prolata, ſed ſimplicia, & pura vt per Bar. in l. ſi pupillus. §. videamus. in ſi. ff. de neg. ge. Nec mãdetur quod tenebatur facere de ne ceſsitate Bar. & Bal. in d. l. j. C. de pœ. Indu- citur etiam mandatum per ſubſcriptionem gl. & Bald. in l. etiam. C. quod cum eo. Item præſumitur mandatũ ſi fiat voluntate mea, vt per Bar. & alios in l. poſt dotem. ff. ſolu. matri. Alex. poſt Bar. in l. j. ff. manda. Corn. in conſi. liiij. ſeu lvij. iiij. volu. Et tandem ſi interueniant quęcunque verba etiam enun ciatiua ex quibus coniecturate appareat ꝙ optet fieri vindictam, vt per Bal. in l. j. C. de ſer. fugi.

fet.fug.ij.col. ver, & probatur mandatum. Ana.in confi.lix.Iaf.in l. fi quis mihi bona. §.pen.ff.de acqui.hæred.& in d.l.j.vij. co.
37 in fi.ij.partis.glo.C.de fer.fug. †Et ideo fi pater aut dominus ab alio iniuriatus dixerit filio,aut famulo nõ redeas domum nifi ego fentiã nouũ de isto negotio. deinde filius aut famulus occidat iniuriantem domini aut patrem,nã tunc præfumitur patrem aut dominũ mandaffe,vt per Bart. & alios cõiter doc. in d.l.fi quis mihi bona.§.pe.ff. de acqui.hære.Ang.in glo. fempro. mand. xxj.q.vbi dicit quendã dñm fuiffe ex hoc decapitatum Florentiæ, ideo caueant pater aut dominus vti verbis præfatis. Paul. de Caft.in confi.cclxij.Panor. poft Ancha. in c. ex literis per illum tex.de excæ.prçla, Alex.in confi.cxxvij.iij.volu. Panor.in c. fententiam.de cler. pug.Bald.in c.veritatis iij.col.de dolo,& contu. Alex.& Iaf. in d.l. fi quis mihi bona.§.fed fi mandauerit.ff.de acqui.hære.& Iaf.in d.l.j.C.de fer.fugi. vj. co.vbi plene Roma.in fing.ccccccxj.inci, in fcis,& Math.in not.clxxviij.& Corfe. in fingu.inci,præceptum lo j.incip.famulus cuiufquã.Alexan.in confil.cvj.& confi.iiij. iiij.volu.Fely.in c.afferte.ver. datur etiam exemplum de præfump.& in c.ficut dignũ. de homi.Alex.in confi.lxix.ij.vol. & in l. j.C.de his quibus vt indi.& ibidẽ per Pau, & Iafo.Bald.in confi.lxxxij.iij.volu.plene Mar.in cõfi.cxxxij.Panor.in c. pe.ne cler. vel mon.Fely.in c.petrus.iiij.fall.de homi-
38 cidio. †Extende dictam conclufionẽ,etiã fi dominus proferens talia verba expreffe inhibuiffet famulo ne occideret, per text. in c.fi.de homi.in vj.ita Mathefil.in d. not. clxxxviij.& per Iaf.in d.l.j.& in d.l.fed fi mandauerit. Faciunt tradita per Bal.in l.nõ ideo minus xviij. q.C.de accufa. Marfi. in confi.x.& cõfi.lxvij.& Cæpo.cõfi.xxxiiij. vbi de mandante ante delictũ, & expreffe prohibente ne occidat an occidendo tenea-
39 tur de quo infra dicetur. †Et an & quãdo delictũ & homicidium factũ a famulo, & confanguineo præfumatur factũ de mandato domini, & confanguinei, maxime fi effet præfens,& nihil diceret plene. dic, & limita,& declara multipliciter, vt per Felyn.in d.c.petrus,de homici.& per Panor, in c.conftitutus lo j.& in cap.cum caufa.de teftib.& Iaf.in l.ciuitas.ij.colũ.ff.fi cer.pet. & Boni.in titu.quid fit accufatio. in fin. In quibus diftinguitur fi delictum habeat caufam fucceffiuam,vt tunc dominus teneatur fi caufam momentaneam vt in homicidio
40 ꝙ non. †Amplia ĩt præfata, etiam fi nõ proferat talia verba directa & expreffa famulo fed dubie & in perfonaliter, vt quia dicat malum eft hoc factum, & malum, & iniuriam remanere in punitam,loquẽdo cũ famulo,nam per talia verba cenfetur mandaffe per text.in c.ex literis.de excep.prę-
41 lato.Roma.in d.fing.711. †Limita tamẽ primo fecundum aliquos & intellige, quãdo iniuria fuiffet facta domino,nam tũc per talia verba præfumitur mandatum,fecus fi iniuria fuiffet facta famulo principaliter,& non domino,nam tunc non præfumitur mãdatũ,& ita intelligit Paulus de Caft. in dicto.§.fed fi mandauerit.tamẽ cõiter tenetur ꝙ fiue domino,fiue famulo ꝙ præfumetur mandatum ex talibus verbis, vt per Iaf. in
42 d.§.fed quid fi mandauit. †Limita fecũdo & intellige quando talia verba fuiffent prolata,& dicta perfone in qua non poterat cadere alia cõiectura verifimilis, & interpretatio quã homicidij committendi,vt quia famulo præfata verba fuiffent dicta, aut filio,vel feruo.Secus quãdo perfone ex qua alia cõiectura ex dictis verbis percipi potuiffet,nam tunc ftaretur interpretationi domini cum iuramento, iuxta notata in .§.fed alie.infti.de actio.vt quia verba fuiffent dicta procuratori,vel aduocato, nã intelligitur per iuftitiam,vt notat.in l.prima. C.de his quibus vt indig. & ita declaratur per Baldum in dicto.§.fed quid fi mãdauit.
43 †Tertio limita nifi offenfa fuiffet illata dño,nõ cum ferro fed cum pugnis, quia dominus viens talibus verbis ꝙ fentiam nouum intelligitur mandaffe de fimili vindicta cũ pugno,ideo famulo occidente nõ tenetur dominus per no.in l.j.cum fimilibus. C.vnde vi.Roma.& Alex. in d.§.fed quid fi mandauit. & in d.l.j.C. de his quibus vt indignis.& in confil.ccxxj.primo volu. & confi.xxviij.quarto volu.intellige tñ hanc limitationem cũ diftinctione qualitatis perfonæ,qñ iniuria fuiffet illata ab æquali, aut melioris cõditionis exiftenti, & nobiliore, nam tunc intelligeretur de æquali pugno, fecus tamen fi inferens iniuriã & offenfam fuiffet vilioris conditionis,& offenfus fuiffet nobilis,nã habita qualitate perfone interpretandum erit de vindicta per quã in-
44 iuria fuiffet propulfata. †Faciũt in hoc tradita in l.prima.C.vnde vi.& in l.vt vim ff.de iuftitia & iure.& per doctores, & per Angelum in glof. & dictus titius fe defendens.Nam fi inferior infiluit nobiliorẽ nõ tenetur nobilior fugere, cum fuga in no-

bili sit dedecus, & ideo occidendo non teneatur de homicidio, & sic in plus se habet nobilitas, faciunt tradita in l. gracchus. C. de adulterijs. Nam maritus vilis non potest impune occidere adulterum, & faciũt tradita per Matheum in constitutione qui dolose. & in constitutione vt dignitatem ordo seruetur. & in cõstitutione vt participatio. In quibus de pœna rustici verberantis nobilẽ, & militem, nam maior pœna imponitur rustico, quam si non militem verberauerit, facit l. fina. ff. de iniurijs. cum mille similibus, & sic in nobili maior fit interpreta-
45 tio. †Quarto limita nisi famulus excederet fines mandati, cũ in potestate famuli esset excedere fines mandati, vel non excedere, vt quia dominus diceret famulo fac vindictam cum bastono, vel alapa, vel accipe bastonum, & fac vt leuitam nouum si ille famulus occidat etiam cum bastono non teneatur dominus de morte cum ex genere armorum præsumatur animus mandantis non fuisse q̃ occideret vt not. in l. j. §. diuus. ff. de sica. ita singu. per Bald. in l. mandati in fi. C. manda. ita limitans Alex. in d. c. fi. de homicidio in vj. & in l. si quis mihi bona. §. si coram. ff. de acqui. her. vbi limitat etiam d. c. fi. non procedere quando mandasset ligno aut alapa percuti, & ille ferro occidat non teneatur de morte ita etiam Bal. in d. l. non ideo minus. C. de accusa. & Ang. in gl. sempro. mand. xviij. q. Bart. in l. diuus in fi. ff. de sicar. faciunt dicta Bartol. in l. iij. in fi.
46 ff. de adim. lega. †Quinto limita nisi famulus ille mandatum repudiasset, nam licet postea occideret non teneatur dominus ita
47 Bald. in l. si litteras in fi. C. mand. †Sed quid si a principio acceptasset mandatum, deinde repudiasset, an postea occidendo teneatur dominus? dic q̃ si interuallo nõ teneatur vt per Bartol. in l. non solum. §. si mãdato ver. quero mãdauit. l. q. ff. de iniu. Bal. in d. l. j. C. de fer. fugi. ij. col. versi. & idem si mandatum post Inno. in c. ad audientiã de
48 homicidio. †Sexto limita & intellige, tribus concurrentibus Primo præcedente inimicitia capitali, Secundo q̃ secrete fuerit famulo loquutus ad aures, Tertio q̃ incontinenti fuerit secutum homicidiũ alias vbi vnũ ex his cessaret non procederet supradicta conclusio communis ita per Bald. in d. l. iij. colum. versicu. & ille dicitur mandare & ita intelligit dictum Bar. in dicta l. si quis mihi bona. §. fi. cum not. per eundẽ in l. si ventri. §. fi. ff. de his que in frau. credi. & ita per Ana. in d. consil. lix. & Corse. in singu. incip. præsumptio versic. celeritas actus & per Bald. in cap. veritatis de dolo, & contuma. & in cap. j. §. vel furti de pa. iura. firm. & in c. si quis decesserit de feu. fue.
49 controuer. †Septimo limita & intellige, vt procedat, quando dominus recepisset iniuriam illicite, nam tunc talia verba domini de vendicta aut nouo intelliguntur, q̃ sicut illicite iniuriam recepit, ita mandasse videtur illicite propulsare, alias, si licite receperat iniuriam, secus, ita per Alex. in consil. ccxx. incip. q̃m abunde ij. colũ. ij. volu. Qualitas enim præcedentis iniuriæ arguet qualis fuerit animus domini mandantis, in sequentibus, argu. c. scriptum de electio. & per tradita in d. l. si ventri. §. fin. & in simili vide Bald. in l. si prædium fina. colum. C. de edil. actio. versi. sed pone. Vbi ex qualitate
50 factorum animus præsumitur. †Vltimo limita & intellige q̃ propter præfata verba taliter prolata. & dicta famulo & probata procedatur ad torturam contra dominũ non autem vt ex his condemnetur ad mortem nam ex talibus verbis vt supra præsumitur mandatum cæteris concurrentibus.
51 †Et clarum est q̃ ex præsumptionibus quantũcunque violentis non potest deueniri ad condemnationem & pœnam corporalem vt per Innoc. in c. quia verisimile de præsump. & ibi per Panor. & alios & in c. afferte. eo. & per Panor. in cap. auditis vlti. colum. de præscrip. & Bal. & alij in l. fin. C. de probat. Roma. in l j. §. si quis in villa. ff. ad sillen. Mathe. sill. in not. cxix. Alexand. in consil. xv. primo volu. & in consil. cxvj. eo. volu. Bald. in c. literas de præsumptio. Gandi. in rub. de indi indubi. ad cond. Bru. j par. tra. de indi. & tor. Mar. in practi. in. §. diligenter. & in. §. quoniam & in. §. ij qõ. & in l. repeti. ff. de quæstio. & in rub. C. de proba. & Capo. in consi. xxxij. Tho. Gram. in vo. x. ita tas. in d. l. j. C. de fer. fug. & in d. §.
52 sed si mandauit. †Et hoc etiam videtur sentire Alex. & alij in d. §. sed si mandauit & Corse. in sing. incip. famulus in quantum post alios ibi, & post in l. j. C. de his quibus vt indi. Quatenus dicuntur q̃ si heres aut alius dixerit de hoc vindicabo aut faciam vindictam de morte defuncti aut alterius tunc si præfata verba fuerint pbata. & occisus fuerit ille inimicus q̃ faciunt indic ũ ad torturam & talis torqueri potest cõstito de verbis prædictis nõ ergo dicunt condẽnari posse sed torqueri, & per Alexan. post Bar. in d. l. j. C. de his quibus vt indi. Et ex prædictis ẽt contrahitur mãdatũ, si dicat do

minus famulo, facias vindictã, deinde mortuus in nã præsumitur mandatum concurrentibus supradictis vt torqueri possit, videlicet cõcurrente qualitate personæ, iniuriæ, & instrumenti. vt supra & per doct. in d. l. j. & in d. §. sed quid si mãdauit alias eis non concurrentibus interpretandum est in miniorẽ partẽ videlicet de vindicta p prosecutionẽ accusationis vt ibidẽ dicũt doct.

53 †Item contrahitur mandatũ, & præsumitur, si dñs aut pater offensus loquat ad aurem famulo vel filio, & statim si per famulũ aut filiũ cõmissum homicidiũ, nam ex breuitate tẽporis cõcurrente ẽt inimicitia præsumitur mandatũ, concurrente sola inimicitia præsumitur consiliũ, in miniorẽ partẽ, nulla concurrente inimicitia nec mandatũ nec consiliũ præsumitur ẽt si mine præcessissent ita Bal. in l. j. ij. col. ver. ille dr̃ mandare. C. de ser. fugi. Bal. in l. si quis mihi bona. §. si. ff. de acqui. hære. & in l. si ventri. §. fin. ff. de priui. cred. Bru. in tra. indi. vj. colum. Cor. in consi. lvj. iiij. volu. Corse. in sing. incip. præsumptio in verli. celeritas actus Iaf. in l. si ob turpem. ff. de condi. ob turpẽ cau. Inno. & alij in c. ad audictiã de homicidio. & Bal. in l. papinianus. §. si mandato & in l. mutuũ. ij. col. C. si quis alte. vel si. Areti. in c. ij. loco. si. col. de proba. Alexan. in l. j. C. de his quibus, vt indi. Par. in tra. sind. car. x. xlviij. & car. cxxj. Marsi. in l. statu. liber. ff. de qõ. & in rub. ff. de fideiu. v. q. & in consi. iij. Alex. in consi. lxix. ij. vol. Ana. cõsil. iuj. glo. in. §. ope. insti. de oblig. quæ ex deli. na. Loquũtur tñ de consi. vt consiliũ præsumatur solus Bal. in d. l. j. dicit præsumi mandatũ. Fallit tñ nisi occisus fuisset amicus domini, nam non præsumeretur mandatũ nec cõsilium vt dicit Bal. in d. l. j. C. de ser. fug. ij. no. glo. & Bar. in l. j. C. de sicar. & hr̃ post

54 Bar. in d. l. si ventri. §. fi. iij. addi. †Sed an mandatũ contrahatur si deliberans occidere aliquẽ, & accessisset ad amicũ & dixerit se velle talẽ occidere, & ille dicat placet fac bonũ, & ciiodic q̃ nõ vt per Gãdi. in rub. de rar. qõ. in male. iiij. col. Bal. in l. ob hæc verba. ff. de infami. Ang. in consi. xxij. Iaso. in d. l. j. vij. col. C. de ser. fugi. & per doc. in l. si obsletrix. ff. ad l. aquil. & in l. j. §. viij. ff. de ser. corr. & in c. tanta. lxxxvj. dist. Dicitur enim hortator & non mandator vt per

55 Bald. in d. l. ob hæc verba. †Sed quid de annuente humeris, vt q̃a filius voluerit occidere, & pater humeris annuat an dicatur mandasse annuendo? dic vt per Bal. in cõsi. cxlij. j. volu. aut. iiij. volu. vbi an torqueri possit q̃ nõ, habetur post Bar. in l. j. ff. mãd. in apostl. Et an tacendo inducatur mandatũ Bel. in practi. in rub. de quæstio. si. col. & seq. & per doc. in c. sicut dignum de homi-

56 cidio. †Et quid si famulus aut filius in præsentia domini vel patris iniuriantẽ dominũ aut patrẽ occidit, an præsumatur mãdato domini, aut patris aliquid supra fuit dictũ Barba. in c. j. de offic. deleg. Dicit q̃ si cedit delictum in vtilitatem domini præsumitur mandatum & tenetur per dictũ Bar. in lege, de pupillo. §. si quis ipsi prætori, ff. de oper. no. nuncia. x. q. Panor. in c. cũ causam, & in c. constitutus de testi. dicunt contrariũ, Quod ex quo est delictũ momentaneum non præsumitur mandato dñi Alex. vero. in d. §. si quis ipsi prætori per doctri. Bal. in d. l. j. C. de ser. fugi. dicit q̃ si potuit dominus prohibere & non prohibuit præsumitur mandatũ vide Mathe. in consti. si quis aliquem x. q. & Bald. in l. iij. C. de epis. & cler. & Bartol. in l. j. in fin. ff. quod vi aut clam. & habetur post Bald. in d. l. j. & post Bar. in d. §. si quis ipsi prætori Alex. in l. cũ dotem. §. si mulier. ff. solu. ma. per Panor. & Fely. in d. c. Petrus & per Deci. in l. nullum crimen. ff. de regu. iur. & Cur. in consil. xlj. Thom. Gram. in consi. viij. Boni. in rub. de insul. & percu. & in rub. quid sit accusatio. Non enim ex conuersatione aut familiaritate præsumitur mandatũ, sed ex minis & inimicitia præcedente, vt per Bald. in d. l. j. ver. dicitur mandare & seq. ij. & iij. colũ. Et sic mine cum inimicitia faciunt præsumi mandatũ, vt per Bal. in d. l. j. & Alex. in l. j. C. de his quib. vt indi. facit dictum Bal. in l. data opera. C. qui accusa. po. ver. sed pone titius, vbi de fratre rixante & altero fratre superueniente & occidente q̃ non tenetur frater rixans & sic nõ præsumitur mandatũ licet frater, & Marsi. in consi. xxv. & in l. si. ff. de sica. & in pra. in. §. constante & in consi. lxix. & consi. lxxxj. doct. in c. cum ad sedẽ de resti. spol. Fallit nisi mandatarius prius minatus sit velle occidere cum præsumatur alias facturus omnino, sed dñs tenetur tanq̃ persuasor vt per Bal. in d. l. j. C. de ser. fugi. & Ang. in d. consil. xxij. & per Iaso. in d. §. sed quid si mãdauit an dominus teneatur ex delicto famuli per Bar. vbi supra & in l. nec. id ff. de incen. Bald. in l. iij. C. de episco. & cle. & in l. ad inuidiam vbi Alexand. & Iaso. C. quod met. cau. Anto. & alij in cap. primo de resti. spol. Ana. in cõsi. ij. Iaso. in d. l. j. v. lti. no. C. de ser. fugi. & per

57 Felyn. in d. cap. petrus. †Sed quid in du-

bio an ex verbis cæteris dictis expresse ad mandatum non conferentibus, an præsumatur mandatum, dic quod non, sed in mitiorem partem, cum plus obliget mandatum quam aliud delictū veluti cōsiliū, persuasio, & instigatio, vt per Bald. in d.l.j.C. de ser. fugi. & ideo pari concurrente inimicitia præsumitur consilium & non mandatum vt ibi per Bald. Et concurrentibus minis præcedentibus mandatarij, vel quia alias erat facturus, vel stante amicitia mandātis, cum occiso, non præsumitur mandatum sed in mitiorem partem est interpretandum, vt supra fuit dictum & per Bal. ibi in d.l.j.ver. j.no. ꝙ consilium, & tradita ibidem per Ias. & in d.l.j.C.de his quib. vt indi. & per Alexan. in consil. ccxx. ij. volu. incip. quoniam abunde, & faciunt dicta Mar. in consil. ij. & consi. ciij. & consi. cxxxij. & consi. lxxvij. & in l.j.C.de sica. & in rub. ff. de fideiu. nu. lv. & seq. & nu. lix. & consi. vij. & consi. ix. & consi. xlij. Ang. in glo. falsario in prin. In quibus traditur quod vbi verba possunt in dubio sonare, ad delictum & non delictū interpretandum est ad non delictum in mitiorem partem, sic & ad non iniuriam & ad non falsitatem Plura, etiam per Tho. Grā.

58 in vo. x. †Circa tertium primo, quero secundum Bald. in d.l. non ideo minus, ij. col, C.de accusa. versi. in ista materia prima qō, Quid dicatur mandans agere in vim passo & occiso & sic an mandans sit causa proxima & immediata delicto, an vero extrinseca & remota, refert quosdam dicere fore causam proximam & immediatam delicti & productiuam mort. sicut si quis Balista de longe occideret aliquem. Nam balistando quadam longa via videtur hoc facere, ita mandans per interpositam personā sicut & balistans cum sagitta & balista. Quod tamen Bald. reprehendit, dicens non esse causam intrinsecam & immediatam, sed mediatam distinctam, & separatam ab intrinseca, distinguens causas primas & secundas, & sub distinguens aut causa secūda nihil operatur, per absentiam primæ & tunc prima causa est quæ principaliter agit, & ideo balistans dicitur ipse agere actum ex quo ij. causa vʒ balista nihil agit nec potest agere de per se sine causa prima & balistante, & sic prima causa necessario assistat actui, aut secūda causa eundē effectum operatur, per absentiam prime causæ sicut per præsentiā, vt quia quis facit alium occidi aut percuti per personam interpositam nam iste potest percutere etiam absente principali & sic prima causa est separata a secūda idest principalis a faciente, & secunda causa agit, & assistit actui non prima. Ita & mandans qui est prima causa & mandatarius, secūda qui vere immediate & intrinsece facit & non mandans, qui non per se sed per aliū facit. Nulla est enim proximatio inter primum agentem & mandantem & passum & occisum & ideo actus non attribuitur agēti primo per propriam operationem, sed per alienam, & sic per accidens operatur & nō per propriam & naturalem operationem & ita residet ibi Bald. & Angel. in glo. sempron. mand. x. q. & sic innuere videtur ꝙ mandās non proprie & de perse agere videtur sicut quando baculo & balista percutit, adeo ꝙ licet per diuersa verba idem tamen concludit quod Bar. in l. si vnius. §. seruus. ff. de iniu. ꝙ in grauibus delictis mandans nō dr̄ proprie facere & occidere, sed est cā mortis sed instrumentum quo facit actum mandans est liberum. Et agit virtute libertatis suæ vt est mandatarius, & non necessitate cogente, vt balista, ideo ipse vere facit & non mandans qui præbet causam mortis l. si obstetrix. §. j. ff. ad l. aquil. l. j. §. detecisse, ff. de vi & vt arma. respōdet ad c. mulieres, de senten. excom. Procedere quo ad peccatum vel irregularitatem incurrendam, in quibus animus inspicitur & non factū vide per Panor. in c. henricus de cler. pug. induc. Alexand. in consi. clxxix. vij. volumi. & cōsi. lxix. iiij. volu. Non autē ad actum puniēdum in quo factum consideratur vt puniatur Rom. vero in l. si quis pro emptore. ff. de vsuca. aliter respondet vt per eū & per Iaso. ibidem in recepti. & per Angel. in d. glo. sempro. mand. xiiij. q. & per Mathe. in

59 decisi. xliiij. in secunda difficultate. †Ista quæstio effectum operatur circa statutum puniens delictum, homicidium, & vulnus, an comprehendat mandantem, vt mandās puniatur eadem pœna qua faciens, vt si statuto caueatur, ꝙ pro homicidio pœna capitis puniatur, an comprehendatur mandans in qua q. docto. fuerunt in varia opinione. Nam alij ꝙ non comprehendatur mandās, qui non vere dicitur facere sicut requirit statutū & ita consuluit Bal. mediolani vt in consil. lij. iij. volu. Alij ꝙ comprehenditur ex quo quando statutum comprehendit fauorem publicum fit extensio de casu vero ad casum fictū, vt refert Mathe. in consti. si quis aliquem. Alij distinguūt aut statutum loquitur per actū immediatum vt quia dicat si quis occiderit, & tunc mandans non

cōprehenditur, Aut per actum mediatū vt quia dicat si quis commiserit homicidium & tunc mandans comprehenditur, Alij distinguunt aut statutum loquitur in rem aut in personam, si in rem comprehenditur mā dans vt si dicat pro homicidio & vulnere puniatur tali pœna, Si in personam non cō prehendit mandātem vt si dicat si quis occiderit tali pœna puniatur l. aut qui aliter. §. fi. ff. quod vi aut clam. & ibi Bar. eadem est distinctio vt supra proxime hanc distinctionem facit Bart. in d. §. fi. & in l. si vnius. §. seruus. ff. de iniuri. & in l. si seruū. §. prętor ait. ff. de acqui. hæredi. & in l. si quis id quod. ff. de iurif. om. iudi. & in l. si pater. ff. quæ in frau. credi. & in consi. cj. & in l. iij. §. si procurator. ff. quod quif. iur. & in l. hæc verba. ff. de adulte. & in l. non solū in prin. ff. de iniur. Cor. in consi. lxix. iiij. volu. hæc est communis distinctio & eam communiter sequuntur quam sequitur Bal. in l. non ideo minus. vij. q. C. de accusa. vbi etiā Saly. & in l. j. §. ne autē. C. de cadu. toll. & in l. transigere. C. de transa. vlti. col. Ang. in d. l. si pater Panor. in d. c. mulieres de sentent. excommuni. Ancha. in c. canonum statuta. de consti. xliiij col. Flor. in l. ita vulneratus. ff. ad l. aquil. Ang. in d. glo. sempro. man. Alexan. & moder. in d. §. si procurator & in d. l. si quis id quod & post Bar. in d. §. si seruus vbi etiam de statuto cōcedente pacē offensori an comprehendat mādantem Rom. & Ias. plene in d. l. si is qui pro emptore vbi dicit hanc fore communem licet in punto iuris arguat & inferat alias opiniones vide doct. moder. & Areti. in l. gallus. §. quid si is. ff. de libe. & post. & per Albericū in prima par. statu. quæstione xv. Salyc. post Butricar. in l. non dubium. C. de legibus. Paul. de Cast. in l. si per alium. ff. ne quis eum qui Panormi. in capitulo sicut dignum post gl. & Ioan. Andre. de homicid. & per Bald. in capitu. primo. §. iniuriam de pace iuramento firmando. & in l. ad peremptorias. C. de senten. rescin. non po. & in dicta l. non dubiū. vbi etiam de occidente bannitum an comprehendat mandantem & in l. si seruum. §. prętor. ff. de acqui. hæred. & in l. si familia. C. de iurisdictione omnium iudicum. & in l. omnes populi. ix. columna eodem titu. & per Mar. in pract. in. §. aggredior & in multis locis de quibus per Ias. in d. l. si quis pro emptore & in dicta l. si quis id quod Alex. in consilio lxv. quarto volumi. & post Bar

60 tol. in dicto. §. si seruus. †Et limita vt per Iaso. in dicta l. si quis pro emptore dupliciter. Et primo nisi dicat statutum si quis occiderit manibus proprijs, nam tunc nō cōprehenditur mandans, idem si dicat per se vel aliter personaliter loquatur, vt per doct. in locis allegatis per eum maxime in d. l. si quis pro emptore & Angel. in dicta glo. sempro. mand. & Alexand. in d. §. si seruus.

61 †Secundo limita nisi essent duo statuta, quorum vnum imponat pœnam pro homicidio & aliud dicat quod nullus corporaliter puniatur nisi lege municipali caueatur, nam tunc non comprehenditur mandās ita per Ias. vbi supra & vide Alexā. in d. l. si is id quod & in d. §. si procurator & per Mar sil. in singu. clxxxix. incip. mandans. Fely. in d. c. mulieres. & in d. c. sicut dignum. Cæpo. in consil. xxxvj. circa fin. & in consilio xxxiiij. Bald. in consi. lij. iiij. volu. aut. iij. & Bernardi. post Aug. in d. glos. sempro. manda. post Iaso. in d. l. si quis id quod Thom. Gram. in vo. ix. in fin. in addi. & in vo. xv. & Mathe. in d. consti. si quis aliquem & in constitu. eos qui scienter Gandi. in rub. de transa. antepen. colum. versic. vltimo circa materiam. & in titu. de pœn. iij. col. ver. itē no. quod dicit Odof. & in titu. de homi. ij. & iij. colum. versi. pone aliam quæstionem de facto & in rub. vbi punt. del inquēs Cardi. in clemen. j. de vita & hone. cleri. v. q. Corn. in consi. lxix. iij. volu. Corse. in reperto. Panor. in verbo mandans an teneatur, & plenissime firma in reperto. suo. iij. Par. versicu. statutum in maleficijs. versi. statutū delinquente, & sequen. de fallentia nisi dicat proprijs manibus, & de hac. q. ij. in verbo mandans. versic. xxv. vsque ad versicu. xxxv. & per Math. in consti. omnes nostri iiij. not. in fi. Alex. in consi. lxv. & consi. lij.

62 iiij. volu. †Et hæc quæstio facit ad intellectum consti. reg. terminum vitæ. de occidente an extendatur, & comprehendat mā dantem occidi, in qua quæstione habita & retenta cōmuni supradicta distinctione de statuto loquente in rem aut in personā esset dicendum dictam constitu. nō comprehendere mandantem ex quo verba d. consti. sonāt in personā facientis, quatenus dicitur quicunq; aliū fuerit aggressus, & in aggressu ipso eundem probabitur occidisse, & per alia verba sequentia. Cū ergo sonent dicta verba in personam facientis, non comprehendit mandantem, nā mandans nō dicitur aggredi, & in aggressu occidere, cum ergo consti. regni sint stricti iuris & nō extenduntur vltra casum in quo loquuntur vt supra fuit dictū de consti. si quis aliquē,

& constitu.eos qui scienter, & Thom. Grã, in d. vot. & constitu. omnes nostri, non extenditur ad mandantem, vt ibi per Mathe. & consti. reg. de falsificante literas regis in c. qui literas regis in iij. lib. non extenditur ad mandantem cum sit statutũ pœnale, vt p Mat. in dect. ccccciiij. in secunda difficultate, facit pro hoc dictũ Bald. in consil. lij. iij. volu. vbi de statuto mediolani ꝙ homicida decapitetur non cõprehendit mandantem, & in d. l. non ideo minus. vij q. vbi etiam de statuto mediolani apost. post Bart. in d §. si seruus. in versi. dominus. & facit dictũ Bal. in l. illud. C. de sacrosanct. eccle. vbi dixit ꝙ consti. fauorabilis. vbi imponat pœnam est odiosa ex cõsequenti nõ extendẽda in reg. odia & faciunt tradita per Franc. capitell. inter consilia Cępo. consil. xxxvj. in quantũ limitat consti. l. quoniam multa. C. ad l. iul. de vi pu. non extendi ad mandantem cum verba eius sonent personalitatẽ, & faciunt alia dicta ibi per Cæpo. in consi. præced. de lege loquẽte in rẽ aut in personam, & licet in puncto iuris ita esset tenendũ tamen iudices contrariũ seruant cum etiam sequentes gl. in d. c. sicut dignum. de homi. per quã dicunt Ioan. And. & Panor. ibi ꝙ assessores mandantem puniunt pœna mortis sicut facientem concurrente illa ratione ꝙ cum sit fauorabilis dicta consti. reipublice recipit extensionem ad mandantem, & eũ cõprehendit, concurrunt dicta per Iser. in d. consti. terminũ vite, quatenus dicit locum habere ne dum quando ferro occidit, sed qñ aliter perimit, vt suffocando aut suspendẽdo aut aliter mortis causam prębendo, vt in ostendente malam viam vbi latrones assistunt & latent, & occidatur ostendens tenetur pœna d. consti. tamen verba dicte cõstitutionis non sonant in istis, sed in aggressoribus, & occidentibus personaliter. Mat. et in d. consti. si quis aliquẽ. senti & cõcludit illam consti. comprehendere mandatem quando de mandato constat per veras pro-
63 bationes, & nõ per coniecturas. †Secũdo quero quid si quis mandat vni ꝙ cõmittat homicidiũ, & ille mãdet alteri an vterque teneatur secundus mandans, & primus & sic ambo Bal. in l. si ego. per illum tex. ff. quod vi aut clam. tenet ꝙ ambo puniũtur, idem dicit in l. j. §. ne aũt. C. de cadu. toll. iij. col. ver. extra quero. tex. & Bar. in l. j §. incidit. ff. ad turpil. Bologni. in suis interpretat. in d. l. si ego. Ang. in glo. sempro. mãda. vj. q. Mar. in sing. clxxxj. Bar. in d l. si quis pro emptore. pen. colũ. ff. de vsu. ap..o, & hẽ post Bartol. in dicto §. si mandato. in a post.
64 †Et ideo dicũt Bal. vbi supra, Bartol. & Ang. esse idẽ in nuncio portante literas de homicidio, nam eo secuto tenetur nuncius si fuerit sciens sicut mãdãs, vt per Cyn. in d. l. non ideo minus. C. de accusa. & Bart. in §. incidit. & Bar. & Marli. in l. si scienter. ff. de parri. Mar. in consi. xxvij. & in l. j. §. pręterea. ff. de sica. & in sin gu. clxxxj. & ibidẽ dicunt nuncios portantes literas de proditione & tractatu contra rempublicam, aut cõtra principem tenetur, vt principalis, vt
65 no. in l. j. ff. ad l. iul. maie. †Tertio quero quid si vnus mandat pluribus, vt occidant, & omnes occidunt an dicatur vnũ delictũ mandantis, vt vnica pœna puniatur, an plura vt pluribus pœnis, dic ꝙ vnũ est delictũ & sic vnica pœna punitur qñ vnicõ mãdatur delictũ, licet pluribus secus si plura delicta, & homicidia, nam quot sunt delicta, et homicidia tot dicũtur delicta, & tot pœnis punitur mandans, vt per Bar. in l fin. ij. col. ver. & pro hoc potest solut. ff. de sica. & per Bar. in l. si. ff. si fami. fur. fec. di. & faciũt dicta supra in materia auxilij de vno pręstante auxilium pluribus, vt per Corn. in consi.
66 viij. iij. vol. †Quarto quero an requiratur ꝙ mandans sit præsens, vt teneatur de mandato an vero tenetur mandans etiam si tempore delicti fuerit absens dic ꝙ non requiritur ꝙ sit præsens, sed absens punitur per text. in l. j. §. prætor. ff. ne quis eum qui in ius voc. vi exi. quem ibi põderat ad hoc Paul. Ias. & alij, & per Bar. in l. si per alium. eo. titu. & alibi non reperitur text. de hoc
67 vt ibi per eos. †Quinto quero quid si aliquis mandat instigat, aut sollicitat ꝙ clericus percutiatur an mandans incidat in canonem si quis suadente, & sit excommunicatus si percutiatur, aut occidatur Bal. Angel. Rapha. & Imo. in l. quid ergo. §. pen. ff. de leg. j. dicunt ꝙ sic, sicut si ipse percussisset aut occidisset, Iaso. in l. j. C. de ser fugit. Alex. post Bar. in d §. si mandato. in fin. Panor. in d. c. si mulieres. quod extendunt etiã si mandans anteqũ mandatarius percutiat vel occidat reuocet mãdatũ, dummodo notificasset mandatario reuocationem, & per Bart. in l. si pecuniã. §. si seruum. ff. de cõdi. ob cau. vide glos. in d. c. mulieres. ꝙ solus Papa absoluit. & not. in c. cum quis. de sen. excom. in vj. Imo. in c. ad audientiã. de ho. Felyn. in c. sicut dignũ. de homi. limitat, vt p Fely. in d. c. mulieres. nisi ante executionem mandati mandãs moriatur, & vide per Bal. in marga. in verbo mandans. ver. vj. vbi ẽt

68 si indirecte mãdauerit & ibi limita. †Quid ecõtra si clericus mandat aut instigat quod alius percutiatur & occidatur an sit irregularis doc. in d. §. pen. dicunt q sic & in c. sicut dignum. de homi. in vj. vbi & si prohibeat nec occidat Bald. in l. cum mandati, C. mand. Ang. in d. glo. sempro. manda. viij. &
69 ix. q. †Et quid si aliquis percutiat aliquẽ armis clerici an clericus sit irregularis; dic vt per Fely. in d. c. sicut d gnũ, & doc. in d. c. primus. de homi. & de his vide per Nico. Plo. in trac. de irregula. xiij. & xiiij. irregu.
70 †Et quid si clericus mãdat q percutiat, & mãdatarius in aggressu occidatur an clericus sit irregularis per mortẽ mandatarij; dic vt per Panor. in c. ad audientiam. de homi. Sexto quero an mandans etiam teneri possit de auxilio, vt quia mandat, & astaret. Bal. in d. l. non ideo minus. pe. colũ. vers. item quaeritur an quis possit teneri dicit qđ non ratione contrarietatis nam mandãs, vt principalis tenetur qđ secus est in auxilia-
71 tore, vt ibi. †Et not. quod secuto delicto statim mandãs, & mãdatarius tenentur nisi legitime excusentur, vt p Bar. in d. §. si mãdato. ij. col. ver. sed quando, & Ang. in glo.
72 sempro. mand. ij. col. q †Circa tertiũ de causis excusantibus mandantẽ, dic qđ primo excusatur mandans si mandatarius excessit fines mãdati, arg. l. diligenter. ff. mãd. & Marsi. in consi xxj. sed distingue, vt per Bal. in d. l. non ideo minus. vlti col. ver. itẽ quero an mandãs teneatur, & in l. cũ mandati. C. manda. & refert, & sequitur Ange. in glo. sempro. mand. x. q. vbi distinguit qđ aut est in potestate mãdatarij seruare fines mandati, vt quia mãdet vt percutiat in vno loco vt extra plateam, & ille percutiat alio loco, vt in platea, vt per Bal. in l. si. C. si nõ competen. iudi. vel mandet, vt percutiat ligno, & hasta, & ille percutiat ferro, & tunc mandans excusatur a poena ordinaria mandati, vt per Bal. in d. l. cum mandati, aut seruare fines mãdati non erat in potestate mãdatarij, vt quia mandet gladio percuti, & vulnerari, & q non occidat expresse prohibendo, & tunc ex quo ex vulnus minimũ potest esse mortale nec est in potestate mandatarij seruare fines mãdati cũ mortale, & non mortale nõ est in eius potestate, & tũc mandans in totum tenetur de homicidio sicut si ipse mandans mandasset homicidium committi per textum in c. si. de hom. in vi. Augusti. tamen post Ange. in d. glo. sempro. manda. allegat contra hanc distinctionem tex. in d. c. ad audiẽtiam de homi. tamẽ ipse tenet d. distinctionem Bald. quam ampliat habere locum etiam in tacito mandato ne dum in expresso per tex. in c. ex literis de excess. praelato. & limitat vt p Bal. in d. l. cum mandati quando mandat ligno percuti & ille ferro tunc non tenetur, secus si
73 vt ferro percutiat vt ibi. †Et de hoc an qui mandat vt vulneret & prohibeat ne occidat an occidendo teneatur poena mortis mãdans habetur in d. c. si. de homi. in vj. & ibi per Gem. & per Socy. in d. c. ad audientiam & Ana. in d. c. sicut dignum §. fin. Bar. & Iaso. in l. non solum. §. morte. ff. de oper. no. nun. Alex. in cõsi. cxl. ij. volu. Bart. in l. diuus. ff. de sicar. Marsi. in l. i. §. diuus. ff. de sica. & in l. j. C. eo. Bal. Pau. Rom. Areti. & Iaf. & alij in l. si quis mihi bona. §. sed quid si mandauit. ff. de acqui. haere. Cuma. in consi. cxxxiiij. doct. in l. quid ergo. §. pen. ff. de leg. j. plenissime per Caepo. in consi. xxxiiij. & in quatuor sequentibus consilijs xxxv. xxxvi. xxxvij. xxxviij. per alios consulẽtes & subscribentes vt per Anto. rosel. Frãcis. capiteli. & Ang. de ca. qui omnes in his terminis consuluerunt & nouissime consuluit plenissime Mar. in consi. lxvij. per totũ & aliquid per eum in consi. x. & per Bel. in pra. in titu. de qõ. li. col. & seq. doc. in l. quoniam multa. C. ad l. iul. de vi. pub. & Deci. in consi. ccxxxiiij. & Iaf. in l. j. vij. col. C. de ser. fugi. Panor. & alij in c. ex literis de excess. praela. & in c. sniam ne cler. vel mona. Fely. in c. vniuersitati in prin. de sen. excõmum. Imo. in d. c. sicut dignũ. & Tho. Gra. in consi. xx. vbi fuit mandatũ bastono percuti & ille ferro & occidat qui oẽs dicũt teneri de mandato differẽtẽ qo ad poenam nã Cepo. in d. consi. xxxiiij. cõsuluit in ciuitate vicentiae puniendũ esse mandantẽ poena mortis & vltimo supplitio si ferro mandauit pcuti & vulnerari nõ obstãte protestatione facta q nõ occidat quę protestatio nihil releuat tanquã contraria actui per tradita per Bar. in d. §. morte per tex. in d. c. si. quẽ intelligit locũ habere ẽt in causis sanguineum ne dum quo ad irregularitatẽ per multas rationes respondendo ad rationes contrarias, alij vero consulentes in eodem casu, vt Anto. Rose. Francis. Capi. & Angel. de ca. filius Paul. de Castro consuluerunt contrarium quod non puniatur poena mortis, sed alia poena mitiori vt exilio, & hanc dicunt fore veritatem, & Angel. ibi testatur Deum, & veritatem quod non puniatur poena mortis, tamen in casu quo Marsi. consuluit mandauit percuti ba-

ftono in quo cessant rationes contrariè cõcurrente doct.Bald.in d.l.cum mandati. & hæc opinio est humanior & tutior maxime in homine bone famæ,& nõ solito talia cõmittere.Limitat tamẽ prædictã quæstionẽ, & d.c.si.Ias.in d.l.si quis mihi bona.§.fi.& Mar.in d.cõsi.lxvij.quatuor modis. Primo vt locum habeat quando mandatur ferro percuti,& tali instrumento in quo nõ esset in potestate mãdatoris obseruare fines mãdati secus tamẽ si pugno, aut manu vacua, aut bastono,vt per Bald.in d.l.cum mandati.& in d.§.fin. vbi Paul.Roma.& Areti.& Alex.in d.§.sed quid si mandauit.& in consi.cxl.ij.volu.& plene Mar.in d.cõsi.lxvij.

Secundo limita iuxta doctri.Bald.in d.l. non ideo minus.& Angel.in d.glo.sempro. mand.quando esset in potestate mandatarij seruare formam mandati,vt quia in vno loco mandauit,vt in platea, & ipse in alio loco percusserit,vt per Ana.in d.c. sicut dignum.& Mar.in d.consi.lxvij.Tertio limita vt procedat iure canonico quo ad irregularitatem non autem iure ciuili quo ad pœnam sanguinis inter quæ iura longa est differentia,vt tradunt doct.in c.significasti, lo ij.de homi.Alex.in d.consil.cxl.& ita limitat Ias.ibi in d.§.fina.& Mathe.in d.consil. lxvij.& inter consi.Cæpo. per supradictos Ant.Franc.& Ang.in d.cõsi. xxxv.cum sequentibus dicit tamen ibi Ias.in d.§.fi.doct. extendere illud c.fina.etiam quo ad pœnas sanguinis per doct.Bald.in l.diuus.ff.de sic. in fi.qui alleg.etiam tex.in l.fin.ff.de crimi. expi. hære. Quarto limita & intellige & declara,vt per Deci.in d.consil. ccxxxiiij. quando mandatur delictũ committi quod tendat ad homicidium,secus si ad aliud delictum,vt ad raptũ mulieris,vt ibi per Deci.& per Alexan.in d.consil.cxl.ij.volu.&

74 Areti.in consi.xxx. †Quid aũt econtra an si mandat occidi si vulnerat, & non occidit an teneatur de vulnere Bal.Pau.Roma.Areti.& Ias.in d.§.si.l. si quis mihi bona.& in l.in suis.ff.de libe.& posthu. ꝙ sic, & Corn.in consi.ccxlix.j.vol.Mar.in l.j.in prin.iij.col.& in.§.diuus.in prin.ff. de sica.

75 †Secundo excusatur mandans si mandatarius erat alias omnino facturus, nã tunc non tenetur de mandato, sed tanquã instigator,& persuasor,vt per Bal.in l.j.ij.colũ. C.de ser.fugit.& Angel.in consi.xxij.Corne.in consil.lix.iiij.volu.quod tamen deprehenditur si præcesserit inimicitia capitalis inter mandatarium, & occisum, vel minẽ præcedentes ipsius mandatarij,vel præparamenta per eum, nam tunc ex his minis præcedentibus,& solitus erat minas mittere ad effectum vt per Felyn.in d.c.sicut dignum.iiij.colum.iij.conclu. tunc præsumitur ꝙ erat alias facturus,vel nulla stãte inimicitia mandantis cũ occiso,vt ibi per Baldum in dicta l.prima.versicu.& ille dicitur mandare. Debet etiam esse mandatum superiori ab inferiore,& sic tribus concurrẽtibus inimicitia offensi,& mandatarij minæ eiusdem,& ꝙ inferior mandaret superiori secus econtra,vt per Iason.in d.l.j.iiij.colũ. quod dicit ibi Pau.de Cast. menti tenendũ ex quo potest quis amicum euadere,& pecunias lucrari,& ita dicit se cõsuluisse Alexan.post Bar.in d.§.si mandato.versic. nisi gratia mandantis.in fi.& in consil. cxxvij. iiij.volu.contrarium tñ in hoc tenet Bald. in l.metum.C. quod met.cau. alleg.c.cum quis.de sent. excom. in vj.vbi dicit si facit nomine mandantis non excusatur mandãs licet esset alias facturus, & in l.j. in prin.ff. de eo per quem fac.er.vbi Ange.alleg. glo. in l.apud celsum.in prin.ff.quib.ex caus.in poss.ea.ꝙ excusatur Cæp.in caut.lxv.Bal. in l.ob hæc verba.ff.de infamib.& in l. data opera.xxiij.column.C.qui accusa. poss. & in d.l.j.C.de ser.fugi.Bartol.in dicto.§.si mandato.nota.glos.in.§.ope.insti.de oblig. quæ ex deli.nas.Mathesi.in singu. xcvij. & in singu.ciij.Salyce.in l.j.C. de raptu virgi. Ioan.Fab.insti.manda.in prin. Fely. in d.c. sicut dignum.Ioan.de lig.in c. mulieres.de senten.excommu. Bald.in c.j §.iniuria. pe. colum.,de pace iuramen.firman. Angel. in glos.sempro.mand.circa finem. Corn.in cõsil.lvij.iiij.volumi.Iaso.in dicta l. si quis mihi bona.§.sed quid si mandauit. circa finẽ. canon.in cap.primo.de offic.delega. Bald. in c.j.quibus mod.feud. amitta. Marti. in cõsi.lxj.Ias.in d.l.j.&in d.§.sed qd si mandauit cõcludit cõmuniter teneri opin. Bartol.in dicto.§.si mandato. ꝙ non debet fieri talis distinctio in mandante,licet in consulente, & persuadente sic. Sed qualiter cognoscitur ꝙ erat alias facturus,dic vt per Bald.in dicta l.prima.C. de ser. fugiti.& in l.metum.C. quod metus caus.& in l. data opera.C. qui accusa.pos.Angel.in l.prima. ff.de eo per quem factum erit.Alexan.post Bartol.in dicto.§.si mandato. Corne. in dicto consilio lvij.iiij.volumi. Felyn.in dicto capitu.sicut dignum.in glos.in dicta l.apud celsum.Sed an in dubio præsumatur quod erat alias facturus constito de mandato,sed quod fecerit ad mandatũ mandãtis, vt per

Dy.in regu. in obscuris.de regul.iur.in vj. Bald.in d.l.ob hæc verba.& habetur post Bal.in d.l.j.C.de ser.fugi.Bal.in l.data ope ra.xvij.col.Fely.in d.c.sicut dignum.Ias.in d.l.si quis pro emptore.ff.de vsucap.Alex. in consi.ciij j.vol.Mar.in sing.ccxviij.incip. regulam habemus,& in l.j.§.diuus.ff.de si car.& in l.j.C.eod.Alex. in d.l.metum.vbi fallit nisi mine præcessissent,& capitalis ini micitia,& per Bal.in d.l.j.& ibi Ias.& An ge.in consi.xxij.& Thom.Gram.in vo.vj. ver.nec videtur.dicit si præcedit odiū man datarij præsumitur ex odio,& non mādato

76 occidisse. † Tertio excusatur si mandatarius dixerit se fecisse non vt adimpleat mandatum se quia erat eius inimicus, nam talis excusatio prodest mandanti, dummodo concurrant alie coniecture, & præsumptiones de inimicitia, vel minis præcedentibus, vt per Bal.i l.j.§.iniuria.viij.col.vers. quęro si iuius.de pace iuramen.fir.Cepo.in caute.xlj.Marsi.in consi.lxj.in fi.Par.in tra cta.sindi.in verbo tortura.versic.quia sepe. versi.an si quis mandauit seio Cepo.in cau te.xxix.incip.vidimus,quam plures vbi in dubio pręsumitur contra mandantem Mar si.in l.j.§.diuus antoninus.ff.de quæstio.ij. col.ver.an autem mandatarius.vbi ꝙ in du bio contra mandantē præsumitur,& in singula.cij.incip.in ore duorum Alexan.post Bar.in l.pe.ff.de quæstio. Tho.Gram.in cō

77 si.lxiij.in fi. † Quarto excusatur si mandatarius non acceptauit mandatum a principio sed illud repudiauit,nam nō tenetur mandans licet postea mandatarius occiderit,vt per Bal.in l.si literas.in fi.C.mand.& in l.j.iij.col.C.de ser.fug.Bar.in l.si in aliena.§.si is qui.ff.de acqui.hære.Alexan.post Bar.in l.is qui.§.vnde quæritur. ff.de manu mis.Alex.post Bar.in d.§.si mandato.versi. semper teneatur.Alex.post Bar.in l.fi.ff.de quæstio.Bal.in l.quicūq;.C.de ser.fugi.Bar. in l.qui in aliena §.is qui.ff.de acqui.hære. Alex.post Bar.in l.is qui.§.vnde quæritur. ff.de manu.Alex.post Bar.in d.§.si mandato.versi.semper teneatur.Alex.post Bar.in l.fi.ff.de quæstio.Bal.in l.quicūq;.C.de ser. fugit.& in l.non ideo minus.C.de accusat.

78 † Idem excusatur si mandatum acceptauit, & postea reuocauit,dummodo reuocationem notificet mandatario, & etiam notificet ei qui esset offendēdus,vt caueat sibi as teneatur,vt per Bal.in locis supra in d.l.j.C. de ser.fugi.& in d.l.si literas.& in d.l.mandatum.in fi.C.manda.Innoc.in c.ad audientiam.de homi. Bald.in d.l.non ideo minus. Alex.in d.§.si mandato.post Bar.in fi.vers. quæro mandaui tibi.vbi dicunt nō esse necesse nominare offendentem,sed tantum ꝙ caueat sibi,& per Alexā.in consil.lxxxiij. vij.vol.Cepo.cau.vlti.nu.cclv.Fely.in d.c. sicut dignum.iiij.col.de homi. Bald.in l.ob hæc verba.ff.de infami.Anchar. in cle.j.de renuncia.doc.in c.mulieres.de sen.excom. gl.in c.cum quis.de senten.excom.in vj.plene Mar.in consi.cl.vbi etiam in crimine assasinatus ꝙ non puniaƭ ordinaria si fuit reuocatū mandatū re integra contra gl.in d.c. j.de homic.in vj.& per Ang.in l.item apud labeonē.§.si curauerit.ff.de iniur. & supra

79 fuit dictum. † Reuocare autem diciƭ expresse,& tacite.expresse qn̄ verbis expressis reuocat prohibendo ne mandatū ad effectum producat,vt per Bar.in d.§.si mandato.in fi.versic.quæro quare,& in l.si non remunerandi.§.si mādauero.ff.manda.et Bal. in d.l.ob hæc verba, & in margar.in versi. mandatum.vi.versi.tacite quia mandans fecit pacem vel parentelam cum offendēdo arg.l.iij.ff.de adimen.lega.per Bar.in d.§.si mandato.versi.quæro mandaui tibi,& habetur per apost.post eum,& Ang.in gl.sem pro.mand.ver.quinto quærit. Bar.item tacite dicitur reuocatum mandatum si diu stetit mandatarius qui non compleuit mandatum,vt quia ex longo interuallo occidit,nā ex longinquitate temporis præsumitur mutata voluntas.l.qui bona.§.si quis stipulatu rus.ff.de dam.infec.l.si.in fi.ff.quod vi aut clam.habetur in l.in vtilitatibus.ff.de confirma.tut.l.si mandasse.ff.mand.Pau.de Ca. in l.sancimus.C.de testamen. vbi dicit esse equius,& benignius.Quod limita nisi tempus esset limitatum,vt occidat tali die, aut mense,& ille postea.nam tunc si diu non teneatur,vt per Sal.in d.l.non ideo minus.iiij. q.August.post Ang.in d.glo.sempro.mand. Bart.tū in d.versi.quæro mandaui.tenet ꝙ semper teneatur si non fuit expresse aut tacite reuocatum,& Inno.& Panor.in d.c.ad audientiam.Alexā.post Bar.in l.iij.§.vnde quæritur.ff.de manu.gl.in.§.ope.institu. de oblig.quæ ex deli.& in l.j.§.persuadere.ff. de ser.corr.Alex.post Bar. in d.ver.quæro mandaui.tibi,& in d.versi.quęro quare ista persuasio.Bal.in d.l.si mandatum.in fin.& in d.l.ob hæc verba.Alex.post Bar.in d.l.si mandato.in fi.& in sing.clxxix.vij.vol.& in fi.j.consi.iij.vol.vbi præsumitur occidisse ex præcedente tractatu, & ordinatione, & dixit Ang.in gl.colloquium.Bal.in d.l.si literas.in fin.& in d.l.j.v.col.C.de ser.fugi.

Ro.in l.qui in aliena.§.si is qui.ff.de acqui. here.Iaf.in d.l.decimus.& in l.post dotem. ff.solu.mat.post Imo.& alios,& Imo.in cle men.j.de homi & Saly.in d.l.non ideo minus.iiij q.& Bal.ibidem in fin.& in l.j.§.ne autem.C.de cadu.tol.Flor.in l.liber homo, viij.col.ff.ad l.aquil.Fely.in c.cũ Marchio, xxviij.col.de constit.& in d.c.sicut dignũ. iiij.col.Iaf.in.§.sequens.institu.de actio & Ang.in fi.d.gl semper.mand.gl.in d.c.mulieres.Bart.in l.si pecunia.§.si seruum ff.de condi.ob cau.Ang in l j.C.de nisi ager.nõ rump.Bal.& Pau.de Ca.in l.j.C.de ser.fug. Item tacite reuocatur si superueniant inimicitiae capitales inter mandantem, & mandatarium, nam praesumitur reuocatum mandatum.l.si cum cornelio. vbi Bart.ff.de solu. Alex.in consil.ccix.& seq.vij.vol.Bal.in l. si mandatum.C.mandat.vbi an, & quando in notitiam debet peruenire reuocatio mã dati.& per glo.& doc.in l.filius.§.procura

80 torem.ff.manda. † Quinto excusatur mandans si mandatarius attentauit delictũ, & non perfecit nam non tenetur mãdans poena ordinaria nisi perfecto delicto,& consummato per tex.in l.item apud labeonem.§.si curauerit.ff.de iniur.no.in d.§.ope, & in l. saepe.in fi.ff.de verbo.sig.& per Tho.Grã. in vo.xxxviij.vbi de attentante venenari, & an mandatum excusauerit facientem vt per eũ.in contrariũ facit tex.in l.j.in prin. ff.de extraordi.crim Bart.in d.§.si mandato.vers.hoc praemisso distinguit aut delictũ est atrox,& tunc punitur extra ordinem d. l.j.aut est leue, & tunc non tenetur aliqua poena.d.§.si curauerit,& ibi Dy.idẽ tenet Saly in d.l.non ideo minus.iij.q.& Ang.in d.gl.sempro.manda.ij.q.& Ang.in consilio xiiij..Aret.in cõsi.clxv.Bal.in consi.lxxxj. iij.vol.& in d.l.non ideo minus. vlti.col.& in consi.cccxxiij.iij.vol.Floria.in d.l.liber homo. Aretin.in l.cum quidam.§.iusti.ff.de acquir.haered.Fely.in trac.de cona.fallit in c.j.& ibi per Cardi.post gl.de poen.Fallit etiam in assassino per d.c.j.de homic.in vj. vbi non fit distinctio inter mandantem, & mandatarium,tamen Ang.in d.§.si curraue rit.& in d.consi.xiiij.tenet quod poena extraordinaria puniatur.Thõ. Gram.vo.viij.& in vo.ix.in fi.in addi.vbi mandans assassinus extraordinarie,& mandatarius ordinaria punitur tamen in vo.xx.dicit idem in mandatario quod extra ordinem puniatur, & in vo.ix.poena mortis tamen ibi concurre bat reiteratio delictorum in d.vero vo.xx. bona fama delinquentis,& partis remissio,

vide per Gand.in rub.de homi.iiij.col.vers.sed pone quod dedi pecuniam.& per Marsi. in l.j.in prin.ij col.vers.modo.ff.de sica. & in d.l.j.§.diuus ff.de sica.& in l.qui falsam. ff.de fal.& in l.is qui cum telo.C.de sica. & in l.j.C.de rap.virgi.& in consi.cl.& fallit in atrocioribus vt.per Par.in tract.sindi.in

81 verbo tortura.ver.dicitur. † Sexto excusatur quia praecessit solum mandatum nec secutum fuit homicidium nec attentatum, nam ex simplici mandato non punitur glo. in l.praesenti.ver.cogitationem.C.de his quod ad eccle.confu.& in c.nullus eps.j.q.j.Bar. in l.si quis non dicã rapere.ij.col.C.de epi. & cle.Card.in c.j.de eo qui mit.in pol.Fel. plene in trac.de cona.Tho. Gram. in voto viij.ver.nam in rei veritate vbi dicit mandatum non esse in consideratione si non est executum dic vt puniatur poena ordinaria nisi in assassinio,vt per gl.in d.c.j.de homi. in vj.illa tamen glo. reprobatur in hoc nã, & in tali crimine extraordinem punitur, vt per Ang.in d §.si curauerit, vt per Tho. Gram.in d.vo.viij.vbi extraordinem concludit puniendum mandantem assassinum propter solum mandatum, vt per Bal.in d. l.si quis non dicã rapere,& in d.l.non ideo minus.vj.q.& ibi an tractatus,& ordinatio sola puniatur, & Bart.in d.§.si mandato.in fi.& Ang.in d.glo.sempro.mand.in fi.& in gl.colloquium.& tractatum Bald.in d.l.nõ ideo.vj.q.tex.in d.§.si curauerit.vbi ex solo mandato absque perfectione delicti non punitur,& per Fely.in c.j.de praesump. vlt. col.versi.no.ex hoc.& habetur post eũ, & per Panor.in c.non magno.ne cler.vel mo

82 na. † Facit nam tractatus punitur, & ordinatio,licet nõ fuerit deuentum ad aliquẽ actum,tunc quãdo tractatus esset cum alio, vt in mandante vel alijs,non tãmen si mecũ te sua tractasset,vt per Bar.in l.& si amicis. §.j.ff.de adulteri,per l.qui ea mente.ff.de. fur.Ang.in glo.existens.florẽ.in fi.Bal.in d. l.si quis non dicam rapere.Marsi.in consil. xix.in fi & in consi.lj.& in l.in lege cornelia.ff.de sicar.j.no.& in l.ij.& in l.vltum.ff. de parri.& in d l.is qui cum telo.C.de sica. Tho.Gram.in vo.vi j.& ix.Fely.in d.trac. de cona.faciunt dicta Bar.in l.respiciendũ. §.delinquunt.ff.de poe.nã mandando inest dolus licet non fuerit ad effectum perductũ mandatum,& ratione doli tenetur extraordinem,vt ibi per Bar.& per Cy.in l.j.C.de crimi.stellio.per tex.in l.omne delictum.§. commaciam.ff.de re mili.facit nam dolus crimen est ergo puniendus glo.& Bart.in l,

j.ff.de fideiuss.tuto. & in l.j.§.non tantum. ff.depo.& l.non exigit.ff.de dol.et in l.ij.§. nunc tractamus.ff.de tute.in fi.vbi ergo dolus est delictum est qui punitur crimine stel lionatus si aliter a lege punitus non reperiẽ dummodo sit verus dolus,& non præsumptus,vt per Cy.in d.l.j.& Alex.in d.l.omne delictum.Facit ꝙ mandatum non attẽdiẽ solum,vt ordinaria pœna puniatur,nã man dans tenetur de delicto propter mãdatum, & non de mandato propter delictũ,et ideo delictum est in consideratione,& non man datum,vt per Bar.ĩ l.j.§.quod ait,ff.de ser. corru.Et ideo si statutum imponat pro delicto in platea commisso,pœnam dupli,& pꝫ nam simpli pro mandato. Si mandat extra plateam,& delictum sit commissum in platea mandans tenetur pœna dupli,& nõ simpli.Quod autem mandans puniatur extra ordinem quando ageretur de solo mandato. Ang.in d.gl.sempro.manda.& in gl.existens Floren.allegat Bar.in d.§.si mandato.

83 † Et ideo si mandatur committi homicidium,& mandatum fuit factum Florentiæ, & Bononiæ occiderit an locus mãdati inspiciendus sit,& an vero locus delicti Bar. in l.si vt proponitur.ff.de fideiuss.per glos. in l.j.§.persuadere.ff.de ser.corru.vbi Bar. cõcludit. Quod cum mandans teneatur ex delicto secuto vbi est maleficium commissum ibi est puniendus,& cõueniendus. Pe. autem de Anch.in cle.j.§.si.vt lite penden te per gl.ibi. Distinguit inter mandantem, & ratum habentem,nam mandans in loco delicti ratum habẽs in loco ratihabitionis. Quod tñ reprehendit Imo.in d.l.vt proponitur,nam in duobus casibus in loco delicti punitur,vide per Ang.in d.gl.existens Flo. & Gand.in rub.vbi pun.delinquens.& in vlti.q.in si.operis Boni.in rub.de fals.vbi ĩ mandante alibi falsum committi, & ibi cuius sit electio accusati an accusatoris vbi cõ ueniatur,& per Bal.in l.fi.C.si a non cõpe. iudi.& in d.l non ideo minus.ix.col.vj.q. & in l.gallus.§.quid si ts.ff.de lib.& posth. & in l.j.C.de ser.fugi.& Bart.in l.si annua. ff.de annu.lega.Gemi.in c.j.de homi.in vj. Panor.& Fely.in c.j.de præsump.vbi in lo co delicti, & plene in d.c.j.an in loco delicti,& loco mandati,& per Panor.& Fely. in c.fin.de fo.compe. & in c.parentibus.de priuileg.plene per Marsil.in l.fi.ix.char.in ver.vltra prædictã.ff.de iurisdi.om.iudi & in sing.ccccciij.allegat Pau.in d.l.vt proponitur.Alex.in consi.cxvj.iij.col.vj.vol.Aret.in consi.lviij.Marii.in l.j.in prin.ff.de si. car.iij.col.Bar.in d.§.si mãdato.iij.col.ver. quæro vnde oritur.& ibi post eum Ancha. in c.postulasti.de foro compe.Bart.in l.qui seruo.§.idem pomponius & in l.qui opem. ff.de fur.In loco ergo commissi delicti puniendus est,non in loco mandati, & ex con sequenti in accusatione, & libello contra mandantem inseri debet locus, vt tempus commissi delicti,& non mandati, vt ꝑ Bar. in d.§.si mãdato.ver.ex hoc sequitur habe tur post Bar.in l.libellorum.ff.de accu.Roma.consil.lx.& Bal.in d.l.non ideo minus. iiij.v.& vj.quæstio.licet tn v.qõ.distinguat aliqualiter tamẽ idem in effectu,vt per Ange.in d.glo.sempro.manda.vij.& xij.q.Saly.in d.l.non ideo minus.vij.q.Ang.in consi.clxxviij.Quod tamen intellige vt puniatur mandans pœna ordinaria,ratione delicti consumati,secus si pœna extraordinaria ratione mandati tantum,vt supra , nam tũc locus,& tempus mandati,vt per Bal.in dicta l.non ideo.v.qõ.& Imol.in dicta l.si vt proponitur.ff.de fideiuss.tuto.post Bart.ibi & Bal.in l.si eximendi.§.prætor.ff.ne quis eum qui in ius voc.Augusti.post Ang.in d. gl.sempro.manda.vij.q.

84 † Septimo excusatur mãdans ex defectu ordinis nõ probati, nam ad hoc , vt de mandato teneatur mandans necesse est, vt mandatum præcedat factum vel interueniat in ipso facto, vt per Bald.in l.j.iiij.col.versic.item nemo punitur.C.de ser.fugi.& ibi Iaf.versic.secundo diligenter.no.v.colum.& in d.l.nõ ideo minus.colum.fi.versic.item quæritur.ꝙ est differentia no.in l.si vero.§.si post creditũ. ff.manda.Bald.in l.ob hæc verba.ff.de infamt.Alex.post Bart.in d.§.si mandato.Paul. de Ctea.& Cardi.& doc.in clem j.de pœn.

85 † Octauo excusatur mãdans,si delictum non posset sibi inesse per rerum naturam,et ideo si impubes mandet ferri falsum testimonium nõ punitur de falso,sed aliter extra ordinem cum in impuberem non cadat periurium, vt per Bald.in l.fina.C.ad l.iulie. Idem si cecus mandat fieri falsam scripturam,nam ipse non potest secundum naturã fabricare falsum,ergo nec mandando obligatur,ita per Bald.in d.l.j.C.de ser.fug.iiij. col.versicu.& no.ꝙ mandans vbi de ceco. Contrarium dicit vetus ꝙ teneatur mandans alius illiteratus, & idiota non teneretur de falso.In falso vero testimonio excusatur pupillus,vt supra,secus tamen si maior esset , nam eadem pœna puniretur , vt per Bald.in l.prima.§.ne autem.C.de cadu. tol.Mar.in l.j xiij.colum,ff.de sica.in prin.

86 † Nono excusatur in casu quo naturaliter non possunt plures simul concurrere in eodem actu,& ideo mandans adulteriũ cõmitti non punitur de mandato,sed tenetur, vt consulens & instigator, vel fautor, vt per Bald.in d.l.j.C.de ser.fugi.& in d.§.ne autem.& in d.l.non ideo minus.post x.q.et in l.j.§.si procurator.ff.si quis ius dicen.nõ obtemp.But.in c.ij.in fi.de ordi.cog.Ro.in l.si quis missum.c.in prin.ff.de dam.infect.

87 † Decimo excusatur mandans si contra eum testium dicta non concordant cum rebus sensatis,& verisimilibus secundũ communem hominum opinionem,ut quia dicãt testes ꝙ vassallus, seu familiaris mandasset dño, vel filius patri, vel minor maiori, vt occideret nam nõ est verisimile hoc vt per Bal.in d.l.j.iij.col.versi.Et ideo in quadam inquisitione vbi dicit fuisse annullatam inquisitionem,in qua continebatur ꝙ familiaris mandauerat domino,& per Alexã.post Bar.in d.§.si mandato.ij.col. versi.excusat.

88 † Vndecimo excusatur mandans si mandatarius non teneretur nam mandans excusaretur l.si quis rem.§.si titium.ff.de fur.Declara tñ,& dic,vt per Bar.& Ias.in l.si quis id quod.§.j.ff.de iurisf.om.iudi.& per Bar. in d.§.si mandato,in fi.ij.col.& Bal.in d.l. non ideo minus.in fi.col.& vide Ang.in gl. sempro,manda,ij.colum.ver.quæro tertio.

89 † Duodecimo excusatur mandans si nõ constat de principali mandatario, nam incertitudo principalis delinquentis infert in accessorio impotentiam procedendi.Persona enim est nominãda ne in tali crimine uagetur l.prætor adduxit. in prin.ff.de iniur. ita consuluit Ancha.in consil.ccxvij.in fin. verb,& ita consuluit Mar.in cõsi.xlix.ver si.iij.pro hac parte, & in seq.subscriptione Caro.Roi.vers.sed præmissis.& per eundẽ in consi.xliij.& consi.l.& consi.lxix.& con

90 si.lxxxj.& consi.cx. † Decimotertio excusatur si per se potuit delictũ facere & occidere ergo potuit alteri mandare, & mandando non tenetur mandans, vt per Bal.& Saly.in l.gracchus.C.de adulte,vbi etiam per assassinium licet de assassinio, cõtrariũ dicat Mathe.in consti.pœnam eorum.Et ꝙ mandans non tenetur consuluit Bart.vt refert Ancha.in c.j.de consti.in fi.ver.hic potest.no.glo.in l.sed si vnius.§.si seruus.ff.de iniur.& per Dyn.in reg.si quis mandato,in vj.& per Bar.in d.§.si mandato.in ij.col.cõ trarium Bal.in l.accusationis.C.ꝙ me.cau. & in c.j.§.si vero.de pace iuramen.fir.& in l.ad officium,C.cõi diui,& in l.vt vim,ff.de

91 iustit.& iur.& in l.j.C.vnde vi. † Et de hoc an & qñ sibi liceat de iure cõi,aut statutario liceat alteri demandare,et mandando nõ teneatur,dic vt ibidem in d.locis.& plene per Alex.post Bar.in d.§.si mandato.in vers.excusatur.& post Bal.in d.l.gracchus. & in l.si cum dotem.§.trãsgrediamur.ff.so. matri.vbi etiam Paul.& alij,& in l.accusationis.C.ꝙ met. cau. & in l.j.§.vsufructuarius.iij.col.ff.de ope.no.nunc. Par.in tract. sindi.char.xlvij.Angel.in gl.& dictus titius se defend.ij.col.versi.quæro statutũ. Ro. in l.iij.§.si maritus.ff.ad sille.& ĩ d.§.si vsufructuarius.in addi.& per Pau.& Flor.in l. refectionis.ff.cõia prædi.& per Alex.in d. §.si seruus.no.in l.cum fundum.ff.de vi & vi arma.& Ias.in d.l.vt vim.& plene Fely. in c.vniuersitatis.de senten. excom.Barba. in rub.de homi.Fely.in c.super literis.xiij. col.de rescrip.Bal.in c.de cetero.de re iud. Ana.in c.si.ij.col.vet si.vltimo pro amplio.ri.de rap.Cep.in cõsi.iiij.Pau.in l.raptores. C.de epis.& cle. Cep.in trac.de ser.in rub. qualiter qui vti debeat seruitute.iij.colum. versi.item licitum.post Bal.in c.fin.de iura. cal.plene per Marsi.in l.j.ij.& iij.col.C.de rap.virg.& in singul.clxxv.incip.concesso vno.In quibus limitat ꝙ in casu quo nõ possit alijs demandare intelligitur extraneis, secus filijs,ut in d.l.gracchus.& Bar.in d.§. si mandato.& in locis supra.Item põt alios congregare socios,& facere,& tunc nec socij,nec ipse tenentur, vt ibi plene & supradictum fuit in materia auxilij, & per Fely. in c.quæ in ecclesiarum,iiij.col.de constit. Par.in tract.sindi.char.xlj.versi.familiaris. Ang.in glo.che hai adulte.la mta don.Marsi.in sing.cclxiij.et sing.cclxviij.Bel.in practi.in ti.de leno.iiij.col.Marsi.in consi xvj. Par.in trac.sind.in verbo adulterium.Mat. in consti.maritus.Ang.in d glo.& dictus titius Alex.in d.l.accusationis.& in d.§.vsufructuarius. & ibi Iaso.Roman.in consilio cccclxxxiiij.& Ias.in l.cui iurisdictio.ff.de iurisdi.om.iudi.Alex.post Bart.in l.vtrum.

92 ff.de parri. † Decimoquarto excusatur ratione officij, nam si iudex mandat occidi,& decapitari vel torqueri taliter ꝙ mortuus sit non tenetur dummodo in casu licito,& non dolo,aut culpa, sed legitime iustum ꝙ nec etiam in foro conscientiæ tenet cum fecerit tanquam minister iustitiæ,vt in iuribus allegatis per Par. in trac.sindica.in verbo manivoltus.in fi.secus tamen si dolo aut culpa aut in casu illicito, nam tunc officialis mandans tenetur pœna capitis,vt in

consti.reg.si iudex præceden.& seq.& in c. reg.si iuste appellauerit.& traditur plene p Brun.in trac.indi.ij.par.& per Ange.in l.li berorum.§.excusantur.ff.de infami. Gan-
93 di.in rub.de pœ.ij.col. † Decimoquinto excusatur ratione doli cessantis, & ideo si mandat ingressus possessionis,& in ingres- su contingat homicidium non punitur man dans pœna ordinaria nec locum habebit di spositio.l.quoniam multa facinora.C.ad l. iul.de vi pub.quæ loquitur in ingrediente per se ita per multa consuluit Cepo.in con
94 si.xxxiiij.cum seq. † Decimosexto ex- cusatur mandans ratione inualidi mandati, nullum dantis præiudicium alteri l.fi.& ibi Bal.ff.quod falso tuto.Mar.in consi.cxj.&
95 in l.j.§.præterea.iiij.col.ff.de fica. † De- cimoseptimo excusatur ratione non proba ta qualitatis obiectæ,& ideo si accusatur q occidit sempronium,& nō probauit de mā dato ad occidendum absoluitur ab accusa- tione,& non condemnatur de mandato,ita Ioan.Mona.in reg.qui per alium.de regul. iur.in vj.et per Bal.in c.j.§.iniuria.vlti.col. de pace iur.fir.& per Ioan.de Arno.in com men.clix.& per Fely.in c.mulieres. de sen ten.excommu. Mar.in sing.clxxxvij.& in rub.C.de proba.circa fi.versi.item ad præ- dicta,& in prac.in §.& quia.char.liiij.ij.co lum. ver.nam facit ad prædicta,& in.§.qm. char.xxvij.iiij.col.vbi etiam si de manda- to accusatur,& probatur de consi.& insti- gatione de quo per Alex.in quodam suo cō si.operatur nō clausula in fi.posita super q- bus oībus, & singulis, & clausula ac pror- sus extraneis,& clausula omni meliori mo do de qua per Par.in trac. sindi.in ver.sen- tentia in intellectu d.c.detestantes.quod se- cundum declaratoriam regine Isabelle lo- cum habenti in criminalibus, vt in pragm. Isabella,& per Ang.in glo.& vna alia per- cussione,& in gl.sanguis exiuit,& Iaf.in fi. §.omnium.insti.de acti.& per Capi.in deci
96 si.x.hæc de mandante, †Sequitur de mā datario,& primo quæro an mādatarius sta- tim teneatur secuto delicto,dic q sic si nul- la cadit defensio mādatario,vt in d.§.si mā dato.& d.l.non ideo minus,& utrobiq; per Bar. Bal.& Ang.in d.glo.sempro.mand.ij.
97 col. †Sed an secuto delicto post manda tum præsumatur mandatarius secutus man datum dic q sic,vt per Bal.& alios in l.qui aliena.§.si is qui.ff.de acqui.hære. Bal.in l. si literas.in fin.C.manda.& in l.multum in- terest.ij.co l.C.si quis alte.vel sibi.quod ta-
98 men limita vt supra de mandante. † Se- cundo quæro an mandatarius portans lite- ras de homicidio teneatur secuto delicto, dic q sic,& supra fuit dictum per Cy.& Sa lyc.in d.l.non ideo minus.ver.viso deman- dante,& per Bal.in l.j.§.ne autem.C.de ca- du.tollen.Bar.in l.j.§.incidit.ff.ad turpil.& in l.aut qui aliter.§.j.ff.quod vi aut clam. Mar.in l.j.§.præterea.ff.de sica.Alex. post Bar.in d.§.si mandato.& per Ioan.de Arn. in soliloq.xliij.incip.nuncius.& per Marf. in consil.xxvij.Idem si mandatarius alteri mandet nam vterque tenetur, vt per Bald. per illum tex.in l.si ego.ff.quod vi aut clā. & ibi in interpretationibus Bolog. & per Bald.in d.§.ne autem. & per Blex. in d.§. si mandato,& Ange.in glo.sempro.manda.
99 vj.q. † Tertio quæro vbi mandatarius conueniri debet, dic q in loco consumati delicti,vt supra fuit dictum de mandante p Bal.in d.l.non ideo minus.Ang.in glo.sem-
100 pro.mand.vij & xij.q.& xx.q. †Quar to quæro an si mandatarius attentauit occi dere,& nō non perfecit teneatur eadem pœ na.dic q aut sine pecunia attentauit,& tūc pœna extraordinaria punitur & non ordi- naria,vt per Bald.in d.l.non ideo minus.& in l.si quis non dicam rapere.C.de episc.& cle.Fely.in tract.de cona.extat constit.reg. asperitatem in j.lib.Per quam non tenetur pœna ordinaria,sed duplicata pœna armo- rum si non vulnerat, sed vulnerando tenet pœna manus, vt in constit.si quis aliquem. Aut cum pecunia, & tunc aut non deuenit ad actum proximum & tenetur pœna ex- traordinaria,aut ad actum proximum deue nit,& tunc licet non perfecerit punitur pę na ordinaria per tex.in cap.pro humani.de homi.in vj.& per Math.in d.consti. asperi- tatem.& per Tho.Gram.in vot.viij.ix. & xj.& in voto xxj.& supra fuit dictum vbi fuit limitatum multipliciter & maxime in crimine læsæ maiestatis contra principem aut patriam,quod extendet etiā contra offi cialem & potestatem vt ex solo cōsensu & tractatu de occidendo teneatur pœna mor- tis & læsæ maiest.crimine vt per Ang.in l. ij.ff.ad l.iul.maiest.& per Alber.in l.j.C.ne quis in sua causa & plene Capic.in decisio. cxxx.vbi de offendente officialem princi- pis & vicarium imperatoris & regis an te- neatur crimine læsæ maiesta.& de dāte ala pam officiali qua pœna puniatur vt per eū & declara de attentato vt per Capi.in deci si.clv.vbi qn̄ conatus cum actu propinquo non deuenit ad consumationem delicti, vt quia agens non impeditus impedimento fa

Ai destitit agere pœnitens incepti conatus non punitur per l.qui ea mente & ibi gl.ff. de furt. Secus tñ si impeditus impedimento facti cum non stetit per eum cõmitti, sed ob impedimentum, nam tunc punitur vt p Fely.in d.trac.de cona.& per Capi.ibi & declara & distingue qñ conatus puniatur vt per Capi.in decisi.cxxvj.vbi ad hoc vt conatus puniatur debet esse actus multũ principaliter ꝓpinquus delicto & quasi de esse eius & quasi pars intrinseca eius & ibi per eum an pro conatu sit locus torturæ & in causa attentati an quis sit torquendo vt per
101 eum. † Quinto quæro an mandatarius possit esse testis cõtra mandantem vt faciat indiciũ dic vt per Bal.in consi.xcvij.incip. an mandatarius.v.vol.vbi dicit ꝙ facit indicium ad inquirendum, & non ad torquẽdum, & hoc si mandatum acceptauit. Si vero non acceptauit facit indicium ad torquẽdum Alex.vero in consi.lxxxviij.v.vol dicit mãdatum & commissionem sibi factam probari per testes Marsi.vero in prac.in.§. diligenter.vj.col.vers.quæro igitur & in l. j.§.diuus antoninus.ff.de quæstio.& in singul.xxij. Tenet ꝙ non facit indicium vllo modo ad torturam tum quia solus & non concurrunt alia indicia, Tum quia deponit de remoto a maleficio & debẽt esse duo testes. Item deducit ad absurdum, vt ibi per eum Tho.Gram.in vo.xv.in princ.allegat Bal.in l.iudices.C.de fi.instr.& per Bart.in l.ex sententia.ff.de testa.tut. Fallit in assassino mandatario nam indistincte facit indicium ad torturã, vt per Bal.in d.l.non ideo minus circa prin.Sal.in l.fi.C.de accu.Imo. in c.j.de confess.Alexã.in consi.cxxvij.iiij. vol.& Tho.Gram.in vo.xxxiiij.alle.Guido.de Suza.in trac.male.in titu.quali.reus subijciatur torturæ.viij.colũ.dictum ꝙ siue sit simplex mandatarius siue assassinus non facit indicium nisi alijs concurrentibus vel in tortura dixerit senti Thom. Gram.in d. vol.xxxiiij. & idem plene concludit ipse Tho.Gram.in consi.xxj.vbi an ex sola nominatione mandatarij assassini possit mandans torqueri absq; alijs indicijs concludit ꝙ non post Math.in consti.si damna clãdestina vbi dicit tiã vidisse obseruatum etiã in crimine læsæ maiest.& vide per Thom. Gram.in consi.iij.& ibi an ex sola inimicitia inter mandantem & offensum sufficiat
102 procedi ad torturã contra mãdantẽ. † Septimo quæro an mandatarius torqueri possit vt ostendat mandantẽ Ang.in l.& si certus.ff.ad sille.tenet ꝙ sic, sequitur Deci.in consi.clxxxix.Bal.in marga.in verbo confessio ver.xxj.Flo.in l.an lex §.iulianus.et ij.ff.ad l.aquil.Bolog.in consi.viij.Angel.in gl.fama pub.versi.quæro aliquis.& in glo. sempro.mand.Mar.in.§.diligẽter.char.xx. vers.modo incidẽter hic quæro.& in.§.qm. & in l.repeti.viij.col.ff.de qõ.& in l.j.§.diuus antoninus.ff.eo.Par.in trac.sind in versi.tortura,vers.an fletur dicto torti Brun.in trac.de indi.& tor.ij.par.& maxime procedit in assassino mandatario vt per Bal.in d. l.non ideo minus in prin.& Sa'y.ibi versi. modo veniamus.Alex.post Bar.in d.l.repeti.Ang.in d.gl.sempro.manda.in prin.Mar. in d.§.diligenter. Tho.Gra.in vo.xxxiiij. & supra fuit dictum in materia assassinij.

103 † Sequitur ex quibus causis excusetur mandatarius & primo excusatur ratione superioritatis mandantis, ut quia superior mãdet subdito delinquere, vt quia filius vel seruus delinquat mandato patris aut dñi, quibus licebat obedire credentibus, in hoc eis licere obedire, nam delinquendo non tenetur vt in l.liber homo.vbi gl.& Flo.ff.ad l. aquil.Bar.in d.§.si mandato. Ang.in d.glo. sempro.manda.ij.col.distingunt inter delictum leue & graue, ut in leuibus excuset in grauibus non excuset d.l.liber homo.& l si seruus.ff.de act.& obli.& per Deci.in reg. velle.ff.de reg.iur.vbi ratione iussus etiã in grauioribus mitius punitur.Limita tamen in terminis.c.quicunq;.de sent.excom.ubi
104 iussus non excusat. † Quæ aũt dicantur delicta leuia & quæ grauia tradit per doct. in l.leuia.ff.de accu.Bar.in d.§.si mandato. Ang.in d.gl.sempro.mãd.doc.in l.liber homo.& in l.auxiliũ.§.in delictis.ff.de mino. & in l.fere in omnibus.ff.de reg.iur.& in l. ad ea.ff.eod.& per Alex.post Bar.in d.l.leuia.& in l.prætor.§.præterea ff.de iniur.& in l.iij.C.de epis.audi.canon.in c.sedes.de rescrip.& in c.at si clerici.de iudi.Cep.in cõsi.lxij.& consi xj.& traditur in.§.atrox.insti.de iniur.& per Fel.in trac.de cona.doct. in l.aut facta.ff.de pœ.Alex.in consi.ccij.j. volu.Bart.aũt in d.§.si mandato.Distinguit quædam delicta esse leuia quædam grauia, Quædam grauiora, quędam grauissima. Leuia delicta asserit esse illa in qbus dolus nõ requiritur vt damnũ iniuria datum vt not. in d.l.liber homo.& in l.non solum in principio.ff.de iniur.vel vbi dolus adest tñ damnũ committitur, in modica re vt furtũ rei modice vt no.in l.adeo.ff.de re iu.l.si libertus.ff.de fur.l.respiciendum.§.furta domestica. ff.de pœ.in his aũt excusatur mãdatarius &

in cęteris de quibus traditur in d.l.leuia & in locis supra, mandans tñ in hoc tenet de damno & non mandatarius Grauia dicunt crimina priuata, dolū requirentia, & parentia magnum præiudiciū, & magnam pœnā merentia, vt furtum rei magnæ d.l. respiciē dum.§.furta.& d.§.in delictis.& not.in d.l. ad ea. Idem iniuria personaliter illata personę etiā si manu vacua percutiat multo magis si vulneret ex quo iniuria personalis maior est quacūq; reali l.in seruorum in fin.ff.de pœ.& per Bal.in l.j.vtij.col.C.q accus.pos. & in l.si magnum.C.eo.in his aūt filius,aut seruus & qui vis inferior non tenetur obedire patri,dño,aut superiori, vt dicit Bart. in d.§.mandato.tñ parendo mitius punitur vt per Bal.& Saly.in l.seruus.ff.ad l.aquil.de vi pub.& per Ang.in gl.sempro.man.ij.colum.& Ang.in l.iij.ff.quod quis.iur.Alexā. post Bar.in d.§.si mandato,Tho.Gra.in vo to xxxviij & consil.xxxvj & Deci.in d.l. eius vero. & grauis ēt dicitur iniuria quæ fit ad domum vel in domo in qua habitat. l.quod ait.§.j.ff.de adul.idē in iniuria parua,mixta,cum ingratitudine reputatur grauis.l.ij.& ibi Bal.C.de liber.& eo.liber.habetur post Bar.in d.§.si mandato,et vide de atroci et graui iniuria,vt per Ang.in consi. xiiij.Bal.in consi.lxxxj.iij.vol.Are. in consi.clxv.Grauiora dicuntur delicta publica, in quibus nō est imponenda pœna mortis. Grauissima vero in quibus pœna mortis intelligitur vt not.in l.auxilium.§.in delictis. ff.de mino.ita Bar.in d.§.si mādato.In quibus nō licet obedire cū sint de genere pro-

105 hibitorum. † Fallit mandatario imminerei periculum mortis,vt quia si nō occidat mandans eū occideret,nam tunc occidendo excusatur secundū Bal.in c.j.§.iniuria.vlt.col.ver.sed pone quidam potens de pa.iur.fir. Alex.post Bar.in d.l.liber homo. Iaf.in.§.minus.insti.de actio.antrpe.col.ver si.nunquid.gl.in l.si familia.ff.si fami.fur.fecit.dica.Bal.in l.j.xj.q.C.vnde vi.& in marga.in verbo homicidium Cy.in l.scientiā. §.qui cum aliter.ff.ad l.aquil.Corse.in singu.in verbo metus Deci.in d.l.vt vim.ij.no.

106 Mar.in l.j.xviij.limi.ff.de sica. † Secus aūt si mandatum esset de genere permissorum,vt si quis conduxerit artificem ad incidendum ligna in fundo alieno, vel laboratorem, ad laborandum, nam tunc ratione mandati excusatur mandatarius & mādans tenetur de damno l.in rem.§.lignum.& ibi Bar.& Bal.ff.de rei ven.hoc verum nisi fuerit artifici aut laboratori protestatum ꝗ ligna non incidat ex quo dominus ita Sal.in d.l.non ideo minus.& Imo.Ro.& Alex.in d.l.de pupillo.§.si forte.ff.de ope.no.nunc. & Bal.in d.l.non ideo minus.& in quæstione incip.accusatus de vi turbatiua Alex.in consi.xxxvj.iij.vol.& consi.lxxix.eo.vol. Ang.in auc.vt omnes obe.iudi.in prin.Ancha.in c.j.xiiij.q.de consti.& Bal.in consil. incip. præmittendum est & consil.cxxv.ij. vol & consi.xxix.iij.vol.& consi.ccix.iiij. vol.Quod tñ limita si protestatio fuit facta ante locatas operas non sit post quia non tenetur credere vt per Bar.in l.si.C.de nego. gest.Alex.in d.§.si forte.& plene per Deci. in d.l.velle.ff.de reg.iur.& vide in d.l.si pupillo.§.nūciationem.& in l.in prouinciali. §.nunciationem.ff.de ope.no.nun.qñ operarius credere debet protestanti. Idem si laborator,& artifex esset vicinus,nam præsumitur scire ideo non excusatur Spe.in ti. de emptio.& vend.§.ostenso.circa fi.Bald. in d.l.non ideo minus.versi.in gl.iij.Angel. in gl.sempro.mand.iij.col.ver. & prædicta procedunt Gandi.in rub.de pœn.xix.colū. vers.pone ꝗ ego duxi,& in d.§.si forte.& in d.§.nunciationē.et vide multa dicta post Bart.in d.§.lignum.& Ro in consi.ccxciij. & per Bald.in l.qui sepulchra.C.de sepul. vio.quod isti laboratores agere possunt cōtra conductores ad damnum & actione iniuriarum vide in apostí.in d.§.lignū vbi limita et Boni.in rub.quis aliū potest offend. ver.item no.ꝗ ille qui truncat Gand.in ti.

107 de pœn.ver.nec sequitur punitio. † Idē ꝗ ratione superioritatis excusat beruarius & familia potestatis exequentis sniam capitalem licet iudex aut potestatis fecerit iniustitiam nam ratione officij excusatur per Dy.in reg.ꝗ si mandato de reg.iur.& ibi p Deci.Bel.in ma.in gl.falsarium in fi.ix.col. Ang.in d.gl sempro.mand.in fi.iij.col.Bel. in d.l.non ideo minus.ij.col.versic.quando mandatur Alexan.in consi.j.iiij.volumi.& plene Par.in tractatu sindic.in verbo mani uolius circa fin.allegat Bald.in repe.l.pro ficisci.ff.de offic.proconsul. Ro.in l.j.ff.de re iudi.& Par.in verbo familiaris versi.potestas tenet pro furto ibi males potestatis. Bald.& Ang.in l.liberum.§.qui iussu.ff.de infam.Flo.in l.quemadmodum.§.magistratus.& in l.liber homo.ff.ad l.aquil.Ang.in glo.appellante penul.col.Fely.in c.quæ in ecclesiarum.col.xxj.v.conclu.de consti.& ibi per Panor.& Dy.in d.reg.quod si man-

108 dato. † Idem si iudex mandet aliquem iniuste & indebite ipsi quem nō excusat exe

cutor familiaris et miles, Inno.tñ in c.pasto
ralis.de offi.deleg.dicit in sententia capita
li si executor videt iniustam sententiam nō
debet exequi, de tortura vide apost.illam
post Bart.in d.l.liber homo.Deci.in d.reg.
si quis mandato & per Amode.in trac.sind.
nu.cxvij.& per Bald.in l.excusantur.ff.de
infami.Bru.in trac.de indi.ij.par.v.q.Ang.
in gl.fama publ.in materia capture.in prin
ci.quæstio.Ang.in consi.ccc.in quibus ꝙ in
executione sententiæ capitalis iniuste ꝙ de
109 bet superiori rescribere et nō exeq. †Et
an & quando excusat mandatum superio-
ris & per Ang.in l.liberorum.§.fi.ff.de in-
fami.docto.in l.iij.§.procuratorem.ff.quod
quisque iur.Bal.& Flor.in l.liber homo,nō
peccat executor exequens causas capita-
lis & sententias ad mortem vt maniuolius
vt ibi per Par.& pecu.in ti.de execu.sentē.
versi.item no.& ibi Bal.in addi.ver.nō pec
cant.& in ti.de adul.§.vij.in fi.xxiij. q.v.c.
si homicidium & seq.& c. per malos.& c.q
iudex & seq.Fely.in d.c.quæ in ecclesiarū,
v.conclusione.Alex.post Bar.in d.§.si man
110 dato. † Sed quid si princeps mandet of-
ficiali suo vt aliquem occidat decapitet,uel
furca suspendat vel torqueat illegitime, an
teneatur officialis exequi & exequendo an
excusetur ex mandato superioris præcedē
te: idem si potestas mandet suo cōsiliario &
assessori an excusetur Cy.in l.fi.C.si contra
ius vel vtili.public. & in l.rescripta.iij.&
iiij.q.C.de preci.impera.offerē.tenet ꝙ de-
bet exequi & obedire,etiā si mandet absq;
causæ cognitione vt aliquem furca suspen-
dat,nam exequendo non tenetur etiam in
foro conscientiæ & Panor. in c.quanto de
iureiuran. immo non obediendo superiori
teneretur crimine sacrilegij.l.j.C.de offic.
præsi.& l.j.C.vt digni.or.ser. Ergo tenetur
ex necessitate officij. Tamen communiter
contrarium concluditur nam exequi non
debet,sed debet supersedere & principi re
scribere, maxime si princeps fuerit motus
iracundia.per l.vendicari.C.de pœ.c.apud
tessalonicam.xij.q.& no.gl.in.§.si quis au-
tem.in auct.de manda.princ.ita arguit Par.
in tract.sindi.in verbo excedunt consiliarij
vbi exclamat contra tales exequentes, &
alia mandata principum,& no.rescribētes,
& in verbo tortura versicu.mandauit rex.
Iser.in consti.prosequentes. & ibidem ple-
ne per Mathe.in consti.diram & durā.Bal.
in l.iij.§.si is pro quo.ff. quod quisque iur.
Fely.in c.dilecti.vj.col.de excep. Socin. in
consi.cxx.& consi.clxiiij. & cōsi.clxvj.Are
ti.in consi.clxv.Bar.in l.filius fam.ff.de do-
na.in quibus princeps non potest facere,vt
ex processu informatiuo quis bonæ famæ
torqueatur, de quo plene per Tho.Gram.
in vot.xxij.per totum,vbi an & qñ teneat
inferior exequi mandatum superioris post
Par.& And.& Mathe.vbi supra respondē
do ad dicta Cyn.& intelligendo casu quo
processerit princeps de consi.suorum peri-
torum,& consiliorum, nam tunc præsumit
ꝙ ex iusta causa fecerit per dictum Bald.in
l.humanum.C.de legi.quod sentit Felyn.in
111 d.c.quæ in ecclesiarum. †Immo exequē
do tenetur officialis,ex quo mandatum in-
iustum superioris non excusat exequētem.
l.si meminerint vbi plene doc.C.vnde vi.
& in l.fi.C.si per vim vel alio modo. Bal.
in d.q.accusatus.de vi turbatiua,de quo ta
men plene per Deci.in l.qui iussu.ff.de re-
gul.iur.& Math.in l.j.in prin.pen.& in fin.
col.ff.de sicar.vbi an & qñ mandatū iniu-
stum superioris excusat, & plene per Ro-
ber.Maran. venusi.in quæstionibus suis in
j.q.vbi disputat an & quando mandatū in-
iustum superioris excusat,& an teneat exe
qui mandatum iniustum,& per Card.in cle
men.j.iij.q.de sepul.vbi de sepeliente excō
municatum,vel vsurarium de mādato præ
lati in ecclesia,an excusetur,& de exequen
te sententiam capitalem iniustam per Bald.
in l.additos.C.de epis.& cle.& Par.in ver
bo familiaris,versi.potestas.& in verb.tor
tura.vers.viso de repetitione.iij.colum.per
Capi.in decisio.sacri consil.cxxxij.vbi.an,
& quando mandatum superioris, & papæ
excusat & an teneat obedire si iniuste man
dat,& vide Cep.in cau.ccxij.& per Tho.
Gram.in consi.xlv.& vide c.reg.in accusa-
tis quod excusat officialem quando tor-
quet de mandato regis,& indebite excusa-
tur,& vide de hoc quendam moder.Cauā.
super prag.reg.inoleuit, de modo proced.
in causa ciuil. & circa prædicta, vide per
Thom.Gram.in voto xxxviij.& Cepo.in
caute.incip.iiij.not.& per Deci.in consilio
cccccxxxix.& in reg.velle nō creditur.ff.
de reg.iur.& in d.reg.quod iussu iudicis,&
Iaso.in l.si quis iniquum.§.si procurator.ff.
quod quisque iur.& Mar.in l.j.in prin.xv.
112 fallen.ff.de sicar. †Limita tñ nisi ipsi sub
dito,& inferiori immineret periculū,si non
exequat,vt quia ipsum occideret superior
& princeps faceret eum decapitari vt solēt
quandoque facere tiranni nam ratione im-
minentis periculi exequēdo,& occidendo
excusetur ut proxime in dictis locis,ut per
Bal,in

Bal.in c.j.§.iniuria.vlti.colū. de pa. iur.fir. mā.Bal.& Saly.in l.j.C.vnde vi.Pe.& Flo. in l.scietiam.§.qui cum aliter.ff.ad l. aquil. Alex.post Bar.in d.l.liber homo.Mar.in d. l.j.in fi.prin.ff.de sica.& per Deci.in l. eius vero.ff.de reg.iur.& in l.in omnibus.ff. eo. moder.in cap.ij.de homi.Ludo. montal.in tract.de reproba.sen.pila.ver.& hæc suffi ciant.ver.& propterea.per Ioan. de Arno. in epito.viij.vbi limitat tunc consti. termi-
113 num vite non habere locum. †Item ex cusatur etiam mandatarius si ex forma statuti aut iure communi mandans excusaretur,nam si mandanti licet, & mandatarius excusatur per ea quę supra allegata sunt in excusatione mandantis per glo.in l. cū fundum.ff.de vi & vi arma.& Bal. in d.l. grachus.& docto. in d.l. si quis id quod.§.fi.ff. de iurisdi.om.ind.Pau.in l.refectionis.ff.de vsuf.& in l.raptores.C.de epi.& cler.doct. in d.l.vt vim.Angel.in glo. & dictus titius se defendendo.Cæpo.in consi.iiij.& in tracta.ser.vrba.prædio.c.xxiij. Alexand.post Bar.in d.§.si mandato. & in l. virum.ff. de parri.& plene in l.si cum dotem.§.transgre diamur.ff.solu.ma.vbi plene an & quando potest alteri demandare,quod licet sibi mā danti vt excusetur mandatarius distingue, vt per eum,& licet modificent in personis quibus potest imperari vt filio vel seruo tamen Cæpo. in locis supra maxime in iiij. consilio dicit communiter teneri contrariū ꝙ etiam in alijs,& ꝙ ita dicit obtinuisse in
114 facti contingentia. †Itē excusatur mandatarius si petat terminum ad denūciandū mandati,vt instruatur de defensionibus, & ꝙ antea non procedatur non tamen vt liberetur vt per Bar.in authen. qua in prouincia,& ibi per Bald.iij.colū.C.vbi de crimi. agi opor.Ang.in authen.vt omnes obed.iudi.vbi dicit etiam posse petere ꝙ soluat pœnam de bonis mandantis si ipse non est sol-
115 uēdo. †Itē excusatur si occidat pro executione sui officij,& ideo si familia insequatur delinquētem,& delinquēs resistat in captura impune potest eū occidere vel si ducat cōdemnatum ad supplicium, & timeat auferri potest eum occidere, vt per Bal.in l.additos.C.de episc.aud. Flor. in d.§.magistratus.Bar.in l.si sernos.C.de. his q adiecc cle.confug.Paulus in cōsi.cxcij.Butrio Saly.& Ang.in l.ij.C.de his qui la.occu. Par. in tract.sindi.in verbo familiaris,& Marsi. in l.j.in prin.ix.col.ff.de sica.quod tamē intellige si habuit in mandatis, vt in d. locis traditur, & non aliter, & quando iuste, & non iniuste & nō aliter,vt ibi per Mar.vbi & an.& quando licet resistere officiali iniuste exequenti Pari. in verbo officialis.lo §. Cætera circa mandatarium,dic vt infra de excusationibus homicidiorū. Sequitur de vtroque de mādante & mandatario simul.
116 †Et primo quero an delictum mandantis,& mādatarij sit vnum,& idem Cy. Bal. & Saly.in d.l.non ideo minus.Bar.in l. sed si vnius.§.seruus meus.ff.de iniur. glo. in l. ꝙ crimine.C.de accusa.Cyn.in l.j.C.si reus vel accus.mor.fuer.Bald.in l.j §.ne autē.C. de cadu.toll.& in l.j.ij. colū.C.de ser. fugi. Cy.& post eū in reg.ratihabitio.& in reg. qui per alium de reg.iur. in vj.Bald. in d.l. non ideo minus.arguit; & tandem concludit ꝙ respectu finis sit vnum, & idē delictū numero quando mādatum transit in nomē eius delicti quod a mandatario committitur vt si mādatur homicidium committi, nā secuto homicidio mandator dicitur homicida sicut mādatarius, ergo vnū & idem est delictum cū vna examinatio fiat circa homicidium quod attribuitur duobus mandānti ratione mandati, & mandatario tāquam principali,& immediante facienti, & sic ratione finis vnum,& idem est sed si non resultat in mandante, & mandatario idē delictum quia aliud delictum consideretur in mandante, & aliud in mandatario vt cum mandatur committi adulterium per alium vt supra fuit dictum,vt per Bal.in d.l.non ideo minus.x.q.tunc non est idem numero cum tale delictū mandatū inhereat facienti & non conueniat mandanti ideo diuersa sunt delicta numero per.no.in l.j.§.deiecisse &.§.sed quoties.ff.de vi & vi arma.& l. hoc iure.§.dicit.ff.de reg.iur.idem si mando seruo tuo aliquid propter quod ipsum corrūpo,& tunc aliud est delictū meum, & aliud est delictū serui,& tunc ego statim teneor cum mando nec expectatur ꝙ seruus delinquat vt tenear immo immediate ꝙ mādo teneor l.j.§.persuadere,& ibi not.ff. de ser. corrup.facit l.si quis seruo.ff. de fur.& eo casu non est vnū, & idē sed diuersa sunt delicta nec mandatum tunc transit in nomē delicti mandati secus si transiret,vt si mandato proprie furtum cōmitit non ꝙ tenear de corruptio nam tūc non teneor nisi furtū committatur, & tunc erit vnum, & idem cum transeat in nomē delicti mādati, & ita residet Bal.in effectu in d.l.non ideo minus, & Ang.in d.glo.sempro.mand. indi.subnectit Bal.ibi,& in xxiij.q.ꝙ primo loco dicatur idem delictum specie ex quo idem nu-

mero.ij.loco non idē specie ex quo nō idē numero intelligendo speciē secundum le-
117 gistas vt ibi. †Et ex hac quæstione sequitur primo an eadē sit obligatio, & mandātis,& mandatarij dic secundum Bart. in d.§.seruus meus ꝙ aut queris an ex eodem delicto vtriusq; nascatur obligatio & tunc in primo casu supra tradito ꝙ sic nā ex eodem delicto tenetur mandans propter mandatū,aut queris an eadē sit obligatio vtriusque ex delicto,& tunc dicit ꝙ non ex quo quot sunt persone delinquentium tot sunt obligationes l.si plures.ff. de iniur.d.l.non ideo minus,d.l.si id quod.§.fi.ff.de iurisdi. om.iudi.cum l.seq.an tales obligationes mādantis, & mandatarij sint eiusdem forme Bar.in d.§.si seruus.in fi. dicit quod non nā quilibet obligatio est de per se principalis ex quo obligatio nō accedit obligationi,sicut factum facto.vt per Bart.in l.qui seruo. §.j.ff.de fur.Bal.in d.l.nō ideo minus viij. q.distinguit aut exiguntur ex eodē actu, & deducuntur in iudiciū per modū cōcludendi,& tunc sunt eiusdem forme arg. l.nō est nouum.ff.de acti.emp.aut non oriuntur ex eodē actu & facto,nec est idem mediū concludendi,& tunc non sunt eiusdem forme.
118 †Ex hoc ēt secundo sequitur an mandans & mandatarius eodē libello accusari possint an vero diuersis debēt accusari ex quo diuerse obligationes,dic vt per Bal.in l.cum rationibus.v.q.C. qui accusa. pos. ꝙ vno & eodem libello accusari possunt cum vnum sit delictū numero quod intellige in primo casu supradicto quādo ex eodem facto tenentur,nam mandans ex delicto secuto propter mandatum tenetur, & ideo locus & tēpus delicti apponi debet,& nō mādati ideo eodē libello vide Bal.in l.minoribus.C.de his qb.vt indig.& in l.j.C. si reus vel accusa.mort.fu. & in l. qui de crimine. C.de accu.Bar.in l.athletas.ff.de fal.eodem modo possunt simul condēnari etiā si vnus fuit prius accusatus eadem sententia,vt per
119 Ang.in auth.vt oēs obed.iu. in fi. †Sed quid si procedit ad sententiam contra mandatariū an sit necessaria citatio mandantis, dic vt per Angel.in l.j.§.in cognitionem.in fi.ff.ad silleia.quod tamen secus est in secūdo casu supradicto qñ non transit in idē nomen delicti ideo ex diuersis factis, & sic in diuersis libellis agi debet per Bartol.in l.si maritus.§.fina.ff.de adulte.& in l.hos accusare.§.lege.ff.de accusa.Ang.in d.glo. sem-
120 pro.mandat.xj.q. †In dicto autem libello locus & tempus commissi delicti apponendi sunt annus & mensis delicti, & non mandati cum obligentur ex delicto secuto mandans vȝ propter mandatum,& faciens quia principaliter fecit,quod tamen intellige vbi delictum non recipit consumationē nisi ex delicto secuto,nam tunc tempus locus annus, & mēsis delicti apponendi sunt, secus tamē si delictum recipit consumationem ex mandato solo , nam tunc locus & tempus mandati apponendi sunt, & sic iuxta supradictā distinctionē, vt per Bald. in d.l. non ideo minus. & in d.l. cum rationibus.Bar.in d.§.si mandato.Angel.in d. glo. sempro.mand.vij.q.Ange.in cōsi. clxxviij.
121 & supra fuit dictum. † Sequitur ēt tertio ex supradicta quęstione an qualitas quę inest mandanti sit in mandatario, & econtra hanc quæstionem tradit Bartol.in d.l.is qui opem.ff.de fur.& in l.vtrum.ff.de parri.Bald.in d.l.non ideo minus.iiij.q.& ibidem per Saly.& per Bal. in l.j.§.ne autem. C.de cad.tol.Ang.in l.j.C.de mil.ager. nō rump.doc.& Bui.in c.j.de off.deleg. Ang. in d.glo.sempro.mand.ij.q.Cæpo.in consil. xxxiiij.& consi.xxxvj.& per Capi.in decis.fac.consil.clv.ex quorū dictis distingue aut queris quādo mandans & mandatarius teneantur ex eodem delicto, aut quādo ex diuersis iuxta superius dicta. Primo casu aut queris de qualitate inherente persone, aut non persone sed cōcomitantijs delicti. Primo casu Bar.in d.l.vtrum tenet ꝙ semper inspicitur qualitas facientis per illā legem sed in dicta l.is qui opē.subdistinguit, aut qualitas inest persone tempore cōmissi delicti & loco,& sic ab initio cum tūc mandans teneatur cum delictum fuerit secutū, vt supra fuit dictum,& tūc aut respectu delinquentium,aut respectu offensi,primo casu qualitas quæ inest facienti inspicienda est, & vterq; ex eadē qualitate tenetur per d.l.vtrum.& ideo infert si statuto in plus teneretur nobilis quam popularis, & popularis mandasset nobili, vt occideret vel nobili ferret opem cum in præstante opē loquatur tamen ex quo in d.l.vtrum.loquitur in mandante, & refert se ad ibi dicta in d.l.is qui opem.idem erit de vtroque mandante, & aux iliāte,& tunc popularis tenetur pœna qua nobilis tenetur, idem si extraneus mādat patrem occidi per filium extraneus mandans tenetur de parricidio sicut filius faciens , & sic qualitas facientis influit in mandante, in hoc autem Bald.reprehendit Barto.ꝙ non sit verum ꝙ qualitas facientis inspiciatur,& non mandantis, immo in ca-

su proposito popularis non tenetur pœna maiori ratione nobilioris facietis,sed vterque puniri debet sua pœna ex quo ratio qualitatis prædicte est diuersa in vno,& in alio,& cum sit diuersa ratio in vtroq; diuersa pœna esse debet cũ diuersa statuatur, respondet ad dicta l.vtrum. vt procedat vel ratione immanitatis criminis, vel ratione qualitatis inherentis persone offense,& nõ offendentis,dic ꝙ in dicta l.vtrum.non tantum attenditur persona offensi quam etiam principalis offendentis,vt quia filius patrẽ occidat,nam quia filius,& quia pater tenetur de parricidio alias si ratione offensi tantum sequeretur ꝙ si filius mãdet extraneo, vt patrem occidat extraneus teneretur de parricidio sicut filius, & tamen filius tenetur tantum de parricidio, & extraneus de homicidio simplici,vt sentit Bar.in d.l.qui seruo.§.j.ff.de fur. nisi dicas ꝙ ibi loquitur quo ad pœnam minuendam ꝙ qualitas in principali non influat in mandante, & opẽ præstante secus quo ad pœnam augendam & per d.l. vtrũ,& ibi in d.l.qui seruo. dicit Bart.in fi.§.j.allegat etiam Bal.contra Bar. text.in l.more.§.iste.ff.de pœnis.per quem dicit si ex statuto nobilis, aut decurio bestijs non subijciatur sed vilis persona, aut seruus quod tunc si decurio mandet vili nõ propterea decurio bestijs debet subijci sed sua pœna puniri quod secus esset si attende
122 retur qualitas faciẽtis. † Et ideo cũ cõsti.reg.nobili imponat pœnã ꝙ decapitetur ignobili vero ꝙ furca suspendatur vt in cõstitu.terminum vite ꝙ licet nobilis mandet ignobili ꝙ occidat non tamen per hoc nobilis mandans furca suspendi debet quod secus esset si attenderetur qualitas faciẽtis, aut qualitas non inest tempore & loco cõmissi delicti sed extra dictum delictum tũc quilibet punitur secundum qualitatem sibi inherentem non autem ex facto & qualitate principalis per text.in d.l.is ꝗ.opem. ff.de fur.vbi præstans opem non tenetur de furto manifesto post apprehensionem furti in principali ex quo illa qualitas manifesti non fuit tempore cõmissi furti sed ex post facto,& ideo si principalis fuit condemnatus in plus propter negationem vel contumaciam,opem præstans & mandans non tenetur in plus per negationem & contumaciam principalis nisi & ipse fuerit negans aut contumax sicut principalis alias nõ vt per Bartol. in l. libertis.§.posthumus.ff.de alimẽ.& ciba. lega.& post eum habetur,& per Bald.in l.j.iiij.oppos.C.de rap.virg.&

Bartol.in l.ob hæc verba.ff.de infami.& in l.cum mulier.iiij.column.ff.solut.matri. Innocen.in c.j.xx.colum.de offic.deleg.secundo casu de qualitate inherente nõ persone delinquentis sed concomitantijs delicti & tunc si ille qualitates insunt tempore delicti tenetur mãdans sicut principalis, & ideo si mandat quis committi homicidium de nocte & ille committit de die vel extra plateam & ille in platea vel hominem nõ positum in dignitate & ille positum in dignitate,& tunc ex quo mandans obligatur ex delicto secuto,vt supra fuit dictum & ille qualitates aderant tempore delicti commissi obligatur mandans sicut principalis & ita residet Barto.in d.l.is qui opem.licet Bal.dicat in d.l.non ideo minus.Bart. contrarium sentire tamen non videtur contrarium sentire, sed idem prout etiam tenet Bal.ibi.in d.l.non ideo. respondendo ad d. l.ꝗs qui opem quæ non loquitur in qualitate inherente ipsi facto sed persone cum manifestus fur dicatur non manifestum furtũ vel ibi deuenit qualitas ex post facto non in ipso facto ideo non egreditur personam,vt supra fuit dictum concomitantias autem dicit tempus,& locum delicti.c. abbate sane. de re iudi.in vj.quæ sunt in rem qualitates ideo ad mandantem extenduntur.Secũdo casu principali quando ex diuersis delictis tenetur,tamẽ qualitas inherens facienti nõ extenditur ad mãdantem nec aggrauat eũ sed quilibet de per se tenetur, vt in casu d. l.j.§.persuadere.ff.de ser.corr. & de mandante adulterium committi, vt supra fuit dictũ nam vnus tenetur de mãdate solo alter de facto,& aliter,vt supra & ꝑ Bal.in d. l.nõ ideo.x.q.inde sequitꝰ ꝙ si ex eodẽ delicto obligantur mandans,& mandatarius ꝙ qualitas loci,& tẽporis cõprehendit vtrũq; si de diuersis delictis,& tũc aut recipit consumationem per delictum in mãdato solo, & tunc non vtrunq; cõprehendit sed tantũ mãdantẽ,vt d.§.persuadere.aut recipit cõsumationẽ per delictũ secutũ,& vtrunq; cõprehendit l.hæc verba.ff.de adul.& ideo dicit Bal.in d.l.nõ ideo minus.& Bart.ĩ d.§.si mãdato.& Ang.d.glo.semp.mã.ꝙ in inquisitione & accusatione inferri debet locus & tps cõmissi delicti,& nõ facti mãdati,& iudex facti delicti cognoscit, & non mãdati, origiutis,vt supra plene fuit dictũ nisi puniatur specialiter,mandatũ de per se,& ex solo mãdato recipiat delictũ consumationem cũ tunc in loco mandati cõueniri & puniri
123 debet vt supra fuit dictũ. † Sequitur etiã

& quarto & supradicta quæstione ꝙ si ex eodē facto obligantur mandans & mandatarius ꝙ tenetur æque principaliter mandās sicut faciēs sed quādo non ex eodem facto obligantur non dicitur principalis sed accessorius & accessorie tenetur per d.l.hæc verba.effectus erit vt primo casu quilibet puniatur sua pœna,secundo casu eadē pœna vt per Bald.in d.l.non ideo minus ix.q. & vide Bart. in d.l.qui seruo.§.j.& in l.sed si vnius.§.seruus.ff.de iniur.& in l.ij.§.non homines.ff.vi bon.rap.Angel.in d.glo.sem pro.manda.xvj.q.Pauor. in c. mulieres de senten.excōi.Salyc.in d.l.non ideo. viij.q. & Cæpo.in d.consi.xxxiiij.& Bal.in l.data opera versi.consiliū.C.qui accusa. po.dicit accessorie.Sequitur ēt & quinto ex supradicta quæstione an mandans,& mādatarius puniantur eadē lege, & ex consequētia an eadem pœna,hanc qōnem pertractat Bart. in d.§.seruus meus & in d.l.is qui opē Bal. & Saly.in d.l.non ideo minus Ang.in d.gl. sempro.manda.xiij.q.& seq.& Cępo. in cō sil.xxxvj.Corn.in consi.lvij.iiij.vol. pēdet solutio quæstionis ex supradictis in qōne an mandans secuto delicto dicatur vere vel interpetratiue facere vt comprehendatur sub statuto loquente de faciente & hoc pro intellectu consti.reg.terminum vitæ an cō prehendat mādantem de qua ibi fuit dictū & per Gandi. in rub.de transa. x.colū.ver. vltimo circa materiam & in rub.de pē.iiij. col.ver.item no.vt dicit Odo.& in rub. de hōi.iij.& iiij.col.in quibus locis concludit Gand.post alios mandantem in distincte siue in specta iuris cōis dispositione siue mu nicipalis teneri eadē pœna & hanc dicit fore communem opinionem & alios sequi. Cæpo.tamen in d.consi.xxxvj.licet non sit ipsius sed alterius, tenet ꝙ non eadem pœna ex quo lex cornelia loquitur in personā vt qui hominē occiderit puniatur & sic nō comprehendit mandantem,& tunc teneretur qñ impersonaliter loqueretur seu realiter vt pro homicidio puniatur tali pœna tunc cōprehendit mandantē ēt sic dicit distingui in statuto sectatus Bart.in d.l.is qui opem,Bal.vero aliter distinguit & Saly.in d.l.non ideo minus tamen in effectu ad idē concluditur ꝙ aut statutū seu lex loquitur in personaliter seu realiter & comprehenditur mandans aut in personam dicendo si quis occiderit tunc non cōprehenditur ex consequenti.d.consti.locum nō haberet in mādante cū in personā loquatur ibi si quis aggressus fuerit & in aggressu ipso occiderit cuius verba sonant in personam faciētis de hoc supra dixi ibi recurrendum & sentit Capi.in deci.sa.consil.clv.in secunda dubita.& per Corse.in repertor.Panor.in ver.mandans & per tradita per doct. post Bar.in l.si quis id quod.ff.de iurisdi.om.iudi.§.si.& per Iaso.l.|si quis pro emptore.ff. de vsucap.& per Ang.in dicta glo.sempro. mand.xiiij.q.Marsi.in singu.clxxxj. Alex. post Bar.in l.j.ff.de quibus reb.ad eun.iud. & per Cor.plene in consi.lvij.iiij.volu. vbi de statuto ꝙ mandans pari pœna puniatur & per Cæpo.in consi.xxxiiij.vbi cōcludit teneri pœna capitis etiam stante protesta-
124 tione ꝙ nō occidat vide supradicta.† Secundo quero an probōnes factæ pro mandatario prosint mādanti?dic per Bar.et Alex. post eum in l.j.§.fin.ff.de qō.|& econtra &
125 Angel.in d.glos.sempro. man. † Tertio quero an sententia lata pro mādatario prosit mandanti Bal.post Cyn.in d.l. non ideo colum.fi.ver.item querit an sententia.concludit ꝙ ex quo sit possibile mandatarium non teneri, & tamen teneri mandantē tūc absolutio mandatarij non prodest mandanti,idem ēt si possibile sit mandatariū teneri nam res inter alios acta. itē simul, & semel agi potest contra vtrunque l.j.C.si reus vel accus.mor. fu. ꝙ non esset si vnius sentētia alteri præiudicaret & vide per Bartol.in l. si adulteram.§.si eo.ff.de adulte.Ang. in d. glo.sempro. mand.xix.q.Gandi. in rub.de homi.iij.& iiij.col.ver.pone ēt & versi.sed pone quod dictus seius distinguit ꝙ aut est absolutus qui non reperitur illud maleficiū fore commissum,& tunc victoria mandatarij parat liberationē mandanti, aut fuit absolutus quia non repertus culpabilis,& tūc non prodest per dictum regu.quia res inter alios acta.in alio vero capite si fuit condēnatus mandatarius an noceat mandanti an vero sit liberatus quia punitus faciēs Gandi.ibi in d.versi.pone ēt arguit ad partes & tandem concludit mandantem teneri nec per hoc esse liberū, & ibidē per Gandi. in ver.sed pone actum esse querit quid si actū fuit ad interesse contra facientem qui satisfecit an iterū mandans teneatur ad interesse concludit ꝙ non & de supradicto vide per Bal.in l.ij.C.quor.appel.non recip.vbi ꝙ punitis occisoribus proceditur cōtra mādantes & vide de his,& vtroque per Ang. in glo.And.Auxil.ij.col.ver.qro an Gayo. & in fi.glo.& in glo.capud a spatiis versi. sed quero an damnato & seq.& per Bel. in pra.in rub.de qō.xxxvij.colū.in prin.& in

similí per Par.in trac.sindi.car. lxxxj.iiij.
col.& per Bal.in l.iuris.in fi.C. quibus res
iudi.non no.Barto.& Marsi.in l.j.§.si quis
vltro.ff.de qõ.Ioan.And.& Deci.in c. rati-
habitio.de reg.iur.& per Inno.in c.cũ.vin-
tonien.de electioni.glo.iij.q.vj.c.hoc quip
pe & Barto.in l.ex duobus iiij.q.ff.de duo.
reis & in l.admissi.§.fi.ff.de fideiu. & in l.
furioso & in l.fi.ff.de iure iur.& in l.aduer-
sus.ff.de arbi.Saly.in l.j.C.de rap. vir.Ale-
xan in l.sepe.ff.de re iudi.& in consi.lxxx-
126 viij.iij.vol. †Quarto quero an mandãs
& mandatarius conuenti corã diuersis iudi
cibus possint petere remitti ad eundẽ iudi-
cem Bal.tradit in d.l.non ideo in fi.& Ang.
in d.glo.sem.man.x.q. arguit & tamen cõ-
cludit fuisse determinatũ ꝙ nõ cũ isti obli-
gentur quilibet de per se & processus cum
vno nõ valeret cũ alio l.j.ff.de quibus reb.
ad eũdẽ iud.vide per Mar. in l.fi.pen.colũ.
ver.vltra prędicta.ff.de iuris.om.iud.Alex.
in l.nulli.in fi.C.de iudi.quod tñ limita vt
per Nell.in tra.bann.in ij.par.vij.q.& vide
supra quæ dicta sunt vbi mandans & man-
datarius conueniantur & vide Boni.in tra.
male.in rub.de fal.Ang.in glo.existẽs florẽ.
Marsi.in singu.cccciiij.& vide per Capi.in
127 deci.sa.consi.cxij. †Quinto quero quid
si mandatarius non possit teneri an mandãs
teneatur?dic vt per glo.& docto.in d.l.si id.
ꝙ.§.fi.de iurisd.om.iud.Bal.in d.l. nõ ideo
minus col.fi.Ang.in d.glo.sempro. manda.
iij.q.& supra fuit dictũ in excusatione mã-
dantis.hæc circa mandantẽ & mandatariũ
128 & vtrunqꝫ simul. †Sequitur de consulẽ
te in quo primo vidẽdum erit quis dicatur
cõsulere in maleficio ij.quot modis & qua
liter dicatur præstari consilium iij. aliqua
de concernẽtibus consiliũ.iiij.de excusatio
nibus consilij v.de pœna consulentis in ma
129 leficio. †Circa primũ ille dr̄ consulere
& præstare consilium in maleficio qui ver-
bo suadet & inducit delinquentẽ ad male-
ficiũ gratia cuius cui fit persuasio nõ gratia
consulentis alias esset mandatum nã differt
consiliũ & persuasio a mandato cũ manda-
tũ fit gratia mandantis consilium vero &
persuasio gratia facientis cui consulitur &
persuadetur ita per Bart.in d.§.si mandato.
j.q.ver. veniamus ad persuationem Bal. in
l.j.circa prin.versi. eius consilio autẽ.C.de
ser.fugi.dr̄ verbo ad officiũ verbo ad diffe
rentiam eius qui facto administrat seu per
operatur in maleficio.nam si nõ verbo sed
facto dr̄ pręstare auxiliũ & de auxilio tene-
tur ẽt si nihil fecerit sed steterit armatus ex
proposito vt supra fuit dictũ in materia au-
xilij ita per Bal.in d.l.j.& Bar.in d.§.si mã-
dato in finalibus verbis hãc facit text. in l.
in furti.§.consiliũ.ff.de pen.& in.§.ope.in-
130 sti.eo. †Sed an sit aliqua differẽtia inter
consiliũ persuasionẽ instigationẽ & instru-
ctionẽ tex.in d.l.in furti.§.consiliũ sentit ꝙ
non sed Bart.in d.§.si mandato vlti. q.dicit
aut queris quo ad maleficiũ subsecutũ pu-
niendũ.aut quo ad ipsam persuasionem cõ-
silium & instigationem puniendam,seu aut
ad puniendum.ipsum ratione præcedentis
consilij & persuasionis ad pœnam delicti,
aut ad ipsum puniendũ pro ipso consilio &
persuasione & instigatione tm̃.Primo casu
nulla fit differentia ex quo omnia fiũt gra-
tia facientis & non consulentis seu persua-
dentis & instigantis. & cum non gratia fa-
cientis tã persuasio quã instigatio seu instru
ctio effectualiter dici potest consilium cum
fiat verbis & in hoc primo casu nulla fit
differẽtia circa punitionẽ consilij persuasio
nis,& instigatiõis nec alia fit distinctio sed
simpliciter puniuntur vt l.j.§.persuadere.
ff.de ser.corr.ita per Bar.in d.§.si mandato
in q.fi.& Angel.in d.glo.sempro. xxij.q.&
vide de prædictis Alex.in cõsi. cxxvij. iiij.
131 volu. †An autẽ dans consilium dicatur
opẽ præstare & an includatur in statuto de
auxilio?dic vt p Salyc.in l.j.C.de rap.virg.
& Pau.Gril.in tract.de pen.omnifa. col.x.
q.vj. dr̄ etiã p̄stare consiliũ præsumptum si
quis post delictũ commissum associet delin-
quẽtem ad euadendũ nã tunc præsumptio
est ne dũ occulti auxilij sed occulti cõsilij.
vt per Felyn.in c.sicut dignũ de homicidio
Marsi.in l.j.C.de rap.virg.vj.car.& in pra.
in.§.constante.iiij.limi.Tho.Gra.consi.32.
qñ autẽ dicatur præstare consiliũ in malefi
cio per Pau.de Cast.in consi.xxij.& Bal.in
consi.cxx.iij.vo.Cæp.in consil.xxvij. Lu-
cas.de pen.in l.j.C.de sillentiar. lib.xij.per
Deci.in c.j.de offi.deleg.& in reg. consilij.
132 ff.de regu.iur. †Circa scdm quot modis
dicatur p̄stare consiliũ,& qualiter Bal.in d.
l.j.C.de ser.fugi.ij.col.ver.sed consiliũ. di-
cit præstari facto,& verbo,& facto & ver-
bo simul de quo in l.sæpe.§.j.ff.de verb. si-
gni,non tñ intelligendum est proprie facto
præstari consiliũ cũ potius auxiliũ diceret
ex quo consiliũ proprie verbis tantũ præ-
statur vt supra sed in proprie cum lõga sit
differẽtia si facto vt d.l.sępe.& d.l. in furti.
§.ope in fi.nã adhibendo consiliũ vr̄ dare
opẽ & auxiliũ large scdm doc.Bart.in d.§.
consiliũ,l.in furti in quibus fit distinctio &

differentia inter opem & consiliũ cum consilium verbis. & ante factũ adhibeatur, auxilium vero in facto & facto præstatur sed in proprie secundum Bart. in d. §. ope. in fi. nam adhibendo cõsilium videtur dare auxilium, & opem large cũ tale consilium sit quædã confortatio & adiutoriũ & hoc modo intelligendo consilij facto præstari videtur, stricte vero differunt vt ibi per Bar. & in d. l. sæpe. & in d. §. consilium. Et an præstans consiliũ opem præstare dicatur ꝑ Saly. in l. j. j. colũ. C. de ser. fugi. Bald. in consil. cxx. iij. vol. & in consi. cclvj. iiij. volu. Bart. in consi. clxv. & in d. §. si mãdato ver. quæro vtrum ibi præterea & in fi. per tex. in l. qui seruo. §. idem pomponius. ff. de fur. & sic verbis proprie dr̃ præstari consilium & etiam verbis, & facto vt quia antea præstet consilium, & et facto astet maleficio & tũc non proprie consiliũ sed auxilium præ-

133 stari dicitur. †Sed an tunc simul de auxilio & consilio teneatur & vtraq; pœna pro cõsilio & auxilio & quid si diuersæ pœnæ imponantur a statuto an vtraq; pœna in mandante ponit Bal. in d. l. non ideo minus pen. col. ver. item queritur an quis possit teneri de mandato. ꝙ nõ teneatur duplici. pœna sed vna tantum. sed illud procedit ratione contrarietatis quo si, vt mandator teneretur, vt principalis teneretur. sed opẽ præstando accessorie & non principaliter respectu alterius. ergo ex eodẽ facto ex diuersis & contrarijs medijs non tenetur, sed consulens non tenetur vt principalis respectu alterius cui cõsilium datur nisi dicamus adhibita distinctione infra dicenda in casu quo non esset alias facturus nisi ratione cõsilij vt in c. sicut dignum. §. qui vero de homicidio & in. §. clericus vt quia dat causam homicidio vt per Cæpo. in cõsi. xxvij. ver. itẽ qui consiliũ per no. in cap. de cætero. de homicidio In contrarium facit quod tradit idem Bal. in d. l. non ideo pen. col. versi. sed iuxta hoc vertitur quæstio vbi cõcludit ꝙ quis potest teneri vt principalis, & vt opẽ ferens ergo dato ꝙ consulens teneretur vt principalis posset etiam teneri accessorie vt opem ferens diuersis respectibus licet non vno, & eodem respectu, vt ibi dicit Bal. qđ dictum Bald. impugnat Areti. in l. j. iij. con. clu. C. de ser. fugi. in hoc erit videndum an diuersa sint delicta consilium, & auxilium & in hoc fuit dictum diuersa esse per d. §. consiliũ. & d. l. sepe. & si diuersa an procedant ex eodem facto an ex diuersis quoniã si ex eodem facto, & tunc aut sunt diuersæ species delicti & separatæ aut eedem vel se habentes vt genus & species si diuersæ, & separatæ, & tunc vtraq; pœna puniri potest & de auxilio, & de consilio licet ex eodẽ facto, vt homicidio perueniat per l. si adulteriũ cum incestu. ff. de adulte. si eadem vel se habentes, vt genus & species secus per l. senatus. ff. de accusa. sed ex quo diuersa & separata species d. l. sæpe. & d. §. consilium. vtraq; pœna punitur. si ex diuersis factis q̃a vnũ ex consilio aliud ex auxilio & astãtia, & tunc idem ꝙ vtraq; pœna tenetur per d. l. senatus. & ibi tradita per Bar. & in l. nunquã plura. ff. de priua. deli. & Salyc. in l. qui de crimine. C. de accusa. po. & Ang. in glo. & capud aspatulis & Dy. Bar. & Imo. in l. j. §. dixerit. ff. de publica. ex quibus decidi

134 potest hæc quæstio. †Rursus erit distinguẽdum an eadem pœna teneatur consulẽs & auxiliũ præstans an diuersis, si eadẽ aut ex eadem lege communi vel municipali & tunc licet diuersæ sint obligationes propter diuersa facta & species diuersas tamen quo ad executionem vna pœna imponetur vt ꝑ Bar. in d. l. senatus in prin. & in l. sanctio legis. ff. de pœn. aut ex diuersis legibus & sic idem licet ex vtraq; lege teneatur tamen executione vna imponitur vt in d. l. senatus per Bar. si diuersis penis puniatur consulẽs & opẽ præstans & tunc siue eadẽ lege communi aut municipali puniatur siue diuersis vt vna lege communi & alia lege municipali, & tunc vtraq; teneatur consulens & opẽ præstans in simul propter diuersitatem factorũ penarum & legum cum diuersa sint facta & obligationes diuersæ pœnæ, & diuersæ leges, vel eadẽ lex diuersa facta & pœnæ diuersæ vt sumitur ex dictis locis & ex dictis per Boni. in rub. de insul. & ꝑcussio. & per Mar. post Bar. in l. fi. ff. de sic.

135 †Sed an vna pœna cõfundatur per aliã quia consulens & idem opem terens videtur ꝙ sic vt dicitur de insultu & percussione nam insultus confunditur cũ percussione licet diuersæ pœnæ imponantur. vt per Boni. in d. rubri. de insul. & percus. & per Bar. in d. l. nunquam. ff. de priua. deli. & traditur in d. l. qui de crimine & per Bald. in l. aduersus. C. de fur. & per Bar. in l. & si amicis. ff. de adul. & per Mat. in consti. si quis aliquem ex quo tendunt ad vnum & eundem effectũ videlicet ad homicidiũ perpetrandum, dic vt per Bal. in d. l. aduersus & Bar. in d. l. nunquã ver. venio ad aliosq; aut in continẽti & eodẽ impetu. & statim facto consilio astetit maleficio aut ex interuallo

post consiliũ nã primo casu cõfunditur se-
cundo nõ, & ideo tractatus & ordinatio cõ
funditur cum delicto postea secuto si statim
fuit perpetratũ quia ad eundẽ effectũ licet
diuersa pœna esset pro tractatu & ordina-
tione, vt ibi, dicit Bal. & Bart. dicit si ex ꝓ-
posito vulnerãdi percussi deinde ex aliquo
dicto vel facto occidi super veniẽte impetu
teneor de occiso & vulnerato ex quo non
eodẽ impetu licet in continẽti, sed si animo
occidẽdi ꝑcussi & persequutus sum aliquẽ
animo occidendi licet post insecutionẽ oc-
cidam ex interuallo ex quo eodem impetu
teneor de occiso tm̃ aut vulneribus ita er-
go vr̃ dicendum in consulente nam si sta-
tim dato cõsilio affectu cõfunditur & vni-
ca pœna tenet, si vero ex interuallo vtraq;
pœna tenetur per dictũ Bal, in d. l. aduersus.
136 & Bar. in d. l. & si amicis. †Et vide mul-
ta dicta per Mar. in d. l. si. ff. de sica. qñ deli-
cta cõfundantur, & Ang. in gl. fecit insultũ
& in alijs locis, vt ibi per Mar. & in pra. §.
pro cõplemento. & in. §. & quia. & in l. j. C.
de rap. vir. & in consi, lj. Gandi, in rubri. de
pen. xvij. col. Bont. in d. rub. de insul. & ꝑ-
cuss. ij. col. Marh. in d. consti, si quis aliquem
Alber. in tra. statu. q. xxviij. Bal. in c. j. §. fu-
turum. de pa. iura. fir. Areti. in cõsi. x. Alex.
in consi. cxvj. iij. vol. Aug. post. Ang. in d. gl.
137 fecit insultũ & in glo. admenauit. †Cõ-
sulere etiã dr̃ si quis locutusfuerit ad aures
occidentis & eodẽ instanti fuerit secutum
homicidiũ & concurrebat pariter inimici-
tia vtriusq; facientis & loquentis ad aures
nam tunc præsumitur consuluisse ad malefi
cium perpetrandũ, & non mandasse præsu-
mendo in mitiorẽ partẽ ex quo durius obli
gat mandatum quã consiliũ vt traditur per
Ioan. And. in c. nullus ex consilio de regu.
iur. si aũt nulla ꝑcedebat inimicitia loquen
tis nec consiliũ præsumitur ita per Bal. in l.
j. iij. col. ver. ille dicitur mandare. C. de ser.
fugi. & Corse. in sing. in verbo prę sumptio,
versic. celeritas actus & supra fuit dictum.
138 †Consulere etiam dicitur vbi quis sua-
det maleficiũ rogat instruit, vel vtilitatẽ fu
turam ostẽdit vt per Cardi, in clem. j. v. op-
po. de pen. & in cle. j. xvj. q. & seq. de foro
compe. vbi quis dicatur præstare consilium
& quis fauorem & per Saly. in l. j. C. de rap.
virg. & est vtile scire propter verba an so-
nent in mandatum an in consilium vt scia-
tur proponi accusatio & formari inquisi-
tio an de mãdato an de cõsilio per Cæp. in
consil. xxvij. in dubio vero quando verba
se habẽt & habere pñt ad mandatũ, & con-
siliũ præsumendũ erit in mitiorẽ partẽ ad
consilium per dictum Bal. in d. l. j. ver. dici-
tur aũt & supra fuit dictum in materia mã-
139 dati & ꝑ Alex. i cõsi. cxxviij. iiij. vo. †Cir
ca tertiũ primo quero quid si quis fuit accu
satus de mandato vel inquisitus & in ꝓro-
cessu per confessionẽ aut probõnes cõstet
de consi. an puniatur de cõs. de quo nõ fuit
accusatus nec inquisitus Alex. i cõsi. cxxix.
iiij. vo. licet fuerit. Anto. de prato veteri cõ
cludit ꝙ non cũ aliud sit mandãte aliud cõ
sulere & lõga est differentia inter vtrumq;
vt no. glo. in l. nullus ex consilio. ff. de regu.
iur. & sicut in ciuilibus proposita vna actio
ne si probetur de alia succũbit, ita & in cri-
minalibus cũ in eis ad instar ciuiliũ proce-
datur vt prosequitur Mar. in pra. in. §. dili-
gẽter ex consequẽti cũ non probata inquisi
tio seu accusatio absolui debet. sed quid si
in inquisitione, aut accusatione fuerit appo
sita clausula solita apponi super quibus om
nibus & singulis cũ annexis & connexis ac
prorsus extraneis petit sibi ius & iustitiæ
complementũ ministrari, omni meliori mo-
do via iure & forma an tunc si non probe-
tur de mandato in eis deducto sed de consi
lio. condemnari debet an absolui. de qua
clausula iam in ciuilibus quam in crimina-
libus plenissime per Ias. in. §. omnium insti.
de actio. docto. in c. ij. de ord. cogni. Deci. in
c. licet cãm in glo. astrinsit de ꝓba. Bal. in l.
ij. C. eo. Iaso. in l. petens. C. de pactis Par. in
tra. sind. in verbo sñia ver, an d. c. detestãtes
carte. c. An in glo. super quibus omnibus &
seq. Mar. in cõsi. lxxv. Aug. & Bernar. post
Ang. in d. glo. Corn. in consil, cxcij. ij. volu.
Felyn. in c. ex parte de rescrip. & per Capi.
in deci. sa. consi. x. & plene per Amod. iusti.
in tract. sind, sub nu. xviij. incip. emergenti-
bus videtur ꝙ põt condemnari nam si intẽ
ratur delictum qualificatũ vt percussio cũ
sanguine vel de nocte si qualitas non est ꝓ-
bata sed simplex maleficium punitur pro-
pter dictam clausulam & consuluit Bartol.
cxvij. incip. accusatio fuit instituta licet cõ-
trarium videtur Roma. in d. consi. de quo ꝑ
Bernar. post Ang. vbi supra & Barba. in cõ
sil. x. & per Ang. in glo. sanguis exiuit & in
glo. de nocte & per Deci. in d. c. licet cau-
sam & Marsi in d. consi. lxxv. & Pari. vbi
supra & dixit Amod. vbi supra ꝙ si fiat ac
cusatio de vulnere inde mortuus sit stante
dicta clausula potest condemnari de mor-
te secuta. Sed contrarium credo ex quo cri
men consilij differt a mandato vt dictũ est
cum ergo vnum crimen proponit, & pro-

bat aliud non intentatum absolui debet vt per Alex.in d.consi. facit nã agens ex vna causa ꝓbat de alia absolui debet vt p Bart. in l.j.in prin.ff.de eden.Inno.in c. ex parte de priuileg.Tho.Gra.in cõsi.xxvj. nõ obstat.illa clausula, nã illa operatur cũ crimẽ fuisset connexũ crimine intentato nã licet non probetur intentatũ sed aliud connexũ tamẽ puniri potest per iudicẽ per illã clausulã secus qñ crimen est alienum. & extraneũ ab intentato ita sentit And.in consti.si damna clandestina quem refert & sequitur Par.vbi supra secus tamẽ si esset vtrobique vtrũque deductũ & alterũ probatum nam sufficeret vt per doct.vbi supra maxime cõcurrẽtibus alijs clausulis coniunctiũ,& diuisim copulatiue & alternatiue vt doct.in locis supra nec releuat clausula prorsus extraneis non intelligitur concernentibus intentatũ crimen non separatum nec deductũ vide tñ Par.vbi supra vbi vr̃ sentire cõtrarium cum officium iudicis sit latissimũ vt etiam non deductum puniat stante d. clausula tamẽ allegat And.vbi supra contrariũ sentientẽ,& no.illud quod dicit Ang. in d. glo.emergentibus quid operetur illa clausula si fuit actũ de vulnere & deinde mors sequatur licet de iure non posset cõdemnari de morte secuta ex eodẽ processu tñ virtute illius clausule põt cõdemnari licet Aug. ibi contra post eũ & ibi ẽt quid opereť circa qualitates omissas vt per eum. †Secundo quero an si quis consuluit vel instigauit & persuasit vt clericus percutiať an sit excõmunicatus:dic ꝙ sic vt in c. mulieres & in c.nuper de sent.excommuni. Bal. Ang.Raffa.& Imo.in l.qui ergo.§.pen.ff.de leg.j.Ang.in gl.sempro.mand.viij.q. Alex. post Bar.in d.§.si mãdato,in fi. †Tertio quero quid econtra an clericus consulendo vel persuadendo & instigando ꝙ percutiatur,& mors sequatur efficiatur irregularis prædicti docto.ꝙ sic,& Ang.in d.glo. ix.q. Bel.in pra.in rub.de qõ.xlv.colũ.Ias.in l.j. C.de ser.fugi.Mar.in consil. x.& seq.dummodo ꝙ declaretur,vt ammittat beneficia, vt per Mar.in consi.txij.& in consi.lxxiiij. Fely.vero in c.sicut dignum.de homi.ij.cõclu.& in c.j.de offi.dele.iiij.col.ver. vtrum astt ratione consilij clericus,in quibus pleneampliat,& limitat ex cuiusdictis.†Primo amplia ne dũ quando ex consilio sequitur homicidium,& mẽbri mutilatio,vt d.c. sicut.& c.si quis viduam.50.dist.cap.si quatuor.xxiij.q.viij.c.ij.de cler.pugn.in fi.;sed etiam si consuluit constructionẽ alicuius instrumenti bellici, vel diceret instrumentũ bellicum fore aptum in tali loco, vt proficiat bello ex quo homicidium fuerit secutum,vt per Inno.in c.ad audientiam.de homici. etiam si fuit causa remota consiliũ vt quia consuluit aliquid remotum a maleficio,& postea fuit secutum homicidium, vt in exemplis per Panor.in d.c.ad audientiã. vt quia consuluit iactum balistę,vel machine,vel insultũ castri,vel ꝙ furtiue capiatur vt ibi per eum,& traditur in c.presbyterũ. de homi.& per Nico.Plo.in tracta.irregu. xij.irregu. †Secundo amplia vt si consuluisset rem illicitam ex qua verisimiliter non esset sequendum homicidium si postea sequatur homicidium efficitur irregularis vt per Specu.in titu.de lega.§.iuxta.versi. sed queritur.vt si furtum clandestinum,vel rapinam consuluit ex quo postea fuit secutũ homicidium,& hoc quia dabat operam rei illicitę licet præter propositum euenerit.facit tamen contra gl.in c.maximianus. xxiij.q.iij.vbi si clericus accusauerit aliquẽ de leui crimine ex quo mors sequi ;non debebat si iudex condemnauit ad mortẽ non efficitur irregularis clericus ex quo pręter propositum nota.in c.prælatis. de homi. in vj.facit dictum Bart.in l.illicitas.§.sicuti.ff. de offi.præsi.vbi clericus non efficitur irregularis propter homicidiũ casuale, sed dic ꝙ in terminis glo.non dabat operam rei illicite cũ accusatio de leui crimine permittebatur,secus de graui absque protestatione, vt in c.prælatis.de homi.in vj.vbi glo.etiã si contra iustitiam iudex occidat,& ideo ex homicidio casuali quando datur opera rei licite non efficitur irregularis , sed quando operam rei illicite,vt in c.continebatur. & in c.lator.& in c.ad audientiam.& in.c.dilectus.& in c.significasti.& c.exhibita & c. ioannes.de ho.& supra fuit dictũ suo loco. †Tertio amplia si solũ consulẽdo ostẽdat vtilitatẽ prouenientem ex homicidio secundum Ioan.And.in capit.fœlicis ij.colum.de pœn.in vj . †Quarto amplia si ille cui consulitur in aggressu occidatur secundum Innocen.in capit. ad audientiam, vbi etiam Cardi.de homici. & ibi per Felyn.de materia irregularitatis, & in locis per eum allegatis ratione homicidij, aut percussionis, & membri mutilationis ; & per Nico.Plo.in tracta.irregula.post Specula.in titu.de leg.seu de dispensa.§.iuxta. secunda de occiso.in aggressu ꝙ consulens sit irregularis Ioan.And.in capitu.is qui de homicidio tu vj.& Specul. in d.§.iuxta.&

140 141 142 143 144 145

Nico.Plo.in xiiij.irregul.in trac. irregula.
146 † Et limita primo prędictam conclusio nem,nisi clericus suaderet licitam occisionem,vt pro proximo, pro ecclesia,pro patria,vel pro Christo,vt per Spe.in.§.iuxta. ver.porro.Nic.Plo.in d.irregu.xiiij.et seq.
147 † Secundo limita nisi is cui consulitur fuisset,alias facturus,vt per Panor.post Hosti.in c.ex literis.prope fin.de exces.prælа.
148 † Tertio limita & intellige sifuit consilio paritum , & fuerit secutum homicidiũ, & non aliter ex nudo consilio, secundũ Io. And.in Spe.in d.§.iuxta.ver.sed quæritur. ratio assignatur ex quo ex sola,& nuda voluntate non efficitur irregularis secundum Archi.in c.periculose.de pœn.contra tñ ibi gl.distin.j.& in.§.si ergo.xij. col.xvij.q.iiij. & in c.fin.xxiij.q.viij.& si voluntas fuerit deuenta ad actum extrinsecum cum omni conatu sine effectu secundum Gemi.in c.si
149 quis post acceptũ.l.dist. † Et ex hoc dicebat Archi.in c.si.xv.q.j.ꝙ si clericus inueniat mortuum illum ad quem occidendum accedebat,& intulit ei mortuo vulnera in loco mortali nõ est irregularis,& per Mar,
150 in sing.clxxxiiij. † Et dixit Spe.in d.§. iuxta.ꝙ si clericus habuerit ratum homicidium quod suo nomine gestum non est,non efficitur irregularis ,secus si suo nomine gestum,& per Archi.in c.omnes.xvij.q.iiij.et Hosti.in sum.de homi.§.quæ noua.vers,qd ergo si placet, dummodo ratum habeat nõ aliter, vide de hoc per Fely.in c.j.de offic. deleg.versi.sed dubitatur,vbi si aliquis occidatur intuitu clerici an efficiatur irregula
151 ris. † Et ꝙ sola voluntas non facit clericum irregularem nisi actu occidatur,& de dicto superiori Archi.per Nic.Plo.in d.tra
152 cta.irreg.xxvij.irregu. † Limita tamen ꝙ ex solo consilio si non fuit perfectum homicidium non efficitur irregularis in c.fœlicis.de pœnis,in vi.& in d.clem.j.& ibi per
153 Cardi.v.oppo.& in xij.q. † Quarto limita nisi per clericum fuisset dissuasum homicidium nisi dubitans astaret in dicto homicidio,vt per Fely.in d.c.sicut dignum.vers.
154 vij.& vltimo limita.de homici. † Quinto limita nisi clericus interrogatus tanquã iuris peritus generaliter respõderet dignũ esse morte propter quod consilium fuisset decapitatus,nã non efficitur irregularis nisi specialiter super illo casu fuisset interrogatus,& consulto responderet,vt per Spec.in d.§.iuxta.per Nicol.Plo.in d.tract.irregu. xxxix.irregu.& per doc.in c.literis.de excess.præla.per Bal.in auct.habita,C.ne filii
pro pa.in princ.& Panor.in c.j.de fur.Ge
155 mi.in c.si.iij.distin. † Circa quartum primo excusatur consulens si is cui fuit cõsultum.ex interuallo occiderit Pau.de Ca.in l.sancimus.C.de testa.dicit inclinandum in mitiorem partem,vt non tenetur,sed pręsumatur non secutus consilium,tñ Imo.& Felyn.in d.c.ad audientiam.& in d.c.sicut dignum,& in c.j.de offi.deleg.& Panor.in d. c.ad audientiam.dicunt contrarium ꝙ censetur motus ex consilio,dic & limita,ut per
156 Fely.vbi supra. † Facit dictum Bal.in l. multum interest.iij.colũ.C.si quis alteri vel sibi.ubi dicit ꝙ si duo habuerunt tractatum de aliquo occidendo,& per alterum secuta fuit mors præsumitur secuta ex illo tractatu,& in c.j.§.iniuria.de pa.iur.fir.& Fel.in d.c.ad audientiam.in fin.& vide Sal.in hoc in d.l.non ideo.vij.col.Bar.& alij in l.quãdiu.ff.de acquir.hære.& in d.§.si mandato. & Bal.in d.l.j.C.de ser.fugi.& vide quę dicta sunt supra de mandato. Et limita vt ibi nisi consilium, & persuasio fuisse reuocatũ tacite vel expresse,vt per Bar.in d.§.si mãdato.per Bal.in l.si literas,C.mand.& in d. l.non ideo.in fi.vel non acceptatum vt ibi.
157 † Idem excusatur si non fuisset consiliũ acceptatum, sed spretum,vt per Bal.in d.l. si literas.& in d.l.non ideo.& per Cepo.in caut.cclv.quæ est vlt.& vide supra de man
158 dante. † Idem excusatur si consiliũ fuerit reuocatum, & persuasio nam non tenet, vt supra quod tñ dic vt per Innoc.in d.c.ad audientiam,& Bar.in d.§.si mandato. Ang. in d.gl.sempro.manda.in fi.& Imol.& Ancha.in cle.j.de renun.& doc.in c.cũ quis.de sen.excom.in vj.& in c.mulieres. eo.tit.& Alex.post Bar.in d.§.si mandato.ꝙ licet in mandante sufficiat simplex reuocatio tñ in consulente,& persuadente requiritur ꝙ taliter suadeam ꝙ sim certus te mutasse propositum alias debeant tibi offendendo nunciare ꝙ caueas,& uide quę dicta sunt supra in mandante,& quod dicit glos.in d.c.cum quis,si prius instigauit,vel mandauit clericum percuti,& reintegra ante percussionẽ reuocauit demũ percussit excusatur loquit tamen in mandante,inconsulente tñ dic vt dicit Bar.in d.§.si mandato.& per Fely.in d.c.ad audientiam.& Alexã.in consil.lxv. iiij.vol.& Deci.in d.c.j.de offi.deleg.& in d.l.consilij.& per Pau.Gril.in trac.de pœ. omnifa.coi.x.q.& per Fely.in d.c.sicut dignum.v.limi.& in d.c.j.ver.vltima conclusio.Sal.in l.j.x.q.C.de rap.virg.& per Bal. in.§.ope.institu.de oblig.quæ ex deli.nasc.

159 † Item excusatur si id quod nõ potest per alium expediri nisi per facientem consulitur, aut persuadetur & adulteriũ, & fornicatio, vt supra demandante fuit dictũ, & infra & vide per Math. in consti. capitalem vbi de consulente, & persuadente raptum. Vltimo excusatur quod ille cui fuit consiliũ præstitum erat alias facturus absq; cõsilio, & persuasione in hoc aũt an debeat fieri talis distinctio an alias esset facturus an non per Dy. in reg. nullus ex consilio de reg. iur. in vj. qui distinguit aut cõsuluit id quod cadit in delictum, & nõ adhibetur talis distinctio aut consulitur, & persuadetur id quod non cadit in delictum, & tunc adhibet talis distinctio, & hanc sequitur Bar. in d. §. si mãdato. vbi corroborat quod consilium est opem præstare sed in opem præstante non adhibetur talis distinctio ergo nec in consilio et persuasione quæ distinctio nullo modo locum habet in mandante, vt ibi per eum, & ita residet Ang. in d. gl. sempro. man. q. xxij. & vide Bar. in consi. clxv. & Bal. in consil. ccxx. iij. vol. & Inno. in c. querelam. de electio. Saly. in d. l. j. C. de rap. virg. Bal. in l. ob hęc værba. ff. de infa. & in l. data opera. ver. si. consilium quoq; C. qui accu. pos. vbi idẽ, vt supra & per Fely. in d. c. j. de offi. dele. & in d. c. sicut dignum. & Ias. in . §. omnes, insti. de actio. & i l. j. C. de ser. fug. & in l. titia. §. si idem. ff. de ver. obli. Ang. in l. j. in prin. ff. de eo per quem fac. er. Cano. in c. mulieres. de sen. excom. & in c. super eo. vbi Fel. eo. ti. & in cle. j. de pœ. & plene per Deci. in d. c. j. & in d. reg. consilij. vbi plene limitat, & ibi an in dubio præsumatur quod esset alias facturus, & qualiter hoc probet, & p Paul. Gril. in d. tract. de pœ. omni. coi. x. q. iij. col. post Salyc. in d. l. j. & Gand. in rub. de pœn. xvij. col. versiculum pone quod ego dedi. dic & limita vt per Mar. in sing. ccccccclxv. vbi limitat in atrocissimo delicto non adhiberi talem distinctionem, & per Boni. in rub. de insul. & percu. versi. sed quid in consilio in quibus locis plene traditur an fieri debet distinctio quod esset alias facturus, & ibidem
160 limita, vt per eos. † Limita etiam nisi esset tractandum de punienda ipsa persuasione, & cõsilio, & non crimine ratione cõsilij, nam tunc punitur simpliciter absq; alia distinctione, vt per Bart. in d. §. si mandato, & Ang. in d. gl. sempro. manda. in fi. & Bal. in d. l. data opera, & alij in locis supra. Limita etiam in casu clem. j. de pœ. & ibi per Car. xij. q. & v. oppo. & in casu c. fœlicis. de pœn. vj. vbi simpliciter punitur consilium,

161 † Limita etiam, vt per Iser. in c. j. quibus mo. feu. amit. vt procedat qñ delictum concernit personam persuasi, vt non stat distinctio secus si non personam persuasi sed extra personam nam si erat alias facturus nõ punitur, & vide quæ traduntur post Bar. in
162 d. §. si mandato. † Et not. quod accusans de consilio debet probare ordinem temporis, vt quia cõsilium & persuasio præcesserit factum alias non tenetur, vt per Bald. in d. l. j. C. de ser. fug. Alex. post Bal. in d. §. si mãdato. ver. quæro vnde oritur. Bal. in l. ob hæc verba. ff. de infam. Alexã. in consi. cxcvj. ij. vol. Deci. in d. c. j. de offi. deleg. & in d. reg. consi. Ias. in d. l. j. C. de ser. fug. & sic excusa
163 tur ratione ordinis non probari. † Circa vltimum an consulens, & persuadens puniatur sicut faciens, & qua pœna? dic quod aut consilium fuit immediata causa delicti, vt quia ille talis nullo modo erat facturus nisi mediante consilio, & persuasione, & tũc eadem pœna punitur c. sicut dignum. §. quiuero, de homici. & d. §. si mandato, aut nõ fuit immediata causa sed alias erat facturus, & tunc non punitur eadem pœna, sed mitiori, & licet Bart. teneat indistincte teneri absq; tali distinctione. & Dy. in locis supra tamen cõis est opinio debere distingui, vt supra, et ita refert & sequitur Fel. faciens hanc conclusionem in d. c. sicut dignum. et in d. c. j. de offi. deleg. & Bal. in d. l. j. C. de ser. fug. & in d. l. data opera. ver. consilium sequentes gl. in. §. ope. insti. de obli. quæ ex deli. nas. & in l. j. §. persuadere, vbi Bal. ff. de ser. corru. & in l. ob hæc verba. ff. de infam. Saly. in d. l. j. C. de rap. virg. Mar. in singu. ccccccclxv. in nouissimis. vbi plene post Deci. in d. c. j. de offi. dele. & alij doc. in locis supra. & Imo. in d. c. j. dicit hanc fore cõem opinionem, et tanquam equiorẽ sequi debere, & vide Bonifa. in rub. de insul. & percuss. vj. colum. & per Ang. in d. glo. sempro. manda. & habet post eum, & per Pau. Gril. in d. tract. de pœ. omnis. coi. iij. col. x. q. vbi distinguit in atrocioribus eadem pœna puniri si non esset pœna determinata, vt per Saly. in d. l. j. in alijs delictis mitiori si non apparet certa pœna
164 nisi qualitas aggrauet. † Et supradicta conclusio limitatur, vt per Fely. in dictis locis primo non habere locum in atrocioribus nam etiam si esset alias facturus punitur eadem pœna lege quisquis. C. ad l. iuli. maiesta. ita per Bal. in d. l. data opera. versi. consiliũ. & in d. l. j. C. de ser. fug. & per Deci. in d. c. j. & in d. l. consilij. & Marsi. in d. singul. ccccccclxv. & habetur in d. c. fœlicis. &

in d.clemen.j.de pœn. quæ iura ita intelligi
165 debent,vt per Fely.in locis supra. †Limita etiam in consulente non debere tributum imperatori nam punitur pęna capitis, vt per Ludo. Monta.in trac.de reprobati,
166 sen.Pili.iij.artic.versi.nec obstat. †Limita secundo nisi qualitas existens in principali grauaret delictum nam talis qualitas non agrauat in consulente, vt per Salyc.in d.l.j.vij.col.C.de rap.virg.& Deci.vbi su-
167 pra in d.c.j.& in d.reg.consilij. †Tertio limita nisi lex vel statutum loqueretur personaliter,& in faciente nam non cõprehendit consulentem ex consequenti non teneretur eadem pœna etiam si nõ esset alias facturus,vt per Bart.in l.ex furtiua. cum seq. ff.de condi.fur.& supra fuit dictum in mandante,& per Bal.in l.j.ff.de sicar.& Panormi in c.mulieres.de senten.excom.per De-
168 ci.in locis supra. †Quarto limita nisi statutum diuersam pœnam poneret vni & diuersam alij,vt consulenti maiorem,nã tunc ne dum pari,sed maiori pœna puniretur q̃ faciens , vt per Salycet.in d.l.j.viij.colum.
169 †Quinto limita non habeat locũ in interdicto vnde vi, nam consulens non tenetur eadem pœna,vt per Innocẽ.in c.querelam.de elect.& Panor.in d.c.sicut dignum, & Floria.in l.seruitute.ff.quemadmod.ser. amit. contrarium tamen fuit decisum per Rotam,vt dicit & refert Roma.in singula. incip.consilium. & incip.contractibus, & hoc tenet Bartol.in l.ij.ix.colum.C.de ser. & aqua.& per Fely.in d.c.j.& d.c.sicut di-
170 gnum. † Sexto limita in furto,nam indistincte tenetur de cõsilio l.in furti.§.ope. ff.de furt.Innocen.in dicto c.ad querelam. Cardi.in clemen.j.de foro compe.Barto.& Bald.in d.l.prima.C.de ser.fugit.& ibi per Salyce.& per Bald.in dicta l.ij.C.de ser.& aqua.xv.colum.versi.sexto quæro.& vide per Paul.in dicta l.j.& traditur in l.sepe.ff. de verbo.signifi.ꝙ tenetur de dolo ratione
171 consilij. † Septimo limita nisi præstitisset consilium & opem,nam tunc indistincte teneretur cum in opem ferente non fiat talis distinctio,ita per Bald.in d.j.ij.col.versi cu.gl.nostra.& alias limitationes.vna cum prædictis,vide per Deci.in dicto c.j.de offi.
172 deleg.& in dicta reg.consilij. †Sed qualiter probetur ꝙ erat alias facturus Bald.in dicta l.j.C.de ser.fugi.dicit consistere in facto & sic.esse probandum,et in l.metum.C. quod metus cau.sed dic,vt per Pau.de Ca. in dicta l.j.& in apostil.post Bart.& Bal.ibi ꝙ probatur si faciens faciebat pręparamenta,vel mine præcedebant,vel stante inimicitia offensi cum consulente,vt per Bal.in d.l.metum.& in d.l.j.& per alios in locis supra.& gl.in l.apud celsum.ff.de excep.Ange.in l.j.ff.de eo per quem factum er.& per Alex.in d.l.metum.& Fely.in d.c.j.& in dicto c.sicut dignum.& per Marsi.in consilio
173 lxij. †Et an si faciens excuset consulentem ꝙ erat alias facturus prosit consulenti, dic vt per Par.in trac.sindica. char.cxviij.
174 aut cxix. †Sed quid in dubio præsumitur,an ꝙ erat alias facturus an non , Bal.in d.l.data opera,& in dicta l.j.dicit ꝙ nõ ex quo in dubio præsumitur, & interpetratur in non delictum, & per Bald.in d.l.ob hæc verba.& Pau.in d.l.j.& plene Felyn.in locis supra,& Mar.in sing.ccxviij.& Bald.in c.j.§.iniuria.de pace iura.fir.& Mar.in l.j. §.diuus.ff.de sica.& in l.j C.eod.facit nam nemo ex actu quem facit præsumitur delinquere.l.merito.ff.pro soc.glo.in l.qui iniurasse.§.si pater.ff.de iureiur.Alex. in l.j.C. de his quib.vt indi.& in consi.lxxiiij.& in consi.cxcij.ij.vol.& consi.cvj.& præcedẽ. iiij.vol.& consi.lxx.j.vol.nisi quando deli-
175 ctum fuisset sibi fauorabile,vt ibi, †Facit nam consilium quod potest se habere ad bonum,& ad malum in dubio præsumitur, & interpretatur ad bonum & non ad malum,vt per Bal.& Ias.in d.l.j.C.de ser.fugi. & Alex.in consi.ccxx.ij.volu.& Fely.in c. auditis.in fi.penul.col.de præscrip.vbi statur proprie interpretationi,& per Deci.in d.c.j.de offic.deleg.& in d.reg.consilij. Alexan.in cons.cxxviij.iiij.vol.immo ipsemet potest interpretari,vt ibi per eos,& Fely. vbi supra faciunt ẽt alia dicta de loquente ad aurem,vt ibi per Fely. ex cõsequenti in dubio teneretur consulens nisi fuisset probatum ꝙ esset alias facturus, vt ibi per eos
176 per modos,vt supra. † Punitur ẽt consulens quia tenetur ad emendam , & resartionem damnorũ & interesse, vt per Inno. in d.c.sicut dignũ.Ant.& Ana.in c.tua nos. de homi.plene Fely.in d.c.j.& in d.c.sicut dignum.vbi limitat nisi esset alias facturus
177 nam tunc non teneretur. †Et not.ꝙ tenetur de illo damno tantum,& non sequentibus,vt per Bar.in l.inde neratius.§.j.ff.de ser.cor.Ias.in d.§.omnes.insti.de actio.post Fabr.& Ang.vbi dixit Ias.ꝙ deflorans virginem non tenetur de alijs fornicationibus sequentibus , an autem, & quando , & qualiter fiat resartio damni per consulentem , & per plures principales, & an vno soluente cæteri liberentur , dic vt

per Fely.in d.c.ficut,in fi.& Ang.in gl.auxiliatorem.item consulens,& persuadens tenetur de dolo,vt in l.cum quis.& ibi Bart.
178 ff.de dolo.Hæc de consulente. † Sequitur de persuadente persuadens dicitur qui aliquid persuadet ad vulnatem facientis, & nō sui ipsius,vt per Bar.in d.§.si mandato, Saly.in d.l.j.C.de rap.vir.differt aūt a mandato quod fit gratia ipsius mandantis, & a consilio, & instigatione non differt, vt per Bar.in d.§.si mandato,ij.col.& in fi.& Alexan.in consi.clxvj,iiij.vol.seq.& seq.cōsi.
179 † De pœna autem persuadentis distinguitur, vt in consulente,vt ea quæ de consulente dicta sunt dicenda sint de persuadēte,& instigante de qua persuasione,& instigatione,vt in d.c.sicut dignum.& d.§.si mādato,l.j.§.persuadere.ff.de ser.cor.vt teneatur si erat causa delicti,et ille non erat alias facturus,& in l.si quis seruo.C.de furt.& per Fely.in d.c.sicut dignum, & in c.j.de offic.deleg.& ea quæ de consulente supra dicta sunt hic referas qm̄ ibi per mixtim fuit di-
180 ctum. † Et de persuadente, consulente, solicitante,& hortante,dic vt per Bal.in d.l.ob hæc verba.ff.de infa.& in d.l.cū quis.ff.de dol.& in l.j.§.si curatorem in summa.ff.de magi.conue.Alex.post Barto.in d.§.si mandato,vbi ēt Bart.dicit instigationē esse
181 persuasionem,& differre a mādato. † Et dixit Bal.ꝙ si est inquisitus de mandato, & probetur instigatio absolui debet, vt per Bal.in d.l.ob hæc verba. Alexan.in cōsil.cxvj.iiij.vol.& in l.habebat.ff.de institu.& dixit etiam Bal.Angel.& Imo.in l.quid ergo.ff.de leg.j.Alex.post Bart.in l.j.§.quanquā.ff.de iniur.ꝙ instigator percussoris clerici incidit in excōicationem sicut faciens.
182 † Quid aūt de assentiente delicto & existēte præsente,& potēte, & prohibere & nō prohibuit an teneatur sicut faciēs de hoc ꝑ Bel.in prac.in rub.de qō.vij.col.Mar.in cōsi.cxxvj.& in l.j.in princ.ff.de sicar.& in l.eiusdem.§.item.& in l.nihil interest.ff.eod. in l.j.C.de rap.virg.Fely.in c.j.de offi.dele.& in d.c.sicut dignum.vbi plene,& limita, & distingue inter ius ciuile ꝙ non teneatur obuiare nisi in quibusdā casibus, vt ibi per Fely.& per Math.in consti.si quis in posterum,xx.no.& per Capi.in deci.sacri consi.cxxx.vbi si officialis patitur vim, & iniuriam in præsentia ciuium ciues tenentur iuuare alias puniuntur. De iure canonico ꝙ tenetur alias punitur,vt in c.quanto,de sen ten.excom.et per Ang.in l.j.C.de nili ager.non rump.& Ro.in consi.cccxiiij.& supra
183 fuit dictum in materia auxilij. † Et de subiectione vide in d.c.sicut dignum.§.qui vero ibi animum regis suis subiectionibus inflammasset, vt si alias rex non faceret teneatur subiectiens eadem pœna qua faciēs, vt ibi per glo.quod limita qn̄ in specie cōtra talem inflammasset,& non in genere,vt ibi per Anton.& de prohibere valente, & nō prohibente an sit irregularis:dic vt per Nic.Plo.in trac.irreg.xx.irregula.vbi ēt si amici mei occidant me prohibente an sim irregularis.Hæc de persuadente & alijs.Sequitur de ratum habente in quo primo videndum est ex quibus verbis inducatur ratihabitio.secundo quæ delicta possunt ratificari,tertio an ratihabitio equiparetur mādato in delictis.quarto de pœna habētis ra-
184 tum maleficium. † Circa primum inducitur ratihabitio ex verbis expressis ipsius ratum habentis,vt quia dicat contentor de eo quod fecisti, vel placet mihi, vel gaudeo, vel bene egisti, vel ero tibi de hoc ob noxius de hac vindicta quam pro me fecisti, vel alia huiusmodi verba dixerit indicantia concurrētem voluntatem,siue loquatur cum delinquente siue cum alio, vt per Barba,post Bart.in l.j.§.sed & si cum quis.ff.de vi & vi arm.& ibi per glo. inducitur etiam ratihabitio per non contradictionem vt si ei dicatur talis pro te, & tuo nomine occidit talem,& ille non contradicat censetur ratificare delictum vt per Oldr.in cōs.cxcviij.incip. pro fundamento aduertendū facit gl.in l.quo enim.ff.rem rat. hab.Mar.
185 in consil.ciiij. † Item inducitur ratihabitio si ex postfacto receptauerit delinquentem,& magis diligeret,& in amicum haberet,vt no.in c.cū quis,de sen.exc. in vi.vbi
186 ēt gaudēdo inducitur ratihabitio. † Sed an fideiubēdo pro eo qui fecit delictum nomine fideiubētis intelligatur ratificare, dic ex dictis gl.& Bal.ī l.exceptiōe.C.de euic. vbi fideiubendo non dicitur consentire,
187 sed vt quilibet facit. † Et quid si familiaris meus receperit occisorem in domo et gauisus fuerit maleficium esse commissum an ex hoc presumatur ratificatio delicti in me,dic vt per Fely.in c.afferte.circa fi.iiij.
188 col.de præsum.ꝙ non. † Sed an inducat ratificatio si dicatur si ille non fecisset fecissem ego ad vulgariter dicendo lo torneria ad fare io,dic ꝙ non, vt per Corne.in consil.
189 xxij.iiij.vol.sub li.f. † Circa secundum, dic ꝙ ad inducendam ratihabitionem multa requiruntur de quibus per Cardi.in cle.j.§.volumus,de so.compe,& cle.j.de pœn.

Fely.in c.post cessionem.de proba.Bald.in l.fi.C.ad maced.Alex.in consi.xxvj.vj.vo-lu.& consi.clxviij.v.vol.& inter alia ꝙ inuenitur principium affirmabile, & ꝙ actus medius nõ impediat coniunctionem extremorũ,sed de facili coniunguntur extrema, & iuris fictio non refragaretur ex quo ratificatio inducitur per quãdam fictionem, & non realiter dicitur delinquere & facere, uel mandare,ut per Bal.in l.si quis pro emptore.v.col.ff.de vsuca.Alex.in cõsi.xxvj.
190 vj.vol. † Et ideo maleficium quod non potest explicari per extraneum instrm,nec per iuris fictionem,vt est adulterium quod non potest per alium explicari,& cum per naturam sit impossibile per alium explicari impossibile erit per artem,& iuris fictionem,vt per Bal.in d.l.non ideo.& in l.j.§. ne autem.C.de cadu.tol.Ant. post Innoc.in c.ij.de ord.cog.Bal.& Ang.in l.iij.§.j.ff.ꝙ quisq; iur.& in l.j.§.si procurator.ff.si quis ius dicen.nõ obtem.Ro.in l.si quis missum. in prin.ff.de dam.infec.Oldr.in cõs.cxcix. & ita Bal.post Cy.in d.l.fi.C.ad macedo.ꝙ adulterium factum nomine meo ratum habere non possum,vt puniar de adulterio,& gl.idem dicit in l.j.§.sed et si cum quis.ff.de vi & vi arma,Barto.vero ibi tenet contrarium,nam licet te adulterante nomine meo impossibile sit ꝙ ego adulterassem tñ idem est in homi,nam te occidente ego non occidi,& tñ per adulterium,& homicidium fieri potest iniuria, & ideo possum mãdare ꝙ occidat,aut adulteret,& hæc faciendo iniuriam facio ex consequenti possum ratificare nomine meo gestum,sed dic ꝙ aut quæris de puniendo ratificantem de adulterio, & tunc Bar.non negat ꝙ non potest puniri ex quo impossibile est ꝙ adulterasset, aut vt alia pœna puniatur,vt de iniuria, & tũc punitur ex quo ita fieri potest iniuria per adulterium sicut per alia crimina,ita p Bal. in d.l.non ideo.xij.q.et Fely.in c.mulieres. de sen.excom.Bal.in l.quid ergo.ff.de infa, & vide gl.in c.sciant cuncti.de elect.in vj. & Panor.in d.c.mulieres.& quæ habentur post Bar.in d.§.sed & cum quis.vbi etiam dicit Bar.ꝙ possum ratificare factum,& nõ qualitatem facti,& Ang.in gl.sempro. man da.xv.q.verstc.nunc.xv.& Bar.in d.l.j.§.si procurator.ff.si quis ius dic.non obtem.& ꝙ per adulterium fiat iniuria per Bal.in c. j.vij.col.quib.mod.feu.amit.vbi præstando auxilium vel suadendo adulterium vxori dñi vassallus feudo priuatur, & Alexã.post Bar.in l.item apud.§.si quis.ff.de iniur.vbi
191 limita si scienter & non ignorãter. † Et quid si est facta pax pro se & complicibus si complices fuerunt offensi an per secutam ratificationem pax sit rupta,dic vt per Bal. in d.l.fi.C.ad maced.& Angel.in l.qui religiosis.ff.de rei ven.doc.in c.j.de postu.prælato.Barto.in l.si quis vxoris.§.si quis.ff.de
192 adult.& ibi per Alex.post Bart. † Circa tertium an ratihabitio equiparatur mandato in delictis de hoc in reg.ratihabitio,et in reg.ratum de reg.iur.in vj.vbi per Dyn. & Ancha.Inno.& Panor.& alios in c.cũ vos. de his quæ fiunt a præla.sine consensu capituli.Spe.in ti.de aboli.§.secundo.ver.is igitur.Gãdi.in rub.de fur.iij.col.& Bel.in pra cti.in ti.de quæstio.col.iij.Bal.& Sal.in d.l. non ideo, vbi tractat materiam per quinq; quæsti.quas vide & per Ang.in gl.sempro. mand.xv.q.Cy.& Bal.in d.l.fi.C.ad macedo.Fely.& alij in d.c.mulieres.Are.in con si.cxxviij.Ang.in consi.clxj.Alex.in consi. clxxviij.& consi.lxxxj.v.vol.Car.in cle.j. de foro compet.& in cle.j.de pœ.Bar.Imo. & Ias.in d.l.si quis pro emptore. Bal. in l.j. C.de ser.fugi.plene in l.obseruare.§.fi.ff.de offi.procon.vbi materiam expedit per xv. q.& Ang.in l.si pupilli.§.item quærit.ff.de neg.gest.& Alex.in d.consil.xxvj.vj.volu. Angel.in l.iij.§.j.ff.quod quisq.iur. & in d.l. ob hæc.ff.de infam.& in d.§.si mandato,et in l.iulianus.ff.qui satis.cogan.& in d.l.j.§. quoties.ff.de vi & vi arma.glo.in c.omnes. xvij.q.iiij.Gemi.in d.c.sciant cuncti.de electio.in vj.Marsi.in sing.clxxxiiij.plene Fely.in c.sicut iuris.de simo.doc.in c.ij.de ord.cog.Gemi.plene in c.cum quis.de sent. excom.in vj.Math.in consti.terminum vitæ.vj.not.q.x.Ias.in l.prætor.§.hoc interdictum.ff.de oper.no.nun.& plus dixit in l.si quis.§.si procurat.ff.quod quisq; iur.ꝙ ne dum equiparatur mãdato in delictis, sed in habentibus speciem delicti,& per Socin.in
193 consi.cxxviij.j.vol. † Fallit primo nisi lex expresse requireret mandatum nam nõ sufficit ratihabitio secundum Bal.in l.pe.v. col.C.de execu.rei iudi.Alex.post Bart.in l.bonorum.ff.rem ra.habe.vide Ias.in d.l.si quis pro emptore.xl.colum.seq.& sequen,
194 † Secundo fallit qñ ratihabitio tẽderet in præiudicium tertij,nam non retro traheretur,nec mandato equipararetur,vt per Bartoin l.res aliena.ff.de pign.acti.& per Deci.in l.semper,quæ non prohibent.ff.de re.
195 gul.iur. † Circa tertium dic ꝙ aut delictum fuit gestum nomine ratum habẽtis.& ille ratum habet tanquam nomine suo ge-

stum & tunc tenetur sicut mandans aut nomine suo non est gestum vel si nomine suo gestum non ratificat tanquā nomine suo gestum,& tunc non tenet̄ sicut faciens,& ideo articulandum est fuisse factū maleficium,& homicidium nomine ratum habentis & ille tanq̄ nomine suo gestum ratificauit,ita per gl.& Bar.in d.l.j.§.sed & cum quis.ff.de vi & vi arma.per illum tex.& in c.j.de homi, in vj.& Ang.in d.gl.femp.mand.xv.q.& p Tho.Gram.in consil.xx.in fi.& per Ioā.de Ami.in consi.xxxviij.alias si aliquod prædictorū deerit non tenet̄ ratum habens.Iaf. in d.l.si quis pro emptore.post eā.xj.char. xlij.col.dicit tūc ea dē pœna teneri sicut fa-
196 ciens. †Fallit primo nisi lex.requireret actum personalem nam non sufficeret habere ratum, & maxime in statuto,vt Ana.i c. sicut iuris.de simo.per gl.& Cardi.in c.j.de conuer.infid. quod tamē Fely.ibi in d.c.sicut.reprehēdit per c.si quis suadente.xvij. q.iiij.quæ loquit̄ per actum personalem ibi manus violentas iniecerit & tñ per ratihabitionem est excōicatus, vt not.in d.c cum quis. de sen.excom.in vj.quod tñ procedit iure canonico quo ad actū irregularitatis, vt per Nic.Plo.in trac.irreg.xxvj.irreg.et Spe.in ti.de dispen.§.iuxta. & per Io.And. in d.c.cum quis in noue. & per Ant.in c.ij. de ordi.cog.& Fely.in c.sicut dignum.iiij. col.versi.iij.fallit de homic.vbi clericus habens ratum homicidium nō suo nomine gestum non efficitur irregularis,vt per Spec. in d.§.iuxta.versic.sed cor.secus si nomine suo vt per Fely.ibi licet cōmissum eo ignorante.Secus de iure ciuili,nam ratū habens ficte dicitur mandare vel facere per tradita in d.l.si quis pro emptore.& Alex.in d.consi.xxvj.& ibi q̄ non habet locum vbi tex. & statutum personalitatem requirit, & supra fuit dictum.Et an & qñ teneatur de iure canonico ratum habens per August.post Ang.in d.gl.sempro.mand.& Car.in d.cle. j.de pœ.& Marsi.in d.sing.clxxxiiij.& Fely.in d.c.sicut dignū.& in c.a nobis.de sen. excom.& Iaf.in d.l.si quis pro emptore.xl.
197 col. †Secundo fallit nisi lex requireret dolum tractatum , & machinationem nam non comprehenderetur ratum habens delictum,vt per Gemi.in d.c.cum quis.in prin. de sen.excom.in vj.vbi ita intelligit glo.in d.c.j.de conuer.infid. fallit in dispositione. c.fœlicis.de pœ.in vj.& clem.j. de pœn.&
198 ibi per Car. † Tertio fallit in tacita ratificatione per signa nam vt tentatur est necesse q̄ expresse ratū habuerit,ita per Anto.de Bu.in c.ij.de ordi.cog.ix.col. alle.gl. & Bar.in d.§.sed cum quis.versic.expresse quod verbum nec in gl.nec in Bar.videtur facit tñ pro hoc q̄ non teneatur pœna ordinaria,quia tunc si per signa puniretur esset punire ex præsumptionibus, & clarum est q̄ quando ex præsumptionibus damnatur pœna minoratur,& non corporalis imponitur vt traditur in c.afferte.de præsump.& per Innoc.in c.auditis.de præscrip.& in c. quia verisimile.de præsump. & ibi Panor. & Gandi.in rub.de indi. indubi.ad condē. Bru.in tract.indi.& alias plene fuit dictum.
199 † Quarto fallit in statuto, nam nō comprehenderetur ratificans delictum, loquente in faciente nam ratum habens dicitur facere per fictionem vt per Iaf. in d.l.si quis pro emptore.& in l.si quis mihi bona.§.iussum.ff.de acqui.hęre.quę locum non habet in statutis l.iij.§.hæc verba.ff.de nego.gest. Immo hic due concurrerent fictiones vna q̄ fingeretur mandasse & alia q̄ fingeretur fecisse quæ duæ fictiones simul & semel circa idem nō possunt concurrere vt per doc. in d.l.si quis pro emptore.vbi de ratihabitione per fictionem, & ibi q̄ fictio non habet locum in statutis vbi etiam de mandante comprehendatur sub statuto de faciente quæ not.pro intellectu constitu.reg.terminum vitæ an comprehendat ratum habentem elice ex supra dictis maxime quia d. consti.requirit personalitatem vt ex ea patet.Et no.q̄ si fuisset præsens delicto & ratificasset factū censeretur mandasse delictū l. qui patitur.ff manda.idem si mandasset deinde reuocasset mandatum & postea ratificasset censeretur mandasset & de mandato teneretur l.semper fit.ff.de regu.iur.ita per
200 Are.in l.si pecuniā.C.de neg.ge. † No. etiam q̄ ratihabitio nō producit actionem & ideo non potest conueniri in loco ratihabitionis,sed in loco facti delicti,vt per Bal. in d.l.si pecuniam , & de materia ratihabitionis videndus Saly.in d.l.nō ideo minus. qui plene pertractat materiam per v.qō.& ibi per eum de pœna ratum habētis.Et per hęc datus est finis huic.§.quot modis homicidium committatur. Sequitur videre de quarto principali quæsito quibus ex causis homicidium excusetur.

SVMMARIVM.

1 *Homicidiū ex quibus causis excusetur prosequere materiam per totum.§.*

1 Etas minorem excusat a pœna ordinaria homicidij vt infans excusatur & quid in doli capace & adulto nume.3.et 4.& quid si geminasset delictum an reputetur maior nume.5.
6 Minor quando teneatur ex delicto in omittendo.
7 Minor an torqueri possit.
8 Quid si minor committit homicidium in minori etate an effectus maior puniatur ordinaria pœna et sicut maior an sicut minor.
9 Confessio minoris an præiudicet minori & quid si cum curatoris auctoritate an possit petere se restitui nu.10.
11 Minor an & quando in delictis potest restitui.
12 Senex an excusetur a pœna ordinaria homicidij & an torquetur.
13 Furiosus an puniatur de homicidio an vero furor excuset & quid si occidit ante furorem an puniatur existens in furore nu.14. & quid si processus fuerit factus de homicidio & furor superueniat post sententiam an supersedeatur in executione nu.15.& limita vt infra.
16 Furor qualiter probetur.
17 Confessio furiosi an noceat.
18 Quid si habeat dilucida interualla an præsumatur deliquisset tempore sanitatis.
19 Dementia an excuset & an insania nu.20.
21 Prodigus an excusetur in delictis.
22 Ebrietas an excuset ab homicidio & pœna ordinaria.
23 De blasfemante per ebrietatem qualiter puniatur & qualiter iure canonico nu.24.
25 Dormiens si delinquat an & qualiter puniatur.
26 An occidens pro sua defensione excusetur et materiam defensionis prosequere.
27 Occidens ad suam defensionem an teneatur & an peccet & de sacerdote se defendente in celebrando an possit perficere celebrationem,& an sit irregularis.
28 Bannito an liceat se defendere.
29 An liceat pro tuitione rerum occidere sicut pro tuitione corporis & quid iure canonum nu.30.
31 An liceat defendere res ex interuallo impune & quid si iniuste possideatur nu.32.& quid si res sit parui præiudicij numero 33. & quid in fure diurno nume.34.& an liceat personis eclesiasticis nu.35.& an religiosis nu.36.
37 An pro defensione rerum liceat amicos congregare.
38 An pro defensione dignitatis et officij liceat occidere & an pro honore & conuicio nu.39. & quid si imminet periculum personæ,& non mortis nu.40.
41 An liceat defendere filium occidendo & an filiũ naturalẽ nu.42.quid ecõtra nu.43.
44 An liceat fratrem defendere.
45 Si frater videns fratrem rixantem credens aggressum occidat an teneatur.
46 An liceat consanguineos defendere.
47 An liceat marito vxorem defendere et ecõtra & an concubinam & sponsus spõsam.
48 Socio an liceat defendere socium.
49 An liceat amicum defendere.
50 An liceat hominem incognitum defendere.
51 An liceat domino seruũ vassallum aut alios subditos & econtra.
52 Si vassallus non defendat dominũ an amittat feudum,& an cum periculo vitæ suæ nu.53.& quid si dominus sit bannitus rebellis aut excommunicatus nu.54.Et an in bello iniusto nu.55.& an contra alium dominum, & cui ex duobus, & quid si cum uassallus dominum defendat an non defendendo amittat feudum,& an contra seipsum nume.56.& 57.quid si vassallus sit inhabilis nume.58.& an dominus teneatur vassallum defendere & quid si non defendat nu.59.
60 Ciuitas & homines ciuitatis an teneantur defendere officialem patientem violentiam.
61 An teneatur clericum defendere.
62 An liceat extraneum ignotum defendere impune & quid si non defendat an tenea-

An articulari

109 An articulari debet factum in continenti & probari.

110 An si occidat insultantem et fugientem teneatur;

111 Quid si accusaui aggressorẽ & captus aufugit & video fugiẽtem an ex interuallo possum occidere.

112 An pro defensione rerum debeam incontinenti occidere an ex interuallo possint.

113 Si sciens aliquem accedere ad fundũ meum vt me expellet si occidam an puniar.

114 An liceat occidere clausula me turbantem in possessione.

115 Quid si quis ingrediatur aũte. iudicis an liceat resistere.

116 An pro defensione priuilegij in cuius quasi possessione existit si impediatur liceat occidere.

117 An puniatur creditor de facto detinens debitorem pro debito aut censu.

118 An liceat expulsorem vel aggressorem capere & non teneri de priuato carcere.

119 Et an liceat bannitum & forudicatũ capere & non teneri de priuato carcere.

120 An detinens mulier libidinis causa teneatur de priuato carcere et quid si habeat ex priuilegio posse detinere nume. 121. et quid si detineat non tamen ligatum an teneatur nume. 122. & an liceat detinere quem redemit ab hostibus pro precio recuperando nume 123.

124 Quando dicatur incontinenti in temperamento temporis.

125 De temperamento causæ vt fiat ad defensam & non ad vindictam.

126 An defensio debeat esse necessaria vt excuset & si testes dicant simpliciter ad defensam fecisse Et nõ dicant necessariam defensionem an sit probata defensio.

127 Si video armatum contra me venientẽ et eccido an dicitur factum ad defensionem.

128 Et an sufficiat periculum iniurie persona lu vt dicatur factum ad defensam.

129 Indubio an p̃sumatur factũ ad defensam.

130 An iure canonico quo ad irregularitatem requiratur factum ad necessariam defensionem.

131 Insultatus an teneatur fugere vt non fugiẽdo non dicatur factum ad defensam.

132 Qualiter ex quibus probatur fecisse ad defensionem & quid præsumatur constito de insultu & an ex præparamentis vt ensem euaginando & quid si dicant fuisse in discrimine vite constitutum & quid si primo occidens fuerit percussus nume. 133. 134. 135. 136.

137 Ex duobus rixãtibus quis præsumitur aggressor & aggressus & quid stante altero bone fame. 139.

138 Si est facta pax inter duos & non apparet quis primo fuerit aggressor an pax sit rupta & quis teneatur de pace rupta.

140 Ex quibus præsumitur aggressor aut insultatus an qui primo puocauit nu. 141. et an ex præparamẽto ad offendẽdũ nu. 142. & an qui meliora arma habeat nu. 143. & an ex acclamatione succurrite succurrite præsumatur insultatus nu. 144. Et an si vadat se retrahẽdo nu. 145. Et quid si alter fuerat rixosus nu. 146. an ille qui est robustior. nu. 147. & an qui grauior sit vulneratus nu. 148. & an ex verbis prolatis nu. 149. & ibi quid indubio præsumatur & an stetur iuramento inquisiti qued fecerit ad defensam nu. 150.

151 De excessu in se defendendo & an teneatur de toto an de excessu & nu. 152. et ibi quid si dolo excedit nu 153.

154 Excedere quo modo dicitur.

155 Si duo dederint ad inuicem fideiussiõẽ de non offendendo & alter excesserit in se defendendo an teneatur ad pœnam.

156 Qua pœna puniatur excedens in se defendendo & pro excessu in se defendendo etiã ex proposito nu. 158.

157 An potestate iudicis est deportare homicidã quem impulit iracundia etiam aliũde prouenientes.

159 An testes per verbum videtur vel iudicio deponentes ad defensam admittantur vt

probent & an admittantur testes inhabiles ad defensam nu. 160. & an ad repulsandum & ibi declara.

161 *An magis credatur testibus affirmantibus quam negantibus & quid ad. defensam.*

162 *Testes ad defensã quãdocunq; admittütur.*

163 *Quid si cõfitetur homicidiũ sed dicit factũ ad defensionẽ an cõfessio diuidatur et praiudicet cõfitẽti et qualiter respondere debet vt nõ cõfiteatur et quid stãte statuto quod simpliciter debeat respondere. nu. 164.*

165 *Quid si a principio negat factũ deinde vidẽs probari ex interuallo confiteatur factũ ad defensam an admittatur.*

164 *Quid si non probauerit factum ad defensam vt confessus extitit an puniatur pœna ordinaria & qua pœna & an torqueri et nume. 167.*

168 *Ex præsumptione a lege inducta an ad mortem condemnari potest.*

169 *Si in respondendo reus dixerit fecisse animo vlciscẽdi qualiter interpetretur dictũ.*

170 *Iusto dolore cõmotus si occidat an & quãdo excusetur a pœna ordinaria.*

171 *An & quando calore iracundiæ commotus occidit excusetur & quõ intelligitur & infra quantũ tempus potest declarare factum calore iracundiæ nu. 172. & ibi de confessione facta calore iracundiæ.*

173 *Metus instantis periculi an excuset a pœna homicidij vt in tiranno mandante occidere an liceat mandatario occidere tirannũ & de domino mandante famulo vt occidat vxorem.*

174 *Si aggressus accipiat mediatorem & vtatur eo pro clippeo ne occidatur & mediator fuit occisus an excusetur ex quo vt euadat periculum vitæ.*

175 *Miraculũ & diuina reuelatio an excuset a morte, vt si laqueus suspensi incidatur.*

176 *An si per libidinem occidat excusetur a pœna ordinaria, & quid in muliere carcerata an excuset libido, nu 177.*

178 *An adulterando vxorẽ dicatur pacẽ rumpere, & fideiussionem de non offendendo.*

179 *Error & ignorantia an excuset a pœna ordinaria, & quando, & an ignorantia iuris, & an iuris naturalis, & qualiter probetur, & an delinquendo præter cogitatum puniatur.*

180 *Si fuit condemnatus, vt eruatur vnus oculus, vel amputetur vna manus puta dextera. & executor eruat alium, vel amputet aliam manum an iterum puniendus sit, & executor puniatur.*

181 *Si condemnetur quis quia occidit Titiũ qui viuit, vel confiteatur occidisse Titium qui viuit an noceat.*

182 *An & quando confessio in iudicio facta possit reuocari tanquam erronea iurata, aut geminata, aut ratificata.*

183 *Imprudẽtia an excuset a pœna ordinaria.*

184 *Necessitas an excuset a pœna ordinaria homicidij.*

185 *Homicidiũ culpa, & non dolo commissum, an & qualiter puniatur.*

186 *De excusationibus ciuilibus prosequere, et primo de occidente nocturnũ de populatorem agrorũ, & disrobatores stratarum.*

178 *An occidens furem nocturnum, vel diurnum excusetur limita nu. 188. 189. 190. et nume. 191.*

192 *Occidens debitorem fugientem, & telo se defendentem an excusetur.*

193 *Occidens transfugam hostem proditorem ciuitatis an teneatur.*

194 *Occidens assassinum an teneatur.*

195 *Occidens foriudicatum an teneatur, et an liceat fratrem, aut patrem foriudicatum, & an proditorie, & an existentem in posse familiæ, nu. 195. 197. 198.*

199 *Si quis receptauerit bannitum deinde cœperit & duxerit ad iudicem an teneatur, vt receptator.*

200 *An occidens bannitũ teneatur, & quãdo.*

201 *An valeat statutum, & consti. pœnam vt bannitus, vel foriudicatus occidi possit.*

202 *An occidens ignoranter bannitũ teneatur.*

203 *Si credens Titium Ioanis bannitum qui non erat an occidendo teneatur.*

debeat nu. 307.

308 Stuprans immaturam virginem qua pœna puniatur & an capite.

309 An si cognita sit in ea stuprum committatur & quid si post stuprū passim vnicuiq; se exhibuit. nu. 310.

3.1 Qua pœna tenetur de osculans virginem.

311 Quid si diu cohabitat cum puella & eā retineat in concubinā an de stupro teneatur.

313 Qua pœna teneatur habēs duas vxores & quid si plures duabus an pœna capitis teneat et quid si prime nulle fuerint nuptiæ vel cū prima nō consumauit matrimoniū.

314 De pœna cognoscētis tutoris pupillā et cōcubētis cū seruo & de pœna stuprātis puerū.

315 Sodomita qualiter puniatur & quid si cognoscat affinē dormientē contra naturam quod pœna raptus tenetur & quod efficitur intestabilis.

315 De pœnis contrahentis incestas nuptias. Et an dos publicetur si matrimoniū fuit cōtractu inter phibitas psonas et cui applicet.

317 Quid probare debet accusans de stupro. Et qd cōstitutio Regni in quæstionibus abijt in desuetudinē. Et duella in quibus casibus non sunt hodie prohibita. & quid agendū si stuprū non fuit plene probatū, quia non sunt plene probationes aut confessiones.

313 Si rescribitur per superiorem aliquem tenere subsidia custodia & iudex relaxando fideiussoribus satisfacit rescripto.

319 An in stupro in quo rescribi debeat principi iuxta tenorem consti. interim reus possit poni ad torturam.

320 Tres denunciationes quæ requiruntur vt occidi possit adulter an fieri debeāt in scriptis et an ex eis occidi possit per partē. & an condemnari et an torqueri. et an talis præsumptio locū habeat in clerico & qualiter probetur stuprum violentum et quid si mulier patitur violentiā & clamat, an vicini audientes teneantur succurrere. Et quod nō admittitur excusatio, quod fuerit surdus aut mutus, aut dormiens si in eodē loco & tecto fuerit. Et quid si mulier iniuste sit conquesta de stupro.

321 Si condēnata fuerit prægnans an supersedetur executio. Et infra quod tēpus debeat supersederi. Et an mulier poterit dicere velle lactare puerū suum ne moriatur. Et quid si pbauerit per duos testes repulsatos Violentiā vel per famā, ibidem remissiue.

322 Si vulnus nō fuit mortale sed moriatur ob malū regimē aut culpa medici an teneatur pœna capitis vel febris superuenit et an in dubio præsumatur mortuus ex vulnere. Et quando ex negligentia medicorū præsumatur mortuus. Et quid si nō apparet vulnus de se mortale. Et quid si constat vulnus esse mortale, an probōnes quod discesserit ob malam Curam vel negligentiā medicorum iuuent. nu. 323.

324 Infra quantū tempus psumitur mortuus ex vulnere. Et quid si conualuit & postea moriatur paulo post conualescentiam, an præsumatur ex vulnere mortuus. Et quid si post triduum surrexit & visus sit ambulare cum baculo.

325 An exculpatio offensi dicentis se mori culpa medici prosit reo.

325 Qualiter et per quos probatus vulnus esse mortale. Et qd per famā vulnus esse mortale pbatur. Et quod magis creditur duobus medicis deponētibus super vulnere an sit mortale vel nō quā decē vel viginti cōtrarium deponentibus, vel dicentibus mortuum non ex vulnere. Et quod non requiratur iudicium medicorum quando cōstat & est notoriū vulnus esse mortale. & nu. 327. & an requiratur quod periti sint doctores. Et quod fœmina et seruus esse possunt medici & deponere. Et an alij testes non medici sufficiāt si deponāt vulnus esse mortale vel nō mortale. nu. 328. Et an testes alij sufficiant & quot debent esse medici deponentes nume. 329. & an vnus sufficiat & qualiter debent ponere nume. 330. & an stari debeat iudicio medicorū. Et quo modo iudex debeat in actis registrari, quid iudicio medicorum fuerit con-

371 An & quando delictum Et pœna abolitione legali & priuata tollatur principij.

372 An mortuo accusatore pendente iudicio et facta probationibus tollatur accusatio.

373 In accusato in quibus casibus & quando inducatur abolitio et non inducatur et an in delictu memoria hominum damnetur, & infra quantũ tempus, & quanto tempore præscribatur.

374 In indultu generali facto per principem quæ delictũ nõ cõprehendātur, & de differentia inter abo litionẽ, & indulgentiam.

375 De indultu particulari vt valeat quæ requirātur, et quid si alia delicta comittat, et nõ exprimat an valeat indultus, et si denuo habeat gratiā, & non facit mentionẽ de prima indulgẽtia an valeat, et an prosit indulgẽtia, et extẽdatur in delictis com missis in officio, nu. 376. & an in crimine sodomiæ, et an valeat indulgẽtia parte nõ concordata, & non saluo interesse partis, nu. 377. & si indulget saluo interesse partis quod erit istud interesse, nu. 378.

379 Priuata abolitio quid sit, & an, & quando parte remittente curia subintret.

380 An sufficiat habere pacem ab vno tantum & quid si extat fœmina, & quid si mino res, aut infantes qualiter, & an sufficiat a tutore, aut curatore tantum, & quid si posthumus extet prosequere.

381 Si astrictiores & prætendentes maiorẽ dolorẽ destiterint, & remiserint delictum, et accusationẽ an alij remotiores admittantur ad accusandum.

382 Si extet accusatio de vulnere, et fiat remissio inde sequat̃ mors an extẽdat̃ ad mortẽ.

383 An per instrumentum pacis probetur delictum & an per indulti præsentationem.

384 Et an remissio in mortis articulo prosit.

385 Diuturnitas temporis an excuset a pœna ordinaria homicidij, & an excuset teste a periurio, nu. 386.

387 Si processus inquisitionis est nullus an pœna & ordinaria imponi possit, & quando dic, & limita.

6
§.
1

IRCA Quartũ itaq; quibus ex causis excusetur homicidiũ primo videndũ erit de excusationibus a natura prouenientibus, seu naturalibus excusationibus, secũdo de excusationibus acci-
2 dẽtalibus, & politiuo iure inductis. †Circa primũ excusat ab homicidio delinquentem ætas, nam infans occidens nõ tenetur de homicidio iam iure ciuili per l. infans. ff. de sicar. Bel. in pract. in rubr. quod dictus titius. sij. colum. Bont. in rub. de homi. Arg. in glo. scienter & dolose, quã iure canonico quo ad irregularitatem vt in clemen. j. de homi. quæ emanauit ad tollẽdũ, id quod dicebat Hosti. in c. j. de deli. puer. q̃ puer non doli capax proijciẽdo lapidẽ, vel cultellũ, & occidat aliquem efficiebatur irregularis licet non habuerit animum occidendi cum in lege promotionis non voluntas sed factum, & exitus spectatur, bene tamen dicebat tale homicidium fore dispẽsatione dignum cum quantum ad hoc reputabatur casuale, nulla habita distinctione, an dabat operam rei licite an illicite, vel diligẽtiam adhibuerit an non, cum talis ætas nesciat discernere, tamen per illam clem. j. fuit determinatum non fore irregularẽ ex quo talis ętas nesciat quid agat, vt ibi per glo. j. & per Car. in j. oppo. quã ẽt iure regni, nã infans excusatur, vt in constit. terminũ vitę, imbecillitas. n. cõsilij ipsum excusat vt ibi. & d. l. infans. talis enim ætas quicquid vidit ignorat l. j. C. de fal mon. cũ cæteris vt per Mar. in d. l. si infans. & in l. ti. ff. de sicar. &
3 Math. in d. consti. vij. fall. & xij. no. †Limita tamẽ in infante doli capace nam tunc efficitur irregularis, & tenetur de homicidio, vt per Panor. & Ana. in cap. j. de deli. puer. post Ioan. And. ibi vbi ita limitat Panor. tex. in d. cle. j. & ibidẽ per Card. & per Mar. in d. l. si infans. in prin. & in d. l. fin. & in singu. 628. Barba. vero post Panormi. in apost. in d. c. j. de deli. puer. allegat in contrariũ tex. in l. impuberem. ff. de furt. vbi fit distinctio inter infantem, & doli capacem ergo præsupponitur infantem non esse doli capacem sed tamen ille tex. loquitur simpliciter in infante non doli capace non tamẽ negat reperiri infantem doli capacem, vt per Ioan. And. & Panor. in d. c. j. & per Deci. in l. pupillum. ff. de reg. iur. vbi declarat tales & per Felyn. in cap. si vero. de sen.
4 excom. † Quid autem de maiore infante & doli capace & ipubere an ętas excu-

fet dic ꝙ non excusat prçter in delicto carnis in cçteris punitur, vt traditur per doct. in d.l.infans.& in d.c.j.& in d.cle.j.& in d. l.impuberem.vbi Aug.& per Gandi.in rubri.de poen.ix.col.in fi.ver.sed an quis minor.vbi ēt de sene.& in quibus fallit, & ꝙ arbitraria pœna & non ordinaria puniatur Ang.in glo.sciēter & dolose. & Bel.in d. rub.ꝙ dictus titius iij.col.Mar.i d.l.infans. & in l.de minore.in prin.ff.de qō. & in l.j. in prin.xvij.limita.ff.de sica.& in l.fi.eo.& in sing.cxxviij.doct.in c.j.de sen.excōi. & in l.j.§.impubes. & in l. excipiuntur.ff. ad sille.cū cæteris vt per Mar.in d.locis.Bart. & alij in l. si quis in tantā.C. vnde vi. & in l.auxilium.ff.de min.& Mar.in singu.ccc-
5 lxxviij.incip. geminatio. †Vbi amplia si geminasset delictū licet leue nam reputatur vt maior vt ibi quod tñ intellige & nō puniatur ordinaria pœna delicti, & homicidio sed mitiori vt relegatione aut pecuniaria, vt per Mar.in pra.§.qm.& in d.l.infans.& in d.l.de minore.& consi.xxiiij.& consilio xxx.& cōsi.xxxix.& cōsi.xlvij. & consil. xlviij.Cum.in consil.xcv.Deci.in l.fere in omnibus.ff.de reg.iu.doc.in c.fi. de sen.excom.& in d.cap.j.eo.& in c.j. & ij.de deli. puer.Tho.Gram.in vo.xiiij.Bald.in l.data opera.C. qui accusa. poss.&c in l.& si seuerior.C.de infam.Bar.in l.administrantes.§. corporis.ff.de excus.tutor.Mar.i sing.628. & Aug post Ang.in d.glo.sciēter. vbi equalit puerum lapidē proijcientem, & occidētem a pœna mortis de quo ēt per Cæpo. in consil. xxx.& Ancha. in consi.cclxxxvij.
6 & Pau.de Cast.in consi.xx. †Et an & qñ teneatur minor de delicto in omittendo, dic vt per Ang.in d.glo.sciēter.& post eū per Aug.& per Marsi.in d.l.infans.& in d. sing.628.& doct.in c.j.de deli.puer. & per Mar.in d.l.de minore.in fi.princi.Fulgo.in cōsi.clvij.Deci.in c.de causis.de offi.deleg. Alex.in consi.clx.vij.volu.Ancha.in cōsi.
7 clxxxv. †An aūt minor possit torqueri, dic vt per Guido.de Suza.in trac. de indi. & tor.ver.excipiuntur.& per Mar.& alios in d.l.de minore.ff.de quæstio. & ſdictū est supra in materia torture fallit in crimine lęsæ maie.vt per Capi.in deci.fac.cōsi.cxxx.
8 vbi ponit specialia talis criminis. †Sed quid si minor committit delictum in minori etate & vetante statuto ꝙ puniri nō possit an effectus maior puniatur,dic.vt per gl. in l.sciant.C.de legi.hære. ꝙ non valet, vt maior,sed vt minor punitur Mar. in d.l.infans.& in d.l.de minore.in fin. prin. & Pa-

nor.in c.fi.de sent. excommunicatio. dicit puniri vt maiorē aliquid per Felyn.in cap.
9 exhibita.de homi. †Et an & quādo valeat confessio minoris spontanea vel in tortura absq; curatore,& an & quomodo authoritas curatoris interuenire debet, dic plene vt per Ang.in glo.comp.in quali.& cōsi. tot.ver.nec non lis,& plenissime Marsi. in pra.in.§.nunc videndum.& in.§.expedita. & in.§.postquam.& in l.j.in prin.& in.§.si quis vltro.& in l. statu liber.ff.de qō. & in rub.ff.de fideiu.& in l.qui cedem.ff. de sic. & in consi.ix.& cōsi.xxvj.& cōsi.xlviij.& consi.lxij.& consil cxxx.& in d.locis quid si fuerit iurata,& per Thom.Gra.in consi. xvj.& in consi.lx.vbi fallit in crimine lęsę maie.& in atrocioribus,& per Marsi. in d. consi.ix & in d.l.de minore. & per Math. in cōsti. minorū.iura post doc.in l. clarum.
10 C.de auc.præstan. †Et no.ꝙ si minor cōfessus fuerit delictum absq; alia probatione etiā si cum curatoris authoritate tanquam lesus restitui debet nec per talem cōfessionē punitur,vt per Ang.in l.certi.§.pupillo. ff.de confes.Alex.in consi.cxx.v. vol.& p Mar.in consi.cxxx.& Thom. Gram.in d. consi.xvj.Alexā.& Iaf.in l.nā & postea.§. si minor.ff.de iureiu. Alexā.in consil.cxvj. iij.vol.& per Deci.in reg.non capitur.ff.de reg.iur.in quibus etiam non docto.de errore,vt per Thom.Grāma. vbi supra, & per Ioan.de Arno.in folio.lxx.vbi etiam absq; probatione erroris restitui debet aduersus
11 confessionē. †Et an & quando minor in delictis restituatur,& in quibus, & an aduersus contumaciam & bannum, vide per Math.in consti.minorum iura. iiij. not vbi in facto principali non restituitur secus in emergenti in lite. & an & quando dictū, & depositio minoris valeat,& pbet per Mar. in locis supra,& maxime in d.l.infans. vbi plenissime in criminalibus quando dictum impuberis & minoris probet, & faciat indicium,& quando aliter veritas haberi non potest & qualiter & quando hoc habeat locum,& per Mar. in l.diuus pius.& in l. de minore.in princi.ff.de quæstio.& in consil. v.& consil.xxviij.consil.xxxj.& consi.cij. & consil.cxxvij.& in pra.in.§.diligenter. Aug.in glo.fama pu.circa fi. versi. postquā. Deci.in l.fœmine.§.etiam impuberes.ff.de
12 regu.iur. †Sed quid in sene delinquente an ætas senilis quæ ad instar puerilis se habeat excuset, dic vt per Gandi.in rubri.de pœnis x.colum.Par.in tract.sindi.in verbo pœna,versi.si dicatur,alleg.c.discordia. de

pœnis.ꝙ senex reuertitur ad sensum pueri lem & sic excusatur, & per Guid.de Suza. in trac.de quæstio.seu tormen.item in etate decrepita,et ibi per Bolog.in addi.ꝙ senex non torquetur fallit in crimine læsæ maie. vt ibi,& supra fuit dictum in materia tortu
13 ræ. †Secūdo excusat furor nam licet furiosus occidat aliquem non tñ punitur nec tenetur de homici.cum eum fati infœlicitas excusat l.diuus.ff.de offic.præsi.d.l.infans. & d.cle.j.& d.consti.terminum vitæ.& c. aliquos.& seq.& c.nec.15.& c.si quis insaniens 15.q.j.& traditur in l.furiosum.C.qui testa.tace.pos.vbi doc.& in l.ex facto.ff.de vulg.& pup.Bal.in l.humanitatis.C.de impu.& al.sub.Mar.in l.j.in prin.ver.redeundo,modo ad tex.ff.de sicar.& traditur in l. fi.ff.de parri.& per Bald.& Alua.in c.j.an ille qui inter.fra.domini fui.& Barba.in c. rainutius.de testa.nec incidit in irregularitatem.d.cle.j.& per Nic.Plo.in trac.irregu
14 la.xviij.irregu.& seq. †Sed quid si ante furorem occiderit, & postea furor superueniat an teneatur de homicidio ante furorē commisso Bal.in d.l.humanitatis.& alij in d.l.ex facto.& in d.l.furiosum.in quibus p Alex.& Areti.& Iaf.post alios & Bal.in d. c.j.& Alex.post Bar.in l.congruit.ff.de offic.præsi.& per Deci.& habetur post eum in l.in negocijs.ff.de reg.iur tenent ꝙ non ex quo non potest formari processus cōtra furiosum & ista est cōis opi,vt per eos licet aliter fuerit iudicatum quod in pūcto iuris substentari posset,vt per eos tñ in iudicādo & consulendo a cōi nō esset recedendū,vt ibi per Iaf.respondente ad d.l.diuus.& per Mar.in d.l.j.ff.de sicar.& Ang.in glo.scien
15 ter & dolose. † Sed quid si factus fuisset processus & facta fuisset condemnatio an si superueniat furor retardetur executio an vero exequatur sententia Imo.in d.c rainutius, dicebat consulendum superiorem per d.l.diuus.§.si vero.Bal.vero in d.l.humanitatis.& Bart.in d.l.ex facto.non posse exequi antequam resipiscat ex quo furiosus mortuo equiparatur,sed mortuus non pōt decapitari aut suspendi,vt per Cy.Bal.Alex. & Iaf.in l.ij.C.qui testa.fac.pos.ergo nec furiosus potest decapitari,aut suspēdi,ita per Alex.in d.l.furiosum.Alex.& Iaf.in d.l.ex facto.Bar.ibi Cepo.in cau.ij.ver.est & alia cautela,& plene per Aug.post Ang.in d.gl. sciēter & dolose.Limita nisi per simulationem finxerit se furiosum nam potest puniri,& decapitari, vt in l.obseruare ff.de cura.furio.& in d.l.diuus.E.:t.in l.congruit,

ff.de offi.præsi.& Bald.in d.l.furiosum.Cepo.in d.ij.cau.Mar.in l.j.in prin.ff.de sica. & in prac.in.§.oportune.ij.col Limita etiā secundum Cardi.in d.cle.j.in vj.q.nisi fuisset sua culpa effectus furiosus nam tunc nō excusatur.Limita etiam quo ad pœnā corporalem puniendū secus pecuniaria vel publicatione bonorum,ut per Bal.in d.l.furiosum.& in d.c.j.Are.& Iaf.& alios in d.l.ex facto.Limita etiam nisi commisisset crimen enorme nam in tali crimine puniri posset, vt d.l.diuus.vbi ratione immanitatis criminis,quia matrem occisit punitur,& ita contingit alias in facto,vt per Mar.in d.l.j.ver si.redeundo.ibi,sed prædicta possent limitari vbi corroborat per multa specialia ratione immanitatis criminis ex qua solent pœnæ augeri,& sentit Iaf.in d.l.ex facto.respondendo ad d.l.diuus.Limita etiam quo ad ipsum furiosum puniendum non quo ad alios ponentes gladium in manu furiosi,& occidente,nam illi tenentur tanquam dātes causam homicido, vt per Ange.in consilio cclxxxvij.& Mar.si.in l.nihil interest.ff.de
16 sicar.& in consil.vij. † Qualiter aūt probetur furor dic vt per Alex.remissiue in d. l.furiosum.in fin.& Lanfran.in c.quoniam contra.§.testium deposi.de probat. Panor. in c.cum dilectus.de succesf.ab intes.& Alexan.in consi.lxxx.ij.volu.& consil.liiij.iij. volu.& in l.si cum dotem.§.si maritus.ff.solu.ma.& consi.liiij.iiij.vol.& Soci.in consi.lxij.j.vol.vbi de fatuo & de mēte & iracundo ebrioso & frenetico,& Alexan.post Bar.in d.l.congrui.& Bald.in d.c.j.an ille
17 qui inter.&c. †Et an valeat confessio furiosi in delictis per Spe.in ti.de confes.§.sequitur versi.xiij.& plene per Tho.Gram. in consi.xvj.& ibi quis dicatur furiosus,& qualiter probetur plene,& de mēte,& eius
18 confessione an noceat sibi, † Quid autē in habēte lucida interualla an præsumatur deliquisse tempore sane mentis an vero tēpore furoris, dic vt per Ang.in d.gl.scienter,& dolose ubi si probetur fuisse semel in furore ante delictum ꝙ præsumitur in furore deliquisse nisi probetur contrarium , vt no.in c.si.de succes.ab intest.Anch.in d.clemen.j.de homi.Bar.& alij in l.ij.ff.de bon. poss.infan.vel furio.de la.Aug.post Ang.in d glo.scienter.dat tñ ibi Ange.cautelam,vt non statim iudicetur furiosus, sed per multas interrogationes inquirat , vt ibi per eū.
19 †Sed an demētia excuset dic vt ff.de pœ. l.aut facta.§.euentus.vbi Bar.declarat Bonifa.in opere male.in rub.de homi.in fi.&

In rubri.de insul.& percuf.in fi.vbi ex qui-
20 bus excusetur homicida. †Et an insania
excuset, dic vt xxv.q.j.nisi quis insanie.&
Boni.vbi supra q; excusent ambe demētia
& insania,& per Soci.in d.consi.lxiij.j.vo
21 lu.vbi de fatuo frenetico,et iracūdo. †An
autē prodigus excusetur in delictis, dic vt
per Bal.in d.l.furiosum.q; non,& per gl.in
l.si quis in tantam.C.vnde vi.Nic.de Nea-
po.in l.j.ff.de cura.fur.Bar.& alij in l.is cui
bonis.ff.de verbo.obli.dicunt q; non excu
satur,& ibi per Imo.& Ang.& Bal.& An-
ge.in d.glo.scienter.versi.quid in prodigo,
Ange.in l.fulcinius.§.adeo.ff.ex quib.cau.
in pos.ea.& Ias.in d.l.is cui bonis.& Deci.
22 in l.furiosi.ff.de regu.iur. † Tertio excu
sat ad instar furoris ebrietas.c.fane.& seq.
& c.inebriauerūt.xv.q.j.Bar.in l.respicien
dum.§.delinquunt.& in l.aut facta.in prin.
ff.de pœ.et in l.diuus.ff.de offi.præsi.Alex.
post Bart.in d.§.delinquunt.& in l.dolum.
in fi.C.de dolo.Bal.in l.data opera.ver.nūc
de tertio.C.qui accu.non pos.& in l.j.pen.
col.C.vnde vi.Saly.in l.j.C.de sica.Ang.in
d.gl.scienter.versi.sed quid si quis propter
ebrietatem.Panor.in c.sicut nobis de testi,
Fely.& habetur post eum in c.si constiterit,
in prin.de accusa.Boni.in ti.de homi.in fin.
& in rub.de insul.& percu.in fi.& in rubr.
quid sit accusatio.vers.sed pone quis pro-
pter ebrietatem.Mar in l.j.in prin.ver.mo
do redeundo.ff.de sica & in l.qōnis modū.
ff.de quæstio Gemi.in c.venier.xxxv.dist.
Ro.in l.j.ff.de verb.ob.& in l.j.§.adipisci-
mur.ff.de acqui pos.Anch.Imo.& Card.in
d.cle.j.de homic.viij.q.Fely.in c.ex literis.
de inreturan.Cepol.in l.j.§.idem iulianus.
ff.de edil.edi.Ang.in l.j.C.si quis imper.ma
le.vbi an excusat ab illa pœna Math.in cō
sti.terminum vitæ.ix.fall.xij.no.Lud.Mō-
tal.in trac.de reproba.sen.Pila.i.col.j.dub.
& prædicti doc.distingunt aut ebrietas fuit
leuis,& tunc non excusat aut fuit grauis,et
tunc nō excusat a toto,sed mitius punitur,
ita per Bal.in d.l.data opera.& extraordi-
nem.iū Alex.post Bar.in d.§.delinquūt.di
cit etiam corporaliter puniri sed non pœna
capitis.Bonif.in d.tit.quid sit accusa.dicit
in casu contingente iam se fuisse condemna
tum x.annis in carcere,& q; de cetero non
23 biberet vinum. † Et de blasphemante per
ebrietatem q; non puniatur Math.in cōstit.
blasphemantibus. vide vt per eum. limita
tū vt per Boni.in rub.de insul.& percu.cir
ca fi.nisi dolose sciēs suum uicium inebria
ret se vt occideret, & occidit tunc punitur
pœna ordinaria, & per Cardi.in d.cle.j.de
24 homi. †Sed qualiter puniatur de iure ca
nonico clericus delinquēs per ebrietatem,
& an priuetur,& suspēdatur beneficio, dic
vt in c.episcopus.& c.ante omnia.xxxv.q.
j.vbi a cōione submouetur,aut ictibus fusti
gatur Ioan.de Fir.in trac.de episc.iiij.lib.j.
par.q.penul.& in vlt.par.de degradatione,
& per Panor.in d.c.si constiterit.de accus.
q; non est causa sufficiens, vt deponatur, nec
vt beneficium amittat,vt ibidem per Fely.
25 †Quarto ad instar furoris excusat dormi
tio,nam si quis dormiendo delinquerit, &
occiderit excusatur,vt no.in d.c.fane.& c.
merito.& in l.si seruus seruum.§.si fornica
rius.ff.ad l.aquil.de quo per Bar.in l.pe.ff.
de parri.& Guil.in d.l.diuus.ff.de offi.præ-
si.Ro.Alexan. Areti.& Ias.in d.§.adipisci-
mur.Floria.in d.§.si fornicarius.& in l.qui
occidit.§.in hac.ff.ad l.aquil.Anch.& Car.
in d.cle.j.Ange.in d.glo.scienter.Bar.Ias.&
Deci.in l.vt vim.ff.de iusti.& iur. & in l.j.
C.vnde vi.vlti.char.Mar.in l.j.in prin.ver
si.redeundo.x.limi.ff.de sicar.& Bonifa.in
d.rub.de insul.& percu.in fi.tandem distin
gunt aut nesciebat suam naturam & viciū
q; in dormiendo delinquerit, & tunc excu-
satur cum furioso & infanti equiparetur ut
no.in c.maioris.de baptis.& vide per Ang.
in gl.comp.inquis.inter defen.v.col.versic.
quid si dicat.Alex.in consi.cxl.ij.vol. Gan
di.in rubr.de pœn.j.col.aut sciebat & tunc
punitur ratione culpe non tñ ordinarie &
directa pœna legis cornelie, sed mitiori &
de culposo homicidio,vt per Barto.Iaso.&
alios in d.§.adipiscimur.& Cardi.in d.cle.
j.& Mar.in d.l.j.& Deci.in d.l.vt vim.vbi
etiam limita nisi dolose sciēs suum vitium
dormierit vt occidat vt per Boni.in d.rub.
de insul.& percus.in fi.& an dormienti fiat
iniuria & si clerico dormienti an sit excom
municatus dic vt per Marsi.in d.l.j.in locis
26 per eum. † Quinto excusat defensio na
turalis vt si quis te de defendendo occidat
nam tunc occidens ad suam defensionē ex-
cusatus, vt in d.clemen.j.de homi.& in c.j.
§.si quis hominem.de pace tenen.& in di-
cta consti.terminum vitæ,& in constitu. pa
cis cultum. & in l.j.§.vim vi.ff.de vi & vi
arma.& in l.vt vim.ff.de iusti.& iure.& in
l.j.C.vnde vi.l.scientiam.§.qui cum aliter.
ff.ad l.aquil.l.j.quando lice. vni. sine iudi.
vindi.C.in c.ij.& in c.sicut dignum in glo.
de homic.& in c.dilecto.de senten.excom-
muni.in vj.c.de his.xx.distin.& c.ius natu
rale,j.distin.xxiij.q.in sum.& c.cum volū-

tate.de senten.excommu.l.sed & partus.§. fin.ff.quod metus cau.l.is qui aggressorem. l.si quis percussorem.C.de sicar.l.j.§.sed cũ arietes.ff.si quad.pau.fec.dica.hanc materiam prosequuntur plenissime docto.in locis infrascriptis Gandin.in rubri.de defen. areo.fa.& in rubri.de homic.x.colum.Bel. in pract.in rub.de inuasore.Bonifa.in rub. de insul. & percus. & in rubri.quis potest alium defend. & in.§.ius autem gẽtium in. stitu.de iure natu.gen.& ciui.Ange.in glo. & dictus titus se defen.et in d.§.ius autem. Bartol.Iaso.& Deci.in dicta l.vt vim.Bart. & Bald.in dicta l.j.C.vnde vi. & in l.data opera.C qui accusa.poss.Bart.& Floria.in dicta l.qui cum aliter.char.ij.Imol.in dicta clemen.j.Panormi.& Fely.in c.significasti. lo ij.de homici.& in d.c.sicut dignum.post glos.& in c.olim . de restitutione spoliato. Ioan.And.post Specu. in titulo de homici. Iser.in dicto c.si quis hominem.Marsil.plenissime in l.j.in princ. ix.limitatio.ff.de sicar.& in d.l.si quis percussorem.& in d.l.is qui aggressorem.& in l.j.§.cogniturum.& in.§.praeterea & in l.penul.ff.de quaesti. & in l. ij.C.de sicar.& in l.furem.ff.eo.& in l. j.C.de rap.virg.post Saly.ibi & in singula. c.incipi.occidens aggressorem & in singul. ccccccxxxviij.& in singul.cccccccxl.& in sing.cccccccxcij.& in prac.in.§.expedita.& in.§.aggredior.& in.§.quoniam.& in cons. iiij.& consi.xxv.& consi.xxxj.& consilio xxxiij.consi.lxxxj.& consi.cxxxvij.& cõ si.xij. cons.xiiij.consi.xviij.cõsi.xxj.consi. xlj.consi.xlviij.consil.l.consi.lij. consi.lxv. consi.lxviij consi.cxiiij.& in l.qui falsam. ff.de fals.Cepo.in consi.viij.consi.xxix.cõ si.xlj.consi.xliij.consi.xliiij.& consil.xlv. Alexan.in consi.cix.& consi.lxxvj.j.volu. & consi.ij.& consi.cxix.vij.volu.& consil. cxlj.ij.vol.& consil.xiiij.iij.volu.Corne.in consi.cvij.& consi.clxij.j.volumi.& consi. cxxxiiij.iij.vol. Areti.in consil.xxxiij.& in consil.lxxx.Pau.de Cast in consil.cxcj. incipien. in causa carceratorum , Ioan. de Ami. in consil.iiij. consil.xxiij. & consilio lxxvij.Curtius in consil.xx.iiij.colum. & iiij.quaestio.nouissime per Tho. Gramma. in vol.xxiiij.& in volu.xx.& plene in consil.xviij.& plenissime in consil.xxix. & in consi.lxj.& in consi.lvj.& consi.lxiij.& cõ si.lxviij.Mathe.in dicta consti.terminum vitae,& in consti.pacis cultum,& in decisi. ccvj.& in locis supra traditis , ex quorum omnium dictis primo vidẽdum erit quibus liceat defensio & quos licet defendere secundo cõtra quos liceat defensio & quibus nõ liceat. Tertio ex quibus causis liceat se defendere.Quarto de modo se defendendi Quinto de excessu in se defendendo.Sexto de aliquibus specialibus in defensionẽ.

27 † Circa primum licita est defensio pro tuitione proprij corporis, nam occidendo ad suam defensionem non punitur de homicidio nec tenetur aliqua poena,sed impune occidit, vt dicit d.constitutio.terminum vitae,ibi nullam calumniam substinere debebit , & in d.clemen.j.& in d.§ qui cum aliter ne dum dico poenam temporalem , sed nec etiam spiritualem.In tantum ꝙ si clericus in celebrãdo fuerit ab aliquo aggressus licet ei dimittere celebrationem & occidere deinde reddire ad altare & celebrationem perficere ita dixit Ioan.de Lig.in tracta.de duello, & refert & sequitur Panor. in c.clerici.lo j.de vita & honest.cleri.& in c.sicut dignum.de homic.& sequitur Soci. in repe.c.ad audientiam.xxxj.colum. vers. xxvij.de homi.& refur.& sequitur Marsi. in l.j.in prin.ff.de sica.& in d.§.qm.& in d. l.is qui aggressorem.& in alijs locis supra. & per Gandi.in rub.de homi.x.col. & per Caro.in consi.cxix.& Cald.in consi.xj.de treu.& pa.vbi an tunc incurrat irregularitatem.tex.& ibi traditur in d.clem.j.de homi.& per Deci.in d.l.vt vim . vbi etiam in foro conscientiae liceat occidere se defendẽdo & de regularitate per Nic.Pio.in d.tracta.irregul.xxxv.irreg.an sit occidendo irregularis,& declara,vt per Panor. vbi supra quo ad peccatum & irregularitatem si non potest fugere secus si potest & non fugit sed occidit nam efficitur irregularis & peccat plus dixit Cardin.in d.clemen.j.de poe.vij.q.& Marsi.in consi.iiij.ꝙ pro tuitione sui corporis etiam licet occidere Pontificem, & etiam Imperatorem,vt per Capi. in deci.sacri consi.cxxx.ij .col.multe ratio nes assignant in hoc quare occidens se defendendo non punitur. Et primo ex quo occisus videtur a seipso occidi , & non ab aggressore,vt per Panor.in dicto c.clerici. Bald.in l.fina.post princ.ff de rerum diuis. Mar.in d.l.j.ix.limi.& in d.l.is qui aggressorẽ.& in dicto consi.xxxj & consi.lxxxj. & consil.cxxvj.Secunda ratio ex quo defensio est inducta a natura & cuilibet competit etiam brutis vt in quit Cic.in j.lib.offi.ibi omni generi animantium a natura tributum est , vt se vitam corpusque teneantur infitus est enim a natura viuendi appetitus & quelibet species se conseruandi,

in esse proprio in tantum quod defensio nõ potest tolli a Principe & Papa vel statuto vt plene prosequitur Marsi.in d.l.j ix.limi.& in d.l.is qui aggressorem & in d.§.quoniã.
28 & in alijs locis supra. † In tantum quod etiã bannito licet occidere se defendendo ex quo cum defensio sit iure naturali & nõ positiuo ei non tollitur vt per Deci. post alios in d.l.vt vim. Tertio ratio ex quo occidẽs ad sui defensionem non dicitur committere maleficium ut per Bal.in d.l.data opera. ii ij.col.C.qui accus.pos. & Mar.vbi supra & vbi non est maleficium non est pœna.l. sancimus.C.de pœn. Quarto ratio ex quo occidens ad sui defensionẽ prouocatus vlciscitur cui tanq̃ prouocato est ignoscẽdũ vt dicit text. in l.cui cũ maior.§.si liberius. ff.de bon.lib.ibi ignoscendum est.n. ei qui prouocatus voluit se vlcisci.Mar.in d.consil.lxxxiij.& consi. cxxxvij. Quinta ratio quia difficillimum est iustum dolorem temperare l.si adulteriũ cum incestu §.imperatoris.ff.de adul.Mar.in d.cõs.83.et cõs.137.
29 facit consti.si maritus. † Secundo quero an sicut licita est defensio pro persona propria ita sit licita pro defensione rerum suarum vt occidendo nõ teneatur glo.& Bar. in d.l.vt vim tenent quod sic & in l.furem.ff. de sicar.& in l.1.C.vnde vi Bal. in.l.si vi allegatur tex.in l.iiij.§.lex xij.tabularum.ff. ad l.aquil.doc.in c.ij. & in c.significasti.de homi.Mtteslilla.in no.cxxxv.Mar.in cõs. iiij.Areti.cõs.lxxx.Cepo.cõs.xxix. Card. in d.cle.j.de homi. Ana.plene in c.ij. & in c.i.perfodiens.de homi.Ang.in gloss.& dictus titius circa princi. & plene arguit ad partes Ias.& post eum deci.in d.l.vi vim et Mar. in d.l.furem & in d.l.si vt proponas. & docto.in c. suscepimus. de homi, Fely.in d.c.ij de homi.Panor.& Ana.in c.suscepiũ de homi. & in c.clerici.lo ij.de vita & hone.cleri.glo.xxiij.q.in, summa. Fely.in c.si vero de sent.excommuni. doct.arguunt ad partes cum cautum non reperiatur & iura loquentia de defensione loquuntur de defensione personali maxime text. in d.cõsti. terminum vitæ,tamen iure ciuili concluditur excusari occidendo pro necessaria rerũ defensione sicut pro persona & maxime per d cõsti. pacis cultum & ibi per Math.
30 in vj.no. † Iure vero canonico secus cõcluditur & maxime in foro conscientię vt per Panor.& Ana.et Fely.in d.c.ij.& deci. in d.l.vi vim, Innoc. Ana.in d.c.ij.dicit etiã seruari in terris subiectis ecclesiæ in foro ciuili quod ibi reputat singulare Fely. nisi etiam immineat periculum vitæ & personę & rerũ insimul vt in d.c.ij.vbi ita põderat ibi Panor.& ita glo.in summa. xxiij.q. iij.nam tunc licita est defensio etiam in foro canoni. vt ibi & plene per Nico. Plo. in tra.irreg.xxxvij. irrego.post Ioan. and. in d.clem.1.in noue.& vide de furante rem & detento per clericũ si postea occidatur per iudicẽ an sit irregular s per dictum Nicol. plo.in d.tra.irreg.xxxij.seq. & seq. & ibidem de occidente latronem, vel detinente & clamante qui fuit captus & occisus, &
31 de occidente in captura latronem. † Cõmunem tamen cõclusionem legistarum extende, vt per Iaso.in d.l.vt vim. primo ẽt si defendat ex interuallo,secundum Barto. ibi per tex. in l.iij.§.cum igitur.ff de vi & vi arma.per Math.in dicta cõstitutione pacis cultum.in xx.nota.in septimo casu,vbi licet principi deiecto de nostra sua possessionem recuperare etiam per lapsum decẽ annorũ,& vide per eundem in vj.not. vbi dicit secus esse per illam constitu. quę permittit incontinenti, vt ibi,& vide per Bal. in l.si.C.de his qui.a nõ domino manu. vbi vsque an decem annos,et vide per Boni.in rub.de insul.& percuss.iij.col.ver.& prędicta vera,& p Gand.in rub.de defens. arco. fa.Bar.& Bal.in d.l.j.C.vnde vt, & Alexã. post Bar.in.l.si C.vti poss. Secundo extende in simplici detemptatore per text. in l. colonus.ff.de vi & vi arma.nam licet ei oc
32 cidere defendendo. † Tertio extende etiã si res fuerit iniuste possessa, nã licita est defensio,vt per gl.& doc.in l.j §.vim vi.ff de vi & vi arma.dic vt per Bar.in d.l.j.C.vnde vi.vj.q.vbi contrariũ sentit.Quarto extende si inferatur vis edificando, nam licet resistere vt l.si vitem.§.ad ianuam.ff.quod vi aut clam,l.de pupillo.§.meminisse.ff.de oper.no.nuuc.Quinto extende si inferatur vis turbatiua.l.iiij.§. cum generaliter.l.cũ fundũ.& l.j.§.vim.ff.de vi & vi arma.Bar. in l.j.§.hęc autem interdictio ij.col.ff.de iti
33 ne.actu pri. † Limita.j.vt locum habeat ista conclusio iure grauis præiudicij secus in re vili, nam tunc non est licita defensio occidendo,ita per Bal. in l.j.C.loca.& tex. in l.si ex plagis.§.tabernarius.ff.ad l.aql. Ang.in l.j.C.vnde vi.Alex.post Bar.in d.l. furem.& Mathes.in no.cxxxv.& ibi quod dicitur res modica,et vilis si ualuerit duobus
34 aureis Ang.instit.de act.§.j. † Limita secundo in fure diurno vel nocturno quẽ cognosco,nam cognoscendo non possum occidere,vt d.l.furem,secus tũ si non cognoscã

etiam in diurno, vel aliter non possem recuperare rem meam nisi occidā, nam possum, vt per Bal. in l. si vt allegas. C. de sica. etiam si fur se nō defendat, vt per Mar. ibi, immo ibi tenet contra Bar. & Ange. in d. l. furem. nam etiam si cognoscat, & testes nō habeat quia aliter non potest recuperare licet occi
35 dere vt ibi per eū. † Tertio limita in clericis & personis ecclesiasticis, nam tales nō possunt pro rebus suis tantum occidere, vt est tex. in c. suscepimus. de homi. & ibi not. Panor. iij. no. & ita glo. in sum. xxiij. q. iij. licet contrarium videatur Inno. in c. olim. de rest. spol. & Ang. in l. q̄m multa. C. ad l. iul. de vi publi. dicentes q̄ etiam clericis licet percutere pro defensione rerū, & vide Mathe. in d. constit. pacis cultum. vj. not. & Panor. in d. c. olim. super gl. & Card. in d. cle. j. xxiiij. q. de homi. & Felyn. in c. si vero. j. de sen. excom. & Flori. in l. scientiam. §. qui cum aliter. ff. ad l. aquil. & vide Fely. in c. suscepimus. de homic. si ex conseruatione rerum suarum sequatur homi. licet vitra propositum efficitur irregularis. † Et an fratribus & religiosis liceat defensio, & qualiter, dic vt per Card. in d. cle. j. xxj. q. vbi re
36 sistendo, & opponendo & non percutiēdo, & an clericus vibrando ensem liceat defendere per Card. ibidem. q. xxix. vltimo limita in foro conscientiæ vt per Bar. in d. l. j. C. vnde vi. antepen. col. ver. sed quid dicimus.
37 gl. in d. l. vt vim. Mar. in l. ij. C. de sica. † Et no. q̄ pro defensione rerum licitum est congregare amicos & possessionē in ea impune resistere, & occidere, vt per Par. in trac. sindi. char. x. versi. pone, & habetur in l. iij. §. j. ff. de vi & vi arma Bonif. & Gand. vbi supra. Marti. in sing. cccclvj. alleg. Bart. in l. deuotum. C. de metal. libr. xj. per illum text. & Ang. in d. gl. & dictus titius se defen. pen. col. Corse. in sing. in verbo defensio. ij. ver. Pau. de Ca. in l. refectionis. ff. com. prædio. Cepo. in trac. ser. vrb. prędio. c. xxiij. & per Bal. in d. l. j. C. vnde vi. antepen. col. versic. sed nunquid. vbi guerra. & v. col. versi. sed
38 pone. Mar. in l. j. j. no. C. de rap. vir. † Sed an pro defensione dignitatis, & officij liceat occidere vt quia officio, & dignitati fiat iniuria sicut pro persona & rebus Bal. in d. l. j. vlti. col. versi. sed nunquid si fiat iniuria dicit q̄ sic etiā ex interuallo per tex. in l. item apud labeonem. §. adijcitur. ff. de
39 iniur. † item an liceat pro honore & contumelia propulsande, & iniuria, vt si quis me iniurietur ego possim sibi aliam dicere iniuriam? dic vt per Spe. in ti. de accusa. ver. quid si vocaui te latronem. Ang. in glo. verba contumeliosa. Ias. in d. l. vt vim. vbi Deci. in fi. q̄ pro honore licet occidere. Math. in consti. varietates pœnarum. Bar. in l. quæ omnia. §. j. ff. de procur. Spec. in ti. de aduo. §. iam nunc. versic. hoc tū caueat. Bart. in l. item apud labeonē. § j. ff. de iniur. Moder. in l. turpia. ff. de leg. j. Alexā. & alij in l. si quis extraneus. in prin. ff. de acqui. hære. Gandi. in rub. de pœ. in fi. Pau. Alex. & Iaso. in l. fi. quod quisque iur. Alber. in tracta. statuto. q. xliij. vbi licet dicere tu mentiris etiā si non dicat saluo honore tuo. Bel. in pract. in gl. q̄ dictus titius. iiij. colū. Cano. j. c. cum te. vbi Panor. de re iudi. & ad plenum per Fely. in c. dilecti filij. v. col. de excep. vbi plend limi
40 ta vt per eū quem videas liminante. † Et quid si imminet periculum personæ non tū mortis an liceat se defendere dic q̄ sic, vt p
41 Cardi. in d. cle. j. xxiij. q de homi. † Tertio quæro, an sicut potest se ipsum defendere & occidere defendendo ita & filiū possit defendere occidendo. Bal. in d. l. j. vj. colum. versi. expedita est. glo. dicit q̄ sic, nam filius pars est viscerum patris & matris, & hoc siue sit filius legitimus, & naturalis, siue naturalis tantum, quia natura cōis est. l. hos accusare. §. fi. ff. de accus. nec ciuilis institutio potest naturā immutare nec cohartare naturales stimulos. l. micissimos. §. lutius. ff de excusat. in to. videmus enim animalia salutem filiorum tueri ex quadam naturali iustitia insita quæ hoc dictat omnibus animantibus & feris bestijs. idem Ang. in gl. dictus titius se defend. versi. quæro sicut potest, & ibi dicit siue sit in potestate patris siue non. Idē Gandi. in rub. de defen. arco. fa. Boni. in rubr quis potest alium de-
42 fendere. † Et de filio naturali per Bal. in l. cum acutissimi. C. de fideicom. et per Bar. Bal. & Ias. & Deci. in d. l. vt vim. ff. de iusti. & iu. in gl. & pro defensione filij. Angel. ibi allegat tex. in l. j. §. item diuus. ff. de sica. ibi sibi vel suis. & per Bald. in l. raptores. C. de epis. & cle. Saly. in l. j. C. de rap. virgi. Ana. in c. ij. de homi. Flor. in d. l. scientiam. §. qui cum aliter. ff. ad l. aquil. allegat tex. in l. sed si vnius. §. quod dictum. ff. de iniur. Inno. in c. si vero. de senten. excom. glos. in d. c. j. §. si
43 quis hominem. de pace tenen. † Quarto quæro quid econtra an filius teneatur patrem defendere dic q̄ sic, immo non defendendo puniri potest. l. viri m. ff. de patri. facti d. l. j. §. diuus. & ibi per Iacob. de Are. ita Bal. in d. l. j ij. q. & plus dixit in d. l. cū acutissi. mi. q̄ etiam si sit spurius tenetur patrē

naturalem defendere Alex.post Bar.in d.l. vt vim.vbi Iaf.Ang.in d.gl.& dictus titius. Ana.in d.c.ij.qui reassump.questi.Bal.in d. l.i.Bernar.post Ang. vbi supra allegat Bal. in viij. consi. incip. in causa veriente inter Christophorum,& dic vt per doct.in locis supra,& Ifer.in d.c.i,§.si quis hominem.& Dect.in d.l.vt vim. & in c.i.iiij. col.de off. delega.& Cardin.in d.clem.i.q.xxviij. extende etiam in clerico nam licet patrem defendere,& non peccat licet efficiatur irregularis, immo extraneum licet defendere, vt per Panor.in c.ij.de cleri.percus. & per
44 Felin c.si vero.lo j.de sen.excō. †Quinto quæro an frater possit fratrem defendere occidendo Gandi.in ti.de defen.areo.fa. in prin.dicit φ sic tam ratione affectionis,q̄ etiam quia tanquam socij omnium bonorū cōicare debent omnia mala,& bona Boni. in d.ti.quis potest ali.defen.versi.item si ad defensionem fratris & præced.ver.an licet defendere nepotes et auū & auiam et alios
45 ascendentes & descendentes. †Sed quid si frater credens fratrē aggressum fuisse occidit rixantem eum fratre an teneatur, dic vt per Bal.in d.l.j.pe.col.versi.quærit̄ vnus dicit mitius teneri, & ibi an alter frater rixans teneatur dicit φ non, vt per Bal.in l. data opera.C.qui accu.po.& per Mar.in l. si.ff.de sicca.& in prac.tn.§.constante.& in
46 l.j.C.de rap.vir. †Sexto quæro an licet defendere consanguineos & affines Gādi. vbi supra dicit aliquos tenere φ tunc demū si consanguinei sunt in societate & non alias eum cautum non reperiatur ideo iudicandum & dicēdum sicut de extraneo alij φ sic indistincte,& Boni.vbi supra. Ang.in d. gl.& dictus titius.φ sic Flo.in d.§.qui cū aliter.Saly.in d.l.j.C.de rap.virg.vbi dicit etiam non mandante consanguineo, licet Bar.in d.l.vt uim.requirat mandatū de quo ibi per Deci.gl.& Bar.in l.lex cornelia. in prin.ff.de iniur.& in d.l.vt vim.vbi Iaf.& Dect.& Bal.in d.l.raptores.glo.in d.§.si qs hominem. Saly.& Marsi.in d.l.j.C.de rap. virg.et per Ioan.de Arno.in dialo.cxxxix. Iaf.in l.j.C.de indi.vid.toi.Fely.in d.c.si vero.de sen.excom.dicit effici irregularē clericum non tñ esse excōicatum si ad defensionem cōsanguinei percutit aut occidit,& per gl.in d.cle.j.de homic.quæ loquitur in propria, & necessaria defensione non propinquorum filij patris, aut consanguineorum, nam occidendo efficitur irregularis, idem si pro defensione rerū, vt per Panor. in c.sicut dignum.post gl.de homi.xxiij.q. viij.in sum.& in c.suscepimus.de homi.& vide Cardi.in d.cle.j.xxvj.q.cum seq. vbi an & qñ se & suos,et bona defendendo occidens efficiatur irregularis,et in q.xxviij. & Iaf.in d.l.vt vim.Pau.Grill.in tracta. de pœn.omnifa.coi.x.q.iij.post Salyc.in d.l.j. C.de rap.virg.vbi φ licet defendere cōsanguineos in infinitum Inno.in d.c.si vero.& Tho.Gram.in consi.lx.Flo.in l.si seruus.in si.pe.col.ff.ad l.aquil.Mar.in d.l.j.in princ. xxiiij.limita.ff.de sica.vbi dicit occidendo non teneri,& de clerico defendente cōsanguineū an efficiat̄ irregularis per Nic.Plo. in tra.irreg.irreg.xxxiiij.et seq.sed quid si iniuriatus non percutiat clericū,sed capiat an incidat in excōicationem:dic vt per Inno.& alios in d.c.si vero.& in cap.olim.de
47 sen.excō. †Septimo quæro an licet marito defendere vxorem & econtra Bart. in d.l.j.iij.q.Ang.in d.glo.& dictus titius.Gandi.& Bonifa.vbi supra dicunt φ sic ex quo duo sunt in carne vna,& vnum corpus censetur xxxiiij.q.j.c.admonere.l.iij.ff.de libe.cau.alij tamen dicunt vxorem non posse defendere maritum quod tamen Bal.nō tenet sed contrarium, & tales vocat insensatos,& per Bar.& alios in d.l.vt vim. Sed an concubina amasium et econtra Bal.in dicta l.j.v.q.Ang.in d.gl.φ sic ex quo amici, & domestici,& quadam societate coniūcti, Et an sponsus sponsam dicit in vj.qō.φ sic ratione zeliamoris intensi, & de sponsa & vxore idem est iudicium l.oratio.ff.de spōsa.& vide Gādi.& Boni.vbi supra.& Ana. in d.cap.ij.& Floria. in d.§.qui cum aliter.
48 †Octauo quæro an licet socio socium defendere, dic φ sic tam socium cohabitationis vitæ.xxiij.q.iij.c.hac ratione φ etiā socium itineris cum cōis censeatur iniuria per tex.in l.itē apud.§.tenetur.ff.de iniur. ita Bart.in d.l.j.vj.q.Bonifac.vbi supra per Io.de Arn.in proble.lix.& l sing.xcvij.vbi φ tūc socius nō admittit̄ in testē Tho.Gr. in consi.xxxvj.Ang.in d.gl.& dictus titius. vbi idē in consortibus cū iniuria q̄ fit vni ex consortibus vī facta toti consortarie, vt per Bar.in l.cū scimus.ij.col.C.de agric.& cēsi.li.xij.Flo.in d.§.qui cū aliter.Corne.in consi.cvij.j.vol.& per Panor.in c.cum non ab homine.versi.& maxime de iudi.vbi si non adiuuat socium indicium est contra eū
49 de occulto socio. †Nono quæro an liceat amico defendere amicum Bal.in dicta l.vt vim.dicit φ sic & Floria.in d.§.qui cū aliter.Bart.in l.deuotum.C.de metal.li.xij. vbi etiam licet amico amicos congregare

ad suam defensionem, immo etiam plus inimico licet defendere inimicum, secundum Bal. in d.l. vi vim. & Floria. in d.§. qui cum aliter, per Marsi. in l.j. xj. char. iiij. col. vers. cu. secundo ex istis. C. de rap. virg. Ias. in l.s. C. de indi. vid. tol. Alexan. in consil. cx. vij. volu. Corne. in consil. cciiij. j. volu. Thom. Gram. in consil. lvj. Marsi. in consil. xvj. vbi an licet amicos congregare, & in d.l.j. C. de
50 rap. virgi. † Decimo an liceat virum incognitum defendere, dic vt per Pe. de Anchar. in c. dilecto. de senten. excommu. Ma-
51 the. in constitu. rapinas. vij. no. † Vndecimo an liceat domino seruum, vel ascriptitium, vel vassallum, vel libertum defendere, & abbati monachum & an econtra, dic vt per Bal. in d.l.j. vij. q. & Flori. in d.§. qui cum aliter. & Ang. in d. glo. & dictus titius. Gand. vbi supra, quod sic pro iure quod habet in his dominus vel abbas, & idem dicẽ in famulo conducto cum sit de familia dñi, & familiaris eius & econtra isti dominum qui familiaris tenetur iuuare dominum armis, & clamore, & quocũq; modo potest etiam cum sui corporis periculo. l.j. §. eodem autẽ tecto. ff. ad sille. l. cum dominus. eod. ti. Floria. in d.§. qui cum aliter. Alexan. post Bart.
52 in l.j. §. sed licet. ff. quod metus cau. † De vassallo autem quod in tm̃ tenetur dominũ defendere quod si non defendit amittit feudum etiam si non defendat imminente periculo vitæ suæ, vt per Ang. in l. ij. §. occisorum. ff. ad sille. Bal. in c.j. quib. mod. feud. amit. iiij. col. & per Capi. in decisi. sacri consi. cxxx. xiij. specia. quod intellige dũmodo fuit cõtra questus dominus, & non aliter vt ibi p Bald. & Ang. in l. excipiuntur. ff. ad sille. & vide per Bal. in c.j. in fi. de prohi. alie. feud. per Fede. in c.j. §. fi. post gl. hic fini. lex corra. Alexã. in l. frater a fratre. ff. de condi. indebi. Are. in l. quidam cum. iiij. colum. ff. de verbo. oblig. & per Bal. in d.c.j. quib. mod.
53 feud. amit. † Et an debeat vassallus præferre ita suam vitæ domini per Bal. in d.c.j. quib. mod. feud. amit. & in c. ij. si de feu. siue cul. amit. & per Iser. in d.§. si quis hominẽ. & per doct. in l. ij. §. hoc autem. ff. ad sille. & ne dum si ipsum dominũ non iuuauerit priuatur, sed etiam si patrẽ domini sui, vt per Ang. in l. ij. §. si pater. ff. ad sille. & dixit Bal. in l. ij. C. de infan. expo. quod si vassallus nõ iuuat dominum, & defendit insultatum ab inimicis suis priuatur omni gratia, & licet teneatur eius dominum, et eius filium et patrem defendere non tamen tenetur defendere dominum domini sui. §. si quis a libe-ris. ff. de libe. agno. & ibi per doctor. & per Bal. in c.j. prima colum. quibus mod. feud. amit. nisi dominus mandasset, nam tunc tenetur, vt per Bald. in c. ad hæc. viij. colum. de pace iuramen. firman. & in cap. fin. si de feud. fuer. controuer. inter domi. & vassall. & limita & intellige in casibus expressis in vsibus feudorum vel ex pacto vel consuetudine loci, vt per Innocen. in c. sicut. lo si. in glo. iniuste. de iureiuran. & Bal. in margari. in verbo vassallus. Oldrad. in consilio ccxxxiiij. Item intellige dummodo sciat iminere periculum domino vel ei ab eo denuncietur, vt per Bald. in c. licet. in fin. ver. & no. secundum Iacob. si de feu. fue. contro
54 uer. inter domi. & agna. † Item limita in domino rebelli bannito, vel excommunicato, vt per Bal. in c.j. iiij. col. hic fini. lex corra. & in c.j. §. fina. per quos fiat inuesti. Ioannes Andre. in c. veritatis. de iureiuran. & in c. pia. de excep. in vj. Floria. in l. vsufructus, in prin. ff. de vsuf. si. Felyn. in c. inter alia. de
55 sent. excommu. † Item limita nisi in bello notorie iniusto quod tempera nisi ad necessariam eius defensionem, vt per Bald. in c.j. ij. col. ver. no. ergo. cum quæritur. hic si. lex corr. & in c.j. ij. col. post glo. quib. mod. feud. amit. Bartol. in d.l. si quis in graui. §. si maritus. ff. ad sille. Ang. in l. excusantur. §. si quis. ff. ad sille. & per Capi. in decisio. sacri consil. clxij. & ibi quid si exiat dubium an bellum sit iustum vel iniustum & ibi an cõtra alium dominum & in decisi. clxviij. cui
56 ex duobus dominis. † Item limita nisi nõ vassallus defendat dominum, nam non defendens non priuatur parte sua, vt per Bal. in dicto c.j. v. colum. vers. quid si sunt duo. quibus mod. feud. amit. & in c.j. §. præterea ducatus. penul. col. versi. pone communes.
57 de prohib. feu. alie. per Feder. † Item limita nisi contra seipsum, nam non tenetur ipsum defendere vt per Alex. in d.l. frater a fratre. & in l. si mãcipia. §. si scienter post Bart. ff. de pigno. & Areti. in d.l. quidam. ff. de verbo. oblig. & Bald. in c. in fi. de prohib. aliena. per Fede. & in c.j. §. fi. post glo. ver. quæritur gl. hic fini. lex corr. & in l. inquisitio. C. de solu. vbi dicit non teneri accommodari turrim in guerra contra seipsum plene per Alex. in d.l. frater a fratre, & ibi nec contra filium eius nec contra vxorem vel consanguineos tenetur defendere dominum, nisi in inuestitura iurasset seruire domino contra omnem personam mundi excepto seipso, & ibi per Alexandrum an contra patriam suam, & communitatem

& an contra papam, & regem, & vide aliquid per Marsi.in l.j.§.in auditum.ff.de fiscar.& Fely.in c.afferte.ij no.de præsump.
58 † Item limita nisi vassallus fuisset inhabilis, ut per Bal.in d.c.i.uj.col.ver.tertio queritur,quib.mod.feud.amitt,ubi saltim acclamationibus tenetur defendere, & vide Tho. Gramma.in cōsil.domini Ioannis Baptis.de Abenauolo, & vide per Mathe.in decisio. cclxv.in materia uassalli erga dominum ad quid teneatur,& econtra & vide Tho.Gr. in vo.x.& ibi si duos habet dominos quem tenetur defendere & vide Math.in consti, si vassallus a domino.& in constitu.in locis demanij ubi de defensione domini in vas-
59 sallos. †Et si dominus non defendit vassallum,sed potius ei facit violentiam qualiter puniatur,vt per Mathe.in consti.audito, in fi.immo dominus tenetur defendere uassallum etiam iniuste, vt per Mathe.in prohe.consti.§.nos itaq;.in vj.no.Bal.in c.j.§. si iudex.de pace tenen. & si grauatur a domino in angarijs potest implorare officium iudicis contra eum,vt per Capi.in decis.sa.
60 consi.cxviij. † Duodecimo an teneatur ciuitas & homines ciuitatis defendere officialem patientem violentiam,aut iniuriam vt teneatur non defendendo,dic q sic,vt per Capi.in decisi.sa.consi.cxxx.xiij.speci.ver si.& prædicta faciunt & ibidem q ratione patrie dominice potestatis,& iurisdictionis tenentur defendere post And.in c.j.§.si autem omnibus.in addi,incip.item,si velim.j. col.de pace tenen.& per Capi.in deci.sac. cōsi.cxlix.q astantes & ciues tenentur de-
61 fendere officialem alias tenentur. †Tertiodecimo an liceat & teneatur defendere clericum q sic glo.& Innoc.in c.quante,de senten.excommu.Flori.in l.lege.§.quoties. ff.ad l.aquil.xc.distin.c.præcipimus.c.nulli.& seq.in.q.j.vbi nō dicitur sacerdos,; sed scismaticus qui clericum non defendit cum potest non tñ est excōicatus qui clericum non defendit,vt per glos.in d.c.quante.peccat tamen si non defendit cum potest.xxiij. q.iij.c.non inferenda.& c.si,seu c.vero.Ias.
62 in d.l.vt vim. †Quartodecimo an liceat defendere quemcunq; alium extraneum et ignotum Bal.in d.l.j.viij.q.& Bar.& alij in d.l.vt vim.& Ang.in d.glo.& dictus ibi. glo.Fely.& alij in d.c.quante.& doc.in l.j. §.sed licet.ff.quod metus cau.Bar.in l.si in seruitute.ff.de fur.in fin.Flo.in d.§.qui cum aliter.Inno.& alij in c.si vero. de sen.excō. Bal.in l.raptores,C.de episc.& cler.& in c. si,vlti,col,de re iudica,& in marg.in verbo defensio.Ias.& Deci.in d.l.vt uim.Ias.alleg. text.in d.c.dilecto.de senten.excom.in vj. cui respōdet ibi Deci.nō loqui q licet occidere,& per Deci.in c.j.de offi.deleg.iiij.colum.ij.in reg.culpa caret,de reg.iur.ff.quod tamen intellige præcedente acclamatione succurrite,vt per Bart.& Ias.in d.l.vt vim. & Bal.in d.l.j.& Ang.in d.gl.Item intellige si fiat incōtinenti antequam procedatur ad extraneos actus,vt in d.l.j.et in l.iiij.§.cum igitur.ff.de vi & vi arma.& ibi per Bart.&
63 alios. †Sed an teneatur defendere,& nō defendendo teneatur de hoc fuit dictum supra in materia auxilij.Bart.& Ias.& Deci. in d.l.vt vim.Bald.in d.l.j.viij q.& in d.l. vt vim.Panormi.Felyn.in d.c.quante.& in c.si cut dignum.de homi.glo.& Deci.plene & late in d.reg culpa caret,Bart.& post eū Alex.in l.metum.§.sed licet.ff.quod metus cau.Anch.in c.dilecto.de sen.excom.in vj. Alexā.post Bartol.in l.j.§.si in eo.ff.ad sille. Bar.& Mar.in l.vtrum,ff de parri.Saly.& Mar.in l.j.C.de rap.vir.Fely.in c.j.de offi. deleg.vbi & etiam in d.c.quante,distinguit inter ius ciuile,& ius canonicum iure ciuili non tenetur regulariter,vt puniatur aliqua pœna si non facit d.l.metum.§.sed licet.& glo.in d.l.culpa caret.& ideo dicit Ias.post Bal.in d.l.vt vim.q si scio præparari vi qs occidatur non punior si non reuelaui pecco tñ non reuelando, limita vt per Deci.in d.l.culpa caret,& Marsi.in sing.ciiij.& per Fely.in c.petrus.de homi.& in c.j.de offic. deleg.vbi an teneatur clericus reuelare ꝓditionem,& tractatum,& si reuelando mortuus fuerit proditor an sit irregularis per Panor.in d.c.petrus.& in c.j.de resti spoli, fallit in domino qui tenetur subditū defendere,& econtra subditus,& vassallus dñm, vt per Math.in supradicta decisi glo.in d.l. culpæ caret.Bar.in d.l.vtrum,Pau.de Cast. in d.l.fin.C.de his quib.vt indig.& in c.de forma.xxij.q.v.& supra fuit dictum,idem fallit in subdito contra Principem,& in ciue contra patriam,nam tenentur eos defendere alias incidit in crimen læsæ maie.Bar. in d.l.vtrum.& in l.j.§.fi.ff.de iusti.& iure. vbi de patria Ang.in gl.che hai tradi.la tua patria Boni.vbi supra.Fely.in d.c.j Panor. in d.c.j.de resti.spol.penul.col,vbi q clericus tenetur reuelare proditionem regis & patriæ,& ampliat in patre spirituali cōpatre,& parrochiano.Fallit etiam in atrocioribus delictis,nam tenetur obuiare si potest alias punitur,vt per Bal.in c.j.de offi delega.Bar.in d.l.utrum,& in extrauagan.quoniam

niam qui sint rebel.in ver.totius fidelitatis. Item fallit in muliere patiente violentiam, & acclamante.nam audientes,& vicini tenentur succurrere alias puniuntur & in cõsti.reg. quicunq; mulierem acclamantẽ & ibi traditur per Math. quando & quomodo locum habeat & supra dictũ fuit in materia au xilij.Item fallit in seruo & liberto vt d.l.j.§.si in eo & in l.pen.in fi.ff. ad sille. in quibus tenentur defendere patronũ &
64 no.in d.consti.quicunq;. †Item fallit in officiali nam si videt aliquem interfici & insultari debet obuiare & si non obuiat punitur vt per Bal.in l.illicitas.§.veritas.ff.de offi.præsi. Bal.in l.nullus.C.de sum.tri.ver. item not. contra potestatem & in l.j.§.qui ex.ff.de offi.præfe.vrb. & in l. si seruus.C. de noxa.Par.in tra.sind.verbo negligentia versi.qualiter & in verbo resistentia Mar. in consi.cxxvj.Tempera autẽ & declara in casibus in quibus tenetur quis defendere habere locũ quando commode potest obuiare & sine periculo vitæ sue, vt per Bal. in l.j.iij.col.C.de ser fugi.& per Fely.in d. c.j.de offi.deleg.in duplici loco allegat dictũ hostien.in c.sojet de sent. excõi. & per Fely.in d.c,quante,& per Deci. in d.l. culpa caret & in d.l.vt vim ver. successiue & in c.j.de offi.deleg.Bal.in c.ij.de vita & hone.cler.Limita etiam nisi quis habuisset pecuniam pro ipso defendendo nam tunc tenetur defendere propter locationẽ operarum d.l. metum.§.sed licet Deci. in d.l.vt
65 vim. †Sed an in casu quo licet defendere possit armis defendere ex quo armorum vsus prohibitus est maxime in reg.per cõsti.intentionis nostre,Mathe. in d.cõsti.quicunq; in j.no.dicit ꝙ sic nam si licet vnum licet id sine quo illud expediri non potest l. ij.ff.de iurif.om.iud.& vide per Deci.in l. non videtur.ff.de reg.iur.vbi limita in principe nam promittendo tenetur armis defendere & per Anch.in consi.lxxxvij.Ias.in l. stipulatio ista.ff.de ver.obli.Alex. in consi. cxv.iij. volu.vbi.de defensione castri. Bar. in prima consti.C. dicit ꝙ potest vti armis allegat tex.& glo.in l.desertorem.§.fi.ff.de re milita.vide per Ang.in d.glo.& dictus titius pen.col.versi. quid autem si quis promiserit & per Ancha. in consi.lxxij.& per Pau.in consi.cxxvj.in prima impressione.
66 †Sed quid si quis promisit defendere & defendens passus exitit interesse & damnũ an teneatur defensus ad damna?dic ꝙ sic vt per Barto.in l.qũ multa in fi.C.ad l. iul.de vi pub.no.quia de hoc alias fui interroga-
67 tus. †Iure vero canonico licet videantur teneri alias puniuntur vt in d.c.quante & in c.dilecto.& in d.c. sicut dignum tamẽ doct.in d.c.quante vbi Anto.& Felyn.in d. c.j.de offi.deleg.& Ias.in d.l.vt vim dicunt teneri in foro conscientie non tamẽ puniri & per Bald.in d.l.j.viij.q.Deci.tamen in d. l.culpa caret dicit teneri etiam in foro contentio.Fallit vt per Felyn. in d.c.quante & in d.c.j. nisi dolose deliquisset obuiare & defendere cum posset nam tũc puniturs ed mitius vt ibi per glo.& Fely. in d.c.j. & in d. c. quante & in c.ij. de consuetu. An autẽ in dubio dolus præsumatur si non obuiat: dic vt per Panor.& Felyn. in d.c.quante & in d.c.j. Fallit secundo in prælato nam punitur nõ obuiando vt per glo.in d.c.j. & in c. ea quæ de offi. Anch.& in c.clericis de immunitate ecclesia.& per Fely.in d.c.primo vbi querit etiam an per negligentiam prelatus deponi possit de quo per Geminia.in cap.grandis de supplen. negligen. prælato. Tertio fallit in eo qui non obuiat erranti in fide vt in cap.ij.vbi glo.& docto.de hære.& per Fely.in d.cap.quante in fin.Quarto fallit nisi dũ alius vellet obuiare & prohibere prohibeat: & retrahat a defendendo nam tunc punitur vt per Nico. Plo. in dicto tracta.irregu.regu.xx.& reg.xxj.vbi de hac materia,& vide in materia doct. allegato per Fely.in dicto capitulo quante & quando quis teneatur defendere & obuiare & per Deci. in d.l.culpa caret & p Bar. in l. prima §.occisorum.ff. ad silen.& per Specu.in titu.de dispensatione.§.iuxta versicu.quid si potui Pau.de Cast. Alex.& Ias. in l.fin.C.de his quibus vt indig. & Panor. in c.quibusdam de pen. post Archi.in c.ne-
68 gligere. ij.q.vij. †An autem si quis non defendat clericum patientem violentiam saltim acclamando incidit in canonem si quis suadente dic vt per Panor.In d.c.sicut dignum & Iaso.in d.l.vt vim Y ser. & Mathe.in d.consti.quicunq;.in fin. & d.c.j.§.si quis hominem de pa. ten.& docto.in d.cap. quante & in d.c.j.& in c.dilecto de senten.
69 excom.in vj. †Et not. ꝙ pro prædictis personis quas licet defendere licet etiam in regno imponere defensam quando timet offendi in bonis aut persona iuxta consti. reg.iuris gentium. nam sicut dictas personas licet defendere ita etiã pro eis licet defensam imponere vt per And. & post eum per Mathe. ibi in vij.& viij.not.vbi ponit personas que possunt vt pro alijs defensam imponere & de materia defense vide ibi

per Math. ne materias transplantemus.
70 †Circa secundum quibus & cōtra quos li cita sit defensio & quibus non liceat dic ꝙ omnibus licet se defendere ēt animalibus & brutis l.j.§.sed cum arietes.ff.si quadr. pau.fe.di.§.quod vero.insti.de iure na.gen. & ciui. Tullius.i.offi.omni generi animā tium a natura tributum est vt se.quod tamē intelligunt docto. in d.l. vt vim procedere concurrente violentia licet brutis se defendere non aliter vt per glo.& ibi Bar.& Ias. in d.l.vt vim,limita primo in bannito nam licet Bal.in d.l.j.pen.col.ver.quid de bannito.C.vnde vi. tenet ꝙ licet bānito impune se defendere & hanc dicat æquam opinionē idē tenet in d.l.vt vim.& Cardi.in d.cle. j.in xxxij.q.Bar.tamen in d.l.vt vim. tenet contrarium ꝙ non potest se defendere & si occidat se defendendo punitur ex quo vbi licita est offensio reprobata est defensio.& idem arguendo pro & cōtra cōcludit eum aliquali distinctione.Nellus in tract.banni. secunda par.ij.tēpo.q.xlix.& j.par.j.temp. q.iij.& per Iaso. & Deci. in d.l. vt vim & Mar. in pra.in.§.aggredior ver. quero modo vlterius statuto caueur. & in dictis locis an per statutum possit tolli bannito defensio & per Bar.in l.mulier.ff.solu. matri. & in l.facultas.C.de iure fisci lib. x. & per Bar.in l.omnes.C.si contra ius vel vtilitatē publicā. & in d.l. vt vim & per Nell.ij. temp.q.j.& ibi an valeat tale statutum ei subdit Nel.in d.q.xlix.ꝙ bannitus occidēs ad defensionem punitur directa legis cornelię & de dolo cum ciebat se non posse defendere Pau.de Cast.in d.l.vt vim authoritate Ioannis de lignano in tra.de bello ver. lxxxviij.& ver.si.seq.distinguit aut statutū dicit bannitum posse offendi & tunc non est licita defensio bannito ex quo vbi offensio permittitur reprobatur defensio,aut dictat occidēs bannitū non puniatur, & tunc licet se defendere ex quo non est permissa offensio sed est impunita. legit.d.l. vt vim in l.j.§.ius gentiū.ff.de iusti.& iure.& in cō si.xcij.vide Fely.in cap.delicti filij.iiij.col. ver.sed not.de excep.& Cardi.in dicta cle. j.de homicidio.xxxij.q. & Flo. in l.j.§.sed cū arietes.ff. si qua.pau.fe.di. quæ oīa sunt notāda pro forisiudicato in regno ex quo dictat consti.reg.pœnā eorum ꝙ forisiudicatus reputetur hostis publicus & ab omnibus offendi & occidi potest an sibi licita sit defensio ꝙ ex prædictis non licet se defendere maxime stante distinctione Pau. vbi supr.a ex quo offensio permittitur ex consequenti defensio denegatur quod tamen intellige quando contra non forisiudicatum se defendit secus tamen ad consecutionē premij de qua in d.consti.pœnā eorū.nam etiā si se defendendo occidit forisiudicatum consequitur premiū vt sit liber a forisiudicatione & banno ita per Math.in d.cōsti.iij.nor. ver.quid autē si forisiudicatus allegat Alex. post Bart.in l.iij.§.virum.ff.ad sili. vbi per Roma.facit dictū Angel.in glo. fama pub. xiij.q. vbi si casu aut fortuna cœpit male-
71 factorem consequitur præmium. †Secūdo limita in filio cōtra patrem & in seruo contra dominū nā si pater aut dominus verberet filium aut seruum filius aut seruus retistat licet patri occidere filiū impune & domino seruum per supradictam rationē glo. in d.l.vt vim.nam ex quo licita est offensio patri in personam filij & domino in personam serui non est licita defensio cōtra eos ideo pater & dominus possunt occidere ita per Mar.in pra.in.§.aggredior ver. quero modo vlterius,ver.& ex prædictis allegat tenere.Barto.in d.l.vt vim quod tamen ibi non dicit Bar.sed bene ꝙ non licet filio se defendere aduersus patrem verberantem non tamen dicit ꝙ si pater occidat non teneatur,immo Fely.in d.c.dilecti sentit contrarium in casu quo pater aut dominus nō verberaret animo corrigēdi sed potius occidendi nā filio licet resistere vt ibi in ver. sed not. ibi ad illud de filio & vide Floria. in dicto.§.qui cum aliter.Et extende prædicta ꝙ non licet resistere vbi verberatur quis ab eo cui reuerentia debetur vt idem sit in matre verberante idem in magistro idem,in prælato subditum & in abbate monachum,& in marito vxorem & in alijs,vt per Deci.in d.l.vt vim in j.glo.& Marti. in d.§.aggredior quod intellige dūmodo non excedant iste personæ in corrigendo alias
72 tenētur de excessu vt ibi per Deci. †Idē in barone nā licet modice verberare vassallum vt per Mathe.in consti vt dignitatum in fi.nec tūc licet vassallo se defendere con
73 tra dominum. †Tertio limita in officiali nā non licet aduersus officialē exequentē resistere & se defendere immo si officialis resistentē occidat nō tenetur lege si seruus & ibi no.Bar.C.de his qui ad eccle. cōfug. & in l.fin.C.qñ lice. sine iudi.vin. Yser. in constitu.terminū vitę circa prin.& Mat.in constitu.pacis cultū vj.no.& in cōstitutione clementię.iiij.q.Catal.in tract. findi.sub nu.clxxij.Bal.in l.si.C.de crim.repe. in fin. Impl.in l.ex cōsensu.§.si.pen.col. ff. de ap.

pel.Fely.in c.iuramentū de homici. Bal.in
l.ex patrono.C. ne fili. pro pa. & in l.j.C.
vnde vi pe.col.ver. ſed quid ſi famulus &
in l.nec amorē.ff.quod me.ca.Bald.Ang.&
alij in d.l.vt vim Bar.in l.quemadmodum.
.§.fi.ff.ad ſille.Albe.in tra.ſtatu.iiij. par.q.
xxxvj.Flo.in l.ſeruus vlt.col.ff.ad l.aquil.
Ang.in l.apud labeonē.§.ſi quis virginem.
ff.de iniur.Ang.in glo.fama.pub.j.q.in ma-
teria capture & ibi per Auguſt poſt eū per
Bal.in conſi.cv.j.vol.Pau.in cōſi.cxxxiiij.
Mar.in l.j.in princi. xiiij.limitatione.ff. de
ſica.& in pra.in.§.diligēter.xv.car.iiij.col.
ver.& hac ratione motus Par.in tra. ſindi.
in verbo reſiſtentia per totum Fulg.& Flo.
in d.l.ſeruus & Flo.in l.quemadmodum.§.
magiſtratus.ff.ad l.aquil. Saly. in l.ij.C.de
his qui latro.occul.Quod limita ſi iuſte fa-
cit alias ſecus ſi iniuſte nam reſiſtentem nō
poteſt impune occidere vt per Mar.in d.§.
diligenter & in d.l.j.iiij.limi.& in l. prohi-
bitū no.vbi Bar.C.de iure fiſ.lib. x. & in l.
pe.C.de exa.& exa.lib.xij.Innoc.in c.cum
olim.de priuil.& in c.ſi qn̄ de offic.delega.
Bal.in l.additos.C.de epiſ.aud. per Marti.
74 in ſing.cxxxvij. † Faciūt nā licet eximēs
aliquē de manibus familiæ condemnatum
vel in carcere exiſtentē tenetur pœna capi
tis & crimine læſæ maie.l. cuiuſq; vbi Bar.
ff.ad l.iul.maie.& in d.l.additos & p Mar.
in ſing.cclxxiij.& in l.j.in prin.ff. de qō.&
in d.l.j.ff.de ſicar.& in rub.ff.de fideiu. iiij.
car.ver.itē adde aliū caſum doc. in l.j.in.§.
ſed eximēdi.ff.ne quis eū qui.Ang.in d.glo.
fama pub.& ibi Augu. in j.q.de captura &
Par.in verbo familiarius ver.rectores.tñ il-
lud ꝓcedit qn̄ iuſte fuit cōdemnatus ſecus
ſi iniuſte nā tunc impune a manibus fami-
liæ pōt eximi vt per Marſi.in d.l.j.in prin.
vj.colū.& ſeq.ff.de qō.& in d.l.j.xiiij.limi.
ff.de ſic.faciunt dicta per Alber.in d.l.addi-
tos.vbi clerici poſſunt condemnatū iniuſte
eximere impune.allegat Archi.in c.cū hō.
xxiij.q.v.& gl.in c.nō inferēda.xxiij.q.iij.
75 †Limita ſecundo ſi hoc in mandatis ha-
buerit non aliter,nam tunc ſi non habuerit
in mādatis punitur l. ita vulneratus.ff. ad l.
aquil.ver.ſi quis igitur facit l.non eſt ſingu
laris.ff.de reg.iur.ita Ang.in d.glo.fama pu
bli.j.q.in materia capture allegat Bal.in d.
l.additos vbi ſimiles ducens cōdemnatum
ad ſupplicū timet ab eo auferri non poteſt
occidere niſi habuerit in mādatis & Marſi.
in d.l.j.in prin.iij.col.ff.de ſica.Math. in cō
ſi.terminū vitę.xxij.fall. obſtat tñ huic li-
mitationi quod ſupra fuit dictum in manda
tario quod mandatū ſuperioris non excuſat
in atrocioribus.per l.liber homo.vbi tradi
tur.ff.ad l.aquil.per quod Ang.in d.glo.fa-
ma pub.tenet ēt tūc mandatū non excuſare
volenti capere reſpondet ad doctr.Bald.in
d.l.additos.habere locū in condemnato in
quo delictū per ſniam effectū eſt notorium
quod tamen non eſt in ſupradicta limitatio
ne.Innuit ergo vbicūq; delictum fuiſſet fla-
grans aut notoriū ꝙ tunc reſiſtentē licet oc-
cidere arg.doctrine Bal.in d.l.additos. non
obſtat d.l.ſi ſeruus.C.de his qui ad eccleſ.
confu.nam intelligitur quando quis vtitur
iure proprio priuato nam ibi domino licet
ſeruum reſiſtentē occidere ſecus tñ ſi vta-
tur publico.nā licet vt in l.fi. vbi per doc.
C.de maleſi.& mathe.ſed ibi non loquitur
de reſiſtente.Temperat tamen Ang.in d.gl.
niſi eſſet talis qui impune poſſet occidi vt
baunetus vigore ſtatuti nā tunc impune re-
ſiſtentem poſſet occidere vt in l.fi.C.quan-
do lice vni ſine.iud.vin.ita Flor.in d.l.ſer-
uus in prin.ff.ad l.aquil.præter iſtū caſum
& alium de quo in d. l. ſi ſeruus.C. de his q
ad eccl.confu.concludit non licere impune
reſiſtentem occidere tamen vt per docto.in
locis ſupra quod ſiue habeat in mādatis ſi-
ue non ſi malefactor reſiſtat & non permit-
tat ſe capi & aliter commode cappi non po
teſt niſi occidatur ſi occidat familia excu-
ſatur ſi incontinēti & cum moderamine fa-
ciat ſentit And.in cōſti.pœnā eorū in verſi.
hoſtis publicus vbi in foriudicato licet oc-
cidere ſi vult captēs.i alijs criminoſis ſi pōt
aliter caprre nō licet occidere prr l. ſed &
ſi quecūq; in princi.ff.ad l.aquil.idem dicit
Mat.in cōſti.clemētię.iij.no.iiij.q.in bānito
ſimplici & nō foriudicato ꝙ ſi pōt capere
nō debet occidere & ſi exceſsit familia te-
neť de exceſſu ſi malefactor reſiſtat,& non
de toto ſicut in priuato vt dr̄,& per Par.in
verbo familiaris in prin.& in verbo reſiſtē
76 ti vbi ita intelligit & limitat. †Trrtio li-
mita niſi capiať pro debito ciuili & nō pro
malrficio nā tūc ſi occidit,aut vulneret te-
neť de occiſo & vulnerato vt p Bal.in auc.
& omnino.verſi.venio ad miniſtros. C. re
vxor ꝓ mari.& ꝓ Aug.poſt Ang.in d gl.fa-
77 ma publ. †Limita quarto vt per Ang. in
d.l.itē apud labeonē.§.ſi qs virginem.ff.de
iniur.ſi reſiſtens cognoſceret ēt familiā po-
teſtatis per ſigna nā tunc nō liceret reſiſte-
re ſecus ſi ignoraret vt quia ſigna.nō duce
ret nā tūc licet reſiſtere,& familia tunc nō
poſſet eū licite reſiſtentē occidere ita etiam
limitat Aug.poſt Ang.in d.glo.fama pubii.

Tempera hoc tamē dūmodo fuerit in suppina ignorātia sed habuerit iustam causam non cognoscendi alias non liceret resistere vt in cap.j. vbi Bal.post gl.quibus mo. feu. am.vbi si ignoranter offendet vassallus dominum non perdit feudum,idem si ignorāter concubuit cum vxore domini sui nisi fuerit in crassa, & suppina ignorātia & vide alia limita de cognoscente monialem quam nesciebat esse monialem & de percutiente clericum nisi esset in suppina ignorantia,vt per Bar.& post eum Alexand.in dicto.§.sed virgines.doct.& Felyn. in capi. in audientia de sen.excommuni.& in capitulo si vero.lo secundo eodem titu. & vide tradita in l. si quis ignorans.ff.loca. & per Marsil.in l. qui ignorans.ff. de fals. in l.qui falsam eodem & in rubri.eo.& in l.prima. C.de rap.vir g. & in l. nihil interest & in l. iij.ff de sicar.& in rubrica.ff. de fideiuss.& de familia potestatis Par. in tracta.sindi.in verbo familiaris ibi si aliquis percutiat familiam & versicu. quia supra pluries & in verbo nuntius ibi nisi portet signum nuntius potest ei resisti per l. stigmata.C.de fabricem, nisi sciret illum esse nuntiū vt ibi.

78 †De officiali vero seu iudice an contra eum liceat defendere & resistere & quādo dic vt per docto. in locis supra & in d.l.vt vim & Par.in d.versi.resistentia,& Flor.in d.l. quemadmodum.§.fina.ff.ad l. aquil. & Bald.in dicta l. prima.C.vnde vi.per Bald. in dicta l.addiios.& in l. ab executione.C. quo.appe.non rect.Lucas de pen.in l.prohibitum.C.de iure fisci libr.decimo.& in l. contra.C.de exa.& exe.Math.in constitu. disputare.Panor.& alij & per Felyn.plene in cap.si quando. de offic. delega.vbi facit reg. & fallen. & ibidem per Deci. & per Mathe.in constitu.pacis cultum.vj.not.versicu.item quero contra familiam.Oldra.in consil.lxxix.Alexand.in consi.cxlij.ij.volumi.Deci.in dicta l. vt vim & in d. capi.si quando reassumit per conclusiones dicta Panormi.in dicto capitu.si quando Paul.de Cast.in consilio cxcix.ex quorum dictis maxime Panormi.Felyn.& Deci. & Pari.vbi supra reassume conclusionem quod regulariter non licet officiali & iudici resisti d.c.si quando & ca.qui resistit xj.q.iij.l.additos. C.de episco.audien.Alexan.in l.sed eximē di.§.item si quis.ff.ne quis eum qui Rom.in l.j.x.colum.ff.de iudi.Dyn.in reg.eum quis de regu.iur.in vj.Car.in c.ex literis de rescrip.& in clemen.ij.§.cetérum de re iudi. vbi traditur & Ang.in.§.pœnales.xiij. col. insti.de actio.Ioan.de Pla. in l. deuotum.C. de metall.lib.xij.Cardi.in clemen.j.§.j.de foro compe.Ancha.in c. dilecto de sent.excommuni.in vj.in dubio enim semper præsumitur pro iudice q licite fecerit & recte Bar.in l.iniuriarum.§.is qui &.§.que. iure. ff.de iniur.Pari.in verbo captura ver.an si potestas c.bone memoriæ de electio. nota. in c.præsentia de renuntia.Bald.in l. sancimus.C.de iud.& in l.generaliter.C.de epis. & cle.Part.in verbo iudex lo primo versi. xiiij.dist.in d.l. vt vim. & vbi supra limita tamen quatuor modis vt per Fely.in d.c. si quando & Deci. & Iaso. in d.l.vt vim & Mathe.in consili.pacis cultum. Et primo limita nisi quando extraiudicialiter & de facto fuisset processum nam tunc præsumeretur vt priuatus facere & tunc licet ei resisti vt priuato vt not.per glo.& Deci.in l. non videtur.ff.de regu.iur.§.qui iussu d.l.prohibitum.C.de iure fis.Bar.in extraua.quoniā qui sint reb.in ver. rebellando in prin. vbi resistens officiali exequenti extra officium non incidit in crimen læsæ maie.Tho.Gra. in consi.lj.Bal.in l.ab executione pen. col. C.quor.appe.non reci.facit dictum Panor. in c.delictis lo primo de rescrip.& quod dicit Bald. in l. si quis in tantam.C. vnde vi.

79 †Et vide etiam tradita per Yser.in c.j.in ver.committentium crim.læsæ maie.& per eundem & Math.in consti. vt participatio & per Par.in verbo iniuria in quibus si officialis & consiliarius regis occidatur non contemplatione regis & vt careat tali officiali nec in exercitio officij non incidit in crimen læsæ maie. etiam occidendo consiliariū regis vt traditur in c.fœlicis de pœn. in vj.Mathe. tamen in d.consti. vt participatio post mortem And.dicti fuisse ordinatum etiam si odio priuato fuerit occisus cōsiliarius regis incidit in crimen læsæ maie. & vide per Capi. in deci.fac.consil.cxxx. quando incidat in crimen læsæ.maie.occidendo cōsiliarium & de præmissis facit ēt consti.reg.eos tantum officiales vbi si iniuria fiat officiali regis non contemplatione officij sed aliter vexando vaxallos regis & ratione inimicitiæ non censetur facta regi sed priuatæ personæ vbi per Math.& sic licet resistere officiali extraiudicialiter procedendo & de facto vt per Felyn. in d. c.si qñ ij.fall. & alios vbi supra & de officiali ob iracundiam & odium suspendēte & occidente de facto qualiter puniatur? dic vt per Par.in tra.sindi.in verbo condemnatio ver.quidā iudex,Secūdo fallit vbi iudicia-

liter procedit sed de facto & iuris ordine
non seruato cum tunc iniuste dicatur pro-
cedere vt per Gemi.post Ioan. And.in d.c.
delicto de sen.excõi.in vj. Tho.Gram.in d.
consi.lj. Ang.in l.j.ff.ne quis eum qui. Ang.
in d.§.quatrupli.iij.car.insti.de actio. Mar.
in l.j.vij.colũ.in princi.ff.de qõ.& in d.l.j.
xiiij.limi.ff.de sica. tunc.n.taliter de facto
procedenti & nõ iuris ordine licet iudicia-
liter licet resistere vt per Mathe.in d con-
sti.pacis cultum versi.item quero contra fa
80 miliam. †Et ideo si iudex de facto absq;
indicijs aliquẽ torquet potest ei impune re-
sisti vt per Marsi.in d.l.j.vj colum.ff.de qõ.
& per Deci. in d.l.vt vim.ij.conclu. Tho.
Gram.in d.consi.lj.& per Pau.de eleaza.in
rub.de resti.spolia.Alex.in consi.cxliiij.ij.
volu.Cyn.in l.j.C.vnde vi. Amod. iusti.in
tracta.sind.sub nume.cv.Iaso.in d.l. vt vim
Par.in d.ver.condemnatio versic. quidam
iudex in fi.vbi si tortus absq; indicijs occi-
dat iudicem non punitur,& per Marsil. in
pra.in.§.diligẽter.xv.car.& in sing.ccccl v.
81 †Idem si officialis iniuste carcerauit nam
licet occidere custodes & frangere carce-
res & aufugere si iniuste detinetur vt per
Luc.de pen.in d.l prohibitũ,& per Par. in
verbo resistentia & Mar. in d.§.diligenter
& Pari.in verbo carcer. carcerarius Tho.
82 Gram.in vo.xxxvj. †Idem si iniuste fuit
condemnatus & ducitur ad suppliciũ nam
de facto potest resisti officiali & cõgregari
possunt amici & consanguinei vt per Bal.
in d.l.additos.C.de episco.aud. & in d.l.vt
vim & Par.in d.ver.resistentia Ancha.in c.
ea quæ. de reg.iur.in vj.xj.colũ.text.iuncta
glo. in cap. non inferenda.xxiij.q.iiij.& in
c.hi qui.xiiij.q.vj.Paul.de elea.in d. rubri.
Cyn.& Bald.in d.l.j.Bal.Pau.Iaso.& Deci.
in d. l.vt vim.ij.fall.& Fely. in d.c.si quãdo
& ibidem per Deci.vbi limita & Math.in
d.consti.pacis cultum & Ang.in glo.appel-
lante versi. quid autem. si Alexan.in dicto
consil.cxliiij.ij.vol.& per Bal in l.quoniã.
C.de appell. Alexan.post Bar.in d.l.vt vim
83 & post Bal. vbi supra. †Amplia ꝙ ne dũ
inferiori licet resistere de facto procedenti,
sed ẽt superiori,& regi licet resistere,vt per
Luc.de pen.in d.l.prohibitũ. & And. in d.
consti.vt participatio,& ibidem per Math.
ver.hinc sumpta.vbi loquitur de rege pro-
sequẽte aliquem de facto vt occidat, & per
Par.in d.verbo resistẽtia.ver. & de hoc an
liceat. quod tamen limita nisi prosequere-
tur eius proditorem, aut rebellem, nam ei
non licet,resisti,vt per Andre,in dicta con-
stitu.vt participatio.vbi exemplificat de re
ge Manfredo.occidente Gurellum de An-
glono,& per Capi.l deci.cxxx.& Pari.vbi
84 supra in verbo resistentia. †Immo ne dũ
licet regi de facto procedenti resistere , sed
etiam occidere exercendo tirannidem , &
vim inferendo, vt per Luc.de pen.in l.j.C.
vt arm. vsus lib.xj.Isern. in d.c.j. quæ sint
rega.& per Capi.in decis.fac.consi. lxix.&
ibi etiam vassallo licet resistere contra do-
minum,& eum occidere plene tradit Par.
in tract.sindi.in prin.de excessu regum ver.
an licet occidere tirannum, & per Mathe.
in constitu.disputare.quando licet resistere
regi vbi pro fide allegat Luc. de pen. in l.
85 omnes.C.de decu. lib.x. † Tertio fallit
vbi fuit appellatum per cõdemnatum per
se vel consanguineos & amicos,vt in l.non
tantum.ff de appel.& Bald.in d.l. additos.
& Ang.in glo.& appellante.in princi. nam
tunc si stante appellatione per iudicẽ fuis-
set executum propter grauamen irrepara-
bile posse resisti.vt per Bal. in d.l.additos.
& Bal.Pau.Ias.& Deci.in d.l.vt vim. Ang.
in d.glo.appellante.Panor.Fely.& Deci.in
d.c.si quando.Pau.de eleaz.in d.rub.de re-
sti.spol.Alex.in d.consi.cxliiij.Bal.in l.si ꝗs
prouocatione.C.de appel.Ancha.in d.reg.
ea quæ.Cyn.in d.l.j.C.vnde vi.Marsi.in d.
l.j.xiiij.limi.ff.de sica.& in d.l.j.in prin.vj.
colum.ff.de quæstio.Paul. in l. episcopale.
C.de epis.audi.Oldra.in consil. lxxxix.qđ
intellige vbi imminet grauamen irrepara-
bile , & non possit aliter reparari , secus si
posset, nam tunc non licet resistere sed ap-
pellare debet,vt per Bal.in d.l.vt vim. vis.
q.& Deci.ibi.ij.conclu.& in d c.si quando.
Item intelligas vbi non est cõuictus nec cõ
fessus nam tunc si est conuictus & confessus
non appellat ex consequenti non licet resi-
stere,vt per Bald. in d.l.additos.C.de epis.
aud.& in l.additos.C. de appell. per l.ij.C.
quor.app.non recip. vbi etiam Bald. idem
quando est notorium delictum , & manife-
stũ,vt per Bald.in d.l.additos.C.de appell.
86 †Quarto limita,& fallit quando senten-
tia condemnatoria esset notorie iniusta nã
etiam non interposita appellatione iudici
exequenti potest resisti glo.& Imo,qui eam
sequitur in c. ex literis,de offic.deleg. cum
alijs allegatis per Deci.in d.l.vt vim.iij.cõ
clu.Panor.Fely.& Deci.in d.c.si qñ. Mat.
in d.constit. pacis cultum.iiij.fallen.Immo
vt inquit Innoc. in c.pastoralis.de offic.de-
leg.Executor pœnæ corporalis exequi nõ
debet si videt sententiam iniustam, sed de-

bet referre superiori l.j.in fin. C.de qõ.& Ang.in consi.ccccviij.& Ang.in glo.appellãte.versic.quid si.Rober.maean. de veno. in j.q.vee.redeundo ad principalem cõclu-
87 sionem. †Quarto limita in papa nam ẽt defendendo nõ licet papam occidere licet forte liceat percuteee, vt per Caedi. in cle. j.vij.q.de homi.immo licet vt impeeatorẽ, vt pee Capi.in decis.fac.consi.cxxx.ij. col. cardinalẽ vero licet occideee se defendẽdo, vt.per glo.in c.fœlicis.de pœnis.in vj.& in d.clem.j.de pen.And.in d.consti.vt participatio.& ibidem per Mathe.Ang.& Dec.in d.l.vt vim ij.not.& post Ang.in glo. & dictus titius se defend.& in d.locis.pee eosdẽ q licet clericũ occidere se defendendo, vt pee Card.in d.clem.j.vj.& vij.q.Math. vbi supra.& Deci.vbi supra.& Fely.in c.si vero.de sent.excom.& per Bal.in d.l.j.C.vnde vi.& in d.l.vt vim.pen.col. versic. item querit an cleeici.Inno.& Panor. in c.olim de eesti.spol.& in locis supea.& in c.iij. de homi.& in clemen.j.eo.& in c. dilecto. de
88 sent.excom.in vj. †Quinto limita quãdo offensio concurrit cũ iniueia vt quia fit uis & iniueia, seu iniueiosa offensio nam tũc licet se defendere, & ideo cũ animali bruto furioso & dormienti non potest inferri iniuria cum nõ sentiat,sed vt se defendat duo copulatiue requiruntur,vt fiat vis, & iniuria,ita sentit glo.& Bae. eam declaeat in d. l.vt vim.& ideo non licet defendeee contea animal brutum furiosum & dormientẽ Bal.tamen in d.l.j.in veesi. quid de fueioso & dormiẽte tenet q tam cõtra animal brutum quã contra furiosum & dormientẽ licet se defendere ex quo non contingit vitio defensionis,sed natura defensionis,vide tamẽ pee Bar.Bal.& Rapha.in d.l. vt vim. & post eos Dec.in glos. ibi non tamen, & ver.vltimo dum.Bario.vbi ẽt vide an talis defensio sit a iuee naturali an gentiũ, & vide singulariter per Marsi.de his in singula. ccclxxviij.incipien. stulti non debent esse.
89 †Sexto limita contea mediatorem, nam non licet mediatorem offendere,aut alium cieeunstantẽ se non impedientem d.l.scientiam.§.qui cum alitee. Ang.in d. glo.& dictus titius.pen.col.in prin. Ang.in l. si cum seruo.ff.de iniue.Mae.i l.de minore.in princi.ff.de mino.Cæpol.in consil.xxxiij.fallit: nisi pro tuitione propria,vt si nõ possit aliter euadere,nisi occidat mediatorẽ, vt per Ang.in l.ij.C.de sica.& Augusi.post Angel. in d.g o.& dictus titius.lato.in d.l.vt vim. in vtili.nunquid autem teneatur defendere.in si.ver.& Math.in consti. terminã vi-
90 te.xvj.fallen. †Sed an socium ceiminis, vt socium insultantis liceat occideee Bald. in d.l.j.vj.q.C.vnde vi.dicit q sic per l.j.C. de eapi.viegi.& in l.rapto.C.de epis.& cle. & ita per Ang.in d.glo.& dictus titius.Sed an auxiliantes & mãdantes,& consulentes licet occidere Bal.in d.l.j.pen. colum.ver. sed an sicut.licet offendere dicit q licet auxiliatores occidere & fautores per l. quoniam multa.C.vnde vi.mandantes vero & consulentes non licet nisi offensio eorũ induceret defensionem alleg.tamen Innoc.in
91 c.ad audientiam.de homi. †Circa tẽpus ex quibus liceat se defendere, dic q ne dũ stante in actu offensione licita sit defensio iuribus supra allegatis,sed etiam stante offensione in potentia & actitudine, & ideo si video inimicum contra me venientẽ ense euaginato licet nõ percutiat possum me defendere, nec debeo expectare me ab ipso percuti,ita Bar.in l.si ex plagijs.§.tabernarius.ff.ad l.aquil.& per Baec.in l.j.C.vnde vi.versi.querit.glo. vbi dicit q non debet expectare se peecuti, sed bene fieri aliquẽ actum vt insultum cum ense euaginato & clamore.statim enim q peobo aliquem cõtra me venisse ense euaginato peobo fecisse ad meã defensionem,idem Bal.in l. multis. C.de liber.ca.in si.Bar.in l. sed & si quecunque.per illum tex.ff.ad l.aquil.pee Boni. in rub.de insul.& percuss.ij.colũ.in verbo qd si titius.Anch.& Car.in d.clem.j.de homicidio.q.xxxix. Fely.plene in c.dilecti. col. fi.ff.de excep.Bar.in consi.incip.Ranutius. Alex.in l.non solum.§.sciẽdum.ff.de oper. no.nun.Anch.in consi.cclxxij.Fely.in c.significasti.lo.ij.de homici. Angel. in.§.iniuria.insti.ad l.aqui.& in glos.dictus titius. in prin.iij.col.ver.& aduertas. & vee. querit. ibi glo.& seq.vee. querit etiam ibi Thom. Geam.in consi.xxix.Ias.in d.l.vt vim.ij.colum.ver.iiij.& ibidem Deci.ij.not.iij.colũ. & modeeamine vee.vnde si peobo. Panoe. in d.c.olim.de resti.spol.ver.sed circa. Alexan.in consi.cix.iij.col.j.vol.Corn. in consi.clxij.iij.col.& in consi.ccliij.ij.col.& cõ si.clxxiiij.j.vol.& consil.cxvij.eo.volu.& in consi.cxxxiiij.ij.col.iij.vol.Mar. in d.l. j.ix.limi.ff.de sica. versi. & facit optime.& in l.pe.iiij.col.ff.de qõ.ver.& facit optime. Coes.in singu. in verbo metus.& Ang.in l. quemadmodum.C.de inoffic.testa.Cæp.in consi.xxix.& Mae.in consi.iiij. & consilio xxv.vee.non obstat.etiam illud & in consi.xxxj.in si.& in consi.xlj.circa si.& in cõ

si.l.& consi.lxxiij.& consi.lxxxj.& Bel.in pra.in rub.de inuaso.x.colũ.Gandi.in rub. de defensio.areo.faci.ij.col.Boni.in rub. de insul.ij.col.Anto.in d.c.olim.xviij. colum. Mar.in consi.xij.& cõsi.xxj.& cõsi.xlviij. & consi.lij.& consi.lxv.& consi.lxviij. & consi.cxiiij.& in l.qui falsam.ff.de fal.& in l.is qui aggressorem.& in l.si quis percussorum.& in l.is qui cum telo.C.de sica.iij.co lum.ver.& vltima.& in l.j.C.de rap. virg. & in sing.640. Ana.in cap.si perfodiens,de homicidio.Facit pro hoc nã terror armorum inducit iustum metum, vt dicatur fecisse ad defensionẽ l.iij.§.armati.ff.de vi & vt arma.l.sed si quecunq;.in prin.ff.ad leg. aquil.Flor. in d,l.scientiam.§.qui cum aliter.& in l.si seruus.in fi.ff.ad l.aqui.Cępol. d.consi.xxix.Ang.in d.glo. & dictus titius. ver.& aduertas.Ana.in d.c.si perfodiẽs. & Mar.in locis supra.Extende etiam in præparante ostendere nam licet eũ offendere, vt per Bal.in l.lege.C.locat.quod dictũ pro notabili refert & sequit Iaso.in d.l.vt vim, ver.iiij.& dicit alias fuisse iudicatum,& sequitur ẽt Mar.in sing.nouiss.638.incip.pręparatio.& Tho.Gram.in vo.xx.& in consi.xviij.vbi idem si probabiliter dubitabat posse offendi,& in consil.xxix. Tẽpera tñ dummodo appareant signa manifesta & indicia ꝙ voluerit percutere,vt quia præcedebat offensa,& inimicitia,& insultãs erat solitus mittere aggressus ad effectum, ita p Panor.in d.c.olim.el.j,vij.col.Mathe.in d. consti.pacis cultum vj.no.ver.pro declaratione,& in consti.intentionis.& Mar.in d,

92 sing.640. †Sed an pp minas de occidendo liceat minantẽ occidere glo.in l.j.C.vnde vi.simpliciter dicit ꝙ sic ex ratione.l.j. C.quando liceat sine iudi.vindi.& Cur. in consi.xx.xv.colũ.iiij.q.sed in d.l.j.C.vnde vi.ver. sed nunquid solis minis dicit cõtra glo.ꝙ nõ nisi qñ esset periculũ in mora expectãdi,vt qa minãs socios expectaret venientes nã tunc quia et posset esse periculũ posset occidere & sequitur Ang.in d.glo.& dictus titius.ver.queritur an ex solis minis, Ang.in d.l.quẽadmodũ,C.de inoffi.testa.& in l. si adulteriũ cũ incestu.§.imperatores. ff.de adul.vbi si excedit tenetur de excessu per Math.in consti.terminũ vite,vj.no.xv. fall.Cors.in d.versic.metus,vide per Mar. in pra.in.§.diligenter.car.xvij.versi,quero nunc de alio quotidiano, & plenius in d. singu,640.Anto.in d.c.olim.pe.colũ.Aret. in.§.ius autem gentium institu, de iure, nagen.& ciui,Iaso,in dicta l,vt vim,ver,nunquid autem. propter solas minas, & in l.j. nume.clxxxv.C.de rap.vir.dic vt per Iaſ. in d.l.vt vim.& Mar.in d.singu.640.ꝙ ꝑpter solas minas non est licitum occidere nisi minans sit in actu percutiendi vel nisi esset periculum in mora,vt suprafuit dictũ.

93 †An autem ex locis minis præsumatur occisus,vt torqueri possit:dic vt per Gandy.in rub.de var.quæstio.in male.vj.colũ. ver.item pone quẽdã minatus,& per Mar. plene in dicto.§.diligenter.Bar. Alexan.& alij in l.metum.C.quod me.ca.Spe. in titu. de præsump.§.species.ver.sed pone p. minatus.Pau.& Iaso.in l.j.C.de his quibus vt indi.Bald.& Imo.in l.fina.ff.de hære.insti. Brun.in trac.de indi.& tor.j.par.& in alijs locis,vt per Mar.in d.§.diligenter.& in cõsi.lxxij.& i cõsi.iij.& ibi quãdo mine sunt ex calore iracundie non faciunt indicium, & per Panor.in c. scribantur, de præsumptio.& in c.j.de offi.delega.& in c. causam matrimonij.eo.titu.Ana.in c.Petrus.de homici.plene Fely.in c.afferte.ver.& hãc par

94 tem.de præsump. †Et amplia ꝙ defensio ne dum licita est quando imminet periculum mortis, sed etiam quando imminet periculum iniurie personalis, vt per Bart. in d.l.j.& in d.consi.incip.Vanutius.Anto. in d.c.olim.penul.colum.Alex.in cõsi. cix. j.volu.Ang.in l.secunda.C.de sicarijs. Iaso. in dicta l.vt vim.Marsi.in dicta l.is qui aggressorem.& in singula.100.& in practica, in.§.quoniam. & in l. prima. in principio.

95 ix.limitatio.ff.de sicar. †Circa quartum de modo se defendendi ,dic ꝙ licita est defensio cũ moderamine inculpate tutele, vt in l.prima.C. vnde vi l.iij.§.cum igitur.ff, de vi & vi arm.not.in dicta l.vt vim,text. in consti.pacis cultum.per Gandi.in d.rubri,de defens.areo.faci.ij.colum. Bel. in d. rubri,de inuasore.ij.colum.Boni. in d.rub. de insul.& percuss.Marsil.in consil. xxj. & consi.lxxx.Angel.in dicta glo. & dictus titius. & in d.§.ius autem gentium docto.in dicto cap.significasti.& in dicto capi. olim. Alexan.in consilio lxxxvj. primo volumi, Iason in dicta l.vt vim.in principio. Cæpo. in consilio xlij.& consi.xliiij.Ioan.de ami. consilio lxvii. In quo autem consideratur istud moderamen,dic vt per glo.Bartol.& Bald.in d.l.j.& in dicta l.vt vim. & in d.§. cum igitur.& per Mathe.in dicta constitu. pacis cultum. quod tale moderamen circa tria consideratur. Primo circa modum se defendi,Secundo circa tempus.Tertio cir-

96 ca causam defensionis. †Circa primũ mo-

dus consideratur in multis. Et primo in qualitate facti nam si armis aggreditur armis licet resistere dummodo ęqualitas concurrat armorum, vt si acutis & molitis armis aggrediatur iisdem armis se defendat. d.§.cũ igitur. & ita dicit consti. pacis cultum. intelligas dummodo non excedat qualitas armorum secus tamen si minuat vt quia aggressus se defendat minoribus armis nã tũc licet se defendere nec talis ęqualitas requiritur, vt minoritas excludatur, sed excessus armorum tãntum, ita glos. in d. consti. pacis cultũ. ibi idem si minoribus credo. & ideo si cum ense sit insultatus, & defensio cũ pugione dicitur se defendisse ęqualibus armis vt excusetur. idem dicendũ est si insultatus ense fuste occidat, secus tamen cõtra vt pugione insultatus aut fuste, occidat ense nam tunc dicitur excessus in armis. idem si cum bastono, & ille roncha percutiat aut altero armorũ in ęquali genere non dicitur ęqualibus armis se defendere, & per Tho. Gra. in consi. lxiij. & per Ioan. de Ami. in consi. lxxvij. vbi insultans lapide, & ille ense dicitur excedere moderamen. & Mar. in cõsil. xxj. & Lanfr. in c. quoniam contra. §. cõfessiones in fi. ver. quero iuxta. Tẽpera tamen nisi detur excessus in persona insultantis, vt quia fortior, & robustior nam tunc in ęqualibus armis licet se defendere, vt ꝑ Cy. in d. l. j. & ij. q. & Bar. & Bal. ibidem, & Bal. in l. j. C. de cõfes. xj. col. ver. tu assessor. & in l. furẽ. ff. de sica. in d. l. vt vim. & infra

97 subijcietur. †Quero ergo vna cum glo. in d. l. j. quid si insultetur cum bastono an liceat ense se defendere glos. ibi. & post eam Bal. arguit, & tandem concludunt, aut insultatus poterat se aliter defendere, & tunc punitur cum excesserit, aut nõ poterat, & tũc non punitur, vt not. in l. ij. C. de sicar. in dubio autem cum fuerit armis insultatus quia fustes armorum appellatione veniant, licet armis se defendere, & ita residet glo. Cyn. Bartol. & Bal. in d. l. j. & Panor. in d. c. olim. & Ang. in d. glo. & dictus titius. ver. ex his

98 infertur. & Pau. in cõsi. clxxx. †Ex hoc etiam querit Bal. ibi in d. l. j. quid si fecit insultum sine vllo armorum genere sed volebat dare vnã maxillaã manu vacua an percutiendo gladio, & occidendo teneatur arguit, & distinguit ꝙ aut aliter poteram me defendere, & tunc teneor cum non seruaui modum defensionis, sed potius vindictam assumpsi, aut constat ꝙ nõ poteram aliter euadere quin ꝑcutiar, aut saltim cum vituperio tunc excusor, nam si licet ob res defendendas multo magis ꝑ personã, & corpus, aut dubitatur, & tũc aut inter pares & teneor cum præsumatur alia via potuisse defendere, aut inter inequales, vt quia iuuenis cũ sene, & tunc seni propter inequalitatem virium præsumitur ꝙ aliter nõ potuerit se defendere, & excusatur, ita etiã ex alijs circunstantijs deprehendatur, ita residet glo. & Bal. in d. l. j. & refert & sequitur Ang. in d. glo. & dictus titius. versi. etiam. & Bal. ibi. & Alex. in consi. lxxvj. j. vol. Mar.

99 in consi. iiij. †Tertio querit Bal. in d. l. j. ver. sed pone robustus, post glos. & Bartol. ibi, & Gandi. in d. rub. de defensio. ij. colũ. quid si robustus, & fortior percutit pugno an senex & debilis possit gladio percutere dicẽ ꝙ sic cũ defectus viriũ potest supplericum iuuamine armorum & per Tho. Gram. in consi. xxix & Ang. in d. glo. & dictus titius. ver. quid si robustus. & Math. in d. consti. pacis cultum. in fi. & dixit Math. in reperto. suo in verbo defensio ꝙ aliàs dixit ꝙ duobus rixantibus vno adolescente altero iuuene iuuenis deliberauit occidere adolescentem qui adolescens vidẽs præparamenta expectauit iuuenem ante domum suam, & cum roncono occidit, dixit adolescentem non teneri. Et limita quando pugno percuteret si haberet arma ad latus, nã si iniuriatus occidit gladio excusatur, ita

100 consuluit Areti. in cõsi. xxxiiij. †Et ex his concludit & regulam facit Bal. in d. l. j. ver. ex his no. ꝙ tunc dr̃ fieri ad defensionẽ quando moderate fit, vti vir bonus facere, & posset arbitrari nec putando æqualitatẽ vbi necessitas non põt euitari, necessitas. n. facit probabile, & excusabile vbi alias nõ liceret. l. qui potuerint. ff. de manu. testa. & dixit Panor. in d. c. olim. relinqui arbitrio iudicis. & ex hoc ẽt datur modus in personis vt pares ęqualibus armis, impares inequalibus armis vt alterius in ęqualitas suppleatur per inequalitatẽ alterius in armis

101 vt patet ex ꝑdictis. †In alio ẽt consideratur qualitas facti vt si verbis recipio iniuriã verbis me defendã, & nõ facto, & ideo si quis vocat me latronẽ possum verbis ꝓpulsare, & dicere aliam iniuriam, ita per Specu. in ti. de accus. versi. quid si vocauit te latronẽ, quem sequitur & refert Ange. in d. l. vt vim, & post eũ Iaso. qui cõprobat nam causa vite, & honoris a pari procedũt lege iusta in prin. de manu. vin. Bar. & Iaso. in l. transigere. C. de trãsa. sed causa vite potest se defendere ergo, & cã sui honoris consequẽdi Tho. Fer. in cau. xxxix. & plene Fe-

ly.in c.dilecti.viij.col.de excep.Alex.post alios in l.fi.ff quod quis.iur.Ro.& Alex.in l.cum mulier.ff.solu.mat.Alex.in l.& si perceperit.ff.de liber.& posthu.& in l.si quis extraneus.ff.de acquir.hære.& dictum fuit supra, & vltra per Bal.in consi.xlv.iij.vol.& in d.l.j.C vnde vi.Areti.in cõsi.xxxiiij.Mar.in consi.xxv.& consil.lxvij.& consil.lxxiij.& consil.lxxx.& consil.cv.& consil.cviij.& consil.cxiiij.& consil cxxix.& in viii.consil.& in prac.in.§.qm.& in singula.cccclv.& in l.j.in prin.xiij.lim'i.ff.de sicar.

102 & Deci.in d.c.dilecti. † Immo plus extende,vt per Marsi.plene in dictis consilijs post August.post Ang.in d.gl.& verba contumeliosa,ꝙ ratione prouocationis ex quo prouocatus delinquit ꝙ si verbis, & iniurijs prouocatus facto se defendat,et occidat excusatur & mitius punitur, indulgendum est enim ei qui prouocatus vlciscitur vt ꝓsequitur in dictis locis,& per Tho.Gra.in d.consi.xxix.& in voto xxiij.verbo prætera cõsiderandum per doc.Ang.in l.si adulterium cũ incestu.§.imperatores.ff.de adulter.

103 ter. † Et dicunt supradicti doc.in locis maxime in d.l.fi.ff.quod quis.iur.& Felyn.in d c.dilecti.& Ias.in d.l.vt vim.si al cui dicatur iniuria an & qñ liceat ipsi dicere tu mentiris,& dicẽdo talia verba an teneatur de iniuria,& per C pi.in decis sacri consil.lviij.& limitata,vt per Pau.in d.l.fi.ꝙ non liceat reiterare dicendo tu mentiris tu, & declara vt per eos ibi,& per Fely.in d.c.dilecti.vn si limita etiam nisi dicat verum nam tunc non licet dicere tu mentiris, vt p Barto.in l.eum qui nocentem.ff.de iniur.Oldr.in consil.lxij.Ro.in d.l.si quis extraneus. in prin.ff.de acqui.hæred.limita etiam nisi dicat, & protestetur nõ animo iniuriandi, sed dicat saluo honore tuo,vt per doc.in d.l.fi.& Ias.in d.l.vt vim.Fely.in c.j.in fi.de excep.Panor.in d.c.cum te.Imo.Alex.& Ias.in d.l.turpia.ff.de leg j.Alb.in d.q.xliij.Fely.in d.c.dilecti Ias.in d.l.si extraneus.et in l non solum.§.morte.ff.de ope.no.nun.dic vt per eos an per talem protestationẽ excu

104 setur. † Et ex prædictis etiam inferiur an dolus cum dolo compenseretur in maleficijs de quo per Fely.in d.c.dilecti.Bel.in d.gl.& dictus titus.iij.col.& Bal.in lectu.& Bar.in d.l.j.C.vnde vi.& ibi Bal.in repet.iij.col.versi.no.ꝙ ista lex.& in d.l.vt vim.in fi.& vide plenam distinctionem Sylv.in l.compensationis.iij.col.ff.de compensa.& per Bald.in l.si quis a se fundum.ff.ad l.iul.de vi publi,tradunt doc.in l.ex hoc edicto,§.si stipulator.ff.de eo per quem fact.er.& in l.viro atq; vxore.& in l.cum mulier.ff.solu.matri & in c.intelleximus.de adult.& Spe.in tit.de accusa.versi.quid si vocaui.& in tit.de crimi.in mod. excep.oppo.versi.j.Panor.in d.c.intelleximus.Thom.Ferra.in d.caut.xxxix.vbi dat cautelam,vt compẽsetur Marsi.plene in sing ccxxxiiij & Fel.in d.c.dilecti.versi.ad illud.& in fi.& Bald.in marga.in versi.compensatio.versi.dolus quod tñ declara,vt per eos ꝙ delicta,& dolus mutua compensatione tollantur quando respicit interesse partis,secus tñ quo ad fiscum nam non datur compensatio in delictis in præiudiciũ fisci,sed pœna tenet suos auctores,& vnusquisque punitur iuxta suũ delictum, ita Panor.in d.c.intelleximus. in fin.& in d.c.cum te,de re iudicata.& in c.j.de iniurijs.post Specul.& Bar.vbi supra.& Bar.in d.l.j.C.vnde vi.& Capi.in dicta de-

105 cisio.lviij.vbi de iniurijs ad inuicẽ. † Et ideo si vnus adulterat vxorem alterius, & ille adulterat vxorem adulterantis suã tunc non mutua compẽsatione tolluntur delicta, sed quilibet punitur de suo, vt per Ioan.de

106 Arno.in commen.ciij. † Et ex his prosequitur Marsi.in d.sing.ccxxxiiij.ꝙ licet mulier amittat dotem propter adulterium, tamen si maritus detinet concubinam non amittit dotem,sed delicta mutua compensatione tolluntur allegat,ita consuluisse Paul.de Ca.in consi.cxxviij.Augu.post Angel.in gl.che hai adulte.la mia don.& per Mar.in l.patre vel marito.ff.de quæstio.prosequere

107 re vt per eum in dictis locis. † Circa secundum temperamentum, & moderamen temporis dic ꝙ incontinẽti fieri debet defensio non ex interuallo, vt traditur in d.l.j.C.vnde vi.& d.l.vt vim.& in d.l.iij.§.cũ igitur.ff.de vi & vi arma.& in d.consti.pa-

108 cis cultum. † Sed qñ dicatur incontinẽti factum,dic vt per gl.Cy.& Bal.in d.l.j.et Bal.in l.cum antiquitas.C.de testa,& doct.in d.c.olim.Alex.post Bar.in d.l.j.ꝙ intelligitur fieri incontinenti antequã diuertat ad actus extraneos,et hoc etiam declarat dicta constit.pacis cultum.ibi incontinenti prius scilicet quam diuertat ad alios actus extraneos,& per Mathe.in consti.eos tantum.in fi.iij.nota.Et ibidem ꝙ relinquitur arbitrio iudicis & Panor.in d.c.olim.& in c.primo.de mutu.petit.sed in hoc secundo temporis moderamine aut in defensione personę aut in defensione rerum.primo casu dicitur fieri defensio incontinẽti si in ipso actu aut fragrãti crimine l.si ex plagijs.§.tabernarius

ff.ad l.aquil.l.secūda §.cū arietes.ff.si qua. pau.feci.di.Bar.in d.l.j.ver.circa hoc.Mathe.in consti.si maritus.& ibi in fin.ꝙ arbi-
109 trio iudicis relinquitur. † In tantum re quiritur incontinenti fieri ꝙ articulari debet, & probari ꝙ fecit incontinenti, & non ex interuallo alias vltio,& non defensio p̄sumitur, vt per Ang.in d.gl.& dictus titius.iij.col.versi.aduertas.& ibiꝙ relinquit arbitrio iudicis si fecit ad defensam an ad vltionem,& qñ & sic incontinēti an ex interuallo a ttenta qualitate persone,& facti per d.§.cum igitur.In tantum etiam requiritur ꝙ incontinenti fiat ꝙ necesse est probare se defendisse ante factum & non post factū nisi immediate succesiue vel quasi immediate,vt in d.§.cum igitur.ita Bal.in d.l.j.versi cu.quæerit.gl.Ang. in d.glo.& dictus titius. versicu.quæro ergo quid, & declara,vt per Bal.in d.l.j.versi.extra oppono.& Ange.in d.glo.versi.& dicitur fieri incontinenti videlicet nisi factum sit reducibile ad pristinū
110 statum d.§.cum.igitur. † Sed quid si aggressor percutit,& statim aufugit,& percussus insequitur,& occidat eū an dicatur fieri incontinenti vt dicatur fecisse ad defensionem,videtur ꝙ sic ex quo non diuertit ad alios actus extraneos per tex.in l.quod ait. §.fin.ff.de adulte.vbi licet insequi adulterantem,& occidere,& incontinenti fieri dicitur.In contrarium tamen nam deficit tertium moderamen ex quo non necessitate defensionis sed timore vltionis d.§.tabernarius.& ll.§.qui cum aliter.ita glos.in c.si perfodiens.de homicidi.Archi. in c.de his. l.distin.Cy.& Bald.in d.l.j.x.q.& Bart.ibi tertio moderamine.& Bar.in d.§.tabernarius.Bonifa.in dicta rub.de insul.& percus. iij.col.versi.sed quid si Marti.Pau.in dicto consi.cxcij.Cepol.consil.xxviij. Tempera tamen dummodo non habuerit animum repercutiendi,nam tunc licet occidere idem si staret cum præsumitur habere animū repercutiendi durante rixa Bar.in d.§.tabernarius.& in dicta l.j.dicens deprehendi ex qualitate persone,& factorum,& Bal.ibidē versi.vltimo concludendo.glos.& Anto.in c.significasti.lo ij.de homi.Aret.in consilio xxxiiij.& consi.lxxx.Mathe.in consti.terminum vitæ.ij.limita. Deci.in d.l.vt vim. ij.notab.Tho.Gram.in vo.xxiij.& ideo dixit Bal.ibi dicto versic.vltimo concluden. do. ꝙ aduocatus caueat articulare ꝙ percussit durante rixa,& nō post factum cum tunc diceretur ad vindictam & non ad defensionem, & per Deci.in c.in nostra.xij. notab. de probat. vbi probare debet ante factum insultum & post percussionem.Tēpera etiam vt tunc non puniatur de homicidio doloso sed culposo tantum & sic non pœna capitis cum iusto dolore commotus fecisse videtur ad occidendum ex præambula percussione idem ex quo prouocatus deliquit ideo indulgēdum, vt supra dictum est,Panormi.in c.j.de iniur.& in dicto c.dilecti,vbi Fely.ita per Anto.& Panor.in dicto c.olim.colum.fina Aret.in dicto consil. xxxiiij & cōsi.lxxx. Ioan.de Ligna.in tractatu de bello char.cxviij. versi.vij.quæritur.Albe.in d.l.j.iiij.colum.versi.item quæ rit si aliquis.Deci.in dicta l.ut vim.secundo notab.Fely.plene in dicto capitulo dilecti, & declara Marsi.in l.j.in princi.ix.limita. versi.quinimmo.Ang.in dicta glo.& dictus titius penul.colum.versicu.quæritur titius vulnerauit Marsil.in l.is qui percussorem. C.de sicar.& in practi.in.§.quoniam.numero lxv.& in singul.c.& in consi.vij.& consil.xxix.& consi.cxxxij.Felyn.in dicto ca
111 pitulo significasti.lo ij.de homicid. † Limita etiam hoc moderamen ꝙ etiam licet ex interuallo occidere in casu de quo per glo.& Bald.in l.nullus.C.de iudæ.& Fely. in c.ij.in princip. de homicid.& Marsil.in practica in.§.diligenter in articulo an dictum offensi versi.præterea pro hac parte. vbi dixerunt ꝙ si accusaui aggressorē meū in iudicio , & fuit captus deinde video ipsum fugientem possum illum impune occidere,& sic ex interuallo vlcisci,et per Mar
112 si.in consil.xij.quod no. † Secundo casu circa res,& rerum defensionem incontinenti debet fieri dicto.§.cum igitur . & declarat dicta constitu. pacis cultum.sicut in defensione persone,vt ibi per Mathe. Barth. Veron.in d.l.j.dicit incontinenti fieri circa res si infra tres dies.d.§.cum igitur.& in d. l.vt vim.dicit ex interuallo posse recuperare Bonifa.in rubri.de insul.& percus.iij.colum.Alexan.post Bar.in l.fina.in princi.C. vti possi,Mathe.in dicta constitu.pacis cultum.Iaso.in dicta l.vt vim.dic procedere in vi turbatiua,vt per Bal.in dicta l.j.xj.quæstio.versicul.sed quid si aliquis . & x.quæstione,& Alexan.in d.l.fin. secus in vi expulsiua per d.§.cum igitur.& Bartol.in dicta l.j.iiij.quæstione immo non potest congregare homines, & postea expellere vt p glo.in dicto.§.cum igitur.Gandi.in rubri. de defen.ij.colum versi.sed pone, & Bald. in dicta l.j.versic.sed pone tu spoliasti me, vbi not.etiam ꝙ si amici interponant se vt

possessio absque vi recuperetur,& ille noluerit,sed cum ui ꝙ non licet nisi immineat periculum in recuperando vt ibi & vide per Alexan.in dicto consi.lxxvj.j. volumi. Limita nisi in interuallo necessario ad actū recuperationis, iuxta l.qui possessionis.ff. de vi & vi arma.Baldum in lectura in dicta l.j.in princip. & Marsi.in practi.in.§.attin-
113 gam.iiij.colum. † Item quærit Bal.in dicta l.j.vij.quæstio.quid si ego sentiens quendam volentem accedere ad fundum meum animo me expellendi in itinere eum vulneraui, aut occidi an tenear concludit Bald. ꝙ non si ille ibat ad fundum, & non appa-
114 reant signa pœnitentiæ. †Quærit etiam Bald.in dicta l.j.xj.q.quid si aliquis me turbat clam vt dum de die aro ipse de nocte, & clam exarat an licet occidere dicit ꝙ sic in ipso facto,& de materia defensionis rei & possessionis tam de corporalibus quam incorporalibus,& an naturaliter possidēs possit expellere ciuiliter possidentem & econtra ciuiliter possidens aut recuperare
115 & an habens vtile dominium. †Et quid si quis ingrediať auctoritate iudicis an possit resisti distinguit an rite & recte,& potest alias secus,dic & prosequere vt per eum in dicta l.j.versicu.nunc circa res.& Bar.in dicta l.vt vim.& Mathe.in dicta constitu.pacis cultum.& ibi si pars possessionis est occupata & in vasa possum totam recuperare,vt per Bald.in disputa.incipi. accusatus de vi turbatiua & in l.data opera. in fin.C. qui accusa.poss.& vide per totum.ff.de vi
116 & vi arma. † Et not.quod dicit Bald.in dicta l.j.viij.quæstio. ꝙ si quis est in quasi possessione alicuius priuilegij & non permittitur vti an licet pro defensione priuilegij offendere,aut occidere , dicit quod aut possessio priuilegij redditur inhabilis & licet in ipso actu turbationis & non ex interuallo.l.sane.ff.de iniur.aut non affertur incommodum possessioni & non licet vt ibi.
117 † Quærit etiam Bald.in dicta l.prima. ix.quæstio.an licet sibi ius dicere creditori annui census vt debitorem retinere possit, dicit ꝙ nō nisi ratione iurisdictionis vt dominus vassallum,in regno autem prouisum est creditorem non posse detinere debitorem,& arestare,& ius sibi dicere sub pœna capitis per c.reg.incip.contra effrenatas.in quibus autem casibus liceat sibi ius dicere prosequere plene per Mathe. in dicta con-
118 stitutione pacis cultum. †Quærit etiam Bald.in dicta l.j.iij.quæstio.an licet expulsorem,vel aggressorem capere,& ligare,vt non teneatur pœna priuati carceris dicit ꝙ si capitur ne noceat vel vt iudici præsentetur,& potest dummodo non detineat vltra xx.horas,vt l.capite quinto.ff.de adulter.alias committit priuatum carcerem, & per Ias.in dicta l.vt vim.in glo.sed quid ob tutelam rerum de quo per Bar.in dicta l.capite quinto,& per Bald.& Saly.in l.j.C.de
119 priua. † Et limita in capiente bannitū, & foriudicatum,nam potest detinere vltra xx.horas vt per Mathe.in consti.pœnā eorum.xviij.no.& per Mars.in prac.in.§.aggredior.& Bar.& Bal.in d.l.j.C.de pri.car. & Alexan.post Barto.in d.l.capite quinto.
120 † Et limita ēt vt per Ang.in gl.qui iud. carce.iuss.ver.quid aūt si vnus.& Marsi.in l.j.nu.xix.C.de rap.virg.Par.in tract.synd. char.xxix.versi.officialis.videlicet in deti
121 nente mulierem libidinis causa. † Limita etiam nisi ex consuetudine antiquorum suorum nam excusat a pœna priuati carceris ut dixit Pe.de Ancha.in c.venerabilis. de consuetu.& refert & sequitur Ias.in l.de quibus.iij.col.ff.de leg.Mar.in consi.xc.&
122 consi.c.Cepo.in consil.xiij. † Limita ēt nisi fuisset positus in priuato carcere & nō ligatus taliter ꝙ non potuisset aufugere nā tunc non teneť de priuato carcere ita Ange.in l.si quis in graui.ff.ad Sille.Augu.post Ang.in gl.fama publi.xiiij.col.ver.vt ergo
123 scias qn̄. † Limita ēt vt per Mar.in consi.cxxxv.in detinēte quem redemit ab hostibus pro pretio & expensis recuperādis, limita ēt & declara vt per Marsil.in consil. cxxxvj.qn̄ committatur priuatus carcer.
124 †Et circa temperamentū temporis qualiter intelligitur incontinenti per Felyn.in dicto c.significasti.versicu.prima conclusio de homi.post Ant.Pauor.& Ana.vbi limita nisi ad extraneos actus traheretur grauiori fortuna iactatus faceret interitum uel preiuit ad colligendos amicos & ibi de ratione differentiæ inter violentiam personę & rerum & per Gandi.in d.rub.de defens. ij.col.ver.sed quid si quis. Limita ēt vt per Bal.in l.vis eius.C.de proba.& Mar.in practi.in.§.attingam.iiij.col. ver.item adducit etiam limita in hostibus inuadentibus nam licet ex interuallo expellere , vt per Bald. in capitulo in literis.j.colum.de resti.spol. & in l.j.C.vnde vi.& per Marsi.in l.quæstionis modum.ff.de quæstio.& vide Deci. in capitulo in nostra.xij.nota.de probatio. an in dubio præsumatur incontinenti.
125 † Circa tertium moderamen dic ꝙ consistit in causa defensionis , vt faciat ad de-

fensam & non ad vindictam.d.§.qui cũ ali
ter & in d.consti.pacis cultum Bar.in d.l.§.
iij.modera.& in d.l.vt vim,& Ioã.de Ami.
126 in consil.lxxvij. †Sed an ista defensio
debeat esse necessaria & an simplex suffi-
ciat vt necesse sit testes deponãt ꝙ fecit ad
suam necessariam defensionem alias si non
ita deponant,sed simpliciter ꝙ fecit ad suã
defensionem non probant hæc quæstio tra
ditur late per Moder. Ias.& Deci.in d.l.vt
vim,vbi ad partes arguunt & Alex.in con
sil.cix.j.volu.& per Ioan.de Ami.d.consil.
lxxvij.alij tenẽt requiri necessariam defen
sionem & nisi de ea testes dixerint nõ pro-
batur factum ad defensionem , & ita debet
articulari & probari ita Bald.in l.j.xj.col.
versi.item tu assessor considera.C.de cõfes.
& in l.ij.C.de dona.propt. nup.& per Bar.
per illum tex.in d.§.qui cum aliter. & Ioã.
de Ami.in d.consi.lxxvij.Cardi.in clemen
ti.j.xxvj.q.post gl.& ibi per Ancha.ꝙ de-
bet probari & articulari ꝙ erat taliter arta
tus & deangulatus ꝙ neq; clamare neq; fu
gere neq; aliter se poterat iuuare nisi occi-
disset per text.in d.cle.j.Ro.in sing.xxviij.
& Fely.in d.c.significasti.in fi.ij.conclus. &
Ang.in d.gl.& dictus titius.versi.quomodo
possit probari factum ad sui defensionem
vbi etiam dicit ꝙ debet articulare & pro-
bare ꝙ saltim non potuit cum honore suo
& saluatione insultum euadere,vt per Flo
ria.in l.quemadmodum.§.si nauis.ff.ad leg.
aquil.& plene per Mar.in rub.C.de proba
tio.nume.353.debet etiam articulare ꝙ fuit
per illam aggressurã in discrimine vitæ cõ-
stitutus & per hoc potuit licite se defende-
re per text.in d.l.is qui aggressorem.C.de
sicar.& ꝙ non sufficit articulare & proba-
re ꝙ fuit aggressus simpliciter nisi dicat ꝙ
aliter non poterat se tueri nec ab eo euade
re nisi repelleret & occideret, & per Bart.
in d.§.qui cum aliter.& Fely.in d.c.signifi-
casti.iij.conclu.& ij.secunde & in fi.primę,
& pro his facit text.in c.j.§.si quis hominẽ
ibi non necessario de pace tenen.& text.in
consti.pacis cultum.ibi defensionem neces-
sario adhibere,& sic videtur requirere ne-
cessariam defensionem & probari debet cũ
qualitas statuti probanda sit,vt per Bart.in
l.j.§.ait prætor.ff.ne quid in loco pub.Ma
the.in d.consti.pacis cultum.ponit modum
articulãdi ꝙ erat ita & taliter deangulatus
ꝙ non poterat aliter euadere & ꝙ erat ar-
matus,vt ibi per eum , vbi sentire videtur
ꝙ necessaria debet esse defensio. Contrariũ
tamen cõiter tenetur ꝙ non requirit proba-
ri necessaria defensio & ꝙ ita testes depo-
nant , sed sufficere testes dicere ꝙ homici-
dium fuit factum ad defensionem cũ in de-
fensione insit quædam qualitas necessitatis
quæ videri potest inesse per coartationẽ lo
ci et temporis ita consuluit Bar.in consi.in
cip.quidam Maffiolus.Deci.in consi.iiij.&
Bal.sequitur in l.solam.C.de testi.colum.fi.
versi. secundo quæro & sequitur Alexã.in
d.consi.cix.j.vol.& Cor.in cõsi.clxij.j.vol.
& consi.cxxxiiij.versic.vltimo præmitto.
iij.volu.& Deci.in consi.cclxxij.& Iaso.&
Deci.sequuntur in d.l.vt vim.& Bal.in con
127 si.ccxj.iiij.vol.& Bar.in d.l.j. † Facit di
ctum Bart.in l.sed & si quæcunq; per illum
tex.ff.ad l.aquil.vbi dixit ꝙ eo ipso ꝙ pro-
bo ꝙ aliquis veniebat contra me cum cul-
tello & ense & ego occidi dicor fecisse ad
meam defensionem sequitur Alex.in d.cõ-
si.cix.& Cepo.in d.cõsi.xxix.& dixit Bal.
in l.& si certus.§.si vnus.ff.ad sille.ꝙ pro-
bato insultu occidens euitat pœnam homi
cidij.Et faciunt ea quæ supra dicta sunt ma
xime per Bald.in l.multis.C.de libe.cau.&
in l.lege.ff.loca.ꝙ sufficit probare ꝙ aduer
sarius irruebat & ꝑparabat se ad offenden-
dum vt dicatur fecisse ad defensionem. Et
dixit Bal.in d.l.j.in lectura ꝙ licet quidam
aduocati conentur articulare ꝙ ita erat ar-
tatus in loco ꝙ non poterat aliter se defen-
dere nisi occidẽdo quod tñ ita non requiri-
tur,sed sufficiat articulare insultum & ter-
rorem armorum , & sic innuit non requiri
probationẽ necessitatis defensionis. Immo
sufficit probare ne dum ꝙ immineret peri
culum mortis sed sufficit periculum iniurię
personalis,vt per Bar.in d.l.j.& in cons.in-
cip. Annutius.Car.in d.cle.j.q.xxiij.Alex.
in d.consi.cix.& Anto.in d.c.olim Ias.in l.
vt vim.& Mar.vbi supra & in consi.viij.et
Ias.in l.nõ solum.§.interdum.ff.de ope.no.
nun.& sic non requiritur necessitas defen-
sionis expresse probari sed sufficit probare
insultum,aut eius præparamenta vt ex pre
128 missis patet. †Limita tñ quod proxime
dictum est de iniuria personali qñ ex tali i-
iuria esset periculum mortis vt in c.fina.de
homi.in vj.alias secus nam pro leui iniuria
personali non licet occidere cum non dice-
retur moderata defensio ita limitat Deci.in
d.l.vt vim.& vide etiam Alexan.in consil.
lxxvj.j.vol.vbi no.illum casum de illo qui
detinebatur per capillos in eridano,nam li
cet poterat sperare de auxilio tñ si occidat
non dicitur excedere ideo non punit vt ibi
prosequitur & per Ang.in.§.ius autem gen

tium.insti.de iure natu.gen.& ci.& in.§.iniuria.in prin.instit.de iniut.& in d.gl.& dictus titius.ij.colum. de iniuria personali q licea͏t se defendere & Deci.in d.l.vt vim.
129 † Et ibi etiam dicit in dubio semp pre sumi factum homicidium ad defensionem in fauorem rei,vt per Ange.in d.§.ius auiē gentium.& Bal.in consi.cxcv.circa fi.j.volu.& Cor.in consi.clxiij.pe.col.j.vol.& vide Fely.in d.c.significasti.ij.conclusi.vbi dicit quod probato insultu & aggressione cū armis & percussione est probata. defensi.
130 † Iure vero canonico propter irregularitatē requiritur necessaria defensio & q̄d tia fuerit deangulatus quod non potuerit absque vitæ discrimine liberari vt in d.cle.j.& ibi Cardi.in xxvj.q.vbi si aliter potue
131 rit se liberari efficit irregularis. † Et ex his quæritur an teneatur insultatus aufugere si potest dic quod iure ciuili non tenetur insultatus fugere q̄n fuga foret ipsi dedecus vel fugiendo immineret periculum vt quia habebat inimicum ad spatulas & a tergo tā dem Bar.in d.l.vt vim.& Bal.in d.l.j.in lectura cōcludere videntur quod aut sumus in vili persona & rustico cui non est dedecus fugere & tenetur fugere secus in nobili vel alia persona cui dedecus esset fugere nā non tenetur sed sicut ratione persone licet offendere ita etiam ratione dedecoris euitā di & honoris conseruandi cum a pari procedant & Bald.idem in c.j.in prin.de pa.te nen. Cy.in l.si ex plagiarijs.§.tabernarius.ff.ad l.aquil.glo.& Ana.in c.petro.de cleri. pug.Bal.in l.j.C.de edil.actio.gl.in c.suscepimus.de hom.ci. Cōter tamen tenetur contrarium indistincte quod nō tenetur fugere maxime si habeat inimicū a tergo & maxime quia in fugiēdo poterat cadere & inimicus in sequendo occidere aut percutere,vt per Bar.in d.l.j.& ibi Ang.& Saly.& Bal.in d.l.vt vim.& in c.fi.de consue.& in c.ij.de vita & hone.cle.Ang.in l.is qui cum telo.C.de sicar.& in l.fi.ff.de cōdi.insti.Floria.in d.§.qui cum aliter.Anto.& Panor.in d.c.olim & in d.c.significasti & in apostil. post eum Ang.in d.glo.& dictus titius.ij.colum.Ana.& Fely.in d.c.suscepimus. Anch. Imo.& Car.in d.cle.j xxvj.q.& seq.Alex. in d.consi.cix.Mar.in d.l.j.in prin.ix.limi. ff.de sicar. versi.& circa hanc materiā Ias. & Deci.in d.l.vt vim dicunt hanc fore cōmunem opinionem Bald.in l.si ob turpem. ff.de condi.ob turp.causa & Bal.in l.fin.C. eo.Cepo.in consi.xliq.& seq.& cōs.xxviij. & seq.Marsi.in l.furem ff.de sicar.& in fin gul.ccccccxcij.& in consi.xxv.& in pract. in.§.quoniam. Iure auiē canonico si potest fugere & aliter se tueri non licet percutere sed percutiendo efficitur irregularis vt no. in d.c.suscepimus.& ideo si potest hostium claudere vel in turrim vel aliam domum se conferre absque periculo tenetur hoc facere alias non,vt per Cardin.in d.cle.j.xxvj. q.Felyn.in d.c.suscepimus.in fin.tenet q si probabiliter dubitaret ex fuga se moriturum per insecutionem non tenetur fugere. & ibi per Ana.& Panor.& per Fely.in d. c.dilecti in fi.col.& per Deci.in d.l.vt vim in fi.Tho.Gram.in consi.xxix.& in consil. lvj.Limita in foro conscientię nam tenetur fugere vt per Ana.in d.c.suscepimus.& Panor.in d.c.significasti.& Bal.in d.c.fi.de cō
132 sue.& Deci.in d.l.vt vim. † Sed quæritur qualiter & ex quibus probatur fecisse ad defensionem in hoc alij dicūt q ex quo præsumptio est contra occidentem l.f C.de sicar.l.si non conuicij.C.de iniur.q requirū tur probationes clariores ad probādum factum ad defensam ut no.Bar.per illum tex. in l.j.in prin.ff.quod met.cau.& Panormi. in c.quia verisimile.in prin.de præsum.nisi quando constaret occisum aggressum fuisse occisorem nā tunc leuiores sufficerent probationes,vt no.in l.q̄m multa.C.ad l.iul.de vt pub.sed dic q tunc est præsumptio in fauorem occisoris ideo non requiruntur aliæ probationes,vt no.Bart.in d.§.tabernarius in fi.& in l.j.§.cum arietes.ff.si qua.pau.fecis.dic.vbi Bal.per illum tex.dicit q insultatus semper præsumitur fecisse ad defensionē,& dixit Bar.in d.l.sed & si quęcunq:. ff.ad l.aquil.q probato insultu statim probata est defensio necessaria,& ideo non requiruntur aliæ probationes sufficit ergo probari insultum per occisum factum vt occisor dicatur fecisse ad suam defensionem necessariam nec aliæ probationes requiruntur, cōtrarium ergo locum habet in accusatore non in reo accusato iuxta l.fi.C.de probat.
133 & ita dicit Deci.in d.l.vt vim. † Et probatur factum ad defensam ex infrascriptis & primo probato insultu iuxta doct.Bart. in d.§.tabernarius.& in d.l.sed & si quatū que.& per Bald.in l.ij.C.de sica.& in l.& si certus.ff.ad sille.Ias.in d.l.vt vim.Felyn.in d.c.dilecti.vel si quinimmo.de excep.toan.
134 de Amt.in d.consi.lxxvij. † Item probatur ex præparamento ad occidendum ,vt quia euaginat ensem & vadit contra occisorem,nam in tali actu occidēdo probatur & dicitur fecisse ad defensionē & maxime

admenando tex.in l.si quis percussorem.C. de sica.Gandi.in d.rub.de defen.areo.fa.ij. col.Boni.in d.rub.de insul.& percus.ij.col. Cepo.in d.consi.xxviij.& seq.Tho.Gra.in d.consi.xxix.& consi.lvj.& consi.xxviij.& per Mar.in d.l.is qui cum telo.C.de sica.& in consi.c.eo enim ipso q probat q aduersarius euaginato ense irruebat in me probo fecisse ad defensionem per doc.Bald.in d.l. multis.C.de libe.cau.& in l.lege.ff.loca.& Alex.in d.consi.cix.& Mar.in d.l.j.ix.limita.ff.de sica.& in l.is qui aggressorem.& in l.qui falsam.j col.ff.de fal.& in l.j.C.de rapt.u vir.nu.175.& in d.l.si quis percussorē.& in consi iiij.& consi.xiiij.& cxiiij.Alex. in d.consi.lxxvj.Cepo.in d.consi.xxviij.et seq.vbi plene qualiter probetur fecisse ad defensionē Bal.& Ang.in d.l.is qui aggressorem & Anch.in d.cle.j.& in alijs locis supra & per Ioan.de Arn.in proble.lxxxvij. post Corse.in singul.in verbo metus,& per

135 eundem Arno.& dialog.xxxiij. † Item probatur defensio si testes deponant ipsum occisorem fuisse in discrimine vitae constitutum & adeo deangulatum vt nec fugere nec clamare potuerit nisi occiderit vel nisi cum dedecore suo aufugerit vt per Bal.in d.§.qui cum aliter.& in d.l.j.& Flor.in d.l. quemadmodum.& in l.nauis.ff.ad l.aquil. Ancha.in d.cle.j.Cepo.in d.consil.xxix.&

136 Mar.in d.sing.ccccccxcij. † Item probatur si occidens primo fuerit percussus nam tunc praesumitur ad defensam repercussisse si eodem instanti non si aufugerit nisi & instaret vt percuteret, vt per Bart.in d.l.j. iij.modera.gl.xxiij.q.j.c.j.Pau.in cōsi.cxc. Alex.in d.consi.lxxvj.Cardin.in d.cle.j.q. xxviij.Bal.in d.l.j.Gandi.in rub.de defen. ver.sed ponamus tu es.Cy.in d.l.j.versi.itē quaeritur.& dixit Bal.in d.l.j.versi.vltimo concludēdo quod sit cautus aduocatus articulare quod percussus primo occidit & repercussit eodem instanti durante rixa & vide per Mars.in d.l.j.ix.limi.Bal.in d.l.ij.C. de sicar.Alex.in d.consi.lxxvj.Fely.in d.c. dilecti.ix.col.Marsil.in l.vnius.§.cognitiorum.ff.de quaesti.& in pra.§.qm & aliquid in.§.expedita.j.col.& in d.l.is qui aggressorem.& in consi.xxix.& consi.xxv.& consi.l.& consi.lxviij.& consi.lxxxj.vbi dixit quod incipiēs percutere semper dicitur in culpa & consi.vltimo Cepo.plene in consi. xxix.& consil.praeceden.qn praesumatur occidisse ad defensionem et ibi quod ex coniecturis iudex arbitrabitur,& per Alexan. plene post Bar.in d.l.j.C.vnde vi,vbi arbitrio iudicis relinquitur & ibi statim quod probatur insultus & per Bald.in Specul.in titu.de homicid.vers.sic.an quis dicatur.& in dicta l.j.versi.& ex his no.regulam & in l. j.xij.col.C.de confess.Inno.& Ioan.Andre. in c.j.de praesump.Iaso.in dicta l.vt vim.j. colum.versi.confirmatur.Fely.in dicto c.dilecti.si.colum.Tho.Gram.in d.consi.xxix. tandem probatur defensio si ea quae supra dicta sunt in hac materia fuerint probata

137 de quibus supra. † Sed quid si reperiuntur duo rixantes nec apparere possit quis fuerit aggressor qualiter probatur defensio & an occidens in dubio praesumatur occidisse ad defensionem hanc quaestionem tractat Bald.in dicta l.j.xij.q.Cepo.in d.consi. xxiij.& sequen.& Fely.in d.c.dilecti.si.colum.& ibi Deci.Roma.in l.cum mulier.ff. solu.matri.Tho.Gram.in vo.xxij.& in voto xxiiij.& in d.consi.xviij.& consi.lvj.& consi.lxij.& consi.lxix.Marsi.in consi.xlj. Pau.Gril.in trac.de relaxa.car.in ij.de abolitio.Inno.vj.q Boni.in d.rub.de insul.& percus.iij.col.in praemissa quaestione Bal.in d. l.j.si testes dicant quod vnus insultauit alterum tamen nesciunt quis primo fuerit aggressor refert glo.tenere vtrunque absolui debere in l.j.§.cum arietes.ff.si quadr.pau. feci.dic.nec enim videtur probatum maleficium cum defensio non sit maleficiū & certum est alter eorum non commisisse maleficium cum fecerit ad defensam quomodo ergo vterque damnari possit esset enim iniustitia.vt propter peccatorem damnetur innocens melius erit ergo nocentem absoluere quam innocentem condemnare ratione enim incertitudinis nemo damnatur l.scientiam.§.cum stramenta.ff.ad l.aqui.l.si duo. in prin.ff.vti poss.constat alterum fuisse in culpa.alterum non,nescitur tamen quis fuerit aggressor tunc procedat intentio glo.secundum quosdam,alij vero dicunt nō procedere ex quo defensio est in modum exceptionis quae erit liquido probanda cum nō constet puniē de culpa,sed si apparet vterq; offendisse nisi probetur defensio vterq; punitur residere videtur ergo Bald.quod nisi appareat ad defensam in dubio punitur nō obstante incertitudine, Areti.vero in d.§. ius autem gentium quem refert & sequitur Deci.in dicta l.vt vim,iij.nota,versic.& retenta communi dicit in dubio interpretandum factum ad defensam vide per Paulum Grillan.in d.vj.qō.& Alber.in l.j.C.vnde vi.& Guido Papae in tracta.de praesumpti. penul.colum,& per Gandi.in rubri.de de-

fenf. vide glof.Bart.& Alexan.poft eum in
138 dicta l.j.§.cum arieres. †Vbi etiam præ dicta li eft facta pax inter duos deinde nefci tur quis primo fuerit aggreffor quod in du bio vterq; abfoluitur & tradit Bald.Ange. & Imo.in l.mora.ff.folu.mat.Bald.in d.l.vt vim.Ioan.And.Specu.in titu.de treu.& pa ce,Angel.in dicta glof.& dictus titius in ff. Ang.vero in dicta glof.& dictus titius in ff. quæftio.tenet opinionem Bal.in dicta l.pri ma vtrunq; teneri, idem dicit Bal.in d.l.vt vim.quem fequitur Auguftinus poft Ange. ibi Bernardi.vero poft Ang.ibi in d.glo.te net cum glo. & Bart.in d.§.cum arietes.& refpondet ad tradita in l.fi in rixa.ff.de fi. car.ex quo ibi conftabat de principio,et fi ne delicti,ideo punitur vterq; at in quæftio ne propofita non conftat de principio nec fine,nec certum eft ambos deliquiffe immo incertum ideo ratione incertitudinis vter que abfoluitur allegat Rom.in confi.cccc. ubi fi incendium fit commiffum in domo in qua duo habitant,& nefcitur quis immife rit vel cuius culpa ambo ratione incertitu dinis debent abfolui.Limitat tamē Bernar dinus nifi per alias cōiecturas conftare pof fet quis fuerit aggreffor de quibus infra,vt fi rixofus vel inimicus, vel mine præceffe rint vide Ro.in d.l.cum mulier.& Deci.in d.c.dilecti.in fin.vbi limitat vt per eum te nens cum Bal.in d.l.j.& Ang.in d.gl.nifi cō currant çoniecture de quibus infra, & re fponde ad dictum glof.in d.§.cum arietes. procedere quo ad intereffe partis non quo ad intereffe publicum, ita refpondet Bald. in d.l.vt vim.& fequitur Auguft.poft Ang.
139 in d.gl.& dictus titius. †Quærit Bonif. in d.rubri.de inful.ij.col.quid fi reperitur eorum rixantium aliquis bonę famæ, & al ter malæ famæ an ftetur iuramento illius bonæ famæ ꝙ fecerit ad defenfam fi nefci tur aggreffor dicit ꝙ fic attenta qualitate
140 perfone. †Sed quæ funt præfumptio nes ex quibus præfumitur primo aggref for,& infultans tradunt prædicti doctor.de quibus in principio qōnis in d.confilijs, & primo præfumitur primo aggreffor fi præ cedant inimicitie ex caufa afterutrius, & mine præcedentes propter offenfionem,& rixam præcedentem,inimicus enim & mi nās præfumitur primo aggreffor,vt per Fe ly.in d.c.dilecti.col.ff.Cep.confi.xxix. ver fi.octauo fubeft.Marfi.in confil.xlj.Thom.
141 Gram.in d.confi.xxix. †Item præfumi tur aggreffor ille qui primo prouocauit ad rixam,& fuit caufa rixe,ille enim prǫfumi tur aggreffor.d.l.j.§.cum arietes.vbi Flor. idem Floria.in d.§.qui cum aliter, allegat rationem quia contra prouocantem præfu mitur dolus,& ideo infultatus,& prouoca tus præfumitur femper facere ad fuam de fenfionem fiue verbis, fiue armis, & facto prouocauerit,vt plene per Cepo.in d.confi lio xxviij.& feq.Thom.Gram.in dicto cō
142 fil.xxix.Fely.in dicto c.dilecti. †Item præfumitur ex præparamento ad offenden dum, vt quia accefsit ad locum expectans alterum tranfeuntem,& ibi de fe armis ac commodando nam prǫfumitur cogitare de rixa, & offenfione l.iij.§.vi pofsidere ibi qui in hoc ipfum aptatus & præparatus ue niat.ff.de vi & vi arma.& maxime fi fece rit figna,vt quia enfem euaginauerit,& cla midem inuoluerit ad brachium vel alia fe cerit præparamēta,& figna rixe de quibus per Cepol.in dicto confi.xxviij.& confilio
143 xxix. †Item prǫfumitur rex qualitate armorum, nam ille qui melius eft armatus, & meliora,& potiora habet arma præfumi tur aggreffor, & maxime in manu robufti & audacis viri,vt per Cæpo.in dicto confi. xxviij.verficu.fexta qualitas armorum.& in confi.xxix.verfic.viij.qualitas.no.in c. fignificafti.in fi.de homi.allegat Bal.in con
144 fi.lxxxij.incip.quidam infultatus. †Itē præfumitur aggreffus ille qui reperitur ac clamaffe fuccurrite fuccurrite, nam præfu mitur ab altero infultatus, vt per Innocen. in dicto c.fignificafti.no.in l.capite quinto. in fi.ff.de adulter.& in confti.quicunq; mu lierem acclamantem.Cep.in d.confi.xxix.
145 verfi.tertio quia.& ver.iiij. †Item prǫ fumitur aggreffus & infultatus ille qui au fugit rixam,& vadit fe retrahendo,vel ac clamando,nam per talem retractionem, & fugam prǫfumitur infultatus ab alio,vt no. in dicta l.j.C.vnde vi.& in dicta l.vt vim. Cepol.in dicto confi.xxix.verficu.ij.iij.& v.quia dictus Franzonus,& verfi.fexta re
146 greffus ipfius. †Item præfumitur fi al ter eorum fuerit rixofus, & folitus facere rixas & brigas,nam prǫfumptio eft contra rixofum,ita dixit Cardina.in dicta clemen ti.prima de homicid.xxxiij.quæftio.Albe ri.in d.l.vt vim.Cepo.in d.confil.xxviij.& confi.xxix.Thom.Gram in vo.xxij.& in vo.xxiij.& plene in confil.xxix.& confil. lxij.& confi.lxix.Fely.in d.c.dilecti.maxi me concurrente qualitate ꝙ aduerfarius & occidens erat pacificus, nec folitus ri xari, & fimilia facere, vt ibidem per
147 eos. †Item præfumitur aggreffor,

ille qui reperitur audatior, & robustior nã talis presumitur aggressor,& superatus aggressus nisi probetur cõtrarium l.j.C.de sica, ita dicit Flor.in d.§.cũ arietes.& ideo si vulneratus & superatus occidat præsumit fecisse ad defensionem,vt per Cepol.in dicto consi.xxviij.versi.decimo & vltimo & consi.xxix.versi.nona presumptio per no. in l.si ex plagijs.§.tabernarius.ff.ad l.aqui,
148 †Item præsumitur aggressor ille q̃ grauius reperitur vulneratus quam alter nam duobus rixantibus,& se vulnerãtibus præsumptio est ꝙ fuerit aggressor grauius vulneratus arg.l.scientiam.§.stramenta.ff.ad l. aquil.Guido Papæ in trac.de præsump.pe. col.vbi etiam dicit in dubio factum ad defensam vt per Alber.in d.l.j.C.vnde vi.& ita dixit Car.in d.cle.j.q.xxxiij.Albe.in d. l.vt vim.Bolog.in consil.xxxvij.Cepol.in d.consil.xxix.& consil.xlij.Tho.Gram.in
149 d.vo.xxij.& consi.lxij. †Item præsumitur aggressor ex verbis prolatis vt per Cepo.in d.consi.xxxix.iiij.col.Tho.Gram.in vo.xxij.ver.item corroboratur ubi de verbis rixãtium.Nec præmissis obstare videtur ꝙ offensor non præsumitur defensor cũ ergo offenderit & occiderit præsumit aggressor & non defensor nisi probetur contrarium vt dixit Flo.in d.§.cum arietes. & Ioan.And.in c.significasti.de pœnitent.& remis.Bal.in c.j.in prin.de pace tenen.& in d. l.vt vim.penul.col.versic.& nc.ꝙ ille qui. Cepo.in consi.xxviij.in prin.ij.col.versic. item.Felyn.in d.c.significasti.nam respondet ꝙ procedit prædictis non concurrentibus, nam in dubio ita præsumitur, sed præfatis coniecturis & signis concurrentibus præsumitur defensor,et ita respõdet idem Cepo. in d.consi.xxix.in fi.j.dub.& vide per Barto.in d.§.cum arietes. & Alex.post eum,& Pau.Gril.in tract.de relaxa.carce.in tit.de abo.li.vj.q.vbi si non constat de aggressore in dubio præsumitur aggressus et fecisse ad defensionem si allegat ad defensionẽ fe-
150 cisse. †Et no.quod dixit Tho.Gram.in d.consil.lxix. ꝙ concurrentibus aliquibus ex supradictis coniecturis stateur iuramẽto ipsius accusati dicẽtis se occidisse ad suã defensionem licet aliter non probauerit illam Bal.in c.bone.de postul.prælato.faciũt tradita,post gl. per lal.in.§.sed alte.insti.de actio.Thom.Gram.in vo.x.ꝙ in consistentibus in animo ꝙ dolo non fecerit statur iuramento accusati vt per Mar.in consil.lxj. & in rub.C.de proba.xxvij.col.versi.item iuramentum & plene in consil.cxvj.vbi ꝙ non fecerit animo occidendi statur eius iuramento.& in l.j.C.de sicar.iiij.chart.& in rub.ff.de fideiuss.v.char.& in pract.in.§.di ligenter.char.xv.& supra fuit dictũ in principio.j partis, & in hac materia ꝙ fecerit ad defensam posset iurare concurrentibus cõiecturis per Cepo.in consi.xlij.iij.col.vers. superesset.deniq; allegat gl.in d.l.j.C.de si-
151 car. †Circa sextum de excessu in se defendendo in quo primo erit videndũ si excesserit modum in se defendendo an teneat de toto an de excessu secundo & si de excessu teneatur quæ erit pœna pro excessu
152 imponenda. †Circa primum omnes cõcludũt ꝙ siue culpa siue dolo excedat in altero prædictorum moderaminum circa modum tempus & causam defensionis ꝙ teneatur de excessu tantũ,& non de toto,& ideo si prouocatus dicto aut facto modum excedat in defendendo cum difficillimum sit iustum dolorem temperare l.si adulterium cũ incestu.§.imperatores.ff.de adult.ac etiam ex quo motus & rixa instantis periculi tollit spacium consulendi & deliberandi lege gracchus.C.de adulter.cum homo intenso calore commotus nõ sit in plenitudine intellectus Bald.in c.j.§.si quis hominem.de pace tenen.ideo excusatur vt ibi per Bald. vt non de toto,sed de excessu tãtum puniatur, & sic non de homicidio doloso ad pœnam ordinariam sed culposo tantum & licet glo.xxiij q.j.in summa,& in d.c.significasti dixerit ꝙ procedat quando non dolo & ex proposito excedat & per Mathe.in consti.si ciuiliter agens.iiij.no.& in consti. qui de alio,iij.no.& in decisio.ccvj.ij.dub. & Luc.de Pen.in l.errat.C.de pecul.castr. mili.lib.xij.tamen Ancha.in d.clemen.j.de homi.tenet ꝙ etiam qñ dolo & ex proposito excedit allegat casum in c.olim lo j.de restitu.spol.& no.Bal.in c.j.in prin.eo.ti.& in d.§.si quis hominem.et in l.vt vim.Ioan. And.in c.significauit de pœn.& remis.& in Spe.in ti.de homici.Alex.in d.consi.cix.& d.consi.lxxvj.& consi.xxiiij.& in consi.xl. ij.vol.& plene post Bart.in d.l.j.vbi limitat Ang.in d.§.imperatores.Flo.in d.§.qui cũ alter.Lud.Ro.in iij.sing.& in d.l.cum muliter.xxxij.col.ff.solu.ma.Salyc.in l.quoniã multa.C.ad l.iul.de vi.Ange.in l.cum filio. xxvj.col.ff.de lega.j.plene Fely.& Panor. in d.c.dilecti.& in d.c.significasti.iij.decla. & ibidem Ana.Anto.& Panor.in d.c.olim. Mathe.in consti.asperitatem.vij.not.& in ix.q.vbi de insequente vulnerantem Cep. in dicto consi.xxix.& consi.xlij.& sequen.

Ang.in d.glo. & dictus titius.iij.col. Corn. in consi.xxiiij.aut cciiij.j.volu.Alex.in cō. sil.cxix.vij.vo l.& consi.ij.eo. vol. Ioan.de lign.in tra.de bello.car.cxxviij.vij.q.Pau. de Cast.in d.consi.ccxcij. Areti. in consilio lxxx.Saly.in l.grachus.C.de adult. vbi dixit excedens modū in dubio præsumi culpa & dolo Ancha.in cōsi.cclxxxv. Alex.in consi.cxxxvij.ij.vol.Bal.in consi.ccccxxx. j.volu.& consi.ccij.iiij.vol.Cuma.in consi. cxxxiiij.Areti.in consi.xxxiiij.Alexan.in consi.xiij.iij.vol.Cur.in cōsi.xx. xv.col. & seq.q.iiij.Cæpo.in cōsi.j. cōsi.xxix. & cōs. xxxv.plene Mar.in pra. in.§.quoniam. & in.§.vlterius.& in singu.c.& in l. is qui aggressorem.ver.& scias.& ver.scias etiā.vbi etiam φ dolo & ex proposito excessit modum,& in l.j.in prin.ix.limi.ff.de sica.& in consi.iiij.vbi ēt ex proposito,& consil.vij. & consi.xxv.& consi.xxxj.& cōsi. lxxxj. & consi.cxix.& consi.cxxxij.& consi.vlt. vbi ex proposito & plene Iaf.in d.l. vt vim, vbi etiam dolo & ex proposito in versi.iij. multum aduerte. vbi dicit φ in dubio non præsumitur dolo excedere per Salyc. in d. l.grachus.Alex.consi.lxxv.iij.vol.& Tho. Gra.in consi. xviij.& consi.lvj. Deci.vero in d.l.vt vim.vij.col.ver. & ad supradicta. allegat Bal.in l.j.C.de emenda.ser. per illū tex.tenere contrarium φ ratione excessus dolo punitur dūs pœna homicidij tamē ipse Decius tenet nō teneri vt supra, & Bal. in l.sed & si quecunφ.§.si magister.ff. ad l. aquil.distinguit aut dolo aut culpa excedat & idem Saly.in d.l.grachus.pen. colū. φ si dolo excessit tenetur pœna homicidij, idē tenet Alex.in d.consi.lxxv.iij.volu.vbi allegat dictū Bal.in d.§.si magister, & respōdet ad l.j.procedere quando ex genere armorū constaret de vero animo occidendi, tunc enim ratione excessus dolosi punitur de homici. & ita procedit d.l.j.C.de emen. ser.secundū Bal.in d.§.si magister.& ita intelligit Alex.in d.consi.lxxv.& ita etiā respondet Deci.in d.l.vt vim.ex quorum dictis concluditur φ aut ex genere armorum & instrumento percussionis constat de animo occidendi,& tunc excessus punitur pœna homicidij.l.j.§.diuus.ver.nam si gladiū. ff.de sica, ita procedit d.l.j.aut taliter non constat de animo occidendi,& tunc punitur de culposo homicidio nō pœna ordinaria & ita procedant supradicta allegata & opinio contraria,& ita etiā concludit Tho. Gra.in d.consi.xxix.φ qñ ex proposito & deliberato excedit non tamen impēsate &

calore iracūdiæ accensus tenetur pœna or-
153 dinaria. †Communiter tamen concludit tur φ siue culpa siue dolo & ex proposito excedat non tenetur pœna ordinaria & sic de toto sed de excessu tantum per rationē supra dictā quia prouocatus & intenso dolore commotus & calore iracūdiæ punitur de culposo delicto & non doloso,posset respondere ad d.l.j. φ ibi cessant ibi rationes & apparebat de animo occidendi, vel ibi licet tanquā homicida teneatur tamen non eadē pœna licet eadē lege sed ratione excessus moderatur & alteratur pœna.Limita prædicta vt non teneatur de excessu si aggressus erat debilior aggrediente ita per Math.in consi.qualitas personę. vbi mul-
154 ta de qualitate personæ. †Et not. φ dr excedere si statutum permittat vindictā vt est tenis nā si ab vno offenditur si offensus congregat alios amicos & offendat tenetur de excessu vt per Bald. in l.si familia,ff. de iurisf.om.iud.& Arei.in l. si seruus in fin.ff. de verb.ob.& de statuto permittente vindictam an licet congregare tūc amicos ple
155 ne tradit Firm.in verbo vindicta lo.j.†Et no.q.de qua per Math. in d.deci.ccvj. φ si duo dederunt ad inuicē fideiussionē de nō offendendo,deinde alter se defendēdo excessit modū defensionis an fideiussores teneantur & pœna sit cōmissa dic vt ibi per eum φ non teneantur pœna contenta in fideiussione sed alter puniantur principalis & fideiussores vt pro solo excessu tenean-
156 tur, †Circa secundum de pœna excessus Ro.in d.singu.iij.dicit pœna arbitraria puniendū & Marsi.in consi.xxxj.ceteri do cto.supra allegati dicunt pœnam minoran-
157 dam esse. †Et dixit Fely.in d.c. dilecti. & declara.φ in potestate iudicis est deportare homicidam quem impullit iracūdia ēt oria aliter quā ex facto offensi per text. in l.lex iulia.in fi.ff.ad l.iul.repe.Mar.in pra. in.§.quoniā.car.xxix.ij.col.ver.atiñ,& dicit Mar.in consi.xxv.pen.colum.& consil. cxxxij.in fi.& in alijs locis supra pro excessu non puniri pœna mortis,nec alia corporali,sed pecuniaria nā quando pœna ex causa minoratur reducitur ad pœnam pecuniariā,& non corporalē, vt ibi prosequitur,& in consi.xxiiij.& consi.xxx.& consil.xxxiiij.& consi.xlvij.& in d.§.quoniā. & in l.j.§.diuus.ff.de sic.& in l.diuus.ff.de parr.& in l.j.C.de sica.& Tho.Gra. in vo. xxiij.& consi.xxxvj.& consi.xxxix.& in consi.xviij.& consil.xxix.& consil. lvj. in quibus φ excessu punitur pœna pecunia-

Ludo, Carer, P

ria,& per Cæpo.in consi.xj.& per Ioan.de Arno.in solilo.xxiij.vel saltim pœna relegationis per quinquenniũ & nõ vltra etiã si pro homicidio imponatur pœna mortis p statuta vt in regno per consti.terminũ vitæ, vt per pdictos doct.maxime Roma.in d.iij. sing.& Tho.Gra.in locis supra.& per Ioã. de Arno. in solilo. lxxxix. & in proble. lxxxviij.& in dialo.34.vbi fugientem occidat Tempera,& limita qñ excessus esset punibilis alias aũt nulla pœna, vt per glos. Anto.& alios in d.c.olim. Ang.in d. glo.&
158 dictus titius.iij.co. ver. aduertas. †Limita secundo quãdo non ex proposito excedit nã tũc nõ punitur glo.& Arch.xxiij. q.j.in summa.Alex.post Bar.in d.l.j.C.vnde vi.Ancha.in d.clem.j.iij.no.Floria.in d. §.tabernarius vide tamẽ Bal.in d.l.vt vim & Fely.in d.c.significasti col.fi.ij.limi.dictũ dic tñ vt supra proxime q intellige vt puniatur at qñ non ex pposito nec culpa sed alio casu fortuito non punitur in aliquo & ita dicũt dicti doct.proxime allegati in hac limitatione.Tertio limita vt per Fely.in d. cap.significasti qñ excesserit pro defensione rerũ vt ibi in ver.iij.posses limitare allegat ita sentire glo.in versi.vicino in c.dilecto de senten. excommunt.in vj. potius est glo.fin.Limita etiam qñ fuisset dicta aut illata talis iniuria q propter publicam bone statem non liceret adire pretorem nam tũc etiam ex proposito & deliberato excedendo non punitur de excessu, vt per Thom. Gram.in dicto consil. xxix. Limita tamen prædicta quo ad irregularitatem,nam excedendo efficitur irregularis,vt in longa apostil.ad Panor.in c.fi.de tempo. ordi. Limita etiam vt supra vt per Math.in consti. qualitas personæ, si aggressus erat debilior nã
159 non tenetur de excessu. † Circa sextũ & vltimum de quibusdã particulariter & specialiter in defensione & primo speciale consideratur in probatione nam licet alias testes deponẽtes per verbũ videtur & per verbum credo vel iudicio & similibus non probent cum nõ per sensum corporis deponant sed iudicio intellectus vt l.qui testamento.§.j.ff.de testam.l.testium.C. de testi. §.si vero absunt.in authen.de hære. & fal. Bar.in l.quid tamẽ.§.si arbit.ff. de arbitris. & in l.xx.colum.ff.de legi.Alex. in consil. cxlvij.ij.vol.in princi.ff.de ven.inspi. Bal. in l.de quibus. limi. Bartol. in l.ij.§.idẽ labeo.ff.de aqua plu.ar. Ias.in l.j.in prin.ff.de iusti.& iu.& per Mar.in consi.xx.& consi. iiij.& cõsi.xxiiij.& cõsi.lj.& cõsi. lxv.vbi etiam si dicant se pro certo credere. tamen taliter deponentes ad probandum factum ad defensionẽ probant legitime & ideo si dixerint q eis vr vel iudicio eorum vel credunt occidisse ad suam defensionẽ probant factũ ad defensionẽ,ita dixit Bar.in d.consi.incip.vanutius.& sequitur Alex.in d.cõsi.lxxvj & in d.consi.cix.& consil.xxxix. j.volu.Bal.in l. solã.C.de testi. & ibi Saly. & Iaso.& Deci.in d.l.vt vim.j.colum.Marsil.in d.consi.iiij.& in l.de minore.§.plurium. & in l. vnius.§.cognitũrum.ff. de qõ.& in rub.C.de probatio.iiij.car.& Tho. Gram. in consi.xxiiij.& per Ioan.de Arno. in singula.xxiij.vbi testes deponentes per ver-
160 bum credo ad defensam probant. †Et in dictis locis maxime Iaso.& Deci. in d.l. vt vim. quod ad probandam defensionem admittuntur testes alias inhabiles,vt domestici,& familiares,& consanguinei, vt frater,& alij,vt per Specu.in titu.de inqui.§.j. ver.sed nunquid Ana.in consi.lix.Marsi.in sing.lix.& in l.j.§.ad quæstionem.ff. de qõ. & per Ioã.de Arn.singu.xxv.& in sing.xl. vbi duo fratres admittuntur ad defensam, Quod tamen intellige & limita quãdo deponũt de facto principali nam tunc omnes admittuntur secus tamen si velit repulsare testes accusatoris nã ad probandum obiecta contra personas non admittuntur ita p Thom.Gram. in consil.xij.& intellige nisi vrgeat alia coniectura in contrariũ vt mala fama solitus alia facere visus ĩ loco & alia similia nam tunc non admittuntur ad probationem negatiue vt per Pau.Gril.in tracta.de relaxa.Car.in titu. de aboli. in vj.q.
161 †Et licet etiã alias magis credatur duobus testibus affirmantibus quã mille negantibus vt per Marsi.in consi.cxiij. tamen ad defensam magis creditur duobus negantibus maleficiũ quam mille affirmantibus & acceptantibus vt no.glo.in c.clerici.lxxxj. distin.Ludo.in l.nulla pen.colum.ff.de ver. obliga.vbi et Imo.tradit qualiter probetur negatiua vt testes de falso non teneantur & Bald. in l.data opera.C. qui accusa. non po.Ias.in d.l.vt vim Marsi.in consi.ij.& cõsil.lj.& consi.cxxxij.vbi magis creditur testibus laicis deponẽtibus me nõ delinquisse quam clericis contrarium deponentibus
162 licet digniores sint clerici. † Immo testes ad defensam recipi possunt quãdocũq; etiã facta publicatione & conclusione vsq; ad sententiam & iudex non recipiens tenetur in sindicatu vt plene per Ang.in glo.cõpa.dicti inquisi.& nega.versi. quero postea

& in glo.& dictum proce.publi.in fi.plene Marsi.in pra.in.§.sequẽs & in sing.xc. Bel. in prac.cri.in fi.& Marsi.in l.j.§.fi.ff.de qõ.
163 †Sed quid si cõfitetur homicidium sed dicit factum ad defensionem an talis confessio diuidatur vt quatenus confiteatur factum stetur sue confessioni quatenus dicit ad defensionem respuatur Barto.in l.cũ qui in prin.ff.de iureiur. & in l.Aurelius.§.idẽ quęsiuit.ff.de libe.leg.quem refert & sequitur Angel.in glo.cõpa.inquisi.& par. neg. & par.consi.distinguit ꝙ aut hoc dicit in diuersa oratione vt quia dicat verum esse se occidisse sed occidit ad suam defensionem & tunc rescinditur & iudex acceptare potest confessionem homicidij ex quo factum est de genere prohibitorum l.j.C. de sicar. ideo præsumptio est contra ipsum ideo probare debet factum ad suam defensionẽ alias statur sue confessioni aut vnico contextu & vnica oratione confitetur vt quia dicat occidi ad meam defensionem & tunc nõ diuiditur ex quo habetur pro negãte vt per Bald.in l.codicillum.C.de codi. & in l.j.C. de confess.& Salyc.in l.eum qui duas.C.de adulte.& Bald.in l. decem.ff.de ver. obliga.& in c.cum venissent & ibi Panor.tenẽt per rationẽ Bar.in d.§.idem quesiuit. ꝙ ex quo iuris est contra eum præsumptio cum sit de genere prohibitorũ & ne delicta remaneãt impunita ꝙ rescindi potest & ideo cautela datur ad euitandam omnem dubietatem ꝙ neget commisisse delictum sed casu quo appareret vulnerasse aut occidisse feci ad meam defensionem & aliter & alia non feci ita glo.Cy.Bart.& Bal.in l. si quidem.C.de excep.& ita dicit Angel.in d.gl. vidisse in practica seruari de qua materia plene per doct.in d.l.si quidem Ang.& Augusti.in d. glos.Socyn.in l.non vtique.ff.de excep.vbi plene & Panormi.in c. is qui de solu.Soci. in l.nemo.ff.de except.Iaso.in l. j.C.de fur.Deci.in l.nemo ex his.ff. de reg. iur.Bald.in d.l.j.C.de confe.x.colum. ver. denuo quero & in c.j.§.porro.xiiij.col.quę fuit prima ca.bene.am.Card.Anto. Imo.& Panor.in c.bone.lo ij.de postula.prela.Bar. Alexand.& Iaso.in l.eum qui.ff.de iureiur. & in l.cum de indebito.ff.de probatio. vbi Alexan.post Bartol.doct.Areti.Alexan. & Ias.in d.l.decem.Anto.Imol.& Panor.in d. c.cum venissent de insti.Cy.& Bald.in l.ij. C.de dona.ante nup.Ang.Lud.Alexan.& Iaso.in l.j.§.simpliciter.ff.de verbo.obliga. Panor.& Felyn.plene in c.auditis de præscrip.Lanfrã.in repe.quoniam contra in.§. confessiones de proba.Bal.& alij in l.sicut. C.de repu.hære.Felyn.in c.dilecti de accusa.antepe.col.in fi.Bald.in l. iubemus.C.de appel.& in l.j.C.de edil.actio.Archi.in c.j. de confes.in vj.Bario.in l.quædam §.nummularios.ff.de eden.Anto.& alij.in c.præterea de transa.Specu. in titu. de depo.§.fi. ver.pen.Anch.in c.si quid ver.xxxvij. distin.Bal.in l.i.§.editiones.ff.de eden.& in l. ea quę de condi.indeb.Ludo.in sing.xxvj. alias.ccviij.Bal.in consi.xlv.incip.dauanti aduoi & Bar.in consi.incip.Caterina Lud. in consi.clxvij.Ang.in consi.xxvij.Bald.in Specu.in titu.de confe.ij.col.ver.confiteor hominem occidisse.Areti.in l. manifesti ssimũ.C.de fur.Ias.in.§.item si quis institu.de actio.Flo.in d.§.tabenarius Alexã.in l.non solum.§.sciendum.ff.de oper.no.nun.ij.colum.Corse.in reperto.Panor.in verbo confessio ver. xviij Inno.Butri. & Panor. in c. si.de confess.Saly.in l.qui contra propriam. C.de nõ num.pe.Thom.Ferra.in trac.cau. caut.v.vide celsum post Lanfr. in d.§.confessiones ver.quero iuxta præmissa Iaso.& Deci.in d.l.vt vim Marsil.in pra.in.§.postquam.& in.§.ij.qõ.& in singu.clxxxv.vbi plene & in consi.ccxl.& consil.liiij.Iaco. de Bel.in pract.cri.in titu.de qõ.xxij.col.Bal. in consi.cclxxij.vj.vol.Marsi.in consil.vij. & in consi.xlj.& in sing.530.Fely.in d.c.significasti Alex.in d.l.codicillos Bald. in d. l.j.in repe.in fin.C.vnde vi. exceptio ergo & articulus fieri debet vt per Ang.in d.gl. vt neget factum & si apparet & constat ꝙ fecit ad suam defensionem vt per Bald. & Soci.in d.l.si quidem & per Ioan.de Arno. in caut.l.v.& per alios docto. in locis supra vide tamen Gand.in d.rub.de defen.ij.col. vbi dicit si dicat non esse culpabilem & si appareret fecit ad defensionem admittitur secus si simpliciter factum neget deinde di-
164 cat ad defensionẽ factum. †Limita nisi esset statutum ꝙ debeat respondere simpliciter nam tunc talis responsio quod feci ad meam defensionem non admittitur immo iudex cogere potest ipsum vt simpliciter respondeat vt per Bal.in d.l.j.C.de confes.& Ias.in d.l.vt vim & doct. in d.§.simpliciter potest etiam iudex cogere respondentem vt exprimat modũ defensionis vt per Bal. in l.j.circa princi.C.de edili.actio.Ludo.& alij in d.§.si quis simpliciter Socy. in l.j.§. si quis simpliciter.ff.de vulga.& pupi. An-
165 gel.in dicta glo. †Sed quid si a principio negat factũ & deinde videns probari dicat ex interuallo feci ad meã defensionẽ

an talis exceptio admittatur ex interuallo Gand.in d.rub.de defenf.vlt.col. distinguit aut negat factū simpliciter & tunc non potest postea ex interuallo dicere se fecisse ad suam defensionē cū veniret cōtra suum factum & iuramentum & allegaret turpitudinē suam ideo non audiendus c.cū dilecti de dolo c.cū vener abilis de excep.aut nō negat factū simpliciter sed negat se culpabilē esse potest postea probare se fecisse ad suā defensionē quoniam non negat factum sed quod factū iniuriose nō fecit vt ibi per eum & per Boni.in tit.quid sit accusatio.xx.colum.Bal.vero in c.j.§.itē si vasallus vlti.colum.de contro.inuesti.post And.dicit ꝙ potest per text.in d.c.cū dilecti de accusa. idē Bal.in specu.in titu.de depo.vj.col.ver.potest quis interpretari & Bal.in d.authē. qui contra propriā pen.col.& in l.fi. in fi.C.de custo.reo.dicit ꝙ potest interpetrari ad suā defensionē nō autē perimere per d.cap.cū dilecti per Luc. de pen. in l.professio.iiij. col.C.de mune.pa.lib.x.Math.in consti.terminū vite.vij.q.vbi plene post.And. ibi & in d.§.si vassallus & in c.ij.de pa.ten. & ꝑ Mathe.in consti.qualitas personæ Iaf.in d. l.vt vim dubitat de dicto Bald.ꝙ possit interpretari & dicere ꝙ fecit ad suam defensionem doct.tamen cōmuniter concludunt cū Bart.in d.l.aurelius.§.idē quæsiuit ꝙ nō obstante tali interpetratione iudex potest condemnare confessum & spernere dictum quod fecit ad suā defensionē per quā doct. Bar.Iaf.in d.l.vt vim versi.iiij.circa prædicta quero,titubat & dubitat tenere opinionem Bal.de qua supra,& faciūt dicta in cōsti.asperitatem & ibi per Math.in x.not.ꝙ inquisiti semper querunt colorare eorū delicta asserendo ꝙ fecerint ad eorū defensionem ideo excludi debent Deci.vero in d.l. vt vim.ver.successiue, dicit Iaf. equiuocare nam procedit vt nō credatur sibi ita interpretanti propter iuris præsumptionem secus tamen si voluerit hoc probare nā potest And.vero in d.constit. terminū vitæ in fine.& in d.§.si vassallus de contra. inuesti. & in d.c.ij.de pa.ten.& Mathe.in d.consti. vij.q.dicunt admitti talem exceptionem & dari terminū ad eam probandam dicens iudices sicientes humanū sanguinē malefacere non admittendo dic ergo secundū Andr. in regno euangelistā admittendam talē exceptionem & dari terminū ad eam probādam etiam ex interuallo pro vt etiam dicit Deci. in d.l.vt vim & ita nouiter reperio decisum in collaterali consilio vt per Tho. Gra.in vo.ij.vbi plene,& optime tradit & in consil.lxix.& per Ioan.de Ami. in consi. lxxiiij.& hoc per doct.Bal.in c. dudū pen. colū.de electio.vbi magistraliter loquitur. præfati aūt doct.intelliguntur ꝗñ simpliciter fuisset confessus se fecisse ad suam defensionē non offerendo probare ꝙ fecerit ad suam defensionē vbi ergo petitur, & offertur ꝓbari defensio dari debet terminus ad probandū de defensione & non pōt denegari petēti per doct.Bal.in d.c.dudum.verū si non probauerit pōt torqueri,& ita intelligitur doct.Bal.in d.l.j.C.de confes.inquātum dicit torqueri posse taliter confitentē vt locū habeat termino dato ad eam probādam ,& nō probata.cautus ergo sis si vides probari delictū vt petas & offeras probare factum ad defensam quod not. in practica.

166 †Sed quid si dato termino ad probādū de defensione non est probata defensio, & factū ad defensionē an stante eius cōfessione simpliciter facta vel qualificate & non ꝓbata qualitate defensionis possit torqueri & ad mortem condēnari,ꝙ torqueri possit dicit Bal. in d.l.j.C.de confess. & Lāfra. in d.§.cōfessiones ver.quero.iuxta vbi dat cautelam ꝙ ponat eū ad torturam,& Tho. Gram.in d.voto ij.allegat Anto.de Alexā. in apost.ad Bart. in l.j.§.si quis vltro.ff. de qō.in addi.incipiē.pone reus tenere ꝙ torqueri potest tamen ipse Thom.intelligit vt supra dato termino, & nō probata defensione idem Thom.Gram.in voto.xxiiij.& ꝙ torqueri possit Thom. Ferra.vero in d. cautela.v. tenet ꝙ nec torqueri possit ex quo tortura datur vbi non sunt aliæ probationes sed vbi extat confessio non pōt torqueri.sed respondetur ꝙ illa confessio non est simplex sed qualificata ideo torqueri potest, vt simpliciter confiteatur vt dicit Bal. in d.l.j.& hoc teneas ꝙ torqueri possit, & ideo parum proficit quod infra sequitur cū semper torqueri posset vt simpliciter confiteatur.

167 †Ad secundū an possit ad mortem condemnari doct. cōiter concludūt cū Panor.in c.auditis de præscrip. ꝙ non pōt taliter confitens ad mortem condemnari,ēt si nihil probauerit quod dictū pro singulari,& mirabili in practica tenet,& refert Fely.ibidem quod dicit notandū esse pro adiuuando amico & ēt tenet Fely.in c.cū venerabilis.iiij.col. ver.ij.nota.& in d.c.significasti lo ij.de homi.vbi dicit alibi non reperiri & in c.afferte.v.col.versi.& responderi potest de præsump.Areti.in l.manifesti ſ. sim.C.de furtis Alexan.in l. non solum.§.

fciendum.ff.de oper.noui.nun.& Socyn.in d.l.j.iiij.col.ff.de vulga.& pupil.Iaf. in d.l. vt vim vbi refert fibi feciffe honorem & Thom.Ferre.in d.cautela.v.& Mar.in fingu.clxxxv.& in confi.liij.& in pract. in.§. poftquam ver.addo vlterius Thom.Gram. in d.vo.ij.& Capi.in deci.fa.cõfilij.clv. tij. dubi.& Mathe.in d.confti. terminum vite vij.q.& Thom.Gram.in d.confi.lxix. plene Marfi.in l.repeti.vij.col. verfi. Quartus cafus.ff.de qõ.& ita dicunt doct. limitat i di ctũ Bartoli. in d.l.aureliuis.§.idem quefiuit ꝙ licet fletur confefsioni exclufa defenfione vt condemnari pofsit non tamen vt corporaliter vel capitaliter ex quo ex præfumptionibus effet condemnandus. & vbi taliter condemnatur non punitur corporaliter ex vulgata doct.Imo.in c.quia verifimile de præfump.præfumptio.enim eft per l. j.C.de fica.vt dicit Bart.in d.§.idem quefiuit. ꝓfequere plura in hac materia, vt per Tho.Ferr.in d.cau.v.dic tamen ꝙ fi iudex vult procedere mediante tali confefsione ad condemnandũ ex doct.Bar. in d.§.idem quefiuit ꝙ non poteft condemnare confitẽtem corporaliter per doct. Panor. & Fely. in d.c.auditis,& aliorum fupra. Si vero voluerit procedere ad torturam vt habeat claram,& fimplicem confefsionem poteft per doct.Bal.in d.l.j.C.de confe.& Lanfran.in d.§.cõfefsiones & aliorũ fupra,& pro hoc adducitur fimile nã ratione incertitudinis in pluribus occidẽtibus ne ex præfumptionibus damnetur deueniur ad pœnã pecuniariã,& non corporalem & capitalem vt fupra fuit dictũ.& Alex.in confi.xv.primo volu.& Marfil. poft Bartol. in l. fina.ff.de fica.& tamen illud procedit ad condemnãdum fecus fi iudex velit contra aliquẽ procedere ad torturã vt indicet vulnus mortale inferẽtem nam poteft vt plene per Mar. in pra. in.§.diligẽter & in l.prima.§.diuus. ff.de fica. & in l.j.C.eo.& in fingu. ccxvij. & per Saly.in l.fi.C.de qõ.col.fi.ver. idem dico vbi ꝙ torqueri poteft vt dicat an ex propofito & habito tractatu & per Deci.in l.fauorabiliores.ff.de reg.iur.ita ergo in cafu ifto licet ex præfumptionibus nõ pofsit ad mortem condemnari tamẽ torqueri poteft.Socy.tamen,in l.nõ vtiq.C. de excep. tenet contra Panor.in d.c.auditis & contra præmiffa dicit Deci.in d.l.vt vim ver. fuccefsiue & per eundem Deci. in c.cum venerabilis.xij.colum.de excep.& Soci.in d. l.vtiq; declarat qualiter intelligitur dictum Innocen.in d.c.quia verifimile & refpõdet ad doct.Panormi.in d.c.auditis & faluat in vno cafu vt per eum ibi,communiter tamẽ tenetur dictũ Panor. in d.c.auditis, fauore accufati, & ibi ꝙ ex fola confefsione abfq; alijs probationibus non damnatur ad mortem & per Par.in tra.findi.in verbo cõfefsio & vide Mar.in pract.in.§.diligenter in indicio inge.in fi.in fing.ccccl v.& per Iof. de Arno.in epifto.lxxxv.vbi ꝙ non pofsit ad mortem cõdemnari fic etiã fi dicat credere forjudicatum potuiffe occidere impune & tunc ftabitur eius iuramento vt per
168 eundem Arno. in j. caute. †Et not.etiã quod dixit Soci.in d.l.non vtiq; ꝙ ex præfumptione a lege inducta dãnari poteft ad mortem nõ autẽ ex præfumptione facti & ita procedat dictũ Inno.in c.quia verifimile ita limitat quod dicit quod ex præfumptionibus non damnatur ad mortem nã intelligitur ex præfumptionibus facti & non iuris quæ liquida dicitur vt per Tho. Fer. in d.caute.v. item procedit in præfumptione legis liquidanda a iudice fecus fi eft liquida a iure vt ibidem per Soci. quod no. pro dicta regula vt locum habet qñ procedit ex præfumpta ꝓbatione a lege abfq; alia probatione facti vt ibi,quæ not. fupra dictis in alijs materijs & infra in executio-
169 nibus. †Et no.Circa hãc materiam defenfionis ꝙ fi accufatus refpondendo dum vellet dicere ꝙ fecit fe defendendo fi dixerit ꝙ fecit vlcifcendo talis exceptio & refponfio tolleratur & interpetratur vlcifcẽdo.i.defendendo ita per tex.glo.& Bart.in l.deuotum in ver.vlcionis.C.de metall.lib. xij.Alex.poft Bald.in d.l.j.C.de cõfeff.ver. denuo queritur Iaf.in d.l.vt vim ij. colum. verfi.quid autẽ fi accufatus, & dixit Math. in conftitu.terminum vitæ.viij.no.quod fiue in mari fiue in terra fiue æquefter fiue pedefter licet infultato fe defendere, Et ex prædictis remanet expedita luculenter materia defenfionis fequit de alijs caufis ex-
170 cufationis. †Sexto igitur excufat iuftus dolor nam fi quis iufto dolore cõmotus occidat aliquem excufatur a pœna ordinaria & minor imponitur text. eft in l. fi adulterium cum inceftu.§.imperatores.ff.de adulter. vbi maritus occidens adulterum in actu adulterij inuentum non punitur pœna mortis & ordinaria legis corneliæ fed mitius cum difficillimum fit iuftum dolorem temperare, loquitur tamen iure communi quo nõ licebat viro occidere vxorem impune hodie vero in regno licet impune vt per conftitutio. fi maritus dummodo incõ-

tincti & eodem instanti & mora aliqua nō protracta fecerit.& sic iustus dolor tūc excusat quando in instanti occidit dicetur tamen infra de hoc,ad idem text.in l. prima. §.item diuus.ff.de sica.vbi mitius punitur & relegatur & in l.si quis in graui.§.si maritus.ff.ad sille.hot.in l.grachus.C.de adulterijs. & in l. nec ea lege.C. eodem textus l.lex iulia.§.finali.ff.ad leg.iuliam repetundarum.quem textum. pro nota. refert Bal. in l.additos.C. de episcopali audientia, & refert Roman.in lege cum mulier, trigesimasecunda colum.ff. soluto matrimonio, versiculo aduerte,tamen faciunt ea quæ supra dicta sunt de vulnerante & fugiente si vulneratus insequatur & occidat propter dolorem iustum excusatur a pœna ordinaria Panormit.in capitulo olim lo primo,secunda columna,de restitutione spoliatorū, vbi tradit quoties quis iusto dolore cōmotus deliquit pœna debet minui per d.§.imperatores & Fely. in cap. dilecti de excep. Pau.de Cast.in consi.cxcij.Areti. in consil. clxv.vlti.colum.Mar.in d.l.prima,in princi.xij.limi.ff.de sicar. & in d.§.item diuus. & in consi.xviiij.seu.cxviiij.& consil.vlti. Tho.Gram.in vo.xxiij.& Math.in consti. summo periculo.x.not. per Ioan.de Arno. in solilo.xxij.vbi quando verbis prouocatus est & seq.solilo.xxiij.faciunt supra tradita de excessu & Angel.in d.glo.& dictus sitius.ij.col.vbi idem allegat. faciunt supra tradita φ homo immenso dolore commotus inopinate præuentus non est in plenitudine intellectus vt dixit Bal.in c.j.§.ſ. in fi. de pa.iur.fir.Mar.in pra.in.§.quoniā versi. item etiam scias, adeo iura fauent ex quibus locis percipi videtur quando in instanti impensus dolore deliquit non ex interuallo,sed dic φ etiam ex interuallo vt minuatur pœna non in totū sed alleuietur nā in casu d.consti.si maritus si in instanti facit quod declara vt ibi per Math.in fi.qualiter dicatur incontinenti tunc nulla pœna punitur vt ibidē vt ergo alleuietur licet ex interuallo propter iustum dolorem debet tēperari & iudex ex hoc potestāte sententiā ita declarat Math.in dicta constitutio.si maritus in prin. vbi de hoc allegat Luc.de pē. in l.j. in verbo distulerit. C.de discuss.lib. xij.& in l.errat.C.de cast.pecul.mil. eo.lib. & alios docto.de quibus ibi & ita dicit sæpius practicatum tempore Regis Ferdinādi & sic iusto dolore commotus si ex interuallo delinquit excusatur a tanto sed non a toto, sic etiam si quis iusto dolore commotus percutiat clericum non incidit in canonem si quis suadente vt per Panor. in c. iij.de sent.excommu.& Cur. in consil. xx. x.col.iiij.q. vbi etiam φ se defendendo nō

171 est excommunicatus,vt ibi. †Septimo excusat calor iracundiæ nam si quis motus calore iracundiæ vt quia dicto aut facto prouocatus deliquit & occidit excusatur a pœna l egis corneliæ ordinaria.d.§.imperatores.d.§.item diuus & faciunt ea quæ supra dicta sunt quando quis dicto aut facto prouocatus deliquit vt per Math.in d.l.j.x. limi.ff.de sica.& in sing.626. & in pra.in.§. quoniam & in locis supra allegatis Pau. in d.cōsil.cxcij.Roma.in d.l.cū mulier.xxxij. col.versi.aduerte tamen quem etiam refert Fely.in d.c.dilecti.ij.declara. vbi dixerunt φ licet homicida occidi debeat per l.iij.C. de episc.aud. tamen in potestate iudicis est homicidā deportare quem impulit iracundia etiam orta aliter qnam ex facto offensi allegat pro hoc tex.in l. lex iulia in fi.ff.ad l.iul.repetund.quem prono.allegat Bald.in d.l.additos.C.de epi s.aud.Alex. post Bart. in d.l.lex iulia quod dicit valde not. Fely. in d.c.dilecti vbi etiam Panor.& φ ex hoc posset quis euadere a pœna mortis, & Bal. in l.si non conuicij.C.de iniur.Ludo.in singu.508.Panor.& post eum apostil. in c.j. de his qui fili.occi.Iaso.in l.si filiā.C.de inoffi. testa.Luc. de pen.in l.omnes omnino.C.de decur.lib.x.decis.plene in l.quod calore.ff. de reg.iur.Thom.Gram.in consil.xxix. & in consi.xxxix.& consil.lxiij. Mathe.in d. consti.terminum vitæ.x.limi.Marti.in consil.lxxx.& in consi.cxix.Par.in tract.sindi. in verbo sindicantur officiales habētes officium publicum & in verbo condemnatio versi.quidam iudex & car.xiiij.ij.colū.vbi etiam de officiali occidente & suspendente iracundia motus & ibi in fi.de indebite tor to occidente iudicem Specu.in titu. de accusa.& ibi Bald.ver.quid si vocaui & in ti. de præsump.ver.sed pone Cæpo. in consil. xxix.iiij.col.Fely.in c.sicut de iuretur.post Panor.in d.c.dilecti.Areti.in consi. xxxiij. sic & blasfemans calore iracundiæ mitius punitur & non pœna.cōsti.regni blasfemātibus vt ibi per Math.iiij.dubita. Ludoui. montal.in tract.de reproba.sen.pil.iij. dubi. & ibi declara vt per Hostien.in sum. in tit. de maledi §.j.& per Ias.in l.si duo.§.fi.ff.de iuretur. Vbi limitat si alleget iustā causam caloris & non iniustam.text.in l.j.C.si quis impera.male.l.famosi.ff.ad l.iul.maie.& in l. ij.C.de aboli.tempera tamen & intellige

si probetur quod talis fuerit iracundia quę ipsum delinquentem a mente alienaret vt per Panor.& Fely. in d.c. dilecti .& Deci.
172 in d.l. quod calore. †Sed infra quantū tempus potest declarare factum calore iracundiæ dic vt per Ludo.de pen.in d.l.omnes omnino.C.de decur.lib.x.& Deci.in d.l.quod calore quod infra.xxx. dies & per Ioan.de Arn.in epi.lviij.& lvij.vbi de iniu ria calore iracundię φ per pœnitentiam nō teneatur actione intimatum & de confes. sione facta calore iracundię an noceat per Fely.in c.ex literis & in c.sicut ex litteris. §.si vero de iureiur.Mar.in pra. in.§.post. quam & in rub.C.de proba.& multa tradit Iason.in d.l.si filiam & Corse.in reper.Panor.in versi.calor iracundiæ & per Panor. in c.dudum de cōuer.coniug.& Deci. in d.l.quod calore & in d.locis dē voto, iuramē to,contractu,sententia,accusatione,& alijs
173 vt per eos. †Octauo excusat metus instantis periculi & mortis & ideo si quis tirannus aut potens dicat alicui non potenti occidas talem alias occidam te & ille erat talis φ si eius iussum non adimpleat mitteret minas ad effectum si aliter vitam suam euadere non potest nisi occidendo excusatur si occidat & non punitur aliqua pœna propter periculum mortis ita Pet.& Cy.in l.sciencia.§.qui cum aliter.ff.ad l.aquil.allegat glo.in l.si familia communis.ff. si fami. fur.fe.di.ver.& si seruus Bald.in l.j.xj.q.C. vnde vi,& in c.j.§.iniuria vlt.col.versi. & ponit quidam potēs de pa.ten. & in repert. in verbo homicidium versi. vltimo & in l. seruos.C.ad l.iul.de vi Alex.post Bart.in l. liber homo.ff.ad l.aquil. Cæpo. in cau.iiij. aut xl Iaf.insti.de actio.§.si minus antepen. col.ver.nunquid autem Gandi. in rubri. de pœ. pen.colum.ver.non punitur Marsil.in consil. xxv.vbi delinquens coacte excusatur Deci.in consi.cccxxxvj.& in reg.velle nō creditur.ff.de reg.iur.& in l.quod iussu, eo.titu.Iaf.in l. si quis iniquum.§.procurator.ff.quod quis.iur.Flor.in d.l.liber homo circa prin.& in l.quod dicitur in prin.ff.ad l.aquil.in l.j.in princi.xviij.limi.ff.de sicar. Deci.in d.l.vt vim.ij.no.Fely.in c.significasti.lo.ij.de homi.circa.fi.Ana.in c.ad liberādum.ij.col.de iude.Ioan.de lig.in tracta.de bello car.cxxx.ver.ix.queritur Cur.in cō sil.xx.xv.colū.& hanc dicit cōem Deci.in d.l.vt vim.licet Bal.in d.l.seruos & Flo.in d.l.liber.homo dixerint contrariū tñ Deci. allegat pro cōi tex.in l. is qui aggressorem. C.de sica.vbi occidēs aggressorē alium pro salute ,ppria excusatur allegatur ēt text.in l.si qs fumo.§.fi.ff.ad l.aquil.vbi excusatur qui iusto metu ædes vicini intercidit p quē tex.dicit ibi Flor.φ excusatur famulus cui dominus minatus est mortē nisi interficiat eius vxorem quę erat suspecta de adulterio vt per Ioan.de Arn. in epi.o.viij.vbi limi-
174 ta.cōsti.terminū vitę. †Et pro hoc etiā facit qō disputata p Ang Areti.inci. Atholus gayū aggressus quæ est notabilis & contingēs in facto vbi disputauit de illo qui cū esset ab alio aggressus apprehendit mediatorē aut alium circūstantem & illo vsus fuit pro clipeo si interficiatur ille talis vsus pro clipeo non tenetur viens de homicidio per d. l.is qui aggressorē. & ita residet Deci.in d.l.vt vim.respondēs ad cōtraria vt per eū & ita etiam residet Fely. in d. c.significasti. quæ not, quia quotidiana & vide plene de hac excusatione vt p Corf.in d.sing.in ver bo metus vbi plene & hac dicit cōem & sequendū & per Thom Gram.in vo.xxviij.
175 †Nono excusat diuina reuelatio a pœna homicidij bonus tex.in c. gaudemus de diuor. & ibi not. ibi sanson ab homicidio Boni.in rub.de insul.& percu. in fi. idē dic propter miraculū vt per Luc.de pen.in l.j. C.de defer.& occul.lib.xij.& Deci. in l.fauorabiliores.ff.de reg.iur. vbi ponūt de eo qui suspēditur ad furcas & laqueus frangitur & cecidit suspēsus in terrā φ tūc erit liberādus licet cōdēnatus ad mortē ex quo videtur factū miraculo quodam & signum est innocentiæ quod tamen intelligit Deci. ibi si prius fuerit protestatus de innocentia sua & per Pari.in tra. sindi.in verbo pœna versicu. an si. lo secundo per dictum in psal.,laqueus contritus est & nos liberati summus & per Ioan. de Arno. in solilo.v.
176 incipien. laqueus. †Decimo excusat lasciuia siue libido nā si quis per libidinē occidat nō punitur pœna ordinaria homicidij vt est tex.i l.lege cornelia.§.cū quidā.ff. de sica.vbi per quinquenniū relegatur & vide in consti.poculū amatoriū & in constitutione amatoria pocula & ibi Math.& vide dicta per Mar.in d.§.cū quidā & vide Cępo. in consil.xxx.ij.columm. & consilio xxxj.
177 †Limita in muliere carcerata nā libido nō excusat ēt si esset meretrix vt p Par. in verbo adulteriū Mar.in sing.cl.& in l.j. in prin.j.col.ij.ampli.ff.de sica.& in pra.in .§.aggredior in prin.Limita etiam nisi per vim vt in constitutione ,omnes nostri regiminis vbi per Mathe. dummodo intra octo dies ,conqueratur ,alias non punitur pœna

178 vltimi supplicij. † Et no. in hoc φ si facta est pax inter duos & facta est promissio sub pœna de non offendendo φ si alter alterius vxorē adulterat non dr̄ rumpere pacē & fideiussionē cum ratione libidinis & nō iniuriandi animo vt per Bart. in l. verū, ff. de fur. & ibi per Barba. & Alex. post Bart. & Ang. in glos. che hai adulter. la mia don. ver. quid aūt si pax Ias. in l. qui seruum. iij. col. ff. de ver. obliga. Roman. in consil. 183. & consi. clxxxv. Alex. consi. cxiij. ij. volu. Par. in d. ver. adulterium Mar. in cōsi. ij. & consi. xx. & consi. lj. & consi. lxxxiij. & cōsil. lxxxv. & consi. ciij. & consil. cxxxij. & in l. lege cornelia in si. ff. de sica. & in l. j. nu. xxiiij. C. de rap. virg. & in l. j. C. de sica. vbi etiam rapiendo mulierem non dicitur pacē rumpere ex quo libidinis causa & non animo rumpendi pacem & offendendi fecisse dicatur & ideo si constaret animo offendendi & iniuriandi dicitur pacem rumpere vt per Alex. post Bat. in d. l. verum & Ias. in d. l. qui seruum dixit etiam si rapiendo percutiat vt aufugiat nō rumpit pacem & Mar.

179 in d. l. j. col. j. † Vndecimo excusat ignorantia & error de quibus supra in ij. par. in prin. & ideo si proposui occidere titium & per errorem credens occidere titium sempronium occidi excusor a pœna ordinaria quia non habui animum occidēdi sempronium de quo per Boni. in rubri. de insul. & percu. vbi de eo quem nō cognoui & And. & Math. in constitu. terminum vitæ & per Par. in tra. sindi. in verbo executio & idem si testes dicant titium mortuum ex tribus vulneribus & exumato corpore non apparent vulnera non potest condēnari ad mortem vt per Bald. in l. si quis testibus in fin. C. de testi. Ang. in glo. cōpar. inquis. interm. defens. etiam si constat de maleficio doct. de errore de qua materia per Ang. in glos. appensate & Gandi. in rub. de pen. ij. colū. vbi plene quando quis delinquit vltra cogitatū per errorē & in rub. de homi. xx. col. Bel. in pra. in glo. & dictus titius iiij. & v. col. & in rub. de qō. col. xlviij. Marsi. consil. vij. & consi. lxvij. & in l. j. §. diuus. ff. de sica. & in l. diuus eo. Cæpo. consi. xiij. Ioan. Andre. in reg. cum quis de reg. iur. in vj. Bal. in l. si qs serup. C. de fur. Roma. in consil. 506. Cæpo. in consi. xxxiij. vbi de eo qui volebat occidere inimicum & occidit patruū Pau. in cō si. cxcij. de eo qui volebat bastonare & occidit & Marsi. in l. j. §. diuus. ff. de sica. & in sing. incip. voluntas & propositum & vide per Ias. in l. clam possidere. §. qui ad nundinas. ff. de acquir. poss. & per Ios. de Arn. in caut. j. de occidente quem putabat fortuditatum φ excusetᵃ pœna ordinaria de ignorantia autem an & quando excuset dic vt per Saly. in l. senatus. C. de his qui sibi inte. sta. ascrip. vbi plene distinguit de ignorantia facti & iuris naturalis & positiui de iusta & iniusta & suppina vbi plene de his & per Gandi. in rub. de homi. x. col. versi. sed quid si quis delinquens in sua excusatione & Ang. in d. glo. appensate glo. & doct. in l. ex maleficijs. §. longe minus. ff. de actio. & obli. glo. & doct. in l. j. C. de colo. illi. lib. xj. & per alios quos allegat Augu. post Ang. in d. glo. & per Par. in tra. sind. in verbo pœna ver. quia multa Marsi. in l. nihil interest & in l. si. ff. de sica. vbi de duobus rixantibus & fratre credente fratrem insultatum occidente & in rub. ff. de fal. & in lege qui ignorans & in lege qui falsam. ff. de fal. & in l. j. C. de rapto. virg. in quibus de supina & crassa non excusare & quæ autem dicatur crassa & supina per Anto. & Panor. in c. j. de ord. ab epis. & in c. si spenta de cler. vel mon. & in capi. apostolice de cler. excōi. in quibus excusat & quæ sit Marsi. in rub. ff. de fideiu. nu. cliiij. de affectata, & de percutiente clericum quem ignorabat & credebat laicū Gandi. in rub. de var. quæst. in male. in si. ij. col. & Mar. in consi. xcvij. & Par. in tract. sindi. car. xlvij. vbi de percutiente officialem non portante signum & per Bal. in c. j. vassallus si de feu. fue. contra. & in l. error. iiij. col. C. de iuris & fa. ign. Bart. in l. inter omnes. §. j. ff. de fur. & in l. genero. ff. de infam. & in l. eum qui. §. pen. ff. de iureiur. vbi. non excusat eum qui dabat operā rei illicite. Et de ignorantia iuris an excuset a dolo Paul. de Cast. in consil. clxxxix. Alex. post Bar. in l. j. ff. si quis testa. lib. vbi dicit excusare a pœnis doli & non culpe late Bal. & Ang. in l. sicut. C. de præscri. xxx. anno. Cor. in consilio cxx. ij. volu. excusat etiam a dolo præsumpto in statuto vt per Alex. in d. l. j. & Angel. in l. si quis. §. doli. ff. de iurisdi. om. iud. Ang. & Bald. in d. l. sicut. ignorantia iuris positiui licet non excuset a toto tamē mitius punitur quam si ex proposito vt per Panor. in c. per tuas de simo. Ignorantia vero iuris naturalis nullū excusat vt per Specu. in titu. de summa. tri. & si. ca. Math. in consti. quisquis x. no. Panor. in c. cum eam. de emptio. & venditio. nec etiā ignorantia iuris diuini vt per Cardi. in clemen. j. vj. quæst. de consang. & affin. Saly. vbi supra & per Mathe. in consti. homines

j.not.vbi nunquam excusat ignorantia vbi habet admixtam culpam intellige de pœna culpe & non doli cum excusare possit vt ꝑ Alex.in d.l.j.& no.ꝙ quo ad præmiū ignorantia legis nō nocet bene tñ ignorantia facti & ideo ex quo cōsti.reg.pœnam eorum dat præmium foriudicato ꝙ si capiat foriudicatum ipse fit liber a foriudicatione, idē occidens foriudicatum non punitur vt ibi, tamen procedit qñ sciebat ipsum foriudicatum non si ignorabat,nam tunc non consequitur premium,& ideo occidens punit̃ de homicidio,secus si sciuisset factum & ignorasset legem & consti.prędictam vt ibidem per Mathe.xiij.no.Et an & qñ ignorãtia iuris excusat dic & declara vt per Fely.in c. ij.de consti.vbi plene tradit & limitat post Panor.vbi etiam limitat nisi habeat culpā admixtam in c.ij.de excep.post Bald.ibi & Ro.in repet.l.si vero.§.de viro si fall.ff.sol. ma. Et an & qñ & qualiter probari possit per iuramentum ignorantia plene per Fel. in c.quosdam. de præsum.post Panormi.& per Arno.in j.caut.de errore vero excusante dic vt per Bar.& Mar.in l.diuus.ff.de sicar.& Saly.in l.qm̃ multa.C.ad l.iuli. de vi pub.aliquid per Cepo.in d.consi.xiij.ij.dubio.ꝙ excusata a pena Ang.plene in d.glo. & appensate vbi magistraliter loquitur & distinguit ꝙ aut non est erratū in eo in quo cogitauit delinquere,& tunc aut dabat operam rei licite, & tunc delinquendo præter cogitatum vel culpam & non tenetur l.qui occidit.§.pen.ff.ad l.aquil.aut dabat operā rei illicite,& tunc aut cogitatum tendit verisimiliter ad finem sequutum & punitur.c. fi.de homic.in vj.l.qm̃ multa.C.ad l.in l.de vi pub.l.ex incendio.ff.de incen.rui.nā aut cogitatum nō tendit verisimiliter ad finem sequutum,& tunc non punitur qui vltra cogitatū deliquit l.si iniur.in prin.ff.de iniur. aut est erratum in eo quod cogitabat vel itendebat facere & tunc erit videndum an in delictis opinio præualeat veritati vel econtra & qñ,in quo distinguitur aut error & opinio versatur circa delicti productionē aut circa delicti specificationem primo casu qñ non putauit committere delictum aut cogitatum & attentatum est de genere permissorum,& tunc secundum attentatū iudicabitur & opinio veritati præualebit l.itē apud.§.si quis virginem.ff.de iureiurā.cum attentatio in meretrice sit permissa l.ꝗ adulterium.C.de adult.aut cogitatum est de genere prohibitorum,& tunc veritas attenditur & non opinio cum talis opinio & iuris error non excusat,& ideo esset absurdū dicere ꝙ scienter occidens alium non puniretur ex eo ꝙ putauit delinquere licet iustus dolus interdū excuset vel minus faciat puniri l.j.§.fi.ff.de sicar.secundo casu qñ error versatur circa delicti specificationem vt qa putauit delinquere sed errauit & tunc aut error excusatur a iuris ignorantia, vt quia scit se delinquere subtrahēdo rem alienam, item sacram de sacro putans furtum simpliciter committere vbi sacrilegium commisit & tunc secundum veritatem punitur l.j.C. de interdi.matr.aut excusatur ex ignorãtia rei vel personæ in qua committitur, & tūc aut error est in ipsius rei vel personæ substantia,aut qualitate, si rei vel personæ, & tunc secundum veritatē iudicatur de persona patet l.si eum.§.iniuria.vbi Bar.ff.de iniur.de re patet.l.vulgare.§.si quis es.ff.de furt.si in qualitate rei vel personæ errat̃ & tunc aliud est in re aliud in persona nam in re veritas qualitatis rei præualet l.fin.ff.de crim.expi.here.mitius tñ aliqualiter punit̃ propter ignorantiam l.ij.in fi.ff.de termino mo.si in persona error attenditur in qualitate personæ d.l.eum qui.§.fi.in substãtia vero personæ si casu quo attenderetur delictū remaneret impunitum tunc error nō attenditur d.l.eum qui.§.pe.& ita residens prædicti doct.in hac materia,circa hunc errorē no.id quod tradit Bal.in l.ij.C.quib.res iudi.non no.& Par.in trac.sind.in verbo executio.char.xlvj.ꝙ si titius fuit condemnatus pro homicidio seyi, & fuit decapitatus licet postea fuerit repertus innocens decapitatus, & ꝙ fuerit alius nominatus titius ꝙ per talem errorem non euitat pœnā mortis verus delinquens nec potest liberari punito innocente,vt etiam per Bal.in l.qui seruum.ff.de interro.acti.per illum text.in c.j. §.iniuria.col.fi.de pa.iura.fir Ang.in l.quoties.§.fi.ff.sol.ma.Panor.in c.pe.vij.q.de te stud.Deci.in l.& si nihil facile.ff.de reg.iur. Mar.in l.j.in prin.iij.col.vlti.ampl.ff.de sicar. & in l.j.§.fi.xvj.col.ff.de quæsti.Ang.
180 in gl.dandis,& soluendis.in fi. Idem dixit Par.in d.versi.executio.ꝙ si fuit ꝗs condemnatus ꝙ sibi eruatur oculus dexter am puteur manus dextera si executor per errorem extraxit sibi sinistrum, vel amputauit sinistram manum an possit verum erui dexter,vel amputari manus dextera dixit ꝙ non ex quo impossibile est sibi sinistet, aut sinistra restitui,vt per Bar.per illū tex. in l.eleganter.§.qui reprobos.ff.de pigno. actio, sed tñ executor puniri potest pœna

arbitraria propter errorem ita Par. vbi supra. †Idem nb. q si quis per errorẽ condemnetur quia occidit sempronium qui viuit non potest contra eum exequi sententia cum constet manifeste de errore, & innocẽtia etiam principe inconsulto vt per Are. in c. de his. de accu. Fely. in c. consanguinei. de re iudi. Deci. in d. l. & si nihil. idẽ erit dicẽdum in confessione, vt si cõfiteatur se occidisse titium, nam si viuit non nocet confessio tali erronea l. inde neratius §. si quis hominem viuum. ff. ad l. aquil. Gandi. in rubr. quali. fiat accusa. ij. col. & ideo dicit Ant. in c. significasti. ij. col. de homi. Bald. in l. j. viij. col. versi. sed quid dices. lo ij. C. de confess. Par. in trac. sindi. in verbo confessio, vbi de hoc & qñ ex simplici confessione condemnatur, & ibi q consanguinei admittunt ad probandũ de errore Mar. in pra. in. §. postquam. iij. col. ver. patet etiam in cõfessione impossibili. & in l. j. in princi. xiiij. col. ff. de quæstio. ver. de confessione aũt. &. §. si. ver.

182 quinimmo, & in rub. C. de proba. † An autem cõfessio in iudicio facta possit reuocari tanq̃ erronea & quid si est iurata, & quid si geminata & quid in ficta cõfessione per statutum, plene tradit Mar. in l. j. §. si. & §. quæstioni. ff. de quæstio. Cepo. in cautela lxix. Marsi. in consi. xxiiij. & in l. repeti. ff. de quæstio. & in l. pe. eo. tit. & in l. j. C. de sicar. & in prac. in. §. postquã. vbi quid si per partem fuit acceptata, & in. §. quoniam. & in. §. diligenter. in. §. examinanda. & in. §. sequens quæstio. vbi an post conclusum in causa, & in consil. cxiij. & consil. cxviij. & per Thom. Gram. in vo. xvj. & in vo. x. in quibus q in criminalibus ẽt iurata & geminata seu repetita potest reuocari prætextu erroris, & per Par. in d. ver. confessio. & in verbo tortura lo j. ver. sequit quæstio quotidiana. vbi an & quãdo reuocari possit, vbi etiã limitat nisi esset datus terminus ad deliberandum, nam tunc deliberando non reuocat, & vsque ad quem actum, & an post sententiã potest reuocari, et vide plene Ias. in l. error. C. de iur. & fa. ign. maxime circa fi. vbi etiam dicit q incontinenti potest reuocari etiam non docto de errore, & ibi ẽt iuratam, & geminatam, & no. vnum singulare dictum Ias. in l. magistratibus. & not. ff. de iurisdi. om. iudi. q licet confessio extraiudicialis faciat indiciũ ad torturam, vt no. in l. capite quinto. ff de adul. Marsi. in. §. diligenter. & doct. in l. admonendi. ff. de iureiuran. tamen talis confessio si est reuocata non facit indicium etiam q de errore non probauerit, & ideo datur cautela vt si habeatur confessio extraiudicialis tanquã erronea reuocatur, nam tunc etiam si nõ probetur de errore non facit indicium quod dictum exclamat Ias. pro defensione amici est dictum Bal. in l. j. pe. col. C. de confess. quod dictum refert pro notab. Fely. in c. olim. ij. col. versi. secundus. de rescrip. & Marsil. in prac. §. diligenter. versi. quæro vlterius an confessio. et in. §. examinanda. in fi. & in singul. xxxj. & dixi supra in materia indiciorum, temperarem nisi fuisset per partem acceptata, & incontinenti non ex interuallo, vt per Mar. in prac. in. §. postquam. x. char. versi. & istis etiam adde q in dubio sed ibi refert Alex. tenere q in criminalibus reuocatur licet per partem acceptata quæ nota. & nota. in allegatione erroris, vt non sufficiat errorem allegare i genere nisi causam erroris exprimat, ita Bal. in l. error. C. de iuris & fac. igno. penul. col. & Curt. in consil.

183 lvj. vij. col. † Duodecimo excusat in prudẽtia, nam si per imprudentiam occidit, non dicitur dolo occidere sed culpa ideo nõ pęna ordinaria punitur. xv. q. j. c. illa cauẽda. ita per Cuma. in consi. cxxxiij. Areti. in cõsi. lxxx. Alexan. in consi. cxl. ij. vol. Deci. in consi. lx. & in l. ferre in omnibus. ff. de reg. iur. Gandi. in rub. de pœ. x. col. ver. cum ait quis. minor ibi itẽ in sene vbi si per impudentiam non punitur aliqua pœna Ang. in

184 l. si quis. §. doli. ff. de surt. om. iud. † Tertiodecimo excusat necessitas vt per Bonif. in ti. de insul. & percu. in fi. & Gandi. in rubri. de homici. ix. col. ver. sed quid dicemus nos. ibi si vero necessitate Gandin. vero dixit distinguendo iure canonico, q aut necessitas fuit euitabilis aut ineuitabilis. Primo casu imputat et ita q ad superiores ordines non promouetur sed in susceptis de misericordia tolleratur. c. dilecti. l. distin. Secundo casu quando fuit ineuitabilis tũc sine omni dispensatione potest in ordine habito ministrare l. distin. c. quare. ideo si clericus habet gladium in manu ad sui defensionem titius surrexit in eum ita q clericus nullo modo potuit euitare vnde ille titius mortuus est illo gladio præter propositum illius clerici. c. ij. & c. lator. de homici. ad superiores nõ ascendit absque dispensatione traditur in clemen. j. de homici. vbi glos. ita

185 Gandi. ibi. & supra fuit dictum. † Decimoquarto excusat dolus cessans nam si nõ dolo, sed culpa, aut casu fuerit commissum homicidium non punitur pœna ordinaria mortis l. j. §. diuus. versicu. sed si claua, & in

ſi.ff.de ſicarijs.plene per Gandi.in rubrica de homicid.v.columna.verſicu.item pone quæſtionem ſæpe contingit in facto vbi an & quando homicidium non dolo commiſſum, ſed culpa puniatur,& Angel.in gloſ. ſcienter & doloſe.& plene ſupra fuit dictũ ſuo loco,& per Angel.in gloſ.incendiario. & docto. in l.reſpiciendum.§.delinquunt. ff.de pœnis.& vide Thom.Gramma.in voto xxj.vbi pœna relegationis per quinquẽnium punitur.limita ꝙ pro lata culpa capitaliter puniatur, vt per Par.in tractatu ſindica.in verbo pena. verſi.quid ſi ſtatutum. ibi licet dicatur,& de homicidio caſu commiſſo ſupra fuit dictum & per Gandi.in dicta rubrica de homicid.vj.colum. verſi.ſed quid dicemus nos.Ange.in dicta glo. ſcienter.& Mathe.in conſtitu.qui de alio. & Fely.in c.ex literis.lo ſecundo,de homici.iure autem canonico diſtinguitur aut dabat operam rei licite aut illicite . primo caſu ſi adhibuit diligentiam quam potuit & occidit in nullo punitur dicto c.ex literis.& c. ſignificaſti.& c.dilectus.de homici.ſed tunc ſi graue imminet ſcandalum,& tanta laborat infamia ꝙ purgatio eſſet indicenda tũc purgatio indulgetur dicto c.ex literis.ſi vero non adhibuit diligentiam quam debuit et imputatur ob negligentiam quæ culpe equiparatur quia non promouetur ad ordines nec vtitur ordine iam ſuſcepto.capitulo ad audientiam. de homicid.ſecundo caſu quando dabat operã rei illicite ſiue adhibuit diligentiam,ſiue non ſemper ei imputatur capitu.continebatur.& capitulo dilectus.de homicid.l.culpa.ff.de regul.iur.Felyn.in cap.lator.de homicid. vbi etiam de ſtatuto quod non comprehendit occidentẽ caſu , aut culpa,ſed dolo, vbi de incidente ramos impedientes piſcationem ſi focium occidat an teneatur pœna ſtatuti Cardinal. in conſi.xliiij.Alexan.in conſil.cxl. primo volumi.& vide in capit.exhibita.& ibi Felyn.de homicid. vbi de pueto proijciente grauem lapidem , & percutiente in capite, & in c.Ioannes.& in c.fina.de homicid.& ibi per Felyn. vbi de pulſante campanam, & occidente , & proijciente perticam vel ferrum ad terram , & de currente equum , & occidente puerum per Bonif.in rubrica de inſul.& percuſ.in fina.colum. vbi diſtingue,& ſupra dictum fuit de his late vbi limita niſi culpa præcedat caſum tunc tenetur per Marſi.in l.j.§.diuus.in fi.ff.de ſicar. Mathe.in conſtitu.terminum vitæ.xij.fallen.Hęc circa naturales excuſationes ſequi-

186 tur de ciuilibus. † Circa itaque ciuiles excuſationes,primo excuſatur occidẽs nocturnum agrorum depopulatorem , & aggreſſorem viarum publicarum,& deſertorem militie, nam tales omnes licet impune occidere l.prima & ſecunda.C.quando licet,ſine iudi.vindic.Floria.in l.ſi ſeruus.vltima colum.ff.ad l.aquil.Marſi.in l.prima in princip.vj.fallen.ff.de ſicar. Math.in dicta conſtitutione terminum vitæ.xix.fallen.& publicos diſrobatores , & latrones tanquã diffidatos vnicuique licitum eſt occidere, vt per Par.in tractatu ſindica.in verbo latro.in princip.Cepol.in conſil.xlij.intellige tamen reſiſtentes , & quando capi non poſſunt,nam ſi alias capi poſſunt, non licet eos occidere , ſed ad iudicem ducere , licet tamen occidere quando reſiſtere dicta l.j. & ij.quod ex qualitate perſonarum deprehenditur,vt per Marſil.in l.furem.in fin.ff.

187 de ſicar. †Secundo excuſatur occidens fur. nocturnum vel etiam diurnum quando ſe & ſua non poteſt aliter euadere niſi occidendo , & non aliter , vt in dicta l.furem,l.ſi pignore.§.furem.ff. de furt.capitulo ſecundo.& capitulo ſi perfodiens. de homicid.l.itaque. cum ſeq.ff.ad l.aquil.l.ſi vt allegas.C.de ſica.Ang.in gl.compar.inquiſi.iter defen.iiij.col.Corne.in conſil.xxvij. iiij.volu.Salyc.in l.quoniam multa.C.ad l. iul.de vi.Gandi.in titu.de pœn.ij.colum.& ita intelligitur.c.ſi perfodiens. quando aliter non poteſt euadere ſe & ſua , & per Iaſ. inſtit.de actio.in princip.in glo.in iudicio. tamen diſtingue inter nocturnum furem,& diurnum , vt nocturnum ita demum liceat occidere ſi ſe,& ſua abſque periculo perſone ſaluare non põt d.l.furem. & d.c.ij.diurnum uero ita demum ſi ſe telo defendit.d.l. ſi vt allegas.ita diſtinguit tex.in d.c.ſi per-

188 fodiens. †Limita tamen in fure nocturno ſi acclamatio præceſſerit,& aliter ipſum capere non poteſt d.l.itaq;.tex.in conſti.terminum vitę.vbi ita demum licet ipſum occidere ſi capere non poteſt , & præcedente acclamatione,& vide per gl.& Marſ.in d.

189 l.furem. † Limita etiam niſi luna lucebat,& poterat cognoſci fur , nam tunc non liceret occidere cũ foret ſibi prouiſum remedio iuris agendo contra eum , ita dicit Ang.in d.l.furem.& in dicta l ſi vt allegas. poſt Bart.& Fely.in d.c.ij .de homici.quod tamen non placet Marſi.in d.l.furem. & in

190 dicta l.ſi vt allegas. † In diurno vero etiam limita niſi fuiſſet incognitus quã tunc non poſſet agere via iuris etiam non re-

sistente, & telo non se defendentē licet occidere cum tunc non daretur via recuperādi, vt ibidem per Bart. Bal. Ang. & Mar. in d.l.furem. & in d.l.si vt allegas. idem si esset cognitus, et esset discessurus possum illū occidere cum aliter non possum recuperare, vt per Alex. post Bar. in d.l.furem. Ange. in glo. vestem cœlest. versi. & bene no. Cor. in
191 consil. xxix. iiij. vol. † Limita etiam in nocturno, vt non liceat occidere], & etiam diurnum pro re vili vt duorum aureorum, vt per Alex. post Bar. in d.l.furem. Fely. in d.c. ij. Marsi. in d.l.furem. & in d.l.si vt allegas. Mathesil. in sing. cxliij. aut cxxv. Ange. in d.gl. vestem cœlest. Alex. consi. cxl. j. vol. Ias. in d.l. vt vim. ff. de iusti. & iur. & instit. de actio. in prin. x. col. versic. in eadem glo. Ange. in d.l.si vt allegas. dicit remitti arbitrio iudicis quod sit paruum furtum, & in l.
192 j. C. vnde vi. † Tertio excusatur ad instar furis diurni occidēs debitorem fugientem, & telo se defendentem contra creditorem volentem eum capere & ne dum creditori sed etiam procuratori creditoris, vt per Bal. in d.l.si vt allegas. Ias. instit. de acti. in prin. in gl. in iudicio ibi in eadem glos. in fi. Marsi. in d.l.si vt allegas. in fi. Alex. post Bar. in d.l.furem. & Marsi. in d.l.j. in princ. xxj. limi. ff. de sicar. & in pra. in. §. vlterius. Ias. in l. iuste possidet. ff. de acquiren. posses.
193 † Quarto excusatur occidens transfugā vel hostem, & proditorem ciuitatis l. iij. §. transfugas. ff. de sicar. & in l. proditores. ff. de re mili. Ias. in d.l. iuste possidet. Marsi. in d.l.j. v. limi. Mathe. in d. constitu. terminum vitæ. xx. limita. & in const. t. pacis cultum. xiiij. casu. & Par. in d. verbo latro, vbi de hoc, & seq. & assassino bannito, & latrone, limita tamen, vt per Marsil. in d. §. transfugas. post Bar. & Ang. ibi nisi transfuga esset in manibus familie, aut in carcere constitutus tunc non posset occidi nisi iudicis auct. nam statim ꝙ est captus, & carceratus habet securitatem a lege ideo offendens eum punitur l. iulia maiest. vt in l. fi. ff. de lega. j. iuncta l. j. ff. ad l. iul. maiest. & iuncta l. fin. C.
194 de mathema. † Quinto ad instar hostis publici, & transfuge qui idem sunt, vt not. in d.l. proditores. Bartol. in l. laqueum. ff. de acqui. rer. domi. excusatur occidens assassinum, nam assassinus hostis publicus est, & ei indici potest bellum tanquam a lege diffidato, vt in c. pro humani. de homici. in vj. vbi Ancha. Gemi. post Arc. Alex. post Bar. in d. §. transfugas. Ang. in consil. xiiij. incip. nos carolus. Mathe. in d. constit. terminū vitæ. xxiij. limi. Tho. Gram. in vot. xx. Par. in d. versi. latro. & Marsi. in prac. in. §. examinanda. Alex. post Bar. in l. iij. §. j. ff. de sicar. Stepha. Aufre. in tract. de pote. secul. contra eccl. perso. reg. xviij. iij. fallen. & supra fuit
195 dictum in materia assasinij. † Sexto ad instar hostis, & transfuge excusatur occidēs foriudicatum qui hostis publicus reputatur, et a quocunq; offendi potest secundū consti. reg. pœnam eorum, & ibi per Math. xj. & xij. not. vbi ꝙ hostis publicus occidi potest per Bar. in l. amissione. §. q deficiunt. ff. de capti. & postli. reuer. Marsi. consi. ij. & consi. lvij. & consi. cx. et consi. lxxxvj. & vide per And. in d. constit. pœnam eorum. an liceat foriudicatum suspendere, & an suspēdendo teneatur pœna vsurpate iurisdictionis iuxta constitu. duram, & diram. j. lib. de cuius interpetratione, & qñ locum habeat per Capi. in decisio. sacri consil. cxxx. dicit And. ibi in d. constit. pœnam eorum. ꝙ non cum non fecerit animo vsurpandi iurisdictionem, et sic amplia ꝙ liceat eum impune
196 suspendere. † Limita tñ nisi foriudicatus fuisset in fortia familie. & iudicis; carceratus, nam sicut transfuga non potest occidi alias tenetur, vt per Bar. & Ange. in d. §. transfugas, ita occidi non potest fortudicatus & occidendo tenetur l. iul. & per Bar. in d.l. laqueum. ita per And. & Math. ibi. xij. no. ij. q. & per Mathe. in d. consti. pacis cul
197 tum. xx. & vlt. casu. † Limita etiam nisi a fratre, nam non potest fratrem bannitū & fortudicatum occidere, vt per Nellum i trac. banni. iij. par. ij. tempo. q. liiij. Cepol. in consi. v. Marsil. in singul. ccx. & consi. cxxj. Ioan. de Arno. in solilo. lxvj. vbi etiam non licet occidere patrem forludicatum, & per eundem in epito. lxij. & in caute. v. vbi nec
198 vxori maritum. † Limita etiā nisi proditorie occiderit; aut veneno vel pecunia, nam non licet impune occidere, vt per Mathe. in d. consti. pœnam eorum. iij. col. j. q. & in constit. mala noxia. & Deci. in c. quæ in ecclesiarum. vij. col. de cōstit. tñ Bal. de quo non facit mentionem Mathe. in d. constitu. tenet in l. gracchus. C. de adulter. etiam per pecuniam posse occidere, et in consi. lj. in fi. j. volu. ꝙ licet eū veneno occidere, & per Albe. in trac. statu. ij. par. q. xcix. & Nell. in trac. banni. iij. par. ij. temp. viij. q. distinguit, & an pecunia occidi possit vt vterq; excusetur mandans, & mandatarius per Nell. in d. trac. in j. ij. temp. q. xij. alleg. Albe. vbi supra xx. q. & per Mar. in l. j. in prin. ij. col. & in rubr. ff de sicar. & de occidente pecunia

ꝙ licet, vt per Deci.in consi.cccxxvij.Marsi.in l.j.in princ.ff.de fal.& an licet veneno occidere per Cepo.in consi.v.& an proditorie per Cep.in consi.xxxiiij.Ang.post Bar. in l.fi.C.de delato.lib.x.Alex.post Bart.in l.respiciendum.§.delinquunt. in prin.ff.de pœ.Iaco.Rebuf.in d.l.fi.et Celsus.post eum Marsi.in singu.xvj.incip.proditores.& per Ioan.de Arno.in solilo.xxj.inci.quia occidens.dic etiam & in bannito, vt supra cum banniti per statuta Italiæ habeantur vt for
199 iudicati in regno. † Sed quid si quis receptauerit bannitum aut forjudicatū deinde cepit illum & duxit curie an teneaꝫ tanquam receptator an vero præmium consequatur de quo in d.consti.pœnam eorū.dic vt per Nell.in d.trac.banni.iij.par.ij.temp. xxiiij.q⁹.ꝙ punitur vt receptator,& præ-
200 miū consequitur. † Septimo igitur excusatur occidens bannitum sicut forjudicatum in regno nam secundum statuta Italiæ licet eum impune occidere cum lege municipali permittente faciat argu.l.gracchus. C.de adulte.facit d.consti.pœnam eorū.per Ang.in glo.compar.inquisi.inter defen.iiij. col.vers.quid si dicant.an autem liceat eū bonis spoliare, vt per Ioan.de Arno.in dia
201 log.xvij. † An autem valeat tale statutum,& dispositio d.consti.pœnam eorū. de statuto tradit plene Nel.in d.trac.bannito. j.par.ij.temp.j.q.& Mar.in d.constit.pœnā eorum iij.col.j.q.vbi dicunt ꝙ sic ob publicam vtilitatem Bar.Bal.Iaf.& Deci.in d.l. vt vim.& Bar.& Iaf.in lege omnes populi, ff.eo.& in l.ij.C.qn̄ lice.sine iudi.ven.Bal. in d.l.gracchus.Alber. vlt.par.statu.q.lvij. Imo.& Fely.in c.quæ in ecclesiarum.de cō sti.Alex.in consi.cxiiij.j.vol.& consil.iij.& consi.cvij.ij.vol.& consi.lxv.iij.vol. Deci. d.consi.cccxxvij.Marsi.in d.l.j.in prin.xij. limi.& in prac.in.§.aggredior.circa princ. & in locis per eos allegatis contrarium tamen tenet Ioan.de Arno.in solilo.ix.& solilo.xiiij.ꝙ non valet dictum statutum nec
202 dicta constitutio.solus istū loqui. † Amplia etiam in occidente bannitum ignoranter quia ignorabat bannitum esse vt p Bar. in l.inter omnes.§.recte. vlt.col.ff.de furt. & in l.genero.per illum tex.ff.de infa.Alex.in d.consi.cxiiij.Nell.in d.tra.in j par. ij.tempo.q.xxij.& xxiiij.seq.& seq.& per
203 Ioan.de Arno.in epi xxvj.† Quid si credens titium Ioannis esse bannitum qui non erat si occidit an teneatur cōcludit ꝙ si habuit iustam causam credulitatis qui taliter dicebatur publice excusatur alias tenetur de culpa,& non dolo,vt ibi per eum quod no.pro supradicta excusatione ratione erroris vt supra & de ignorante per Marf.in d.l.j.xij.limit.& Mathe.in d.consti.pœnam eorum.xiij.no.Mar.in prac. in.§.egredior. & Alex.in consi.xxxv.iiij.vol.Cor.in cō si.cxxij.iiij.vol.Deci.in d.consil.cccxxvij.
204 Cepol.consil.vij. † Secundo amplia in occidente bannitū qui erat rebannitus non tamen adhuc erat cancellatus de banno nā occidendo non punitur vt per Pau.de Ca. in l.si de eo.ff.de acqui.pos.Alex.in d.consi.cxiiij.Marsi.in d.l.j.xij.limi & in d.§.aggredior.Nell.in d.trac.j.par.iij.tempo.q.ij. Mar.in consi.lxv.Deci.in d.cōsi.cccxxvij. Bal.in l.labeo.in fi.ff de pac.plene Marf.in consil.lv.vbi dicit puniri pœna extraordinaria cum fuit in culpa nō perquirendo rebannitionem & in consi.xcvij.intellige tū nisi sciebat rebannitum nam tunc punitur ordinaria pœna occidendo idem si sciebat bannum esse nullum nam occidendo teneꝫ vt per Mar.in consi.xcvij.& consi.cvj.vbi plene & Cepo.in consi.vj & in cōs.xxxix. & ibidem si sperabatur omnino rebanniri non potest occidi si sciens occiderit tenetur alias tenetur de culpa vt supra per Mar.in d.consi.lv.& per Iaf.in l.iiij.§.condemnatum.ff.de re iudi.& in l.creditores.C.de fideicom. & vide in hac materia in d.consil. tradita an stante gratia & saluo cōductu dato bannitis & nō cancellatis an possint impune occidi maxime per Deci.in d.consil. cccxxvij.& Marsi.in d.consil.xcvij.& per Mar.in d.consti.pœnam eorum.x.q.vbi de forjudicato obtinente saluum conductum si occidatur an puniatur & in d.cōsilijs aut sciebant aut ignorabant gratiam & saluum conductum ei per Nell.j.par.ij.temp.q.xv. & an si cōmiserit aliud delictum gaudebit securitate data.q.xvj.& ibidem per quem securitas dari potest idē vt supra dic in forjudicato qui habuit gratiam a principe an ante liberationem puniatur, vt per Math.
205 in d.consti.pœnam.ix.q. † Amplia etiā in habente arbitrium nam non potest condemnare occidentem bannitum vigore arbitrij Par.in trac.sindi.in verbo arbitrium.
206 † Amplia in occidente eum quem credebat bannitum qui non erat nam tenetur de culpa cū debebat inuestigare si erat bannitus,vt per Bar.Ang.& alios in l.genero.
207 ff.de infami.Cepo.consi.xlj. † Amplia etiam si fuisset cancellatus tū indebite nam non punitur sicut si non fuisset cancellatus vt per Bal.in c.j.in prin.hic fi.lex.corr.Ce-

po.in d.consi.vij.Bar.post Ray.in l.non secundum.ff.de dona.inter vir.& vxo.Nell. in d.trac.j.par.iij.tempo.iij q.etiam si occidens putauerit illum rite cancellatū vt ibi & ij.par.ij.temp.q.xxiij.seq.& seq.Marsi. in d.l.j.xij.limi.& in d.§.aggredior.vbi ēt dicit iniuste dici cancellatum si non apparet causa cancellationis secundum Bald.in c.cum super.vlt.col.ff.de re iudi.& Mar.in
208 consi.lv.circa prin. †Amplia etiam dato φ statutum simpliciter dicat bannitū offendi posse licet non dicat occidi nam occidi potest,vt per Ioan And.in Spe.in titu.de consti.in fi.Bar.post Ray.in l.iij.§.fin.ff.de alimen.& ciba.leg.Alber.in trac.stat.j.par. q.v.& viij.Nell.in d.trac.ij.par.iij.temp.q. vij.versi.examinatis qōnibus.Flo.& Paul. in l.binas edes.ff.de ser.vrb.prædi.Flo.in l. si is qui binas.ff.de vsufr.Pau.de Ca.in l.in suis.vbi Alex.Iaf.& alij.ff de lib.& posthu. Ang.in consi.lxxxiiij.Bar.in consi.inci.statuto castri plebis.Ang.in gl.compar.inquisi.inter defen.Alex.in consil.clxvij.iij.vol. Bar.in cōsi.clxxxviij.Fely.in c.quæ in ecclesiarum.iiij.col.de consti Marsil.in l.j.C.
209 de rap.virg.nu.37. †Amplia etiā si bannitus notificasset occisori cancellationē factam a banno, nam non tenebatur credere ipsi bannito nisi ostēderit publicum instrumentū cancellationis & gratie, vt per Bar. & Iaf.in l.non solum.§.morte.ff.de ope.no. nunc.Pau.de Cast.in consi.xxxij.vbi idem si fuisset ab extraneo notificatum operatur tamen notificatio vt teneat de culpa in non perquirendo,vt ibi per eos,ante vero excusatur occidens,vt per Alex.in consi.cxiiij. & Ang.in l.filio.ff.de libe præter.& Alex. in l.fi.ff.eod.idem si esset cancellatus & occidens ignorasset cancellatum nam excusatur, vt per Iafo.in dicta l.iiij.§.condemna-
210 tum.ff.de re iudica. †Amplia etiam in bannito occidente alium bannitum, nam potest impune,vt per Bal.in l.cum mulier. v colum.versi.statuto cauetur.ff.solu.matr. & ibi per Alexan.& per Marsil.in d.§.aggredior.versi.redeundo.& Mathe.in d.cō-sti.pœnam eorum.xiij.nota.& Felyn.in c.
211 cum duobus.de sentē.excom. † Amplia etiam in occidente iniuste bannitum nam propter bannum etiam iniustum excusatur Dy.in l.penul.ff.de adulter.Bar.post Ray. in l.j.§.ex hoc rescripto.ff.de vē.inspi.Cy. in auten.si vxor.C.de repud.Bald.in dicta l.cum mulier.& in l.eum.C.de adulte.& in l.j.C.de pœn.& in l.j.C.si a non compe.iudi.& in l.j.ff.solu.matri.Barto.in l.ij.§.hæc actio,ff.vi bon.rapto.Ang.in l.quis sit fugitiuus.§.item apud labeonem.ff.de edil.edi. Bar.in l.siue vxor.ff.de donat.inter virum & vxo.& in l.iij.§.si seruus.ff.de acquiren. poss.vbi Pau.Alex.& Iaf.Ioan.And.in reg. φ quis mandato.de reg.in mercu & in Specu.in rub.de solu.Corn.in consi.xvij.j.vol. Bart.in l.non putauit.§.non quis.ff.de contratabu.Alex.in d.consi.cxiiij.& per doct. Bar.Alexan.& Iaso.in d.§.condemnatum. aliquid per Marsi.in l.j.§.præterea.iiij.col. ff.de sica.& in prin.d.l.j.ij.col.versi.amplia etiam istum text.doc.in l.ij.§.si seruus.ff.de acquiren.poss.Cepo.d.consi.xxxix.Angel. in glos.qui iudex ad proba.fue inquisi.Cepo.consilio vij.Marsi.in dicto.§.aggredior.
212 †Et licet aliqui supra dictorum teneant puniri non tamen pœna ordinaria homicidij sed alia extraordinaria,vt per Cepo.dicto consi.vij.& Alexan.in d.consi.cxiiij.& alij vbi supra,& prædicta faciunt pro occidente nulliter foriudicatum non concurrētibus in foriudicatione requisitis, de quibus per Mathe.in d.consti.pœnam eorum, vt licet in totum non excusatur non tamen
213 punitur pœna mortis. † Amplia etiam occidendo filium uel patrem aut dominum bannitum vel fratrem vt non puniatur, vt per Bart.& Alexan.post eum in l.si adulterium cum incestu.§.liberto.ff.de adulteri. Alber.in tractatu statuto.vj.q.quem refert Nell.in dicto tracta.ij.par.ij.tempo.q x.& prima parte ij.tempo.q.iiij.& q.xxij.& dixit supra de parri.& Fely.in d.c.quę in ecclesiarum.ij.colum.de consti.Marsi.in consi.ij.vbi de filio Ange.in glo compar.inquisi.inter defen.iiij.colū.Marsi.in l.j.nu.200. C.de rap.virgi.& in l.diuus.ff.de sica.& in. consi.cxix.de fratre, & per Ioan.de Arno. in epito.lxij φ non licet & in solilo.lxvj. An autem vassallo liceat occidere dominū bannitum Par.in tract. sindic.ca.lxxx.se-
214 cunda colum. † Amplia etiam occidendo ne dum bannitum sed etiam non bannitum tamen de proximo bāniendum, vt per Iaso.in l.quamuis.C.de inoffic.testamen.& in autenti.si qua mulier.C.de sacrosan.eccle.Marsil.in dicta l.j.numero 74.C.de raptu virgi.& in consil.xcvij.& per Ioan.de Arno.in singula.clxxx.post Iaf.in dicta au-
215 tēn.si qua mulier.vj.colum. † Limita tamen primo nisi bannitus esset de proximo rebanniendus nam impune occidi non potest, vt per Bald.in l.j.§.serui.ff.ad Sille. Cepo.in dicto consi.xxxix.plene Marsi.in sing.cvj.incip.qui de proximo.& in pract.

in.§.aggredior.& in l.j.in princ.iiij.amplia. ij.col.ff.de sicar.& in consi.xciiij.& consil. x.& consi.lxvj.quod intellige si sciebar re bannitendum esse de proximo alias mitiori
216 pœna punitur,vt supra. †Limita secun do nisi statutum dictet bannitum registran dum,nam vsq; adeo non registratur nõ po test occidi Albe.in d.tract.statu.ij.par.q.cj. Nell.in d.tract.ij.par.ij.tempo.viij.q.& in ix.qõ.quid si non apparet de registro quia fuit combustum distinguit aut sciebat combustum,& tenetur aut non,& non tenetur.
217 †Limita tertio nisi bannitus fuisset tol leratus a superiore nam talis nõ potest impune occidi,ita dixit Saly.in l.nullus.C.de iude.quod sequitur Ana,& Felyn.in c.sicut iudei.iiij.col.de iude.post Ioan.de Arno,in sing x.Alex.in consi.j.ij.vol.& post Bar.in l.fi.ff.de adulte.& per Fely.in c.quæ in ecclesiarum.iij.col.versi.quartus casus.de cõ sti.& in c.j.vtj.col.de treu.& pa.& Mar.in sing.lxxvj.incip.patientia,& in l.j.in prin. in fi.ij.col.v.amplia.ff.de sicar.& in practi. in d.§.aggredior.& in consi.x.& cõsi.xlvj. & consil.iv.& consil.lvj.& consil.xcvij.& consi.cvij.& in l.si ff.de iurisdi.om.iudi.nu me,163.per Iaf.in l.vbi pactum.C.de transa ctio.& in l.omnes populi.ff.de iusti.& iure in quibus habetur pro non bannito,& occi
218 di non potest. †Limita quarto in occidente bãnitum qui communi extimatione habebatur pro non bannito,nam talis occi di non potest, vt per Angel.in l.si duo.ff.de acqui.hære.Alex.post Bar.in d.l.fina.ff.de adulte.& in dicto consi.j.ij.vol.Ant.de Bu. in c.quia circa.de consangui.& affi. Marsi. in d.l.j.iij.colum.vj.amplia.& in d.§.aggre
219 dior. †Limita quinto in occidente se ipsum bannitum nam bannitus non potest se ipsum occidere nec vulnerare, vt prosequitur Iaf.post Bal.in l.j.C.de ser.fug. Alexan.post Bar.in l.liberius.§.ammissione.ff. de capti.& postlimi.reuer.Fely.in d.c.quæ in ecclesiarum.vij.casu.Marsi.in d.§.aggre
220 dior. †Limita sexto in bannito condẽnato qui ducitur ad supplicium,nam nõ po test occidi ab aliquo priuato nec a familia potestatis.Bald.in l.additos.C.de episco.au dien.& in l.fide icommissa.§.si quis.ff.de le ga.iij.& in l.fin.C.de malefi.& mathe.Bar. to.in l.cuiusquam.ff.ad l.iul.maiesta. Alex. post Bar.in d.§.transfugas.Marf.in d.§.aggredior.versi.modo vlterius.& in d l.j.iij.
221 colũ.vij.amplia.ff.de sicar. †Limita septimo si bannitus fuerit captus in fortiam iudicis carceratus aut in posse familie nam non potest occidi alias tenetur,vt per Barto.in l.laqueum.ff.de acquiren.rer.domi.& in l.iij.§.fina.vbi Alexan.& Marsi.ff.de sicar.& in l.legis iulie.ff.ad l.iuliam de vi pu bli.Bal.in l.libertas.ff.de statu homi.vbi di xit affines carceratum bannitum occidentes ne vituperentur tenetur de parri.Ana. in c.cum iuramento.vlti.col.de homici.& ibi Fely.in versi.extra glo.Marsi.in d.l.j.j. col.iij.amplia.& in prac.§.aggredior.versi. vlterius pro ampliatione.Par.in d.trac.sin di.in verbo familiaris.versi.an ex eo.Nell. in d.tract.j.par.ij.tempo.q.xxviij.vbi dicit teneri l.cornelia.& non l.iulia maief.Ioan. And.in Spec.in ti.de accusa.§.sequitur.ver si.quid si bannitus.& in q.xxxj.& Nell.in dicto tractatu ij.par.ij.temp.q.xxxj.quid si fuit captus extra territorium bannientium an liceat occidere,& ibi quid si iniuste fuit captus an occidi possit,& an tunc eximi a manibus familie,& in q.xxxij.quid si fuisset captus a priuato an alius potuisset illũ occidere distinguit aut erat certum euafurum a manibus capientis,& nõ tenetur,aut non erat certum,et tenetur,vt ibi per eum,
222 & ibidem quæstio.xxxiiij. †An statim ꝙ capitur absque alio processu potest furca suspendi quod facit pro forjudicato capto, vt per Mathe.in dicta constitu.pœnam eorum, ꝙ statim absque alia sententia fit exe cutio intellige condemnatoria non declara toria cum requiratur,& dictum fuit supra in materia forjudicatus,& in q.xxxv.quid si elapsi sunt xxx.anni,& de occidente ductum ad supplicium ꝙ punitur, vt per Bal. in l.additos,Ludo.in singul.in penul.char. incip.Bal.& per Ludo.Monial.in trac.de reproba.senten.Pila.versic. hæc sufficiant.
223 †Limita octauo in fœmina pregnante, nam licet fœmiñam bãnitam posset occidere.tñ si erat pregnans non potest occidi,vt per Nell.in d.tract.j.par.ij.temp.q.xxxix. & xlv.Bal.in l.imperator.ff.de statu homi. Ana.in ca.intelleximus.de his qui fil.occi. extendit etiam si partus esset adulterinus vel in carcere cõceptus,& etiam si esse pre gnans.x.vel xx.dierum Alex.post Bart.in l.pregnantis.ff.de pœ.Marsi.in pra.§.nunc videndum.versi.modo vlterius.& in l.j.v. colum.in prin.versic.contra queritur.ff.de quæstio.& per Ioan.de Arno.in comment.
224 cxij. †Limita nono nisi pendente lite aut appellatione supra banno nam interim occidi non potest per Iaf.in l.possideri.§.si seruo.ff.acq.pos.post Dyn.Bar.& alios ibi, & in l.§ a latronibus.§.si quis.ff.de testa.in

versi.quærit Dy.& in l.j.in prin.versicu. quærit.Dy.ff.nihil inno.appel.pend.Bald. in l.j.vlt.col.C.de appel.& in auc.quæ supplicatio.ij.col.C.de preci.imper.offer.& in Spe.in ti.de sen.ver.pendẽte tempore.Alexan.plene in d.§.si seruus.Ias.in.§.condemnatum.Alex.post Bar.in l.fi.ff.de adul.et in consi.xxxv.iiij.vol.vbi dicit deserta appellatione puniri secundum Bal.in d.l.qui a latronibus.& in l.fin.C.de libe.cau.Ange.in gl.qui iudex ad proba.seu inquis.vbi idem si non legitime bannitus,& Alexan.in consi.lxxvij.iij.vol.& consi.cxiij.j.vol.& consi.xv.iij.vol.Cepo.in consi.vj.& seq. & Io. de Arno.in dialog.xv.immo secundũ Bar. & alios in d.§.si seruus.nec etiam pendente alio remedio quam appellationis non põt occidi,& in l.si quis filio.§.quod si quis.in fin.ff.de iniu.rup.testa.Bal.in l.iij.C.de appel.vlt.colum.Pau.consi.xxx.Bal.in Spe.in ti.de accus.versi.& an pendente.idem pendente tẽpore appellãdi,vt per doc.in d.§.si seruus, & Bald.in l.additos.C.de appel.Alex.post Bar.in l.non tantum.ff.de appel.Aret.in d. l.si quis filio.§.si quis.vj.col.per Fely.in c. quærenti.de offic.delega.& in eius repertorio in vers.reus condemnatus ad mortẽ, & in d.c.quæ in ecclesiarũ. idem dic in termino banni ad comparendum,vt per Corn.in consi.clxxv.j.vol.sed de appellatione non videtur procedere in foriudicato cum non potest appellare per d.consti.pœnam eorũ, per quam nec etiã regi licet supplicare nisi dicatur pendente nullitate cum de ea dici potest, vt ibi per Mathe. & dictum fuit su-

225 pra. †Limita decimo in bannito ex simplici contumacia non ex delicto,& probationibus delicti nam non potest occidi bannitus ex simplici cõtumacia sed ex delicto, & probationibus delicti singularis est doct. Alex.post Bart.in l.omne delictum.ff.de re milit.alleg.tenere Bald.& Imo.in l.mora.ff. so.ma.refert & sequitur Marsi.in pra.in.§. postquam,antepen.col.& in.§.sequitur.iiij. col.ver.& teneas mẽti,& in l.de vno quoq; char.ix.nu.174 ff.de re iudic.Fely.in d.c.quæ in ecclesiarum.ij.col.i.casu,& Ang.in glos. qui iudex videns quod inquis.vj.col.Gandi.in rub.de banni.iij.col.Mar.in consil.cxvij.& consi.lxxiij.& consi.lxxxij.& consi.cv.& Gandi.in rub.de var.quæstio.ex statu.in fi. vbi de bannito ex causa ex quo nõ potest ad mortem condemnari quod tamen non procedit in regno in foriudicato per d.consti.pœnam eorum,quæ fundatur in simplici contumacia tñ,& tamen occidi põt vt per

226 Mar.ibi in xij.requisito. †Limita vndecimo in casu quando statutum non fieret ex causa legitima,vt quia pro debito pecuniario licere occidere,vt per Iaso. in l.vbi pactum.C.de transac.Marsi.in d.§.aggredior. Felyn.in c.quæ in ecclesiarum.ij.col.i.casu

227 allegat Hosti.in c.fi.de consue. †Limita duodecimo in occidente bannitũ statim, & incontinenti quod fuit bannitus, & diffidatus,vt per Bel.in prac.in rub.falsariũ.ante-

228 pen.col. †Limita tertiodecimo nisi statutum fuisset factum ob rancorem ad vindictam,& non zelo iustitiæ, & fauore publico,vt ga dicat,& permittat consanguineos facere vindictã de morte consanguinei contra occisores,nam si occisor bannitur non potest occidi a consanguineis vigore statuti,vt per Ant.& Imo.in d.c.quæ in ecclesiarum.Ioan.And.in Spe.in ti.de consti.plene tradit Fely.in d.c.quæ in ecclesiarũ.vbi disputat in nono casu quod limitat Panor. in c.fi.de consue.auc.Ioan.And.in Spec.in d.tit.de consti.nisi statutũ permitteret non ratione vindictæ sed daret ius occidẽdi leso offensorem tanquam ministro legi vt faciat sibi iustitiam quod dicit no.Fely.ibidem nono

229 casu. † An autem valeat statutum permittens vindictam offenso prosequere, vt per Fely.in d.nono casu,& ibi an quando vindicta permittitur possit alteri demãdare vbi quod non sed procedit quando manibus proprijs ,vbi limita procedere quando ex priuilegio per statutum sibi conceditur cõtra ius commune secus si iure cõi permittitur nã alteri potest demandare,vt in l.grach.C.de adulte.vbi no.& traditur per Bar.in l.non solũ.§.si mandato.ff.de iniu.& in l.vt vim. ff.de iusti.& iur. vbi intelligunt procedere in filio tantum,& non in alijs, & vide per Ioan.de Arno.in dialo.xvj.an potest bannitus per alium impune occidi an vero proprijs manibus debet occidere,& vide per Io. de Arno.in solilo.xl.quod foriudicatus occidi non potest ex particulari odio, & inimicitia,& per Fely.in c.si perfodiens.ante fi.de homici.& per Mat.in consil.x.& per Ioan. de Arno.in sing.lxxj.post Bal.in l.decurio-

230 nes.in fi.C.de infami. †Limita quartodecimo nisi proditorie occidat vel veneno cum tunc etiam proditorie occidere dicat, vt per Marsi.in rub.ff.de sicar.circa princ. hoc de proditore dictũ est Ang.in l.fi.C.de dela.lib.x. & refert pro singulari Cepol.in consi.xxxiiij.& Marsi.in d.rub.ff.de sicar. in fi.vbi limita nisi esset bannitus pro crimine læsæ maiest.vide per Nell.vbi supra.iij. par.

par.ij.temp.q.viij.& per Ioan. de Arno, in solilo.ij.& vide de occidẽte proditorie per Marsi.in consi.cxxj.& cõsi.j.& cõsi.xxxij. vj.col.de proditore quis dicatur,& pœnis, & p Fely.in c.j.de homicidio, & supra fuit dictum in materia appellationis,& vide nouem casus in quibus non licet occidere vt per Fely.in d.c.quæ in ecclesiarum.ij.& iij. colũ. vbi primo nisi statutum non fieret ex causa legitima. secundo in occidente patrẽ vel fratrem aut filium bannitum. tertio in occidente bannitum pendente quæstione super validitate banni.quarto in tollerato. quinto in non rite bannito.sexto in occidẽte se ipsum.septimo in ignorante bannitum & per Ioan. de Arno, in epito.lxiij.octauo in occidente extra territoriũ, & dic vt per Ioan.de Arno.in epito.lxix. ꝙ sic post Ias. in l.si.ff.de iurisd.om.iud. & capi potest extra territorium vt per eundẽ Arno. in epito.lxviij.& in epito.lxx.post Ias. in d.l.fin. vbi limitat nisi in loco statuti occidẽs capiatur quoniam non punitur, & vide in epit. xcij.an occidi possit,& premium consequatur vbi concordat opiniones,& in singula. xxvij.an occidẽs extra territorium sit securus alia autem concernentia materiã bannitorũ an spoliari possit bonis, & de alijs: dic vt per Fely. post alios per eũ allegatos in d.c.quæ in ecclesiarum.& Marsi. in d.§. aggredior.& Boni.in titu. de testi, vbi etiã
231 de præmissis. †Sed an si facta est pax. cũ bannito si occidatur dicatur rupta pax. plene tradit Mar. in d.§.aggredior. versic. queri etiam potest.Iaso.in l.qui seruum.ff. de verb,obli.Mar.in consil.clxx. & consil.
232 xcvij.in quibus vide de hoc. †Et in d. §.aggredior.an bannito possit fieri saluus conductus,& Nel.vbi supra.Bart.in l.quid ergo.§.sed si hæres.ff.de leg.j.& Bal.in cõ
233 si.ccxxj.ij.vol. †Vltimo no. vnũ quod dixit Fely.in c.ex literis.de offi.deleg.ꝙ si fiat gratia bannito de homicidio necesse est exprimere qualitatem vt de paricidio aut assassinio alias non prodest gratia de sim-
234 plici homicidio. †Octauo excusatur pater occidens filiam repertam in adulterio tam in domo propria quã generi & nõ alibi extranea,& dummodo vtrunq; occidat filiam, & adulterum de quibus in l.patrida tur ius.& in l.nihil interest.ff.de adulter. & incontinẽti hoc faciat, vt in l. quod ait lex. §.si.ff.de adulte. vbi incontinenti dicitur etiam si prius occidat adulterum, inde aliquis horis interpositis sequatur filiã,& occidendo dicitur incontinenti facere cũ non ad extraneos actus diuerterit idem si adulterum occiderit, & filiã vulnerauerit licet euaserit non tamen punitur, vt in d.l. nihil interest.& ꝙ in domo propria & non aliena in l.nec in ea lege.& in d.l.quod ait lex. ff.de adult.vbi ratio assignatur dummodo pater non sit in alterius potestate,vt d.l.patri.& l.sic euenit.eo.titu.idem intelligas in
235 patre adoptiuo,vt in d.l.nec ea lege. †Et dicitur pater in adulterio deprehendere si in actis venereis deprehendatur, vt not. in d.l.quod ait lex.& per Math.in constitu. si quis rapere.j.no.De hoc plene tradit Ang. in glo.che hai adulter.la mia don.ij.colum. versi.an patei. vbi ponit plura copulatiue requisita, vt si vnum deficiat occidere de quibus in d.l.Et primo requiritur ꝙ filium repertũ in actibus venereis, vt si ne dum nudus cũ nuda in lecto inueniãtur,& in actu carnali venereo sed si preludijs vt solus in camera cum verbis blandis lasciuis cũ amplexibus & osculationibus & tactu mamillarum,vt no.glo.& Bart.in l.j.ff. de var.& extraord.crimi.& in l.quod ait lex.& in l. capite quinto.ff.de adulte.Saly.in d.l.grachus.C.eo And.in c.j.quib.mo. feu. ammi. Math.in consti.si maritus. alias post actum caenalem perfectum non licet post quẽ ad actos extraneos peruenit vt in d.consti.Secũdo requiritur ꝙ inueniat adulterũ & adulterã in actu venereo in domo propria aut generi & nõ aliena,in domo valet propria seu conducta in qua habitet immo si duas habeat domos & in altera habitet & in altera non & in ea in qua nõ habitat inuenit adulterũ & adulterã non põt interficere vt in d.l.quod ait lex.vbi redditur ratio & ibi Bar.in d.l.nec in ea.Tertio requiritur ꝙ in simul & pariter vtrunq; interficiat adulterum & filiã d.l.patri etiã si filia fuerit prægnans vt per Bar.in l.imperator. la ij.ff. de sta.ho.& post eũ Alexã.& idem in l.si prægnantis.ff.de pen.post Bartol. & Mar.in l. edilium.iij.col.ver. scias tu.ff.de quæstio. & intelligitur in simul vel eodem impetu siue eodem tactu siue prius filiam post ea adulterum in continenti siue adulterum occiderit & filiam grauiter vulnerauerit ꝙ verisimile esset mori si tamen euadat excusatur in totum non tamẽ si nõ grauiter vt dicit lex. in d.l. nihil.Quarto requiritur ꝙ filiam habeat in potestate alias si emancipata fuerit vel in potestate aut vt quia pater esset in aui potestate non licet patri eam occidere d.l.patri.& l.sic euenit.ff de adulte.Quinto requiritur ꝙ si pater non aut mater nisi

Ludo. Carer. Q

aut auus neptem aut filius matrem aut fra-
ter sororem nam eis non licet cum lex iulia
permittens exorbitans est a iure communi
& loquitur in patre tantum merito nō de-
bet ad alios extendi tanquam odiosa vt in
reg.odia de reg.iur. in vj.vt in d.l. patri cū
seq.vbi Bartol.& glos.in d.l. quod ait lex.
Cyn.& Saly.in d.l.grachus vide Mar. in l.
j.§.item diuus.ff.de sicar.& in l.edictū.ff.de
quæstio.Limita tamen nisi qualitas raptus
cōcurreret nā istis liceret occidere vt per
Cy.& Salyce.in d.l.grachus habetur,in l.j.
C.de rap.vir.& Ang. in d.gl che hai adult.
la mia don.iij.colum.Sexto requiritur q̄ tē
pore homicidij pater habeat filiam in pote
state licet tēpore matrimonij fuisset in aut
potestate d.l.quod ait lex. ver. ergo sufficit
patri.Septimo requiritur q̄ sit nupta nam si
esset vidua ei non liceret cum in tali adulte
rio alijs extraneis non præferatur in accu-
sando l.nec in ea.ij.respon.ff.de adulte. er-
go minus habet ius occidendi quia si dene-
gatur quod minus est ergo & quod maius,
sequitur Alex.post Bartol.in d.l. nec in ea,
in prin.& ibi glos. q̄ non extat differentia
inter patrem legitimum & naturalē vel le-
gitimum tātum & ex his datur practica ad
euadendum patrem occidētem & quid de-
bet articulare nā prędicta omnia debet ar-
ticulare & ꝓbare aliās nō euadit,limita ta-
men nisi pater esset vilis nam non licet oc-
cidere adulterū idem si filia esset vilis non
licet patri occidere vt per Barto.in dicta l.
quod ait lex.§.illud Angel.in dicta glo.che
hai adulte.in fin. secunda colum. versicu.
336 & adde quod si culpa. †Sed quid si pa-
ter fuerit senex aut infirmus & debilis an
alteri possit demādare vt vtrumq; occidat
Ang.in dicta glo.iij.colum.versi.quid si pa
ter mandat dicit q̄ sic in tantum q̄ nec pa-
ter nec occidens tenetur immo etiam pecu
nia occidendo vt dicit Bal.in d.l. grachus,
& Ang.in d.glo.ver. an maritus possit de-
mandare & Mathe.in consti.pacis cultum.
xv.casu & in constitu. si maritus Bal. tamē
in d.l.grachus,& alij dicunt posse mandari
filio tantū & non alijs vt per Bart. in l.non
solū.§.si mandato.ff.de iniur.& in l.vt vim.
ff.de iusti.& iu.Ang.in d.ver.an maritus &
in gl.& dicto male.semper asti.Bel.in prac.
in rub.de leno.iiij.colum.Marsi.in l.j.C.de
rap.virg.& in consi.xvj.Par.in tract. sindi.
in verbo adulterium Mar. in singu.clxxv.
& in singu.ccxliij.& in sing.ccccxlvij.sed
si alij mandet minoratur pœna ratione ius-
sus & mandati vt supra fuit dictum sed an

sicut licet patri liceat socero occidere An-
gel.in d.glo.che hai adul.iij.colum.versicu.
337 nūquid socero tenet q̄ non. †Nono ex-
cusatur maritus occidens adulterum reper
tum in adulterio cum vxore vt not.in dicta
l.grachus & in l. marito.ff.eod. adulteram
vxorem vero non licet occidere d.l. nec in
ea.§.si.mitius tamen punitur occidendo l.si
quis in graui §.si maritus in fi.ff.ad sille.&
in l.si adulterium cum incestu.§.imperato-
res.ff.de adulte.Limita nisi fuisset vilis adul
ter.nam adulterantem vilem licet occidere
inuentum in actu venereo & statim dimit-
tere debet vxorem adulteram quam nō li-
cet interficere vt in d.l. marito. & traditur
in d.l.grachus ex interuallo autē non licet
etiam vilem.d.l.marito.& not. in d.l.quod
ait lex.& in c.si vero io.j.de sent.excōmu.
Par.in tra. sind.in verbo officialis offensa.
interficiendo autem non vilem mitius pu-
nitur non mortis sed si maritus fuerit vilis
in opus metalli damnatur si vero nō humi-
lis in insulam relegatur & exilium vt in d.
§.imperatores.quis autē dicatur vilis adul
ter seu humilis vel non traditur in d.l.si ma
rito. & in l.humilem.C.de incest. nupt. &
per Saly.in d.l.grachus & Cæpo.in consil.
xlij.alibi dixit Bart. in l. inter.§.tutores.ff.
de suspe.tuto.humilis est qui caret dignita
tē Mathe.in constitu.prosequentis.viij.no.
Limita etiam nisi maritus habens aliquem
suspectum de adulterio cum vxore sua de-
nunciauerit per tres vices & denunciatio-
nes continentes spacia temporis in præsen
tia trium testium fidedignorū,q̄ non se in-
tromittat ad loquendum nec conuersandū
cum vxore sua & dimittat eam viuere in
pace nam tunc factis his tribus denunciatio
nibus si inuenerit eum conuersare cū vxo-
re sua siue i actu venereo siue in colloquijs
siue in domo vxoris siue in popina siue in
sub vrbijs potest impune illū occidere sed
si alibi inuenerit alloquentem conuocatis
tribus testibus eum capiat & ad iudicē du-
cat qui visis tribus protestationibus, & te-
stibus examinatis vltimo supplicio condē-
nabit,& si in ecclesijs viderit loquentē co-
ram clericis protestetur & ipsum sub peri-
culo clericorum conseruet episcopo donec
episcopus eum capi faciat & tradat punien
dum iudici seculari hæc habētur in authē.
338 sed si quis ei.C.de adulte. †Sed querūt
ibi doct.an tunc quando factis tribus denū-
ciationibus possit indistincte occidere siue
sit vilis siue nobilis vilem tantum an etiam
non vilem glo.in authen.vt lic.ma.& auię.

& ibi per Ang.tenet vilem tantum & eam
tenet Iacob.& Cyn.in d.auct. sed si quis ve
euiteiur le gum correctio nã si iure antiquo
non licebat d.l.gracchus.ergo minus stanti
bus dictis tribus denunciationibus & suspi
tionibus tantum non inuetũ tamen in actu
venereo sed Saly.in d.auc.tenet oppositum
ꝙ etiam nobilem tũc licet occidere per bo
nas rationes & Ang.in d.gl.che hai adult.i.
col.tenet opin.Saly.si casus eueniret nã no
biles & non viles attentãt aliena matrimo-
nia & hanc tenet Math. in d.constit pacis
cultum.xvj.casu,& ibidem in xv.casu.quã
do licet marito occidere & vide in constit.
si maritus & in constit. qõnibus.viij no.de
denũciatione & Mar.in l.j.C. de rap.virg.
circa prin.vbi quando licet marito occide
re vxorem & quãdo patri filiam & in l. pa
tre vel marito.ff.de quæstio.& i l.j.in prin.
ff.de sicar.& per Gandy.in rubr.de pen.ij.
col.& Bel.in pra.in rub.de leno.iiij.col. &
Ang.in d.glo.j.col. & Felyn. in d.c.si vero
lo.j.de sent.excõi.Sed licet hoc sit de iure
communi ꝙ in casibus præmissis tantum li
ceat occidere adulterum tantum & nõ vxo
rem tamen in regno extat constitu.incip. si
maritus lib.iij.quæ statuit indistincte mari-
tum occidere posse adulterum & adulterã
vxorem siue nobilis siue ignobilis sit & vi
lis dummodo in actibus venereis ipsum in-
ueniat cũ vxore,nec vt ibi per Mar.requi
ritur ꝙ videat virile in vulua sed sufficit
solum cum sola in actis venereis de quibus
infra & ꝙ in continenti occidat nulla mo-
ra protracta quod tamen relinquitur arbi-
trio iudicis secundum Math.ibi & no.ꝙ ẽt
requiritur secundum glo. ibi in d.consti.ꝙ
vtrumq; occidat adulterum & adulteram
adeo ꝙ sicut iure communi vtrunq; licebat
patri occidere. d.l.quod ait lex. ita & ma-
rito licet per d.constit.dummodo vtrunq;
in actu venereo occidat & nulla mora pro
tracta allegat etiam Longobar. de qua ibi
& vide per Bar.in d.l.quod ait lex de statu
to permittente occidere adulterum & adul-
teram sicut statuit.d.consti.& vide per Ioã.
de Arn.in solilo.xcvj.vbi attenta eadem ra
tione idem dicit esset in patre occidente fi
liam nec obijci posse exceptionem stupri
contra patrem aut maritũ & an tunc sit se-
curus occidendo in terris imperij & in ter
ris ecclesiæ dic vt per Ioan.de Arn.in dia-
239 logo.xxij.ꝙ sic in foro seculari. † Et ex
tende etiam vxorem prægnantem licet oc
cidere,vt per Fely.in d.c.si vero de senten.
excommuni,in glo, & per Io,de Arn,in epi
to.iij.incip.si maritus post Fely. vbi supra.
Et no.ꝙ consti.seq.incip.maritum,ꝙ si ma-
ritus sinat aufugere adulterum & non occi
derit & mulierem retinuerit tenetur pœna
lenocinij si culpa viri aufugit alias non vt
ibi per Math. vbi de pœna lenocinij & si
maritus occidẽdo non seruauerit formam
d.consti.vt quia forsitan ex aliquo interual
lo mitius puniretur propter iustum dolorẽ
vt dicto.§. imperatores & in d.constit. per
Math.& vide ĩ materia per Panor. in c.si-
gnificasti de homicidio et in c.veniens lo j.
de const.Alexã in consi.lxxvj.j.volu. & in
consi.cxli.ij.volu. quando licet marito oc-
cidere & per Mar.in l.j.§. item diuus.ff.de
240 sicar. † Sed an stante dicta consti.si ma
ritus liceat alteri demandare si sit senex in
firmus aut debilis dic vt supra dictum est
& per doct.in d.l.gracchus & Ang.in d.gl.
che hai adult. in duplici loco tenet nõ pos-
se mandare nisi filio & non alijs vt supra ta
men in contigentia facti refert Mat. ibi &
in constit.pacis cultum.xv. casu obseruatã
fuisse doc.Bald.in d.l.grach.ꝙ alteri pote-
rat demandare etiam pecuniã et dando vt
occideret & sic per assassinum & per Ioã.
de Arn in sing.lxxxv. an possit alteri cedi
ius vendicandi & tunc vterq; maritus man
dans & mandatarius excusatur quod no.&
vide Bald.in c.j.§.si vero de pa.iur.fir.Lu-
do.in d.l.si quis in graui.§. si maritus.ff. ad
silleia. & Cepol.in tract.seru.vrba.præd.c.
xxiij.in fi & per Mar.in l.j.iij.col.ver.cir-
ca illud.C.de rap.vir.& Boni. in rubr.quis
potest alium defend. & Felyn.in d.c. si ve-
ro vide quod habetur post Panor.in cap.si
241 quanquam de coha.cler. & mul. † Sed
an teneatur maritus cauere de non offen-
dendo vxorem si permittat ipsam aufuge-
re Math.in d.consti. maritum & in constit.
legum.asperitatem.iij.no.vbi etiam per il-
lam constitu.non licet marito occidere nisi
vtrunq; in actu venereo secũdum d.consti.
si maritus dic de cautiõe vt per eum ibi ꝙ
sic & vide consti.quãuis vxorem & consti.
qui coram se, vt teneatur de lenocinio quã
patenter sineret maritus non si haberet su-
242 spitionem. † Sed limita prædicta non
habere locum in clerico nam si videt cleri
cum loquẽtẽ cum filia aut vxore solis vel
osculantẽ non est præsumptio contra cleri-
cũ & malo zelo fecerit sed bono vt n .glo.
in c.absit xj.q.j.& ideo nõ põt eũ occidere
vt per Ang.in d.gl.ij.col.ver.si aũt reperia
tur qđ tñ intellige secũdũ Aug.ibi cõsidera
tis circũstãtijs loci & tpis & qualitate per-

sonæ clerici per tex.in c.omnibus.lxxj. di.
stin.Panor.in c. quanto de præsump. idem
in laico cōsanguineo vt per Angel. in l.his
qui.C.de adulte.& vide Marsi. in rub.ff.de
fideiu.nu.lx.limita in hoc nisi clericus fuis.
set captus infragranti nā tollitur talis præ.
sumptio vt per Bald.Anst.Raff.i l. quid er.
go.§.si hæres.ff.deleg.j.& per Mar.in l.j.in
prin.vj.colum.ver.& dixit Bal. & Ang.ff.
de quæstio.Ang.in d.glo. ver.quid si pater
vel maritus vbi Augu.allegat tex.cum glo.
in d.c.si vero lo j.de sent.excommuni. vbi
doc.Mar.in l.j.C.de rap.virg.vij.car.versi.
& de isto repert.in fragrāti & in l.j.in prin
ci.iiij car.ver.& dixit Bald. & Ang.& in l.
vnius.§.cogniturum col.fi.ff.de quæstio.&
in l.diuus.ff.de parri.& in consil.ix.in qui.
bus ꝙ nec etiā incurrit incanonem si quis
suadente Par.in tract.sindi. in verbo cleri.
243 cus officialis. †Qualiter autem punia.
tur clericus se iactans commisisse adulteriū
dic vt per Pau.in cōsi.ccv.& consi.cccxlv.
244 †Limita etiam in magistratu & officia.
li nam marito non licet eum interficere cū
non vilis dicatur patri vero licet repertum
infragranti vt per Bart.in d.l.quod ait lex.
& in d.l.si marito.ff.de adulte.doct.in l.hos
accusare.ff.de accusatio.& in l.tractus.ff.de
adul.Par.in d.tract.in d.ver.adulterium,&
per Ang.in d.glo.in fin.ij.colum.ver.& ad.
uerte quod supra dixi ꝙ licet patri occide.
re inuentum in actu venereo,vbi etiam di.
cit inuentum in actu venereo si fuerit insul.
tatus in actu & fuerit insecutus fugientem
licet per horas & in alio loco quam in do.
mo propria aut generi occidat vt in dicta¦l.
quod ait lex.§.fi.vbi Bar.& per Alexan.in
consi.xxiiij.ij.vol.& per Pari.in d. tract.in
245 verbo officialis offensa. †Limita etiā
in vassallo nam non potest occidere domi.
nū vel regem adulterū per l.si adulteriū cū
incestu.§.fi.ff.de adul.per quem ita ibi Dy.
Bar.& per Pari.in d.versic.officialis offen.
246 †Quid in papa an occidi vel accusari
possit per Felynum in dicto capit. quæ in
ecclesiarum xliiij.colum.versi.xvj.in fi. de
consti.& an & quando liceat patri vel ma.
rito magistratum accidere per doc.in d.c.si
247 vero. †Limita ēt in occidente adulte.
rum qui securus est a lege vt in casibus præ.
dictis haberet locum & esse securum in ter
ris imperij & non ecclesiæ ita dixit Felyn.
in cap.ecclesiæ sante Mariæ.vij.col. versi.
Limita secundo regulam de constitu.& su.
248 pra dixi addendo. †Limita tamen di.
cta in marito vt non possit eam occidere si
maritus retineret concubinam nam si tunc
non perdit dotem quod minus est ergo nec
vitam,quod maius est ita per Mar. in l.j.§.
item diuus.ff.de sica.quod not.si esset verū
& per Ioan.de Arn.in dialo.xlj. post Mar.
249 vbi supra. †Et nota, vnum quod dixit
in hac materia Pau.in consi. clxxxix. ꝙ si
maritus & fratres occiderint vxorē solus
maritus punitur & nō fratres & vide Mar.
in d.l.j.iij.col.ver.circa illud.C.de rap. vir.
vbi licet congregare amicos & consangui.
neos,& in singu.clxxv.Cæpo. consuluit in
consil.iiij.de statuto permittente fratri oc.
cidere conuersantem turpiter cum sorore
& frater cōuocauit amicos & occiderit ex.
cusati sunt amici & vide dictum Paul. in l.
inuictu circa.finem ff.de ser. vrb.predio.&
late per Mar.in d.l.j.quando licet vendica
re an licet congregare amicos & cōsangui.
250 neos. †No.etiam ꝙ si maritus venena.
uerit vxorē licet non moriatur tenetur de
patricidio Bar.in l.j.in fin.ff.de parri.Saly.
in l.j.C.de male.& mathe.Angel.in glo. ex
interuallo ver.vnum tū Bal.in cōsi.50.inci.
251 stephanus. †An aūt in casu quo licet ma
rito occidere vxorem adulteram possit ma
ritus lucrari dotē ex pacto aut statuto pro.
pter mortem præcedentem vxoris dic vt
per Bar.&alios in l. si ab hostibus .§.fin.ff.
sol.ma.& in l. ei qui mortem.ff. de his qui.
bus vt indi.& vide Areti.in d.l.si ab hosti.
bus vbi plene vbi si ex forma statuti vel
consuetudinis licet adulteram vxorem oc.
cidere lucratur dotem & ita alias respondi
stante dicta constitu.si maritus per quam li
cet occidere ꝙ potest lucrari dotem ex pa.
cto aut statuto vel cōsuetudine iuxta distin
ctionem Areti.vbi supra vide ibi scribētes
& plene per Marsi.consulentem in consil.
xciij.& cōsi.cxxvj.vbi idem si causam mor
tis dederit,immo excluso statuto occidēdo
maritus vxorem non succedit vxori per
vnde vir & vxor.vt per Bald.Pau.& alios
in l.j.C.vnde vir & vxo.& Anto. rossel. in
arbo.affin.& consan.col.lxxxvij. & si occi
datur,& non vendicauerit mortem vxoris
ammittit dictum lucrū statuti vel pactis se.
cundum Ray.& alios in l. cum mortem.ff.
de iure fis.& Bartol.& Angel.in l.si sequēs.
§.fina.ff.ad sil.& in l. et qui.ff. de his qui.
252 bus vt indi. †Idē si mulier occidat ma.
ritum nō lucratur donationem propter nu.
ptias vigore statuti vt in reg. per constitu.
mulier quæ dodarium & cap.reg.incipien.
mulier quę dodarium nam mulier etiā per.
dit dotem occidendo Bald.in specu.in titu.

253 de homi. †Vxor autem adultera amit-
tit dotem & dodarium seu donationē pro-
pter nuptias & etiam bona para frenalia
vt per Cyn.& alios in l.j.C.de adult.& in l.
ex consensu.C.de repud.Bar.& alij in l. rei
iudicatę.§.morum.ff.solu.mat.Ang.in d.gl.
che hai adult.iij.colum.Panor. & alij in c.
plerunq; de dona. propter nuptias Specu.
in titu.de dote post diuor.re.§.ti.versi.item
queritur ecce.Bald.in l.prima.§.illud.C.de
rei vxo.actio.& per Alexan.in l.moram.in
fi.ff.solu.matri.Pau.consi.cxxvj. & consil.
254 cxix. †Extende etiam si non adultera
tur cum effectu sed impudice versaretur vt
in tactis mamillarum & osculo licet carna-
liter non peccet vt per Deci. in rub. de iu-
di.in prin.per Bal.in c.iue de procura.ver.
ꝙ si absq; carnali Mathe. in dicta constitu.
si maritus immo vidua tunc ammittit dotē
vt consuluit Paul.in consil. lxj.de quo per
Alexan.& Iaso.in l.sororem.C.de his qui-
bus vt indi.quod procedit dummodo vi-
uens vir ageret alias hæredes non possent
excipere vt ibidem & per Augu.post Ang.
in dicta glo.che hai adul.& plenissime per
Mar.in l.j.C.de rap.vir.car vj.nu.lxij.ver.
successiue queri potest Alex.in l.rei iudica
255 te.ff.sol.ma. †Limita tamen dummodo
vir non retinuerit concubinam nā tunc re-
tinendo agere non posset cum tunc delicta
mutua compensatione tollerentur vt per
Pau.consil.cxxviij.glo.& Panor.in c. pen.
de adulte.August.post Ang. in d.glo.Mar.
plene in sing.ccxx xiiij.incip. paria delicta
& in l.j.§.fin.ff.de sica.& in l.patre vel ma-
256 rito.ff.de quæstioni. †Limita nisi dolo
vel metu esset inducta mulier ad committē
dum adulterium vt consuluit Panor.in con
si.iiij.& Augu.post Ang.in d.glo.in apostil.
in authen.sed hodie.& Marsil.in rub.C.de
257 proba.nu.cclvij. †Sed quid si habeat fi-
lios ex primo marito vxor.deinde transeat
ad secundas nuptias cui applicetur dos ꝓ-
pter adulterium marito vigore statuit an
alijs dic ꝙ filijs vt per Francis.de Crema.in
sing.lxxxvj.& per Ioan.de Arn.in proble-
258 ma.xxvij.quod no. †Et an in eodem li-
bello accusari possint adulter, & adultera
dic vt per Ioan.de Arn. in problema. iij.&
an ex officio procedi pro adulterio.& qñ
dic vt per Math.in constitu. maiestati no-
stre.& in decisi. clxxvj.ꝙ sic si est notoriū
facti aut per confessionem alias secus qua-
259 liter autem probetur adulterium. †Et
quid debet articulare.dic plene vt per An-
gel.in d.glo.v.colum.& Bart.in d.l.ait lex.
& in l.capite quinto.ff.de adul.Bald. in c.j.
vij.colum.quibus mo.feu.amit.Panor.in c.
præterea.& ibi Fely.de testi.c.ex literis.de
præsum. Panor.in c.tertio loco de probat.
& in c.tertio loco.de præsump.Math.in d.
constitu.si maritus.& alij supra.Mar.in ru-
bri.C.de proba.nume.viij.& nu.clxxxiiij.
Par.in trac.sind.ca.lxxx.& ca.cxxij. Mar.
260 in consi.xxviij.& consi.cxvj. †An aūt
in causa adulterij iudex possit procedere
ex officio.dic ꝙ non vt per Math.in consti.
legum asperitatem.iiij.not.versic.vlti. post
261 Andre.in decis.clxxvj. †Sed an mulier
meretrix accusari possit ab extraneis de
adulterio.dic vt in l.quæ adulterium.C.de
adulte.vbi no.& per Cæpo.in deci.sac.cō-
si.xliiij.ꝙ non sed a viro,& alijs ꝓpinquis.
262 †Et an iudex ecclesiasticus cognoscet
de adulterio, & an imponet omnes pœnas
& quando dic vt per Ioan.de Arno.in pro-
ble.lxxij.vbi ꝙ sic nisi concurrat insultus,
& violentia nam tunc cognoscet laicus dic
tamen vt per doct.in c.fi.de foro compe.&
per Mathe.in d.consti.legum asperitatē.&
263 in consti.maiestati.nostre. †Sed quæ sit
pœna adulterij.dic in viro vt in l.quamuis.
la secunda.C.de adulter.vbi Saly. ꝙ pœna
mortis,in fœmina vero vt in authē.sed ho-
die.C.eo.vt detrudatur in monasterium qñ
est simplex adulterium si vero concurrat
qualitas incestus est pœna capitis nec per d.
authen.est correctum,vt in l. si adulterium
cum incestu.in prin.& ibi Bar.ff.de adulte.
Ang.in d.glo.v.colum.versic.quero quæ sit
pœna.Fulgo.in consi.cliiij.Mar.in consilio
lxxxiij.& consi.cj.Ioan.Fab.& Ang. in.§.
item lex Iulia.insti.de pub.iud.& per Mar.
in l.si quis viduam.ff.de quæstio. an hodie
sit correcta,& qua pœna sit puniendus adul
264 ter. †Sed quid si erat meretrix & soli-
ta ab alijs cognosci an puniatur cognoscēs.
dic vt in d.l.quæ adulterium ꝙ non & per
Boni.in titu.quid sit accusatio. pen.colum.
contrarium sensit Ioan. de Arno.in epito.
xix.inci.tu regnicola hodie vero in regno
quantum ad virum remanet d.l.quamuis in
correcta vt pœna mortis puniatur in fœmi
na vero mitigatur pœna vt non puniatur
pœna mortis sed pœna trūcationis nisi nasi
vt in d.constitu.legum asperitatem vbi per
Math.post And.disputat an si correcta d.l.
quamuis.quo ad virum & concludit ꝙ nō
& ibi querit an sit sublata pœna fustigatio
nis,& verberationis de qua in d.authē.sed
hodie dicit ꝙ sic & sufficit sola nasi trunca-
tio in successione vero remanet in correcta

quo ad virum vero dicit Math.ibi iij. not. vidisse condemnatos plures accusatos de
265 adulterio ad mortẽ & ita executũ. †Sed querit ibi Mat.ver.sed quero quid si adulteratur mulierem non in vulua secundum nat.sed in anno cõtra naturam an puniatur de adulterio dicit ꝙ punitur tanquam sodomita cum tale vitium ita cõtrahatur in fœmina sicut in masculo. & sic igne cremabitur vt ibi & iuxta noue l.prag.super sodomia incip.itẽ perche comprobata nouissime per prag.sue mag.cesa. & vide per Panor.in c.in archiepiscopatu.i.not.de rapto. vbi pariter punit abutes fœmina sicut masculo.& Gandi.in rub.de varijs quęstio.ex
266 statu.vj.col. †Sed an iudeus adulterãs punitur pœna d.l.quamuis. dic secundum Math.puniri pœna mortis & ita consuluit Barba.consi.lxiij.iij.vol.& per Mar.in cõsil.cj.& plene per Pau.Gril.in trac.de pen.omni.co.xij.q.vbi dicit virile amputandũ, & per Pet.de Anch.in consi.xv.Ioan.And. in c.gaudemus.de diuor.habetur in c.archipresbiteri.de appella.Felyn.in c.in tantum nullis.in fi.de iudi.& per Alexã.in consilio xcix.vj.volu.& Corn.in consi.cxiiij.j.vol. vbi de pœna iudei cognoscentis christianã, & per Mathe. in constitu.blasfemantibus.
267 in princ.ꝙ virile amputatur. †Quo ad vero adulterium meretricis an ipsa excusetur a pœna d.constitu.vt truncetur naso, & adulter excusetur a pœna d.l.quãuis. Ang. in l.j.C.de rap.vir. dicit ipsam non euitare pœnam adulterij adulterum vero excusari a tali pœna,ita Pau.in consi.cccvij. August. post Ang.in d.glo.che hai adulter.in versi. quero quæ sit pœna.& per Bar.in l. mater. §.mulier.ff.de adult.Math. in d.l. constitu. legum asperitatem.ver.& scias vnum not. quod est notãdum,& vide multa per Mar. post Saly.in d.l.j.C.de rap.vir.versi.modo queri potest eũ.versic.seq.& per Cap.in d.deci.xliij.vbi ẽt ꝙ a marito,& patre accusatur ab extraneis non mulier.sed quid si mulier fuerit iudea qualiter puniatᷓ dic vt per Bel.in pra.in titu.de leno.in fin.& Pau.
268 Gril.vbi supra. †Et quid si est cõmater qualiter cognoscens puniatur dic plene,vt per Par.in verbo adulteriũ.in fi. vbi si maritata & cõmater pœna aggrauatur, vt ibi per eum & sic pœna adulterij exasperatur ex ista qualitate vt ibi & de ista cognatione spirituali,vide per Ioã.de Arno.in j.cõmentario. vbi querit an possit accusare de
269 morte compatris. †Et de pœna patris cognoscentis filiam,& filij matrem vt per Bel.in d.titu.de leno.circa fin. & ibi de co-
270 gnoscente iudeam. †Not.etiam alio casu mulierem puniri pœna truncationis nasi vt quando mater venderet,& traderet filiã virginem cognoscendam pecunia mediante,vt in consti.matres per quam mater vendens,& prostituens filiam pœna truncationis nasi punitur,& ibi per Math.& si nõ vendiderit sed filie consenserit alia pœna, & extra ordinem punitur & ibi Mathe. ꝙ non refert an sit legitima an naturalis,& ꝙ si est vidua dicit non puniri pœna d.consti. & ibi ꝙ non habet locum pœna d.consti.de prostituente & vendẽte sed pœna alia grauior de qua in l.fin.C.de specta.lib.xj.vbi in metallum damnatur pater,fallit tamẽ & moderatur in matre consentiente filia, & concurrente extrema necessitate ob sustẽtationem vite,vt consti. matres la secunda alio etiam casu imponitur pœna truncationis nasi,vt in consti.lenas in muliere faciente lenocinium nam punitur tali pœna si fuerit effectus subsecutus secus si non consenserit mulier vt ibi per Math.nam extra ordinem punitur & securo effectu etiam fustigatur vt ibi licet iure communi pœna capitis puniebatur,vt in authẽ.de leno. in prin. quæ correctio procedit in fœmina lena nõ in masculo lenone vt ibi per Mat. & vide de materia lenonis, vt per Bel.in pra.in tit. de leno.hæc & sequentia ex abundanti dicta sunt nacta occasione materie vt qd extra ius commune in regno statutũ reperia-
271 tur differamus. †Decimo excusatur occidens raptorem virginis aut vidue aut nupte honeste in fragranti tamen crimine raptus vt habetur in l.j.C.de rap.vir. & in l. raptores.C.de ep s.& cle.vbi licet parentibus cõsanguineis tutoribus & curatoribus occidere raptorem in fragranti idem dicit ibi glo.in cognatis & affinibus,nam si parẽtes & consanguinei patiantur rapinam licet cognatis alijs occidere per l. iij.§.cum igitur.ff.de vi & vi arm. dummodo in fra-
272 granti faciant vt ibi. †An autẽ possint he persone congregare amicos affines & alios ad occidẽdum impune.dic ꝙ sic vt supra,& per Paul.in d.l.raptores.& in l.refectionis.per illum tex.ff.com.prædio.Bald. in l.j.C.vnde vi.& in l.vt vim.ff.de iusti.& tur.Cæpo.consi.iiij.Ana.in c.fin.de rap. & plene per Marsi.in d l.j.iij.& iiij.col.versi. sed ego.& versi.& circa illud.& in singula.
273 clxxv.incip.concesso vno. † Sed an liceat istis occidere principalem raptorem, & ẽt alios socios & auxiliatores in actu ra-

pine dic q sic sicut principalē vt contra-
riorū eadem sit disciplina, nam si licet pa-
rentib. vs.& socijs occidere impune rapto-
rē ergo licet parentibus et socios, & auxi-
liatores occidere sicut socijs licet raptorē
occidere. item licet eos occidere ex quo ea-
dem pœna puniūtur vt d.l.j.ver.pœnas aūt.
nam omnes pœnæ capitis subijciuntur, &
ammissione bonorum sicut raptor sed arg.
contra nam non fuit dictum de alijs sed de
raptore tantum vt occidi possit ergo si vo-
luisset dixisset l.j.C.de cadu.toll.nec in pe-
nalibus admittitur extensio vt in reg.in pe-
nalibus.ff.de reg.iur. vbi Deci.plene,solu-
tio dic q licet per l.quoniam multa.C.ad l.
iul.de vi.ita Bal.in l.j.C.vnde vi.pen.colū.
versi.sed an sicut licet offendere facientem.
vbi dicit licere etiam auxiliatores offende
re cū licet principalē clarius in ea lege vj.
q.vbi allegat d.l.j.C.de rap.in v.not.dicēs.
v.no.q raptorē, & eius socios & sequaces
in fragranti crimine cōprehensos licet illis
ad quorū verecundiā actus iste resultat oc-
cidere alios vero non in eodē actu auxilia
tores ministros & sequaces siue ante nō ta-
men in actu siue post non licet occidere cū
non eadē pœna puniātur, vt in d.l.j.dicitur,
& in d.l.raptores.Et no.dictū Bal.ibi dicē-
tis licere occidere siue ratione cōiunctionis
siue ratione officij, siue ratione cuiuslibet
alterius iuris et toti casate & consanguini-
tati cum vni facta iniuria toti casate cense-
tur facta, & sic omnibus de casata licet vt
274 ibi. †Ad illud de extēsione in pœnali-
bus procedit extēsio fauore publico, vt ple
ne per Deci.in d.l.in pœnalibus.& in con-
sil.lxv.& consi.lxxx iij.Ang in glo.nec nō
ad querelam.Math.in consti.si quis aliquē.
Mar.in d.l.j.C.de rap.xij.car.in glo.in ver
bo.compensans.fauore enim publicus repu
tatur hostes occidere, vt in constit. pœnam
eorū.per quā expedit foriudicatū tanquam
hostē occidere sed rapiens & socij dnr ra-
piendo hostes, vt ibi dicitur in d.l.j.ibi ho-
stili more.vbi Bal.dicit no.raptorem repu-
tari hostē reipub.ergo licet etiā auxiliātes
& socios occidere in actu & fragranti, vide
etiam ibi per Saly.Pau.autem gri.in tra.de
pen.om.coi.x.q.vbi tractat hanc materiam
raptus tenet contra q nō licet occidere au-
xiliantes & associantes tanquam exorbi-
tans,& odiosa sit d.l.j.& nō extendatur ad
eos, vt per Saly.ibi tene quod supra,& per
Boni.in titu.quis poss.alium defen.Hinc na
cta occasione aliqua de raptu differamus &
stupro,& primo in quibus personis locum
habeat. secundo qn contrahatur crimen ra-
ptus.tertio de penis raptus. quarto de stu-
275 pro, & pœna stupri. †Circa primū ra-
ptus cōmittitur tā in virgine & vidua quā
etiā cū monialibus, & cū Xpo desponsatis
& nuptis & alijs honestis mulieribus & in-
genuis, vt in d.l.j.C.de rap. & in d.l.rapto-
res, & in regno sunt due consti. vna incipit
si quis rapere,& alia incipit capitalē pœnā
vna regis Rogerij altera Federici per quā
cōprobatur d.l.j.& d.l.raptores.adeo q in
regno nihil in hoc noui statuitur sed iuscōe
cōprobatur in omnibus præfatis personis,
& maxime monialibus ideo dicatis, vt d.cō
stitu.si quis rapere, quæ loquitur in monia-
libus etiam obtentu matrimonij cōtrahen-
di constitu. vero capitalem pœnam loqui-
tur in alijs personis de quibus supra.& ista
consti. Fede.vltra dispōnem l.j.tollit quas-
dā consuetudines q erāt in regno q raptor
ducēs raptā in vxorē euitabat pœnā tollit
talis cōsuetudo & approbatur dispō.d.l.j.
vt nō liceat raptori raptā accipere i vxorē
& accipiēdo penā nō euitat vt ibi & an cir
ca moniales cōprehēdatur abbatissa dic q
sic vt in cle.attēdētes in gl.abbatissa de sta-
tu regu.an aūt cōtineātur cōuerse, & seruiē
tes monasterio dic vt p Fede.de sen.in cōsi.
213.sed an cōprehēdant sorores tertij ordi
nis sancti Frācisci vt si qs eā rapuerit puniat
tali pœna dic q sic cū appellatione monia-
liū cōprehēdantur tales sorores, vt no.in c.
cāmq.de elec.& no.Card.in cle.ij.§.j. ver.
ij.q̄ro.de sta.mo.de qbus p Mat.in d.cōsti.si
quis rapere.ij.no.& ibidē.v.q.qd si nō fecit
pfessionē tacitā vel exp̄ssam in monasterio.
an hēat locū pœna raptus vt ibi p eū,& no.
q cōmittēs hoc delictū ne dū cōmittit crimē
raptus sed crimē sacrilegij, & incestus stu-
prū & et adulteriū cū Xpo despōsata,& iō
casu quo fieret pax per statutū nō cōprehē
ditur talis raptus cū principaliter deo sit fa
cta offensio nisi a papa habeat pacē vt per
Bal.i d.l.j.sed cur nō tenet pena triū delicto-
rū dic q cōfundūtur sub maiori delicto ra-
ptus vt no.in l.qui de crimine.C.de accusa.
& plene Mat.i d.l.j.v.car.ver.vlterius no.
ex isto textu vbi an,& qn delicta cōfundā-
tur quo ad pœnā sub maiori vt ibi p eū.Et
de pœna cognoscētis. monialē absq raptu
tā in viro quā in muliere tradit in.§.pen.in
auc.de san.epi.& in c.si qs.rapuerit.xxvij.
q.j.& tradit in l.si quis.non dicā. rapere.C.
de epi.& cle.& c.virginibus.xxvij.q.ij.Pa
nor.i c.monasteria.de vi.& ho.cle.vlt. col.
q vir, pena capitis plectit,& bona tradūtur

monasterio illi in quo morabatur si autē clericus priuatur officio & in monasterio detruditur, vt in c. si quā monachatū. xxvij. q. j. & c. si quis eps. ea cau. & Ana. in consil. j. & ibi post eum Bolo. femina vero extrahitur de monasterio illo detruditur cum omnibus bonis in artiori monasterio, vt dicitur in. §. pe. in authen. de san. epi. & in d. c. si quis rapuerit. & vide per Marli. in d. l. j. v. ca. ver. vlterius not. cum seq. versi. & ibi in versi. circa hanc ma. not. ꝙ cognoscens carnaliter monialem comprehēditur sub statuto loquente de cognoscente mulierem nuptā vt per Fely. in c. nō satis de simo. & Maria. Socyn. in c. qualiter & quando lo ij. q. viij. articu. pen. de accusa. Et not. circa bona raptor is monialis ꝙ si ecclesia infra annū nō vendicat bona raptoris elabso anno succedit fiscus & ipse vendicat vt no. ꝗ lo. in verbo videantur in ca. sicut de præscrip. in vj.

276 † Circa vero alias personas cōtrahitur raptus siue fuerit virgo siue vidua & nuptæ honeste viuens vt in d. l. j. ibi raptor cuiuscunq; mulieris honeste, sed quid si rapiatur meretrix an teneatur rapiens pœna capitis de qua in dicta l. j. glos. ibi tenet ꝙ non per textum in l. quæ adulterium. C. de adul. & in l. verum. ff. de fur. Boni. in titu. de rapto. & Pau. in consi. ccc v. & Mathesilla. in not. cxlij. alias. cij. incip. no. vnum. & Salyce. & Bald. in d. l. j. & in d. l. raptores & plus dicit Saly. ibi ꝙ scolaris rapiens meretricem & eam retinēs clausam in aliquo loco libidinis causa non tenetur de priuato carcere glo. & Barto. in l. quæ adulterium & in l. si mulier vbi & Bald. ff. de adulter. & dixit Mathesi. in d. sing. cij. ꝙ punietur extra ordinem & posset ad mortem arbitrari & vide quæ habentur post Barto. in d. l. j. vbi an licet sponsam aut vxorem rapere de lupanari vt non puniatur pœna statuti de rapiēte mulierem & dixit Ioan. de Arno. in dialogo xl. ꝙ rapiens semel cognitam non tenetur pœna raptus. Guilel. vero de cuneo in d. l. raptores distinguit in hoc nā aut desinit meretricari & tūc nō punitur nisi habuerit iustam causam recusandi vt propter cōsanguinitatē aut affinitatē nā tunc si rapitur tenetur raptor aut pœnituit, & appareat signa pœnitētiæ & desinit meretricari & tunc tenetur rapiēs pœna d. l. j. cū inspiciatur qualitas tēpore delicti. & ita residet. Guilel. ibi secundum Bal. & Saly. ibi alij distinguunt quod aut meretrix erat nupta & tunc tenetur per dicta l. j. aut non erat nupta & nō tenetur plus subdit Salyce. ibi ꝙ si desierit meretricari tamen non honeste viuebat quia facta concubina sacerdotis & tunc nō punitur pœna d. l. prima, aut dubitabatur si desierit meretricari non apparentibus signis pœnitentiæ & tunc ex eius habitu & incessu iudicatur per l. item apud labeonem. §. si quis virginem. ff. de iniur. & reprobat dictum Guilel. & Cyn. de consanguinitate & affinitate per text. in dicta l. prima cum nō fuerit honesta quod dictum Salyce. reprobat Marli. ibi. iiij. car. iiij. colum. versiculo modo vlterius dicens per meretricium nō tolli affinitatem sed dic ꝙ Salyce. bene loquitur per text. in dicta l. prima. quæ requirit honestatem nec obstat ꝙ non desinit esse affinis nam verum est vt puniatur alia pœna quam raptus cum in eo honestas requiratur, de cæteris vero de pœnitente & nupta meretrice vide comprobationes per Marli. ibi vbi etiam de materia meretricis & per eundem in l. maritus. ff. de quæstio. & in l. prima. §. diuus. ff. de sica. an nuptam inhoneste viuentem rapiens teneatur de raptu. & licet prædicta sint vera de iure communi maxime quod nō sit punibilis raptus meretricis tamen in regno est prouisum ꝙ si quis intulerit vim meretrici libidinis causa vt cognoscat per vim carnaliter punitur pœna capitis ita disponit regni consti. inci. omnes nostri. sub rubri. de violen. meretri. illa. j. lib. & ibi per Math. in fin. quæ tamen requirit quod meretrix violentia statim facta violentia emittat truculentem clamorē alias si elapsis octo diebus & nulla facta q̄rela non præsumitur vis illata ipsi. meretrici ante vero octo dies constito de clamore præsumitur vis illata & est iuris præsumptio contra quam potest pars probare contrarium tam per testes quam partis confessionem vt ibi per glos. vbi miratur Andre. quare iurisconsulti non præuiderunt super violentia illata meretrici assignans tamen rationem ex quo permittebatur concubinatus & ibidem per Math. quare hodie fuit prouisum post Andre. & ibi in iij. not. refert Cyn. in l. prima. C. de rap. virgi. dixisse videri raptores meretricum puniri pœna capitis, & ibi querit Mathe. quid si quis mandauit rapi meretricem inde cognita contra eius voluntatem per rapientes an teneatur mandans concludit fuisse iudicatum non teneri pœna contenta in dicta constitu. omnes nostri, sed pœna extraordinaria per dictum Salyce. in l. non ideo minus. C. de accusa. xiiij. colum. vj. q̄o. qui dicit ꝙ q̄n lex municipalis disponit præter ius cō-

mune faciens delictum quod de iure cōmu ni mandans non tenetur sicut principalis, sed extra ordinem per l.j.ff.de extraordin. cri.quod no.& connumeres inter alias excusationes mandantis de quibus supra in materia mandanti, & an illa constit.locum habeat in meretrice coniugata dic vt per Ioan.de Arno.in epist.xix.incip.in regnicola.& in epit.lxxxiiij.sed quid si nō perfecisset fornicationem sed rapuisset tm̄,& cū actualiter nō cognouisset an habeat locum dicta consti.dic vt per Mathe.ibi.v.not.ꝙ non nā requirit d.consti.perfectionē actus. & ideo dicit ꝙ lex si quis non dicam rapere non habet locum in meretrice nō cognita,sed vt locum habeat dic.cōsti.requiritur ꝙ sit cognita rapta & per vim cognita, vt per eum, requiritur etiam vt locum habeat dicta consti.ꝙ fuerit conuictus,& confessus alias non punitur pœna d.constit.vt ibi per Math.vj.no dicit tñ hoc corrigi per cōstit. in quęstionibus.contradictat sufficere ꝙ sit confessus aut conuictus vt ibi per Mathe. vj.not.itē requiritur ꝙ talis vis fiat in locis habitatis vt clamor ab habitantibus audiatur alias si in villa non habet locum vt ibi per Mathe.vij.no.& And.in d.consti.in quęstionibus,nam tunc si transeuntes audirent talem clamorem meretricis non faceret clamor indicium requiritur etiam ꝙ truculenter clamet taliter ꝙ audiatur vt ibi.viij.no. tamen hodie dicit ibi Mathe.post gl.nō requiri talem clamorem,vt ex eo causet indicium ad torturam, sed debet vim probare, vt ibi per And.& in d.constit.in quæstionibus quod autem supra dictum est de meretrice nupta rapta vt puniatur raptor pœna d.l.j.vt per Ias.etiam in l.ad egregias ff de iureiur.Limita etiam in virgine nisi incessisset in habitu meretriciali nā rapiens non tenetur,vt per Bon.in rub.de raptor.Limita etiam nisi fuisset nupta lenoni, quia tunc reputatur pro non nupta ita Marit.in d.l.j. iiij.char.xxiiij.col.versi.sed tñ possunt ista limitari, & restringi.& multa etiam de vidua an amittat dotem propter stuprum, & quando dic plene vt ibi per eum versi.no. vlterius ex isto tex cum seq.vide de meretrice per Io. Fab.insti.de pub.iudi.d.§.lin. autem vbi si prius cognoscebat carnaliter volentem an si deinde per vim rapuerit & cognouerit teneatur dicit ꝙ in eo locū habet d.l.j.

277 †An autem in sponsa cōmittatur raptus si spōsus eam rapuerit hoc distingue,aut iure ciuili,aut canonico, primo casu,aut per verba de futuro,aut de pręsenti, primo casu locum habet dispositio,d.l.j.ibi siue iam desponsatam,siue non,secundo casu,aut erat cognita carnaliter,et tūc ex quo maritus in eam habet manus iniectionē l.si. C.de lib.exhiben.non habet locum d.l.j.& Cepol.consi.lvij.quod tñ intelligit,& limitat Marti.in d.l.j.in fin.vt locum habeat qñ vir bene tractaret vxorem alias si male taliter ꝙ diuortium inter eos esset factum vel vnus quisque viueret separatim cessat ista manus iniectio quia non debet ei restitui stante suspitione,& timore mortis nisi cum sufficiēte,et idonea cautione,ideo ante non potest eam accipere & accipiendo tenetur pœna d.l.j.tamen dicit ipse ꝙ non tenet ordinaria pœna d.l.j.sed alia pœna cum iuuetur primordio veritatis matrimonij vbi p eum qñ propter seuitiam faciet diuortium, aut nō eat carnaliter cognita a viro, & tūc aut erant signa ꝙ volebat monachari,& rapiendo tenetur pœna d.l.j.aut non apparebant signa,& tunc non punitur ita per Bal. in d.l.j.in fin.& in d.l.raptores.& ibi Paul. & per Mar.ibi char.vj.versi.modo redeundo ad tex.vbi despōsa loquitur in si.illius. no.And.in d.consti.si quis rapere.Corne.in consi.lxxx.ij.vol.& vide Mar.in consi.lxj. vbi de non cognita,& traducta ad domum viri iure vero canonico indistincte,siue per verba de futuro,siue per verba de præsenti raptus sponse non punitur,ut in c.pen.de rap.vbi Panor.& Ana.& Corn.in d.consil. lxxx.gl.And.& Math.in constit.capitalem penam,ꝙ etiam locum habet,vt ibi per Panor.in casu quo quis virginē rapuerit præcedente tractatu matrimonij, & contemplatione matrimonij cum cōsensu rapte vt ibi in d.c.penulti.secus tñ si nullus præcesserat tractatus matrimonij,nam etiam concurrēte consensu rapte erit contractum crimē raptus,vt ibi per Panor.post glos.aliquid per Alex.in j consi.iij.vol.penul.col.& Cepol.

278 in d.consi lvij. †Sed quid econuerso si sponsa rapit sponsum an teneatur pœna d. l.j.gl.ibi tenet ꝙ sic alij contra quia odiosa cum pœnalis ideo non extendenda Bal.vero ibi,& in d.l.raptores.ꝙ locum habet pœna d.l.j.vna cum glo.per illū tex.bi in versi.cæteris ibi siue masculi, & in fi.circa sexus.& licet sit odiosa tñ eandem continet rationem ideo cū ratione militet in viroq; nulla fit distinctio sed locum habet d.l..vt ibi per eum,& per Bald.in l.in ambiguaj.ff. de legi.& Ioan. Andre.in mercu.in reg.qui contra de regu.iur.in vj.Sed quid si non est sponsus vel sponsa an si mulier rapiet virū

libidinis causa tenetur pœna d.l.j.gl.& Bal. ibi,& in d.l.raptores.φ sic per l.fedissimã. C.de adulte.aliquid per And.in c j.in vers. committentium incestas nuptias in iii.quæ sint regal.& per Marsil.in consilio lxxxv.
279 †Alij contra cum in pœnalibus masculinum non concipiat fœmininum, vt plene per Mar.ibi in gl.sponsam,xij.char.& per Bal.ibi.in d.l.si ita.ff.de iniuf.rup.test.& in c.causam matrimonij circa fi.de ,pba.Ang. ibi in d.l.j.dicit per glo.ibi fuisse combustã quandam meretricem quæ rapuit virũ libidinis causa,& idem tenuit Mar.ibi in d.gl. respõdens ad obiectum φ etiam in pœnalibus maxime vbi fauor publicus concurrit masculinum concipit fœmininum & admittitur extensio ex identitate rationis faciũt plene tradita per Deci.in d.reg.in pœnali-
280 bus. †Idem dicas in masculo rapiente masculum libidinis causa φ locum habeat pœna d.l.j.vt per rationẽ Bal.ibi Pau.Gril. in d.trac.de pœ.omni.coi.x.q.& Boni.in ti
281 tu.de rap. †Secundo casu principali cõtrahitur hoc crimẽ raptus qñ per vim fuit rapta et asportata de loco ad locum alias si non de loco ad locum, sed eam per vim prostrauit virginẽ per terram per vim eandem cognoscendo carnaliter nõ dicit̃ committere crimen raptus, sed crimen stupri ideo de stupro & non raptu punitur ita dixit Gandi.in rub.de mult.quæstio.de pœ.a statu,iij.col.vers.item pone quæstionem de facto quem etiam refert & sequitur Alber. in tract.statu.iij.par.q.xxxj.incip.item pone quæstionem φ narrat Gandi.idem Pau. in d.l.raptores.& Bal.in consil.cccvj.incip. statuto Placentiæ.iij.vol.Cuma.in consilio xcv.vbi de iuuene rapiente mulierẽ in via publica,& eam seorsum a via deducente et cognoscente φ nõ dicitur eam rapere vide per Alex.post Bar.in l.marcellus.ff.de verbo.signi.& per Marsi.in d.l.j.ij.no.iij.char. iiij.col.& in sing.lxv.incip statuto caueiur
282 & per Ioan.de Arno.in epito.c. †Item cõtrahitur tale crimen si per vim rapiatur vt in d.l.j.& in c.de raptoribus.xxxvj.q.j. & per Ang.in l.sed eximendi.ff.ne quis eũ qui in ius voc.vbi dicit cautum esse accusatorem,vt deducat actus necessario cõcludentes violentiam alias succumbit & Ana. in rub.de raptori.Marsil.in d.l.j.iiij.char.j. col.versic.vlterius scias.vis aũt siue sit expressa & compulsiua siue tacita & præsumpta ex dispositione d.l.j.vt si blãdis verbis & promissionibus & alliciamentis seduxerit,nam tunc etiam si volens rapiatur dẽ rapta per vim,vt in d.l.j.& ibi per Bal.& in l.iiij.§.si quis volente.ff.de libe. ho.exhi.& licet Mar.in d.l.j.in d.ver.item scias videat̃ velle φ non sufficiunt promissiones & alliciamenta,vt puniatur pœna d.l.j.per d.c.de raptoribus.ex hac auc.iñ gl.ibi,& Ioan.de Arno,in d.c.pe.de rapt.dicunt illud procedere de iure cano.per quod raptus non punitur in volente maxime præcedẽte tractatu matrimonij,& nõ aliter,vt d.c.pe.& per Math.in d.consti.si quis rapere.j.not.& ita intelligit Bal.in d.l.j.tex.ibi hoc ipsum mulieris ex quo vʒ fragilis est mulier, & fragilitas sexus operatur,vt dicatur per vim factum concubitum & raptum præcedẽtibus promissionibus,vt per Math.in d.consti.et vide per Ang.in auc.de leno.§.fi.circa fi.& Mar.in consi.lxj.& sequitur Deci.in consi. clxx.et Mar.in d.l.j.iiij.char.ver.teneas tñ menti.j.col.φ statutum de cognoscente aliquam inuitam comprehendit corru pt̃ã pecunia,& Mar.in sing.cccliij.& vide Iser.in c.j.ver.contraben.ince.nup.in tit. quæ sint nega.per vim ergo dicitur rapta præcedentibus promissionibus,& in tali rapta cõtra
283 hitur tale crimẽ raptus, †Limita tñ nisi fuisset ab alio cognita, vel ab ipso raptore, nam si probetur φ per vim nõ præsumitur per vim rapta,sed voluntariæ, ita cõsuluit Pau.in consi.cccv.per l.stuprum.in fi.ff.de ritu nup.idẽ dixit Albe.in trac.statu.ij.par. q.xcij.incipi. sed pone aliquis & Gandi.in rub.de var.qõ.in male.j.col.in fi.ver.quæro de facto & Marsi.in d.l.j.iiij.char.j.colũ. in prin.& in sing.lxxiiij.incip.tu habes regulam,& in l.maritus.vlt.col.ff.de qõ.vbi cõprobat dictum Paul.& in l.j.§.diuus.ff.de sica.& in rub.ff.de fideiu.xx.col.ver.addo etiam prædictis & in prac.in.§.diligenter. nu.cv.vide in hoc dictum Io.Fab.in.§.siue
284 autem.insti.de pub.iudi. †Sed an indistincte in uolente rapi habeat locum raptus videtur φ sic per d.l.j.& d.l.raptores.in fi. ibi siue volẽtibus,siue nolentibus,dic tñ & distingue,φ aut est in potestate alterius, vt patris,mariti, tutoris, & curatoris , & tunc etiam volente rapta contrahitur raptus,& locum habet d.l.j.quæ ita loquitur,,& tunc siue volente, siue nolente contrahitur cum ex tali raptus iniuriantur parentes,& prædicti,ideo possunt accusare & rapiens tenetur pœna d.l.j.aut non est in potestate alterius, & tũc aut allicita promissi.& tenetur pœna d.l.j.vt supra idem si nolens,vt supra aut nullo pac.allicita,sed eius mera & spontanea voluntate,& tunc ex quo ipsi volen-

ti non fit iniuria nec alior intereſt, nec aliis
ſit iniuria non contrahitur crimen raptus,
nec tenetur pœna d.l.j.ita dicit Bald.ibi &
Mar.iiij.char.j.col.ver.modo circa hoc no
ta vbi allegat rationem ꝙ ſi ipſi raptæ non
naſcitur actio ex quo volens ergo nec rei-
publicæ ideo iudex non inquirit, vt dixit
Saly.in l.eos.C.de.fur.& alij vt per eum &
vide per Mathe.in d.conſtit.ſi quis rapere.
xj.q.alleg.Ioan.Bapti.de Cacialu.in repe.l.
ſi qua illuſtris.xiij.char.C.ad orfic.ita ergo
interpretatur d.l.j.quatenus dicit de volen
285 tibus. †Item contrahitur raptus ſi rapta
fuiſſet cognita carnaliter, nam non ſufficit,
ꝙ rapiatur niſi carnaliter cognoſcat vt pa-
tet ex tex.in d.l.j.ibi, quia virginitas corru
pta nõ poteſt reſtaurari, & ſic requirit actũ
perfectum non attentatum, & ita tenet ibi
Ang.& Ana.in d.c.pe.qui per dictũ Ange.
vidit quendam liberatum qui rapuit puel-
lam euntem ad puteum pro aqua & eã ho-
neſte portantẽ ad domum cuiuſdam conſan
guinei & non cognouit eã Cepo.conſi.lvij.
tamen in contrarium facit tex.in d.l.ſi quis
non dicam rapere, vbi Bald.& contrarium
dicit Andr.in d.conſtit.ſi quis rapere.& ibi
Math.ij.q.Deci.tñ in conſil.ccxxxiiij.vlti.
col.tenet ꝙ ſine copula non punitur pœna
ordinaria d.l.j.idem tenet Mar.ibi antepe.
col.ver.quæro vlterius de alia q̃one cũ ali
quali diſtinctione, ꝙ aut potuit cognoſcere
modo cognouit & non punitur, aut non co
286 gnouit, quia non potuit & punit. †Sed
quid ſi attentauit rapere & nõ perfecit nec
potuit quia non inuenit mulierem in domo
gl.inſti.vi bo.rap.poſt prin. quã refert pro
ſingulari Corſe.in ſingu.in verbo viſ.dicit
eſſe raptorem & teneri pœna d.l.j.& ſequi
tur Marſi.in d.l.char.xiij verſi. quæro ali-
quis vadit.ſed in regno hodie non punitur
attentatum, ſed factum, vt traditur in cõſti.
aſperitatem.j.lib. ideo mirum eſſet punien-
287 dus. †Sed quid ſi nolẽtem rapuit dein-
de volẽtem cognouit an teneatur pœna ra-
ptus licet non fuerit in alterius poteſtate
And.in d.c.j.in d.verſic. contrahen.inceſt.
nup.verſi. multis videtur.dicit initium in-
ſpici & non finis ideo propter raptum vio
lentum punitur pœna d.l.j.licet volens fue
288 rit cognita. † Sed quid ſi ab vno loco
fuerit rapta et in alio loco cognita in quo lo
co puniri debebit Bald.in d.l.ſi quis non di
cam dicit vbique ex quo in vtroque loco
deliquit vide de hoc & alijs multa per Mar
ſilium in dicta lege prima, penultima co-
lum, verſicu.quæri poteſt, & multa et iam
in practi.in.§.quoniam. & in.§.vlterius.&
dicit ibi Bal.quod melior eſt conditio pro-
289 cedentis. †Item contrahitur raptus q̃ñ
mulier fuiſſet rapta libidinis cauſa non ex
alia cauſa, vt quia eſſet mulier antiqua, vel
ex cauſa alia, nam tunc non contrahitur cri
men raptus nec rapiens tenetur pœna dicta
l.j.vt per Deci.in dicto conſilio ccxxxiiij.
290 pulchre. †Sed an cognoſcens & rapiẽs
immaturam virginem puniatur pœna ra-
ptus dic vt per Guidonem papæ in deciſio
ne.ccccclv.& nota quod dixit Bald.in lege
eam quam.C.de fideicommiſſ. octaua colũ.
& in dicta l.ſi qua illuſtris, & Marſilius in
dicta l.prima.circa fin.& in l.prima.§.præ-
terea.ff.de ſicarijs.& conſil.xxv.& conſil.
xcix.quod filius natus ex muliere honeſta
rapta per vim non dicitur ſpurius quo ad
291 eã ideo ei ſuccedit. † Circa tertium de
pœnis raptoris & ſociorum dic ex dicta le-
ge prima, quod aut ſeruilis eſt conditionis
tunc igne cremabitur, vt ibi circa fin. aut
eſt ingenuus,& liber, & tunc aut rapta eſt
ancilla ſeu liberta, & tunc vltimo ſuppli-
cio damnatur bonis non publicatis, aut eſt
ingenua,& libera, & tunc ſiue nupta, ſiue
ſponſa, ſiue monialis, ſiue laica vltimo ſup
plicio damnatur raptor & bona eius ipſo
facto applicantur raptæ mulieri, vt inde ſi
non nupta poſſit nubere, aut ſi monialis eſt
monaſterio vbi degebat applicentur vt in
dicta lege raptores. eadem pœna imminen-
te complicibus auxiliantibus & commit-
tẽtibus & ſocijs a principio, vt in ipſo actu
deprehenſi, vt capite puniantur, & bona
publicentur, & raptæ, aut monaſterio ap-
plicentur, & tales conuicti, & confeſsi non
appellant & interfici poſſunt & vbique ca
pi,& cognoſci abſque ſort præſcriptione,
& exceptione nec valet matrimonium cõ-
tractum inter raptum, & raptorem, & pa-
rentes non poſſunt pacem facere nec re-
mittere tale facinus altas deportationis pe
na plectentur, alij vero aſſociantes, & re-
ceptantes, & præſtantes auxilium poſt fa-
cto non in rapina capite puniuntur bonis
non publicatis hæ ſunt pœnæ talibus ſtatu-
te ex diſpoſitione dictæ lege primæ, quæ
pœnæ etiam hodie in regno ſunt approba-
te per dictam cõſtitutionem capitalem pœ-
nam, tam quo ad principales quam quo ad
ſocios, & prohibitione matrimonij ſubla-
ta in contrarium regni conſuetudine, & de
pœnis raptus per Guidon. Pap. in ſingula,
ſuis in.§.cum quæritur, de pœna raptus &
ad id quod dicitur de cõplicibus,& fauto-

ribus & socijs intellige prius præcedente tractatu,& coadunamento ad hoc principaliter facto vt rapiant non si simpliciter fuissent reperti in societate raptoris absq; tractatu præcedente per l.iij.§.homines.ff.vi bon.rap.Auth.a.in consi.ccxvij.Bal.in consi.ccxxix.iij.vol.Alex. in l.si duo patroni, in princi.ff.de iureiurãn.Marsi.in d.l.j.vij.char.versi.nota vlterius.ex isto tex.& in l.nihil interest.& in l.si.ff.de sica.& in prac.in.§.cõstante.& in sing.xv.& in sing.cccc.& traditur per Fely.in c.sicut dignũ.de homi.vbi etiam dicit in dubio præsumi casualiter & nõ ex ꝓposito.dixi supra. †Vlterius nota.raptorem condemnatum conuictum aut confessum non appellare d.l.j.sed an socij, & auxiliantes confessi aut cõuicti non appellant condemnari . videtur ꝙ sic, nam d.l.j.punit eos eadem pœna ergo pariformis debet esse dispositio, vt sicut raptor non appellat nec isti.Azo.in sum.eo.titu.et And.in d.consti.si quis rapere.& in d.cõsti.capitalem dicit istos non posse appellare. Complices vero, & fautores,& consocios mitius puniri ideo posse appellare quod intellige in simplicibus complicibus & fautoribus nõ tñ interuenientibus habitu tractatu, vt in d.l.j.de cõsocijs etiam a principio possunt appellare ex quo mitius puniuntur secundum Bar.in l.verum.ff.de parri.& in l.j.§.occisorum ff.ad sille.Ana. in rubri.de his qui filii.occid.fallit in conscijs crimi.læsæ maiest.aut proditionis patriæ, nam conscij non reuelando tenentur, vt in c.j.§.præterea quæ fuit prima cau.benefi.amit. & l. quisquis.C.ad l.iul.maie.Bar.in d.l.verum. quod tñ intellige,vt per Alex.in consil.lv. iiij.volu.si poterit probare tractatum alias non tenetur reuelare , & ita intelligit quod traditur.in d.§.præterea ita etiam intelligit & declarat Mathe.in d.constitu.capitalem pœnam.j.not. vbi etiam ꝙ fallit in crimine parricidij. †An autẽ principalis & isti auxiliatores in vno & eodem libello possint accusari,dic vt per And.& post eũ Mathe.in d.consti.capitalem,& ibi an & quando possunt plures accusari in eodem libello,dic vt per eos vlterius no.ex d.l.j.raptorem amittere priuilegium fori tantum cum nec de alijs exprimat. †No.etiam ꝙ in crimine raptus non potest transigi nec pax fieri,& remissio,& per hoc dico in tali crimine non habere locum priuilegia cõcessa nonnullis ciuitatibus in regno ꝙ stante concordia partis,& remissione procedi nõ possit in criminibus remissis, vt locum non habeat in tali crimine per d.l.j.quo priuilegio gaudet ciuitas nostra multis fulcita priuilegijs cũ talis pax,& concordia a lege reprobetur fieri nisi dicatur non obstante dispositione d.l.j.ideo de ea expressa debet fieri mentio vt traditur per Bal.in tit.de pa.constan.in fi.in versi.non obstante vbi traditur an & quando per priuilegium concessum censetur derogatum legi generali,& econtra.sed dic ꝙ licet puniatur pater remittẽs, & concordans pœna deportationis non tñ aperit an valeat remissio , & transactio, & gl.in l.qui cetu.§.qui vacantem, dicit ꝙ valet per text.in l.si maritus.§.si negauerit.ff. de adulter.qui tex.loquitur in adulterio,& non in raptu idem videtur sentire gl.in d.l.j.licet dicat secus esse si pecunia corruptus per l.qui de crimine.C.de accusa.vbi traditur & Bart.in d.l.qui cetu. vbi tex.de hoc dicit valere transactionem,& remissionem de quo per docto.in l.transigere.C.de transa.& Saly.in d.l.j.& sic videtur militare priuilegium prædictũ in crimine raptus cum etiam in re communi valeat. † Itẽ no.quod dicit Mathe.in d.consti.si quis rapere.x.q.ꝙ illud quod dicitur in d.l.j.ꝙ nõ licet appellare raptori condemnato locum habet si est conuictus, & confessus non aliter,nam si conuictus tñ aut confessus tantũ appellat,vt per eum de quo mirandum est cum nullũ inducat speciale per l.ij.C.quo. appel.non recip.dic vt per Iac.But.& Bal. in d.l.ij. †Vlterius no.ꝙ secundum ius ciuile non potest cõtrahi matrimonium inter raptam,& raptorem & contractum nõ valet ad euitandam pœnam d.l.j.iure vero canonico in hoc est derogatum dispositioni d.l.j.per tex.in c.penul.& fina.de rapto.& xxvj.q.ij.c.denīq;.& c.tria.in qua materia statur iuri canonico in matrimonijs contrahendis,vt per Panor.in consi.xij.& Feder. in consi.xxxvj.gl.& Ana.in d.c.fi.Mar.in d.l.j.ij.char.ver.no.etiam ex hac lege.And. & Mathe.in d.consti.si quis rapere post gl. in d.consti.capitalem.& in d.c.j.versic.contrahen.inceſt.nup.Panor.in d.c.pe.& fin.& hoc intellige siue fuerit contractum matrimonium siue præcesserit tractatus matrimonij. vt in d.c.penul.alias si non præcesserit tractatur punitur etiam si volens fuerit rapta, vt per Panor.ibi post gl.siue etiam ex post facto contrahatur licet a principio dissentiret,& per vim fuisset rapta nam volẽs ex postfacto cõtrahere purgatur præcedẽs dissensus per subsequentem consensum vt d.c.fi.de rap.de quo per Gemini, in c.ij.de

Margin numbers: 292 (beside "liter & nõ ex ꝓposito"), 293 (beside "parricidij"), 294 (beside "nec de alijs"), 295 (beside "cum etiam in re communi"), 296 (beside "in d.l.ij.").

hæret.in vj.post gl.& in d.c.gratia.xxxvj. q.j.& Alex.in consi.xiij.ij.vol.Barb.in cō si.xix.vide Spe.in ti.de dispen.versic.nunc de dispensatione episcopi.versiculo xlviij.

297 †Sed an dispositio d.l.j.quo ad pœnam capitalem, & amissionem bonorum videt sublata hodie per ius canonicum per d c. penul.& fi.vt si contrahat rapta, & raptor matrimonium euitat pœnas prædictas mortis & bonorum gl.in d.consti.capitalem.dicit q̄ sic sicut pœnæ contrahentis secundas nuptias hodie sunt sublatæ, vt i c.dominus. de secund.nup.& plene Deci.in l.fœminæ. C.de secun.nup.et Fede.in consi.xxv.Ioan. Calde.in d.c.fi.& Iaco.Bu.in d.l.j Panor.in d.c.pe. August.post Ang.in gl.che hai adulte. And.in consti.capitalem.Mathe.in cōsti. si quis rapere.vj.q.& in d.c.i.quæ sint regal.tenent contra n m ius canonicū se non impedit in pœnis corporalibus, ideo nō obstante matrimonio capite plecti potest, & ita alias fuit obseruatum per regem Hispaniarum auctoritate And.cuius magna est in regno auctoritatis licet Math. dicit seruari opinionem Andr.inter populares cū detur distinctio qualitatis personæ in pœnis in cō sti.reg.qualitas personarum, & in constitu.

298 qui dolose.de incend. †Sed quid si non appatet de cōtractu matrimonij,sed raptor & rapta dicunt contractum inter eos fuisse matrimonium, nec etiam constat de aliquo tractatu an stetur eorum confessioni ad euitandam pœnam prædictam de quo per Ange.in d.gl.che hai adulte.& Cepo.in d.con sil.lvij vbi in terminis raptus consuluit. & Marf.in consi.lxiij.In quibus plene de hoc q̄ euitant.quod limitat Cepo.nisi app ræāt signa præcedentia in contrarium, vt in casu illo,& per Panor.in d.c.pen.circa fin.& And.in d.c.j.versic.multus dicit relinquendum arbitrio iudicis, vt ex qualitate perso

299 narū dicta & facta pensemus. †Sed an quod dictum est supra de principali secundum ius canonicum locū habeat in socijs, & auxiliatoribus Mathe.in d.consti.si quis rapere.ix.q dicit in socijantibus post raptū locū habet, in ipso vero raptu socijantibus locum non habet, sed remanet dispositio. d.l.j.quo ad pœnā limita tamen iam in principali q̄ alijs nisi essemus in terris ecclesiæ in quibus attenditur dispositio iuris canonici quo ad pœnam, & amissionem bonorū, & omnia alia vt per Bal.in l.petitdegra.C. de sacrosan.eccle.& Mar.in d.l.j.xj.colum. versi.no.etiam ex hac lege.in regno autem Neapolitano statutum reperitur contra rapientes virgines sub colore matrimonij cō trahendi contra voluntatem parentum, vt in c.reg.inci.vt sine mortalis peccati discrimine.sub rub.statutum cōtra neapolitanos vbi punitur eadē pœna deosculans. & successione priuatur & nemini licet sub pœna

300 supplicare vt ibi. †Etiam not.vnum in, quo licet alias quis foriudicari non possit nisi elapso anno, tñ ibi speciale est vt contumax,& bannitus non expectetur per annū vt foriudicetur sed infra semestre tēpus potest & debet foriudicari contra tenorē consti.pœnam eorum.sed extra neapolim pœna deosculātis virginem in via,& strata publica,aut ecclesia extra ordinem punit, vt per Mathe.in d.consti.si quis rapere.ij.not. ij.q.versi.quid autem.& in decisi.cclxxvj.

301 vbi relegatur. †Item dictum rapte contra raptorem & socius facit indiciū ad torturam,vt prosequitur Mathe.in d.constitu. asperitatem legum.iij.lib.& in consti.si qs

302 rapere.post Cy.in l.j.C.de rap.vir. †Itē raptor infamis est nisi a principe restituat. & in d.c.contra neapolitanos,& per Mat. in d.consti.si quis rapere.viij.not.vbi dicit procedere præcedente accusatione non si p̄ inquisitionem ex iudicis officio, vt per eū, hæc de raptore sufficiant cætera,dic vt per Saly.& Mar.in d.l.j.& Bel.in ti.de leno.iij.

303 col.& seq.sequitur de stupro. †Circa igitur quartum de stupro dic q̄ stuprum committitur in virgine vidua, & puero masculo,vt in l.stuprum.in fi.& in l.inter l beras. in fi.ff.de adulte.de masculo etiam in l.j.ff. de extraor.crimi.idem si fœmina cū fœmina coit,vt in l.fœdissimam.C.de adul.Idem si fœmina agit,& vir patitur,vt per Ang.in d.glo.che hai adulte.versi.quæ sit pœna stupri, idem in sponso cognoscente sponsam immaturam minorem xij.anno.vt per glo. in insti.de nup.in prin.in versi.viri potens, & And.& Mathe.in d.constitu.si quis rapere. vij.q.& de cognoscente virginem immaturam,seu attentante cognoscere qualiter puniatur,vt per Gotd.Pap.in d.deci.cccclv. & in l.si quis aliquid.§.quem nōdum.ff.de pœ.& per Math.in d.consti.si quis rapere.

304 †Stuprum autem committitur dummodo sit libera non autem serua,nam stuprum in libera non autem serua locum habet, vt in d.l.inter liberas.ff. de adulter. & in l.si stuprum.ff.de iniurijs.nam tunc si in serua locum habet actio iniuriarum vel prætoria, & de seruo corrupto nisi concurrat quali-

305 tas raptus per d.l.j.C.de rap. †Item ducens duas vxores tenetur de stupro l.eum

qui duas.C.de adul.Pau.Gril.in tra.de pœ.
omni.coi.vbi plene Alex.in cõsi.clxv.vij.
vol.Ang.in d.gl.che hai adul.scribentes.in
§.item lex iulia.&.§.siue autem.institu.de
pub.iudi.Bel.in prac.in ti.de leno.Bonif.in
306 rub.de adulte. †Pœna autem stupri est
q̄ aut stuprum commissum est absq; vi &
tunc punitur pœna dimidie partis bonorũ
si est vir honestus,humilis vero pœna cor-
porali & relegationis,vt in.§.item lex iul.
insti.de pub.iudi.& plene per And.in d.c.j.
versi.contrahentium ince.nup.Mathe.post
And.in d.consti.si quis rapere.iij.q.vbi dat
cautelam vt faciat eam ad se venire,& ipse
non vadat ad domum mulieris,& proteste
tur eam habere in cõcubinam,& per Tho.
Gram.in vo.iiij.& vo.xvij.Ange.in d.glos.
Bel.in ti.de leno.iij.col.& Gandi.in rub.de
var.quæstio.ex statu.vj col.aut stuprum est
factum per uim veram,aut interpretatiuam
cũm promissionibus & alliciamẽtis & blã
dis verbis,& tunc est pœna capitis vt in.§.
sin autem.per uim insti.de publ.iud.& An-
ge.in d.glo.versi.quæro quæ sit pœna.An-
dre.in d.c.j.& Math.in d.cõsti.si quis rape
re.iij.q.sed Gandi.in d.rub.de mul.quæstio.
ex statut.in si.vj.col.dicit q̄ nisi concurrat
qualitas raptus in stupro violento non est
pœna capitis,et ideo si iuuenis puellã proie
cit in terram,& per vim cognouit,et stupra
uit nõ debet mori,sed alia pœna puniri pu
ta pœna l.iul.de vi pub.vt deportetur et bo
na publicentur l.j.§.item.ff.de vi publ.ita
per Rapha.Cuma.in consi.xcv.vbi loqui-
tur in minore xxv.annis stuprante vt mi-
307 tius puniatur. †Vltra autẽ pœnam cor-
poralem dicit Par.in trac.sindica.char.xlj.
iiij.col.teneri stuprans q̄ det de bonis eius
tot bona q̄ possit se dotari vt ibi per eum,
308 & per Cepo.in consi.xxvj. †Et quid si
immaturam virginem stuprauit an punia-
tur pœna capitis Guil.de Cun.in d.l.si quis
nõ dicam rapere.dicit deportandum per d.
l.si quis aliquid.§.nondum.ff.de pœnis.per
quem dicit iuuenem quẽdam euasisse a mor
te,idem Signor.de Homod.in consil.ccxix.
Bal.tamen in d.l.si quis non dicam,dicit si-
li habere iuuenem premanibus eum decapi-
tare,& Ioan.Fab.in.§.item lex iulia.insti.
de publi.iud.dicit maiori pœna puniri quã
si maturam,vide Mathe.in d.consti.si quis
309 rapere.vij.q. †Limita tamen vt non te
neatur quis de stupro nisi esset honesta non
si solita cognosci ab alijs, & impudica ,vt
per Gandi.in d.rubri.de var.quæstio.in ma
le.ij.colum.versic.quæstio fuit de facto,vbi
autem per vim fuisset cognita dic vt supra
310 de meretrice: †Limita etiam nisi statim
post stuprum uenalem formam passim exhi
buerit meretricio more, nam tunc propter
animum corruptum non tenetur de stupro
l.si eam.C.de adulte.per Bel.in d.titu.de le
no.& ideo per illum tex.in d.l.si eam dixit
Gand.in rub.de aliq.quæst.in male.ij.col.
versicu.quæst.de facto mutine si quis fuerit
accusatus q̄ per vim cognouit,& ille pro-
bet alias eam spõte cognouisse vel ab alio
fuerit sponte cognita q̄ non tenetur de vio
311 lentia,& stupro violento. †Et de pœna
deosculantis virginem per vim, dic vt per
Thom.Gram.in consi.xlviij.vbi extra or-
312 dinem punitur,& supra fuit dictũ. †Sed
quid si diu cohabitat cum aliqua,& retinet
eam tanquam concubinam an euitet pœ-
nam stupri, dic vt per Thom.in vot.iiij.&
in d.vo.xvij.vbi fuit de stupro condemna-
tus,& ibi an & quãdo euitat pœnam stupri
313 retinendo in seemate concubine. †De
pœna autem retinentis duas vxores,dic vt
in dicta l.eum qui duas q̄ pœna stupri tene
tur,& Ang.in d.glo.che hai adult.viij.col.
versi.quid autem in casu,& in versi.& ad-
uertas.vbi dicit errare punientes capitali-
ter habentem duas vxores,idem tenet Sa-
ly.in d.l.eum qui duas.& Augu.post Ange.
in d.gl.& Panormi.in c.cum haberet de eo
qui dux.in ma.quam pol.per adult.Marelli
in nota.c.vbi pœna relegationis & fustiga-
tionis tantum si est vilis & infamis Alex.in
dicto consi.clxv.vij.vol.Tho.in d.vo.xvij.
314 †Etiam intellige quando primæ nuptiæ
fuerint valide,vt per Marsi.in consi.cxx.et
August.post Ange.in d.gl.vbi quando acce
pit vnam affinem,& aliam nõ & sic primæ
nuptiæ inualidæ.Idem si cum prima non cõ
summauit matrimonium non punitur pœna
d.l.eum qui duas,vt per Bald.in consil.ciij.
iij.volu,& vide Saly.in l.ij.C.de incest.nu-
ptij. Et not.q̄ licet non puniatur pœna ca
pitis propter duas vxores tamen quando
plures duabus habuit tenetur pœna capitis
& ita fuit votatum in magna curia vt per
Thom.Gram.in voto xvij.vbi fuit inquisi
tus de quinque stupris honestarum mulie-
315 rum cum quibus contraxerat. †Etiam
de pœna tutoris aut curatoris stuprantis pu
pillam dic vt in l.j.C.si quis eam.vbi depor
tatur & bona publicantur. Et de pœna cõ-
cubentis cum seruo,dic vt in l.prima.C.de
mulie, quæ se. prop. se in mis. vbi mulier
pœna capitis & seruus comburitur glo. fin
in dicto §.item lex iulia.institu.depubl.iu-

di. Ange.in dicta glo.che hai adulter. vbi vide,& Pau.Gril.in dicto tracta.de poen.omnisa.coi. De pœna autem puerum stuprātis iure communi pœna capitis punitur l.j. ff.de extraordi.crimi, & in l.cum vir.C.de adulter.& in autentt.vt non luxur.contra natu.hodie vero in regno viuus comburitur vt in prag. de sodomia.& vide Mathe. in constitutio.legum asperitatem.in fin.vbi etiam si extra polluit, & non perfecit extra ordinem punitur, & nō pœna sodomie, vt per eū. Et no.ꝙ dixit Firma.in reper. suo in versic.sodomita ꝙ consuluit in quodam dormiente affine fœmina,& eam dormientem cognoscente contra naturā,& illa clamante experge facta dixit teneri de rapru pœna capitis,& per Bonifac.in titu.de rap. Item sodomita efficitur intestabilis si est condemnatus, vt per Specu.in titu.de instru.edic.§.compendiose. versi.xiij.Barba.in con.si.lxij.Augusti.post Ange.in dicta glos.che hai adulter. qualiter probetur sodomia, per Marsilium in consil.xxviij.& de pœnis alijs concremationis per Gandin. in titulo de pœnis in fine.vbi ponit multos

316 casus. † De pœnis autem contrahentis incestas nuptias, dic vt per Angel.in dicta glo.penul.colum.vbi plene quando puniatur,& an dos publicetur si fuit contractum matrimonium inter prohibitas personas, & cui applicetur, dic vt in l.qui contra.C. de incest.nup.& plenissime per Bald.Imo.

317 in tract.de dot.in xj.par.operis. †Quid autem probare debet accusans de stupro, dic ꝙ fuerit virgo & honesta, & stuprata per accusatum, versa vice ꝙ ab alio fuerit cognita,nam tunc non tenetur de stupro,ut per Mathe.in dicta constitu. si quis sapere. iiij.q.ō.& supra dictum est cætera vide per Ange.in d.glo.vnum tamen no.in regno circa probationem stupri violenti ꝙ moleuit consti.reg.in quæstionibus.j.lib.quæ declarat qualiter improbanda violētia olim inferebatur, & inducebatur bellum quando accusator offerebat pugnam ad probādam violentiam,sed quia hodie duella sunt prohibita nisi in duobus casibus, videlicet in crimine læsæ maiesta.& morte absconsa,ut in constitu.monomachiam inducitur per dictam constitu.ꝙ non habeat locum pugna, sed accusator probet violētiam, aut per testes idoneos,aut per confessionem stuprantis & inferentis violentiam,& tunc facta tali probatione accusatus potest condemnari ad pœnam capitalem pro tali violentia illata & stupro violento,& sic per hāc constitu.pro stupro violento videtur imponenda pœna capitis quod not.ad ea quæ supra dicta sunt si vero non sint plene probationes,aut confessiones,sed indicia aliqua, vt quia facta appareat trina denunciatio propter præcedentia signa, & actus venereos, & amoris inde fuerit inuentus cum muliere colluctante,cl mante,& vociferante, & clamoribus auxilium petente, aut ꝙ stante clamore reperiatur prope domum fugere, vel quia probetur uitum satagisse feras mulieris apertre desinendo ipsam subpitus tūc de his facto processu transmittatur ad regē qui iuxta eius iudicium pœnam infligei, nec iudices inferiores poterunt ante pœnā imponere capitalem, & interim antequām rescribatur,& detineatur sub fida custodia carceris, aut fideiussorem de stando iuri.

318 †Et sic quando rescribitur ꝙ quis detinentur sub fida custodia eum relaxando fideiussoribus est satisfactum mandato superioris per illum text.quem ita ad hoc not. Mathe.ita disponit d.constitutio,per quam datur modus probandi violentiam, & stuprum, vt & tradit Andre.ibi,& Mathe.v. colum.versicu.quæro secūdum Andre.vbi ponit modos probādi vltra tradit. per An-

319 gel.in dicta glos.che hai adultera. †Sed quærit ibi Andr.& Mathe.an stantibus indicijs antequā principi rescribat possit ponere reum ad torturam concludunt ꝙ sic, vt per Mathe.ibi in d.versic.quæro secundum And.cum de hoc non exprimat d.consti. sed ꝙ non imponam pœnam capitalem

320 tantum. †Not.etiam ex illa consti.ꝙ licet per auc.si quis ei.C.de adulte.& in corpore vnde sumitur statuatur ꝙ factis tribus denunciationibus quæ tamen in scriptis fieri debeant, vt per Mathe.post glo.fi.col.hodie vero non requiritur ꝙ fiant in scriptis tres denūciationes, sed sufficit probari per testes secundum eum quibus factis si postea fuerit repertus alloqui potest occidi,& eū coram iudice ducere, & his probatis poterat condemnare,ut ibi dicitur tamen hodie in regno per dictam constitutio.in quæstionibus est correcta illi autem, vt non ex his tribus denunciationibus probatis possit cōdemnari,sed principi rescribi,et sic ille tres denunciationes non sufficiunt ad condemnandum simpliciter, sed bene ad torquendum nisi præfatis probatis de quibus in dicta constitutio.concurrerit decretū,& mandatum principis rescribentis non tamen reperitur correpta ꝙ occidi possit a parte, sed ꝙ a iudice non possit condemnari,

& sic not.per illam constit.non damnari ex violētis indicijs ad mortem de quo per Pa- nor.in c.auditis.de præscrip.& Ant.in c af- ferte.& in c.quia verisimile. de præsum.& ibi per Math.vlti.col.qui dicit etiam ꝙ di- cta auc.de iure canonico sit correcta,ivi per Hosti.& Ant.in c.si vero,lo j.de sen.excom mu.& an dicta præsumptio locum habeat i clerico dicit ꝙ non secundum Baly.in d.au ften.si quis et.no.etiam illa indicia de qbus in d.constit.& Math.ibi vȝ vociferationem fugam in loco,& domo mulieris, & sic vici nitas loci,vbi etiam dicit de inimico reper to mortuo in hostio domus inimici collucta tionem cum muliere satagētiam aperire se- ras eiusdem per quæ,& alia de quibus ibi per Mathe.in d.vers.quæro secundum An- dre.& in si.col.vbi de his probatur violen tia mulieri & stuprum violentum quæ not. vt scias articulare quid debeas probare & articulare ad probandam violētiam & not. etiam ꝙ si mulier patitur violentiam & cla mat audiētes vicini debēt succurrere alias puniuntur vt in consti.quicunq; mulierem vbi punitur non succurrens pœna quatuor augustalitū nec admittitur excusatio ꝙ fue- rit surdus,aut mutus,aut dormiens si in eo- dem loco & tecto fuerit de quo poterat au- dire nisi clare probentur ut ibi,et no.ēi aliā consti.quæ incipit pessimam & horrēdam ꝙ si mulier iniuste reperitur cō questa fuis- se nec probasse raptum aut violētiam ꝙ si- militudine supplicij dānatur vt capitis pœ

321 na puniatur. †Et si pregnans fuerit ex- pectatur post xl.dies a die editi partus et si non extant consanguinei qui nutriant pue- rum,ꝙ tunc expensis fisci lactari & nutriri debet.& vide ibi per Math.infra quantum tempus debet supersederi executio senten- tiæ capitalis late contra mulierem pregnā- tem siue condemnetur ad mortē siue ad mu tilationem manus vt ibi per eum , & ibi in fine , an mulier possit dicere velle lactare puerum ne moriatur, & an sit audienda ꝙ non per illam consti.& ibi per Math.quid si probauerit per duos testes repulsatos vio lentiam vel per famam an excusetur ab il- la pœna dic vt ibi per Mathe.post And.di- stinguentem modum repulse ex præmissis igitur ex abundanti remanet expedita ma teria adulterij raptus & stupri in omnitu-

322 te incepta prosequamur. † Vndecimo igitur excusatur si vulnus illatum non fuit mortale tamen propter malum regimē siue curam vel imperitiam medici, vel quia fe- bris superuenit mortuus est, nam tunc non teneitur de morte secuta, sed de vulnerato tantum vt per Gandi.in rub.de homi.x.co lum.& seq.versi.quæstio etiam dubitabilis vbi concludit mitius puniri febre superue niente plene Cepo.in consi.lxij.& cōsi.xlj. & consil.xxvij.vbi quia vinum bibit & sic ob malum regimen & in d.consi.lxij.quia febris superuenit & distinguit & mitius pu nitur & per Spe.in ti.de homi.& ibi Bald. de febre Bal.in consi.cix.j.vol.Boni.in ru- bri.de insul. & percus.in si.iiij.col.Bal.in l. j.C.de emend.seru.pl.in l.si ab hostibus.§. si.ff.sol.ma.Iusti.Amod.in trac.sindi.versic. clvj.Tancre.de Cor.in suo compend.char. xxxiij.ix.q.Mathe.in consti.terminum vi- tæ.in si.iij.fallen.& per Gandi.in d.rub.de homici.penul.col.vers si.sed quæro quędam & seq.vbi propter imperitiam medicū ma- lam curam & regimen,& Cep.consi.xxvij. & Math.in d.iiij.fall.de mala cura & me- dela.exponens se vento & comedens noci ua ꝙ teneatur de vulnerato & non de occi so,vt ibi per eum post And.per l.qui occi- dit.§.si.vbi Odof.& in l.si ex plagis ff.ad l.aquil.Cano.in c.exhibita.de homi.Signo. de Homo.in cons.clxiiij.tradiur per Fely. & alios in c.presbyterum.de homi.vbi ple ne de his & de inobediētia vulnerati & co mestione nociuorum vel si concubuit cum vxore post Bal.et alios in d.l.si ab hostibus & in d.l.qui decidit vbi flor'a & ibi de ma- la medicina & vicio medici, vel' quia me- dicum non adhibuit vel si adhibuit imperi tum tamen vt per Bar.in d.l.si ab hostibus. & per Bal.in l.si non simpliciter.iiij.col.C de edil.actio.& in Spe.in ti.de homi.Ange. in l.quod si nolit.§.si mancipium.ff.de edi. edi.Flor.in l.ait lex.§.j.ff.ad l.aquil.Alb.de Rosa.in trac.statuto.ij.par.q.xxxvij. plene etiam Ang.in gl.ex interuallo mortuus est. vrrli.quæro quid si mortuus.& versi. quæ- ro aliquis fuit vulneratus & in gl.compar. inquisi.in term.defen.Ancha. in consi.ccv. Bonif.in d.rub.de insul. & percu.v.colum. de his plene per Marsi.in l.nihil interest j. col.& seq.ff.de sicar.& in consi.vij.Socin. in consi.clxxxviij.Bal.in consi.cxcv.j.vo- lu.Cuma.in consi.cxxxiij.& plene dic vt per Felyn.in d.c.presbyterum. Vbi limita nisi quo ad irregularitatem , nam licet ex his moriatur tamen efficitur irregularis, vt per Anchar.in consi.cclxxviij.& dixit So- ci.in consi.clxxviij. Idem esse si vulnera tus non vtitur medico,sed incantationibus tantum nam si moritur non tenetur de occi so,vt per Mar.in d.l.nihil interest,& in prac.

in.§.quia & in l.j.in princi.xxiij.limi.ff.de sica.& de prædictis plene tradit Mar. in d. §.& quia.vbi plene & per Par.in tra. sind. char.cxxiij.iij.colū.& per Thom.Gram.in vo.xxiiij.vbi quia bibit vinum purum & fecit contra regulas medicinæ Corne.in cō sil.cclxxxiij.iij.volu.& consi.cclxxxij.iiij. volu.Alex.in consil. cxlviij.ij.vol.Thom. Gra.in consi.xxix.vbi si vulneratus spacia tur per ciuitatem & quando febris supetue nit qua pena puniatur & in cōsi.xlix.& cō sil.ij.in quibus ꝙ mitius,ad illud autē quod supra dictum est si medicum non adhibuit vltra hoc probare debet ꝙ potuisset adhibere si voluisset vt dicunt doct. in d.l.si ab hostibus.§.j.& Bald.in consil.cxcv.j.volu. quod tēpera nisi esset in loco insigni in quo præsumūtur esse medici vt per Areti.in:cō si.xvj.vide Augu.post Ang.in d glo. ex interuallo mortuus est & statur iudicio medicorum an mortuus fuerit ex vulnere an ex mala cura vt per Specu. in titu.de homi.§. j.ver.sed pone a.& Alex.in consil. cxlviij. ij.volu.& Cardina.in clem.j.iij.q.de homi.

323 †Sed an in dubio præsumatur mortuus ex vulnere vbi medici dubitant an fuerit vulnus mortale aut,non & pars dicat mortuum ex negligentia & malo regimine qd in dubio præsumendum est Gand.in d. rubri.de homi.versi.sed pone ꝙ aliquis j& in fin.d.titu. dicit ꝙ præsumitur ex vulnere mortuus nisi probetur de negligētia & malo regimine quo nō probato tenetur de occiso & eo probato de vulnerato tantum vt in exemplo rustici qui in capite vulneratus in estate iuit ad laborandum cum bobus ad solem & iratus cū bobus & calefactus mortuus fuit de vulnerato tātum tenetur & nō de occiso secundum Albe.pap.& per Mat. in d.consti.terminum vitæ in fi.vj. quæstio. ꝙ facta inquisitione si non constat de vulnere mortali in dubio præsumitur nō mortuus ex vulnere mortali & ibi quis debet probare mortuum ex vulnere an ex malo regimine & quid debet probare accusatus & quid fiscus & quid in dubio vt per Math. ibi.iiij.fallen.& vide per Mar. in d.§.& qa & in d.l.nihil interest & in l.si.ff.de sica.& post Bar.ibi Tho.in vo.xxiiij.& cōsi.xlix. Cæpo.in consi.xxviij.& consi.xlj.vij. col. & Fely.in d.c.presbyterum & per Thom. Gram.in consi.xlix.j.& ij.col.vbi probato vulnere & in loco periculoso & hoc attestante medico difficilis est probatio incontrarium ꝙ non ex vulnere fuerit mortuus. Limita nisi fuisset mortuus post relationem medicorum deponentium vulnus non esse mortale nam si postea moriatur præsumitur mortuus ex negligentia ita dixit Ioannes de pla.in l.nec semel.C.de re milit. lib. x.refert & sequitur Marsil. in d.l. nihil interest.j.colum.& in d.§.& quia vide etiam Tho.Gram.in consi.ij.in fi.& ibi dixit si nō apparet vulnus de se mortale pœna debet mitigari allegat & Bar.in tract.de percu.in si.& econtra si probatur & constat vulnus mortale non iuuant probationes quod decesserit ob malam curam vel negligentiam vt per Tho.Gra.in d.consi.xlv.allegat Angel.in d.glo.& dictus titius ex interuallo & Bal. in quodam consi. sed dictum est Mat. in d.consti. terminum vitæ.iiij. fallen.Firma,in repertor.suo in verbo mor.ver. mor-

324 tuus. †Sed infra quantum tēpus præsumitur mortuus ex vulnere aliqui dicunt qū infra breue tempus moritur vt si post triduū aut quatuor dies moriatur vt dicit Andre.& Mathe.in d.constitu.terminum vitæ allegat c.si qua fœmina lx.distin.not. in l.j. C.de eman.seruo.Bartol.in l.fi.in fi.ff.de sicar.Bal. in prohem.ff.v.colū.glos.in c.ij.de cleri.percuss.& in c.plurimū de hom. text. in c.continebatur de homi.alij dicunt si moriatur infra.xl. dies vt per Anto.de But.in c.preterea de cleri.percuss.Ang.in l.j.C.de emend.ser.Augu.post Ang.in d. glo. ex interuallo infra.viij.dies, alij quod infra. lx. dies vt per Papien.in pra.in tit. de inquisi. alij etiam infra.viij.menses dummodo non conualuerit sed semper se habuit de male in petus alias si conualuit non præsumitur ex vulnere mortuus vt per Panor.in c.preterea de cleri.percuss. Aug. post Ang.in d. glo.& late per Felyn. in d.c. presbyterum. Corn.in consi.cxciij..ij.volumi. & consil. cclxxiiij.j.volu.Socyn.consi.clxxviij. alij dicunt hoc totum remittendū arbitrio iudicis inspecta qualitate vulneris & in quo loco & conualescentia an non & spaciū temporis vt per Anto.in d.c.præterea Anch.in consi.cclxxxv.& Augu.post Ang.in d.glo. de quibus omnibus plene per Bar.& Alex. post eum & Mar.plene in l.si. ff.de sicar. & Math.in d.consti.terminum vitæ.iiij. fallē. versi.quis ꝓbauit vbi optime loquitur Anton.& Panor. & alij.in d.c. præterea Aug. post Ang.vbi supra Felyn.in c. significasti. lo ij.de homi.& in d.cap.presbyterum vbi ponit casus in hac materia quos vide Tho. Gram.in d.consi.xlix.Cæpo.consi.xlj.doc. in d.l.si ab hostibus.§.j.Bal.in c.j.quib.mo. feu.am,& in prohe.ff.& plene per Mar.in

consi.ix.Gand.in rub.de homi.pen.colum. Boni.in rub.de insul.& percu.iij.col. in fi. si post si vulnus surrexit Bald.& Ang. post glos. in d.l.j.C.de emend. ser.si vulneratus post triduum surrexit & visus est ambulare cum baculo non p̃sumitur mortuus ex vulnere & per Barba.in cõsi.inci.at loue principium per Bal.& Ang.in l.quod si nolit.§. si mancipium.ff.de edili.edi.Anch.in consi. cclxxxiiij.Flor.in l.ait lex.ff.ad leg. aquil. Ana.in d.c.præterea Boni.in rub. de insul. & percu. & in tit. quid sit accusatio.xxiij. col.& per Ioan. de Arno.in soliilo.xxxix.

325 †Sed an exculpatio offensi dicentis se mori nõ ex vulnere asserentis non esse mortale sed mori ex sua culpa & malo regimine prolit accusato dic ꝙ nõ si extant probationes ꝙ fuit vulnus mortale ex iudicio medicorum.alias non constito excusat & per Ancha.in c.fin.de success.ab intest.& Fely. in c.literas pen.colum.de præsump. Marsi. in sing.xxij.& in pra.in.§.diligenter.xviij. char.ver.quero vlterius de importanti dubio & in.§.restat & in.§.& quia & in sing.

326 lxxviij. †Sed qualiter & per quos probatur vulnus esse mortale dic ꝙ probat̃ sic iudicio medicorũ percussus non põt mortẽ euadere aut cũ difficultate magna secundũ regulas medicinæ vt not. in d.l.si ab hostibus.§.j.& in l.si maritus.ff.loca. Bald.in c. j.col.quib.mo.feu.am.Cæp. in cõsi.xxviij. Tho.Gram.in vo.xxiiij.& in consi.ij. vel. si p̃tesserint signa mortis per Mar.in consil. xvij.& Tho.in d.consil. ij.itẽ probatur ab effectu quia mortuus vt per Cæpo.in d.cõ. xxviij.& Tho.Gram.in d.consi.ij.& cõsi. xlix.& in d.vo.xxiiij.& Bal. in d. c.j.item probatur vulnus esse mortale si cõiter dicebatur vel erat notoriũ ꝙ vulnus erat mortale vt quia constat percussus in capite & alio loco periculoso cũ gladio acuto vt in c.significasti.lo ij.de homi.& tunc ẽt si mortuus fuerit ex interuallo p̃sumitur ex vulnere mortuus nisi probatur contrariũ per medicos ꝙ non fuit mortale sed per malã curam,vt per And.in d. consti. terminũ vitæ.& ibi Mathe.iiij.fall.ver.quis probauit, item probatur si probetur famam esse vulnus tale esse mortale,& ita dici per probos viros vt per And.& post eum Mathe. in d. consti.iiij.fallẽ.& in ver.quis ꝑbabit. & in

327 v.qõ. †Sed per quos probetur vulnus esse mortale dic per medicos cirurgicos & expertos nã si dñt vulnus esse mortale creditur eis,& statur eorũ dicto.idẽ si dicũt nõ mortale sed mortuũ culpa vulnerati,vt per Specu in titu.de homi.§.j.versi sed pone a. Boni.in rub.de insul.& percu.& Par.in tra. sind.& in verbo tortura.ver.officialis. Gãdi.in rub.de homi.pe.col.ver.licet qũo sc e mus nos,& per And.in c.j.iiij.col. hic fini. lex corra.& in d.consti. terminũ vitæ. cum iuribus per eos allegatis maxime l. semel, C.de re mili. lib.xij.& l.j.§.j.ff.de ven. inspi.& vtrobiq; per Bart.& Alex.post eum & dixit ibi Gandi. ꝙ magis creditur duobus medicis deponentibus super vulnere an sit mortale vel non quã x. vel xx. contrariũ deponẽtibus vel dicẽtibus mortuum nõ ex vulnere,vt per Alex.in cõsi.cxlviij. ij.volu.& ꝙ istis creditur tanquã peritis & expertis per Bar.in l.si.ff.de lica. vbi Mar. & Ang.in d glo.ex interuallo Cy.Bar.Bal. in prohe.ff.Bal.in d.c.j.quib.mo.feu.am.& Panor.& Ana.in ca. præterea.de cler.percuss.& doct.in d.c.significasti.lo ij.de homi. Mar.in consi.vij.Cæpo.in d.cõsi.xlj.& cõsi.lxij.& consil.xxviij. Tho.Gra.in d.vo. xxiij.& consi.ij.& consi.xlix.& per Mathe.in d.consti.iiij.fall. ver. quis probabit. & in iiij.q.& seq.Fallit nisi notorium esset vulnus esset mortale nã non requiritur indiciũ medicorum,vt per Bal.in l.ij.ij. colũ. C.de vi quæ desunt aduo.Fely.in d.c.proposuisti.in fin.Mar. in rub.C.de proba.nu. clxix.& in l.j.§.si seruũ.ff.de qõ. & in pra. in.§.aggredior.nu. cxxx.& in.§.ij.quæstio.

328 †Sed an requirit̃ ꝙ isti medici,& periti sint doct.an vero sufficiat practicos esse tm̃ dic vt per Alex.in cõsi.xv.in fi.j.vo.ꝙ non requiritur ꝙ sint doct.immo fœmina & seruus esse põt medici,& deponere,vt ibi per eũ & Mat. in d.consti.terminum vitæ.in fi. iiij.q.Bar.in l.sciendũ.ff.de edil.edi.Ana.in rub.de magi.Pan.& Fely.in d.c. proposuisti.de proba.Ias.in l.ij. in prin.ff.ꝙ quis.iur. Sed an alij testes non medici sufficiant si deponant vulnus non mortale vel mortale And.in d.cõsti.terminũ vitę dicit nõ credi per tex.in aũt. de san. epis.§.j.hr̃ post Bart. in prohe.ff.& no.Inno.& alij.i c.cũ causam de testi nisi testes deponerent ꝙ fama erat ꝙ vulnus erat mortale vel nõ mortale sed leue & ipsi ita hoc credo & vt per Mathe.

329 in d.iiij.Fallẽ.ver.quis.n.probabit. †Sed quot debent esse medici qui hoc deponant & an vnus sufficiat Bar.in d.l.si.ff.de licar. & And.in d.cõsti. terminũ vitę dicũt quod aut in ciuitate & loco existũt plures medici & cirurgici duo sufficiũt nec vnus sufficit si vero non sunt alij cirurgici & medici nisi vnus tm̃ & tunc ille tantum sufficit &

eius dicto statur vt in authē.de non alie.§.quod aūt.& Gand.in rub.de homi.circa fi. & per Bar.in prohe ff.iiij.colū.& in l.j.§.j. ff.de ven.inspi.& doct. in d.c. ꝓposuisti & in d.c.significasti per Bart.in l.idēq.ff. pro socio Roma.in consi.xxij. plura per Mar. in d.l.fin.Augu.post Ang.plene in glo. vna alia percussione Mathe.in d.consti.iiij.qō. Cæpo.d.cōsi.xviij.Mar.in l. diuus pius.ff. de qō.Boni. in titu.de insul. & percuss. vj. col.Mar.in l.infans.ff.de sica.& in pract.in prin. & in l.j.§.ad qōnem.ff.de qō. & licet Panor.in d.c.proposuisti dicat non sufficere vnū sed mitti debet ad locos conuicinos pro alio per rationes per eū tamē contrariū tenetur vt per Aug.post Ang. vbi supra & maxime vbi ille vnus est peritus in arte vt per Fely.in d.c.proposuisti.ij. cōclu.iij.fallen.vbi de hoc,idē ꝙ supra ꝙ vnus sufficiat Bar.in l.semel.C.de re mili.lib.xij.in tra.de teste.in ver.lata culpa & in l.j.§.fi. vbi alij doc.ff.de ver. obli.vbi videas doc. Thom. Gra.in d.cōsi.xlix.Fely.in d.c.proposuisti & in d.c.significasti.lo ij.ij.col. vbi limita, idē dicendū si esset vnus salariatus de publico nā statur eius dicto vt per Bar. in l.j.per illū text.C.de pond.& au.lib.xj.idē si partes fuerint cōcordes nā staretur dicto vnius per l.ieopompus.ff.de dote præleg.docto. maxime Rom.in l.j.§.fi.ff.de ver.ob. Ang. in.§.quod in aūt.de nō alien.Bar.in prohe. ff.ita per Fely.in d.c.proposuisti & in d.c. significasti & per Math.in d.consti.iiij.q.& Aug.post Ang.in d.glo.& vna alia percu, idē si concurrerent alia indicia & cōiecture quæ adiuuerint dictū ipsius medici nā ipsi soli creditur vt per Bal.in consi.cix.ij. vol. hr post Ang.in d.glo. Limita secūdum Bal. in prohe.ff.nisi per statutū ciuitatis duo requirerentur medici nā tūc vnus non sufficeret.Secundo limita vt per Bal. in Specu.in titu.de homi.§.j.ver. sed pone ꝙ casu quo ille vnus non esset bone fame nā tunc eius dicto non staretur ita per Aug.post Ang. in d.glo.vna alia percuss.Limita tertio nisi ille peritus & medicus esset hebreus nam ei non crederetur nec staretur eius dicto vt p Alex.in consi.xxxvj.j.volu.Bernardi.post Ang.in d.glo.vna alia percu. tēpera tamen primū dictū de statuto requirēte plures peritos casu quo vel esset statutū vel rescriptū ꝙ ꝓcedatur sola facti veritate inspecta nā tunc vnus sufficit non obstante statuto ita per Tho.Gram.in d.cōsi.xxij.Bernar.post Aug.vbi supra quod not.quia in regno ita proceditur per cap.detestantes & declaratoriam regine Isabelle & ī criminalibus & per Pari.in tracta.sindi. in verbo sententia ergo in regno sufficit vnus medicus & peritus vt eius dicto stetur & vide cautelam per Bartol.in prohe.ff. vt si extant plures medici in ciuitate facta cōclusione per ꝓbet plures medicos extare tūc vnius dicto non staretur & vide etiam per Pari. in tra.

330 sindi.in verbo negligentia in fin. †Sed qualiter debent deponere isti medici & an si deponant de credulitate probent vt quia dicant eorum iudicio vel credunt mortale vel non mortale taliter deponēdo an probēt dic vt per Bar.in l.j.§.j.ff.de ven.inspi. vbi Alexan.post eum Cæpol. in d.consilio xxviij Bar.& Bal.in d.prohe.ff.Par.in tracti.sind.in verbo tortura ver.officialis Bal. in l.solam.C.de testi.Bart.in tracta.de teste. v.colum.And.Panor. & alij in c.fraternitatis post glo.ij.& de frigi.& male.Fely. plene in d.c.proposuisti.iij.conclu.post Anto. & Panormi. vbi limita quando dictum peritorum non valet deponentium de credulitate,& not.vnum quod dicit Fely. ij.fall. ꝙ quando medici & periti eliguntur a partibus non est necesse ꝙ deponant eum iuramento alias sic. vt per Bartol.in d.l.ieopōpus.ff.de dote prælega.Anto. in c.veniens. lo primo.ij.colum.de testi.idem dicit ibi Felyn.iiij.fallē. si iudex ex officio suo vellet se informare nam tūc non est necesse ꝙ iurent secundum Bal.post glo.in c. si duo.in titu.de pa.ten.& an & quādo debent periti in arte deponere cum iuramento per Fely. ibi in d.c.ꝓposuisti.& Bart. & post eū in d. l.ieopompus.& Bar.& Bald.in prohe.ff.& habe post eū.& Ias.in l.admonēdi.xxxiij. col.ff.de iureiur.Ludo.& alij in l.j.§.fin.ff. de verbo.obli.Ana.in c.significasti lo ij. de

331 homi. & in d.c.proposuisti. †Sed an de necessitate iudex debeat stare dicto,& iudicio medicorū an vulnus fuerit mortale an non vel debet ēt per testes diligenter inquirere an vulnus sit mortale Bar.in d.l.semel. C.de re mili.li.xij.videtur sentire ꝙ requiratur præcedens examinatio testium inde habeatur iudicium medicorum inquantū dixit ꝙ sit cautus iudex ꝙ in actis registrari ꝙ diligenter examinauit virum vulnus sit mortiferum & facta diligenti examinatione habent iudicium medicorū per quod dictum Bartol.idem dicit Alexan.post Bar. in prohe.ff.& tradit examinādo hanc questionem Mathe.post And. in dicta constitu. terminum vite v.q.vbi iudex debet inquirere an pcussus fuit magno lapide vel fuste

& ligno in capite aut ventre cum perforatione intestinorum iuxta d.c. significasti lo ij.de homi.vbi traditur per Fely. & qualiter incontinenti exije fama publica ꝙ vulnus erat mortale & ꝙ mortaliter fuit vulneratus & ꝙ hoc ita asserebant homines,& quod audierunt ista publice dici a quodam viro notabili.& approbato & ex hoc ideo creduni vulnus fore mortale nam ei bono viro credendum est iuxta glo.in l. titio fundus.ff.de condi.& demon.& plene Marsil. in pra.in prin.quando bono viro sit credendum.secus tamen si duo testes asserãt se credere vulnus mortale quia audierũt,ab vno dici se vidisse vulnus,& quod vulnus illud erat mortale etiam si diceret ꝙ ille ita iurabat nam talibus testibus non creditur secũdum Andre.ibi tanquam deponentibus de auditu vnius nisi esset notabilis vir vt supra,secus tamen si dicunt ꝙ omnes talis castri dicebant vulnus esse mortale vel maior pars hominum attestetur nam eis credi
332 tur,vt ibi per Math.post And. †Querit etiam Mathe. ibi in vj.q.quid si testes examinati non deponant nec dicant vulnus fuisse mortale vt quia examinati post vulnus,& ante mortem, & mors post mensem fuerit secuta & interim reperitur facta publicatio an idem testes vel alij possint examinari facta publicatiõe ad probandũ vulnus esse mortale concludit ꝙ ex officiũ iudex possit examinare, & repetere non ad instantiam partis vt ibi plene tradit quãdo ad offensam facta publicatione testes possunt examinari,& quando ad defensam an medicis vero & expertis dic ꝙ possunt indistincte percipi & examinari facta publicatione cum non proprie dicãtur testes sed assumi potius vt iudices secundum Bar. in tra.de teste v.col.versi.testis dicit aliqua ita per Bal.in d.c.proposuisti.& ibi Fely.iij.cõclusio.ver.subdit notanter.& per Bal.Imo. & Panor.in c.causam.de proba. vbi etiam Fely.& Ana.in d.c.significasti,xiij. colum. Felyn.in c.fraternitatis.v.col.ver. itẽ limita nisi fuissent producti testes deperitia artis.de test.Alex in consi.cxlviij.Math.in d.
333 consti.terminum vite ix.qõ. †Sed quid adhibentur duo aut tres medici & ad inuicẽ discordant nam vnus dicit vulnus mortale alter dicit non mortale cui magis erit credendum dic ꝙ cui plures sunt numero asserentes mortale vel nõ mortale & tunc magis credit istis pluribus quã paucioribus l.iij.§.j.in ver.numerus.ff.de testi.no.Bart. in d.l.j.in prin.ver.vlterius hęc lex facit in argumẽtũ.ff.de ven.inspi.Cyn.in l.in bone.fidei.vlt.q.C.de iuretur.Bar.in l.admonendi.xiij.col.ver.quero quid si actor.ff.de iureiur.& in l.vulgo.in fin.ff.de admini.tuto. Ant.de But.in c.cum dilecti.v.col.v.no. de electio.si vero numero sunt ęquales dignioribus credendũ est l.iij.§.eiusdẽ ibi alias dignitas.ff.de testi.idẽ peritioribus credendũ est vt per Bart. in d.prohe.iij.col.versi.sed si discordent periti ab imperitis.Cy. per illũ tex.in l.diui fratres.ff.de iure patro.Angel.idem in prohe.ff.immo.Anto.in d.cap. proposuisti.Alex.post Bar.in l.fi.in fin.ff.de fica.ꝙ etiam paucioribus peritis magis creditur quam pluribus imperitis Specu.in ti. de proba.§.fi.ver.hoc quoq;.pro peritioribus not.glo.in c. vt te verum.lv.distin. Fely.in d.c.proposuisti.in fi.Item statur deponentibus verisimiliora, & iuri consona secundum Bal.in c.j.v.col.quib.mo.feu. am. l.ob carmen.§.fi.ff.de testi. c. licet causam. de proba.& si pautiores essent, vt d.§.fina. Item magis creditur aptiorẽ rationem reddentibus maxime nõ interrogati Iaco.But. & Bal.l.presbyteri.in fi.C.de epis.& cle.& in c.j §.sacramentum. de consue. recti feu. Roma.in l.j.in princi.ff.de oper.no.nun.itẽ magis creditur in specie deponentibus quã in genere Nico.de Neapo.in l. turpia.ff.de leg.j.per no.per Innoc.in c.auditis.de præscrip.itẽ magis creditur affirmantibus quã negantibus,vt no.glo.in c.j.de præscrip.in vj.Bal.in l.actor.C.de proba.& in l.ij.C.de rescinden.vendi.vlti.col.Imo.in l.inter pares.ff.de re iudi.ita de præmissis per Alex. in consi.cxlviij.ij.volu.& Cæpo.in d.cõsi. xxviij.ij.dub.& Fely.in d.c.proposuisti in fi.& per Gandi.in rub.de homici.circa fin. vbi magis creditur duobus aut tribus affirmantibus quã decem aut viginti negãtibus Socy.in tract.fallen.in regu.ccccxxvj.inci. testi vni ij.fall.si vero omnes sunt æquales tam scientia,& numero quã cæteris qualitatibus de quibus supra,& tũc aliqui dicunt interpretari in duriorẽ partẽ contra vulnerantẽ & vulnus iudicetur mortale & illum mortuũ ex vulnere,vt per Bal.i c.j.in prin. vj.colũ.qui.mo.feu.am.Catal.in tract.find. ver.cclxxxvij.ver.adde ꝙ qñ Fely. in d.c. presbyterũ.j.col.in fi.de homi.Marsi. in l.j. ij.char.iiij.col.ver. itẽ pro hac parte.C.de sica.& in l.j.§.diuus.ff.eo.Tho.Gra.in consi.xlix.j.col.aliqui vero immitiorem partẽ ꝙ vulnus non fuerit mortale nec mortuus ex vulnere vt per Bal.in consi.cxcv.j.vol. in duobus locis Cuma.in consi.cliiij.ij.col.

Ancha.in consi.cclxxxv.Bal.in l.data ope ra.C.qui accus.pos.Socy.in consi.clxxviij. iij.col.Fely.in d.c.proposuisti.in fin.allegat Roma.in l.j.§.fi.ff.de verbo.obliga.& glo. in c.clericus.lxxxj.distin.Socy. vbi supra. & fall.Mar.in d.§.diuus.ix.ca.iiij.col.ver. nec obstat.doct.Bal.& in d.l.j.iiij.car.j.col. ver.nec obstat doct.Bal. declara primũ, secundum Cæpo.in d.consil.xxviij.circa fin. quando constabat de magno vulnere in loco periculoso,& de medicis discordãtibus, vide per Marsi.in pra.in.§.& quia, nume.

334 clxxij.& in sing.ccxviij. †Sed ad quẽ spectat electio medicorũ an ad iudicem an vero ad partes Gandi.in d.rub.de homi.in fi.dixit ꝙ ad partes nec debet iudex se intromittere nisi quando partes discordauerint idẽ tenet Ioan.And.in Specu.in titu.de homi.§.j.in prin.& Augu.post Angel.in d.

335 glo.ex interuallo. †Sed quid si a pluribus fuit vulneratus & mortuus& vnus medicus dixit mortuũ ex vulnere titij cũ constabat de eius vulnere,& ex hoc fuit titius cõdemnatus per sentẽtiã ille vero titius petit ꝙ alij medici peritiores adhibeãtur qui adhibiti dixerunt non mortuũ ex vulnere titij sed ex vulnere sempronij an sententia lata cõtra titiũ valet an nõ Gãdi.ponit hãc qõnem in d.rub.de homi.circa fi.ver.pone ꝙ an si quis.& concludit ꝙ nõ valet sententia sicut in sentẽtia lata propter falsos testes & instrumenta idẽ tenet Ioa. And. in Spec. in rub. de homi.§.j.ver. sed pone.& Bald. in d.l.si ab hostibus.§.j.ff.sol.ma. & Roma. hoc putat mirabile in l.admonẽdi.ix. colũ. ff.de iureiur.Flor.in l.si dñs seruũ.cũ seq.in fin.ff.ad l.aquil.Angel.in l.quod si nolit.§.si mãcipium.ff.de edil.edi.Bald.dicit se in facto vidisse in Specu.in titu.de confes.Bald. & Salyc.in l.testium.C.de testi.Ana.in c.significasti.de homi. & hanc dicit communẽ Fely.in d.c.proposuisti.iiij.conclu.vbi plene tradit Boni. in titu.de insul. & percu.v. col.ver.pone ꝙ maritinus a pluribus.& Fely.in d.c.significasti.j.& ij.col.& in d.c.proposuisti.alleris Panor.& Areti.tenere contrariũ nisi appellasset infra decennium, & ibi limitat hanc cõem tribus modis primo dummodo iudex adhibuerit moderamẽ in admittẽdo secũdos peritos,secundũ Ana.in d.c.significasti.iiij.col.ij. nisi lex succurreret condemnato de alio remedio aduersus peritũ vt qa dolo vel imperitia ita medicauit.iij.nisi esset quid a lege introductum vt stetur iudicio medicorũ dando certũ remediũ vt ibi ꝑ Felyn,& vide de hac qõne per Alex.in l.si ab hostibus.§.j.ff.sol.ma.& plene per Mathe.in d.cõsi.terminũ vite ix.q. & Panor.in d.c.significasti. Et sic notãdum est sentẽtiã lata ex priuilegiata probatione vel ex sententia peritorum non transire in rem iudicatam sed potest quandocũꝙ retractari per alias probationes,& sentẽtiã aliorum magis peritorũ vt tradũt doct. in l.admonẽdi.ff.de iureiur.Mar.in pra.in.§.oportune.versi.vnus est casus, & in.§.ordine.j. col.vbi de hac q.De iudicio medicorũ asserentium mortale,vel non mortale nam põt rescindi ex dicto aliorũ peritorũ Alex.post Bar.in l.fi.ff.de sic.in fi.vbi Mar.in fi, & in l.j.ix.col.in fi.iij.col.ver itẽ alius est casus. C.de rap.vir.& in l.j.§.fi.ver. vnus est casus.ff.de qõ.Math.in d.consti. terminũ vite.Anto.& Imo.in d.c.ꝓposuisti.Phil.Frã. in c.cũ cessante.& in c. intimasti.de appell. & vide de prædictis aliqua per Bel.in pra. in rub.de qõ.col.xxix.& sequẽ.de materia medicorũ, & de omnibus per Deciũ plene in d.c.proposuisti.versi.expeditis textualibus.q.iij.cũ seq.vbi de discordãtibus xxiiij. q.an cũ iuramẽto ſt de prædictis vide Par. in tra.sind char.lxxiij.ij.col.& char.lxxxj. iij.col.vbi quid si non sunt medici ꝙ iudex tũc arbitrabitur & qualiter deponẽt & de credulitate car.cxv.in verbo tortura versi. officialis.& seq.vbi qui dicãtur medici, & quot requirãtur, & quid si discordẽt & ibi an a iudicio medicorum possit appellari in verbo negligentia vbi ꝙ non trãsit in rem iudicatam.Et no.ꝙ de iudicio medicorum apparere debet in actis vt per Alexan.post Bar.in prohe.ff.& Petr.de Suza.in l.iurisiurandi.C.de testa.& vide de prædictis per Bal.in l.directas.C.de manu.testa.& in l.rationes.vj.q.& ibi per Saly.C.de fide instru. & in l.iudices.C.de senten.Ang.in l.qui luminibus.ff.de ser.vrb.pred.sed quid si moriẽs dicat se mori culpa medici an excuset percussorem Anch.in c.fi.de succe.ab intesta ꝙ nõ si cõtrariũ probari possit dic vt ꝑ Fely.in c.exhibita.de homi.& supra fuit di-

336 ctum. †Duodecimo excusatur occidẽs aliquẽ in duello licito nam non tenetur de homicidio tex.in c.j.§.si quis hominem ibi nisi in duello de pace tenen. & ibi per Bal. j.col.& seq.& per alios.Gãdi.in rub.de pe. pen.colũ.versi.non punitur Ana.in rub.de cler.percuss.in due.Ioan.de lig.in tracta.de bell.ante fi. Lauren.calc.in consi.ij.Mar. in rub.ff.de homici.de sica.vij.limit. Tempera tamen nisi in duello fuisset victus & captus nam non posset illum occidere per l,

libertas.ff.de sta.hominum.per Paul.in cõs.cxcij.& Mar.in l.j.in prin.ij.col.ff.de sic. amplia etiam in clerico de licẽtia Papæ nã potest occidere in bello iusto tam manibus quã consilio,& hortando nec efficitur irregularis vt per Fely.in c.petitio.ver.secũda conclusio.de homici.& ibi vide quę requiruntur vt liceat clerico arma capere & oc-
337 cidere. †Sed an duellũ sit licitũ vt vnicuiq; liceat indicere duellum dic φ iure cõmuni erat licitum duellum, vt plene tradit Bar.& post eum Alex.& Iaf.in l. ex hoc iure.ff.de iusti.& iur.& Bal.in l.de his.C. de posi.& in l.cum filius.§.fin ff.[de leg.ij.par. in tra.de duello.& Ioan.de lig. in d.tra. de bello.Specu.in titu.de accusa.§.sexto.versicu.quid si.cum sequen.Bal.in cap. primo. Ana.in c.j.de cleri.percu.induc. & in rubr. eodem titulo. Iure etiam longobardo permittebatur, vt in longobar.si.de homici.iure etiam regni permittebatur duellũ prius indistincte postea vero fuit prohibitum nisi in duobus casibus,& in his remansit statu tum,vt in morte abscõsa,vt si quis proditorie,aut veneno aliquẽ occiderit & in crimine læsæ maie.vt cessantibus plenis probationibus & statibus indicijs inferebatur duellũ si vero offerebat probari, & postea deficiebat in ꝓbatione non erat locus duelli cum semel viam probationis elegerit ita statuitur in consti.reg. monomachiam per And.& Mat.iij.not.& Bal.in d.c.j. vbi etiã per And.an permittatur duellũ Capi. vero in deci.fac.consi.cxx.in fi.dicit habere locũ duellum perduellione non in alijs criminibus læsæ maie.per eum & vide glo.in.§. per contrariũ,in glo.in ver. perduellionis. insti.de hære.quæ ab inte.de fer. quæ autẽ requirebantur in duello,plura ponit Bald. in d.l.cũ filius.§.fi.& Par.in d.tra.& extãt,
338 †Alique consti.vt consti. pñti lege vbi iuratur,& in cõstitu.summo periculo.& inconsti.consuetudi.prauã & in cõsti. nullus campio.vbi de victo alias in duello an possit duellum indicere φ non sed et indici potest & in d.cõsti.qualiter se habere debent & de fraude & dolo eorum & de qualitate tam in armis quã etate & de modo in duello adhibendo in quibus traditur materia duelli & vide septem deci.per Guido, Pape.decisi.617.vsq; ad decis.623.de materia duelli hodie vero indistincte duella sunt prohibita ẽt in illis duobus calibus mortis absconsæ & læsæ maie.crimine vt p And. in d.consti.monomachiã.ij.q. v.vbi glo.& c.j.de cler.pug.in due.& c.j.& ij.de purga.

vulg.& per Iaso.in d.l.ex hoc iure And.in d.c.j.& Math.in d.consti.monomachiã Cy. & Bal.in l.negantes.C.de actio. & obliga. & in l fi.C.de proba.doc.in c.olim de resti. spolia.& in extrauagan.Ioannis.xxij. inci. quia in futurorum & dixit Angel.vt refert Imo.in l.is qui reus.xx.col.ff.de publ.iudi. φ lucratus fuit centum florenos cum cõsului cuidam cui duellum erat indictum φ nõ tenebatur acceptare sed erat excusatus ex quo prohibitũ vt per Ias.in d.l. ex hoc iure quod nouissime in regno approbatur per nouelã pragma.suę mag.ces.super duello per quam pœnitus sunt interdicta duella & non tenetur acceptare & non acceptando non est ei dedecus & acceptando punitur vt in ea,& non comparens citatus infra triduum est foriudicatus ipso iure cõtra cõsti.regni pœnam eorum in aliquibus vero partibus sunt ex consuetudine licita vt per Bal.in d.l.de his pœnes.C.deposi. & signo. de hom.in consilio xcvj.vt apud vngares.
339 †Et no.φ in casu quo sunt licita duella si aliquis est condemnatus ad mortem si ei inferatur duellum nõ potest fieri executio sententię capitalis cõtra eum sed debet supersederi vsque adeo finiatur duellum ita Bar.post antiquos in ij.lectu.in l.imperator la j.q.vj.de statu. hom. quod adde ad alios casus vt per Mar.in pra.in.§.oportune vbi ponit casus in quibus impeditur & differtur executio sententiæ capitalis.In tantum est hodie prohibitũ duellum φ qui indicit duellum incidit in crimen læsę maie.vt per
340 Math.in deci.cclxv.ver.xxj. †Et not. id quod dixit Bal.in l.fi.in fin.C.de proba. φ si permissum sit duellum φ cõuictus per pugnam & duellum nõ debet mori sed mitiori pœna puniri vt φ amputetur sibi manus vt per eum & sic no.causam excusationis a pœna ordinaria. Idẽ si vassallus regis in regno vt comes aut baro moueret guerrã in regno cõtra aliquẽ tenetur crimine læsæ maie.vt in consti.Comes & Baro.j. not. vbi publicatis bonis capite punitur dũmodo publicè faciat & p Mat.in d. ver.xxj.φ sit crimẽ læsæ maie.mouere guerram in regno tenet ibi in d.cõsti.And.& Mat. iij.no. & per Capi.in d.decisi.cxxx. & not.ẽt ad hoc vt locũ habeat d.consti.& c.reg. incip. dũ regię cõsiderationis necesse est φ faciat gs cõmitiuã armatorũ ad alicuius offensionem publice parando homines armatos & soldans ad modũ exercitus absq; iussu & licẽtia regis nec est necesse ꝓbari φ cũ vexillis bãderis & tãburis hoc fecerit & gen-

tes cōgregauerit sed si inter veniant multo magis punitur ita And.ibi & Math.iij.not. vbi dicunt de guerra mota nō posse cogno scere inferiorē magna curia vicarię sed ipsa sola cognoscit & pœna illa capitis dr̄ ad mortē naturalē non ciuilē vt ibi per Mat. in v.not.vbi etiā quia crimē est læsæ maie. & vide an dn̄i terrarū possint mouere ex iusta causa bellū in regno per Cap. in deci. fac.consi.xxvij.hæc ēt faciunt pro decisione qōnis Bal.in l.data opera.C.qui accusa. pos.inquantum querit quid si aliquis baro cōgregauit gētes & per vim accepit castrū & homicidiū fuit secutum an teneatur pœna capitis iuxta l.qm̄ multa.C.ad leg.iul.de vi publ.& Math.in consti pacis cultū. vij. casu in quibus dic & declara vt per eos.

341 †Et no.ad intellectū d.consti.quę traditur per Andr.ibi in d.consti. cōmunes vel baro ꝙ ad hoc vt locū habeat d. consti. est necesse ꝙ homines fuerint congregati ad modum guerre & cū banderis & tūc tenetur de guerra mota alias enim si non ad modum guerre erit vis publica & sic mitiori pœna teneretur iuxta.§.itē lex iulia insti. de publ.iudi.vbi deponatur & sic vr̄ contrariari dictis per Mathe.ibi.iij.no. sed dic ꝙ aut fit cū vexillis & ista qualitas aggrauat & punitur de guerra mota aut sine vexillis & tūc aut cōgregātur ad modū guerre soldando homines & soldatos & incedēdo admodum guerre,& tunc etiam tenetur pœna d.consti.& sic loquitur Ma. & And. aut non admodum guerre licet cum comitiua hominū,& tunc aut non armatorum & tenetur de vi priuata,aut armatorū, & tūc tenetur de vi publica, ita deprehēdītur ex

342 dictis And.ibi. †Sed an cōcurrēte qualitate guerre vtraque pœna teneatur de vi publica & guerra mota dicit And. ꝙ vna non tollit aliam nisi in eo quod plus est idē dicit ēt in consti. intentionis. vt vna pœna d.cōsti.non tollatur per aliā de vi publica, & vide per Tho. Gram.in consil. xliij.vbi plene idem dicit And. extrahens arma & admenans,& nō percutiēs tenetur duplicata pœna consti.asperitatē j.lib. vbi tenetur duplicata pœna armorū corrigēs in hoc legem corneliā de sica. vt etiā si dolo extraxerit & admenauerit & nō occiderit punitur duplicata pœna armorum,& non lege corn.de sica.& punitur etiam de vi publica,vt ibi per And.& Math.& vna non tollitur per aliam non tamen ꝙ puniatur pœna manus,& de vi publica iuxta constit. si quis aliquem per quam percutiens etiam animo occidendi,& non moriatur tenetur pœna manus, & tunc ex quo vtraqꝫ tendit ad vindictam vna tollitur per aliam l.senatus.ff.de accu.ita per And.in d.consti.intentionis nostre,& vtrobiqꝫ per Math.xj.q.& in d.consti.si quis aliquē.circa fi.& in d.cōsti.intentionis.per And.& Math.quid si armatus prohibeo aliquem ne vtatur re sua & arma non extraho an tenear de vi publica,& pœna portationis armorum dicit nō teneri de vi pub.& pœna portationis armorū,nā de vi publi.non tenetur ex sola prohibitione nisi armatus extraxerim arma &

343 admenā.non si vti illa re nam tunc vtraque teneor. †Et no.casum in quo consuluit Tho.Gra.in consi.xliij.de quodam armato insiliente malo animo & ensem euaginato prosequente insultatum an ipse teneatur de vi publica,vt sic etiā de vi teneatur si solus armatus vim intulerit, & non cum cetu & hominibus coadunatis fuit conclusum, vt ibi refert teneri solū insultantē cū armis de vi publica,& ēt pœna portationis armorū, & ꝙ in vi publica non requiritur cetus & coadunatio bene si interuenit tenetur per l. qui cetu.ff. de vi pub. sed solus armatus si cōstat de vi tenetur,cetus autem fit ad effectum vt appareat de vi & pręsumatur si aliter non constat constito vero non requiritur sed per vnum armatum committitur vt ibi per Tho.in d.consil.xliij. vbi dicit ita teneri in magna curia secundum quandam apostillā tamē contrarię adducuntur rōnes & per Math.in d.consti. si quis aliquem in glo.ij.& etiam per Tho.Gram.in consi. lv.

344 †Et de materia armorū qui pn̄t portare arma & qui non & quæ sit pœna portationis armorū prosequere vt in d.consti.intentionis & ibi per Mat.& an doctor possit ducere arma & scrutari de armis per familiam dic vt per Bar.in d.l.medicos.C de professo.lib.x Fely.in rub.de magi.& Par. in verbo doctor ꝙ nō pōt scrutari.De pœna vero percussionis cum armis dic vt in consti.si quis aliquem per quā pœna manus imponitur quæ quando locū habeat dic & prosequere vt ibi per Mathe. vbi multas qōnes vide & ꝙ non habet locum pro leui vulnusculo & modica cutis scissura & in c. xj.§.si quis de pa.ten.& in c. rrg.si quis cū troncha & per Angel.in glo.percussit & in glo.seq.& ibi per Augu & per Mat.in pra. in.§.& quia. vbi de materia percussionis & vulnerum & per Bon.in rubri.de insul. & percuss.& in titulo quid sit accusatio & Gandi.in rubri. de pen. Et an pro vul

nere non de formante imponatur pœna ma nus dic ꝙ in non conſueto delinquere non imponitur ſed pecuniaria vt in cap.reg.ad peruerſorum Tho.Gra.in vo.xx.& Math. in d.conſt ii.ſi quis aliquē & de materia armorū per Mar.in pra.in.§.pro complemento. & de pœna extrahentis arma & admenantis vt in conſtitu.aſperitatem & ibi per Math.& Ang.in glo.admenauit.Et de pœna baſtonantis ſeu verberātis aliquem dic vt in conſtit.vt dignitatū ordo ſeruetur.iij. lib.vbi fit diſtinctio ꝙ aut burgēſis aut vallectus qui nō ſit nec ruſticus nec burgenſis nobilē ſeu militē verberauerit punitur pœna manus dūmodo nobilis & miles militari modo viuat & nobiliter alias non punitur pœna manus ſed extraordinē punitur vt ꝑ glo.in conſti.vt vniuerſis & And.& Math. in d.conſti.vt dignitatū.j.not. ſi nobilis aut miles minus nobilē verberauerit nobilitatis cingulo ſeu militię priuatur & exulat ꝑ annū ſi burgenſis aut ruſticus a milite verberatur iuxta taxatā iniuriam puniatur dū modo non ſit dn̄s verberantis & ſic ſi dominus vaſſallū verberet nō punitur vt in cōſti.ſi vaſſallus a dn̄o And.& Math.ibi in fi. de cōſtitu.vt dignitatū in alijs perſonis extraordinē punietur iuxta qualitatē perſonarū verberantis & verberati aut iuxta l.fin. ff.de iniur.vt per Math.in conſti. ſi quis aliquē & glo.ver.ſed iuxta hāc glo. Et qualiter fiat ſatisfactio ſi humilis nobilem verberauerit dic vt per Pari.in tracta.ſindi.in verbo cōpoſitio ver.quia pluries ibi nam ſi fuit vir humilis vbi ponit plures modos ſatisfactionis & ibi in fin.quid ſi ponit ſe in manibus offenſi qualiter arbitrabitur,iure vero cōi tenetur verberās actione iniuriarū vt in l.itē apud labeonē.§.ſi quis patra, &.§.ſi atrocē.ff.de iniu.& in l. aut facta.§. remius.ff.de penis.Et an percutiens baculo in capite & occidens puniatur pœna capitis dixi ſupra in prin.& per Tho.Gram.in vo.xxiij.aliquid in conſi.iij.& in conſi.xx. vbi de mandante baſtono ꝑcutere prohibēdo ne ferro & ille ferro percuſsit & occidit an mādās capite puniatur vt ibi & per Fely.in c.ſignificaſti.lo ij.de hōi.Mar.in ſing. inci.volūtas & ꝓpoſitū & in l.j.§.diuus.ff. de ſic.& cōſi.vij.& cōſi.lxvij. Et de percutiēte cū baculo & vulnerāte an puniaꝛ pœna manus & an bāniri & foriudicari poſsit dic vt per Tho.Grā.in vo. xv.ꝙ nō pœna d.cōſti. ſi qs aliquē & ſi cū comittua foriudicatur & per Mathe.poſt And.in d.conſti, ſi qs aliquē vbi ſi ſit apertura & ſciſura cū ferro punitur pœna d.conſtitu. vide vt per eum.Et de pœna expilantis barbā vel percutientis pugno aut alapa vel baſtono dic vt in c.j.§.ſi quis aliquem de pœna ten. ibi manu vacua ſeu calida vbi indocatis decē parti & viginti fiſco vt per Math.poſt Bartho.de Cap.in d.conſti.ſi quis aliquē.ij.glo. ver.ſed iuxta hācglo.& per Tho. in d.vo. xv.Roma.in ſing.xlj.& Nell.in tra.ban.ij. par.ij.tēpo.q.iiij.& ſeq.vbi ſi baſtono.Bar. in conſi.clxix.in fi.Augu.poſt Ang. in glo. ſanguis exiuit ver. iuxta de expilāte barbam, & de admenāte cū baſtono & percutiente aut admenante cū pugno & nō percutiente dic vt in l.itē apud labeonem.§.ſi quis pulſatus & ibi Bar.ff.de iniur. Angel. glo.admenauit & per Iaſ.in l.j.in fi.ff.quod

345 quiſ.iur. † Tertio decimo excuſat incertitudo & ideo ſi plures ſimul in inſultu & rixa percuſſerint & occiderint & percuſſus ſtatim mortuus ſit nec apparere pōt quis mortifere & quis nō mortifere vel qa vnū vulnus mortale habebat & neſciebat a quo ꝑcuſſus ꝙ ratione incertitudinis omnes tenentur pœna pecuniaria & non corporali de quo ſupra fuit dictū,hāc quæſtionē ponit Gandi.in rub.de homi.iiij.colum. vee.pone qōnem & cōcludit oēs docto. ita dixiſſe, ad effectū vero irregularitatis tradit glo. ineſtamus.xlij.diſtin.& Spec.in tit. de diſpen.§.iuxta verſi. quid ſiquis in rixa doct.in d.c.ſignificaſti lo ij.de homo.ibi Panor.Ana.& Fely.vbi ſupra ſpeculator concludit nō eſſe irregularē & Card.in clem.j. de homi.xiiij.q.quo ad pœnā vero Bartol. Alex.& Mar.in l.ſi.ff.de ſica.Anch. plures refert in conſi.ccxvij.Ana.& Felyn.in d.c. ſignificaſti Alex.in cōſi.xv.j.vol. & conſil. xlvj.iiij.vol.& cōſi.cj.iij.vol.Bal.in conſil. 448.iij.vo.& cōſi.ccxj.vij.vol.plene Mat. in d.cōſti.terminum vitę poſt And.iij.q.& xiij.fall.vbi concludunt pecuniaria pœna teneri Bont.in titu.de pœnis in fi.& in titu. de inſul.& ꝑcuſ.vj.col.vbi ꝙ inceptoe rixe ſi apparet teneꝛ pœna corporali alij de vulnerato & in tit.qd ſit accuſatio.xviij.colū. Alber.in l.qm̄ multa.C.ad l.iul.de vi publ. ꝙ oēs grauiter pecunia puniātur Mar.in l. j.in princi.vj.limi.ff.de ſicar.& in.§.diuus adrianus & plene in rubri.C.de proba.nu. 418.& in d.l.ſi.ff.de ſica.& not. quod dixit Bont.in titu.de homi.ꝙ homicida incertus de certis ſi neſcitur pœna pecuniaria puniri ſi vero incertus de incertis nulla pœna punitur vt ſi pluribus in domo aut cenaculo & coquina exiſtentibus vnus lapidem

prohiciat & occidat. Limita primo nisi omnes communicato consi. & ex proposito & deliberato percussissent tunc omnes tenentur, vt per Bar. in d. l. fi. & Tho. Gram. in cõ si. iiij. sed Mathe. in d. consti. teminum vitæ. iij. q. dicit procedere de iure cõi secus iure regni cum in eo factum inspiciatur & non animus, vt in d. cõstit. asperitatem. j. lib. ideo illi non tenentur pœna corporali, sed pecuniaria cum non constet omnes mortaliter vulnerasse licet animum habuerit, sed dic verum esse & procedit, vt puniantur directa corneliæ pœna, & de consti. terminũ vitæ, nam ea non puniuntur, sed tñ de auxilio tenentur, vt per Bar. & Marsi. in d. l. fin. Secundo limita quo ad condemnandnm, sed tamen quo ad torquendum potest aliquem solitum alias committere homicidium procedere ad torturam, vt per Marsi. in d. §. diuus. & in sing. xvij. incip. ter vel quater, & Marsi. in d. rub. C. de proba. nu. 418. & plene per Deci. in l fauorabiliores. ff. de regul. iur. vbi torquetur ad ostendendum quis intulit vulnus & an ex proposito & tractatu habito. Tertio limita nisi appareat sceptor rixe quis fuerit & capotalis nam ipse solus punit pœna capitis alij pecuniariter vt Bonifa. in d. ti. de insul. & percuss. & per Marsil. in d. §. diuus. & per Gandi. in rub. de homi. vij. col. versic. solutio. & in tit. de desen. areo. faci. iij. col. Idem etiam dicas de pluribus existentibus in domo & aliquis eorum lapidem prohiciat & transeuntem occidat, nam si nõ constet omnes tenentur pœna pecuniaria ratione incertitudinis, & per Gandi. in rubr. de pœn. xxiiij. col. versic. pone ꝙ quatuor Alber. in trac. statut. iij. par. q. lxj. Panor. in d. c. significasti. Alex. in consil. 50. j. vol. Cardi. in d. cle. j. xiiij. q. Bald. in consi. lxxxj. v. vol. & Bonifa. in ti. quid sit accusatio. pe. col. ver. sed pone. & in ti. de pœ. Specu. in ti. de homi. et post eum Bal. & per Ludo. in consi. ccccj. Mar. in rub. C. de probat. nu. 419. limita secundum Gandi. vbi supra nisi ex proposito & appostato modo in domo fuissent coaduttati, & vide l. l. j. ff. de his quæ deie. vel effud. multa de incertitudine prosequere per Marsi. in d. rubri. C. de proba. ex nu. 354. vsq; ad fi. et no. illud quod dicit sub nu. 406. si fuit facta pax inter duos vel præstita fideiussio de se ad inuicem nõ offendendo si simul se offendant & non appareat quis primo offendit ratione incertitudinis nemo punitur eodem modo de pluribus ad inuicem insultantibus si non apparet quis primo fuerit aggressor nemo punitur vt ibi nume. 407. & 414. nisi sit pro aliquo quo præsumptio quod fuerit primo aggressor, vt quia robustior nu. 415. & illud quod dixit nu. 413. ad pedes duorum reperiantur arma & nesciitur quis ea ibi attulerit nemo tenetur de portatione armorum ꝙ no. pro

346 consti. intentionis nostræ. †Quintodecimo excusat multitudo delinquentium, vt no. gl. in l. aut facta. §. fi. ff. de pœ. & in c. dilectus. de simo. & in c. sane. de temp. ord. Par. in tract. sindi. in verbo iustitia. & Mathe. in consti. vt delicti fines primo notab. Mar. in l. j. in prin. in fin. xix. limita. ff. de sicar. & in pract. in. §. quoniam. vbi inducitur dispensatio pœnæ propter multitudinem personarum August. post Ang. in gl. ex interuallo, et per Marsi. in l. qui cedem. in fi. ff. de sicar. & dixit Ange. in l. pen. C. de sicar. ꝙ vbi immi net strages multorum homi. non imponitur pœna capitis Fely. plene in d. c. dilectus. in glo. iij. limi. vij. mod. Primo nisi multitudo defenderit delictum glo. in c. commessationes. xliiij. dist. q. ij. nisi esset delictum maximum Archid. in c. deniq;. iiij. dist. & ibi Geminia. iij. nisi esset multitudo religiosorum Hosti. in c. ea quæ. de sta. mo. iiij. nisi in pœna eterna, vt no. gl. in d. c. deniq;. v. nisi esset delictum in committendo secundum Bart. in d. §. fi. vj. nisi cessaret scandalum glo. in c. latores. de cle. excom. mi. vij. nisi in multitudine essent principaliores, nam illi poterũt puniri secundum glo. in d. c. latoris. ita limitat ibi Fely. post Gemi. & Archi. in d. c. de-

347 niq;. & Ana. in d. c. dilectus. †Et ex hac excusatione si vniuersitas aut ciuitas delinquat occidendo, aut aliter an & qñ puniat, & an pœna capitis an pecuniaria, de quo in l. aut facta. §. fi. ff. de pœn. & d. c. dilectus. plene per Gandi. in rub. de homi. vj. col. versi. quæstio. talis est. et Bar. in d. §. fi. Ant. Anch. Ana. Panor. & Felyn. in d. c. dilectus. reassumendo dicta Bar. in d. §. fi. Gemi. in d. c. deniq;. Cardi. in d. cle. j. §. ciuitas. de pœ. Boni. in ti. quid sit accusa. xxiij. col. Fely. in d. c. dilecti. in prin. xxiij. col. in versic. vniuersitatem. & in c. omnes. de consti. xvj. col. vj. declar. & xvij. & xix. colũ. & in c. grauem. de sen. excom. Panor. in c. auditis. de immunit. eccle. las. & Deci. plene in l. ciuitas. ff. si cer. pet. & in l. si pecuniam post alios. eo. ti. Bal. & Ange. in l. meum. §. animaduertẽdum. ff. quod met. cau. & in l. j. §. j. in l. ciuitates. ff. quod cuiuf. vni. no. Spe. in titu. de accusa. in prin. versi. sed nunquid. Cy. in l. si quis in tãtam. C. vnde vi. versi. sed pone. Bal. in l. pol la. C. de his quib. vt indig. & in l. data ope-

ra.C.qui accensa.pos.Bal.in l.etiam.v.& vj.col.C.de execu.rei iud.& in l.sicut.§.li q̄d.ff.quod cuiuf.vniuer.no.aliquid in auct.ad hæc.vlti.col.C.de vsu.& in auc.omnes.iij.col.C.ne uxor pro mari.Ioan.de Lig.in clemen.j.§.ciuitas.de pœ.Ang.in consi.clxiiij.& consi.cxcv.Old.in consi.cxcv.& consil.cccxv.Hiero.Tor.in consi.pro florentinus incip.domine deus meus.Alex.post Bart.in d.§.fi.Are.in consi clxiiij.xvij.col.aut consi.clxvij.inci.sicut Ioan.in Apocalipsi.Ang.in d.§.animaduertendum.Bart.in tracta.de Guel.& Gebell.Bal.in l.j.§.fi.ff.de iusti.& iur.Pau.in consi.cv.& consi.ccccxv.Nico.Boer.in trac.de sedi.vij.præsup.Ang.in cōsi.clxvij.Anch.in consi.clviij.& in cle,j.de pœ.& consi.cliij.& consi.cccciiij.& consilio ccxlviij.Alex.in consil.xiij.vj.vol.Deci.in consi.ccxxj.Panor.in c.in genesi.iij.col.de elec.& in c.in causis.& post eum in apo.eo.ti.Ioan.And.& Gemi.& Phil.Fran.in c.fœlicis.§.fi.de pœ.Pau.in consi.lxxxvj.Saly.in l.j.C.de sedi.Soci.inter consi.Cur.consil.xx.per totum plene Corn.in cōsi.ccxxiiij.per totum iiij.volu.per Mathe.in consti.generalia iura.iij.no.Paul.in consi.ccccxv.& consi.cv.plene per Nico.Boer.in d.tract.de sedi.ij.col.vij.præsupp.& per Capi.in decisio.sac.consi.cxxx.xiij.speci.ex quorū omnium d.ctis maxime Gandin.vbi supra.& Bar.in d.§.fi.& Panor.& Felyn.in d c.dilectus.primo erit videndum an vniuersitas et ciuitas possit delinquere.secūdo quomodo & quādo delinquit.tertio qua pœna puniatur.quarto an punita vniuersitate puniri possint homines, & particulares delinquentes vniuersitatis. Circa primum aliqui tenent vniuersitatem posse delinquere per text.in d.l.metum.§.animaduertēdum.ff.quod metus cau.not.in l.j.§.sicut.ff.quod cuiuf.vni.no.& in l.aliud.§.refertur.ff.de reg.iur.alij q̄ non potest delinquere per tex.in l.sed si ex dolo.§.j.ff.de dolo.item vniuersitas est nomen iuris, & non habet animum nec intellectum ergo nō potest delinquere,ita Inno.in d.c.dilectus.& in c.grauem.de sentē.excommu.alij q̄ potest delinquere in omittendo l.iubemus.C.de sacrosan.eccl.nō autem in committendo vt homi.vel furtis per rationes Inno.vbi supra,ita refert Cy.in d.l.si quis in tantam.vlti.col.quod tn̄ reprobat Bar.in d.l.aut facta.§.fin.nam etiam in committendo delinquit,vt in auc.nulla cōmunitas.C.de epif.& cle.c.j.§.itē cōitas.de statu contra liber.eccle.& distinguit in delictis in committendo cum in omittendo fatetur teneri per d.l.iubemus q̄ aut queris in his quæ possunt fieri per ipsam vniuersitatem,vt facere statuta,& dare iurisdictionem,& imponere collectas, & similia, & tunc potest ipsa vniuersitas proprie delinquere d.auct.item nulla cōitas.& in d.auct.cassa. & vnde sumuntur nec potest dici q̄ hoc faciat aliquis priuatus, sed ipsa ciuitas & vniuersitas quæ habet ius illud l.oēs populi.ff.de iusti.& iur.l.fi.C.de iurif.om.iud.& in constitu.duram & diram.in j.lib.cum interpretatione Capi.in decisio.sacr.consil.cxxx.qn̄ dando iurisdictionem deliquit cū consti.seq.aut in his quę non possunt reside re apud vniuersitatem, vt committere homicidium,vel violentam,vel similia,& tūc proprie vniuersitas non potest hæc facere cum talia delicta requirant veram personā,& nō fictam,vt est vniuersitas d.l.sed si dolo.§.fi.ff.de dolo.nam vniuersitas nō est vera persona, sed ficta repræsentās aliam personam a particularibus, & singularibus l.mortuo.ff.de fideiuss.& plene per Lud.in consi.ccccccxvij.& Alex.in consil.cclxj.ij.vol.Fely.in d.c.dilectus.ij.col.ideo proprie non potest delinquere in proprie vero dicitur delinquere & cōmittere homicidium, & alia per regentes ciuitatem & vniuersitatem & consiliarios suos quibus ex statuto,aut priuilegio cōmisit vniuersitas iuxta l.j.in fi.cum seq.ff.de acquir.pos.& l.j.ff.de lib.vni.& ita intelligitur quod traditur in d.§.animaduertendum.& in d.l.aliud §.refertur.& ita residet Bart.in d.l.aut facta.§.fin.& Panor.in d.c.dilectus.

348 † Circa secundum qn̄ dicitur vniuersitas delinquere, dic qn̄ homicidium,vel aliud delictum fuit factum communicato cōsilio,& habito tractatu & deliberatione in loco solito & more solito cōgregari ad sonum campane, seu tube, & tunc interueniendo omnium deliberato consilio, aut esset duarum partium, seu maioris partis in ipso consilio tunc dicitur vniuersitas & ciuitas delinquere, nam tunc censetur factum a populo, vt per gl.in rub.C.quæ sit lon.consuetu. Ana.in d.c.dilectus.iij.col.ij.fallen.& Angel.in d.§.animaduertēdum. Imo.in dicto c.cum omnes.xcviij.col.& ibi Fely.xvj.col.de constitu.alias autem absq; præcedente consilio deliberato,& loco,& more solitis etiam si due, aut maior pars, aut fere totus populus, & homines delinquerent cum vexillis sono campane,vel vocibus acclamando arma arma,carnem carnem, nō dicitur vniuersitas delinquere ꝓpter infantes impuberes mu-

lieres vel alios innocentes, ita cōsuluit Corne. in d. consil. ccxxiiij. iiij. volu. & tunc qñ non ita cōcato consilio tenentur particulares homines interuenientes & non alij tanquam seditiosi, ita glo. in d. l. aliud. §. refertur. & ita intelligitur glo. in d. §. animaduertendum. & in l. sicut. §. j. ff quod cuiuſ vni. no. & ita declarat illas glo. Bar. in d. l. aut facta. §. fi. verſi. vlterius quero. & Panor. in d. c. dilectus. pe. q. in fi. & Bal. in marg. in verbo vniuerſitas. vbi tria ponit requiſita, vt ſupra. & ita intelliguntur dicta aliorum doctorum dicentium vniuerſitatem delinquere per regentes & conſiliarios, & alios homines maxime duabus, aut maiori partibus concurrentibus, vt pcedat quando loco & more ſolitis præceſsiſſet tractatus deliberatio, & conſilium, vt plene ita declarat Nic. Milus in ſuo reperrorio. in verſic. vniuerſitas, & tradit plene Corne. in d. conſil. ccxxiiij. & Iaſ. in d. l. ciuitas, & Ioan. de Lig. in dicta cle. j. de pœn. vbi etiam Cardi. dicens alias euaſiſſe ciuitatem Bononiæ a quadā rebellione, & per Mar. in prac. in. §. conſtante. & ita dicunt & tenent omnes ſupradicti doct. in locis ſupra allegatis maxime Panor. in d. c. in geneſi. Anan. & Fely. in d. c. dilectus. Ioan. And. & Gemi. in d. c. fœlicis. & Card. in d. cle. j. §. ciuitas de pœ. & Are. in d. conſ. cix. Bald. Pau. & alij in d. l. ſicut. §. j. Paul. in conſi. lxxxj & Ange. in conſi. clxiiij. & Nicol. Boer. in d. tract. de ſedi. et alij de quibus ſupra. Amplia etiam ſi concurreret conſenſus conſulis non tenetur vniuerſitas niſi vt ſupra, ſecundum Oldr. in conſil. cccxv. etiā ſi adminiſtratores, & officiales ciuitatis cōcurrerent, vt per Oldr. in conſi. lxv. & Cy. in l. iubemus nullam. C. de ſacroſan. eccleſ. Bar. in d. § fi. penul. q. vlti. col. Alex. in conſi. cv. iij. vol ex quibus an ex delicto officialium teneatur vniuerſitas, vbi limitant niſi vniuerſitas raptum habuiſſet, & etiam per Corne. in conſi. ccxiiij. vbi officiales & adminiſtratores ciuitatis commiſſerūt vna fere cum toto populo illud delictum, & tamē quia non communicato conſilio conſuluit non teneri vniuerſitatem, ita etiam Nicol. Boer. in d. tract. de ſedi. vij. præſuppoſi. vbi de ſindicis & adminiſtratoribus delinquentibus an teneatur vniuerſitas ꝙ nō. Amplia etiam ſi maior pars populi concurreret & conſentiret, vt per Bald. in d. l. metum. & Felyn. in d. c. omnes. Alexan. in l. quod maior. ff. de pact. Guili. & Pau. in dicta l. iubemus. vbi ꝙ vnus ſufficit ad contradicendum vt vniuerſitas nō teneatur, ſed probari debet per coniecturas vnumquemq; vniuerſitatis conſenſiſſe. Limita tamen tribus modis, vt per Felyn. in d. c. dilectus. & Iaſo. in d. l. ciuitas. primo vt locum habeat in delicto in faciendo non in omittēdo, nam tenetur abſq; prædictis, vt per Salyc. in l. j. C. de ſedi. per d. l. iubemus. & ſenſit Bart. in d. l. aut facta. §. fina. & Nicol. Boer. in d. vij. præſuppoſi. & per Capi. in deciſi. fac. conſil. cxxx. xiij. ſpeciali. vbi ſi ciues vident offendi officialem, & vim pati, & non defendunt tenetur ciuitas nec requiritur conuocatio populi. Secundo limita etiam in faciendo dummodo habeat tractatum ſucceſsiuum vt guerra et rebellio, nam tunc tenetur vniuerſitas etiam ſi prædicta nō interuenerint propter tacitum conſenſum & ratihabitionem, vt per Anchar. in conſil. cliij. alias. clxxxviij. & in d. clemen. j. de pœn. vbi Cardin. ij. q. & Ana. in d. c. dilectus. xj. colum. & per Saly. in l. j. C. de ſedi. & per Fely. in dicto c. cum omnes, de conſtitu. xix. & in vj. declarat. & per Capi. in dicta deciſio. cxxx. xiij. ſpecia. vbi in quibus tenetur ciuitas, & quando qđ tamen intellige quando voluntarie, & non coacte rebellauerit vniuerſitas, vt proſequitur Mathe. in vlti. conſtitut. j. lib. incip. dubitationem, & in hoc videndum conſilium Thom. Gramma. in cauſa domini Ioannis Bapti. de Abenauolo. Limita tertio niſi interueniſſet expreſſa vel tacita ratificatio populi & vniuerſitatis, vt quia nō puniuntur nec exulant delinquentes, nam tacite ratificare dicitur, vt per Cardi. & Ancha. in dicta clemen. j. idem dicit Bar. in d. l. aut facta. §. fin. ſi homines de vniuerſitate expulerint me de caſtro, quod ipſa retinet, nam tacite videtur ratificare. l. ſed ſi ex dolo. §. primo. ff. de dolo. l. prima. §. deieciſſe. ff. de vi & vi arma. & Innocen. in dicto capitu. grauem. Sed quid ſi dicant homines ſi non feciſſent iterum feciſſemus an videtur ratificare dic vt per Corn. in dicto cōſi. ccxxiiij. penulti. colum. in l. prima, & ſeq. ꝙ non licet contrariari videantur dicta per Cardi. in dicta clemen. j. §. ciuitas. ij. q. & ita in premiſſo dubio communiter tenetur vt ſupra nec ſufficit conſenſus tacitus aut expreſſus maioris partis vt ſupra.

350 †Circa tertium, dic aut quæris an capitaliter puniatur, & tunc non punitur ex quo vniuerſitas non habet corpus verum, ſed fictum, vt ſupra fuit dictum, ideo ex hac cauſa pœna alteratur & imminuitur: iuxta l. quid ergo. §. pœna grauior. ff. de infam. l. hos accuſate. §. omnibus, in fin. ff. de accuſato, ita per

gl,in d.l.aut facta.§.fi.& Cy.in d.l.si quis in tantam,item esset iniquum si omnes de vniuersitate decapitarentur cũ forsitans in fontes punirentur vt infantes,aut furiosi cõtra l.j.in fi.C.de his qui latro.occul.l.ex maleficio.§.j.ff.de actio.& ob.item omnis vniuersitas tam ciuitatis q̃ municipij appellatur respublica.l sed si immagines §.j.ff.de fur.l.sed & his.§.j.ff.de publica.sed respublica minori equiparatur & vti solet iure minoris.l.respublica.ff.ex qui.cau.maior.l.rempublicam.C.de iure reipub.lib.x.sed in minore pœna minuitur l.auxilium.§.in delictis.ff.de mino.l.j.§.si impubes.ff.ad sillen.vbi parcitur in pœna capitis ratione etatis & leuior imponitur ergo ita,& in vniuersitate ita concludit Gandi.in rub.de homi.& Inno.in d.c.grauem.& Panormi.in d.c.dilectus.puniuntur autẽ corporaliter quis fuerit caporalis actor & inceptor rixe cæteri vero pecuniariter, vt in d.l.quoniam multa.C.ad l.iul.de vi publi.Bald.in l.polla.C.de his quib,vt indig. Felyn.in d.c.dilectus.iij.col.& si non apparet de auctore seditionis tumultus, & rixe punientur illi qui delinquerũt & cõstat occidisse,aut delinquisse per l,fi.ff.de sicar.Gãdi.in rub.de defen.areo.fa.iij.col.si autẽ non constat quis occidit in dubio pœna minuitur & alteratur ut supra aut quæris an alta pœna puniaꝛ vniuersitas,& tunc aut ciuiliter & indubitãter potest teneri,& puniri,vt per Innoc.in d.c.grauem. & in d.c.dilectus.& ibi Panormi.& Ang.in d.§.animaduertendum.et d.l.sed si dolo.§.j.Bonifa.in titu.quid sit accusatio.xxiij.col.aut criminaliter,et tunc Bar.in d.l.aut facta.§.fi.quem etiam refert Panor.in d.c.dilectus,distinguit ꝙ quædam sunt dilecta ex quibus tenetur etiam filius propter patrem,vt in crimine læsæ maiest.hæresis,& proditionis & rebellionis,vt in l.quisq̃s.C.ad l.iul.maiest.in c.statutum,de hæret.in vj.in c.fœlicis. de pœn.in vj,& tunc potest puniri vniuersitas criminaliter non obstantibus paruulis & insontibus,nam & hi puniunt licut filius ex delicto patris, & tunc vniuersitas potest pati aratrũ,& solo equari iuxta l.si vsusfructus.ff.quib.mod.vsu.cae.& ita dicit Bar.vidisse sententiatum per Federi.imperato.contra ciuitatem Brescie sibi rebellem,& ita etiam Guil.& Vber.secundum Gandi.vbi supra in versi.sed quæritur.qua pœna & Nico.Boer.in d.tract.de sedi.vij.præsup.& vide in consti.cum satis per quam punitur vniuersitas creãs officialem absque licentia regis vbi aratro subijcitur,& per Capi.in d.decisi.cxxx.vbi plene interpretatur d.consti.qñ locũ habeat,et ibi per Math.vbi ponit differentiam inter aratrum & desolationem,& dixit Bal.in l.ex testamento.C.de mili.testa.ꝙ ciuitas rebellis potest dari ad prædam & sachum,& per Bal.in l.hæreditatem.ff.ad l.fal.ꝙ ciuitas rebellis equatur solo idem Bart.in l.inter stipulantem.§.sacram.ff.de verbo.obli.idem Bal.in ti,de pace constan.iij.colum.& per Felyn.in d.c.dilectus.xiij.col. vbi dicit ciuitatem mori posse si cõdemnetur ad aratrum,& tunc in proprie dicit potest capitaliter punita vniuersitas per d.l.si vsusfructus.ibi quasi mortis,& ita etiã refert Bart.fecisse Papa Bonifacium aut potius Clemẽtem,vt propter delicta quorundam templariorum totum collegium fuit dissolutũ quia erant hæretici facit l.collegia.ff.de collegi.illic.& vide in clemen.fi.de re iudi.vbi per Ancha.quando & ex quibus ciuitas subijcitur aratro,& per Panor.in c.fi.de donatio.quædam sunt delicta in quibus filius nõ punitur propter patrem,& tũc si pœna potest cadere in uniuersitatem,& non in singulos,vt si deberet res aliqua vniuersitatis publicari tunc ipsa vniuersitas punietur d,l.iubemus nullam.si vero pœna potest cadere in vniuersitatem,& particulares, vt est pœna pecuniaria, & tunc aut collegium est paruum,& non omnes puniuntur,sed illi q delinquerunt & consenserunt l.j.circa princ.ff.de mag.conu.ibi per præsentes fuerunt.aut collegium est magnum, vt populus & communitas, & tunc quia esset difficile discernere cõsentientem a dissentientibus tota ciuitas seu vniuersitas punitur d.auten.item nulla cõitas.& c.j.de pace iura.fir.si vero delictum non cadit proprie in vniuersitate,vt in homicidio,& similibus requirẽtibus ueram personam,& tunc ex quo non potest decapitari pœna alteratur, & ad pecuniariam reducitur per collectam soluẽdo illi tamen qui non delinquerunt non debẽt cogi ad contributionem in collecta,& tunc innocentes non erunt puniti, & ita relidet Bart, vbi supra quem sequuntur supradicti doc,& per Fely.in d.c.grauem.vbi quãdo punitur ꝙ debet collectari, & ibi qñ vnus potest puniri pro alio,& per Bar.in d.§.fi.in l iij.§.condemnatum.ff.de re iudica.§.si actor.vbi alij post eum, alia etiam assignaꝛ ratio,vt per Bar.in l.j.C. vt infra quam tẽpo.act.cri.ꝙ ibi pœna non potest cadere in certam personam alteratur pœna, & alia imponitur,l.hos accusare.§.omnibus,in fin,ff.

de accusa.vel secundum Gandi. vbi supra extraordinaria pœna punitur & qualiter collectatur,dic vt per Gand.in rub.de var. quæstio.in male.Item punitur etiam episco pali dignitate qñ ignorantur auctores.primo quando turbatur electio papæ.c.vbi periculum.§.ciuitas.de elec.in vj.itẽ si interfi citur prælatus, aut cardinalis ipsius ciuitatis.c.fœlicis. in fi.de pœ.in vj.non tamen si alius prælatus q̃ proprie ciuitatis occidatur vt ibi traditur,& in clem.j.eo. ti.§.ciuitas.& ibi per Cardi.j.q.Idem si impediatur inquisitor hæretice prauitatis.c.ad abolendam.§.si ciuitas.de hæret.item punitur, vt amittat priuilegium propter delictum,vt p Bal.in auc.habita.j.col.C.ne fi.pro pa.& in c.j.de mili.vass.v.fallen.in fin.& ibi iij.col. Bar.in constit.quoniam.qui sint rebel.in ver bo rebellando,in constit.ad reprimendã.§.
351 ciuitas.& Saly.in l.j.C.de sedi. † Et no. ꝙ quando fit cõmunicato consilio ,tunc ipsa vniuersitas potest habere recursum contra illos de cõsilio ad interesse,vt dicit Alexan.post Bar.in d.§.animaduertendum.nisi probetur de ignorantia consiliariorum ut late consuluit Oldr.in consi.lxvj.& Felyn. in d.c.dilectus.iij.colum.versic. item adde.
352 † Et not.vniuersitates in regno puniri pœna pecuniaria qñ reperitur homo mortuus in territorio ciuitatis, & nescitur quis occiderit nec extant indicia contra quem particularem procedi possit ipsa vniuersitas punitur pœna pecuniaria iuxta numerum focula riorum,& iuxta qualitatem occisi Christiani videlicet an iudei,vel pagani,vt traditur in constitutione si damna clãdestina.& in c.reg.incipi.item statuimus ꝙ pœnam,& in c. incip.constitutione diui patris de qua materia damni clãdestini, & homicidij clandestini,prosequit̃ Math.in constitutio.si damna clandestina.& in consti.supra incisionibus quando locum habeant,& quæ requirantur.faciunt dicta Bal.post Iaco.de Are.in l.dominus horreorum.ff.loca, ꝙ si reperiatur commissum homicidium in aliqua contracta præsumitur a vicinis com missum ideo torqueri possunt, vt per Tho. Gram.in consi.iiij.vbi si homicidium reperitur commissum in aliena domo præsumit̃ ab habitantibus sub eodem tecto,et ad non domus commissum, vt ibi per eum,idem si damnum fuerit datum in territorio,aut cõmissa robaria, & nescitur quis fuerit tenetur vniuersitas pœna pecuniaria,vt in dicta consti.super incisionibus,& in c.reg.incip. sane contingit interdum, & in alijs capitu. de quibus per And.& Mathe.in d.constit. super incis.vbi an & qñ propter robariam teneatur vniuersitas,& per Par.in trac.sindica. in verbo robaria. idem si vniuersitas receptauerit foriudicatum,& alios malefactores,vt in constit.regni pœnam eorum.in fi.& extant.capit.& pragm. in regno de q. bus supra in materia auxilij, & no.id quod dixit Corne.in d.consi.ccxxiiij.circa fin.ꝙ licet extet consti.ꝙ procedatur summarie, & de plano & sola facti veritate inspecta ꝙ.nõ per hoc ꝙ vniuersitas delinquerit nõ communicato consilio & vigore d.constit. vniuersitas possit puniri cũ locum habeat in procedendo tantum,& non in puniendo vt ibi per eum quod no.quia in regno etiã in delictis proceditur taliter sola facti veritate inspecta & per nouam declaratoria regi.Isabe.quæ incipit Isabe. & extendit,c. detestãtes etiam in criminalibus licet Par. in tract.findi.in verbo sententia in commẽto.d.c.dixerit. nõ extendit in criminalibus forsitan d.prac.non erat compilata aut impressa,in vno tamen casu punitur vniuersitas & destruitur qñ receptat famosos latrones,& sic parua villa nõ potest igne cremari,vt in c.reg. quod incipit frequens. & in effrenata vt per And.in c.j.§.de receptatoribus.de pace iura.fir.Par.in tract.sind.verbo contumacia.versi.an iudex.qualiter autem procedatur contra vniuersitatem,& citabitur,dic vt per Fely.in d.c.dilectus. & Bar.in d.constit.quoniam qui sint rebe. & in d.constitu.ad reprimendam,& an possit vniuersitas comparere per procuratorem ĩ criminalibus & se defendere dic ꝙ sic,vt p Gandi.in d.rub.de homi.ver.sed nunquid. in hac causa capitali,& Boni.vbi supra, & in regno extat constit.incip.generalia iura vbi vniuersitas,& mulier nupta potest cõparere per procuratorẽ & extat c.reg.inci, idem studio prosequẽtes ꝙ citati vltra denarium numerũ pro causa capitali ex quo vniuersitatem faciunt possunt comparere per procuratorem prosequere, vt per Ma-
353 the. in d.constitu.generalia iura. †Circa quartum an punita vniuersitate puniri pos sint particulares de vniuersitate dic vt per Bar.in d.l.aut facta.§.fi.in fi.& Panor.in d, c.dilectus. ꝙ aut in delictis in quibus tenetur & committit vniuersitas,& tunc singulares nõ tenentur tanquam principales,sed tanquam instigatores et fieri facientes l.j.§. incidit,ff.ad turpil.l.hæc verba,ff.de adul. aut in delictis quæ proprie non cadunt in vniuersitate vt homicidio, & alijs, & tunc

principales tenentur & puniuntur & vniuersitas fieri faciens vel ratum habens suo nomine gestum, & vide Ioã. And. & Gemi. & Felyn. Francis. in c. fœlicis. de pœn. in vj.
354 † Quintodecimo excusat consuetudo, & ideo si in aliqua parte, & loco esset consuetudo ludendi ad lapides gratia exercitij vt solent facere pueri qui diuidũt se in partitas, & lapides ad inuicem proijciunt, vel alio modo, vt tempore carnis priuij secundum diuersas locorum consuetudines, & in tali ludo aliquis occidatur vel vulneretur non punitur de homicidio cum talis consuetudo excuset dummodo in ludo tali dolus non adhibeat qui probari possit, vt sepius contingit quod deprehenditur ex inimicitia, aut consanguinitate præcedente, vt no. in l. j. C. de sicar. & supra fuit dictum, & q consuetudo excusat no. gl. in c. cum venerabilis. de consuetu. & in c. denique. iiij. distin. quam glo. dixit singularem Ro. in sing. xx. vbi dicit excusari a pœna temporali, & nõ æterna, & Barbat. in c. prudentia. ij. colum. de offi. delega. & per Alexan. in consi. cvij. vlti. col. ij. vol. & consi. cviij. iij. col vj. vol. & consi. cciij. ij. col. vj. volu. & Ias. in l. de quibus ij. col. ff. de legi. ita dixit Franc. de Cre. in notab. cxlix. incip. mos puerorum Bononiæ Petrus de Ancha. in consi. cclxxiij. Alexan. in d. consi. cvij. ij. vol. Anchar. in dicto c. cum venerabilis. & ibidem Barba. iij. colum. & in c. cum consuetudinis. iiij. colum. de consuetu. Ana. in c. fœlicis. in fi. princ. de tornea. Ias. in d. l. de quibus. iij. colum. & in l. singularia. pen. col. ff. si cer. peta. Cepol. in consi. xxx. & seq. Deci in consi. ix. Marsil. in l. j. in prin. xix. limi. ff. de sica. & in l. fi. C. de proba. vj. q. extraordinaria, & pra. in. §. quoniam. xxix. char. ij. col. versi. fi i etiã. q si per confessionem & in. §. vlterius. vlti. col. & in consi. xc. et consi. c. in quibus locis plene per eum & licet ipse conetur attenta re contrarium tamen concludit excusare licet fuerit iniqua consuetudo, vt ibi dicunt doct. supra & per Ioan. de Arno. in solil. xc. vbi ita limitat consiliat. terminum vitæ. limita tamen secundum Ias. in d. l. de quibus. iij. colũ. q licet excusat a pœna non tamen excusat ab actione iniuriarum glo. in l. iniuriarum actio magna. §. fin. ff. de iniur. quam allegat & sequitur Bal. in sua disputa. accusatus de vi turbatiua. ij. colum. limita etiam nisi dolo fecerit in ludo, vt supra, nam tunc punitur, vt per Bonifac. in titu. de insul. &
355 percus. iiij. colum. † Sextodecimo excusat exercitium, & ideo si duo exercitij causa ludunt ad brachia, vel alio quocunque exercitio gratia gloriæ & virtutis, & aliquis in tali exercitio & ludo interfecit aliũ colluctantem non punitur pœna ordinaria sed ratione culpe minoratur, vt dicitur in l. qua actione. §. si quis in colluctatione. ff. ad l. aquil. ad idem tex. in c. lato. de homic. vbi de ludentibus ad brachia, & tradit de hoc Flori. in l. dolo malo. ff. de ser. corru. vbi dixit q si quis in ludo fuerit occisus cum pugnis, vt fit senis, et ex illa percussione mors sequatur iudicatur causalis, & non dolosa percussio Cepol. in d. consi. xxx. & seq. ubi de duobus ragacijs ad inuicem colluctantibus & ludentibus & altero occiso q nõ tenetur occidẽs pœna capitis etiam stante statuto q occidens occidatur cum intelligitur si dolo ad idem consuluit Deci. in consil. ix. vbi de colluctantibus & altero occiso non obstante statuto prædicto cuius dicta reassumit & sequitur Mar. in prac. in. §. vlterius. vlti. col. & in d. consi. ix. & in d. consil. c. & August. post Ange. tradit in glos. scienter & dolose. & Angel. in l. impuberem. ff. de furt. aut ad sille. Anchar. in d. consil. cclxxij. aut ccxxvij. & vide de ludente in palo vel saxo & transeuntem occidente per Mari. Soci. in consi. xv. & per Par. in trac. sindica. in
356 verbo pœna, versic. quia multa. † Decimoseptimo excusat exculpatio offensi maxime in mortis articulo, vt quia dicat titiũ non fuisse vulnerantem se sed sempronius, nam titius non potest puniri stante exculpatione offensi nec etiam potest torqueri ex indicijs existentibus, ita dixit Bal. pulchre in l. j vlti. col. versi. pone testator. C. cõmunia delega. & Alexan. in consi. j. iiij. vol. idẽ Gandi. in rub. de transa. vij. col. vers. sed pone quidam mortifere laso. plene in d. l. j. C. commu. deleg. Alex. plene in consi. xxiij. j. vol. & in l. si quis in graui. §. si quis moriẽs. ff. ad sille. Cepo. in consi. j. in fi. Math. plene in consti. terminum vitæ. viij. q. & in consti tu. si damna clandestina. xiiij. no. in fi. & in ix. no. Par. in tra. sindi. in verbo tortura. versi. sequitur quæstio in fi. vbi distinguit sicut And. in d. consti. si damna clandesti. Thom. Gram. in consi. iiij. in fi. August. post Ang. in glo. qui iudex ad proba. fue in quis. Alexã. in consi. cxl. vj. vol. in fi. Fely. in c. j. circa fi. de præsum. & in c. literas. v. col. eo. ti. Alex. in consi. xxx. vlti. col. vij. vol. Ias. in l. j. ij. colum. ff. de eo per quem fac. er. Boni. in titu. quid sit accusatio. xxv. col. Marsi. in singu. xxij. incip. confessio offensi. & in pra. in. §. diligenter. xxj. char. iiij. col. versic. vlterius

dico Thom.Gram.plene in vo.xxiiij.& in vo.iij.per Marsi.in sing.xxv.& consi.xvij. & consi.l.& consi.lxj.& in rub.ff.de fideiu. ix.col.Tho.Gram.in vo.xj.vbi de cōdemnato excusante quem inculpauerat in tortura ꝙ prodest & per Marsil.de hoc plene in practi.in.§.restat.vbi de tali exculpatione condemnati ad mortem an prosit exculpato vt per eum & per Thom.Gram.in d. vo.iij.limita tamen prædicta nisi de delicto exculpato contra exculpatum essent clare & liquide probationes, nam non obstante tali exculpatione pōt condemnari ad mortem,& non prodest talis exculpatio vt tradunt dicti docto.vbi supra per l.ij.cum ibi no.ff.ad sille.Bal.in l.transigere.C.de transa.& in l.falsus.iij.oppo.ff.de fal.vbi Alex. post Bar.& per Mathe.in d.constitu.terminum vitæ.viij.no.vbi ita limitat per prædicta & vide Marsi.in consi.lxxviij.de teste. in mortis articulo deponente se falsum,ex posuisse & corruptus a parte an prosit.

357 †Sed an inculpatio noceat inculpato in mortis articulo doct.concludunt ꝙ non vt per Gandi.in rub.de homici.in dicto versi. sed pone ꝙ quidam Boni in d.rubr. de insul.iiij.col.Par.in d.versi.tortura.versi.officialis doc. in d.§.si quis moriens.Ang.in d. glo.qui iu.Bal.in consil.xliij.iiij.vol.Bel.in prac.in rub.de quæstio.v.col.quod Lud.in d.§.si quis moriens.limitat nisi deponat cū iuramento & plene per Mar.in d.§.diligenter.xviij.char.versi.quæro vlterius de importanti dubio & in consil.v.& consil.xx. & in singu.xxij.& Alexan.in consi.xxiiij. ij.vol.Thom.Gram.in consi.xlij.& consil. lvij.& consi.lxx.Mathe.in d consti.terminum vitæ.viij.q.Iaf.in d.l.j.ff.de eo per quē fac.& in l.de die.in princ.ff.qui sati.cog.in quibus non creditur ad faciendum indiciū ad torturam nisi alia concurrant plus dixit Alex.in consi.xiiij.iij.volu. etiam si teneat corpus Christi in manibus dicvt in mate-

358 ria indiciorum † Decimooctauo excusat officium, & ideo si familia volens aliquem capere & aliter non ualet capere nisi occidat,vt quia se defendat & resistat licitum est familie resistentem occidere,vt per Marsi.in prac.in.§.aggredior.Bar.& alij.in l.si seruus.C.de his qui ad eccle.confu.Iaf. in l.iuste possedisse.ff.de acquir. poss.qđ īn intellige qñ iuste capit, vt plene prosequit Mar.in l.j.in prin.xv.limi.ff.de sicar.& in d.§.diligēter.alias fuit supra dictum in materia mandati ibi vide & per Par.in tracta. lindi.in verbo familiaris & in ver.resistentia.& ibi etiam in priuato capiente mandato iudicis ꝙ potest occidere resistentem.

359 †Decimonono excusatur familia potestatis ducens condemnatum ad supplicium & timens verisimiliter ne ab eius manibus auferatur per consanguineos ipsum condē natum occidit, nam potest impune facere, vt per Bal.in l.additos,C.de episc.audien. Mar.in prac.in.§.aggredior.quod īn intelligit Bar.de Cap.in l.ita vulneratus.versic. igitur.ff.ad l.aquil.si præcedit mandatū & commissio ad occidendum alias non potest vt ibi Bald.& in l.fideicommissa.§.si quis. ff de lega.iij.Bar.& Alex.in l.iij.§.transfugas.ff.de sicar.Math.in d.consti.terminum vitæ.xxij.limi.per Bal.in l.fi.C.de male.& mathe.an autem alijs consanguineis liceat per Bal.in d.§.si quis ꝙ sic Ro.in sing.incipi.occidens Bar.& Alexan.in l.eiusdem.ff. de sicar.Fely.in c.cum iuramento.in fin.de

360 homi.& supra diximus. †Vigesimo excusatur si captus & carceratus iniuste detineatur in carcere si non potest aliter euadere de carcere nisi occidat custodes carceris occidendo non tenetur pœna capitis, ita dixit Par.in tract.sindic.in verbo captura.vers.si iudex.in fi.& in verbo resistentia Marsi.in d.l.j.xxij.limi.& in l.j.in prin.vij. col.ff.de quæstio.& per Tho.Gram.in vl t.

361 vo.& supra diximus. †Vigesimoprimo excusatur pater occidens filium committē tem aliquam causam ingratitudinis,nā non tenetur de parricidijs idem econtra si committat pater contra filium,& filius occidat patrem,vt per Barto.in l.diuus.ff.de parricidijs. & in l.in auditum.& ibi per Marsiliuin.ff.de sicarijs. & in l.prima in princip. vigesima limitatio.eodem titulo, & in lege si quis viduam.quinta colum.ff.de quęstio. Pet.Girar.de Petrasan.in primo singulari.

362 † Vigesimosecundo excusatur occidēs seruum repertum infragranti delicto,& cōcubitu cum domina, nā excusatur occidēs, vt in l.qui seruum.ff.de verb.ob. Gandi.in rub.de homicid.penul.colum.vbi sine causa non licet occidere seruum Bal.in marg. in versi.impune permissum ad idem tex.in l.quid ergo.§.si hæres.ff.de leg.iij.l.eleganter.§.j.ff.de pigno.acti.quod declara vt per Iaf.in d.l.qui seruū.videlicet si propter tale delictum poterat occidi,vt quia cum filia vel vxore concubuisset, vt no.glo.in d.§.si hæres.Bonifa.in titu.quibus conce.est correctio vbi quando licet seruum occidere, & inter alia si seruus non defendisset dñm periclitantem iuxta l.& si certus.§.ij.ff.ad

atur,& vide per Capi.in decisi.fac. consi. ccvj.quid si culpa iudicis an restituatur si- cut in ciuili & an perēpta instantia denuo possit accusare, vt per eum vbi ꝙ sic si cul
370 pa iudicis non si partis. †Et an in inqui sitione qñ iudex ex officio procedit pereat instantia de quo Bal.in d.l.fina.refert Guil. tenere ꝙ nō Bal.vero ꝙ sic.& ibi per Tho. Gram.in dicto vo. xxiij. & ibi an habens arbitrium possit condemnare perempta in- stantia & an in consistorio principis & sa- cro consilio possit condemnari perempta instantia,& per Marsi.in practi.in.§.constā te,sexta char.ij.colum. versicu. scias etiam ꝙ iudex,vbi de habente arbitriū,& de ma teria instantiae criminalis, vide aliqua per Ang.in glo.inchoata.& Par.in trac. sind.in
371 verbo instantia,cum seq. ver. †Vigesi- monono excusatur abolitione , tam legali quā principali,quā et priuata per quas abo litiones tollit actio & instantia l.j.C. si reus vel accusa.mor. fue.l.libellorū.§.fina. & l. diui fratres ff.de accusa.l.aut priuatim.§. xxx.ff.ad turpil.l.j.& per totum.C.de abo lit.l.ij.& per totum.C.de abolit.gene.Gād. in titu.de pen.vj.col.versic. pone ꝙ titius. Boni.in tit.quid sit accusa.Ang.in glo.nec- nō ad querelā.Bar.in d.§.fi. & in d.l.diuus. Mar.in d.l.qui falsam.§.accusatio.& in l.fi. ff.de qō.Pau.Gril.plene in tra.de pen.om. coi.in titu.de aboli.Specu.in titu.de abolit. §.j.Salyc.in rub.de aboli. Ang. in l.j.C.de gene.abol.Cyn.& alij in l. qui de crimine. C.qui accus.pos.Bar.& Ang.in l.pen.§.qui crimen.ff.de pub.iudi.Bar Alex.Ias.& alij in l.de pupillo.§.si plures.ff.de oper.nouis nūcia.de his tribus abolitionibus, per glo. in rub.C.de aboli.Et primo de legali abo- litione si accusator fuerit mortuus qui de morte suorū accusauerit an procedi possit vlterius nam de accusato mortuo clarum est ꝙ accusatio non transit ad hæredes l.j. C.ne de sta. defun.& l.j. & per totum.C.si reus vel accus.mor. fue.d. l.libellorū.§.fin. nisi in priuatis delictis facta litis cōtestatio- ne,vt tradit in d.l.j.& per Bald.ibi,& in.§. sed hęredibus.insti.de perpe.& temp.actio.
372 & in l.iniuriarū actio.ff.de iniur. †Sed quid in accusatore mortuo pēdēte iudicio, & factis probationibus dic ꝙ instantia non transit ad hæredes.l.diui fratres.vbi Bar.ff. de accus. ideo ceptam instantiam non pos- sunt ꝓsequi,bene tamē de nouo infra.xxx. dies possunt accusare nō vt hęredes sed vt propriam prosequentes iniuriam , ita in d. l.libellorum.§.fina.ita per Gandi.in d.titu. de pen.versi.pone.vij.colum.eodem modo iudex poterit aut cœptam instantiam pro- sequi infra.xxx.dies,aut de nouo inchoare infra xx.annos d.l.querela.ita per Bartol. in dicto.§.fi.& in d.§.qui crimen. quem ibi Ang.& alij sequuntur & Ang.in d.glo.nec- non ad querelam.versi.quero an abolitione publica,vel legali.limita tamen hoc nisi de maleficio constet per cōfessionem accusati nam tunc non inducitur abolitio sed iudex procedere potest ad punitionem rei vt per Deci. in c.quia gu.pen.colum.v.casu de iu- di.vbi etiam ple. an & quando mortuo ac- cusatore instantia transeat ad fiscum & an ad hæredem & quando per Capi. in decis.
373 fa.consi.lxxvj. †Ex parte vero accusa- ti in quibus casibus nō inducatur abolitio sed post mortem accusati possit damnari eius memoria,dic & prosequere plures ca sus vt per Mar.in d.l. qui falsam.§.accusa- tio.ff.de fal.& not. glo.doc.in c.accensatus de hære.in vj.& Ang.in l.fi.ff.ad l.iul. ma- ie.& doc.& Ang. in.§.per cōtrarium insti. de hære. quæ ab intest.deferū.& Bart.in l. qui a latronibus.§.j ff.de testamen.& inter alios in crimine læsæ maiest.humane quod intelligas quando contra principē & rem- publicā romanorū in alijs vero capitibus non damnatur memoria vt in l. fin.ff.ad l. iul.maie.& per glo.insti.de pub.iud.in d.§. itē.lex.iulia & Panor. in c. cum a nobis de pręscrip.gl.in cōsti.reg.cōtingit interdū vbi etiā Mat.& plene per Capi.in deci.fa. cōsi. cxxx.& ibi an in alijs capitibus quā primo & ij.& per Ang.in glo.qui iudex vidēs.vij. col.Ang.in consi.ccxxij.Bal.in consil.lx.ij. vol.Bernar.post Ang.in d.gl.intelligas dū- modo infra quinquēniū agatur glo.in l.ma- n cheos.C.de hære.quā sequitur Alex. post Bar.in d.l.fi.ff.ad l.iul.ma.& Ludo.in sing. 431.& Ang.in glos.che hai tradi. la tua pa. Panor.& Fely. in d.c.a nobis de præscrip. vbi respōdēt ad glo.in c.ij.de præscr. in vj. & in d.c.accusatus.de hære. in vj. quæ re- quirant.xl.annos & per Cępo.in cōsi.xvij. vbi plene qñ damnatur memoria & infra quantū ips & per Deci.in cōsi.xj. in nouis- simis & per Bar.in l.ij.C.de aposta. Barba. in cōsi.lxx.iij.vol.Mar.in l.fi.viij.car.iiij. col.ff.de iur. om.iu. hodie tñ in regno expe ditū est quādo contra regem bona publicā- tur nulla obstante præscriptione vt in c.in-
374 cip.bona proditorum. †De secūda ve- ro abolitione per principem quandoꝗ fit generaliter quandoque in particulariter & specialiter generaliter fit abolitio qñ prin-

ceps ob natū filiū masculū aut partā victoriā generaliter concedit abolitionē l.abolitio aūt.cum seq.ff.ad turpill.l.ij.C.de gene. abolit.ī qua generali abolitione & indultu generali excipiūtur quatuor casus de q̄bus per Ang.in d glo.necnon ad querelam.Nā primo non extenditur ad delicta iā liquida & notoria vt l.fi.C.de abolt.ij.non porrigitur ad accusationes nondum institutas l.j. & ij.C.de gene.aboli.iij. non porrigitur ad carceratos l.domicianus.ff.ad turpill.vt ibi per Bar.& in l.lucius.ff.eo.iiij.non extēditur in crimine læsæ maie.nec in alijs enormissimis delictis nisi expresse dicatur vt in d.l.lucius.vbi Bar.& doc.in d.§.si pluribus l.de pupillo.§.in prouinciali.ff.de oper.no. nun.vbi plene Alex.& Ias.& per Mar.in l. j.C.de rap.vir.& in pra.in.§.diligenter.& in l.j.in prin.ff.de q̄ō.& in l.j.§.si seruus.& in l. vnius.§.cognitururum.ff.de quæstio.& in sing.clxiij.& per Capi.in deci.sac.consil. cxxx.in fin.Et not.ne equiuoces q̄ alia est abolitio alia est indulgētia quam facit princeps ex causa,nam abolitio non extinguit crimen sed tantum instantiā iudicij & ideo transacta leitia infra.xxx.dies potest accusator de nouo accusare l. si interueniēte.ff. ad turpill. indulgentia vero principis quā facit ex causa extinguit crimen,& ideo extenditur ad præmissa,& crimen fals.vt per gl.in l.si docuerit.C.de fals.& per Aug.post Ang. in d.glo.necnon ad querelam. ita declarat Alex.in d.§.si pluribus. vbi etiā extēdit ad crimē læsæ maiest. quando ex causa illud facit siue generaliter siue specialiter indulgeat criminibus vt ibi per eum quod limita vt per Ias.ibi nisi ad petitionem partis fuisset concessa indulgētia nam si in petitione nō exprimat alia grauiora ad ea nō

375 extenditur vt dicetur. †Particulariter autem fit vbi princeps ob meritū aliquod indulget alicui homicide vel aliter delinquenti iuxta.§.quod principi.ver.plane instit.de iure na.gen.& ciui.& not. q̄ princeps faciendo indultum alicui particulari & gratiam debet illam facere ei qui non fuit solitus similia committere maleficia, vt in l.iij.C.de episco.aud.vbi per Bald.& Pau.q̄ per binos actus inducitur consuetudo delinquendi,geminans enim delictū nō debet sperare de venia vt ibi,& per Spec. in titu.de cōtuma.§.iiij.ver.sed pone Tho. Gra.in consi.xxxiiij.Pari.in tracta.sindi.in verbo latro in tantum q̄ si princeps indulget alicui homicide non facta mentione de alio homicidio per eum cōmisso q̄ non valet tale indultū & puniri pōt ad mortem ex homicidio,ita per Bal.& Pau. post Guilie. de cu.in d.l.iij.C.de epis.aud. Panormi. & Ana.in ca.j.de cler.percuss. Andre.in c.j.in verbo bona committentium j.co.plene Ias. in d.§.si pluribus.iij.conclu. vbi post alios dixit q̄ si quis obtinuit bis gratiam a principe si in secunda non expressit nec fecerit mētionem de prima potest puniri, & refert Barba.in c.super litteris. xxxiij.colum.de rescrip.vidisse quēdam decapitatum Bononiæ qui obtinuit gratiam,& indulgentiam de secundo homi. & non fecerat de primo mentionē tanquā obreptitie impetrata gratia Thom.Gra.in vo. xvij.& in d.consilio xxxiiij.Ioan. de Arno.in sing.xj. inci.sæpe occurret,Math.in consti. in consutilem pe, col.ver.in glo.& Ias.post Bald.in l.præscriptione.in fin.C.si contra ius vel vtil. pub. vbi idē quod supra.& per Math.in consti. vt vniuersis.x.no.Roch.de cur.in repeti.c.

376 si j.nota. de consuetu. †Itē indulgentia principis non extenditur in criminibus & delictis factis in officio, & ideo non extēditur ad illicite extorta per baronē a vassallo,& officiali a subdito,vt per Par.in trac. sind.de offi.sindi.ver.an si potestas cōdemnauit.ibi priores habentes arbitrium. Nec etiam extenditur ad crimen sodomie,vt in

377 prag.reg.Carol. super sodomia. †Item nō valet indulgētia & gratia principis nisi fiat saluo interesse partis nā si remittit pœnā non potest remittere interesse partis nisi ex absoluta potestate, & si non dicatur de absoluta potestate non censetur actū ex ea, immo nisi princeps ex magna cā hoc faceret peccaret mortaliter vt plene per Tho. Gram.in d.consi.xxxiiij.vbi non valet remissio nisi fiat saluo interesse partis & cum concordia partis allegat Bal. in l.venta.C. de in ius vocan.& Bar.cast.in consi. xxvij. idē And.in d.c.j.ver.bona commit. & in c. similiter.de capi.qui cur.vend.Par.in dicto tra.in verbo compositio.versi.quia plures. ad idem plene per Tho.Gra.in vo.xxxv. Et dixit Tho.Gram.in d.cōsil.q̄ princeps remittendo pœnā vr̄ remittere infamiam. indulti præsentatio inducit probationē delicti cōtra accusatum, vt ibi per Tho. Grā.

378 qui plene tradit. †Sed si princeps indulget saluo interesse partis quod erit illud interesse,& an possit id petere dic q̄ heredes occisi faciunt per peritos examinari quot annis naturaliter poterat viuere,& quantā singulis annis poterat lucrari cū industria arte & labore suis & facta liquidatione ad

id debet condemnari idē si alia dāna & interesse cōcurrāt ex tali occisione quæ non forēt si viueret ita no. per glo. & Ang. insti. de obli. q̄ ex quasi deli. na. §. si iudex. & ibi Ioā. Fab. & hr̄ in l. fi. ff. de his qui deiec. vel effu. & per Spec. in tit. de iniur. §. ij. ver. sed nūquid. Panor. in c. j. co l. j. de tutur, & ita in hoc consuluit Mar. in consi. cxv. & in cōsi. cxxxj. & in sing. 575. & an valeat indultus principis absq; cā dic vt per Math. in consti. officiales, la j. lib. j. & an indultus gn̄alis nondū publicatus, sed corā multis declaratus cū reseruatione aliquorū possit a principe reuocari vel augeri numerus reseruatorū, dic vt p Capi. in deci. sa. cōsi. cxxxiij.

379 †Priuata vero abolitio diffinitur p Bart. in d. l. aut priuatim. §. xxx. ff. ad turp. nihil aliud esse dicit quā nomē rei abolere inter reos, & eū absoluere ab instātia iudicij petente & requirente accusatore vt dr̄ in l. interueniēte. in fi. ff. ad turpil. & l. j. C. de aboli. fit. n. ab accusatore impetrante a præside partibus pr̄sentibus vel citatis, aut cōtumaciter absentibus asserēte accusatore se calore vel errore vel temeritate accusasse non melius informatus de negocio, debet etiam iurare q̄ nō pecunia precio prece vel alio humana gratia corruptus fecerit, vt in d. l. j. C. de aboli. & q̄ fuerit simplex & pura accusatio. tm̄ nec reus nec aliquis testis iniuriā passus alias nisi reo volente non debet concedi abolitio nisi in casibus l. fallaciter. C. de aboli. & l. vbi. C. de fals. & tunc petita & concessa abolitione vlterius nō admittit̄ accusator, nisi obtinuerit a principe abolitionē abolitionis d. l. j. in fin. alius vero admittitur ad accusandū ex quo non crimen aboletur sed tm̄ instantia, sed tūc iudex ex officio p̄cedit vt supra, ī regno vero exiāt consti. & c. disponētia parte remittēte curiā subintrare in locū accusatoris, & p̄cedere & condēnare, vt plene p̄sequitur Par. in d. tra. sind. in verbo accusatio, vbi limitat nisi in casibus in quibus ex officio p̄cedi nō potest vt stante statuto aut priuilegio alicuius ciuitatis, vt in nostra ciuitate q̄ iudex non possit ex officio p̄cedere q̄ desistēte accusatore iudex, & curia nō subintrat vt p̄cedat ex officio extra vero statutū aut priuilegiū curia subintrat, & p̄cedit iuxta cōsti. reg. post citationē, vbi fit dr̄ñō q̄ aut desistit ante lit. cōtest. & potest impune absq; pecunia, cū pecunia vero non pōt sed punit̄, vt. ibi, post litē vero cōtes. nō pōt desistere, nec trāsigere nisi cū licētia curie vt ibi. Limita vt per Io. de Ara. in sing. xvij. in querela cōtra cōsanguineū, nā non pōt post pœnitere, & vide in hoc Ang. in gl. necnō ad querelā ver. q̄ro an & q̄n vetat desistere, & post eū per Aug. & vide in c. reg. pridie p diuersas, & in c. reg. contingit interdū. & in c. inci. ad audientiā per q̄ an hodie corrigatur l. trāsigere, C. de trāś. inq̄uantū permittit trāsactionē in pœnis in gerentibus pœnā sanguinis, dic vt p Mat. in d. cōsti. post citationem. & an pro homi. possit trāsigi, dic p doct. in d. l. trāsigere. q̄ sic vt in l. j. & ibi Bar. ff. de bon. eo. q̄ si. mor. consci. & per Gādi. in d. rub. de trāsa. & q̄ iudex subintrat parte remittēte hr̄ in c. reg. inci. spectat ad p̄sides sub rub. q̄ actore desistente curia ex officio p̄cedere pōt nisi extaret statutum aut priuilegiū vt supra, alios eo nō extāte subintrat, & p Angel. in gl. cōpa. inquis. inter def. iiij. col. ver. quid si opponat q̄ illa iniuria, & plene Gādi. in d. rub. de trāsa. v. col. ver. sed pone qōnem q̄ filij, vbi residet aut stare de hoc statutū, & prodest, vt nō procedatur aut non extare, & tūc dicit cōmr teneri posse iudicē p̄cedere ad condēnationē, & per Bel. in pra. in glo. q̄d dictus titius. in fi. & Par. ī tra. sind. char. lviij, & in ver. cōpositio. & versi. vlti. & in d. versi. accusatio. Boni. in rub. de pac. & per Bal. & alios in l. trāsigere. C. de trāś. pe. col. & Bal. in l. si maritus. §. si nega-

380 uerit. ff. de adul. †Sed an stāte supradicto statuto seu priuilegio sufficiat hr̄e pacē ab vno an vero ab omnibus, & si ab vno an alij p̄nt accusare de hoc per Gandi. in d. rub. de trans. iij. col. ver. sed pone q̄ aliquis, & in tit. q̄ accus. po. in fi. Ang. in glo. necnō ad querelam. & ibi an noceat extraneis vt possint accusare loquitur tñ scd̄m ius cōe scd̄m quod in crimine publico quilibet admittitur ad accusandū, & p Ang. in glo. necnon ad querelā. secus tñ est in regno nam hodie nemo admittit̄ ad accusandū vt quilibet de populo nisi suā vel suorū prosequatur iniuriā vt extat ritus magnæ curię inci. itē q̄ nullus laicus sub rub. q̄ nullus de populo admittatur ad accusandū tanq̄ vnus de populo q̄ aūt dicātur sui, dic vt p Ang. in d. l. necnon ad quere. & Gādi. in d. rub. de accus. Et de statuto requirēte pacē ab hære. an sufficiat hr̄e pacē ab vno p Ang. in glo. cōp. inquisi. inter def. ij. col. ver. q̄d aūt si statutū & ibi et an sufficiat hr̄e pacē a spurijs & an fœmina vt ibi, & p Par. ī tra. sind. in verbo cōpositio. ver. vlti. & in d. locis q̄d si exiēt minores. & pupilli qualiter, & a q̄bus pacē hr̄e debet, & an sufficiat a tutore & curatore, & si fit a pupillo an requirat̄ tutoris auct. &

decretũ iudicis,& an habeat restõnẽ,& an iudex supplere possit de his p Spe.in ti, de homi,doc.in l.pactũ curatoris.C.de pac. & Bal.i l.j.in fi.C.de rest.in inte.& doc.in l.tu toris.ff.de pac.Gãdi.& Ang.& Par.vbi su pra,& Mar.i cõsi.minorũ tuta vbi ẽt dixit si durũ hẽt aduersariũ põt facere pacẽ absq; tutoris auct.& nõ restitui,& p Pau.in cõs. cxcj.vbi de pace facta a minore an effectus maior rũpat pacẽ, & vide pulchra dicta p Ioã.de Arn.in cõmẽ.lxxxviij.Vbi cũ cura toris auct.si nõ sit pax dedecori pupillo vel eius agnatis.& intellige q̃ sit natus alias si posthumus sit non põt pax fieri nisi nascat̃, vt p Io.de Arn.in caut.lxxij.& an sufficiat ab vno hẽre pacẽ Bal.in l.ij.C.de lib.& eo. lib.Flor.i l.p fundũ ff.de ser.rust.pred.doc. in l.si filius q patri.ff.de vul.& pup.doc. in l.iij.§.cato.ff.de ver.obl.vbi mod. Alex.i l. cõis.ff.de in ius vo.per doc.post gl.& Bart. & hr̃ post eũ in d l.trãsigere,& in d.l.si ma ritus.§.si negauerit,& in l.sicut.§.eiusdẽ.ff. de accusa.& per Ioã.de Arn.in dialo.xiiij. vbi an sufficiat ab vno filiorũ an ab oĩbus

381 filijs requirat̃. †Et no.q̃ dicit Gãdi.in d. rub.de trãs.post Guid.de suza.q̃ si prẽten dẽs maiorẽ dolorẽ remiserit iniuriã,& fece rit pacẽ q̃ ceteri nõ admittũtur ad accusan dũ & ex hoc dicebã q̃ si extãt filij parẽtes, & vxo.occisi & isti remiserint iniuriã,& fe cerint pacẽ q̃ fratres nõ admittunt̃ ad accu sandũ cũ maior dolor in illis cõsideret̃ quã in fratribus,& remotioribus,& ideo illis re mittẽtibus iniuriã fratres nõ admittũtur p d.doctr.Gandi. maxime si non interuenerit corruptio & pecunia,& vide p Spec. in ti. de aboli.§.j.ver.porro.Et qd si filius a quo pacẽ hẽre debet sit in monasterio a quo pax exigitur,dic vt p Dec.in c.in pñtia.in fi.gl. fi.ver.iuxta pdicta.de pba.& ibi si non sit heres filius sed alius,& p Mar.in consi.98.

382 per totũ. †Et qd si extat instrm̃ pacis de vulneribus & mors sequat̃ an pdest remis so doct.plene in l.damnũ.§.sabini.ff.de dã. infe.& ibi si pacẽ hẽt a defuncto an requira tur hẽre habeatur ab heredibus stãte statuto q̃ pax ab here.habeatur & plene p Gãdi.in d.rub.de trãs.& Ang.in gl.cõpa. inquis.inter def. & Pari.in d.ver.cõpositio.ver.vltimo.& per Bal.in c.j.qui.mo.feu.ami.& p Mar.in rub,

383 ff.de fideius.no.ccclxvij. †Et an p instrm̃ pacis pbetur delictũ, & inducat̃ cõfessio, dic vt per doc.i d.l.trãsigere. vbi distingue & Bar.i d.§.si negauerit.& Gãdi.vbi supra & Bru.in tra.de indi.& tor.j.parte. vbi dat cautelã.& per Mar.in pra.in.§.diligẽter.& per Tho.Grã.in d.consi.34.vbi per instrm̃ indulti probatur delictũ.& per Gãdi.in tit.

384 de pen.iiij.col. †Et an prosit remissio fa cta in mortis articulo p vulneratũ,& maxi me corã sacerdote plene per Gãd.in d.rub. de trans.& Spec.in tit.de ho.Ang. in d.glo. comp inquis.inter def.pen.col.& Par.in d. ver.vltimo.vbi ẽt an valeat pax,& morti fere vulnerato,& p Bal.in l.ij.C.de lib. eo. libe.& ibidẽ per doc.an valeat cũ iuro,ce tera in hac materia per Gandi.in d. rub.de trãs.& Boni.in ti.de pac.& in tit. de treug.

385 & doc.in d.l.trãsigere. †Trigesimo ex cusat diuturnitas tp̃s,& ideo si labatur de cẽniũ,& non accuset̃ si postea accusatur & pbatur pena minuitur,vt no.in l.si diurno. ff.de pe.vbi gl.Math.in d.cõsti.terminũ vi te.xxj.fallẽ.& in cõsti.iusticiarij. nõ per ca lẽdas.iuj.not.Panor.in c.cũ habemus.de eo qui dux.quã pol.per adulte.& per Pari. in trac.sindi.in verbo pœna.versi.an si.lo j.& lo vlti.& per Math.in deci.cclxxxvij.vbi rõne diuturnitatis fuit admissus ad cõposi tionẽ,& ibi de aliquibus casibus minuẽti bus pœnã,& per Tho.Grã.in cõsi. xxxix. & per Roch.de Curt.in repet.c.fi.de con sue.j.not.& tradit Saly.in l.seruos. x. colũ. C.ad l.iul.de vi pub.& Ancha.in consi. 39.

386 & Mar.in singu.cccci. †Itẽ diuturnitas operatur vt testes excusentur a periurio & falsitate vt quia deponãt de his que fuerũt acta p sex ann.retro aut plures, ita p Tho. Gram.in consi.xlvij. pe.colũ.in fin.& seq.

387 †Trigesimoprimo excusat defectus nul litatis inquisitionis & pcessu, & ideo si in quisitione formãda non interuenerint tradi ta & requisita per Ang.in l.si vacãtia.C. de bo.vac.& Ang.in gl.hæc est quædã inquisi tio.& Mar.plene in pract.in.§.cõstãte.adeo q̃ processus & inquisitio fuerit nulliter fa cta maxime extra ordinẽ iuris pcedendo iudex nõ põt imponere pœnã ordinariam homicidij sed eã debet minuere & tẽpera re,ita Bal.i reper.suo in ver.pœna.vlti.col. ver.pœna ordinaria.Mar.in d.§. constantie. in fi.et l.§.qm̃.ver.redeũdo.Limita nisi deli ctũ esset manifestũ,vt per Mar.in pra. in.§. tj.q.Limita ẽt nisi delicto cõstaret per con fessionẽ partis nã licet inquisitio & proces sus fuerit nullus tñ cõdemnatur pœna ordi naria, & punit̃,vt per Inno.in c. qualiter & qñ.lo ij.pe.col.de accus̃.Matesil.in not.liij. inci.no.vtilẽ regulã lo.de Arn.in cõmẽ. vj. inci. pone ad materiã cõsti.terminũ vite.& qd supra dictũ est de notorio delinquẽte oc cidendo intellige per iudicẽ nõ aũt per pri,

uatū nā occidi nō pōt quātuncūq; fuerit notorius & manifestus homicida & delinquēs ita p Bal. in l. fi. C. de male. & ma. Et ex prę missis habes. xlv. modos excusandi reū delinquentē saltim a pœna ordinaria homicidij valet xiiij. naturales. & xxx. ciuiles alios vero modos minuēdi pœnā homicidij ordinariā, vide infra seq. par. & supra in ij. par. de culposo & casuali homi. & auxi. & etiā in iij. par. in materia mādātis, & mādatarij & cōsultoris, vt supra nōnullos modos, vide per Gandi. in tit. de pen. in fi. & in prin. & in tit. de homi. & Boni. eo. tit. & in t. i. gs possit alium offend. & Par. in tract. sindi. in verbo pœna. maxime in ver. quia multa. & per hęc satis remanet hęc pars decorata sua dote. Sequitur vltima pars de pen. homici.

SVMMARIVM.

1 *Pœna quid sit et executio pœnæ quid sit n.* 2

3 *Quæ sit pena p homi. introducta ī omni iur. tā lege diuina q̄ ciuili et canonica et regni.*

4 *Vltimū supplitium quod sit & an mortem denotet.*

5 *In quibus pena furcarum imponitur.*

6 *Iudex an possit pœnam mortis minuere in homi. et an possit nouū genus pœnæ imponere pro homi. et an possit homicidā duci facere per terrā & alios delinquētes nu.* 7. *&* 8. *an vt secetur in frustra nu.* 9. *& an minorē vt pœnam manus pro homi. iudex posset imponere nu.* 10. *& quid si per statutum minuatur nu.* 11. *& an pœnā pecuniariam iudex posset imponere pro homi. & an valeat statutū nu.* 12. *& an possit componere iudex & quādo & quæ requirantur & an per barones hodie in regno possit fieri cōpositio ibi. & commutare pœnā corporalem in pecuniariam & de statuto quòd si non saluato pro homicidio pœnam pecuniariam decapitetur an diu & per quantum tempus exceptari debet.*

13 *An corpus mortuum puniri possit & in eo fieri executio.*

14 *Si diuersę pœnæ imponantur pro homici. vt alia per statutū & alia iure cōmuni quæ pœna imponenda sit statutaria an iuris communis.*

15 *In pœnis alternatiuis cuius erit electio.*

16 *Quid si concurrant diuersę pœnæ pro homi. maior et minor quæ prius erit imponēda.*

17 *Si condemnetur homicida ad pœnā capitis vel furcarū & non dicatur quod moriatur quæ pœna imponenda sit & an mori debet et quæ dicatur pœna capitalis nu.* 18.

19 *Si condemnetur homicida vt suspendatur et funis rumpitur an liberetur.*

20 *An furce erigi possint in domo & iuxta domum delinquētis & in quo loco erigi debent & an in alio loco quam solito fieri possit executio & an suspensus possit deponi absq; licentia iudicis nu.* 21.

22 *An cogi possit quis vt sit carnifex & an vestes accipere possit nu.* 23.

24 *In quibus pœna manus imponatur & quæ manus amputanda sit & an redimi possit soluendo pecuniam & quid si manus sit arida & quid si caret illa manu & si nō specificatum de qua manu intelligitur & de pena truncationis lingue nu.* 25.

26 *An pro homicidio puniri possit dupliti pœna videlicet manus propter vulnus et mortis ob occisionem.*

27 *Quid si per statutum homicida in loco domicilij puniatur pena pecuniaria & in loco delicti pena mortis si in loco domicilij puniatur pena pecuniaria an in loco delicti puniri possit pena mortis.*

28 *Quid si per statutū homicida punitur in pena pecuniaria soluenda infra.* 15. *dies alias decapitetur an statim elapsis.* 15. *diebus & non soluta decapitatur.*

29 *An hodie vltra pœnā corporalem detur publicatio bonorū et an valeat sentētia quo ad publicationē bonorū in homi. et in quibus detur publicatio bonorū ibi et de cōsti. reg. imponentibus Pœnā publicationis bonorum nu.* 30. *vbi oēs consti. cap. & prag. reg. et consti. c. & pr. imponentes penas capitales prosequere nu.* 31. *& de alijs penis corporalibus vide nu.* 32. *cōsti. c. et prag.*

33 *Infra quantum tēpus fieri debet publicatio*

idem in filio regis obuianti & in corpore Christi.

75 Si pater præsentat filium homicidum non punitur pœna mortis.

77 Si immineret periculum vitæ principis retardatur executio pœnæ capitalis & an si promittat capere famosos delinquentes et latrones vel cõspiratores contra principẽ ex hoc differatur executio ibidem.

78 Differtur executio si liquet post sententiã de innocentia rei et quid si appareat iniusta sententia. nu.78.

79 An ad tumultum populi differatur executio sententiæ capitalis & an acceleretur et quid si timetur ne consanguinei eripiãt cõdemnatum an acceleretur nu.80.

81 Si princeps mandat puniri grauiori pœna quam solita aut de iure.

82 Quid si deberet reddere rationem vt quia campsor an condemnatus si fuerit differatur executio.

83 Differtur executio mulieris prægnantis condemnatæ vsque adeo pariat.

84 Differtur executio propter necessitatẽ indagandi alterius criminis.

85 An si condemnatus velit meretricem capere in vxorem liberetur a pœna mortis.

86 An decuriones & anciani & consiliarij ciuitatis puniantur ordinaria pœna mortis.

87 In delictis puniendis an qualitas inspiciatur persone & quando & in quibus vt magis aut minus puniatur.

88 Quid si accusetur de maiori crimine an supersedeatur & differatur.

89 Quid si efficiatur furiosus an ob furorem superuenientem differatur executio.

90 Quid si testes sint de falso accusati ex quibus fuit condemnatus an differatur.

91 An differatur executio per appellationem factam per consanguineos.

92 Quid si effectus fuerit clericus an differatur executio & per quem puniri debet.

93 Clericus prime tonsure an cognoscatur per secularem.

94 Minori & infanti pœna an minuatur & quid in sene.

95 Si liquet de innocentia condemnati an differatur executio & liberetur.

96 Si condemnatur quia occidit titium qui viuit liberatur & non punitur.

97 Retractatur sentẽtia capitalis quãdo fuisset lata ex aliqua p̃sumptione retractatur per fortiorẽ præsumptionẽ superuenientẽ.

98 Itẽ retractatur sententia ex defectu iurisdictionis quæ opponi põt etiã post sentẽtiam.

99 Si constat de homicidio per oppositionem & exceptionem quia obijciatur an puniatur pœna capitis.

100 Consanguinitas minuit delictum inter cõsanguineos.

101 An debeat fieri remissio delinquentis ad locum delicti.

102 An statim quòd cepit corpus Christi condemnatus occidi potest & an ei denegari potest corpus Christi.

103 Iudex an possit dare aliud genus mortis.

104 Si delictum est commissum extra territorium an minuatur pœna.

105 Multitudo filiorum an sit causa minorandi pœnam vt non moriatur.

106 De tegẽs cõiugatione regis mitius punitur & alias cãs prosequere et ibi an priuilegiũ liberetur si domus alicuius habeat priuilegiũ vt quia ad eã cõfugerit sit liber ibi.

107 De causis augẽtis pœnã et primo ex cõsuetudine delinquẽdi et reiteratione delictorũ quòd pœna augetur & ibi quid operatur reiteratio & geminatio delicti et princeps indulgeat reiteranti et quid si reiterauit plura delicta pecuniaria an pœna capitis.

108 Puniatur & per quo tactus dicitur solitus delinquere & quid si pœna ipso iure infligatur & quid si reiterata sint minima.

109 Pœna an augeatur ex cõtumatia in repetente vt in forsudicato perseuerante per annũ pœna augetur ex qualitate persone occisi prosequere vt ibi si offendatur officialis regis & alie persone vt ibi.

110 *Augetur pœna ex qualitate delicti et an et quando liceat iura transgredi & quomodo intelligitur & per quos.*

111 *Itē pœna exasperatur ratione mali exēpli.*

112 *Pœna exasperatur ratione arbitrij et an in arbitrarijs liceat arbitrari mortem et q̄uo intelligitur & quando & an inferior ratione arbitrij possit ad mortem condemnare. nume. 113.*

114 *Arbitrium quid operatur & an ponet ad torturam absq; indicijs.*

115 *De delicto facto coram iudice an pœna alteretur & an secundū conscientiā potest punire vt si viderit occidere absq; probationibus & quid si sedeat pro tribunali et quid si sciat accusatum innocētē, quia alius occidit & tamen confessus extitit maleficiū cū alijs indicijs an iudex teneatur condemnare vel quia testes deponant contra eum an vero poterit liberare nu. 116.*

117 *Si relegatus ad tempus non parit relegationi dupplicatur tempus.*

118 *Alterat pœnam mutatio status & qualitas vt quia manifeste committatur nu. 119.*

120 *Si pœna minui debet quā erit imponenda & quae si augeri debet & an pecuniariā & si corporalem quae erit.*

121 *De pœna ad remigandum & si non sit appositum tempus an perpetuo remigabit et per quantum tempus, & an seruum possit emere & quid si aufugiat an capi possit pater aut frater ad remigandum. nu. 122. Et an iudex in sententia possit sibi tempus reseruare.*

123 *An & quādo iudex possit pœnā delicti moderare tā ordinarius quā delegatus & an & quādo augere & an minoribus magistratibus liceat iura transgredi & an causa inferri debet minuendo vel augendo & an in sentētia & quid in dubio an ex causa p̄sumitur & an pœnā statutariā possit iudex minuere nu. 124. & limi. 8. modis.*

125 *Quid operetur clausula in sententia saluo & reseruat.*

7

6.
CIRCA itaque vltimam partem operis & pœnas homicidij, primo videndum erit quid sit pœna & quid executio pœnae capitalis, secundo quae sit pœna introducta in omni iure pro homicidio, tertio quae sint causae minuendi pœnas homicidij, quarto quae sint causae augendi & alternandi pœnas homicidij, quinto de aliquibus quaestionibus.

1 †Circa primū pœna a Gandi. in titu. de pœnis diffinitur esse delicti vel pro delicto satisfactionē que propter delicta a lege, vel legis ministro imponitur, secundū vero Boni. in titu. de pœnis, pœna est delictorū debita castigatio quae a lege imponitur, vel pœna est delicti cōpetens, & iusta cohertio vel delicti debita castigatio quae a lege vel ministro legis imponitur vt iudice qui minister legis est l. celsus. ff. de arbi.

2 †Executio vero pœnae capitalis est satisfactio quędam quae fit per cōdemnatum opera & ministerio publici executoris pro sentētie late obseruatione l. iij. §. ait praetor. ff. de re iudi. l. ij. & ff. C. de custo. reo. Bal. in authen. sed nouo iure. C. de ser. fugi. per Pau. Grill. in tra. de pe. omni. coi. seu in tra. de relaxa. car. in tit. de senten. & pœnae execu. j. q. vbi etiam dixit fiendam executionē in loco publico vt vnius exēplo caeteri, terreantur l. capitalium §. famosos. & l. aut facta. §. fi. ff. de pen. l. j. C. ad l. iul. repe. clem. j. de pen. & qualiter executio impediatur & ex quibus dic vt per Fely. in repertorio. in verbo reus in addi.

3 †Circa secūdū iuxta legē Moysi & diuinā pro homicidio talis debeatur pœna vt in deuterono. iiij. ex exo. & traditur in c. illa cauenda. xx v. q. j. q̄ si vir aliquis nolens, & imprudentia occidebat aliquē tres habebat ciuitates transiordanē & tres citra ad quas poterat cōfugere & ibi existēs erat saluus tū si parētes & cōsanguinei occisi corā viris illarum ciuitatū probauerint dolo occidisse, tunc occidens tradebatur in manibus parentū & consanguineorum occisi dēdus, sed si antequā cōfugeret ad aliquā illarū ciuitatem forte repertus fuerit aliqs consanguineus occisi licet nolēs occiderit tamen poterat illum occidere haec erat pœna homicide secundū diuinā, & mosaicam legē idē statuitur leui. c. xxx. q̄ morte moriatur si dolo aut insidia occiderit.

4 †Iure vero ciuili antiquo indistinctè pœna erat deportationis, & bona publicabātur deinde data est distinctio personarum vt humi-

liori loco constituti capite puniebantur & bestijs subijciebantur honestiori vero loco deportabantur & bona publicabantur.h.d. tex.in l.iij.§.legis cornelie.ff.de sica.& tex. in l.qui cedem.ff.eo.in de pœna mortis introducta est, vt in l.iij.C.de episc.audi.vbi homicidia expectet quod alijs ipse fecerit, & tex.insti.de pub.iud.in c.item lex cornelia ibi quæ homicidas vltore ferro prosequitur iuncta l.aut damnum.in princi.ff.de pœ.declarat enim qñ punitur ferro,& gladio fertur vitam adimi intelligitur ad idē tex.in l.si adulterium cum incest.§.imperatores ibi vltimum supplicium remitti pōt. ff.de adul.excusatur ergo ab vltimo supplicio propter iustum dolorē ergo innuit pro homicidio pœnam fore vltimi supplicij.

5 † Vltimum aūt supplicium mortē interpretantur.l.vltimum supplictū.& l.qui vltimo supplicio.ff.de pœ.& in consti.oēs iuncta cōsti.pessimam.j.lib.ad idē tex.in l.pe.§.qui alias personas.ff.de parric.vbi occidens alias personas ꝙ coniunctas capite & vltimo supplicio damnat.& in c.j.§.si quis hominē.de pa.tenen.& ita tenet glo.in d.§. item lex corne.et per Gandi.in ti.de homi. in prin.Boni.eo.ti.& in ti.de pœ.qñ vȝ dolo occidit iuxta l.j.C.de sicar.& non aliter vt supra,& Bal.in d.l.iij.C.de episc.aud.no. per illum text.pœnā homicidij hodie fore sine redemptione pœnam mortis idem ibi Pau.dicens verum qñ dolo & non culpa ēt stante statuto ꝙ occidens occidaꝰ, & idem Pau.in l.ex morte.C.ad l.aquil.Ange.in gl. ex interuallo, gl.& Ang.in l.grachus.C.de adul.Cepo.consi.xxxiij.Ang.in d.l.iij.§.si. ff.de sicar.vbi dixit pœnam non esse in vsu. ꝙ subijciantur bestijs,sed eius loco naturaliter decapitatur idem dicit pœnam deportationis non esse in vsu,sed nobilis decapitatur,& sic innuit indistinctē siue nobilis sit siue non decapitaꝰ naturaliter & morꝰ plene per Marsi.in d.§.fi.& in l.j.in prin.ff.de sicar.& in l.qui cedē.eo.ti.& consi.ix.& cōsil.xxiij.lxiij.lxvij.xc. & seq.consil.c.cx. cxiij.cxv.& in sing.cclxx.& Tho.Gra.in vo.xxiij.Hodie vero ī regno est prouisum & innouatum iuri cōi vt miles & nobiles vltore gladio capite feriatur & decolletꝰ & caput a spatulis amputetur inferiore loco positus furca suspenditur ita statuitur in cōsti.reg.terminum vitæ.j.lib.sub rub.de homi puni.& sic ēt in regno hodie indistinctē pro homicidio vita adimitur licet qualitas mortis alteretur & diuersificetur ratione nobilitatis,& ignobilitatis, & vide ibi per. Mathe.v.notabi.vbi de pœna legis cornelie,& per Paridem in tracta.sindi.in verbo pœna.versic.an si.lo vltimo.& ibi in versiculo an si statutum, dicit ꝙ si nobilis furca suspenditur punitur iudex ibi vnde iudex sed quatenus de furca dicit dicta constitu. videtur esse contra text. in l.aut damnum, in princip.ff.de pœnis. vbi pro pœna vltoris gladij non debet furca suspēdi.dic quando ita esset condemnatus, sed si ad furcam condemnatur furca potest suspendi , ita dicit tex.in l.capitalium.in princip.ff.de pœnis.Sic & transfuge et detectores,& denunciatores consiliorum regiorum , & principis seditiosi & concitatores tumultus popularis furca suspenditur,vt in l.si quis. la secunda.ff.de pœnis. dic vt per Bald.in capitu. post.§.iniuria.ij.colum. de pace iura. firman. vbi ponit casus in quibus quis furca suspenditur,& vide casus per Guid.papæ in decisio.parla.ccccclxxxix. Sit etiam pro furto rei valo.vltra vnciā furca suspenditur.c.j.§.si quis quinque solidos. de pace tenen.& in c.reg.incip.ad hæc sub rubr.de fur.& licet Mathe.in consti.terminum vitæ.dixerit pro tali furto indistinctē puniri, & suspendi furem non habita distinctione nobilitatis tamen dicit contra illud cap.ad hæc.quod statuti nobilē decapitari,& alios furca suspendi,& vide Par.in d.tract.in d. ver.pœna.vers.an si.lo vlti.vbi idem quod Mathe. quod propter furtum nobilis furca suspenditur.idem in proditore,ut per Ioan. de Arno.in proble.xxj.post Marsil.in sing. xv.in quibus etiam habeat locū pœna furcarum,dic vt per Gandi.in titu.de pœn.[illegible] ca fin.vbi ponit casus varietatis pœnarum mortis furce , & ignis ammissione manus pedis oculi,& bullationis, & fustigationis, & per Bald.in l.data opera.C.qui accusa. pos.& perquire infra in repilogatione con sti.& c.regi.

6 †Et licet pro homicidio pœna mortis sit introducta tamen in potestate iudicis est pœnam ex causa minuere,& homicidam deportare l.Nec [illegible].§ fin.ff.ad l. iul.repetun.Ludo.in l.mulier.xxxij.col.ff. sol.matri.Fely.in c.dilecti.ix.col.& declar. de excep. Thom.Gram.in d.vo.xxiij.Cepo.in d consi.xxxviij.Marsi.in pract.[illegible]§. quoniam.& in l.j.in princip.& in.§.diuus adrianus ff.de sicar. & in singula.cclxx.incip.homicida & supra fuit dictum & infra.

7 † Sed an iudex possit imponere nouum genus pœnę pro homicidio non introductū a iure dic ꝙ non,& ideo non pōt iudex imponere pœnā ꝙ balistetur cum certe pœnæ

sunt a iure,& cōsuetudine statute a quibus non potest iudex discedere l.moris.§.iste fere. & in l.capitalium.§.moris.ff.de pœn. per Bald. in l.incredibile.C.de pœnis. ita Par.in d.tracta.in verbo pœna.versi.an tu-d ex.et ideo non pōt iudex imponere pœnā perpetui carceris d.l.incredibile alias tenetur in sindicatu l.aut damnum.in prin.ff.de pœ.Ang.in gl.& caput a spatulis.j.col.ver.

8 †Quinimmo plus dico potest tamen ex causa, vt q latro famosus,vel grauiter delinquens ducatur per terram, & trahatur per ciuitatem vel stante consuetudine aut statuto,vt per Par.in d.vers.pœna.versi.licet.in

9 fi. †Et an posset imponi pœna,vt secetur in frusta,& disquartetur, dic q pōt i enormissimis, vt per Panormi.in c.at si clerici. in prin.antepen.col.versi. nam quandoque punitur.de iudic.vbi de assasino q in frustra scindatur alias vero non potest recede

10 re a pęnis statutis nulla stāte causa,& †ideo iudex pro homicidio non potest imponere pœnam manus minorando cum statuta pro homicidio reperiatur.ex quo refert Andr. in d.c.j.in ver.bona committentium.in tit. quæ sint rega.q cum quidam iudex pro homicidio imposuisset pœnam manus fecit eū rex suspendere cum debet ipsum condemnare ad mortem capitalem , & mortis pœnam imponere,ita per Par.in d.trac.in verbo pœna.versi.iuxta.circa fi.& per Math. in consti.pœnam eorum.j.no.& xiiij.not.& vide per Par.in d.trac.in verbo iudex.lo j. vbi punitur iudex qui non punit corporaliter,aut capitaliter puniendum tali pœna,et econtra si punit capitaliter qui non debet

11 puniri. † Limita nisi per statutum pœna alteretur q maior pœna imponatur pro vulnere q̄ pro homicidio ,nam iudex debet īponere pœnam vulneris,& non homicidij, vt dixit Bar.in l.nunquam plura j.col.ver si,quæro circa.hoc idem Bal.in l.quicunq;. ij.col.C.de ser.fugi.& sic limita in casu illo q pro homicidio non imponatur vera pœ

12 na homicidij. †Sed an pro homicidio iudex imponere possit pœnam pecuniariam vigore statuti imponentis pœnam pecuniariam pro homicidio an vero non valet tale statutum,dic q doct.tenent communiter taliter statutum valere,vt per Bart.in l.j.ff. de publ.iudi.& in l.j.ff.vt bon.rapto.& l. transigere.C.de transa.Bal.in c.j §.iniuria. de pace iura.fir.Alber.in tract.statu.ij.par. q.ccxx.Bar.in d.l.nūquam plura.ff.de pri. deli.Areti.in consi.lvtij.vbi ex causa dicit valere licet Tancre.in sua compen.Hosti.

& Ioan.And.in c.fi.de consue.teneant contrarium q non videlicet tanquā contra ius diuinum indispensabile per ius positiuum, & Arc.h.xxiij.q.iiij.c.duo ista.& c.fi.ne clerici,vel mona.in vj.no.Imo.in d.l.j.ff.de publi.iudi.Ang.tenet idem cum Bart.in gl.ex interuallo.Par.in d.trac.in verbo compositio.in prin.vide per Mar.in l.j.in princ.iij. col.ff.de sicar.& in sing.cccccclxv.vbi plene limitat non habere locum in homicidio, & delicto qualificato,vt in assassinio parricidio,& proditorie occidendo, vt plene prosequitur ibi Marsi,& Ancha. in c.ij.de homicid.& in c.cum non ab homine.de iudic. Barba.in consi.lxx.ij.vol.& Marsil.in consi.cxv.& per Panor.& Roch.de Cur.in c. fi.de consue.& in c.ij.de delic.puer.vbi per alios Bal.in l.j.xvij.col.C.de sum.tri.& fid. catho. Alex.in l.j.ff.quod quisq; iur.vbi limittat nisi pœna pecuniaria fuerit contemptibilis, vt quia parua pecunia Gemi.in c. fi.de consue.in vj.Panor.in c.ij.de sepul.Fely.plene in rub.de homi.vbi late prosequitur q & contra.& limita ibi.vt per eum,et per Mathe.in prælud.constit.reg.vij.q.vbi idem quod Alex.limitando nisi pœna foret contemptibilis,& per Pari.in d.ver.pœna. versi.quid si non obstante statuto occidat, vt per eum,,vbi ergo statutum valet potest imponere pœnam pecuniariam idem dicas vbi ex consuetudine aliqua curiarum solita extitit componere pro homicidio,& imponere pœnam pecuniariam, vt magna curia vicariæ quæ parte concordata & remittente potest maxime ex causa pœnam pecuniariam imponere,vt per Math.in decisio. cclxxxvij.alleg.gl.in c.ij.de deli.puer. vbi dixit q habens iurisdictionem ex consuetudine præscripta potest pro homicidio imponere pœnam pecuniariam,& alleg Mat. Luc.de Pen.in l.j.in.versic.distulerit.C.de desert.lib.xij.idem tenentem Par.in d.ver. compositio.dummodo q fiat parte concordata,& non aliter iuxta ritum mag.cur.incip.item q vbi proceditur,sub rubr.q curia ipsa nunquam componit,& in alio ritu incip.item q dictus locum tenens vbi siue ex officio,siue ad denunciam & accusationem,Par.& Luc.vbi supra.Et an facta cōpositione pars possit iterū accusari , & qn. & de cautela per Par.in d.ver.compositio. vers.an si compositio.& versi.seq.an facta, & vide per Gandi.in d.c.j.in versicu.bona committentium.& Math.in d.decisio .& in prohe.consti.viij.not.& in consti.si aliquē. & in consti.causas,alias ix.no.& per Tho.

Gram.in vot.xxxv.& in consil.xxxv.nec passim.& cum vnoq; debet fieri talis compositio,sed cum eo qui speratur non delinquere vlterius non tamen cum consuetudo delinquere,nam cum tali nō debet fieri cō positio, vt per Tho.Gram.in d.vo.xxxv. & consi.xxxv.& Mathe.in consti.inconsu tilem.penul.col.& in consti.si damna clandestina.x.not.vbi leues persone non debēt admitti ad compositionem,& in prohe.cō sti.§.nos itaq;.vj.no.vbi non debet admittere homines male conditionis & famę,sed bonæ famæ,& in vnico delicto,& in cōsti. intentionis.ij.gl.vbi non patratores grauiorum criminum.& extant in reg.c.incipi.ad peruersorum,& aliud incip.ne peruerso ludicio.sub rub.de non compon.super crimine capitali.alia requisita in componendo in crimine capitali,vide per Luc.de Pen.vbi supra,& Par.in d.ver.compositio.& in pœna vbi refert tradita per Luc.de Pen.in d. l.j.& extat aliud c.incip.ne quis sua malitia.sub rubr.de non componen.super deli. corpo.vbi incorporalibus non admittitur cōpositio quod intelligas,vt supra nisi parte concordata stāte bonitate uitæ,& famæ, & vnico delicto,vt supra ad idem extat noua prag.siue Mag.cesa.per quam in capitalibus, & corporalibus non admittatur delinquēs ad compositionem nisi ex causa,|& cum consilio consiliariorum,vt in ea continetur,& vide in hō c dictum Math.in d.cō stit.si quis aliquē.ij.not.vbi si requisita pars noluerit se concordare & contradixerit ꝙ in pœna manus concurrentibus præmissis qualitatibus potest componere contra prædicta cum partis concordia requiratur,& vltra ꝙ constet de delicto saltim per vnum testem alias non debet fieri compositione reus vexetur indebite si non constat ꝑ vnū testem,vt per Pari.in d.ver.compositio, vt in c.per eum allegatis.& in versi.seq.iij.& versic.quia vbi quando.& cum quibus fiat compositio,& vide de materia compositionis per Pau.Gril.in tract.de relaxa.carcer. & an hodie in regno per Barones possit fieri commutatio pœnæ capitalis & corporalis in pecuniariam ex causa,& ad quē spectabit pœna ad baronem, dic vt per Capi. in decisio.sa.consi.xxvij.vbi distinguit aut baro facit ex propria voluntate nō ex meritis processus cum per ea mori debet, & tunc non potest pœnam commutare aut ex necessitate, vt quia non debet ex meritis processus mori, vt quia dicat se fecisse ad defensionem,vel ex alia causa, & tunc pōt commutare,& erit baronis, & not.ꝙ dicit idem Capi.in decisio.cxxx.in itj.dub.vers. no.quædam verba ꝙ hodie pœna capitalis pro crimine læsę maiest.commutatur in publicationem bonorum auct.And.in constit. cum satis quod no.si verum sit. Sed quid si stante dicto statuto de pęna pecuniaria pro homicidio,& extet aliud statutum ꝙ si condemnatus ad pœnam pecuniariam non statim soluat decapitetur an statim debet decapitari an debet diu expectari vt soluat, vide per Ang.in gl.quas si non soluit.ij.col. versi.quid autem si statutum.& per Augus. post eum,& post Bar.& alios ī l.suo quoq;. §.si.ff.de hære.insti.& Bal.in l.quicunque. C.de ser.fugi.& quid si statutum minuat pœnam propter cōfessionem an minuat pœna corporalis, dic vt per Ang.in glos.deducta quarta.Et an & quando iudex pœnam vlti mi supplicij,& capitalem possit transmutare in pecuniariam,dic ut per Panormi.in c.
13 archiepiscopatu.de raptori. †Sed an corpus mortuum possit puniri & executio pœnæ capitalis possit fieri super eo,vt si forte mortuus reperiatur,aut in carcere,aut in tormentis ante condemnationem an possit puniri,vt suspendi,aut decapitari doct.tradunt in l.ij.C.qui testa.fac.pos.& Bal.in l.j. C.ne ex deli.defun.& Aret.in l.ex facto.ij. col.ff.de vulg.& pupil.dic ꝙ non nisi ratione immanitatis scelerū,vt in famosis latronibus assasinijs parric.& alijs committentibus grauissima crimina,vt no.in l.ij.ff.arbo.fur.ces.l.capitalium.§.famosos.ff.de pœnis,dic vt traditur in d.l.ij.& per Parid.in tracta.sindi.in verbo mortuus. & in verbo iudex.lo j.Ang.in l.si.C.si reus vel accusa. mor.fu.& in l.defuncto.ff.de pub.iud.Ang. & Imo.in l.qui a latronibus.§.si quis.ff.de testa.Ludo.in l.si vero.§.de viro.xlvj.fall. ff.solu.matri. Marsi.in l.si.vj.col.ff.de quæstio.Bal.& Rapha.in d.l.ij.C.qui testa.facere poss. dicunt fore arbitrarium Ang.in gl. qui iudex.videns vij.col.versi.an aut cadauer.& Deci.plene in l.in hæredes.ff.de regul.iu.Ang.in l.si.C.si pend.app. reus mor. fu.Bel.in prac.in rub.de quæstio.col.xxvij. & seq.& per Are.in d.l.ex facto.ij.colum.
14 † Sed quid si diuerse pœnæ reperiantur statute puta vna iure cōmuni.alia iure municipali, & statu rio pro homicidio,quæ pœna imponēda erit,& si plures pœnæ pro eodem facto,& homicidio an vtraq; an altera, & quæ hanc quæstionem tradit plene Ange.in glo.& caput a spatul.ampu.ij.col. vbi refert opiniones,originaria Dyn.in l.j.

ff.vi bo.rap.& Cy.in l.qui sepulchra.C.de sepul.viol.vbi de pœna statutaria de pluribus vero pœnis Ray.post eum Bar.in l.sancio legum.ff.de pœ.de prima an per legem nouam,& per statutum sit sublata pœna legis iuris cōis per Gand.in rubr.de var.qō.in malefi.ij.col.per Dyn.& Bar.in d.l.j.qui concludunt per legem statutariam non fore sublatam pœnam iuris cōis nisi nominatim appareat recessum aut ex coniecturis, & præsumptionibus,vt quia statutum dicat procedēdum de similibus ad similia,& vbi non reperitur simile recurritur ad ius cōe tunc apparet pœnam iuris cōis in subsidiū imponi,et sic pœnam statutariam imponendam,in subsidiū vero cōem,sed post impositam pœnam statutariam pœna iuris cōis imponi non potest cū vtraq; tendat ad vindictam,et ita residet Bar.post Dy.in d.l.j.iudex ergo poterit imponere pœnā iuris cōis non obstante statutaria vbi nō apparet expresse,aut tacite recessum,sed per vnius electionem præcluditur via alteram imponendi hanc eandem opinionem sequitur Ang. in d.gl.& caput a spatulis,et ita dicit seruasse,& refert,ita tenere Imo.in l.ij.ff.de pub. iudic.& Bal.in l.eum,C.de fur.& Cepol.in consi.xiiij.Old.in consi.xciiij.Bernar.post Ang.in d.glo.& caput a spatul.contrariam tamen opinionem tenent omnes doc.ꝙ per pœnam statutariam sit sublata pœna iuris cōis,immo impuniendo fatuus esset iudex, qui aliam pœnam imponeret ꝙ statutariā, ita dixit Bal.in l.data opera.vj.col.versi.itē notandum.C.qui accusa.pos.vbi innuit pœnas posse,aut statuto, aut consuetudine immutari vnde si statutum loci pro delicto imponit pœnam non capitalem recessum est a pœna capitali l.qui cum vno.§.post.ff.de re milit.idem si consuetudo & econtra si nō capitalem,capitalem imponat,nam capitale efficitur delictum,& capitalis imponi debet,& pœna statutaria,& non iuris cōis cū generi per speciem derogetur,et per legem statutariam tanquam specialem loci sit derogatum legi iuris cōis & generalis, secus tamen dicit esse in pœnis inclusis in eodem iure,aut communi,aut statutario, nam vna non tollitur per aliam quo ad natiuitatem l.qui sepulchra.C.de sepul.viola.de hoc an. quando diuersa pœna imponitur per ius commune aut statutum an vtraq; pœna sit imponenda,& quæ plene dic vt per Bar.in l.nunquam plura.ff.de priua.deli.& in l.senatus.ff.de accusa. & in sancio legum.ff.de pœn.& Ange.in d.gl.& caput a spa.in quibus vide plenariam distinctionē,& per Saly.in l.qui de crimine.C.qui accusa.poss.& in d.l.qui sepulchra, & in alijs locis infra hac eadem quæstio.ꝙ autem statutaria pœna sit imponenda per Specu.in titu.de accusa.& Ioan.Andre.in Specula.in titu.de pœna teme.litig.§.fin.& Gandin.in titu.de pœn.Iacob.de Bel.in disputa.quam facit in l.j.C.de requiren.re.plene Albe.in tract.statuto.j.par.viij.quæstio.Ioan.And.Ancha.et Gemi.& Philip.Fran.in c.fœlicis.de pœn. in vj.& Ancha. in c.j.versicu.quæro etiam vtrum.de constitutio.Bald.in l.j.xj.opposi. C.de summa trini. & in l.& si seuerior.C. de infami. & in l.placet.C.de sacrosan.ecclesi.& in l.quid ergo.§.pœna grauior.ff.de infami.& in l.non est nouum.C.de legibus, & in consil.cxx.iij.volu.& in l.ij.in fin.C. de rebus credi.Saly.in d.l.qui sepulchra.& in d.l.qui de crimine,& Barto.in l.fin.C.de aquedu.lib.j.Panormi.Barba.& Deci.in c. de causis, de offic.delegat.Felyn.in c.quod olim.vbi limita de iudi. vbi plene Mathe. post Andre.in constitutio.intentionis. & in constitutio.si quis in posterum.penultt.col. in glo.in posterum.vbi etiam si diuerse pœnæ omnes imponi possunt,& in constitu.si. si quis aliquem sub rubri.despo.ho.mor.in fin.vbi plene & in constitu.pactarenorum. vbi ponit decem limitationes, & in constitu.legitima pondera Cepo.in consil.xiiij. Par.in dicto versicu.pœna.versi.quid si statutum.Marsil.in consil.lxj.& consi.cj.& in practi.in.§.quæritur.& in l.j.§.li serui.ff.de quæstio.& plene Thom.Gram.in dicto voto,aut consi.xxxv.allegat Paul.in l.j.§.dixerat.ff.de publi.ita seruari in practica , & Cuma.in consi.cliiij.et Corn.in consi.cxiiij. j.volu.& ideo dicit in regno in materia corruptionis iudicis attendi constitu.corruptele,& non ius cōmune. Limitat tamen Marsil.in dicto.§.quæritur, nisi lex ipsa esset equior & iustior statuto,nam tunc pœna iuris communis , & legis, & non statuti esset imponenda,vt per eum, & ex his siue dicamus constitutio.reg.fore ius commune siue statutariam regni,vt supra in princip.diximus pœna contenta in dicta constitu.termi num vitæ.pro homicidio in regno erit infligenda,& maxime ex quo debemus iudicare iuxta disposita per constitutio.reg.& eis deficientibus secundum ius longobardum, deinde secundum ius cōe , immo si ius cōe statutarium,aut consuetudo aliqua contrarietur dispositioni consti.reg.non erit attendendum,sed sola consti.attendenda erit ita

statuitur in prohe. consti. §. praesentes. vbi And. & Math. quod etiam future cassantur cõsuetudines, & in constitu. puritatem, immo dicit gl. & Mathe. in d. §. praesentes quod si quis obseruauerit ius cõe vbi contrariatur con. stitu. reg. tenetur de falso tanquam vtens legibus cassatis nisi vbi non reperitur decisum per consti. reg. vel vbi non contrariatur de quo vt ibi pee Math. in fi. & per eundem in consti. rapinas. j. no.

15 † Et de poenis cumulatiuis per Bart. in l. quid ergo. §. poena grauior. ff. de infa. & de poenis alternatiuis an electio sit iudicis an rei condemnati ad mortẽ, vt eligat genus mortis dic vt per Fely. in c. inter caeteras. v. fallen. de rescrip. Ang. in d. gl. & caput a spa. vbi de poe. alternatiuis, & Par. in d. ver. poena. ver. quia multa ibi vbi plures poenae. sed quid si diuersae poenae imponantur a diuersis statutis q̃ imponi debet dic vt per Bar. in l omnes populi. xv. col. & seq. ff. de iust. & iur Ang. in gl. dictum Sempro. condemnamus ij. colum. et Gandi. in ti. de poen. vj. col. & Bel. in rub. de quaestio. xliij. col.

16 † Sed quid si concurrãt diuerse poenae maior mortis, & minor quae poena prius imponi debet dic quod minor & postea maior gl. et doc. in l. omnes. C. de delato. lib. x. Angel. in l. nunquam. ff. de priua. deli. Ang. in c. fi. de collu. detegen. Ludoui. Montal. in tracta. de reproba. sen. pila. j. arti cu. versi. nunc quaero. ibi istis facit.

17 † Sed quid si condemnetur homicida ad poenam capitis nec dicatur quod caput amputetur vel anima separetur de corpore, ita quod moriatur, idem si dicatur ad furcarum suspendiũ nec dicatur, ita quod moriatur an mori debet, sufficiat simplex suspendium, vt censeatur facta executio sententiae primam quaestionem tangit Imo. in l. vecti. item adde quod statutum. ff. de publi. iudic. & dicit dictam poenam verificari in exilio perpetuo, et non in ammissione & amputatione capitis & mortis, & ideo cautela est quod dicatur, ita quod moriatur alias morte non punitur quod dicit notandum pro iuuando amico si non dicatur, & de hoc solent allegari tres glos. vna in l. j. C. ne manci. crist. & alia in l. ne frumentum. vbi Bald. & Salyce. ponderant. C. quae res vendi. non poss. alia est in l. transigere. C. de transact. allegatur tex. in l hos accusare. §. omnibus. versi. capitis. & ibi glo. ff. de accusa. & tex. in l. cum patronum. ff. de iure pa. & in l. praesenti. in princ. C. de his qui ad eccle. confug. vbi vltra capitalem expetitur, & vltimi supplicij, & in l. eos. §. super his. C. de appella. hoc idem tenet Ioan. And. in c. quanto. in j. glo. de iureiuran. Bel. in pract. in titu. de poen. capitalibus vbi late deducit poenas capitales, & nõ capitales quae sint. & in rub. de poena capitali. Angel. optime in gl. & caput a spatulis. vj. col. ver si. quid si statutum dicat. Cy. in l. j. C. de fals. Bal. & Pau. in l. ij. C. de falsa mone. Olde. & Fulgo. in d. l. praesenti. vbi dicit ita practicare assessores quod semper dicant in sententijs taliter quod moriatur, & anima a corpore separetur Ana. in c. qualiter & quando. §. ad corrigendos. iiij. col. de accus. Panor. in c. at si clerici. in prin. xxj col. de iudi. Ancha. in cle. pastoralis. x. not. de re iudi. Anan. in c. j. ij. col. de homi. Alex. in consi. cxvj. iij. volu. Marti. in consi. lj. las. in d. l. transigere. iij. colum. versi. in fi. glo. Alex. in consi. ciiij. j. volu. & consi. cxxj. vij. vol. & consil. cxix. eo. vol. Mathe. in consti. comes. v. no. ad fatuei tatem Fely. in c. ex literis. xj. col. de consti. & Mar. in prac. in. §. oportune. ij. col. versi. vlterius videndum est. Alex. in consi. cix. iiij. vol. & in dictis locis idem intelligẽdum de statutis imponentibus poenam capitalẽ, vt intelligatur & interpretetur de mitiori in benigniorem partem. Limitat iñ Imo. in d. l. j. & Ange. in d. glos. nisi aliter appareat de mente statuentium l. iij. C. de liber. praete. Limitat etiã nisi imponat poenam in alio casu q̃ iuris communis alias poena iuris cẽsetur imposita l. ij. C. de noxal. l. cum contineat id quod ius commune, ideo vt aliquid operetur intelligitur de naturali, sed cõtra videtur in constitutio. multe leges. vbi Mathe. in fine. & in constitutio. rapinas. j. glos. & in constitutio. officiales reipubl, vbi pee Mathe. quod non interpretatur de morte cum ius cõe mortem non interpretaueri, & per Mathe. in consti. cum vniuersis. xj. nota. & per eundem in consti. qui literas. ij. not. vbi nisi dicatur caput amputetur vel quod personam amittat, & per Mathe. in consti. vt delicti fines. iiij. nota. eodem modo si iudex dixerit in sententia condemno ad poenam capitalem iuxta formam statutorum; aut constitutio nam intelligitur de morte naturali, ita per Fely. in dicto c. ex literis. & Marti. in dicto. §. oportune. & per Mathe. in dicta constitutio. communes. v. no. facit constitu. capitalem poenam sub rub. de rap. quae approbat l. j. C. de rap. virgi. & ibi vocat capitalem quae de morte intelligitur iuxta dicta l. j. & vide quatuor limitationes in hoc per Fely. plene in d. c. qualiter. & quando lo secundo. §. ad corrigendas. de accusa. vers. vltimo tangit quas hic referas, & alias limi-

tationes in c.at si clerici,in additio,post Pa nor.ver.ad tertium, de iudicijs vbi etiã intelligitur de morte si vltra capitalem pœnam imponat publicationem bonorum, & ideo in regno cum pro homicidio sit pœna mortis idem de iure ciuili, vt supra afferendo iudex condemnamus ad pœnam capitis intelligitur de morte naturali,idem si dicat iuxta dispositionem constituti.reg, & ideo consti.terminum vitæ,vt euitaret ne in beniniorem partem fieret iterpretatio dixit vltore gladio pœnam subeat capitalẽ adiecit enim vltore gladio, quæ verba denotãt
18 mortẽ naturalẽ,vt supra diximus. †Quæ autem sit pœna capitalis,dic vt per Bartol. Imo,Alex.post Bar.in l.ij.ff.de pub.iud,do cto.in d.l.transigere.Bal.in l.data opera, & in l.reos.C.qui accu.pos.& per Math.in locis supra,vt in d.consti.cum vniuersis.xj. no,&in consti.qui literas.ij.no.& Fely.in d.c.ex literis.ij.declara.de constitu.& per Bel.in pract.in ti.de pœnis capita.& in tit. de pœna capi. vbi quæ et quot siue eodem modo per supradictam limitationem dicendum est si dicat iudex condemno ad furcarum suspendium,ꝙ ex quo suspensus furca mori debet per d.constitu.terminum vitæ intelligitur taliter ꝙ moriatur maxime si se referat ad consti.illam adiecit enim d.cõstitu.ꝙ suspensi subijciantur vltimo supplicio, vt de morte intelligatur per supra dicta.Item adiecit consti.magistros mechaniarum ibi in fin.ibi suspensus in furcis mortis periculum subeat,non sic in consti.quicũq; toxicum vbi simpliciter dicitur ꝙ suspẽdatur caueat ergo iudex vt tollat dubitationem vt subijciat taliter ꝙ moriatur & ani
19 ma a corpore separetur. †Sed quid si cõdemnatur ad mortem,& furcarum suspendium, & in suspendendo rumpitur funiculus an iterum possit suspendi, an vero satisfactum est sententiæ diximus de hoc supra,& per Bel.in pra.in ti.de sen.crimi.vbi etiam de prædictis qñ ad sententiam capitalem condemnatur,& per Par.in dicto verbo pœna versi.an si iudex deci.in reg.fauorabiliores.ff.de reg.iur. quod dixit verum Luc.de Pen.in l.j.C.de desert. si fuit antea
20 protestatus de sua innocentia. † Sed an furce erigi possunt in domo delinquentis, & in quo loco dic ꝙ iudex ad terrorẽ hoc potest facere,vt per Par.in d.trac.in verbo contumacia ibi ratione contumacie potest furcas erigere in domo fugientis,& contumacis,vbi multa de furca & eius significatione immo erigi possunt in loco commissi delicti licet locus sit priuatus,vt per Pari. in d.tract.in verbo furcarum erectio, & ibi an potest cogi dominus loci vedere locum pro iustitia facienda, & an debeat habere pretium,& an possit cogi dñs animalis, vt præstet animal ad executionem iustitiæ faciendam & an teneatur fiscus seu iudex & debeat soluere deteriorationem animalis, dic ibi,vt per eum,& per eundem in char.
21 xxix.versi.an officialis. †Et de erectione furcarum in quo loco fieri debeat per Ange.in gl.vsq; ad locum iustitiæ,& Alexan. post Barto.in l.capitalium.§.famosos.ff.de pœ.& Saly.in l.si vero.C.de adul.Aug.post Ange.vbi supra in d.gl.dicit procedere ĩ famosis latronibus & delinquentibus, & nõ in alijs,ut per eum.Et no.ꝙ iudex ex causa potest dispensare ꝙ executio pœnæ capitalis fiat in alio loco quam in loco solito, vt p
22 Math.in constitu.monarchiã.vj.no. †Et no.ꝙ facta executione, & furca suspensus, nõ potest a furca suspensus deponi,et amoueri etiam per cõsanguineos absq; licentia iudicis,alias punitur,vt per Mar.in l.circũcidere.§.seruo.ff.de sicar.& in l.fi.ff.de qõ.
23 †Et an quis cogi possit, vt sit carnifex et maníuoltus,& an quis deliquens possit cõdemnari ad hoc officium,& opus perpetuũ vt sit carnifex & maniuoltus & quæ persone ad hoc officium cogi possunt,& an persona honesta dic vt per Par.in d.trac.sindi. in verbo maniuoltus, & ibi an maniuoltus exequens iniustam sententiam teneaẽ & puniri possit, & an teneatur resistere iniusto mandato prælidis,& an peccet dic vt ibi p eum,& per Mar,in l.j.in princi.viij.limi.ff.
24 de sica. † Et an maniuoltus & carnifex seu familia potestatis possit accipere vestes suspẽsi,vel decapitati,& relinquere corpus nudum postquam facta est executio,& si facit an puniatur pœna consti.reg.si quis aliquem quę est vltima consti.v; pœna manus nam d.cõsti.infligit pœnam manus spolianti mortuum Mathe.ibi in prin.dicit ꝙ si facit maniuoltus puniri potest pœna d.constitu.nam ei non licet hoc facere & pœna l.q sepulchra.C.de sepul.vio.& ibi per Math. an licet spoliare forludicatum mortuum uestibus vbi dicit ꝙ non & alia in ista materia dic vt per Mathe.ibi,& de vestibus suspensi quid fiendum dic vt per Par.in d.tracta.lindica.char.xlvj,& xlviij.& vide per Alex.post Bar.in l.diuus.ff.de bon.damna.
25 vbi ꝙ vestes sunt iudicis. †Sic etiam imponitur pœna manus propter periuriũ, vt in constit.eos qui scienter, sic in campione

periurante, vt in consti. summo periculo. & in percutiente aliquem et vulnerante vt in consti. si quis aliquem. & in c. reg. si quis cũ rocha & in rapiente & furante rem valentem vltra augustale infra vnciã, vt in c. reg. ad hęc. & in consti. magistris. & ibi per Mathe. in fi. Et quæ manus tunc in his amputãda erit dic vt per Mathe. post And. in d. cõsti. si quis aliquem. & Ang. in gl quas si non soluit. Et an reddimi possit soluendo pecuniam dic vt per Par. in d. trac. in verbo cõpositio & Math. in d. consti. summo periculo. & d. consti. si quis aliquem. & in d. cõsti. eos qui scienter. Et quid si manus sit arida an ea debet amputari, & quid si caret illa manu an in alia fiet executio. Et quid si nõ specificetur de qua intelligatur hic si condẽnetur ad debilitationem alterius membri, vt occuli aut pedis dic vt per gl. Bar. Bald. Ang. Paul. & Alex. in auc. sed nouo iure. C. de ser. fug. & per Ioan. Andr. in c. in pœnis. de reg. iur. in vj. & per Ang. vbi supra in d. gl. & Mathe. in d. constit. si quis aliquem. & Pau. Gril. in trac. de relaxa. carce. in titu. de abol. q. iiij. & in quibus casibus manus amputetur vide per Gandi. in rub. de pœ. in fi. & Bal. in rub. C. de manu. vindi. & Flor. in l. liber homo. ff. ad l. aquil. Et de pœna truncationis lingue in consti. blasphemantibus quæ punit blasphemantes pœna amputationis lingue prosequere materiam, ut ibi per Math. & extat pragma. contra blasphe
26 mantes prohibens compositionem. †Sed an pro homicidio puniri possit duplici pœna, videlicet pœna manus propter vulnus, & etiam pœna mortis propter occisionem dic ꝙ non, nam minor pœna manus confunditur cum pœna homicidij & vnica pœna mortis imponitur nisi diuersis temporibus vulnera fuissent illata & non eodem impetu, vt per Bart. plene in l. nunꝗ plura. ff. de publ. iud. versi. venio ad aliqua. & Bal. in l. aduersus. C. de fur. & Math. in cõsti. si quis aliquem. in fin. & in consti. intentionis & dictum est supra qñ vna pœna cõfundit̃ cum alia. & ideo malefaciũt quidam qui pro homicidio prius faciunt manum amputari, & postea suspendi, vt vidi, & facit quod dicit Ang. in d. gl. & caput a spa. in fi. qõ. versi. qd autem si sunt plures. vbi dixit qñ non apparent pœnę impositę copulatiue. aut alternatiue quod tunc vnica tm̃ pœna imponi debet licet loquatur qñ pro eodem delicto & eadem lege, et per Bar. in l. sancio legum. ff. de pœ. & maxime quia pœna manus, & pœna suspensionis non imponuntur eadem le-

ge cumulatiue iuxta c. fœlicis. de pœ. in vj. & per Bal. in Spec. in ti. de accusa. ver. licet plures. Saly. post gl. in l. qui de crimine. & ĩ l. j. pe. col. C. de accus. vbi occidens simul & vulnerans punitur pœna mortis & non ẽt
27 pro vulnere. †Sed quid si in loco domicilij homicide punitur pœna pecuniaria & in loco delicti pœna mortis si in loco domicilij sit condemnatus ad pœnam pecuniariam an in loco delicti puniri poterit pœna mortis dic quod sic, vt per Ange. in l. si vacantia. C. de bo. vacan. lib. x. & vide ꝑ Bal. in auc. si semel. C. qũo & qñ iud. & in l. j. C. de edil. actio. ij. col. & instit. de vsu. §. aliqñ. & in Spe. in ti. de loca. versi. si primo anno, vbi si homicidium primum punitũ sit pęna pecuniaria secundum punitur pœna capitali non obstante statuto imponente pœnã pecuniariã, & vide doct. in l. j. in prin. ff. quod quis. iur. vbi puniri põt corporaliter si occidit extra territorium & Ang. in d. gl. & ca-
28 put a spa. versi quæro percussi. †Et quid si statutum dicat quod homicida condẽnet̃ in centum, & si nõ soluit infra x. dies quod decapitetur an elapsis x. diebus possit soluere & euadere pœnam capitalẽ & an quilibet possit soluere vt euitetur pœna capitalis ẽt inuito condemnato, & quid si homicidium fuit culpa & nõ dolo commissum dic vt per Ang. in gl. quas si non soluerit in fin. & Par. in d. tract. in verbo pœna versi. quia multa ibi an statutum ciuitatis & Marsi. in
29 consi. xvj. †An aũt hodie detur vltra pęnam corporalem bonorum publicatio dic quod non ratione homicidij licet lege antiqua bona publicabantur per l. iij. §. fi. ff. de sica. hodie vero non publicant̃, sed agnatis conseruantur, vt in auct. bona damnatorũ. C. de bo. dam. in tm̃ ꝙ si hodie iudex in sententia bona publicaret non valeret sententia quo ad publicationẽ bonorum ẽt si non fuisset appellatũ, vt per Bal. in c. j. in princi. iij. col. ver. sed pone iudex. de pa. tenen. nisi hoc per statutum disponatur, vt per Bal. in l. ij. C. qui testa. face. pos. & in d. c. j. Alex. & Ias. in d. l. ij. Marf. in l. fi. viij char. iiij. col. ff. de iurisd. om. iud. nam vbi quis venit deportandus bona non publicantur hodie, vt no. per gl. in l. j. §. fi. ff. de fal. Math. in decis. vlt. in fi. idem in condemnatis ad mortẽ naturalem, vt per Math. in consti. grandis. x. no. et in consti. forjudicatorum bona. in j. glo. vbi nisi in crimine læsæ maie. & hæresis, & vide per Capi. in deci. sa. consi. cliij. an hodie detur publicatio in bonis, in quibus aũt casibus hodie detur publicatio in bonis in re

gno tradit Mathe. in d.consti.pactarenorũ. iiij.no.& per Bal.in d.c.j.de pa.tenen.& an in crimine læsæ maie.in omnibus capitibus hodie detur publicatio bonorum, & in quibus plene tradit Capi.in deci.consil.cxxx. & de hac materia publicationis bonorũ vide qões & dicta per Gandi.in rub.de bo. male.& per Bel.in prac.in ti.de quæst.col. xxiiij cum seq.& in ti.de fuga reo.xiij.col. & Ang.in glos.& eius bona publicamus.& no.id quod dicit Ang.in d.gl.& doc.in l.iij. C.si pend.appella.mors inter.cum alijs per eum allegatis,& per Ang.post eum ꝙ in casu quo datur publicatio necesse est ꝙ faciat eque principalem publicationem bonorũ sicut corporalem per copulam, & dicendo & bona publicamus & ibidem an ipso iure bona publicantur ꝙ non nisi in crimine ꝓditionis vt in c.reg.bona proditorum.& in c.nuper apud tranum vbi sententia non requiritur,sed vide Capi.in decisio.fac.consi. clxij.vbi ꝙ sententia requiritur saltim de-
90 claratoria. † Quæ autem consti.& c.reg. imponant publicationem bonorum,& quę imponant pœnas corporales ad solatiũ infe ramus in alijs autem locis posuit Gand.in ti.de pœ.vbi diuersas pœnas imposuit corporales,& Bal.in l.data opera.C.qui accu. pos.vbi capitales posuit pœnas,& in auctẽ. sed nouo iure.C.de furt.de alijs pœnis corporalibus,& per Bel.in prac.qui fecit duas rub.de pœnis capitalibus, & aliam de pœna capi.& per Firma.in reperto.in verbo pœna corporalis.ver.xxvij.& versi.iiij.de pœna furcarum & ignis.Et primo in regno bona publicantur in causa & crimine hęresis.& criminis læsæ maiest.& in consti.reg. inconsutilem.item receptatores hęreticorũ pœna publicationis bonorũ puniuntur , vt in consti.pactarenorum.item apostata fideiussionis priuatur, vt in constit.apostantes, item vsurarij bonis priuantur,vt in constit. vsurariorum confirmatur per prag.regiam. item mouens guerram in regno, vt in consti.Cões Baro.item faciens & mouens guerram in regno,vt in consti.Cões Baro.itẽ faciens represalias medietate bonorum punitur,vt in d.consti.cões.& extat regia prag. item si vassallus imponat dño defensam iij. parte mobilium plectitur,vt in consti.iurisgentium.Item quicunq; defensam imposuerit spernẽs defensam.iij.parte omniũ bonorum punitur,vt in consti.si quis imposterũ si cum armis offendat,si sine iiij.parte mobilium non tñ sublatis alijs pœnis statutis,sed cumulatiue , vt ibi.item vsurpans regiam iurisdictionem seu exercens absq; licentia regis pœna publicationis bonorum punit, vt in consti.duram & diram.in.j.lib. Item si baro aut cões cõstituti iustitiariam in terra sua, nam publicatione terræ punitur.vt in consti.ea quæ ad decus. Item vxor præstans alimoniam viro rebelli aut foriudicato publicatione dotis punitur, vt in consti. patres pro filijs,& in constitu.pœna carere volentes.Itẽ baiuli grauantes subditos non dolo iij.parte mobiliũ plectuntur, vt in consti.cum iuxta prouidum.Item habens causam cum fisco si iurisdictionem officialium regiorum declinauerit publicatione bonorum punitur tam patrimonialium ꝗ̃ feudalium etiam si exient clerici,vt in constit.cũ iustitie copiam.Item officialis tẽporalis durante officio emens a subditis res immobiles vel pecuniam recipiẽs publicatione bonorum punitur,vt in consti. cõiter.item custodes carcerum si negligentia & culpa eorum carcerati euaserint pęna publicationis bonorum puniuntur, vt in consti.custodes. item contumax tam in ciuilibus ꝗ̃ criminalibus causis iij.parte mobilium punitur,vt in consti.speciale.& in consti.pœnam nouẽ vnciarum in ciuilibus, in criminalibus vero in consti.grandis.ij.lib.Item fiscus succedit foriudicato non habẽti liberos aut agnatos vsq; ad tertiũ gradũ quo si habet vnus ex eis annumeratur,vt in consti.foriudicatorum bona.vt in consti.si qñ si feudum habet a rege, & in consti.ob filiorũ.vbi fiscus succedit patri foriudicato , & si liberos habet inter eos cõnumeratur.item accusator si nõ comparuerit in termino peremptorio reo comparente, & incusante cõtumaciam accusatoris vj.parte bonorum mobiliũ puniur,vt in constit.accusatorum temeritatẽ. item accusatore desistente post lit.contesta. in criminalibus iij.parte bonorũ mobilium mulctatur,vt in consti.accusatorem post litem. item examinator testium si dolose versatus est.iij.parte mobilium punitur , vt in consti.in pecuniarijs.vbi idẽ in teste nolẽte venire,vt se examini exhibeat, vt ibidem. item affidans secunda vice homines demaniales publicatione omniũ bonorũ punit, vt in consti.cum vniuersis. item contrahẽs matrimoniũ cum extero in regno absq; licentia regis publicatione bonorũ punit, vt in consti.cũ hæreditarium.item baro aut filij recipientes a vassallis iuramentũ fidelitatis absq; regis licentia publicatione bonorum,& feudi punitur, vt in constitu.cõitate vel Barone,item retinens seruũ aut seruam

fugitiuam

fugitiuam publicatione bonorum punitur vt in consti.seruos & ancillas.item officialis regius male tractans subditos inferens eis iniuriam personalē aut verbalem tertia parte bonorum suorū punitur, vt in cōsti. eos tantum item medicus qui absq; licentia officialium regiorum,& absq; discussione, & doctoratu mederi voluerit publicatione bonorum punitur,vt in constitu.quisquis a modo & in consti.seq.item conficiens medicinas illas conficiat cum interuentu & pręsentia iuratorum sub pœna publicationis bonorum mobiliū,vt in consti. in terra aliqua.item cudens adulterinam monetā, vel scienter expenderit & consentiens pœna publicationis bonorum punitur,vt in constitu.adulterinam,idē in radente & tondente monetam,vt in consti.qui nummos. item falsos testes instruens & corrūpens,vel celans testamēta publica,vt in consti.qui falsitatem.& in consti.testamētorum. nam pœna falsi punitur quæ est publicatio bonorū l.j.§.fi.ff.de fals.item dās pocula amatoria, cibos,vel malias ii mors non sequatur publicatione bonorum punitur vt in constitu. amatoria pocula itē adultera si filios nō habeat publicatione bonorum punitur, vt in consti.legum asperitatē.item vendēs scienter liberum hominē publicatione bonorū punitur,vt in consti.qui sciens liberū. item inferens violentiā in bonis spernendo pœnam ab officialibus impositā si contumax & rebellis existat publicatione bonorum punitur,vt in c. regn.incip. subiectorū nostrorū comoti sub rubri.de violen.itē detinens occupatum hominem demanialē aut baroniam demanialem publicatione bonorum punitur vt in c. incip. prædecessorum nostrorum.sub rub.de occupatis. vbi idem si vassallum demanialem habuerit recommendatum iuxta d.constitu.cum vniuersis. item bona proditornm ,& rebellium fisco applicantur,vt in c. incip. nuper apud tranum.& in c.incip.bona proditorū.vbi ipso iure & absq; sententia non obstante aliqua præscriptione applicantur fisco. item contrahens matrimonium cū filijs proditorū, aut rebellium absq; mandato, & licētia regis publicatione bonorum punitur,vt in c. inci.satis constat esse notorium. sub rub. q; nullus contrahat matrimonium.item falsificans sigillum regis,& monetam regis publicatione bonorum punitur vt in c.incip. vt quæ ab excellentia nostra.sub rubri.de pœna infligen.falsa.item admirati vel vice admirati prohibentes vascella nauigantia publicatione bonorum punitur vt in c. incip.item prædicti admirati.item promittēs in dotem bona feudalia absq; regio assensu vel contrahens cum infidelibus regis publicatione bonorum feudalium punitur vt in c.incip.item statuimus q; licitum sit item si torquendus iuste appellauerit,& iudex nō obstante appellatione posuerit ad torturā si lesionem tortus nō fuerit passus publicatione tertie partis bonorum punitur vt in c.incip.si iuste quis appellauerit item baro recipiens & receptans malefactorē in terra sua per quinquennium priuatur possessione & fructibus terre vt in c.incip.licet contra receptatores.item baro recipiēs in terra sua vassallos de manij publicatione bonorum punitur vt in c.incip.cum exuū cura regiminis item si infra annum & diē nō denunciauerit mortem baronis publicatione feudaliū in quibus ius præcēdit punitur vt in c.inci.apud fogiam prouisum item in rapiente & violante aut deosculante mulierem bona publicantur vt in c.inci.sine mortalis peccati sub rub.statuū contra neapolitanos itē blasfemans deum & virginē & santos punitur pœna tertie partis bonorū vt in prag. incip. considerando seq.& seq. & in noua suæ Maie. cesarea. item faciens represalias & pignorationes vt in prag.incip.ad audientiam nostram ibi sunt casus in quibus in regno publicatio bonorum imponitur vltra alios casus & tradita per Math.
31 in d.consti.pactarenorum. †Ac etiam vt sciamus pœnas capitales in regno statutas & corporales ex abundanti inferamus & primo de capitalibus deinde de corporalibus, de capitalibus ergo primo hæreticus pœna capitis punitur & igne viuus coram populo concrematur vt in consti.reg.inconsutilē tunicā causa dei nostri.item receptator hæreticorum pœna perpetui exilij punitur vt in consti.pactarenorum.item dispután de facto regis de sacrilegio punit iuxta l.disputare.C.de crim.sacril. vt in constitu. disputare item violans & frangens.templa dei & auferentis vasa & dona sacra capite punitur vt in constitu.multe legis item mouens guerrā in regno capite punitur vt in consti.Comes baro.item occidens hominē vltimo supplicio punitur vt in consti. terminum vitæ.item raptor sacrarum virginū & monialium capite punitur vt in constit. si quis rapere.Item inferens violentiam meretrici vltimo supplicio punitur vt in consti.omnes nostri.item raptor virginum non sacratarum & viduarum & aliarum hone-

ftarum mulierum capite punitur vt in consti.capitalē pœnā.item inferens violentiā mulieri capite punitur vt in consti.in quæstionibus item mulier iniuste conquerens de violentia capite & similitudine supplicij punitur vt in consti.pessimam item nocturnus & clandestinus malefactor qui de nocte arbores incidit & domos comburit capite punitur vt in constitu. super incisionibus.itē rapiēs res naufragatas vel domo incensa vel ruinam patiente pœna capitis punitur vt in consti.rapinas item officialis & iudex publicas pecunias subtrahens capite punitur vt in cōsti.officiales.item vniuersitas creans officialem absq; licentia regis & exercens officium capite punitur vt in consti cū satis abunde de cuius interpetratione quādo locū habeat & de alijs consti.seq.per Capi.in deci.fa.consil.cxxx.vbi plene qualiter & quando locum habeāt itē officialis constituens vicarium & locū tenētem & exercens officium capite punitur vt in consti.officia. itē si carceratus aufugeret a carcere dolo custodis custos capite punitur vt in cōsti.custodes. itē notarius aut iudex falsificans instrumētum vltimo supplicio punitur vt in constitu.iudices vbicq̧ de cuius interpetratione vide per Capi.in decis.fa.consi.cliij.vbi per hanc consti.quidā notarius messane fuit suspensus ob falsitatē instrumentorum item campio fraudem cōmittēs & occidens hominē occulte & proditorie & committens crimē læsæ maiesta. capite punitur vt in cōsti.summo periculo. item iudex pecunia corruptus proferens capitalē sententiam condemnatoriam pœna capitis punitur vt in consti. iudex si accepta pecunia vide de eius interpretatione plene per Tho.Gram.in suo consilio in fauorē donati de falconibus.item detinēs homines demaniales affidatos tertia vice capite punitur vt in constit. cum vniuersis & in ca.reg.incip.prædecessorum nostrorum. item iurati super medicina conficienda si fraudem adhibuerint vltimo supplicio puniuntur vt in consti.in terra qualibet. item artifices venditores & laboratores tertio deprehensi in fraude suspensi in furcis moriuntur & citeratione delicti vt in constitu. magistro mechanicarū. item fraudātes pondera & mensuras capite puniuntur vt in cōstitu.legitima pondera. item falsificans literas regias capite punitur vt in consti.qui literas & in cap.inci.vt quæ ab excellentia nostra & quid si falsificat literas pape an eadem pœna puniatur dic vt per Capi. in decis.fac.consi.xxx.& per Guido. Pape in decisio.ccxxxiij.& in decis.ccccclxxix.& decis.cccclv.in quibus etiam de lacerantes literas officialium & seruientis.item cudēs adulterinam monetam vel scienter accipiēs & consentiens pœna capitis punitur vt in consti.adulterinam.idem & adens monetā vt in consti.qui nummos.item corrumpens & instruens testes vt falso deponant capite punitur vt in consti.qui falsitatem.item celans testamentum capite punitur vt in constitu.testamentorum iuxta qualitatem personę iuxta consti.qualitas persone.itē dans aut vendens mala noxia & medicamenta capite punitur vt in consti. mala noxia. itē retinens & vendens toxicum aut malū venenum suspenditur vt in constitu.quicunq; toxicum.item dans amatoria pocula alicui mulieri si mors sequatur vltimo supplicio punitur vt in consti.amatoria pocula. item dolosi incendiarij incendentes aliorum domos capite punitur vt in constit. qui dolose domum.item qui de alto se præcipitauerit aut lapidem dolose præcipitauerit aut ramum incidit & occidat hominem pœna capitis puniuntur vt in consti.qui de alto si non dolo mitius vt in constitu.seq.inci.pœnam præcedentem he sunt constit.'pœnam capitalem infligentes extant etiam cap.regni,vt qui furatus extitit rem valentē vltra vnciam vel plura furta etiam minima committēs nobiles capite punitur ignobilis furca suspenditur vt in capit.incip.ad hoc sub rub.de furtis.item committens rapinas tertio vt quia per vim pretio non soluto accipit rem nobilis decapitatur ignobilis furca suspenditur vt in cap.incip.placuit de consilio sub rubr.de pœna rei abla. precio non solu. item proditor & rebellis & prelians contra regem furca suspenditur vt in cap. incip.nuper apud tranum vide per Thom. Gram.in consilio. edito in defensam domini Ioannis Baptiste de benauolo & per Capi.in decisio.cxxx.Item dicens sibi ius propria aūte.vt quia capiat debitorem vel eius bona & ea pœnes se detineat absque mandato,& licentia officialis capite punitur,vt in cap.incip.contra inestrenatas muliorum sub rub.ne quis propria authoritate sibi ius dicat & vide per Mathe.in constitutio.pacis cultum. Item notarij camere propter fraudem adhibitam capite puniuntur vt in capitu.incip. Item caueant notarij.item iudex iniuste torquens si moriatur tortus in tortura pœna mortis punitur vt in capitu. incipiē,si quis iuste appellauerit. Item le-

nones retinentes mulieres & meretrices in publico capite puniuntur vt in prag.incip. Consaluus sub rubri.de leno. Item sodomita agens & paciens igne comburuntur, vt in prag.incip. item perche lo abominabile confirmatam nouiter per pragm. suæ maiesta. Cæsa. iste sunt constitu. capitu. & pragm.reg.pœnam capitalem & mortis in-
32 fligentes. †Sequitur de alijs pœnis corporalibus,& primo percutiens & vulnerās aliquem ferro si mors non sequatur pœna manus qua vulnerauit punitur, & si incertum sit cum qua percussit validior amputatur,vt in constitutione si quis aliquem. primo libro. & in capitulo regn. si quis cum roncha,secus si lapide aut ligno & fuste percutiat,vt per Matheum,& Andream in cōstitutione, & Thomam Gramma. in voto decimoquinto.Item lusores publici taxillorum,& frequentatores tabernorum viuentes abundantius suis facultatibus ad tempus in opus publicum damnantur, & si causam exposuerit in perpetuum,& elapso tēpore licentia reddeundi conceditur, vt in constitutione hij qui per inquisitionem. Itē baiulus dolo inferens grauamem subdito regis pœna manus punitur , vt in constitu. cum iuxta prouidum.Item campio adhibēs fraudem impugnando in nō capitali crimine ratione periurij pœna manus punitur vt in constitu. summo periculo item rusticus militem verberans pœna manus punitur. idem si vellectus militem si vero milles mi litem per annum exulat,vt in constitutione vt dignitatum ordo seruetur.Item medicus medicans absque approbatione & licentia per annum carceratur vt in constitutione si quis ammodo & sequent,constitu. Itē artifices & venditores & laboratores secundo deprensi in fraude manum ammictunt & primo fustigantur si libram auri nō possint soluere vt in const. magistro mechanicarum idem infraudante legitima pondera & mensuras vt in constitu. legitima pondera,sed an liceat commiscere merces corruptas cū incorruptis dic ꝙ sic vt per Ioā. de Arno.in epito.j.vbi de intellectu consti. pœnas & an tunc episcopus possit mercatorem etiam punire ratione fraudis dic per eundem Arno.in epito.lxxviij. Item apponens taxū vt pisces captat in aqua per annum cum ferris operibus publicis deputatur vt in constitu.qui toxicū item amatoria pocula dans si mors non sequatur per annū carceratur vt in consti.amatoria pocula.Itē mulier adultera nasi trūcatione punitur vt in consti.legum asperitate.Item mater prostituens filiam truncatione nasi punitur tāquam lena vt in cōsti.matres virgines nisi necessitate cōpulsa fecerit vt in cōstitu.matres quæ publice.Itē lene sollicitantes pudicitias honestarū mulierum nasi trūcatione punitur & fustigationis & bullationisvt in consti.lenas sollicitantes.Item scienter vēdens liberū hominem seruus efficitur vt in consti.qui sciens liberum. Itē projciens lapidem ex alto aut ramum aut seipsum precipitans si incaute & in loco habitabili cōtingat facere & hominē occiderit pœna carceris annalis punit' vt in consti. pœnā præcedentē.Item blasfemans deū & virginē & sanctos truncatione lingue punitur vt in cō sti.blasfemātibus & in pragm.inci. cōsiderando seq.& seq.hac ppetua vbi inremissibiliter trūcatur & si nō punitur per ecclesiasticū an puniri possit per secularē ad trūcationē lingue dic ꝙ sic vt per Ioā.de Arn. in cōmenta.xvij.idē in falso teste nā lingua debet perforari vt per Ioan.de Arn.in problema.xlviij.& vide ad excusationē pœnę vt per Ioan. de Arno.in sing.iiij. & in caut. xxxiij.& caut.lvj.& epito.liiij. & cōmenta.xvij.Itē periurus siue in iudicio vel extra periurauerit punitur pœna manus vt in consti.eos qui scienter. Itē spolians mortuū pœna manus punitur vt constit. si quis aliquē quæ est ſi.in iij.lib.Itē furans rē valentem vnū augustale fugiatur bullatur in frōte & auris ampuatur & bannitur a prouintia & si infra vnciam valeat punitur pœna manus vt in c.reg.ad hoc sub rub.de furtis Itē auferens rē per rapinā & vim ab aliquo precio non soluto punitur pœna fustigationis & pœna manus iuxta qualitatē personæ exterus a regno vt in c.inci. placuit de consilio & sic habes cōsti. capi. & prag.regni.imponētes pœnas publicationis bonorū pœnas capitales & pœnas alias corporales si quis aūt voluerit fimbrias dilatare & materias dictarū cōsti.ad plenū videre videat per And.& Mat. in qualibet supradictarū cōsti.& de earū & capi. prędictorum intellectu vt ex dictis cōsti.cap. & prag. & traditis per Bel.in d.pra.in rub.de pen. crimi.de pœnis capita,& de pœna cap. & Gādi.in rub.de pœnis circa fin.car.& Bal.in l. data opera.C.qui accusa.po.& in authē.sed nouo iure.C.de fur.& per Fely.in c. qualiter & qn.§.ad corrigendos de accusa.habētur oēs ferre pœnę capitales & nō capitales sed corporales & publicationis bonorū in omni iure ciuili canonico lōgobardo &

regni ex abundanti dicta sunt ad solacium
sectatus prædictos doc.in prędictis locis po
nentes multa genera pœnarum quos doct.
videas per te ad incepta nos reddeamus.
33 † Sed quid si casu quo per statutum aut
aliam dispositionē vt supra deberet fieri pu
blicatio bonorū i causa homicidij vel alijs,
delictis infra quantū tēpus fieri posit dicta
publicatio & an sicut accusatio infra xx.
annis iuxta l. querela,C.de fals. & supra
fuit dictum ita & in publicatione bonorū.
Ang.tradit hoc in d.glo.& eius bona publi
camus.iij.colum.ver.quero licet accusatio
& concludit vna cū Ang.in l.in cognitione.
ff.ad sillen.ꝙ infra quinquenniū quod tamē
intelligit vbi accusatio incepta nō esset seu
finita sed post finitam accusationem per x.
annos l.gallus.ff.de libe.& po.& agit peti-
tione hæreditatis ciuiliter contra hæredes
l.j.C.de his quib.vt indig.quod etiā limitat
Aug.post Ang.in d.glo.nisi occisor tenere-
tur de parricidio nā tūc querela quo ad pu
blicationem bonorum duraret xx. annis
vt per Baldum in l.iij.quib.res iudi. nō no.
per text. in d.l.in cognitione dic vt ibi. per
glo.Bar.& alios modernos propter imma-
nitatem delicti de quo mirandum cum in
crimine læsæ maiesta. quinquennio finitur
actio ad publicationē bonorū quod tamen
intelligas non in primo capite sed in alijs
nam in proditione & rebellione cōtra re-
gem hodie nulla datur præscriptio vt in c.
reg. bona proditorum & diximus supra.
34 † Et not.regulā quā tradit.Aug.in d.gl.cir-
ca fi. vbi post Bald. Saly.& Ang. in authē.
bona damnatorum.C.de bon. damna. & in
c.j.de pa.constan.& Bar.in l.j.ff.de bon.dā-
na.dat regulam ꝙ quando publicatio bono
rum venit in consequentiam pœnæ corpo-
ralis est sublata publicatio bonorum & ita
procedit d.authē.bona damnatorū quando
vero nō venit in consequentiam sed æque
principaliter vt quia imponitur pœna pu-
blicationis omnium bonorū aut partis bo-
norū vt in supradictis constit. & tunc indi-
stincte datur publicatio & filijs non relin-
quitur & casu quo per consequentiā filijs
non extantibus alijs etiam agnatis & trās-
uersalibus vsq; ad decimū gradū reseruan-
tur vt per Bar. in cōsi.clvij.& Bal.& Ang.
in d.authē.bona damnatorū & casu quo re
seruātur filijs,ex his bonis non debet alere
patrē vt in c.j.§.si habet de pa.ten.& Bald.
in d.authē.bona.facit consti.reg.forjudica-
torum bona & constit. patres pro filijs vbi
vxor ammictit dotē si alit maritū delinquē
tem cū ei reseruauerit fiscus dotē & dotariū
super bonis sui viri.Sed per quem iudicem
debet fieri talis publicatio bonorum casu
quo fienda est dic vt per Angel. in d.glo.&
eius bona publicamus ij.col.ver. quero q̇s
iudicum ibi tradit.Et no.id quod dicit Au-
gu.in d.glo.v.col.ver.& aduertas ꝙ in sen-
tentia dicatur & eius bona publicamus nā
tunc ipso facto in fiscum transit dominium
secus si dicat bona publicanda esse vt per
Bald.in l.j.si aduers.lib.C.& an in publica-
tione bonorū veniat feudū & emphiteosis
priuata & ecclesiastica & an legitima & tre
behanica dic vt per Mar.in plene in consi.
xlix.& Gandi.in rub.de var.qō.ex male,
v.col.Et quę bona veniāt in tali publica-
tiōe bonorum & an futura dic prosequere
vt per Ang in d.glo.& Gādi.in tit. de bon.
male.& Math.in consti.vsurariorum & cō
sti.oēs. An aūt Barones possint pœna publi
care dic vt per Par.in tract. sindi.in verbo
excedunt barones v.char. de excessu baro
& Mathe.in consti.pœnā eorū.& in consti.
post mortē.Et an possint Barones commu
tare pœnā corporalē ad pecuniariam,& qū
& an commutādo pœnā sit baronis an fisci
dic vt per Capi.deci.sac. consi.xxvij.& an
domus & bona homicide & delinquentis
possint deuastari, & dirui & an creditores
& vxor possint impedire dic vt per eundē
35 Capi. in deci.cxxx. † An autē damnatus
pœna capitali & mortis succedat ex testa-
mēto,aut ab intestato agnatis dic ꝙ non vt
per gl.Bar.& alios in l.j.§.qui operas.ff. ad
tertull.Marsi.in consil,cxxxj. plene dic vt
per eum.sed an ipse possit facere testamen-
tū an vero effectus est intestabilis & an ad
pias causas dic ꝙ non vt per Pau. in consil.
lxxxvj.allegat Ioan.Andre.in Specu.in ti.
de instru.edi.§.cōpendiose.ver.quid de bā
nito.doct.in l.eius qui.ff.de testa.glo.& do-
cto.in.§.fi.insti.quib.nō est permiss.face.te-
sta.Spec.in d.vers. quid de bannito.glo.&
doct.in l.si quetamus.ff.de testam.Bar. in l.
qui vult.in prin.ff.de pœnis.vbi Alex. post
eū & per Marsi.in consil.cxxxiiij.in princi.
Fulg.in consi.xliiij.Bal.in consi. ccclxx.ij.
vol.doc. Antiqui & mod.plene in l.si quis
mihi bona.§.j.ff. de acqui.hære.Ancha. in
clemen.j.de pœnis.& in c.quāquā.de vsur.
Albe.in tra.stat.ij.par.q.xxij.Bald.in l.j.C.
de hære.institu.& in l.gallus.§.& quid si tā
tum.ff.de lib.& po.plene Ang.in glo.& ca
put a spatulis.iiij.col.& post eū Augu. Vbi
limita nisi esset imposita pœna insolita vt
quia faciat veneno occidi vel prohibiti de

fenestra nã tũc potest facere testamentũ vt per eũ ver.& bene aduertas,& Ang. in d.l. si quis mihi bona.§.j. vbi dicit Christũ potuisse testari quia mors eius fuit insolita, & ita Augu.post Ang.in d.glo. qñ vero solita nõ potest testari etiã si fuisset per vim a manibus familie liberatus l.qui vltimo in princi.& ibi Bar.ff.de pœn.& in l.cũstos populos.pen.col.C.de sum.tri.& fi.ca.in quo testamentum factũ ante inquisitionẽ formatã eo condemnato non valet ita per Ang.in d. gl.& caput a spatu.iiij.col. & an homicida volũtarius gaudeat immunitate dic vt per
36 Guidon. Pape in deci.cxxj. †Sed an homicida posit ferre testimoniũ in aliqua cã dic ꝙ homicida etiã casu quo licite potuisset occidere infamis est infamia facti,& vilis redditur,vt dixit Bal.in l.decuriones.C. ex quf.cauf.infa.irro.Ana.in c.si perfodiẽs, de homi.ij.col.Ancha.in c.j.lxxxv.colum. ver.in hac eadẽ materia de constit.& ideo non admittitur in testẽ nisi cũ tortura,ita dixit Bal.in authẽ.si dicatur.in fi. ij.col.C.de test.& Marsi.in l.j.in princ.xij.limitatione. ff.de sicar.& in l.patre vel marito.ff.de qõ. & faciunt dicta per Mar.in consi.cj.vbi infamis nõ admittitur sine tortura,& Iaso. in d.l.j.C.de sum.tri.& fi.ca.& vide per Mar. in pra in .§. iggredior,vbi infamis est & in testem sine tortura non recipitur & in con-
37 si.ix. †Itẽ punitur homicida quia tenetur filijs occisi ad extimationem operarũ,& ad quantum lucrari poterat si viueret & ad damna,& interesse vt plene prosequitur Marsi.in cõsi.cxv.& cõsi.cxxxj. & in singu.[c]ccccclxxvj.& Panor.in c.j.de iniurijs, & diximus supra, & Pari. in verbo pœna,
38 ver.quia pluries. †Et no.doct. quam tradit tex.in l.qui sententiã.C.de pœnis. ꝙ ad sententiam proferendam,& pœnã capitalẽ infligendam nõ debet deueniri nisi de delicto constet per testes & plenas probationes aut per confessionẽ rei idem in l. raptores. C.de epis.& cle.vbi not.Bald.& in l.j.C.de rapt.vir.ibi legitimis constiterit probationibus quæ probationes debẽt esse legitime pfecte,& clare iuxta l.fin.C.de proba.Ana. in consi.lix.& Marsi.in consil.ix.consil.x. consi.xxix.consi.xxxj.consi.xxxix.consil. xliiij.consi.l.consi.lxiij.consil.lxxij.consil. lxxxv.consi.xcij.consi.cj.consi.cviij.consi. cxvj.& seq.consi.cxxvij.consi.cxxxiiij.& seq. & testes debent esse omni exceptione maiores nisi in subsidium quãdo veritas aliter haberi non põt & per torturam vt per Marsi.in consi.cxxvij.& consi.cix.& consi.cij.& consi.v.& cõsi.xxxj.& cõsi. xxij. & consi.xij.& in pra.in.§.diligẽter. vbi ad condemnandum secus ad inquirendum vel torquendum nam ẽt non omni exceptione maiores admittuntur,& ibi ꝙ etiam nõ interrogati in capitalibus reddere debent rationem,& causam scientie alias non probãt dummodo nõ inimici capitales admittãtur nam etiam in subsidium non admittuntur inimici casu quo alij non habiles admitterẽtur vt per Tho.Gram.in consi.iij. & consi. xij.& consi.xxvj.& consi.xxxv.& consil. xlv.& consil.lxx. in quibus inhabiles non admittuntur ad condemnandũ sed bene ad torquendũ dummodo nõ sit inimicus,& in vo.tij.& de inhabili limita ad defensam vt per Iaf.in l.vt vim.ff.de iusti.& iu.& Tho. Gram.in d.cõsi.xij.& d.consi.xxxij. Iaf.in l.j.ff.de reb.cred.& Mathe. in consti. mala
39 noxia.ij.not. †Sed quid si testes de visu nõ exiẽt sed alij testes de remotis, & essent indicia indubitata,& præsumptiones indubitate an ex his posit condemnari dic ꝙ non potest cõdemnari ad pœnam corporalem & capitalẽ sed ad pœnã pecuniariã vt plene prosequitur Gand.in rub.de indi.indub.ad condemnationẽ Ioan.And.in Spec. in titu.de proba.§.xiij.Bel. in pra. in tit.de quæstio.xvij.col.& seq.Bon.in titu.de pœnis.in fi.Ang.in gl.cõpa.inquisi. & neg.tot. Bal.in l.fi.C.de proba.vbi Saly.& Brun. in tra.ind.& tor.j.par.Panor.& Fely.in c.audiuis.de præscrip.post Innoc.in c.afferte. & in c.quia verisimile.de præsump.& in c.cõstitutus de test.& in c.at si clerici.§.de adulterio,de iudi.vbi Panor.& Fely.Anto.in c. quãto.de pẽsump.Ancha.in reg.semel malus.de reg.iur.x.not.Oldra.in consil.cxcij. Deci.in c.venerabilis.de exceptio.Mathe. plene in consti.terminũ vite.Marsi. in pra. in.§.diligenter. & in.§.qm. vbi plene & in rub.C.de proba.& in pract.in.§.postquã.& in l.repeti.ff.de qõ. & in l.j.§.diuus adrianus.ff.de sicar. & in l.j.C.eo. & in l.j.C.de rap.vir.& in consil.cxxxij.& consil.vij.& consil. x.Tho.Gra. in vo.x.in fi.& vo.xv. vo.xxj.& vo.xxiij.& cõsil.xiij.& ꝑ Capi. in deci.sa.consi.cxxvj.in qbus nunquã imponitur pœna corporalis & mortis vbi dãnatur ex præsumptionibus,& indicijs quãtumcunq; indubitatis ẽt si talia forent ꝙ ex eis mens iudicis traheretur ad hoc indubitanter credendum vt per eos secundũ Pau. de ca.& procedunt prædicta ad condemnãdum,secus tamen ad torquendum nam ex eis torqueri potest vt per Marsi.in locis su-

pra, & ex hoc habes aliũ modũ excusandi homicidam a pœna ordinaria & mortis vt qñ ex præsumptionibus damnat̃ vt prosequitur Pari.in d.trac.in verb.pœna.versic. quia multa.& Mar.in prac.in.§.qm̃.& alijs locis supra quo ad cõfessionẽ vero dic vt p Mar.in d.§.postquã.cõcurrentibus traditis
40 per eũ,& ibi,& in l.j.ff.de qõ. †Et no.in hoc ꝙ ad condemnandũ ad mortẽ nõ sufficit sola & simplex confessio nisi alia indicia cõcurrãt,& ideo si simpliciter confitetur se occidisse nec cõstat de corpore occiso aliter quã per cõfessionẽ non põt condẽnari ad mortẽ nisi per alias probationes verificetur dicta cõfessio,vt per Felyn.plene in c.auditis.xvj.col.de præsump.Par.in d.tra cta.ver.cõfessio. vbi de cõfitẽte hominẽ cuius corpus non apparet per Tho.Gram.in consi.lx.& cõsi.xxxvj.Marsi.in pra.in.§. postquã.& in consi.xiiij.& cõsi.xxij.& cõsi.viij.& cõsi.xxxv.& cõsi.xl.& cõs.xlix. & consi.liij.& consi.lxxvj.& consil.cxxx. de hoc plene per Frãcis.Ponzi.in tracta.de lam.ver.vij.alleg.Ang. in l.j.C. de confess. Bal.in authen. sed nouo iure.C.de ser.fug. Pau.de Cast. in l. quoties.§.si quis hominẽ. ff.de hęre.insti.tex.& Bart. in l.j.§.illud.ff.
41 ad sille.Aret.in glo. vestẽ cœl. †Limitat nisi in casu in quo aliter de delicto non posset probari nisi per cõfessionẽ, vt in consi. stentibus in animo vt hæresi vt per Bald.in l.si quis nõ dicã rapere.C.de epis.& cle. & ibi de confitẽte se venenasse nã talis cõfessio non nocet,vt per Bal.& Ang.in l.j.C.de cõfes.& in l.si quis in hoc genus.C.de epis. & cle.Cæpo.in consi.xxxiij.Alex. in cõsi.
42 cxvj.iiij.volu. †Idem dicas si inquisitio aut accusatio nõ præcesserit nam talis confessio non nocet cum dicatur facta in aere nec poterit condemnari, vt dicit Marsil.in
43 consi.cxxiij.in fi.†Itẽ si dolo fuerit extorta vt quia sub spe gratie afferendo ipsum liberare si cõfiteretur nã si cõfiteatur nõ potest ex tali cõfessione cõdemnare, ita dixit Imo.in consi.cix.& Par.in trac.sind.char. cxviij.ver. sequitur quotidiana qõ. in verbo tortu.Mar.in d.§.postquã.ver.alius præterea.char.ix.iij.col.& in l.j.§.qñ.vlti.colum.ff.de qõ.& in sing.ccj.incip. in confessum.& in rub.C.de proba.nu.cxv.& in l.si quis obrepserit.ff.de fal.& in consi.xiiij.& consi.xxxij.Bel.in prac.in rub.de qõ.colũ.
44 xxxj.& seq.†Idem dicas nõ nocere si dicat se occidisse ad suã defensionẽ nam licet non probet factum ad defensam non potest ad mortẽ cõdemnari,vt per Marsi, in prac, in.§.postquam.plene Iason.& Deci.in l.vt vim.ff.de iusti.& iu.Thom.Gram.in vo.ij. & consi.lxix.diximus supra in materia defensionis.& ex his datur etiã alius modus excusandi a pœna ordinaria homicidam.
45 †Sed an statim ꝙ cõfitetur statim potest condemnari,dic ꝙ nõ sed debet dari terminus ad faciẽdũ suas defensiones in quo põt cõfessionẽ tanquã erroneã reuocare & cõstito de errore nõ nocet & non constito & elapso termino condemnat̃ & punitur, ita Saly.in l.ij.C.de cust.re.cuius dictũ & practicã omnes obseruant,vt per Thom. Grã. in consi.lxix.in prin.licet contrarium dicere videatur in consi.xlix.idem in vo. xiij. vide practicam vt per Mar.in d.§.postquã.
46 †Et no.illum tex.in d.l.qui sententiam. quẽ ponderat Mar.in sing.cviij.incip.alias fuit interrogatus ad hoc ꝙ si stantibus probationibus claris & legitimis si iudex ponit reũ ad torturã vt tollat remediũ appellationis vt sit cõuictus,& cõfessus iuxta l.ij. C.de iura.calum.& Mar.in pra.in.§.nũc videndum.& reus in tortura sit fortis,& perseuerat in negatione, & nunquã confitetur ꝙ non obstante negatione poterit illũ condemnare ad mortẽ stantibus legitimis probationibus qui text.licet ita soleat allegari non tamen hoc dicit cum non loquatur de reo torto sed tortura testiũ, tñ ita allegatur & ita dicit p̃ illũ tex.tenere Bal. in c.ad nostrã.circa fi.de proba.ver.j.not. & sequitur Alex.post Bar.in l.vnius.§.j.ff.de qõ.per illũ tex.& sequitur ẽt hoc dictũ Tho. Grã. p̃ illũ tex.in consi.xij.& Math.in cõsti.humanitatẽ.vj.no.vbi ẽt si fuerit tortus ex indicijs indubi.licet neget potest tamẽ cõdẽnari vt per Alexan.in d.l.vnius.j. Limita nisi torqueatur vt ostẽdat socios & mã datores. vt p Mat.in cõsti.si dãna clãde.in fi.x.j.not. sed cõtrariũ tenet Albe.in l.ed.dũ.ff.de qõ. & sequitur Cæpo.in cõsi.xxxij.& Mar.in pra.in §.nũc videndũ.& in d.l. edictum. & in sing.cclxij.incip.qd potui nolui & Tho. Gram.in vo.ij.& dũ alias occurrisset in facto rñdi ad hãc contrarietatẽ Mar. & aliorũ,vt altero de his modis procedat contrariũ v3 quando non sufficiẽter fuerit tortus taliter ꝙ per torturã non fuerint annihilate probõnes,in alio vero singulari quando sufficiẽter vt patet ex eo, vel locum habet cõtrariũ qñ superuenissent clare probationes vel quia fuit tortus ex indicijs & non claris probationibus vt qa forte essent alia indicia vltra probõnes claras & fuisset protestatus vel vt tollat remediũ appellationis

vt dicit Cæpo.in d.cõs.32. quod tamẽ locũ non habet vbi extat statutũ ꝙ in causa homicidij vel capitali non appelletur vt extat in regno per ritũ magnę curiæ inci.item non appellatur vigore certarũ literarũ sub rub.de appell. & Tho.Gram.in d.vo.ij.& dum quidam in causa raptus allegaret,ideo tortum vt tolleret remedium appellationis ideo posse iterũ torqueri vel cõdemnari ex præcedentibus probationibus respondi inaduertenter locutũ cũ in tali crimine locũ non habeat appellatio iuxta l.j.C. de rap. vir.& l.raptores.C.de epis.& cle.ideo talẽ protestationẽ non iuuare iuxta tradita per Cæpo.in consi.xxxij.posset etiã procedere vbi non essent ita clare probõnes iuxta dictũ Alex.post Bar.in d.l.vnius.in j.dicto crederem ꝙ si probationes essent clarissime taliter ꝙ delictũ non posset tergiuersari non obstante tortura posset condemnari nisi tortura foret tãta & sæpius repetita vt omnis probatio annihilaretur per torturã & perseuerantiam in tortura vt fuit in casu præmisso occurrente Math.vero in d.cõsi. humanitatem.post And.distinguit aut ex dubitatis indicijs vel claris ꝓbationibus,& tũc condemnari potest non obstante tortura licet tunc possit appellare,& per Alex. in d. l.vnius,alias diximus supra in materia tor-

47 ture de his. †Et no.ꝙ si pœna mortis daretur ꝓ homicidio alternatiue vel alio delicto ꝙ iudex nõ põt dare electionẽ reo vt per Fely in c.inter ceteras.ver.aduerte tripliciter,de rescrip.& per Bal.in l. quicũq. C.de ser.fug. vbi de statuto ꝙ decapitetur vel suspẽdatur pro homicidio an electio sit condemnati & an morituro possit dare electionẽ mortis dic vt per Bar.in l.j.C.qui ad liber.perue.non po.Ang.in glo. & caput a spa.pen.col.& Bald.in d.l.quicunq;,& in l. data opera.j.col.C.qui accus.po.& vide gl. in l.aut facta §.animãti.ff.de pœnis.& vide in alternatiuis pœnis cuius sit electio vt per Bar.in l.j.§.expilatores.ff.de effracto.Bar. & Bal.in l.si fugitiui.C.de ser.fug.& in d.l. quicunq; & per Areti.in l. iusiurandũ.§.ait prætor.ff.de iureiur.Bar.in l.Lucio.in si.ff. de leg.ij.& Bal. in authẽ. sed nouo iure.C. de ser.fug.& per Imo.in l.ij.ff.de pub. iudi. & de electione pœnarũ per Bal.in l.fi.C.de accusa.in fi.Panor. in c.de causis. de offic.

48 deleg.Ang.in c.sicut de iudęis. †Vltimo circa pœnas imponendas attendendum & considerandum est id quod dicitur in l. aut facta. in princ.ff.de pœn. & tradit Bon.in rub.de pœnis,in pœnis namq; imponendis hæc sunt consideranda vz causa delicti ex qua causa illud fecerit persona delinquẽtis, & contra quã personã deliquerit,ips,locus, qualitas,quãtitas delicti,euẽtus,etas, dignitas nobilitas,sexus,sciẽtia, & cõditio delinquẽtis,vt hęc omnia colliguntur ex d.l.aut facta.& l.quidã.& l. in seruorũ.§.fina.ff.de pœn.c. sicut dignũ. de homi.l. seruos.C.de vi publi.c.sane.de offic. delega.l.pedius.ff. de incend.rui.naufr.in consti.qui dolose.& in consti.qualitas persone.Itẽ iudex diligẽter aduertat ne grauiorum pœnam imponat quã a iure statuta reperitur nisi ex causa vt infra dicetur valet maxime multis delinquentibus,& crassantibus tũc enim opus est exemplo maioris pœnæ vt alij terrantur d.l.aut facta.§.sed & l.j.C.ad l.iul.repe. Item iudex semper debeat cum temperamẽto benignitatis imponere pœnam, & non cum seueritate.l. respiciẽdum.§.furta.ff.de pœn.tandem iudex debet examinare & indagare subtiliter qua mente, & cã deliquerit vt videat si dolo aut culpa aut errore aut casu aut negligentia & quo instrumento cum qualitas doli in maleficijs inspiciatur l.j.C.de sica.voluntas enim & propositum distinguunt maleficia l. qui iniurie.ff. de fur.l.quod reipub.ff.de iniur.l.j.§.diuus. ff.de sica.item consideret causam, & finem maleficij commissi vt si libidinis causa fecerit an animo occidendi vel aliter delinquẽdi,ac ẽt conditionem, & qualitatem delinquentis vt si minor aut solitus delinquere aut bone vite conditionis, & tamẽ omnia circunspectus iudex cõsideret in pœnis ipsis infligendis iuxta prædicta ac tandẽ obseruet etiam tradita per Mar.in pract.in.§. occurrit vbi etiam instruit iudices qualiter se habeant tam in procedendo quã in condemnando & puniendo ibi videas hæc circa pœnas a iure ciuili inductas sufficiant.

49 †Iure vero canonico pro homicidio imponitur pœna perpetui carceris iuxta c.nouimus de ver.sig.& c.pen.in fin. de hæret. & c.quamuis.de pen.in vj.Anan.in consil.j. Imo.& alij in c. qualiter & quando, de accusa.in.§.ad corrigẽdos. Panor.in c.tue.de pen.Bar.in l.ij.iij.col.ff.de pub.iudi.Bar.in l.reos.ij.col.C.de accusa. & per Panor. & Felyn.in c.cum non ab homine,& in c.at si clerici.de iudi.Stepha.Aufre.in repe. cle.j. de offi.ordi.ver.occasione præmissorum,& licet in specie non loquantur de homicidio tamẽ indistincte loquuntur,& ex dict. Panor. in d.c.tue,& in d.c.cum non ab homi. & Stepha. in d.ver. occasione deprehendi

potest, nam distinguunt delicta leuia grauia grauiora, & grauissima, & pro grauissimis dicunt imponi pœnā perpetui carceris grauissimū autē delictum dr, vbi de iure ciuili mors venit infligenda, vt per Ias. in authen. ad hæc. C. de iudi. sed pro homicidio pœna mortis imponitur iure ciuili vt supra, ergo iure canonico pœna perpetui carceris infligitur hoc ēt tradit Anch. in cōsi. clvij. & Cępo. consil. xj. vbi ꝙ vbi de iure ciuili pœna mortis infligit̄ naturalis iure canonico imponit̄ pœna degradationis & traditur iudici seculari vbi vero de iure ciuili mors ciuilis imponitur deponit̄ & ꝑpetuo carceri
50 mācipatur. †Not. ꝙ ius canonicū nunquā pro quocūꝙ delicto ēt grauissimo imponit pœnā mortis & sanguinis, vt per glo. ij. q. ō. iij. c. preuaricator. Inno. in c. cū oporteat de accusa. & in c. qualiter & quando. eo. ti. vbi etiā Felyn. in d. §. ad corrigēdos. & in c. crimina. vbi Panor. de collus. detegen. doctō. maxime Pau. Alex. & Iaso. in l. trāsigere. C. de transf. Fely. in c. si qñ. iij. col. de rescri. Cępo. in cōsil. lxxiij. Alex. post Bar. in d. l. ij. ff. de pub. iud. Pau. de Cast. in consi. cxix. plenissime Marta. Socy. in c. sententiā sanguinis. ne cler. vel mona. Panor. in d. c. at si clerici. & in d. c. nouimus. vbi dixit non reperire iure canonico pœnā mortis, & in c. ad audientiā. de crim. fal. & in d. c. archiepiscopatu de rapt. bene tamē imponi pœnā prefatā perpetui carceris, vt supra non aūt ꝙ damnetur in metallū tamen si damnetur vz nec retractatur vt per Imol. in d. c. qualiter & qñ lo. ij. & ibi Fely. in d. c. ad corrigēdos. ver. subdit etiam. item & pœnam exilij, & verberationis citra tñ pœnā sanguinis imponere pōt etiam in personis clericorū vt per Panor. in ca. j. de calū. & in c. præterea. de cler. percu. & in c. ij. requiris de appella. & in d. c. in archiepiscopatu vbi pœna corporalis imponi pōt dummodo nō trāseat in emanationē sanguinis. & in c. cum te. de re iudi. & in d. c. ad audientiā de crim. fal. idē in subsidium vbi pœna pecuniaria solui nō pōt vt per Panor. in c. ad liberādū. de iudęis item detrusio in monasteriū, vt in c. tue. de pœnis. vbi Panor. & Stepha. vbi supra. & pœnas quas ponit ius canonicū, vide vt per Panor. in c. cū non ab homine. de iudi. & Felyn. ibi in ver. respectu pœnę exilij vbi enumerat pœnas varias de iure canonico plene Fely. in d. c. ad corrigendos, & ibi si moriatur an dicatur mori naturaliter an cum cruciatu, & an tūc efficiatur irregularis ex hoc si moritur cito, & an poni possit in ga-
51 bia. †Et nota. ꝙ si reperiatur imponi per ius canonicum pœna mortis intelligitur ꝑ sententiam excommunicationis, vt per Panormi. in c. per venerabilē. qui filij sint legit. vlti. not. & in c. j. vlti. col. de furt. & in c. ij. in glo. fi. de maio. & obed. Tho. ij. secūde.
52 q. xcix. ar. vlii. †Sed an pœna perpetui carceris morti ęquiparet̄ Innoc. in d. c. qualiter & qñ. dicit ꝙ sic Panor. in c. tue. de pœnis. & Cardi. in c. fin. de transa. per Marti. in pra. in. §. attingā. Cæpo. in cōsi. lxxiij. Bart. aūt in l. ij. ff. de pub. iud. & Bald. in l. reos. ij. col. C. de accus. Alex. Ias. & alij in d. l. transigere dicūt non morti ęquiparari sed dam
53 nationis in metallum. †Et no. ꝙ licet pœna perpetui carceris imponat ius canonicū tamē procedit in puniendis clericis nō aūt impuniendis laicis pro criminibus ecclesiasticis nam laico nō pōt imponere talē pœnā perpetui carceris, ita dixit Oldra. in cōsil. lxviij. incip. queritur, & Roma. in singu. ciiij. incip. tu scis. ꝙ de iure ciuili. & de pœnis ecclesiasticis & perpetui carceris per Cæpo. in d. consi. lxxiij. & an episcopus dānans ad perpetuos carceres possit in sententia reseruare ius minuendi pœnā arbitrio suo, dic vt per Fely. in d. §. ad corrigendos.
54 †Sed an iudex sæcularis possit damnare laicum ad perpetuū carcerem & an damnādo valeat snia tex. in l. seruo. C. de pen. & in l. incredibile. ff. eo. & in l. aut damnum. §. solent. ff. eo. & Bar. in d. l. ij. ff. de publ. iudi. & post eū Alex. ꝙ non pōt damnare sed Bald. in d. l. reos. post glo. in d. l. incredibile. & ibi Bald. dicunt valere sententiam sed reuocari posse at Bal. in consi. ccclxxx. iij. volu. di-
55 cit sententiam esse ipso iure nullā. †Sed an damnatus ad perpetuos carceres efficiatur insuccessibilis vt si hæres instituat̄ possit habere hereditatē vel ab intestato succedere tradit Bar. in l. j. C. de his quę ad liber. peruen. non po. vbi ēt ꝙ non pōt damnari. Et an efficiatur intestabilis, vt nō possit facere testamentū Ang. Imo. Alexan. Areti. & Ias. in l. si quis mihi bona. §. j. ff. de acqui. hęre. Alexan. post Bar. in d. l. ij. ff. de pub. iudi. Ang. in glo. qui iud. car. tu. vbi ꝙ nō potest damnari ideo nō efficit̄ intestabilis Fulgo. in cōsi. cxliiij. Fely. in c. excōicamus. in fin. de hære. & plene in d. §. ad corrigēdos. Et dixit Ang. in consi. cclvj. ꝙ iudex damnans aliquem ad perpetuū carcerē tenetur actio-
56 ne iniuriarum. †Et not. etiam aliam pœnam de iure canonico vltra perpetuum carcerem ꝙ potest pro talibus delictis grauissimis vt hæresi mutari & apponi perpetuo

in muro murari, vt in c.j.& ibi perpetuo murandus de hære.in vj.& in c.vt cõmisi ibi carcere vel muro eo.ti.Fely. in c.cũ nõ ab homine.in versic.respectu pœnæ exilij.
57 de iudi. † Et no.ꝙ licet de iure cano.nõ possit imponi pena mortis,sed perpetui car ceris vt supra,potest tñ pro homicidio tradi curie seculari condemnandus & punien dus pœna mortis per iudicem seculare præ cedente tñ prius degradatione ipsius clerici,vt per Ang.in gl.& caput a spatulis, vbi tradi & tradit in d.c.cum non ab homine, in quo uidendum est,primo quę sint delicta degradatione digna secũdo de forma degra
58 dationis. †Circa primum no.duplicẽ esse degradationem verbalẽ & actualem de qui bus in c.j.de pœ. in vj.& doc. tradunt in d. c.cum nõ ab homine.& in c.at si clerici.de iudi.& Spe.in ti.de accu.§.ij.ver.item quęritur de forma Ioan.de Firmo. in suo tract. de epis.viij.lib.vlti.par.& Fel.in c.non po test.circa fin.de re iudi.doc.in c.qualiter & qñ.de accusa.& in d.c.tue de pœ.Ang.in d. gl.& caput a spat.vj.col.verbalis enim degradatio fit ob grauiora & enormia delicta,vt in adulterio,homicidio,& alia de q. bus per doc.But.& Panor.in d.c.at si clerici.& in d.c.cum non ab homine. & in d.c. tue, Verbaliter enim degradationis dr deponi, & pœna depositionis imponit taliter degradato quod intelligas dummodo sit incorrigibilis, vt quia tertio monitus nõ desistat,vt dr in d.c.cum nõ ab homine. vbi gl. & doc.in c.at si clerici.& in d.c.tue.& Ange.in d.glo.idem actualis degradatio fit ob enormia & grauiora delicta d.c.at si clerici.§.de adulterijs.& ibi Ant.& Panor.in d. c.cum non ab homine,& Ange.in d.glo.& gl.ordi.in d.c.ad comprimendum.de offic.
59 ordi.& ibi doc. † Sed an pro homicidio fiat actualis degradatio, vt tradat curie seculari puniendus gl.in c.ad abolendam. de hære. & in d.c.cum non ab homine. ponit tria delicta in quibus actualiter degradatur & traditur puniendus curie seculari hære si.falsitate & iniuria & cõtumelia facta epo suo doct.ibidem iam in d.c.at si cleri. ꝙ in d.c.cum non ab homine.ꝙ etiam in d.c.ad abolendam.maxime Panor.in d.c.at si clerici.ver.ad tertium.post Anto.& Ang.in d. gl.addunt nonnullos alios casus in quibus potest degradari actualiter & tradi curie seculari de quibus ibi per eos quo ad autẽ ad materiam nostram homicidij concludunt ꝑ tex.in d.c.cum non ab homine non debere tradi curie seculari nisi concurrente incorrigibilitate,vt quia plura committat homicidia,nam tunc tradi põt curie seculari, idẽ si homicidium fuerit qualificatum, vt quia per assasinium commissum vel proditorie vel per parricidium, vel contra principum dñm terræ,vt per Capi.in decisio.sa.consil. cxxx.& decisi.clv.in his enim potest tradi curie seculari,& occidi,& ita dicit i dispu tatione conclusisse Panor.vna cũ Ancha.et Ang.in d.gl.dicit ẽt si nõ sit incorrigibilis, & tex.in d.c.cum non ab homine,inquantum non ponat pœnam degradationis intel ligunt de simplici homicidio, & ita residẽt prædicti doc.& cõiter tenetur & per Aret. in d.c.cum non ab homine.xiiij.col.Fel. in c.j.in fi.de homi.& in c.inquisitionis.j.col. de accus.& Anch.in consil.clviij.Fel.in c.si qñ.v.col.de rescr.videnda longa disput.Pa nor.in d.c.at si clerici.versi.ad tertium vsq; ad fi.post Ancha.cuius verba reassumit, & ibi per eum vide ex quibus delictis tradit curie seculari,& an sit necessaria incorrigibilitas,& ibi in fi.prin.sentit ꝙ in grauissimis vbi per pœnam ecclesiasticã.& ius canonicum non põt puniri defectu pœnæ traditur curie seculari Fely.vero in d.c.si qñ. dicit non defectu pœnæ, sed defectu executionis pœnæ,dic vt per eos,& per Firma.in d.trac.de epo.viij.lib.vlt.par.& vide Bald. in l.cum fratrem.C.ad sille.& in l. presbyteri.C.de epis.& cle.in materia & per Hosti, in c.ij.de homi.& gl.in c.ij.ne cleri.vel mo na.vbi dicit pro homicidio degradari qd tñ intelligit But.in d.c.at si clerici. degrada tione verbali,& non actuali,& vide multa tradita per Deci. in d.c.at si clerici.xxiij. col.& seq. ver.venio ad tertium.& ver.postremo.de homi.clerico.& in d.c.cum non ab homine in quibus plene tradit in quibus casibus degradatur,et qualiter fiat degradatio & an requiratur incorrigibilitas, & qñ punitur incorrigibilis absq; degradatione punitur per iudicẽ secu.plene d c vt per eũ, & vide per Math.in consti.reg.de personis vbi ponit quæ requirantur, vt tradatcurie seculari,& an pro homi.& an pro rebellione,& cri.læsæ maiest.& an priuetur beneficijs,& an per iudicem secularem,dic ut per eum,& de pœna homicidij secũdum ius ca
60 nonicum per Mar.in consil.vij. † No.tñ ordinem traditum per Panor.in d.c.cũ non ab homine.ꝙ primo pro grauissimis deponitur.ij.excõicatur,iij.anathematizat.iiij.si est incorrigibilis,& deuenit ad profundum malorum degradatur & traditur curie seculari puniendus licet ibi dicat non requiri

aliam degradationem tribus illis interuenientibus ex quo ecclesia non fouet eū, sed exutus est omni priuilegio dūmodo tñ pronunciet illum incorrigibilem esse, & deuenisse ad profundum maiorum & exutū priuilegio alias obtineret priuilegium, vt ibi p Panor.& post eum per Barbat.& alios po-
61 stil. †Et an degradatus retineat priuilegium fori, dic vt per Spec.in ti.de cōpe.iu. adi.§.j.ver.in quibusdam, vbi anteꝗ̄ tradatur curie seculari retinet priuilegium licet degradatus. Et an retineat priuilegium c.si quis suadente? dic vt no.in c.ij.de pœ.in vj. vbi ꝙ verbaliter retinet actualiter non per
62 d.c.ij.in fi.& Marsi.in sing.cvij. †An autem in assassino sit necessaria degradatio ut puniri possit a iudice seculari an vero tanꝗ exutus omni priuilegio clericali a iudice seculari puniri possit iuxta c.j.de homici.in vj.Par.in tra.sind.char.xxxviij.dicit absq; degradatione puniri posse cū a iure ipso facto sit degradatus per d.c.j.Steph.Aufre.in rep.cle.j.de offi.ordi. de pote.secul.contra eccle.perso.xviij.fall.& Mar.in l.j.in prin. nu.61.ff.de sicar.& in l.j.nu.107.C.de rap. virg.& in consi.ix.dic vt per doc.in d.c.at si clerici.& in d.c.cum non ab homine. vbi plene Deci.post Panor.& Ant.qui dicūt requiri degradationem actualem intelligētes, c.j.de homi.in vj.loqui in verbali degradatione quasi ipso facto sit depositus & degradatus verbaliter tñ requiritur actualis degradatio dic vt per eos ibi & cum materia sit canonica nec liceat ponere falcē in messe alienam ad canonistas conuola in d.c.at
63 si clerici.& c.cum non ab homine. †Circa secundū de forma degradationis & qualiter fiat ista degradatio, & quo ordine dic plene vt in c.degradatio quod est.ij.de pœ. in vj.et ponit Spe.in ti.de accu.§.ij.ver.degradatur.&.§.iij.& traditur in c.non possunt.de re iudi et Deci.plene in d.c.at si clerici. Iac.Bu.& Bal.in auc. presbyteri.C.de epis.& cle.Bar.in l.qui uno.§.exautoratur. ff.de re mili.Firma.in d.trac.de epis.viij.ii. vlti.par.& per Mathe.in d.consti.de personis.& de forma degradationis militis per Bart.i d.§ exautoratur.et per Par.in d.tractatu vij.char.& de degradatione doctoris ibidem.& per Bal.in l.ij.§.ignominie causa.ff.de infa.& per Tho.Gram.in vo.xxv. & per Alex.post Bar.in l.j.C.de dignit.lib.
64 xij. †Et ex quo supra dictū est imponi pœnam perpetui carceris qualis esse debet talis carcer & an talis ꝙ statim moriať d c ꝙ non, sed ꝙ conseruetur per aliquid tēpus nec ꝙ fame statim moriatur vt per Panor. in d.c.cum non ab homine.in fi.& Ioan. de Ligna.in cle.j.de pœ.& per Fely.in d.c cū non ab homine.in fi. & in c qualiter & qñ. §.ad corrigendos. de accusa.& ibi de alia pœna ꝙ ponatur in gabijs, quæ non est in vsu. Et not.ꝙ vbi ecclesia degradatum tradit curie seculari debet icercedere ne mors instigatur & iudex secularis faciat ad sui libitum, vt in d.c.nouimus.de verbo.sig.Panor.in d.c.cum non ab homine. versi.secun
65 do opponitur.d.c.nouimus. †Sed quid si fuit degradatus per iudicem ecclesiasticum & traditus curie seculari si opponit & allegat degradatus nulliter fuisse degradatum quis cognoscet de degradationis nullitate an possit iudex secularis de hoc? dic per Stepha. Aufre.in d.cle.j.in trac.de potesta. secula.contra eccle.perso.in prima reg.iiij. fallen.vbi allegat Luc.de Pen.in l.ij.C.de pri.scol.lib.xij. vbi etiam an lata sententia perpetue depositionis in sacerdotem & fuerit solemniter degradatus & traditus iudici seculari per eum pœna legitima puniendus an iudex secularis debeat eum & causam eius & crimina iterum examinare dic
66 vt per eum. †Item punitur homicida de iure canonū vt efficiatur irregularis & priuetur officio & beneficio, vt in c.ij.& per totum de homicidio & per totum de cleri, percuss. & de cleri. pugna.in due.xlv.dist. per totum & l.distin.c.clericum & c.de his clericis.& in c.penul.de homi.& Spe.in ti. de dispensa.§.iuxta.versic.facto autem.sed an ipso facto an per sententiam priuetur? dic ꝙ non ipso iure, sed per sententiam glos.in sum.xv.q.viij.glo.fin.in c.pastoralis.viij.distin.Car.Panor.Imo.& Fel.in c.querelam, de iureiuran.vers.similiter.doc in c.cū non ab homine. de iudic.& in c.cum nostris.de concess.præben.vbi Panor.& per Corse.in sing.in verbo sententia lo vlt.vbi plene et per Felyn.plene in c.inquisitionis.j.colum. de accusa.& in c.ex parte. versi.quod autē periurus.de rescrip.Bal.in l.fratrem.vlt.colum.C.de his quib.vt indig.Marsi.in pract. in.§.postquam. Tho.Ferra. in caute.xliiij. & per Pet.de Biaxio in suo tract.directorij electionum.ij.par.c.xxx.extende etiam in interficiente iudeum, nam priuatur beneficio, vt per Archi.in c.minor.l.dist.Felyn.in d.c.inquisitionis vbi dat cautelam, vt ante priuationem per sententiam renunciet alicui amico, vt post dispensationem amicus ei renunciet,& sic ante priuationem legitime retinet homicida beneficiū, & p Tho.

Ferra.in d.caute.& Pet.de Bia.in d.trac.& per Ioan.de Arno.in singul.xxij.vbi limita nisi in delicto qualificato, vt in assassinio, nõ ipso facto est priuatus si cõstat iuxta c.j.de homi.in vj.post Felyn.in d.c.inquisitionis.

67 † An autem cum bona conscientia peracta poenitentia homicida retineat beneficium ibidem per Fely.Imol.& alios in d.c. cum nostris.Henri.Bo.in c.quæsitum.de tẽpo.ordi.& ibidem an faciat fructus suos homicida Bal.Pau.& Ang.in l.prædonis.ff.de peti.hæred.Pau.Alex.& Ias.in l.j.C.de his quib.vt indig.Ancha.in c.fœlicis.de hære. in vj.Fely.in c.de quarta.ver.faciũt postre-

68 mo prædicta de præscrip. † An autẽ homicida possit renũciare beneficio quod habet per Fely.in c.in nostra.de rescrip.versi. cæterum quando apostillabis.Limita tamẽ prædicta in homicida qualificato, vt assassino,& parricida, nam talis ipso iure est priuatus officio & beneficio,vt in d.c.j.de homi.in vj.docto.in d.c.cum non ab homine. vbi Panor.& in d.c.at si clerici.post Ant.& Fely.in d.c.inquisitionis.vbi ita limitat,& de ista irregularitate propter homicidium & percussionem,vide multa per Spe.in ti. de dispensa §.iuxta per totum,& ibi de clerico cirugico quod propter imperitiam & malam curam ex incisione vene vel potatione fecit mori infirmum & vulneratũ,& ibi de extrahente sagittam de gutture vel pectore vulnerati propter quod citius fuit mortuus efficitur irregularis,& de eo q infirmo dedit potum, vel aliud simile contra consilium medici,vt ibi per eum iij.col.vide in versi.sed quæritur qñ occasione homicidij cum seq.versi.multis.& per doct.in c. ad audientiam.de homicid.& in d.§.iuxta, versi.sed quæritur quando efficitur irregularis ratione mandati & consilij & in ver. facto autem quando propter homicidium per se commissum efficitur irregularis, & in versi.quid si agenti per ratihabitionẽ & de dicto versicu.sed quæritur vsq; ad fi.§. iuxta prosequere materiam irregularitatis ratione homicidij & percussionis cuius dicta addenda essent in materijs suis maxime in dante causam,& in mandante & consulẽte,& ratum habente, & per se faciente ibi ergo addenda si qua ibi dicta nõ sint ex dictis per Spe.vbi supra,vbi multa ponit cõferentia ad præmissa. Et an occidens mortuum seu in loco letali vulneratus mortuum animo occidẽdi efficiatur irregularis sicut si viuum occideret dic vt per Mar.in l.qui

69 fine.ff.de quæstio. †Et quis possit dispẽsare super homicidio ad ordines & beneficia obtinenda,& an & quãdo episcopus dispensat prosequere, vt per Spec.in dicto.§. iuxta.in fi.ver.quando autem,& per quem possit circa irregularitatem homicidij dispensare,& in.§.seq.nunc de episcoporum ver.prohibetur autem eps dispensare cum homicida & in.§.nunc breuiter.versi.quanto cum homicida,& per doc.in c.at si clerici.& in d.c.cum non ab homine.vbi Anto. Fely Panor.& Deci.dic ut per eos quando per papam pro homicidio voluntario et casuali & quando per episcopum,& per Pet. de Biaxio in d.trac.directorij electio ij.par te xxx.c.vbi distinguitur de beneficio curato vt solus papa,& beneficio simplici, vt episcopus possit : dic vt per Fely.in d.c.ad

70 audientiam.de homi. †Et an episcopus, aut eius vicarius possit pœnam priuationis beneficiorum commutare in pecuniariam, dic vt per Pau.in consi.ccvij.ꝙ nõ & quia materia est canonistarum ad eos me remittam,& hæc sufficiunt quo ad primũ sequitur de causis minuentibus pœnam homici-

71 dij. †Circa itaq; secundũ ex quibus causis pœnæ homicidij minorantibus aut differantur dic ꝙ causæ prædictæ in superioribus locis recitatæ minuunt pœnam ordinariam homicidij vt supra in materia mãdati & in materia causarum excusantium homicidium ex quibus minuitur pęna ordinaria sunt ĩ nõnullæ aliæ causæ & minuentes & differentes pœnam ordinariam homicidij.

72 †Et primo excusat & minuit pœnã ordinariam homicidij,& est causa vt minuatur vtilitas publica ,& ideo si homicida esset vnus magnus artifex taliter quod eius vita esset pro futura reipubl.pœna minui debet non mortis imponi, sed alia minor vt relegationis,vel pecuniaria rescribẽdo ad principem,vt no.in l.ad bestias.ff.de pœ.p quã legem dixit Dyn.euasisse a pœna ordinaria quẽdam insignem artificem fabrum qui sociũ percussit & manus amputari debebat fuit dicta pœna mitigata per principem ratione sue peritie pro hoc ĩ l.non omnis.§. fi.ff.de re milit.vbi per principem põt indulgeri transfuge qui alios demonstrauit, ita p Par.in tra.sindi.in verbo pœna in prin.vbi dicit se alias habuisse in facto, & euasisse quendã bombarderium qui occiderat quẽdam qui fuit relegatus a patria per annos quinque qui bene seruierat in bello idruntino,& per Ludo.in singul.xj.& in singul. ccccixj.incip.insciensis Ias.in l.lex est.ff.de leg.Mathe.in proche.constituit.in princi.ix.

no.& in.§.nos itaq;.vj.no.vbi ēt de detegē te proditionem Fely.in c.querēti.iij.col.de offi.delega.Cepo.plene in ij.caut.in princ. Vbi limitat nisi tumultus aliter sedari non possit l.pen.ff.de sica.nisi interficiatur,nam tunc acceleratur executio vt dicetur & vt de per Ioan.de Arno.in epito.iiij.post Fel. in c.cum illorum.ij.col.de sent.excom.vbi de artifice pistore pœna manus puniendo quod possit sibi amputari vnus digitus, & in epito.seq.iiij.qñ deberet sibi lingua am

73 putari ratione blasphemiæ. †Et alio casu acceleratur executio vt supra, vbi condēnatus esset latro manifestus, vel seductor prærumpens, nam tūc fieri possit executio deinde ad principem rescribi,l.filio exhæredato.§.ij.& l.vero.§.fi.ff.de iniusto rupt. testa.& per Cepo.consi.xxxvj.in fi.gl.in l. & si seuerior.vbi doc.C.de infa.Mar.i pra. in.§.oportune.ij.col.& in l.qui falsam.ff.de fal.& in l.qui cedem.ff.de sica.Fely.in c.illud.de maior.& obed.doc.& Bar.in l.quid ergo.§.pena grauior.ff.de infa.plene Iaf.in l.j.ij.ff.de legi.& plene Tho.Gram.in cōsi. xxix.in fi.idem dic quod vilis reipubl.nō potest torqueri,vt per Mar.in l.edictū.ff.de quæstio.et in prac.in.§.expedita.Item iusta causa minuendi pœnam sunt seruitia præstita principi, nam si quis diu seruierit principi pœna ordinaria potest minorari, vt not. gl.& Ang.in.§.plane.insti.de iure nat.gen. & ciui. in ver. meritō.Tho.Gra.in d.consi. xxix.circa fi.allegat Bar.Casse.in suo trac. gloriæ mundi.vj.par.xix.considera.ij.colū. & xxxviij.consid.in fin. Item si condemnatus sit bonæ vitæ,& famæ,nam talis bona vita,& fama est iusta causa minuendi pœnam,vt per Alex.in consi.cxxj.vij.volu.fa

74 cit c.reg.ad peruerforum. † Item priuilegiū liberat a morte ne dum minuere pōt, nam cardinales habent priuilegiū,vt si condemnatus ad mortem ducatur ad suppliciū & ei fiat obuiam cardinalis & capellū apposuerit in caput eius non pōt exequi snia ad mortem sed liberatur ita per Bald.in l. addictos.C.de appel.& ibi Pau.de Ca.& p Amod.Iusti.in trac.sindi.sub nu.253.et Ideo dat cautelā Cepo.in ij.cau.in prin.vt procuret vt cardinalis transeat per viam per quā ducitur cōdemnatus ad suppliciū & obuiā sibi faciat & apponat in capite condemnati pileum,& erit liber,& per Par.in tracta. sindi.in verbo pœna versi.an si primo.Vbi idem forte esset in filio regis,nam si obuiaret cōdemnato ad mortem posset eum liberare tñ sub dubio reliquit in filio regis cū teneatur iustitiam facere nec obuiare iustitiæ,l.meminerit.C. vnde vi, idem dicit ibi Par.si laqueus fuerit fractus & illesus euadat dum suspenditur,nam debet liberari & supra dictum est idem dicit Archi.xiij.q.ij. c.quæsitum contra.gl.ibi,& Ro.in singu.in versi.ecclesia.versi.fugiens.& per Oldr.in consi.liiij.in fi.si obuiaret condēnatur dum ducitur ad supplicium corpori Christi, nā liberandus est,vt ibi per Archi.& Card.in cle.j.§.institutione.in fi.de reli.& vene.sancto.quod verū est dummodo ad ipsum corpus recurreret,& suscepisset cōronē, vt habetur post Fely.in c.querenti.de offi.deleg.

75 vbi ēt de cardinali. †Item pietas paterna est causa minuēde pœnæ mortis,& ideo si pater præsentat sponte filium homicidā si constat de homicidio nō debet pœna ordinaria puniri,sed alia mitiori per tex.in l. milites agrum.§.deserrorē.ff.de re mil.per quem dixit Pau.de Cast. euasisse quendam filium cuiusdam mercatoris & obstēto tex. imperatori qui voluit videre pepercit filio ob spontaneam præsentationem factā a patre,& relegauit ipsum ad tempus de quo dicto per Saly.in l.propter insidias.C.q accu. non pos.Fely.in c.accusasti,vlt.col.de accusa,Augu.post Ang.in gl.necnon ad querelā vij.char.versi.xxj.Cepo.in j.caute. Pau.de Cast.in consi.ccxxxvj.in fi.& Fely.in d.c. querenti. per Bald.in l.fi.in fi.C.de vsu.rei iudi.Iaf.in l.de quibus.xv.col.ff.de legi.Ni col. Boer.in trac.de sedi.vij.præsupp.in fi. Marsi.in l.iij.§.in auditum.ff.de sicar.& in l.j.§.ad qōnem.vers.vlterius no.q pater.ff. de quæstio.& dixi supra, nec talis cautela nimis tuta est cum iudices eam nō attēdant cum tñ obseruare deberent cum fulcita auctoritatibus,& ea aliās vsus fui in causa homicidij fretus tñ ex quo inter consanguineos agebatur spe future remissionis & indulgentie propinquorum prout postea euenit nec ea cū extraneis fuissem vsus. †Itē

76 si immineret forte periculum principis, vt quia sciret tractatum vel proditionē & condemnatus diceret se coram principe velle nominare tractantes,nā tunc debet supersederi in executione,vt refert Par.in d.tract. sindi.in verbo pœna versi.an si,lo j.vbi refert ita contingisse in quodam Romano qui fuit liberatus ne detegeret delictum papæ, & per Fel.in c.si qñ.ij.col.de rescri.& pro hoc facit dictum Bal.in l.ij.§.post.ff.de origi.iur.vbi tradit de eo qui voluit subripere arcam credens plenā pecunia & in ea fuit inuenta litera tractatus contra principē an

debet sibi indulgeri si reuelauit principi ta men dicit Par. hoc cauendum nec retardandum executionē capitalē immo acrius puniri debet, & hoc per tex. in l. si quis forte. ff. de pœ. & per Fely. in c. querenti. ij. col. de offi. deleg. ad idem tex. in l. omne delictū. §. fi. ff. de re mili. vbi non debet parci promittenti se velle capere multos criminosos & latrones & demōstrare transfugas Par. vbi
77 supra. † Item differtur executio si post sniām liquet de innocētia rei, vel iudex videret iniustā esse sniām, vt per Bar. & Alexan. post eum in l. j. §. si quis vitio. ff. de qō.
78 † Item differtur executio si snia fuerit iniusta, nā executor debet supersedere & rescribere superiori, vt plene per Alex. in l. a diuo pio. §. in venditione. in fi. ff. de re iudi.
79 † Itē tumultus populi facit differre executionem non tñ liberare sicut ēt facit accelerare executionem non tñ innocentē condemnari l. decurionum. C. de pœn. l. ad bestias. ff. eo. l. qui cedem. ff. de sicar. vbi in dignitate positus homicida si deportatur fieri debet cōsulto principe nisi tumultus nō posset aliter sedari, nam eo in consulto pōt deportari, & per Spe. in ti. de sequest. po. & fru. §. j. versi. sed nunquid, non tñ ad tumultum populi potest cōdemnari, vt per Montal. in trac. de reproba. sen. pila. vers. & hæc sufficiant. & versi. ad hæc omnia no. in d. l. decurionum. & in l. priuatus. ff. qui & a qb. & ꝙ potest accelerari executio non autem condemnari per Amod. Iusti. in tract. sindi.
80 sub nu. 156. † Idem accelerāda est executio si periculum est in mora, vt quia iudex timeat ne amici & consanguinei condēnati faciant tumultum et auferant condemnatū, nam debet accelerari executio ēt durante termino defensionis, vt per Cardi. in ira. sin di. versi. ccxiiij. incip. adde ꝙ factis Bald. & Ang. in l. cum reis. C. de pœ. Mar. in d. l. qui cedem. & per Ro. in sing. ccccclxxxiij. incipi. licet iudex Cepo. in cau. ij. in fi. prin. Ias. in l. j. vlt. col. ff. de offi. affe. & vide per Par. in d. trac. in verbo pœna. in prin. & in vers. an si. lo vlti. gl. in d. l. decurionum. in versi. exclamatum est ꝙ nec ēt torqueri potest ad tumultum & clamorem populi, & alias allegaui in facto licet officialis bestia ad tumultum & clamorem populi intulit plura genera tormentorū & torius perseuerauit
81 in negatione. † Item differtur executio si princeps vel superior mandaret puniri grauiori pœna quā sit eius consuetudo vel ius disponit nā tunc non statim fieri debet executio, sed differri per xxx. dies, vt est casus in l. si vendicari. C. de pœ. gl. in auc. de mandatis prin. §. deniq;. versi. nunciandum. gl. in c. j. versi. noscitur. in fi. de consti. in vj. & in c. ij. de filijs presby. in c. si qñ. de rescrip. Ang. in auc. ut determi. sit num. cler. Flor. in l. iiij. §. sed si quis. ff. fini. regun. Cepo. in caute. ij. vers. notandus. Fely. in d. c. querenti. iij. col. Marsi. in prac. in §. oportune. ij. col. Rober. Miran. de venosa in quadam sua disput. ad plenum. Idem in snia principis irati imponentis pœnam a iure statutam text. est in c. cum apud. xj. q. iij. Panor. & Imo. in c. ij. de
82 re iudi. Fely. in d. c. querenti. iij. col. † Itē differtur executio si cōdemnatus ante sententiam fuerat campsor. aut alicuius negociator qui teneretur reddere rationē, nam dūs potest protestari, vt non exequatur snia nisi prius rationes reddiderit, vt est text. in l. i. C. de bo. præscrip. vbi firmat Bart. Bald. & Ang. adhibet talem cautelam & Bar. Bal. et alij in l. seruo legato. vbi ēt Ang. & Imo. §. fi. ff. de leg. j. & in l. fin. ff. de publ. vbi etiam Ro. Bal. in l. seruus vni ex hæredibus. ff. de leg. j. Ang. in l. debitoribus. ff. de re iud. Paulus in l. si maritus. ff. solu. ma. Panor. in c. veniens. iiij. col. de accusa. Ang. in d. glo. & caput a spatulis versic. quero aliquis. Ro. in l. pomponius scribit. ff. fami. herc. Cepo. in d. caut. ij. versic. si vis differre. Par. in d. verbo pœna. versi. an si. lo j. Mar. in d. §. oportune. j. col. Fely. in d. c. querenti. iij. col. quod limita vt per Bal. nisi fuisset in mora veniendi & petēdi rationem sibi reddi, vt dicit Par. vbi supra, & licet Ang. & Imo. in d. l. seruo legato. & Par. vbi supra non seruatur consuetudine cum faciliter posset fraus inueniri ad differendum mortem tñ Cep. in d. caute. dicit ēt hodie seruandum cum non tollatur dissuetudine licet forte per contrarium vsum, ut per Cy. doc. in l. si. C. de iure do. im
83 peti. & in. §. j. in prohe. insti. † Item differtur executio si fuerit condemnata aliqua mulier pregnans, nam expectari debet donec pariat, vt prouideatur de nutrice text. est in l. pregnantis. ff. de pœnis. l. imperator adrianus. ff. de sta. hom. no. gl. in l. negat lex regia. ff. de dam. infe. & nedum si sit libera, sed ēt ancilla gl. et doc. in d. l. imperator. idē si pati deberet amputationē membri secundum Bart. in d. l. imperator. idem si deberet deportari vel confinari si ex hoc partus pateretur detrimentū secundū Bar. post Guil. in d. l. imperator. idem si pariat, & non reperiatur nutrix, quæ velit ipsum puerū lactare secus si defectu pecuniæ, nam solui debet de publico, ita consuluit Oldra. secundum

Bar.in d.l.prægnantis multa. tradit de hac prægnante Marsi.in prac.in.§.nunc viden dum.vbi plene & in.§.oportune.iij.col.& vide gl.in c.apud thessalonicam.xj.q.iij.Saly.in l.propter insidias.C.de accu.Bal.in l. additos.C.de appel.Ang.in l.j.ff.de bo.præscri.& in l.si vendicari.C.de pœ.& in auth. vt determi.sit num.cleri.col.ij.Bal.in c.j.de eo qui inter fra.dom.fui.& licet Barto.in l. excusantur.§.verum.ff.si quis cau.dicat habere locum casu quo fuisset prægnans post captiuam tñ tenetur etiã si ante fuisset prægnans ex ratione d.l.prægnãtis.vt per Ro. in rub.ff.de bon.dam.Alex.post Bar.in d.l. si prægnantis.& in l.j.§.numerum.ff.de excusa.tut.plene Par.in d.verbo pœna. versi. an si.lo j.Cepo.in d.ij caut.versi.non debet fieri executio.col.ij.& Fely.in d.c.quæren

84 ti.iij.col. † Item differtur executio propter necessitatem indagãdi alterius criminis,vt per gl.in l.is qui reus.ff.de accus.nisi esset causa calumniosa,vt per Bar.in l.pen. ff.de accusa.Par.in d.versic.an si.lo j.in fin.

85 † Item minoratur pœna immo libeeatur si condemnatus ad mortem velit meretricẽ existentem in lupanari ducere in vxorẽ, vt per Par.in d.versi.an si.lo j.ver.& alia quę non omitto.vbi dicit iure non probari, sed tantum ꝙ peccata omnia sibi dimittunť tñ practicant hispani, & obseruant,vt ibi pee

86 eum. † Item decuriones ciuitatis nõ possunt ad mortem condemnari, sed superiori rescribẽdum est,vt est tex.in l.diui fratres. §.j.ff.de pœ.& in l.ij.§.j.ff.de bo.eo.qui sibi mor.consci. & in l.j.§.similimodo.ff.quã appel.resci.& in l.si quis filio exhæredato. §.eius.ff.de iniust.rup.testa.& in l.qui cedem.ff.de sicar.nisi aliter tumultus sedari non possit,vt in d.l.qui cedem.& per Gaudi.in rub.de homic.v.col.versi.sed pone.& not.gl.in d.§.similimodo.in cuius decurionum loco succedunt hodie cõsiliarij & anciani ciuitatum,vt dicit gl.in rub.C.de decurio.lib.x.& glo.in l.sed ex in versi.decurionum.ff.de dol.Bar.in l.j.ff.de asses.plene Marsil.in pract.in.§.expedita. Tho.Gram. in vo.j.idem dic in principalioribus ciuitatum,vt est tex.in d.l.diui fratres.§.fin.ibi si quis ex principalioribus alicuius ciuitatis latrocinium fecerit aliudve facinus & capitalem pœnam meruisse videantur vinctos eos custodies & mihi scribes & adijcias qd quisquis commiserit,ita pee Cepol.in dicta cau.ij.iij.col.versi.decuriones.vbi dicit notandum esse ad differendum mortem alicuius primatis & consiliarij ciuitatis Fely.in c.quærenti.iij.col. Idem dic tales torqueri non posse,vt plene Mar.in prac.in.§.expedita.& Brun.ij.part.tra.indi.& plene Tho. Gram.in vo.j.Marsi.in l.edictum.ff.de qõ.

87 † Et sic in delictis puniendis qualitas psonarum inspicienda est plus enim punitur popularis & humilis quam existens in dignitate & nobilis,vt in l.iij.§.si.ff.de sicar. & in consti,qualitatem personarum.& not. Mathe.post And.in constitu.qui dolose.de incend.& habetur in l.diuus.ff.de pœ.& in l.i.in fi.ff.de sica.& in d.l.quí cedem. & ibi Marsi.& in l.capitalium.§.venenarij.ff.de pœ.& in l.iij.in fi.l.si quis.ff.eo.& in l.decurionum.& in l.si matrem.C.de pœn.& Mathe.in prohe.consti.§.nos itaq;.& in consti. cuius iustitiæ.ix.not.vbi pœnis corporalibus in plus punitur ignobilis in pecuniarijs vero econtra & per Fely.in c.causam. de rescrip.pro homicidio vero quo ad mortem nulla est distinctio cum oẽs moriantur, bene tamẽ est distinctio quo ad genus mortis,nã nobilis decapitatur, & ignobilis furcas suspenditur,vt in d.consti.terminum vitæ.& ibi Mathe.in d.constitu.cultus iniustitie.& in consti.cum satis.iij.no.Par.in dicto ver.pœna,versi.ai si.lo vlti.ibi vnde iudex qui posuit pœnam furcarum nobili tenetur cum debet eum decapitare, & ꝙ pœna mitigatur ratione dignitatis.& nobilitatis per Mathe.in prohe.consti.in prin.ix.not.& in consti.intentionis.ix not.& in prohe.§.nos itaq;.vj.no.& in consti. pactarenorum.viij. no.vbi aliquæ causæ ponuntur,& ꝙ minoeatur pœna ratione dignitatis in l.moschis. ff.de pœ.& per Tho.Gram.in vot.xxiij.gl. in l.pedius.ff.de vi & vi arma.& Par.in d. ver.pœna.versi.quid si per statutum.& Fely.in c.cum quidem.de iureiu. & per Bal. in c.si quis vero.de pa.iura.fir. & Cardi.in c.pe.de here.& per Boni.in ti.quid sit accusatio.pe.col.vbi etiam plus punitur pauper quam diues in corpore in bursa vero econtra & potius pœna minuitur in libero quã in seruo.l.j.vbi Bar.ff.de poen. item magis fœminæ quam masculo.l.quisquis. versi.ad fœminas.vij.no.vbi Bar.et Saly.C.ad l.iul. maiest.item magis in statu libero quam seruo.l.statu libero.ff.de quæstioni.item an & quãdo in plus puniatur nobilis quam ignobilis & econtra per Cepo.in consi.xl.iij.colum,item in seruo pœna non debet mitiga-

88 ri,vt per Tho.Gram.in consi.xlix. † Itẽ differtur executio si accusetur de grauiori crimine,nam tunc differtur executio capitalis ex primo delicto & homicidio, ita di-

xit Bar.in l.ij.§.qui exhibendi.circa fin.ff. de cust.reo.& refert pro singulari & sequitur Roma.in sing.cccccclxvij.incip. suscipe vnam cautelam Cepo.in d.ij.cau.vers. pro condemnatis. Fely.in d.c.quærenti.iij.col. Par.in d.versi.an si.lo j.Marsi.in d.§.opor-

89 tune.ij.colū. †Item differtur executio si reus cōdemnatus efficiatur furiosus,vt per Bal.& Aluar.in c.j.an ille qui inter.fra.domi.sui.& per Bar.in l.ex facto.vj.col.versi. quinto requiritur.ff.de vulga.& pupil.Alexan.post Bar.in l.fulcinius.§.ad eo.ff.de eo qui mitti.in pos.causa rei ser.doct.in l.furiosum.C.de testam. limita nisi appareat de fictione & simulatione furoris.l.obseruare. C.de iura.calum.l.diuus.ff.de offi.pres.Barto.in l.congruit.ff.eo.Item limita nisi culpa sua fuisset effectus furiosus Cardi. in cle.j. de homici.vj.q.Limita etiam quo ad bona secundum Bal.in d.l.furiosum.vide Cepol. in d.ij.caute.iij.col.vers.est alia caute.Fely. in d.c.quærenti.iij.col.Marsil.in d.§.oportune.& in l.j.x.limita.ff.de fica.& diximus

90 supra. †Item differtur executio pœnæ capitalis si testes fuerint accusati de falso, & quis producēs nam tunc supersedetur ex quo si conuincerentur testes de falso condē natus non apparet commisisse delictum per tex.in l.j.C.qui accusa.poss.Salyc.in l.si do cueris.C.de fals.& Bal.in l.j.C.de quæstio. vbi limitat nisi ad sint alij testes numero oportuno tex.& glos.ad hoc in l.j.in fin.ff. quemadmo.testam.aperian.& per Capi.in deci.sa.consi.xxv.& vide Ang.in glo.compa.dicti inquis.inter defens.v.col.vers.quid si dicat testis.Et limita nisi appareat accusatio calumniose facta animo differēdi,vt per Cepo.in d.ij.caute.iiij.col.versi.ad hoc.per Fely.in d.c.quærenti.iij.col.& per Marsil. in d.§.oportune.in princ.vbi alios allegat, & per Capi.in d.decisio.xxv.& ibi limita etiam nisi se nimium arctasset , vt quia post conclusum in causa, & aliter limita,vt per

91 Capi. †Item differtur executio si condē natus aut eius amici,& consanguinei appellassent,nam pendenre appellatione non potest exequi sententia capitalis l.non tātum. ff.de appel.immo si iudex vellet exequi cō sanguinei & amici possent auferre condemnatum a manibus familie impune vt ꝑ Bal. & Ang.in l.additos.C.de episco. audi.& in l.additos.C.de appel.& per Guid.Papæ in decisio.ccccclxxix.Imol.in c.si quando.de offi.delega.vbi Fely.& Deci.Ang.instit.de actio.§.pœnalem. versic.adde ꝙ eximens. vbi limita nisi esset latro manifestus,vel seductor prerumpens l.si quis filio exhæredato.§.hi autem.ff.de iniust.rup.testa.vbi plene per doct.& per Cepo.in d.ij.caote.ij.colum.versi.potes adhibere.Fely.in d.c.quęrenti.et in c.si quando.& ibidem per Deci. vbi an & quādo possit exequi sententia capitalis post appellationem vel ante decem dies in quibus limita & Marsi.in d.§.oportune.ij.col. & per Felyn.in d.c.si quando licet eximens cōdemnatum a manibus familie teneatur crimine læsæ maiesta.vt in l.iij. & ibi Bar.ff.ad l.iul.maiest.tamen fallit vbi est appellatum,& iudex vellit exequi pendente appellatione alias limitationes quando licet iudici resistere? dic vt ibi per Fely. & inquantum de confessione dicit ꝙ statim ꝙ est confessus mittitur sententia executioni loquitur secundum ius canonicum,secūdum quod confessus non appellat c.romana.§.si autem.vbi glos.de appell.in vj.vide per Frācum in c.cum speciali.§.porro post alios.de appella.& in c.pastoralis eo. Limita tamen in causa quo per statutum non admittatur appellatio,vt est in regno in homicidio secundum ritum magne curie, vt per Tho.Gram.in vo.ij.& supra dictum est.Et an prohibita appellatione per statutū possit recursus haberi ad superiorem,& de remedio cōdemnati dic & prosequere plene an & quando,vt per Marsi.in d.§.oportune.versicu.quæro vlterius videmus. vsque

92 ad si. †Item differtur executio si post delictum aut ante sententiam effectus fuerit clericus,nam non potest ad mortem condē nari per iudicem laicum,sed ecclesiasticum puniri nisi appareat effectus clericus i fraudem, vt per lo.And.& alios in c.j.de obli. Bar.& alij post eum in l.prima.ff.de pœnis & in l.j.C.an seru.ex fals.cau.& in l.officialis.C.de episco.& cler.Ang.in l.denunciasse.§.quæritur.in fi.ff.de adult.Dy.& Nico. de Neapol.in l.idem vlpianus.ff.de excusatio.tuto.Alex.post alios in l.fi.ff.de iurisdi. omni.iudi.Cepo.in d.ij.cau.iij.col. versicu. si quis commisit.Marsil.in d.§.oportune.& plene in singu.cccxxxiiij.vbi limita,vt per eum,& per Ias.in l.quædam puella.ff.de iurisdi.om.iudi.& plene per Marsil.in l.statu liber.j.& ij.colū.ff.de quæstio.& per Ioan. de Arno.in singu.xix.vbi ꝙ statur iuramē to ꝙ votum fecit ante & non in fraudem, & plene an & quando per iudicem secularem puniatur Gand. in rubri.de pœnis.xj. & xij.col.& in rubr.de vari.quæstio.in maleti.in fin.iij.colum.& sequen.disputat plene in d.tit.de pœnis.incip.pellolus.& Par.

in trac.sindi.char.xxvij.ꝙ Marsi.in consi. xlix.& in rub.ff.de fideiuss.nu.110.char.x.
93 †Et an & qñ clericus primæ tonsuræ possit puniri per iudicem laicum non incedens in habitu & tonsura dic plene vt per Cep. in consi.xj.Mar.in consi.lxvij.ij.dub.& in sing.cccc viij.Tho.Gr.plene in vo.xxxiij. & per Capi.in deci.sa.cõsil.clxj.vbi quãdo amittit priuilegium immiscendo se enormibus prædictos aũt modos differendi principaliter tradit Lud.de Ro.in j.si.ff.de re iudi.a quo sumpsit cautelas Cepo.in d.ij.cau. & Fely.in d.c.querenti,et Mar.in d.§.oportune.in quibus ponũt modos differẽdi executionem,& cautelas differendi mortem et prædicti a Ioan.de Firmo.in suo reperto.in verbo mors prorogatur condemnato,& in
94 versi.seq.mortis executio. †Item minuitur pœna ratione etatis,& ideo pupillus homicida non punitur pœna capitis, sed alia mitiori l.auxilium.§.in delictis.ff.de mino. Bal.in l.quicunq;.vj.col.C.de ser.fugi.& in l.& si seuerior.ij.col.ver.& antequ.post gl. C.de infa.Bar.in d.l.quid ergo.§.pœna grauior.ff.eod.no.in l.sacrilegij.in prin.ff.ad l. iul.pecu.Fely.in c.j.de sen.excom.Cepo.in d.ij.cau.ver.si per statutum.iiij.col.vbi etiã de sene,& per Bar.in d.§.pœna grauior.de sene,& Math.in cõsti.minorum iura v.no. & Tho.Gram.in vo.xiiij.Par.in d.ver.pœna.versi.quid si.vbi iudex põt mitigare,& in ver.licet afferens.senem conuerti ad sensum puerilem.Are.in consi.cxiij.Ancha.in consi.cclxxxiij.& dicit Cepol.in d.caut.ij. ꝙ iudex ad hoc,vt minuat non cogitur nec ex hoc poterit appellare,vt per Alex.in d. l.pœna grauior.§.quid ergo.ff.de infami.& per Par.in si.d.versi.licet.& per Ang.in gl. si non soluerit.iij.col.ver.iiij.casu.Marsi.in consi.xxiiij.consi.xxx.consi.xxxix.consi. xlvij.& seq.& in l.infans.& in l.j.in princ. ff.de sicar.& in prac.in.§.qm.char.xxix.j. col.ver.item scias.nec obstat l.impunitam. C.de pœn.nam locum habet in totum cum ætas non tollat pœnam in totum,sed bene facit minui vt patet ex prædictis,& diximus supra.& dixit Par.in d.ver.licet.in si.ꝙ qñ pœna ex causa minui debet si nõ minuit iudex potest appellare contra id quod supra
95 dictum est. †Item differtur executio sententiæ capitalis si post sñiam aut confessionem liquet de innocentia condemnati,nam tunc non debet fieri executio personalis,ut in l.j.§.si.ff.de qõ.& per Inno.& alios in c. significãtibus.de purga.vulg.Bal.in c.j.vlt. col.de confes.Fely.in c.consanguinei,j.col. de re iudi.plene Marsi.in d.l.j.§.si.ff.de qõ. & in pract.in.§.oportune.iij.col.vbi etiam de principe rescribente exequendã sñiam, & de iudice uidente iniustam esse sñiam an eam exequi debet,& ibi ẽt si innocens fuisset punitus an verus delinquens & homicida euitet pœnam quod non,sed punitur, vt est tex.& ibi Bald.in l.qui seruum.ff.de inter.act.& in l.res inter alios acta.in si.C.q. res iudi.non no.& in c.j.§.iniuria. vlti.col. de pa.iur.fir.& Panor.in c.quanuis.ij.col. versi.septimo quæro.de re iudi. Ang.in gl. dandis & soluen.in si.Ro.in l.semel j mora. ff.so.ma.Marsi.in l.j.§.fin.ff.de qõ.& no.in hoc quod dicit Bar.in d.l.j.§.si.ff.de qõ.ꝙ qñ constat de innocentia rei non põt iudex eum liberare,sed rescribere ad superiorem vt ibi etiam per Mar.xxv.q.& in d.§.oportune.iiij.col.& in d.locis plene de materia innocẽtie,& de testibus inhabilibus admittendis ad eam probandam,& ꝙ tollitẽ præcedens confessio rei si constat de innocẽtia, vt per Bal.in consi.clxxj.vj.vol.& Deci.in l.& si nihil.ff.de regu.iur.Et no.id quod dicit Mar.in d.§.oportune.in si.iiij.col.ꝙ habens iustam defensionem dicitur innocens secundum Bal.in l.ij.C.qui test.fa.pos.Pau. in l si quis filio.§.si autem.ff.de rupt.testa.
96 †Item differtur executio immo retractatur sententia principe in consulto qñ sentẽtia apparet notorie iniqua, vt quia condemnatur, quia titium occidit qui reperitur viuere,nam absolui debet,& liberari, vt habetur in c.ij.de purg.vulg.& in l.inde neratius.in si.ff.ad l.aquil.Aret.in c.proposuisti. pe.col.de proba.& in c.de his.j.col.de accusa.Felyn.in d.c.proposuisti.& in d.c.consanguinei,ante si.de re iudi.vbi ponunt aliquos modos differendi,& absoluendi,& ꝑ Marsi.in d.§.oportune.v.col.Item si condẽnauit,quia vulneratus apparuit,et mortuus ex vulnere,& postea appareat non vulneratus,nam absolui debet,vt per Ang.in gl. compa.inquis.inter defen.in si.post Bald.in l.si quis testibus.in fin.C.de testib.vbi dicit quendam ex hoc fuisse liberatum,& ꝑ Bel. in prac.in rub.de proba.nega.in si.ij.col.&
97 seq. †Item retractatur sñia capitalis vbi fuisset lata ex aliqua præsumptione,nã tunc retractatur ex alia fortiori superueniente præsumptione,vt per Bald.in l.si quis adulterij.C.de adult.Anch.in reg.semel malus. de regul.iur.in vj Ludo.in l.admonendi.in prin.ff.de iureiuran.& in l.si ab hostibus.in prin.iiij.col.ff.sol.mat.& in l.cum quidã.§. quod dicitur.ff.de acqui.hære.Ioan.And.in Spec.

Specu.in ti.de homicid.§.j. & pone Anto. in c.propofuisti.de proba.Bal.& Alexã. in d.l.si ab hostibus.Marsi.in d.§.oportune.v. col.& ibi idem si lata sententia ex probatio ne priuilegiata a statuto vt ibi prosequitur

98 Marsil. †Item differtur executio immo annullatur sentẽtia capitalis ex defectu iurisdictionis quæ exceptio opponi potest ẽt post sententiam nam si constat non esse iudicẽ cõpetentem non potest exequi sententia capitalis vt plene per Marsi.in sing.x.inci. tu scis & i d.§.oportune.vj.col.& traditur in c.at si clerici. de iudi.Ang.in d.glo.com pa.inquisi.inter defend.iij.col.ver.quid aũt

99 si opponitur. †Itẽ absoluitur, & nõ punitur si homicidium opponatur per modũ exceptionis vt quia contra accusatorẽ fuerit oppositum q̃ est homicida nam constito de homicidio absoluitur vt per glo.Barto. Bal.& Ang.in l.lucius.ff.de in fami.Bartol. in l.ij.§.si publico.ff.de adul.Panor.& alij in c.j.de excep.Ang.in rub.insti. de excep. & in glos.compa.inquis.inter defend.pen. col.ver.si.quid si opponit de crimine.Oldr. in consi.cliij.Anch.in consi.cccxxvj.& con

100 sil.clxxij. †Item consanguinitas minuit delictum inter duos consanguineos vt per Gãdi.in rubr.de var.quæ.ex malefi.in prin ci.vbi etiam auget & in l.capitaliũ.§.om-

101 nia admissa.ff. de pœn. †An aũt debeat fieri remissio condemnati ad locum delicti & sic an ad impediẽdam executionẽ petere possit se remitti ad iudicem delicti prosequere plene vt per Marsi. in d.§.oportune. vj.col.ver.istis modis.vbi plene an & quãdo in delictis fieri debet remissio delinquẽtis in locum delicti & per eundem in repet. l.j.C.de rap.virg. vbi plene vlti.est q. per Gandi.in opere suo.& in ti.de pen.Ang.in glo.extitẽs florẽ.Marsi.in consi.lxxxvj.&

102 per Capi.in deci.fac.cõsi.ciiij. †Et no. quod dicit Marsi.in d.§.oportune.vj.colũ. versi.& vltra præmissa.q̃ vbi tractatur de executione irretractabili mortis,aut torturæ admittitur exceptio quæ alias non admitteretur dummodo non fuerit calumniosa,nam tunc excludi potest,vt ibi per Marsilium in penulti.& vlti.colum. vbi etiã in vj.colum.dicit vnum q̃ postquam condemnatus ad mortem receperit corpus Christi eodem die non debet morti tradi sed alia die seq.aut per tres dies expectari secundũ Hostien.in sum.in titu.de immuni.eccles.§. in quantum.iij.colum.ver.sed cum ecclesia quod corpus Christi nõ debet denegari cõdemnatis vt per Stepha.Aufr.in repe.d. clemen.j.de offi.ord.in d.tract.de pote. eccles. in lai.perso.cxcviij.casu.& per Io. de Arn.

103 in solilo.lxxxj. †Itẽ iudex potest commutare pœnam mortis in aliud genus mortis secundum Bal. in l.data opera.j. colũ.C.

104 qui accus.pos. †Item pœna minuitur ratione delicti commissi extra territoriũ ob consuetudinem vt per Bal.in l.ij.C.de eunu

105 chis. †Item iusta causa minuendi pœnã est multitudo filiorũ & filiarũ qui se alere non possunt nisi a prẽ vt quia infantes vel alias inhabiles & ne fame perirent põt pœna minui maxime casu manus esset amputãda ita dixit Par.in d.ver.pe.ver.quid si per statu.ibi iudex põt ex causa & in ver.quot sunt & plene per Mar.in sing.602. inci. ex delicto & per Ioan.de Arn.in commẽta.lx.

106 & Tho.Gra.in vo.xxxv. † Item detegens coniurationẽ contra regem mitius punitur idẽ ratione seruitiorũ vt per Parl. in d.ver.pœna ver.licet vbi ẽt ratione dignitatis.secundũ Cy.in l.ij.C.de sum.tri.& ti.ca. & Bal.in d.l.quid ergo.§.pœna grauior vbi etiã ponit alias causas vt hebrietatis & doli cessantis & alias causas vt ibi per eum & vide per Par.in d.ver.pœna ver.quot sunt vbi causas minuẽdi etiã augendi enumerat vt si ratione timoris & necessitatis fecit delictum & occidit vbi si zelo ecclesiæ occidatur qa excõicatus & q̃ sui antecessores multum pro republica laborarũt vel rege & ratione simplicitatis humilitatis defectus probationis & multitudinis delinquẽtium de fure diurno & q̃ ratione dignitatis loci temporis causæ consuetudinis & alias causas refert maxime traditas per Tullium in ij.lib.rhetori.vz si plura aut maiora obsequia videbuntur cõstare quam maleficia si qua virtus aut nobilitas erit si qua spes erit vsui futura si supplicans mansuetus misericors obstendatur fuisse si ea quæ commisit non odio non crudelitate sed officio & recto studio cõmotus fecerit si nulla vituperatio ab eo suscipietur & alia vt ibi p̃ Tull. & Par.in d.ver. licet optime instruentẽ iudicem & superiores ad pœnas imponendas & causas minuendi authen.iudices non obseruant sed humanum siciunt sanguinẽ leges & defensiones aborrent si allegantur rixantur & conuiciantur & asperi & rigidi at potius stollidi sesq; ostendunt vt vidi & vide per Math.in consti. puritatem.ij.not. & Par.in d.ver.pœna versi.quia multa vbi de ignorantia errore casu culpa & nõ dolo & in ludo pali contingente homi.per Maria.Soci.in consil.xvj. vbi plene de hoc vt

Ludo,Carer. V

in ludo & Deci.in consi.ix.& Cæpo.consi. xxxij.& ibidem per Par.de habēte gladiū in manu & tacente in terrā si alius impellitur & occiditur gladio illo tenetur habens gladium de culpa & nō dolo & ibidem an ex dolo & præsumpta pœna capitis puniatur iuxta l.excipiuntur.ff. ad sille. & in l.si quis.C.de sicar.ꝙ inuentus nō excusat sed innocētia & ibi si semel fuit punitus an denuo & qn̄ puniri debet & ibi de statuto puniente homicidam ad mortē non facta mentione doli si non dolo ꝙ mitius punitur & per eundem Par. in d.ver.pœna ver.tu qui vadis in birraria & ibi secundū Ang.in cōsi.xxvij.de impellente habentem gladium & occidentem mulierem prægnantē & percutiente calce & faciente abortū & de experiente bombardas & occidēte & de percutiente pugno & manu vacua & occidente vbino.aūte.Bald. in c.j.§.iniuria de pac. iur.fir.ꝙ si inest dolus ita punitur occidens manu vacua sicut gladio & de his supra dictum est in materia culposi homicidij tamē sunt hæc causa minuendi pœnā ordinariā & ex alijs causis vt per Bal. & alios in l. & si seuerior.C.de infa.& in l.quid ergo.§.pœna grauior.ff.eo.item minuitur propter annichilatas probationes per torturā vt si tortus neget & cōtra eū sint plene ꝓbationes & ad torturā fuerit positus nā si neget non punitur pœna ordinaria sed mitiori vt per Thom.Gram.in consi.xij.& Math.in consti. humanitatē in processu contra captū in fragranti.item iusta causa minuendi pœnā est si nō sit solitus delinquere aliquis supra diximus & per Thom.Gram.in vo.xxiij. Item liberat priuilegium & ideo si domus alicuius habeat priuilegium ꝙ condēnatus transiens per suam domum possit liberari a dn̄o domus ꝙ liberando euitat pœnam de quo dic vt per And.in c.j.ver. bona cōmitentium.j.colum.quæ sint rega.alias causas minuēdi pœnas prosequere ex supradictis, & per Fely.in c. qualiter & qn̄.§.ad corrigendos.de accus.ver.circa quātum ibi supplere.Sequitur videre de causis augētibus

107 pœnam ordinariam. †Circa igitur tertiū quibus ex causis pœna augeatur dic.ꝙ augetur pœna ratione consuetudinis delinquendi & reiterationis & multiplicationis delictorum geminans enim delictū nō debet sperare de venia.l.iij.C.de epis.aud.de hoc tex.in l.quicūꝗ.C.de ser.fug.iij.& vij. col.l.capitalium §.solent.ff.de pen.tex.in l. omnes.§.delatores.C.de colla.lib.x.& in l. eēs.C.de delat.eo.lib. & in c. ita nos, xxv. q.ij.eueniit.xxvij.q.j.Math.in consti.lenas. iiij.not.hoc dicit glo.in d.glo.quicunque. & Spec.in titu.de contu.§.iiij.versic.sed pone iudex.Inno.in c.nouit.de iudi.Bal. in marga.in ver.crimen.Saly.in l.seruos.C.ad leg. iul.de vi pub.multa cumulat Roch.de cur. in repe.c.fin.de consue.in j.not.Bald.in d.l. iij.Felyn.in c.ad abolendam.de hære. Bar. in l.sicut.§.fi.in fi.ff.de accus. Ana.in c.j.de rap.in quibus ēt si de primo fuerit punitur Ludo.Mont.in tra.de reprob.sen.pil.ij.articulo.ij.col.& per Fely.plene inc.sicut.de testi. ij.col.in glo.adulterio.& in c.at si clerici.§. de adulterijs.col.fi.de iudi.Ioan.de Arn.in sing.xj.Faciunt dicta Bal. in d.l.iij. & And. in c.j.ver.& bona cōmit.j.colū.ꝙ princeps non indulget reiteranti homicidium & delictum,& si in indulgentia non fit mētio de

1 alio homicidio nō releuat sed decapitatur vt supra dictum fuit,& per Ioan.de Arn.in d.singu.xj.& in l.nec damnosa.C. de preci. impe.offe.Faciūt dicta Panor.in c.j. de cle. percu. vbi delictum reiteratum nimis aggrauat Bal.in auth.sed nouo iure.C.de ser. fug.Ancha.in c.fin.de fo.compe.vbi etiam Barb.xix.col.Panor.in c.veritatis.ij.no.de do.& contu. Et ideo dixit Bart. in l.j.C.de super exa.& ibi clare Angel.lib.x.ꝙ si pro crimine non veniret puniendus capitaliter sed pecuniariter tamē si pluries illud delictū reiterauit pōt decapitari,& ad mortem damnari,et hoc iudex faciendo non tenetur in sindicatu per tex.in d.l. omnes.§.delatores.vbi propter consuetudinē punitur pœna mortis,& Ludo.in l. si vero.§.de viro.xiij.ca.su.ff.solu.mat.per illū tex.ꝙ delictum alias nō capitale efficitur capitale ex reiteratione delicti,& per Bar.in l.licitatio. .§.quod illicite.circa prin.ff.de publi.Luc. de pe.in l.j.C.de super exact. lib.x. Ioan.de Plat.in d.l.omnes.C.de dela. plene Thom. Gram.in vot.ix.& in vo.xvij.Deci.in auc. cassa irrita.C.de sac.sanctis eccle.Mar.in l. j.vj.col.C.de sica.& plene in singu.378. incip.nominatio.Bald.in authē.at qui semel. C. quomodo & quando iudex. & in l.j.C. de edil.actio.in Specu.in titu.de loca.versi. si quis primo anno.Cæp.consi.xl.Par. in d. ver.pœna.ver.quia multa.in fi.& in verbo compositio.ver.iij.vbi consuetus delinquere ēt non admittitur ad compositionē Mat. in consti.asperitatem.iij.not.& in consti.si quis campsor.iij.not.& in consti.si quis aliquē.vbi non admittitur ad compositionem si alias deliquerit,& per Ioan. de Arno, in singu.liij.aut lxiij. vbi si denuo percussi

punitur capitaliter licet alias pro prima vice debuerit puniri pœna manus poſt Ang. poſt Bart. in d.l.j.C. de ſuper exactor. facit c. regn. ad hoc de furtis, vbi pro pluribus furtis minimis furca ſuſpenditur, licet pro primo deberet fuſtigari, & ibi glo. & per And. & Mat. in conſti. ſuper incitionibus. ꝙ pro furto trium gallenarum facto diuerſis vicibus poteſt furca ſuſpendi, & per Fely. in d. §. de adulterijs. col. fin. & vide Boni. in titu. de pœna falſe mon. & dixit Pari. in d. tracta. in verbo latro. ꝙ ex multiplicatione delictorum punitur quis vt latro, & per eũdem in verſi. quia ſupra. ꝙ per binos actus dicitur conſuetus delinquere, & per Bal. & Paul. in d.l.iij. & Thom. Gram. in conſi. 54. Et intellige vt per Bal. in l. ſi quis non dicã rapere. v. col. C. de epiſ. & cler. vt procedat ꝙ ratione multiplicationis & reiterationis augeatur quando per iudicem pœna eſt imponenda non quando ipſo iure vt per eum. Et intellige & limita niſi reiterata fuiſſent minima nã pœna nõ augetur, vt dixit Mar. in d. ſing. ccclxxviij. in fi. vbi ſentit minorẽ ex reiteratione minimorum non puniri pœna corporali licet contrarium ſentiat Io. de Arno. in d. ſing. lxiiij. vbi puniendus ꝑ extractionẽ armorum pecuniariter iuxta conſtitu. aſperitatem ſi ſepius reiterauit decapitatur, & ſentit Pari. in d. ver. quia multa. in fi. vbi delicta momentanea reiterata agrauant, & vide Catal. de viſo in tract. ſindi. q. xlix. vbi contrariũ ſentit nam dixit ꝙ pro tribus furtis minimis nõ punitur capite niſi cum armis fiat furtum Auguſti. poſt Ang. in glo. veſtem cœle. & vide per Bal. in l. apud antiquos. C. de fur. & in c.j. §. iniuria de pa. tenen. & per Alex. poſt Bar. in d.l. capitaliũ. §. famoſos. ff. de pœn. & in cõſi. xcj. iiij. vol.

108 †Item pœna augetur ex cõtumatia creſcente vt per Math. in conſti. aſperitatem l. no. & ideo bãnitus & foriudicatus pro vulnere ſi infortiam iudicis perueniat põt occidi & pœna mortis imponi nõ autem pœna manus licet pro vulnere talis pœna mortis non eſſet imponenda vt per And. & Math. in conſtitu. pœnam eorum. xiiij. requiſito.

109 †Item pœna augetur ex qualitate occiſi & ideo magis punitur occidens parentes & coniunctas perſonas quã extraneas l. pe. & fi. ff. de parri. magis occidens chriſtianũ quã infidelẽ glo. in c. rebaptizare de conſecra. diſtin. iiij. & per Bald. in l. nemo. C. de ſum. trini. & fi. ca. glo. in c. per tuas de ſimo. Ludo. Mont. in tra. de reproba. ſen. pil. ij. arti. vbi dixit pœnam Augendam ratione dignitatis offenſi & an occidẽs ſaracenum aut iudæum puniatur per Deci. in c. conſuluit lo ij. ij. no. de appella. vbi qualiter puniatur. Item magis punitur occidens infantem & non perfecte ætatis quã virum ætatis perfecte vt per Saly. per illum text. in l. pen. C. de ſica. Item magis occidens clericũ quam laicũ glo. in c. ſicut qui xvij. q. iiij. vbi glo. magis puniri dicit occidentẽ monialem quam aliam fœminam de quibus per Mar. in l.j. §. præterea. vj. colum. ff. de ſicar. & in l. prima. C. de rap. vir. nu. clxxiiij. Itẽ vt ſupra magis punitur offendẽs in dignitate cõſtitutum quam in non dignitate vt ſupra & ideo licet quis dederit alapam priuato non puniatur pœna corporali ſed pecuniaria vt in c.j. de pa. ten. ibi manu vacua tamen vbi dat alapam poteſtati punitur pœna capitis ita dixit Bal. in d. c.j. §. iniuria de pa. iur. fir. per gloſ. in. §. in ſumma inſti. de iniu. & per Fely. in c. ex literis circa fi. xij. col. de cõſti. iudex enim habẽs arbitriũ propter exceſſum poteſt ad mortem cõdemnare ex qualitate perſonæ offenſi vt in officiali per d. glo. in d. §. in ſumma quæ ita intelligitur & non in alijs Imo. in l. ij. ff. de publ. iudi. Fely. in c. inquiſitionis vlti. col. ver. vltimo tangit de accuſ. & in d. c. ex literis. ij. declaratione vbi an & quãdo poteſt ad mortem in arbitrarijs condemnare & per Rober. mar. in ſua diſputat. & de dante alapã poteſtati Par. in d. verbo pœna ver. an ſi lo vlti. circa prin. & per Ioan. de Arno. in ſing. xv. incip. quidam prætor & de pœna augẽda ex qualitate offenſi per Car. in clem. j. §. nec ſuper. de pœnis vbi glo. Alexan. & alij in l. ſi familia. ff. de iuriſ. om. iud. vt ſi offendatur perſona publica inde ſi offendatur aut occidatur perſona vtilis reipub. & regis conſiliarius non tenetur crimine læſæ maie. l. quiſquis. C. ad l. iul. maie. quod tamen intellige vt ſupra alias fuit dictum quando occidatur vt rex. careat tali officiali non ſi ratione odij vt per And. & Math. in conſti. vt participatio & in c.j. in verſi. commiſſen. crimi. læſæ maie. quæ ſint rega. Par. in d. tracta. ſindi. in verbo iniuria habetur etiam in conſtit. eos tantum officiales vbi etiam. Math. & ibi gl. iniuria facta officiali regis in exercitio ſuæ iuriſdictionis & per Cyn. in l. ſi non conuicij. C. de iniur. Lucas de pena. in l. prima. C. de coar. v. columna lib. duodecimo. Nico. Boe. in tracta. de ſeditio. vij. præſuppoſito.

110 †Item augetur pœna ratione immanitatis ſceleris cum tunc liceat iura tranſgredi vt per Innocen. in cap. j. de conſtitu. & per

Bald.in c.j.quibus mo.feu. ammit.& in authen.sed nouo iure.C.de fer.fugi.& in cap. j.§.iniuria de pac.iur.firm.& in dicta l.& si seuerior.C.de infami. cum multis alijs cumulatis per Fely.in cap.qualiter & quãdo. §.ad corrigendos de accusa.ver.circa quartum ibi sed pulchre.Et ideo si animal brutum habuerit rem cum muliere ambo comburi debent vt in c.mulier.xv.quæstione.j. plura de hoc tradit Marsil. in l.vnius.§.cognisurum.xiij.colum.ff.de quæstioni. & in pract.in.§.diligenter.& in l.j.in prin. char. iiij.iij.columnn.ff.de sica.facit glos. in l.ij.ff. arbor.fur.cef.quam dixit singularem Lud. Rom.in l.secunda circa fi. C.qui testam.fa. po. Vbi dixit quod propter enormitatem delicti potest quis suspendi & postea bestijs subijci hodie in frustra scinditur diximus supra & propter enormitatem delicti sortilegus testibus conuictus & pertinax potest bestijs tradi vorandus ac dentibus & vnguibus lacerandus tex.& in l.& si excepta in fi.C.de malefi.& mathe.Paul. Grillan.in
111 tracta.de fortile.xj.qõ. †Item licet iura transgredi contra populos & gentes insurgentes ex frequenti motu & consuetudine ad facienda committenda facinora & scandala vt per Capi.in deci.fac.cõsil.cxxx.Et dicit Bal.in l.j.C.ne ex deli.defun.iiij.colũ. ꝙ propter enormitatem delicti potest quis sbadachiari & ita sbadachiatus duci ad mortem. Item propter enormitatem delicti clericus absq; degradatione punitur per iudicem secularem vt dixit Ioannes And.in c.cum non ab homine de iudi.& per Capi. in deci.fac.consi.clv. vbi in clerico assassino.Et dixit Bald.in c.cum quidam in fi.de iureiu.ꝙ magnates furca suspendũtur propter criminis enormitatẽ vt quia proditionem commiserit & alia multa in hoc vide per Marsi.in d.§.diligenter char.xx.j.& ij. colum.versi.modo hic incidenter quero cũ seq.& in dicta l.j.C.de rap.virg.num.c.cum sequen. Item exasperatur pœna ratione exempli aliorum l.aut facta.§.fi.& in l. capitalium.§.famosos & §.solent & §.crassatores.ff.de pœnis & no.glo.insti.de iure na. gen.& ciui.§.sed quod principi versi.plane ex his ibi sicut pœnam irrogauit vbi Ang. & glo.& Bar.in d.l. quid ergo.§.pœna grauior.ff. de infami. vbi multis crassantibus pœna alteratur ratione exempli aliorũ. Itẽ ratione mali exempli pœna alteratur l.si qs .§.qui abortionis.ff. de pœnis & in constit. mala noxia & in constitu.amatorio pocula vbi ratione mali exempli pœna capitis imponitur ratione abortionis & super homicidio sine dolo punitur pœna mortis maxime in terminis d.§.qui abortionis per Paul. Grillan.in tracta. de sortileg. xij. quæstio.
112 †Item augetur pœna & alteratur ratione arbitrij quod habet iudex nã potest arbitrari ad mortem glos.in d.§.in summa insti. de iniur.idem glo.in l.pen.C.si aduer.liber. Imo.vero in l.ij ff.de publ.iudi.versic.quid autem si alio casu & post eum Ang.in glo. & caput a spa.ver.quero aliqua lege distinguit aut lex.dat arbitrium vsq; ad mortem inclusiue & tunc clarũ est ꝙ potest ad mortem condemnare & arbitrari l.sacularij.§. sunt quędam.ff.de var.& extraordi.cri.aut non extendit ad mortem & tunc etiam clarum est vt in l.j.ff.de fur.& Bart.in l.j.ff.de crim.stellio. aut lex seu statutum simpliciter dicat pœnam esse in arbitrio iudicis & tunc arbitrari debet tanquã bonus vir.glo. & Bart.in l.si qua pœna.ff.de verb.signi.& in c.super his de accusa. & secundum qualitatem facti & personæ arbitrari debet vt si suadeat pœnam mortis illam imponat & ita intelligatur d. glos. in d.§.in summa sin autem non ad mortem, non arbitretur ad mortem alias appellari potest vt not.glo.in d.c.super his glo.& Bar. in d.t.si qua pœna & ita residet Ang.referendo Imol.in d.l. ij. & per Angel.in d.§.in summa & dic vt per Bald.in d.c.j.§.iniuria de pa.iur.fir.& in l.j. C. de his qui latro. occul. ad hoc plene per Par.in d.tra.sind.in verbo arbitrium versi. si iudex in delictis & car.ix.& car.xxiij.& ibi si dicatur discretioni tuę aut iudicio cõmittimus & ibi an pœnam mortis arbitrabitur & si excedat an punietur & per Par. in verbo pœna versi.an si lo vltimo vbi de dante alapam officiali vt ad mortem damnari possit quod tamen intellige de officiali exercente officiũ nõ si stat ad sindicatum ita per Io.de Arn.in sing.xiij.vbi in no.officiali nõ habẽte manus mũdas secus in alijs, & per Fely.vide in c.ex literis xiij.colum. & in dicto c.inquisitionis viij. colũ. & per Mathesilla.in no.ccccxcij.per Felyn.in capitulo de causis de offic.delega. & in dicto capitu. ex literis in fine. an & quando ad mortem poterit arbitrari & Barba. in consilio vndecimo dixit iudicem inferiorem non posse ad mortem arbitrari sed principem & Alexand.in consil.cxj.j. volumi.& Cæpo. in cõsilio.septuagesimosecundo.Panormi.in c.cum te.j.colum.de re iudi.Imo. & Panor.in d.c.inquisitionis & in d.cap.de causis & in d.c.ex literis Bald. in l. & si se-

uerior.C.de infa.ita l.fi.ff.de rer.diui.ad saturitatem prosequere, vt per Fely.i d.c.ex literis.vbi disputat de veritate d.gl.in d.§.in summa an & qñ iudex ad mortem arbitrabitur corroborando tenere gl.in d.§.in summa per iura allegata per eum Marsi.in d.§.oportune.& per Tho.Gram.in consil.xxxvj.& consi.xxxix.& vide Mat.in decisi.cclxxvj.vbi φ gl.in d.§.in summa.cõiter est reprobata,& plene Tho.Gram.in d.consi.xxxix.Lud.Montal.in trac.de reproba.sen.plla.j.arti.ver.iiij.ad idem,& in iij.arti.in ver,obstant adducta.& per Ias.in d.§.in summa.& in l.& si legibus.C.si cõtra ius vel vti.pub.Tho.di Plo.post Bar.i apo

113 stil.in l.lex cornel.§.fin.ff.de iniur. †Et an iudex inferior in arbitrarijs possit ad mortẽ condemnare disputat plene Rober.Marã.in sua iij.disputa,& in sua practi.vbi limitat multipliciter:dic vt per eum,& per Capi.in decl.sa.consi.cxlix.in fi.& per Mathe.in cõsti.humanitatem.v.no.ver.& pro intelligentia.& Ang.in d.gl.& Alex.in cõsi.cj.& not.qñ pœna est arbitraria,quia ordinaria non potest imponi non debet excedere deportationem,vt per Capi.in decisi.

114 sa.consi.cxxvj. †Et de materia arbitrij quid operetur,vide per Par.ĩ d.tra.in ver.arbitrium.& in verbo potestas.& Iaso.§.in bonefidei.insti.de actio.& Mar.in practi.in §.constante, & in.§.diligenter.in l.qõnis.ff.de quæstio.& in sing.cccxxviij.& in singu.cccxcvij.Alex.in l.milites.C.de test.mili.& in d.locis per Marsi.φ habens arbitriũ non potest ponere ad torturam absq; indicijs præcedentibus & per Gandi.in rub.de quæstio.in fi.& Marsi.in consi.viij.cõsi.v.consi.xiiij.consi.xv.cõsi.xviij.consi.xx.& seq.consi.xxvij.& consi.xxxiiij.& consil.xlij.& xlvj.& consi.xlix.& consi.lij.& cõsi.lxiij.& consil.lxix.consil.cxx.& Thom.

115 Gram.in vo.xxx. †Item alteratur pęna ratione irreuerentis,& ideo si coram iudice deliquit statim potest puniri & crimẽ effectum est notorium de quo plene per Par.in d.trac.in verbo notorium,vbi plene ponit qñ & qualiter puniť ille qui delinquit coram iudice.Sed quid si occidit hominem coram & in pręsentia iudicis nullis existentibus testibus an iudex possit ipsum punire castigare & condemnare ad mortem:dic φ non, nam non sufficit visio iudicis & conscientia sed probationes adesse debent, nã iudex debet iudicare secundũ probata non secundum conscientiam dixit gl.iij.q.j.c.qñ Anto.in c.vestra,vlti.char.de coha.cleri.&

muli.Ias.insititu,de actio.§.si minus.vij.col.ver.nunquid aũt iudex videns vbi ẽt dicit de iudice vidente a fenestra rixantes si nõ prohibet priuatur officio & ibi an ex sola visione de fenestra possit eos punire vbi plene tradit qñ potest declarare & sententiare secundum conscientiam ; vbi φ solus princeps & per Math.in consti.in quęstionibus.& in cõsti.puritatem Fely.in c.pastora.§.quia vero.de offic.delega.Ias.in.§.sed iste.insti.de actio.et Math.in consti.aduocatos.& in consti.cordi nobis.Bart.& post eũ Alex.in l.illicitas.§.veritas.ff.de offi.pręsi.vbi Apospost Barto.ibi dicit de supradicto dubio limitari nisi iudex sedeat pro tribunali, nam si viderit aliquem occidere tunc potest sine alio processu cõdemnare per gl.& per Ang.& Imo.in l.ij.ff. de pœ.& no.in l.j.C.qui & aduer.quos.& dictam qõnẽ tractat plene Gandi.in rub.de var.qõ.in male.pe.col. versi.modo quæritur seu item pone quęstionẽ,& per Par.in d.verbo notoriũ.et per Bru.in trac.indi.& tortu.xvj.col.in fi.iij.q.prin.& allegata per eum, & vide plura,vt per Marsil.in prac.in.§.aggredior.iij.col.char.iiij.vbi an notorius delinquẽs occidi possit ante sñiam,& an notorius malefactor occidi possit per Mar.in rubri.C.de

116 proba.nu.128. †Et dixit Math.in cõsti.aduocatos.φ si constet per testes de homicidio & alio delicto licet iudex sciat illum non esse culpabilem,& secundum suam cõscientiam sciat esse innocentem tñ non põt ipsum liberare,sed eum debet cõdemnare.& condemnando nõ peccat contrariari tñ videtur dictum Fely.in d.§.quia vero.pen.

117 col.iij.limi. †Item auget pœnam inobedientia,vt si est relegatus ad tempus si redit ad ciuitatem duplicatur tempus l.relegati.ff.de pœ.l.aut damnum.§.quas quis.ff.eod.

118 †Item alterat pœnam mutatio status,vt de libero seruo effecto & econtra, vt in l.j.

119 ff.de pœ.Marsi.in rub.ff.de fideiuss. †Itẽ alteratur ratione qualitatis,vt quia delictũ manifeste fuerit cõmissum,nam grauius punitur quam si occulte l.aut facta.§.qualitate.ff.de pœ.& ita no.ibi Bar.& Bald.in l.j.C.de sum.trini.& fide cath.cæteras causas augendi pœnas,& ẽt minuendi ? dic vt per Bar.post Cy.in d.l.& si seuerior.& Bart.& Ang.in d.l.quid ergo.§.pœna grauior.ff.de infami.& ibi an & qñ per augmentũ,& diminutionem pœnæ contrahatur infamia,et in l.transigere.C.de transac.Hæc circa secũ

120 dum. †Circa quartum & vltimum,primo quæro quæ pœna erit imponenda facta

diminutione pœnæ ex causis præcedentibus? dic q aut pœna diminuta reperit statuta, & tunc illa pœna imponi debet vt in committente homicidium ex lasciuia, aut culpa cum per quinquennium relegatur, ut in l.lege cornelia.§.si.ff.de sica.idem in dāte causam abortioni,vt in l.iij.§.j.ff.de sica. vbi etiam quinquennio relegatur idē in sa tiente abortionem l.cicero.in fi.ff.de pœn. & in l.diuus.ff.de extraordi.crimi.in marito occidente vxorem adulteram.l.si adulterium cum incestu.§.imperatores.ff.de adul te. l.j.§.fi.ff.de sica.& in similibus a iure statutis,aut non reperitur statuta,& tunc consueta & solita imponi pro tali delicto imponenda est,vt per Bar.in d.§.pœna grauior. iij.col.versi.quæro in criminalibus. & in l. hodie,post glos.ff.de pœ.& in l.fi.de priua. deli.Tho.Gram.in consil.xxxix.ibi si consueta non appareat relinquitur arbitrio iudicis Par.in d.verbo pœna. versi.xiij.circa fi.& in versi.an si.lo vlt.circa fi.ibi si pœna imponitur. Idem dicas in augendo,q aut statuta, & illa imponitur d.l.si quis.§.quæ abortionis.& in l.capitalium.§.famosos.& §.solent.& d.l.cicero.in prin.ff.de pœn.In consti,mala noxia.& cōsti.ama,pocul.alias consueta in similibus arg.dictorum Bar.in §.pœna grauior.& Par.vbi supra,vt Par. & equalis virtus sit in augmento,et diminutione sinaūt consueta non apparet,& tunc mitior pœna erit infligenda,vt per Par.vbi supra.versi.an si.lo vlt.circa fi.Mar.in cō sil.xlviij.in fi.& consi.cxxxij.in fi.& Tho. Gram.in d.consi.xxxix.in fi.& minor erit pœna,vt non corporalis imponatur,sed pecuniaria,vt multa per Mars.in pract.in.§. quoniam.& in l.j.§.diuus.ff.de sicar.& in l. diuus.ff.de par.& in l.j.C.de sicar.& in l.in lege.ff.eo.& in prac.in.§.oportune.et in cō si.xxiiij.& consil.xxx. & consil.xxxix.& consi.xlvij.& consi.cxxxij.Par.in d.tractatu char.xxiiij.& char.liij.& char.xl.& sequen.Tho.Gram.in consi.xxxvj.& consi. xxxix.& in vo.xxiij.& in vo.v.in quibus locis plene. Et si forte iudex nolit pecuniariam pœnam imponere non debet pœnam imponere vltra relegationem per quinquēnium. argu.supra dictarum legum v3 l.j.in si.l.iij.§.j.& l.lege corne.§.j.ff.de sicar.d.§. imperatores.& per Tho.Gram.plene in d. voto xxiij.& consil.supradictis xxxvj. & xxxix. & diximus supra de excessu in se

121 defendendo. †Multoties vero solēt condemnare ad remigandum in triremibus & quādoq; ad tempus,& quādoq; in perpetuum, & hodie talis pœna remigationis succedit in locum pœnæ damnationis in metallum,vt dicit Capi.in deci.sa.consil.ciiij.vbi pœna deportationis licet locum non habeat de iure,& non sit in vsu tū in regno propter insulas multas est in vsu,& pœna remigationis in locum pœnæ damnationis in metallum.Quid ergo si condemnatur ad remigādum vel exulatur & relegatur nec tempus ponatur in snīa an perpetuo erit condēnatus an ad tēpus dic q intelligatur per decennium vt in l.fine præfinito.ff.de pœ.gl. vero in c.q̄uis.de pœ.in vj.dicit damnatus simpliciter ad carceres dicitur in perpetuū & non ad tempus,dic q aut imponitur pœna pro delicto merente pœnam perpetuam & vsq; ad mortem & taliter intelligitur,vt per gl.in c.quanuis aut minoratur ex causa & tunc in dubio non expresso tempore intelligitur de decennio,vide de hoc plene p Fely.in c.ex litteris.de constit.ij.conclu.aut ratione infirmitatis superuenientis, nā pōt dimitti infra tēpus l.in metallum.ff.de poe. dic & declara vt per Par.in d.tracta.in verbo cōdemnatio ver.iudex v3.q ponat aliū in eius loco ideo condemnati ad remigandum ex causa solent emere seruum, & ipsi infirmi euadunt pœnam ex causa tū,et non

122 aliter.d.l.in metallum. †No.tū in hoc q si condemnatus ad remigandum aufugiat a triremе non potest pater frater aut filius.c. ad remigandum sub pœna,vt in c.reg.inci. Item prædicta admirati.An aūt iudex possit sibi in snīa reseruare tempus pœnæ, dic vt per Felyn.in d.§.ad corrigendos.vj.col.

123 ver.vtrum aūt tempus. †Secundo quæro an Indistincte iudex possit pœnam delicti moderare hoc tradit Fely.plene in d.§. ad corrigendos.vj.col.vbi ponit sex fallentias,& primo in iudice delegato, nam non potest pœnam minuere secundum Arch.& Gemi.in c.notandum.q.j.Ant.post Io.And. in c.q̄m frequenter.§.si.ij.col.vt lite nō cō testa.& in c.de causis.iij.col.de offi.deleg. & Archi.in.§.super.ix.col.xvij.q.iiij.quod declara vt per Lud.Ro.in fin.ccccclxxiij. per text.in c.in archiepiscopatu.de rapto.

In augēdo vero dicas non licere alterare pœnam statutariam minoribus magistratibus,sed superioribus,& maioribus licet iura transgredi & punire,vt per Panormi.& post eum apost.in c.at si clerici.iij.col.vers. commensurandā.de iudi.Alex.post Bar.in d.§.pœna grauior.Mar.in prac.§.diligēter. & in sing.ccxliiij.et in sing.cccxcvij.ita ergo intelligitur q licet iura transgredi,vt lo

cum habeat in maioribus magistratibus & non minoribus. Secundo fallit nisi lex, aut statutum diceret nulla alia pœna imponaẽ secundum Bald. in l. non dubium. ix. col. C. de legi. illa enim est imponenda. Tertio fallit nisi esset iudex qui super crimine nõ possit dispensare per gl. in c. licet. de pœ. quam ibi declara per doc. & per Gemini. in c. qm̃ quidem. vlt. col. xviij. dist. Quarto fallit nisi esset lata snia nam non potest minuere sed eãdem minuere in snia vel ante vt per Inno. in d. §. ad corrigendos. Ant. in c. nisi specialis. de offi. deleg. l. diui fratres ff. de pœn. nisi ratione impotentie, vt per Mar. in pra. in. §. qm̃. & P. r. in d. ver. pœna. ver. licet. & versic. an si. lo vlti. & in verbo compositio. post sniam vero solus princeps d. l. diui fratres. & per Mathe. in consti. vsurariorũ. iiij. no. vbi secus in principe, nam etiã post sententiam & ꝙ ante per Mathe. in consti. pœnam nouem vnciarum. iij. no. iiij. q. in principe aũt omnis pœna est arbitraria, vt per Tho. Gra. in vo. x. & ꝙ ante sniam restringe in causa, & crimine hæresis. c. vt in commissi. §. fi. de hære. in vj. secundum Gemi. in d. c. notandum. ij. q. j. & in foro conscientie. c. super his. de voto not. ibi gl. Quinto fallit & declara vt minuat iudex pœnam ordinariam in eodem genere delicti & nõ in alio secundum Panor. in c. ij. vltra medietatem de deli. puer. Sexto fallit nisi in pœna parti applicanda secundum Gemi. in d. c. notandum he fallentie per Fely. vbi supra. Septimo fallit qñ sine causa minuit cum debeat cum causa minuere immo ĩspicere causam delicti, vt per Tho. Gram. in cõsi. lxiij. Par. in d. verbo pœna. ver. licet. & ver. an si. vbi ꝙ causa inferatur & faciat ante sniam, & dic vt per Bar. in d. §. pœna grauior. vbi distinguit aut apparet ex actis de causa & in sententia non est necesse causam exprimere qñ se ad acta refert aut non apparet, & cautius est vt apponatur dic vt ibi per Barto. & Bald. in l. & si seuerior. In dubio vero præsumitur ex causa fecisse, vt per Spec. in ti. de accusa. §. j. versic. quid si iudex. si vero constat sine causa inde efficitur infamis secundum Hosti. in c. de causis. de offi. deleg. per tex. in l. seruos. in fi. C. ad l. iul. de vi publi. & per Lud. Ro. in sing lxxix. & per Fely. in d. §. ad corrigẽdos. in fi. iiij. casus & ꝙ sit inferenda plene per Fel. in c. sicut. ix. colum. ver. propterea. de re iudic. & vide per Math. in prohe. cõst. in prin. viij. no. & per Par. in d. verbo compositio. ver. an facta cõpositione, et plene uide per Pau. Gril. in tractã. de relaxa. carce. j. rub. vj. q. vbi an et qñ possit iudex pœnam alterare, & minuere & limitat nisi post sententiam latam, nam non potest sed in sentẽtia, & in ea declarare causam quæ sit iusta, & in specie & nõ in genere & ampliat in omnibus causis ordinarijs & extraordinarijs & in pœnis statutorum & in accessorijs vt per eum ibi. Octauo limita et declara vbi iudex procedit per denũciationem vel inquisitionem secus si per accusationem, nam tunc non potest pœnam minuere, ita dixit Hosti. in d. c. archiepiscopatu. de rapto. & refert, & sequitur pro singulari Marsi. in prac. §. constante. char. viij. ij. col. ver. quod tamen limita. & in singula.

124 ccccxxiiij. incipiẽ. inquisitio. †Sed an pœnam statutariam iudex possit minuere dic vt per Par. in d. verbo pœna. versi. quia multa ibi in pœnis iudex & an & qñ aliqua per Mars. in l. j. §. diuus. ff. de sica. qñ augere & qñ minuere possit, & vide de pœna statutaria minuenda per Math. in consti. rapinas. j. no. vbi limita nisi statuti verba dirigãtur imperatiue ad iudicẽ, nam tunc non põt

125 aliam pœnã imponere ꝙ statutariã. †Vltimo quid operetur clausula in sententia capitali saluo & reseruato dic plene vt p Ange. in gl. saluo & reseruato. & Par. in d. ver. pœna. versi. an iudex. vbi vide an in corporalibus operetur sic etiam cum hac clausula saluo semper & reseruato maturiori & saniori iudicio circa præmissa finem facio huic operi, & tractatus tam de homicidio quam alijs in die festiuitatis omniũ sanctorũ in quo non per annum completum insudaui ad totum præsens opusculũ intermedijs familiaribus & iudicialibus negocijs, ego Ludouicus Carerius de regio. V. I. D. minimus ad gloriam laudem & honorem Redemptoris nostri sueq; pie Matris virginis Marie, & omnium sanctorum in quo si quid benedictum reperiatur gloria & honor ipsi Redẽptori a quo cuncta bona procedunt, siautem nequam, & perperam fraterna correctione cunctis subijcio legentibus non autem canino dente mordendum valete datum. 1540.

FINIS.

VENETIIS APVD
Cominum de Tridino
Montisferrati.

